Ö Balázs Ilona

1924/25 – 1927/28

Tanképzőintézeti iratok

64. l.

642

Leánykőzépiskolai
rajztanár lett
Scholtern Hermin.

Képzőm. Főisk. Evk.
1927–28. 22. l.

Baláss Ilus.
Csák Gyula növendéke.

Munkája szerepel a Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán, a Műcsarnokban.

Pesti Hírlap: 1924. máj. 23.

Balázs Imre

PÁSZTORKUNYHÓ

Népszava, 1991. jan 12. 8. p.

kötelességemnek is eleget tudjak tenni.

Arra a könnyelmű elhatározásra jutottunk, hogy feladva városi másfél szobás lakásunkat, egy kis faluban családi házat építünk, gondolva arra, hogy majd szüleim is hozzánk költöznek öreg korukra. Eladtuk a lakásunkat, és az akkor (1983-ban) létező összes kölcsönt felvéve, időnket, erőnket nem kímélve, a tanácsot nem háborgatva, építkeztünk, igénybe véve az összes családi segítséget.

260 000 forint 3,5 százalékos, kedvezményes kamatozású kölcsönt, 100 000 forint 8 százalékos bankkölcsönt és 100 000 forint munkáltatói kölcsönt vettünk fel, aminek részletét, a 3670 forintot havonta rendben megfizettük.

Ahol építkeztünk, szilárd burkolatú út még nem volt. Az utca megépítette az utat. Kifizettük. A járdát saját erőből mindenki megépítette. Ezután a gázvezeték építése került szervezésre. A gerincvezetékhez 30 000 forintot kellett kifizetni, amit szintén kölcsönnel tudtunk finanszírozni. Újabb 400 forint havi törlesztés, 3 százalékos kamattal. Hogy megoldjuk a fűtési gondunkat, 100 000 forint 3,5 százalékos kamatozású kölcsönt vettünk

éves korában részbalesetben, rokkantnyugdíjat kap, 7670 forintot.

Én aránylag jól keresek, 11 400 forint a havi bruttó fizetésem, ami azt jelenti, hogy 8800 forintot kapok havonta kézhez.

Ezután kaptuk a hírt az 1500 forintos plusz befizetésekről. Mivel nekünk három darab 3,5 százalékos kölcsönünk van, az havonta 4500 forintot jelent, amit ki kellene fizetni.

Most számoljunk!

A törlesztés havonta:	**11 020 forint**
Az én fizetésem:	**8 800 forint**
A férjem nyugdíja:	**7 800 forint**
A családi pótlék:	**2 200 forint**
Összesen:	**18 800 forint**
Le a törlesztés:	**—11 020 forint**
Marad:	**7 780 forint**

Igen, ennyi marad havonta arra, hogy bejárjak dolgozni, a gyermekemet iskolába, napközibe vigyem, fűtsek — majd a felemelt díjú gázzal —, fizessem a helyi adót —, mert a ház 100 négyzetméter alapterületű, sajnos, még van egy 9 éves Skoda gépkocsink, csak a kötelező biztosításra a díjat fizessem, és még mindig nem vettem tejet, kenyeret.

A gyümölcs, zöldség megterem, húst nem vásárolok, mert a család ellátásához megfelelő mennyiséget a a szüleim — akik szintén nyugdíjasok — még megtermelik. Amit viszont meg kellene vennem, az a cukor, tej, kenyér, liszt, mosópor, bérletek az utazáshoz, a napközidíj, néha cigaretta, talán egy-egy kávé, egy pár harisnya, vagy egyszer-egyszer csokoládé a gyermekemnek.

Könyvről, utazásról évekkel ezelőtt lemondtunk, és nem használtuk fel a valutakeretünket, mert építkeztünk.

Kérem sürgős válaszát, mert a törlesztést be kellene fizetnem, és megtakarított pénzem nincs. Ezt azért is kérem, mert szeretném közzétenni, hogy a hozzánk hasonló helyzetben lévő sok-sok család az önök útmutatása alapján rendezni tudja életét.

Hábetler Józsefné,
7431 Juta, Lenin u. 10.

függetlenül [illegible] sonlóan alacsony kamatú mondjuk felújítási kölcsön — mindkettő után kötele megfizetni a plusz 1500 forin tot. Egyáltalán nem tartozi viszont a törvény hatálya al s ezért változatlan a befiz tési kötelezettség a *munká tatói* és az *önkormányzo* (tanácsi) kölcsönök esetébe

Az évente 3,5 százalékn alacsonyabb kamatozású kö csönre tehát 1991. január jétől, az ennél magasabb, fix kamatozásúra pedig 19 január 1-jétől évi 15 szá

Ha a pol

Megkérdeztük *dr. Bárándy Györgyöt*, a közismert ügyvédet:

— Köteles-e elfogadni a adós a kedvezményes lakás hitelek kamatainak emelé sét?

— *Magánjogi szerződésről* van szó, amit az OTP és a ügyfél kötött *kétoldalúan*. A szerződést egyoldalúa egyik fél sem változtathatj meg. Bármiféle módosítá csak *közös egyetértéssel* jö het létre.

— És mi a helyzet akko ha az OTP az inflációra hi vatkozik?

— A pénzromlás *nem*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

UTUNK

1021

Látogatás

Balázs Imre műtermében

Tartózkodó képek — finoman, néha disszonánsan szövődő, borongós színekben; egyszerű, mindennapos motívumok, de a lakonikus, expresszív kifejezésmód drámaiságot, dinamikus érzésvilágot fed. Meg kell szokni ezeket a képeket, hogy a „puritán" felszín alatt mélyebb értelmet lelve értékelni és — szeretni tudjuk őket. Alkotójuk nem törekszik arra, hogy látványos manőverezéssel hívja fel magára a figyelmet. Ez a művészet mély és igazi érzelmi tartalommal telített, színharmóniája a modern ember indulatilag feszült állapotának felel meg. Azt a belső vívódást, amely a mondanivaló őszinteségéért a téma kiérlelése és megfestése idején a festőben végbemegy, a néző nem érzékeli, mert a kész képből az alkotó egyénisége magával ragadó egyszerűséggel bontakozik ki. Erre csak a vele folytatott beszélgetés deríthet fényt...

— A színek életét, világát kutatom. Ebben az az elv vezérel, hogy a kolorizmus nem puszta látványosság, nem hatásvadász mesterkedés, hanem a valóság egyénenként változó látásának a megnyilatkozása.

És valóban, Balázs Imre képeiben a lényeglátás, az átfogó szemlélet, a szintézis vágya munkál. Ez pedig a teljes valóság megismerésének, az igazság felismerésének igényét bizonyítja. Nem aprózza a formákat, pontosan mérlegeli síkok és terek viszonyát. A formák csökkentésével, a színek váltakozásának, egységének alakításával összhangban áll a mondanivaló. *Csendélet* — a gömb alakú virágszirmokból álló kép rendszerét egymással közös életet élő, letompított színmezőkkel fejezi ki, bőven él a szín figyelemirányító lehetőségeivel. *Falak* — az építés hűvös, fegyelmezett szellemét örökíti meg benne, ritmikus rendjében a festő mintha azt akarná mondani, hogy a modern élet is ritmust sugall mindenben, csak meg kell érezni. És mindenhol sajátos, sötét hangolású színek, drámai érzékenységet, fojtott indulatokat sejtetve...

— Sötét színekkel kezdtem festeni, 1960—63 között volt ugyan egy „világos korszakom", de úgy éreztem, vissza kell térnem a sötéthez...

— Miért? Mi okból lett éppen ez a színvilág alapja annak, amit festőknél „egyéni formanyelv"-nek szokás nevezni?

— Egy kép motívumai azt a világot kérik, követelik, amelyben élni tudnak. Létfeltételük ez a világ. És mi is az a világ? Élményből alakult forma, egyben stílus. A művésznek rendszereznie kell élménykészletét, mielőtt bánni kezd vele. És ez nálam így nyilatkozik meg. Az élmény — párbeszéd eredménye, amelyet a művész folytat a külvilággal. Ennek a párbeszédnek alapvető kérdéseket kell tisztáznia, csak ebben az esetben szolgálhat alapjául a stílusteremtésnek. Természetesen a stílushoz festői nyelvérzék is szükséges, olyan nyelvérzék, amely a lényeges közölnivalókban a legmegfelelőbb szavakat és nem kevésbé a legmegfelelőbb szórendet találja meg. A megfelelő szavak törvénye azt is megkívánja, hogy minél kevesebb tárgyi jelképpel éljen a művész, nehogy a jellemzés sűrítése helyett bőbeszédű tárgyleírás keletkezzék.

Így született meg *Az öregasszony háza;* megjelenítésmódját tartalmi-formai tömörség jellemzi, mélyről lüktető ritmus, a kifejezést szolgáló mimika fojtott expresszivitása. A mozdulat sűrítettsége időtlenséget sugároz, az asszonyalak szinte összeforr hajlékával, otthonával. És a nézőbe nevén alig nevezhető sejtelem tükröződik... Az *Ophéliá*ban a lassú elmúlás, víz alá merülés hangulatát akarta idézni, a halált-okozó elem és a személy egységét, polifonikus zenei összecsendülést. A kép: vízillatú hűvösség, hideg színek csobogása...

— A tájékozódást, kifelé tekintést törvényszerűen felváltja a befelé fordulás fárasztóbb és lassúbb küzdelme. A művésznek meg kell teremtenie önmaga számára azt a képességet, hogy az egész valóságot magasabb síkon szemlélje. Ha a művész a felfokozott látás világában él, ez intenzívebb, személyesebb megnyilatkozást ad művészetének is. A színek olyan feszült ritmikát lophatnak a formákba, hogy azok merőben különbözzenek az eredeti látványtól.

Balázs Imre: Férfi és nő

— Úgy látom, utóbbi képeiben fokozottabb a dekorativitásra való törekvés, mégsem tudja megtagadni a tér érzékeltetését. Vagyis a teret nem „semmisíti meg". Különben a dekorativitás fokozódása általános jelenség képzőművészetünkben...

— Az, hogy „általános szokás így vagy amúgy festeni, tehát nekem is követnem kell ezt..." — elvtelen nézőpont. A műalkotás semmiképpen sem jelenthet valamilyen divatos, felkapott formavilághoz való folyamodást, hanem mindenkor a tartalom-forma egységének szüntelen, eleven, mozgékony, sohasem utánérzéseken, átvételeken, hanem mindig önálló ítéletalkotásokon, véleményformáláson alapuló alakítását. Egyazon korszak művészeit bizonyos mértékig rokon körülmények alakítják. Bizonyos közös mondanivaló kicsendül egy-egy korszak mindennemű művészi megnyilatkozásából. Az eszközök is egyezhetnek, bizonyos mértékig. De a modern művészet eszközeit új tartalmak, a mai ember új életérzésének kifejezésére kell felhasználni, s meg kell találni az új funkciókat, melyeket a képzőművészeti alkotás a társadalomban betölthet. Én a modernséget a látványon belül értelmezem, a természetelvű szemléletéből indulok ki, bár értékelem az absztrakt művészetet is.

— Úgy hiszem, ide tartozik egy kérdés: miben látja hagyomány és korszerűség viszonyát?

— A hagyományok megbecsülése, a művészet szolgálata — az az örökség, melyet alkotó nemzedékek hosszú sora ad útravalóul a fiatalabbaknak. Ez egyben biztosíték arra, hogy különböző utakat is járva, egy akarat hassa át az alkotókat: hinni a művészet felemelő erejében. Ennek a hitnek kell jelen lennie akkor is, amikor a valóság kifejezhetőségének új módozatait kutatjuk lázas igyekvéssel!

— És mit szól a valóság új kifejezéséhez a közönség? És ugyanakkor mit szól a közönséghez a művész?

— Az ember egyénenként másképpen látja a világot s a szépet is másnak, a művésznek is joga van, hogy önmaga felől közelítsen a valósághoz. Néha aztán az válik az alkotás kiindulópontjává, hogy az embereket csak az tudja erősen foglalkoztatni, állásfoglalásra késztetni, vitára tüzelni, ami kívül esik a megszokott határán, ami rendkívüli és így izgatóan hat a képzeletre. Ami a művészetet illeti: ez a rendkívüliség, izgalmasság persze még nem fokmérője annak, hogy igazán jó művészet-e az, amit csinálok.

ÁGOPCSA MARIANNA

Balázs Imre: Faluvége

RAY BRADBURY
(Egyesült Államok)

A SZÉL

Este fél hétkor csöngetett a telefon. December volt, és már sötét ilyenkor. Thompson fölvette a kagylót.

— Halló?

— Halló, Herb?

— Á, te vagy az, Allin?

— A feleséged otthon van, Herb?

— Persze, miért?

— Az ördögbe!

Herb Thompson nyugodtan állt a telefonkagylóval a kezében.

— Mi az, mi baj? Olyan furcsa vagy.

— Nem jöhetnél ki hozzám ma este?

— Vendégeket várunk.

— Szerettem volna, ha nálam éjszakázol. Mikor utazik el a feleséged?

— Csak a jövő héten — mondta Thompson. — Körülbelül kilenc napig marad Ohióban. Beteg az édesanyja. Akkor kimegyek hozzád.

— Nem jöhetnél mégis ma este?

— Nem, igazán nem lehet. Vendégek, miegymás, agyonüt az asszony.

— Nagyon jó volna, ha kijönnél.

— De mi van? Megint a szél?

— Dehogy. Nem.

— Mégis, Ugye a szél? — kérdezte Thompson.

A hang a vonal másik végén késlekedett.

— Hát — igen. Igen, a szél.

— De hisz olyan derűs és szélcsendes az éjszaka.

— Nem egészen. Fúj be az ablakon, dagad tőle a függöny. En csak látom.

— Ide hallgass, miért nem jössz te át ide hozzánk és maradsz nálunk éjszakára? — kérdezte Herb Thompson, miközben tekintete végigpásztázott a kivilágított bejárati helyiségen.

— Á, nem. Ahhoz már túl késő. A végén még útközben kap el. Átkozottul nagy a távolság. Nem merek, mindenesetre nagyon köszönöm. Harminc mérföld. Mindenesetre köszönöm, Herb.

— Végy be egy altatót.

— Egy óra hosszat álltam most az ajtóban, Herb. Nyugat felől közeledik. Ott összegyűlt néhány felhő, és én láttam, amint az egyik valósággal kiszakadt közülük. Tehát jön a szél.

— Helyes, akkor végy be egy kedves kis altató tablettát. És hívj fel, amikor jólesik. Még ma este is, ha akarsz.

— Mindegy, hogy mikor? — kérdezte a hang a vonal másik végéről.

— Persze.

— Jó, de én mégis nagyon boldog volnék, ha kijönnél hozzám. Másrészt nem szeretném, ha valami bajod esnék. Te vagy a legjobb barátom, hogy is vállalhatnám ilyesmiért a felelősséget? A legjobb, ha magam birkózom meg a dologgal. Sajnálom, hogy zavartalak.

— Az ördögbe is, különben mi szüksége az embernek barátokra? Tudod mit, ülj az íróasztalhoz és dolgozz egy kicsit — mondta Herb Thompson, miközben egyik lábáról a másikra állt. — Elfelejted a Himaláját, a Szelek Völgyét meg a viharokat és hurrikánokat, amelyek nem hagynak békén. Írj még egy fejezetet a készülő útleírásodból.

— Igen, hát ezt lehetne. És tán ezt is fogom tenni, még nem tudom. Talán. Miért ne. Mindenesetre köszönöm, hogy meghallgattál.

— Á, mit, »köszönöm«! Inkább hagyjuk most már abba, a feleségem hív vacsorázni.

Herb Thompson letette a kagylót.

Bement az ebédlőbe, asztalhoz ült. A felesége vele szemben foglalt helyet.

— Allin volt? — kérdezte az asszony. Herb bólintott. — Ez is a szélviharaival, amelyek innen fújnak meg onnan fújnak, melegen fújnak meg hidegen fújnak — mondta az asszony, és közben nyújtotta a gazdagon megrakott tányért a férj felé.

— Háború alatt a Himalájáin sok mindenen ment keresztül — mondta Herb Thompson.

— Csak nem hiszed el neki, amit arról a völgyről mesélt?

— Roppant izgalmas történet.

— Ez az egész mászkálás! Miért másznak az emberek fel a hegyekre? Csak azért, hogy halálra ijedjenek?

— Havazott — mondta Herb Thompson.

— Igazán?

— Felhőszakadás volt, jégeső hullt, és vihar dühöngött abban a völgyben, és mindez egyszerre. Allin legalább egy tucatszor elmesélte nekem. Olyan remekül mondja el. Ő valahol jó magasan volt. Felhők, miegymás. Lenn a völgyben pedig pokoli színjáték.

— El tudom képzelni — mondta az asszony morcosan.

— Mintha nem *egy* szél dühöngött volna, hanem egy egész csomó. Szél és szél mindenfelől, a világ minden sarkából. — Falt egyet, aztán: — Mondja Allin.

— A legjobban tette volna, ha nem utazik oda — mondta az asszony. — Ha az ember valahol szimatolódzik, nem ússza meg rossz lelkiismeret nélkül, világos. És akkor még a mindenféle képzelgések a tetejébe. A szelek megharagszanak rád, mert betolakodtál, és persze elkezdenek üldözni.

— Ne szórakozz rajta, kérlek. Allin a legjobb barátom. — Herb Thompson hangja gorombán csengett.

— Olyan nevetséges!

— Ettől függetlenül rengeteg mindenen ment keresztül. De az a vihar Bombayben, és rá két hónappal egy hurrikán a csendes-óceáni szigeteknél. És aztán Cornwallban.

— Nem érzek semmi részvétet egy olyan ember iránt, aki futószalagon keres fel viharokat meg hurrikánokat, és aztán üldözési mániában szenved.

Megint csengett a telefon.

— Hagyd, ne vedd fel — mondta az asszony.

— Talán valami sürgős.

— Á, megint Allin.

Ülve maradtak. A telefon kilencszer csengetett, és ők nem vették fel a kagylót. Végül abbahagyta. Befejezték a vacsorát. Künn a konyhában lágyan lebegett a függöny a félig nyitott ablakon.

Megint csengett a telefon.

— Nem hagyhatom, hogy csengessen — szólt a férfi, és a telefonhoz ment. — Halló? Á, Allin!

— Herb! Itt van!

— Túl közel van a szádhoz, tartsd egy volabbra.

— Álltam a nyitott ajtóban és vártam rá. Láttam, hogyan jön az utcán végig, hogyan rázza a fákat, egyiket a másik után, már a ház előttieket rázza, már az ajtó felé sepert, de én becsaptam az orra előtt az ajtót.

Thompson egy szót sem szólt. Nem tudta, mit mondjon. A felesége figyelte a bejárószoba ajtajából.

— Igazán érdekes — mondta végül.

— Itt dúl, seper a ház körül, Herb. Nem mehetek ki, egyáltalán nem tehetek semmit. Viszont jól rászedtem! Elhitettem vele, hogy már győzött. és amikor elindult felém, hogy elkapjon, becsaptam az ajtót és ráfordítottam a kulcsot. Fel voltam készülve rá, már hetek óta fel voltam készülve rá.

— Komolyan? Hát akkor mesélj nekem erről, Allin, öreg fiú. — Herb Thompson elégedetten kuncogott bele a kagylóba, de közben kivert a tarkóján az izzadság, mert érezte, hogy a felesége le nem veszi a szemét róla.

— Hat héttel ezelőtt kezdődött.

— Igazán? És?

— Én — én azt hittem, sikerült lerohannom. Azt hittem, föladta a játszmát, lemondott az üldözésről és arról, hogy a közelembe férkőzzék. Pedig ő csak állt lesben és várt. Hat héttel ezelőtt hallottam künn a ház előtt fütyölni — és nevetni. De nem többet, mint egy óra hosszat, vagyis nem soká, és nem nagyon hangosan. Aztán megint eltávolodott.

Thompson bólintott a kagylóval a kezében.

— No, ennek örülök, ennek igazán örülök.

Az asszony meredten nézte a férjét.

— Másnap este megint jelentkezett. Csapkodta az ablaktáblákat, és szikrák ugráltak a kandallóból. Öt éjjel egymás után jött és jött, s mindig hevesebben. Ha kinyitottam az ajtót, rám rontott és megpróbált kiráncigálni, de nem volt hozzá elég ereje. Ma, azt hiszem, már lesz.

— Örülök, hogy jobban érzed magad — mondta Thompson.

— Egyáltalán nem érzem magam jobban! Mi van veled? A feleséged hallgatja, amit beszélünk?

— Igen.

— Ja úgy. Tudom, az egész olyan hülyén hangzik.

— Egyáltalán nem. Meséld csak tovább.

Thompsonné visszament a konyhába. A férfi föloldódott egy kicsit. Leült a telefon melletti ülőkére.

— Gyerünk, Allin, mondj el mindent, ami a lelkedet nyomja, mindjárt jobban fogsz aludni.

— Most itt seper a ház körül, mint valami ciklon, fütyül és rázza a tetőt. Reszketnek a környék összes fái.

— Érdekes, Allin, itt egyáltalán semmi szél nincs.

— Persze hogy nincs. Rám megy ez a játék, nem rád.

— Igen, ez lehet az egyedüli magyarázat.

— Hidd el, hogy gyilkos ez, Herb, a legátkozottabb gyilkos, aki valaha is zsákmányra vadászott. Óriás véreb, szimatol körös-körül, hogy megtaláljon. Nyújtogatja táguló hideg orrát a ház felé, hogy fölvegye a szagom, és ha megsejt a szalonban, odairányítja nyomását, de ha a konyhában vagyok, rögtön fölhajt ott is. Most az ablakokon keresztül szeretne betolakodni, de én megpántoltattam őket, és új sarokvasat meg tolózárat tétettem az ajtóra. Stabil ház ez. Akkoriban még megbízhatóan építkeztek. Meggyújtottam minden fényt a házban. Világosságban úszik az egész ház. Követett engem helyiségről helyiségre, és az ablakon át figyelte, hogyan gyújtom sorra a lámpákat. Ó!

— Mi baj?

— Épp most döntötte le a ház előtti rácsot.

— Át kellene jönnöd, Allin, töltsd nálunk az éjszakát.

— Nem lehet! Jóságos ég, nem hagyhatom el a házat, nem érted, Herb?! Semmit sem tehetek, semmit. Ismerem ezt a szelet. Ó, istenem, erős ez — és rettentően ravasz. Éppen rá akartam gyújtani egy cigarettára, de egy kis léghuzat elolttota a gyufát. A szél szívesen eljátszadozik velem, szamárfület mutat, van ideje bőven. Rendelkezésére áll az egész éjszaka. És most — istenem, éppen most — az egyik régi útleírásom a könyvtárszobában az asztalon... Igazán szeretném, ha látnád. Egy kis szellőcske furakodott be, az isten tudja milyen apró nyíláson, hátracsapta a könyv fedőlapját és most — lapozza sorra az oldalakat, egyiket a másik után. Igazán szeretném, ha látnád. Ez itt az előszó. Emlékszel még a Tibetről írt könyvem előszavára, Herb?

— Emlékszem.

— Én, a szemtanú, akinek mindig sikerült megmenekülnie, azoknak ajánlottam a könyvem, akik alulmaradtak az elemekkel vívott harcban.

— Igen, emlékszem.

— Kialudt a villany!

Kattogás hallatszott a telefonban.

— Valami történt a felső vezetékkel. Hallasz engem, Herb?

— Hogyne, hallak.

— A szelet megdühítette a nagy fény itt nálam a házban, és letépte a felső vezetéket. Most biztos a telefon következik. Ó, hidd el, remekül összeillünk mi, a szél meg én. Egy pillanat.

— Allin?

Csönd.

Herb a telefonkagylóra pré-

Kardos Júlia illusztrációja

UUNO KAILAS

Így énekel Uuno Kailas a tenger hullám

Elnézlek, te, fehér hullám,
fehér hullám, tenger lánya
hajt a szél s a szép testede
a part sziklájához vágja.

Összetörsz a part sziklájá
mint még eddig minden hu
de feletted új táncba kezd
egy új fehér ruhájú lány.

A vershez vagy hasonló, k
nénéd neked, tenger lánya
az is meghal még mielőtt
megszületne igazában.

A költőnek a szívétől,
hej, az emberek szívéig
hosszú az út. Szegény dalo
nem jut csak a közepéig.

Játsszál, hullám, a tengerr
csillogj, ragyogj, tündököl
játsszál, te fehér ruhás lá
amíg el nem nyel az örvé

Az a te nagy dicsőséged,
nekem is csak azért tetsze
hogy pillanatnyi létedben
szembekacagsz a végzette

KAARLO SARKIA

A lélek virág

Hogy feltetszett a hajnal,
mint hálóban a halak,
lábnyomaid az udvar
deres füvén csillogtak:
a nyomok — este jöttél –
a küszöbig vezettek,
aztán megfordultak, haj,
s a kapu felé mentek!

Balázs Imre

„Sinó Géza" portré/festm./Repr.

Rajza. Repr.

Kvantum, Kolozsvár 1966. XI. 1591; IX 1243.

Balázs Imre

Rajz, vegyes.

Korunk, Kolozsvár, 1970/3.

365.l

Baldur Ivie

Leaik Rajz

Repv.

Korunk 1970. III. 36 v

Balázs Imre grafikus

A szegedi Sajtóház Művészklubja Fábri Judit iparművésszel közösen albatáraiból kiállítást rendez, melyen 2 f grafikával szerepel.

Délmagyar Magyar Hírlap, 1972. febr. 2.

Balázs Imre

„Baiksi" Repr.

Korunk, Kolozsvár XXIII. 1964. 2. 221. old.

Balázs Anne
festő-

M.D.K.

A marosvásárhelyi Művészeti közép
iskola elvégzése után, a kolozsvári
főiskolára került. Mezei Rozsa tárt vállá
földjére.

Haldanay 1920. Festők a Rákos-farkán
Munkás, 1960 aug. 21 kép

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Balázs Imre

„Munka után" Repr.
(Kiskőrös)

Kossuth, Kiskorsv.ú. 1963. 6. 816. old.

Balázs Imre

Illusztrációja

Fuchs Simon: A paraszttörténet újraértelmezése. Kovászna, Művelődés XII. 1963. 1. 30. old.

Baldrus Imre

A szergejói Eleken-képtárban látható-tók a művén alkotásai.

1. Kiss Pál: A szergejevnentmiklósi Eleken-képtár [illegible]
[illegible]rás, 1976. 12. 22. old.

Balázs Imre, festőművész

„Fiatalok" c. festmény.

(repr.)

Kormk. 1949. febr.

Balázs Ymre festőművész:

a Megyeklünk, Romania fesztivál, országos vetélkedő, s ebben arányosan kell jelen lenniük a megyéknek. — Marosvásárhelyt Balázs Ymre, Fiódi Mátyás, Barabás Ystván képviselik. — a művész „Parasztasszony" képe látható a fesztiválon. (ábrával).

Halász Anna: Megyeklünk, Romania, fesztivál, a Hét, 1949. VII. ~~28.~~ 27.

Balázs Imre

BALÁZS IMRE festőművész kiállitása a csikszeredai Kisgalériában. /rövid hir./

Utunk, XXXIII.évf. 35./1557./sz. 1978. szept. 1. - 8.old.

Balázs Imre

BALÁZS IMRE /festőművész/

Kiállitási katalogus.

Hn./Máréfalva, Kolozsvár/ 1976.
12 sztl. old., képekkel.

J.

Balázs Imre

Hajdu Zoltán:

Egy nagy festő, BALÁZS IMRE.

Igaz Szó, XXVI.évf. 3.sz. 1978. március, 248-251.old., képekkel.

Sámánja hittelen kornak

Balázs Imre művészete

Aki dudás akar lenni / pokolra kell annak menni,
ott kell annak megtanulni, / hogyan kell a dudát fujni.

József Attila

Máréfalváról jött, a Hargita lábától. Udvarhely szelíd lankás dombjai találkoznak ott a csíki havasok zord, égbe nyúló szikláival, lombos erdők sárgászöldjére vetül a fenyők éles, feketés árnyalata. Világos és sötét, fény és árnyék a tájban és – Balázs vásznain. Dombok derűjének és havasok komorságának ellentéte feszül a lelkében is; mindennapjaiban derűs, kiegyensúlyozott, művészetében drámai: szirtek komorságát, erdőlő pásztornép babonás, balladás zaklatottságát, tragédiavárását árasztják képei.

Máréfalva – Fenyéd, Zetelaka és Kápolnásfalu mellett – ahhoz a négyes övezethez tartozik, amelynek lakói fát döntöttek, deszkává vágták, s bebarangoltak vele sok távoli vidéket. Legszebb faanyaguk azonban otthonukat díszíti: Székelyföld-szerte ebben a négy faluban állították és állítják ma is a legdíszesebb székely kaput. Faragottfestett motívumviláguk gazdagsága, változatossága páratlan és egyedülálló a díszítőkedv, amellyel beborítják, elárasztják kapuikat. A csíki kapu dísztelen, méltóságos komor; az udvarhelyi díszes, vidám, mesélő. Azonos fajta lelkiségnek két kivetülése – kapukon; festőművészetben: a balladázó Nagy István, irodalomban a kedélyesen elbeszélő Tamási Áron jelzi a hangsor határait. Funkció, esztétikum és mítosz ötvöződik e négy falu ősi alkotásaiban; a környék megszámlálhatatlan virága, növénye mellett hajdani hitregék jelképei: nap, hold, csillag, inda, életfa... Mindez kelet felé mutat vissza, az ázsiai műveltség él benne tovább. Ám nemcsak a kapu, amely mögül művészünk elindult az életbe: ő maga is mongolnak vagy tán indiánnak tűnik zömök alkatával, sötét hajával, széles, szögletes fejével, kiugró arccsontjaival.

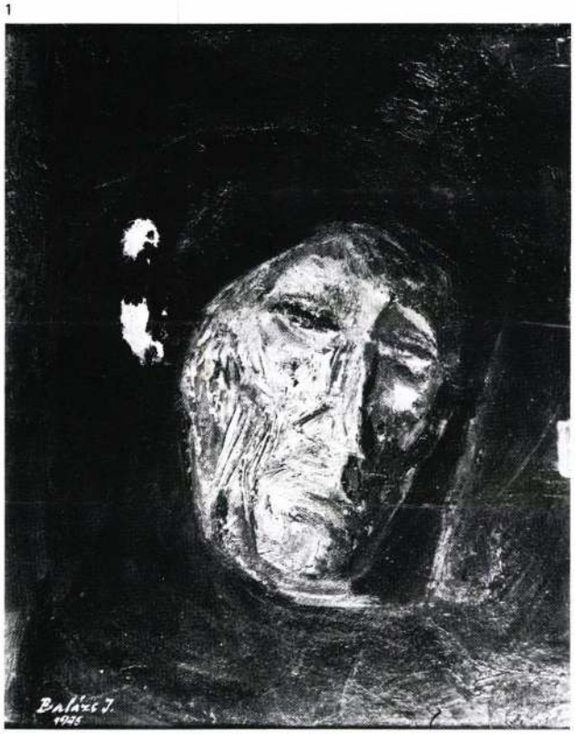
Balázs büszke külsejére, kapuira, a gyökereire, amelyekből ered. Hagyományait tudatosan és gondosan őrzi művészetében is. Nem népi tárgyak vagy motívumok lefestésével (ahogyan azt az utóbbi időben oly sokan tették): ez nemcsak olcsó hivalkodás lenne, hanem hamisítás is, a motívum kiszakítása természetes környezetéből. Balázs nemcsak őrzi, hanem kamatoztatja is örökségét; népe jellegzetes színekben, formákban megnyilatkozó lelkivilágát, díszítőmódját, ahogy a nagy tömegben, egységben látott felületet beborítja, telefesti és -faragja. Feszültségeket mérlegel és feloldásuk lehetőségét. S ahogy a népművészet sem árnyékol, ő is kerüli a meghatározott fényforrásból eredő fényt. Hogy ezt megtehette, elsősorban alkati kérdés; képeinek – még a legsötétebbeknek is – fénye van: a lélek és az értelem világító fénye ez.

Népi gyökerei nem szakadtak meg, csak átplántálódtak idővel – városi proletár környezetbe. Balázs Szebenbe, Marosvásárhelyre, majd Budapestre került családjával; mindenütt a perifériákon éltek, s az ottani emberek, életformák, házak, a kültelken húzódó vasúti sínek ivódtak be emlékezetébe. Ez a szegényember-világ dolgozik benne tovább azóta is, és – ahogy nézem – még sokáig nem hagyja nyugodni. Súlyos teherként hordozza magában a háború emlékét is: riadók, rohanások, menekülések, emberek tömege, bombák, felcsapódó lángok, fülsiketítő zaj, hullák, füstölgő romok... Miért? Ki magyarázhatná meg a tíz-egynéhány éves gyermeknek?

Keservesen emlékszik vissza arra is, hogy szüleivel a ligetbe menet gyakran haladtak el a Szépművészeti Múzeum előtt, de soha be nem mentek, s ő külön sem tévedt be soha. Holott akkor már versenyben másolja egy hozzá hasonló korú kölyökkel néhány ismert művész rajzait – tájékozatlanul, felszínes megítélés nyomán. A színes ceruzák valósággal megrészegítik: reszket az örömtől, ha kézbe kaphat belőlük. S hogy mégsem jut el a Szépművészetibe, oly mélyen rázza meg, hogy még két évtizeddel később, főiskolás korában is visszatérő álma marad, hogy elmegy a Hősök terén álló épületig, de még mielőtt beléphetne, álma megszakad.

Ezerkilencszáznegyvenöt végén megérkezik hát Marosvásárhelyre, ahová szülei végleg letelepednek. Az új környezet új kapcsolatokat hoz Balázs számára; velük szemben lakik a később világhírűvé vált Szász Endre, az utca végében pedig Kádár Tibor festőművész. Két ilyen elmélyült, és szenvedélyesen vitázó művész körében már kamasz-

1

2

1 *Balázs Imre: Öregasszony, olaj, karton, 35×30 cm, 1975*
2 *Balázs Imre: Kék madonna, olaj, karton, 35×24 cm, 1973*

3

ként olyan kérdésekre figyel fel, amelyeket korrektúrák során nemigen érintenek. Egy grafikus ismerősük bejuttatja a párt vizuális-propaganda osztályára, ahol lelkesen dolgozik. Közben, és még később is, csomagokat cipel, ivóvizet hord aprópénzért, mint körülötte annyi más proligyerek. Aztán a művészeti középiskolába kerül, amelynek elvégzése után egy évvel Kolozsvárra, a Ion Andreescu Képzőművészeti Intézetbe vezet az útja.

Többnyire sötét tónusokkal fest. 1954-ben Nagybányán, egy nyári gyakorlat során kisebb kitérőt tesz a plein-air festés felé, visszatérése után azonban továbbra is mély hangolású skálán fest. Megmaradt több alakos – az illegális munkát ábrázoló (inkább illusztráló) kompozíciója, hagyományosan akadémikus.

Amilyen pontosan alkalmazkodik a műteremben kapott utasításokhoz, éppoly önfejű a műtermen kívül. Nemcsak a szakon tűnik ki, de társadalmi tevékenységével is. Már diplomamunkáján dolgozik; szakmai feladatain vívódik, s közben politikai problémák zaklatják: szervez, agitál, irányít. Három évi kényszerű kiesés következik. Elszigeteltsége idején nem festhet. A színek lehetőségét csak képzeletben éli át, de megmarad az arckifejezések sugalló ereje: azok hallatlan gazdagságán, kiapadhatatlan változatosságán át méri le a világot, és a világban önmagát. Innen adódik azóta sem szűnő érdeklődése az arckép iránt, s talán környezetének sivár tárgytalanságából, ahogy képein az arcok s az alakok körül többnyire semmilyen tárgyat sem jelöl meg szabatosan; elvont környezet övezi csaknem valamennyit.

Első művek 1960–63

Pokoljárása tragédiát sugalló műveket sejtet. Nem így történik. A megkínzott lélek szeretetvágya, melegségigénye halk, lírai, világos színekben szólal meg. A száraz, színtelen szürkék, amelyek közepette élni kényszerült, finom festői színekké nemesednek. Egymáshoz közel álló halk szürkék világos változataiba fehér, okkersárga, kék és rózsaszín simul be alig észrevehető tónuskülönbséggel: bosszúvágy, lázadás helyett győz az emberség ereje.

Csendéletek hosszú során az annyira áhított virágok jelennek meg, s az oly sokáig nélkülözött otthon meghitt melege. Halk, lírai színei derűt sugároznak, megbékélést a világgal. Képei még meg sem száradnak szinte, máris viszik el tőle, hogy lakások falait díszítsék. A legelsőt azonban – az 1960-ban, keserves kínlódással készült pasztellt – szobája falán őrzi ma is.

Ott őrzi *Lili* arcképét is 1961-ből. Főleg a szecesszió formavilága hatott rá: kék-fekete körvonalak könnyedén fogják be a síkban látott alakot. Hangulatisága, színeinek szépsége, erőteljes és következetes képalakítása, kitűnő lélektani átérzése adja meg e korai mű maradandó értékét, külön érdekességét pedig a szecesszió mai másodvirágzása.

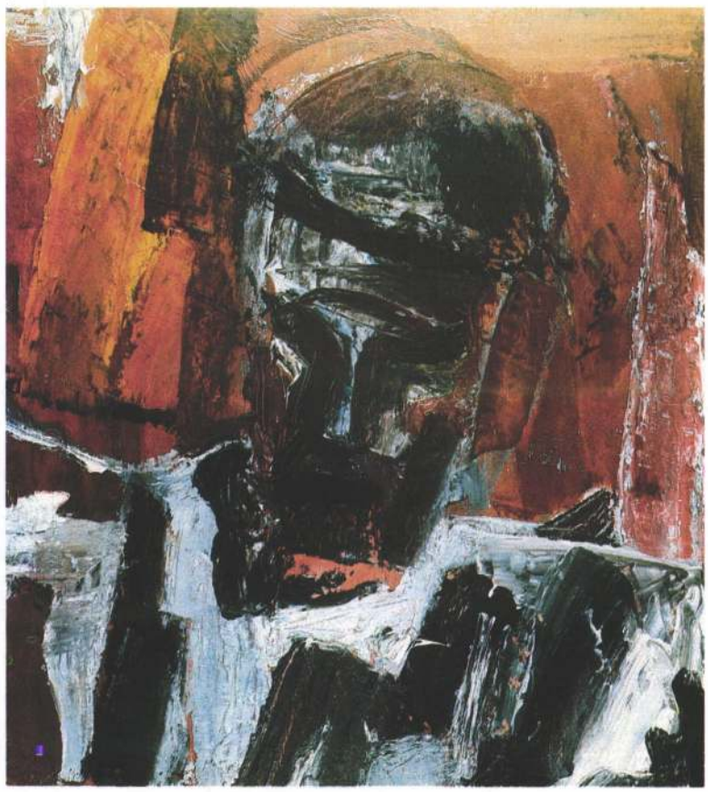
Színésznő című képén jelentkezik teljes erővel rendkívüli lélektani érzéke, beleélő képessége. Zaklatott lelkületű, hervatag asszony, túlfinomult, fáradt, csaknem áttetsző. A színek is elfinomultak, áttetszőek, akár az ábrázolt alak: halk kékes, zöldes, okkersárga, fehéres összhatásukat grafikus elemek ütemezik; vékony, ideges vonalvezetés jelzi egy nyugtalan lélek ideges rebbenéseit. Nem hízelgő arckép, hanem igaz. Valósággal jósolja az évekkel később bekövetkező súlyos depressziós neurózist. A „dekadens külsejű hölgy" nem nyerte meg az akkori kiállítás zsürijét. Társadalmunk jellegzetes típusainak egyike volt csak, a felfokozottan érzékeny lelkületű, minden este újra és újra megújuló alakban lelkendező, szenvedő és elpusztuló színművész.

Időközben és a következő években Balázs hatalmas munkakészséggel és erőbevetéssel – Kádár Tibor példája nyomán – végigkísérletezi, újrafesti a maga módján, századunk valamennyi jelentősebb irányzatát, stíluskísérletét, hogy belülről érthesse meg őket s így jusson vissza önmagához, „hogy érezze mit tud, és tudja, amit érez" (Moholy-Nagy L.).

Az átmenet 1963–66

Ezek az évek átmenetet jelentenek az elvontabb, összegezőbb látás felé. A színek gyakran élesen csendülnek, kék-vörös, zöld-vörös hangolásban. A kék és a zöld cserélődik csak, ritkábban a kettő együtt verseng a vörössel.

4

Lelki megpróbáltatásaiban a művész minduntalan szeretett társához menekül. (Éveken át női fejeinek többsége Lilit idézi.)

A következő két év tájfestészete a formaösszegezés és az elvonatkoztatás kísérletének szakasza – sötétebb színekben. Az előtéri házak még három kiterjedésűek, a többi azonban fokozatosan belesimul a síkba; ház és kerítés nagy, négyzetes felületekre absztrahálódik *(Énlaki házak, Házak)*. *A szovátai táj* már teljesen absztrakt műnek számítható, mindössze a magasban kiemelkedő kúpok emlékeztetnek hegyek körvonalaira. Színskálája az okkersárgától a halvány cinóberpiroson át a lángoló vörösig terjed, ennek foltját tüzes kék felületek egyensúlyozzák.

5

3 *Balázs Imre: Anyaság, olaj, vászon, 70×59 cm, 1977*
4 *Balázs Imre: Jobbágyfej, olaj, farost lemez, 60,5×56 cm, 1972*
5 *Balázs Imre: Önarckép, olaj, furnérlemez, 25×25 cm, 1975*
6 *Balázs Imre: Kiskapum, olaj, akril, farost lemez, 35×50 cm, 1978*

Fekete korszak 1966–77

1966-tól Balázs Imre festészetének új szakasza kezdődik. Közvetlenül vagy jelképekben kifejeződő valóságábrázolását drámai, gyakran balladázó látomással váltja fel (mintegy kibontakoztatva művészetének sokféleségét: lírai, drámai, elégikus, balladás... összegezve: konfliktusos viszonyulás a világhoz). Sötét tónusokra hangolt tájak, öregasszonyok, az anyaság örök kérdése, egy- vagy kétfejes és egy- vagy kétalakos kompozíciók, a nagy *Dózsa-sorozat*, háborús emlékek, s a Shakespeare-drámák alakjai alkotják az elkövetkező közel egy évtizedes korszak anyagát.

Nyugtalanító, felkavaró élményeinek kivetítése új kifejezőeszközöket igényel: képein eluralkodik a fekete, mély-, főleg párizsi kékek, barnák: sötét, fanyar Van Dyck, s a vöröses sienna, továbbá mélyvörösök és violásszürkék... Ezeket főleg festőkéssel viszi a vászonra széles, erőteljes vonásokkal. A kés tükörfényesre simítja a gazdag pasztát, csak a síkok között maradó kevés többlet válik tarajszerűen érdessé, ez ütemez és változatosságot ad; a művész később rövid szőrű száraz ecsettel utánamintázza. Az ecsetről Balázs sohasem mond le teljesen, valószínűleg úgy érzi, hogy a kés kizárólagossága modorossághoz vezetne.

Tovább absztrahálódó tájképein a színek nagy ívelő formákban felületekben kavarognak, a sötétek között fehérek villannak meg, fenyegetően, drámaian.

Ezekkel párhuzamosan az öregasszonyok hosszan tartó témakörét indítja el. A tájrészlet többnyire teljesen átalmodott valóság, s nagyon leegyszerűsített, elvont környezetben, a képsík közepén vagy oldalt helyez el egy fáradt, töpörödött, révedező anyókát.

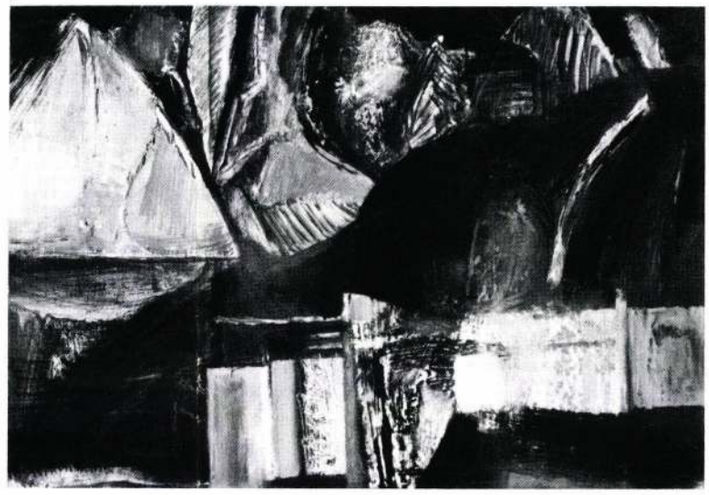
A témakörből az *Öregasszony* című arcképét említeném. Kendős fej, előredűtött tartása teljes összhangú fájdalmas kifejezésével. Valami mélyről jövő keserűség néz ránk arcáról; mintha minden vérrel-verejtékkel húzott barázda, amit a hegyvidék köves, rögös talajába vágott az eke, odavetült volna erre a csontos, szikár arcra. Önmagába forduló fájdalmában mégis ott feszül az a rendíthetetlen erő és kitartás, ami csak az ilyen, idővel és megpróbáltatásokkal dacoló öregasszonyok sajátja. Vajon hogy győzik? Vajon ki lehet egyáltalán? Fiát féltő anya a maga időtlen bánatával? Azt hiszem, a művész itt is, mint minden rokon tárgyú képen, az arcvonások teljes azonossága nélkül édesanyja, és minden hasonlóan erős lelkű asszony előtt tiszteleg.

Mindjárt ide kívánkozik a *Kék madonna* fájdalmasan szép feje. Az olasz prereneszánsz, a trecento áhítata és tisztasága árad belőle, olyan koré, amelyik még nem túlozta el az új mesterségbeli eszközök csillogtatását a hit s a lelki vonások rovására; innen gyermekded romlatlansága. Balázs megőrzi művén a makulátlan lélek áhítatát; a kicsit oldalt dűtött, drapériás fej is hagyományos. Ám a megfestés módja teljesen mai, párás, sejtelmes, mennyeien kék tónusával, lágy, elomló, inkább csak jelzésekre szorítkozó közlésével vagy éppen a paszta gazdag mintázásával.

Az anyaság megközelíthetetlen misztériuma mindvégig foglalkoztatta Balázst. Ám a kört kiszélesíti: az újjászületés, a megújulás, a megszületett lélek oltalmazásától egészen az ember létének féltéséig, mindez ott munkál benne korunk egyetemes létbizonytalansága közepette. A *Kései anyaság*, a korszak jellegzetes fekete színeiben, kendőbe bugyolált idős asszonyt ábrázol, kezében az apróságga. Több ez mint tárgy: jelkép. Nagy és nehézkes a létet őrző kéz, komor a gyermekre vetődő tekintet; súlyos kérdés, súlyosak a színek is, vaskos a felfestés.

A történelem nagy megrázkódtatásai középiskolás korától foglalkoztatták Balázst: a bábolnai felkelés, a mádéfalvi veszedelem, később Dózsa felkelése. Hat darabból álló Dózsa-sorozatát a hetvenes évek elején festette. *Férfiak csoportja* című képén, színek és formák ritmikus folytonosságával, az inkább csak sejtett embertömegen áthullámzó feszültséget érzékelteti. Sötéten, mint vészt jósló hollók sorakoznak az alakok, hollók színében; a rettenetes harcban, pusztulásban már minden felperzselődött, csak korom és pernye maradt. Meg a lélek töretlenül világító fénye. A paletta első pillanatra csaknem feketének tűnik; erős világításban és közelről vizsgálva azonban a színek sokaságát fedezzük fel: gyönyörűen hangolt, töretlen, tiszta színek zománcos fénnyel ragyognak fel a fekete rétegek közül.

6

Balázs kerüli a látványos történelmi képek külsőséges, hatáskeltő eszközeit: festői-érzelmi elemekre épít. Lenyűgözi, felkavarja a nézőt, aki csak az összhatásra figyelhet; a sötét színekből alig kibontakozó alakok arra kényszerítik, hogy egészen közelről szemlélje a képet. A hasonló hatású *Asszonyok csoportjá*nál ez a jelenség még hangsúlyozottabb: a nagyon sötét skála alatta marad annak a határnak, amelyet a szem megerőltetés nélkül felfoghat, s így már a képi közlés rovására megy.

Balázs történelmi festményeinek kérdésfelvető és történelemkorszerűsítő jellege egészen nyilvánvaló: a múltban járva a mához szól velük. *Dózsa* tragikus arcképe nem ad semmilyen utalást korra, környezetre, sőt mintha mai alakot sejtetne Spartacustól a negyvennyolcasokon át napjainkig, a történelem bármely elbukott nagy népvezére lehetne ez a közelhozás és kontrasztok által döbbenetes erejűvé vált hős. Átlósan emelkedő vonalú komponálásával, ami rendszerint lendületet, bizakodást fejez ki, művészünk a törvény ellenére, zaklatott hatást ér el. Egyik kolozsvári kiállításán mellé került a folytonosan lázban égő, önmagával s a világgal vívódó művész arcképe. Hasonlóságuk figyelmeztet: Balázs nemcsak „történelmi témát" festett meg, hanem a küzdelem és bukás belülről átélt, mindig érvényes szépségét és megrendülését. Egyébként ez a Goya kései

7

képeit idéző kis önarckép – tömör tragikumával, szabad torzításával és oldott festőségével – legnagyobb alkotásainak egyike ebben a tárgykörben.

Mai művek, 1977-től

A Dózsa-sorozattal Balázs a színértékek oly mély skálájához jut, amely már nem feszíthető tovább. Ezért a hetvenes évek közepétől fokozatosan visszatér a középértékekhez. Előadásmódja oldottabb, a tárgyi elemek mind jelzésszerűbben halványodnak; az absztrakt felület nagyobb teret kap, s a tárgyi elemekkel egyenrangúan, festőileg többnyire még gazdagabban jelentkezik. Az átmenet, a feloldódás szakaszában több leányfejet fest. Álmodozó tekintetű, elbűvölően szép leányfejek. Arcukon átszellemült befelé fordulás és rácsudálkozás a világra: a fiatal kor illanó, megfoghatatlan varázsa.

1977-ben visszatér a korábbi öregasszony- és anyaságtéma, de nagyvonalúbb komponálással és oldottabb festőiséggel.

A *Kiskapu* témája hagyományos: dombok lábánál hegyes tetejű házak, de itt már egyszerűbben, összefogottabban, az előtérben álló kapu pedig már teljesen absztrakt felület. Balázs ezt oly gazdagon díszíti – pasztával, bekarcolással, bekaparással, áttörléssel, csorgatással, s ki tudja még hányféle eljárással –, ahogy szülőföldjén díszítik az ékítményekkel halmozott székely kaput. Az eredeti népi emlék nem egyszerű másolatként, hanem az ősi élmény magasrendű, elvont vetületében jelentkezik.

A remekmű sorsa olykor 10–15 percben dől el, amikor lényege megfogalmazódik. Ehhez eljutni és parányit sem túllépni rajta – művészi ráérzés kérdése. Ilyen tökéletesen „eltalált", „megérzett" alkotás a *Kapuban*. Szenvedő arcú, megtört tekintetű öregember: a művész édesapja, aki távollevő fiát várja vissza mindennap és minden éjjel. Ki merné megzavarni fájdalmas visszaemlékezését, teljes önmagába fordulását, ebben a csöndes, homályos holdú éjszakában? A művész semmi esetre sem; itt minden éles szín harsanna, mint a kizökkentő kiáltás, ezért olvasztja lágy szürke alaptónusba a barna színeket, ezért súlypontos mindössze néhány fokozódó fényfolttal – hold, kapufa, ruha. A legteljesebb összhang.

1978 és 80 között, Balázs festészetében a szerkesztés szilárdabbá, hangsúlyosabbá válik. Műveit ekkor sem építi rajzvázlatok hosszú sorára: az önmagában kiérlelt élményt továbbra is egyenesen a vászonra vetíti ki. Színfoltokkal komponál; lágy színek elomló foltjai enyhítik a szerkesztés szigorú rendjét és hangúlyozzák az érzelmi hatást.

Így történik ez az *Asszony krizantémokkal* (1978) című alkotásánál is. A művet ívelő és vízszintes elemek tagolják. A kendős fejet körívben övező széles barna-vörös sávok kihangsúlyozzák a kompozíció aszimmetrikus középpontját, erre felel a virágok köralakú foltja; a virágok közül a fehérek a kendő fehérjének rendelődnek alá, s ugyancsak annak válaszol a kép felső részében húzódó világos sáv. Két hossznégyzetű barna-vörös felület a kompozíció vízszintes tagolását támasztja meg. A mű színben teljesen egységes: fehér, okkersárga, umbra-barna, égetett sienna és angolvörös alkotja a kellemes meleg skálát. A tárgyi elemekkel szemben tisztán festői elemek kerülnek előtérbe: az arc különböző pontjaira pasztózus és bekaparásos hangsúlyok kerülnek, s ezek helyenként, az orron például, önálló életet kezdenek élni, anélkül hogy az adott formákhoz alkalmazkodnának.

Másik példa a haldokló Lear és a kisemmizett Cordelia egymásra találását sugalló alkotás (1980). A kompozíció Cordelia függőleges és Lear vízszintes alakjára épül; ezeket az erővonalakat ismétlik más változatban a képtér felső részében levő vörös síkok: a középső vízszintes sávot két függőleges felület zárja; a Cordelia alakját körülvevő ívelő zöld felület ezt a már-már merevvé váló rendet enyhíti és dramatizálja egyben.

Az őskor mágus-művésze erőt, erkölcsi támaszt adott a vadászat halálos veszélyébe indulónak. Az igazi művész ma is érzésében, hitében, szemléletében erősíti és nemesíti az embert. Balázs festészetéből valamilyen felemelő, átnemesítő erő árad, humánus magatartásának, feladatvállalásának kisugárzása. Műveinek tartalmi mélysége, színeinek lélekben átszűrt érettsége, előadásmódjának drámai lobbanékonysága mögött nagy indulatok feszülnek: szent tüzek szikráznak ecsetje hegyén.

Felelősségtudata minduntalan megmutatkozik művészetében és tetteiben egyaránt. Lelkesen és önzetlenül segíti minden kartársát, az emberi értékek, esettségek és félrecsúszások iránti teljes megértéssel. Műterme mindig, mindenki számára nyitva áll. A művészetben kételkedő, kiábrándult kartásai azért mennek hozzá, hogy lelkierőt merítsenek (és kapnak!) megingathatatlan meggyőződéséből, emberszeretetéből és erejéből. Családtagok, művészek jönnek-mennek, s ő zavartalanul dolgozik tovább; lerohanják panaszaikkal, ő elindul, segíteni igyekszik; megbeszél, tanácsot ad, rendezi a Szövetség ügyeit és fest tovább; kiállításokat szervez, termet rendez, megnyitó beszédet mond városában és a fél országban; minden művészi eseménynél ott van Bukaresttől Nagybányáig, közben gyermekeit öltözteti, eteti, neveli és rendíthetetlenül fest tovább, az elhivatottak megszállottságával, testet, lelket őrlő iramban, kimeríthetetlen életerővel.

Úgy is dolgozik. Lobogva, teljes átéléssel és elképesztő gyorsasággal. Kevés művész képes úgy összpontosítani, olyan hőfokon, akkora erőbedobással, mint éppen ő. Készen, önmagában hordja a képet; képzelete vetítővásznáról a már kiérlelt, kikristályosított élményt sugározza festővásznára – vérmérsékletéből adódó lendülettel. A lobbanékony, gyors munka többnyire vázlatosságot eredményez; Balázs folytonos feszültségben, rendkívül rövid idő alatt is beérlelt művet alkot. Csak kisebb képeit fejezi be egyetlen ülésben. Azonban a nagyobbakat is egyből festi fel, majd további két-három alkalommal, komoly önelemzések és képellenőrzések során, kisebb kiegészítésekkel tökéletesíti, a színek összhangját fokozva, vagy visszafogva valamely részletet; kiegészíti a kompozíciós egységet egy-egy szimmetrikus folttal, sávval, majd lazúroz... A részleteknek ez a tudatos kiérlelése képezi a szellemi betetőzést. Már-már vallásos áhítattal festett, biblikus hangulatú világi művei valamilyen örök időtlenséget árasztanak, amelyben moccan a múlt és helyet kér a jelen.

Optikai szempontból a színek fellobbanása, izzása, érzelmi remegése adja meg a nagy festői felületek izgalmát, drámai telítettségét s ez, színérzékenységén túl, újra csak művészi munkájának rendkívüli erejéből adódik. Egy ecsetvonás, egy bekaparás a festőkéssel, a festékmassza felfröccsentése a pillanat hőfokán – sorsokat, jellemeket, emberi tartalmakat, sajátosan magyar vérmérsékletet fejezhet ki. Absztrakt részletekben már-már a gesztusfestészet lendületével és

sugallatával, az alkotó türelmetlenség oly heves, oly magas hőfokán, hogy a kép felületén gyakran maradnak apró, véletlenszerűnek tűnő elemek, befejezetlenségek, dadogások. Ezek a festői sejtések éppen feltörő őszinteségükkel válnak vonzóvá. Olyanok, mint a nagyon fontos hír hozójának szapora szavai vagy elfúló suttogása. Nemes indítékuk teszik varázslatossá a művet: szinte felszenteli.

Rembrandt mondta állítólag élete alkonyán, hogy már nem is tudja, mivel fest, ecsettel vagy egyéb kellékkel. Túllépett tehát az eszközök kötöttségén, a festői lényeg egyeduralmáért. Balázsnál is valami hasonló mutatkozik: mindegy, hogy ecsettel vagy késsel fest-e ronggyal, tenyérrel vagy ujjbeggyel nyúl-e a pasztához, mert lelki összetartó ereje fogja szerves egységbe művét.

A gesztus nála sohasem öncélú. A lélek, a lét belső üteméből adódik és válik drámaivá. (Ezért érzem azt, hogy *totális piktúrájának* további fejlődésiránya egy nálunk ismeretlen műfajt jelez előre: a drámai absztraktot.) Ez a drámaiság közelíti a Nagy István-i lendület felé, mély átérzései az emberi sorsokat összegező derkovitsi vagy a vívódó, a világot jelképesen értelmező Nagy Albert-i piktúra irányába, bölcsen, meggondoltan felrakott sötét harmóniájú színsíkjai pedig Barcsay felé mutatnak. Innen művészetének hagyományossága és azon messze túllépő kortársi jellege, mert alkati adottságai egyben el is távolítják eszményképeitől. Ösztönös festőisége, kifejezőereje, az erdélyi tájgyökereken túl valami mély értelmű, egyetemesen európai piktúra felé mutat.

Így születnek, e kettő összeötvözéséből sajátos figurális-absztrakt kompozíciói. Vásznaira, kavargó színfoltjaival, kifejező ecsetjárásával megrázó, gyakran a tragikumig menő légkört teremt, ezzel sugallja az ábrázolandó alak sorsát, lelkületét, oly festői erővel, hogy maga az alak már szinte önként kívánkozik, kínálkozik a megteremtett festői környezetbe. Arcképei erejét a képszerkesztés tömörítésével fokozza: a fej többnyire életnagyságnál nagyobb és egészen közel hozott; a néző szinte belegázolhat a lélek így feltárt rejtelmeibe. Balázs többnyire felfedez valamit modelljein abból az áldozatkészségből, ami őt az emberekhez köti, abból az áradó melegségből, amellyel ő közelít feléjük; csaknem valamennyi arcát ugyanaz a lélekből fakadó melegség önti el. Az ilyenfajta figurális vagy portréfestészet feltételezhetően időszerű marad, mert értékei elidegenedő világunkban mind szükségesebb vigasztalást adnak.

Balázs azt kínálja fel, amire a ma mélyen érző embere szomjazik. Hittelen korunk sámánja és papja ő; meghirdeti a szépség megtisztító és átnemesítő erejét.

BORGHIDA ISTVÁN

9

7 *Balázs Imre: Kapuban, olaj, karton, 65×50 cm, 1977*
8 *Balázs Imre: Asszony krizantémokkal, akril, vászon, 50×70 cm, 1978*
9 *Balázs Imre: Lear és Cordelia, olaj, vászon, 100×70 cm, 1980*

8

Elmélet, elmél

Balázs Imre

Borghida István: Sámánja hittelen kornak.
MŰVÉSZET, 1980. október - 35. lap.

„Navig

A Művészet 1979-es évfolyamában szokatlanul gazdag a „Elmélet" rovatban; részben a Magyar Képző- és Ipar sége pályázatának jóvoltából. Sorrendben: *Forgács művészeti ágak, művészeti technikák, műfajok, mű...?* (9. *Műfajok és médiumok* (10. sz.), *Varga Kálmán: „Ten élek" (Escher paradoxonjai és József Attila képei)* és *Pedantéria? Anarchia?* (12. sz.). A kétségtelenül idősze szor, milyen régóta hiányolt – művészetelméleti vizsgáló sáról vagy alkalom szülte, véletlenül egymás mellé ke szó? Van-e valamiféle közös gond, megoldandó kérdés mányokban, amely kiindulópontja lehet a további kuta

Az itt következő tűnődések részben ezekre a kérdése választ adni, de főként *szándékos provokációk*. Ha s... másra nem alkalmasak, csak arra, hogy a művészetelméleti gondolkodás igényét ébren tartsák, már nem teljesen fölöslegesek. Az elméleti írásokat fenyegető legnagyobb veszély ugyanis a hatástalanság (még csak nem is a művészettörténészek, kritikusok munkásságát sújtó speciális kór a visszhangtalanság, az alkotóművészek éppen ilyen jól ismerik ezt – a Művészet kiállítási számának tanúsága szerint – még abban a kedvező esetben is, ha sikerül az évi háromezer kiállítás valamelyikét a sajátjuknak mondani). A „művészeti élet" pangása, az elméleti gondolkodás rendszertelensége esetén az energiák félelmetes mennyisége pocsékolódik el a már ismert megoldások, a már tudott igazságok újrafelfedezésében, az értékek viszonylagossá válnak, a néző vagy olvasó elveszíti tájékozódási képességét. Ilyenkor a minőség szempontjának következetes érvényesítése is provokációként hathat.

A Művészetben megjelent elméleti tanulmányok alighanem a véletlennek köszönhetik együttes közlésüket, színvonaluk, érvelésük fegyelmezettsége eltérő. Közös módszer vagy legalábbis szemléleti hasonlóság – ahogyan az az irodalomelmélet területén a Szövegmagyarázó Műhely tagjainál világosan érzékelhető – itt legfeljebb Beke és Forgács tanulmánya között fedezhető fel (amit persze részben magyaráz a tematikai egyezés: ezek az írások készültek a Szövetség pályázatára). A tájékozottság, az elméleti, logikai következetesség Beke tanulmányát mintaszerűvé teszi; Forgáccsal szemben – aki szintén érzékenyen reagál a felvetett kérdésre, és legtöbbször hasonló eredményre is jut – az ő tanulmánya a „konstruktívabb", ugyanis megalapozott javaslatot tesz a *médium* fogalmának bevezetésére. Somogyi György imponáló kultúr- és elmélettörténeti áttekintése is rendkívül tanulságos, végkövetkeztetése már vitathatóbbnak látszik. Varga Kálmán írása viszont aligha mérhető a többiekével azonos mércével, részben azért sem, mert elméleti értékét legfeljebb az összehasonlító vizsgálat modellje adná, de – és főként – azért nem, mert az általa alkalmazott modell nem felel meg a tudományos elemzés szigorú kritériumainak.

Beke, Forgács és Somogyi tanulmányában az elmélet és gyakorlat viszonyának megvilágítása az egész gondolatmenet kulcskérdése. Forgács szerint: „Egy gyakorlati problémát pedig csak akkor lehetne elméletileg megoldani, ha a problematikus gyakorlat olyan elmélet szerves folytatása, illetve kivetítése volna, amely maga válságba jutott; ez esetben az elméletre alapozott gyakorlat az elmélet korrigálásakor automatikusan korrigálódna." Bár az idézet abban a logikai összefüggésben szerepel, amelynek kiindulópontja: „a műfajokkal kapcsolatos állásfoglalás ma Magyarországon mindenekelőtt gyakorlati kérdés" – ezzel a leszűkítéssel nem értek egyet. Azzal persze igen, hogy az állam mint mecénás aligha gyakorolhatja kielégítően ezt a szerepét túlhaladott, értéktelenné vált kategóriarendszerekből kiindulva (mint amilyen a Képgrafikai Szabályozó Somogyinál), ám ha elfogadjuk vitaalapnak az éppen érvényes gyakorlatot, kevés esélyünk marad az elméleti tisztázásra.

Az eddigiekben az „usus" értelmében vett gyakorlatról volt szó, Beke „rugalmas módosítási" javaslatai is „a napi művészeti élet munkásainak, a kritikusoknak és művészetirányító funkcionáriusoknak a gyakorlatát illetik". Kétségtelen, hogy ez is igényli az elméletet, mégpedig egy olyan elméletet, amely képes megoldani a *művészi* gyakorlat, praxis által felvetett kérdéseket. „A jelenkori művészettel párhuzamos zárt esztétikai rendszer pedig nincsen" – szögezi le Forgács, és általában hajlik arra, hogy a művészetelméleti (elsősorban a tanulmányában vizsgált műfajelméleti) bizonytalanságokért a rendszerező esztétikák hiányát tegye felelőssé. Ebben a kérdésben a Beke által is elfogadott dialektikusabb elemzéssel értek *rekesztő, régi esztétikai szemlélet alapján is.* Tehát az értékelismerés és az osztályozás nem azonos módon kötődik a rendszerhez, a köztes állomás a *művészetelmélet,* amely zárt esztétikai rendszer nélkül is képes lehet megoldani a művészi gyakorlatban felbukkanó problémákat. Ezért nem értek egyet Forgáccsal, aki a XX. századi helyzetképében azt írja: „A háborúk azonban a legtöbb átfogó érvényű gondolatrendszert, kibontakozóban lévő világnézetet érvénytelenítették..."; sokkal inkább úgy vélem, hogy a világháborúk éppúgy, mint a „nagy esztétika" hiánya – természetesen sok mással egyetemben – a civilizáció történelmi helyzetének jelenségei. Ebből pedig az következik, hogy jelenleg nem is lehet reális feladat egy mindent átfogó esztétikai rendszer megalkotása (mint ahogy a filozófiai rendszerezés az eszmetörténet meghatározott szakaszaira jellemző, ellentétben a filozófiai gondolkodással, amely végigkíséri az emberi kultúrát). Esetleg némi nosztalgiával gondolhatunk a görög vagy a klasszikus német filozófiára, de ezzel nem mentesülünk az elméletek kialakításának kötelessége alól. Állítólag Pompeius biztatta a viharos tengerre kifutni vonakodó hajósokat a híres szavakkal: „Hajózni szükséges, élni nem szükséges." A korunkban megalkotható elméletekre szükség van (még a mindennapi gyakorlatban is – a tanulmányok kielégítően bizonyították ezt), még akkor is, ha eleve tudjuk: a legtökéletesebb elmélet élettartama sem lesz túl nagy.

Úgy látszik – és itt igyekszem majd óvatosan fogalmazni, mert a cikk szédületes időbeli és térbeli cikázásai könnyen csapdába ejthettek –, Somogyi György az elméletet a téves elmélettel azonosítja: „...az elmélet elérkezett karrierjének arra a csúcsára, ahol már józserével mindent művészetté tehet. *Barnett Newman* hiába hangoztatta, hogy »az esztétikának annyi köze van a művészekhez, mint az ornitológiának a madarakhoz« – élete utolsó huszonkét esztendejét ő is »a sávokkal megosztott nagy színmezők tanulmányozására« fordította. Az elmélet mindenhatósága annál elfogadhatóbbnak bizonyul, minél kevésbé egységes az a kultúra, amelyik létrehozza: minél kevésbé egységes visszhangra számíthat az az alkotás, amelyben valaki saját művészi látomását megjeleníti." Ennek a gondolatsornak inkább csak az indulatát érzem, a tartalmát illetően egy sor kérdés merül fel. Vajon az elmélet – bármilyen elmélet – művészetté tehet-e olyasmit, ami nem az? Eltekintve Newman vélhető tévedésétől (ti. az *esztétikának* szerintem még ennyi köze sincs a művészekhez, mivel nem is foglalkozik a művészekkel), vajon nem inkább a művészet elméleti és gyakorlati kísérletei befolyásolták a jeles amerikai művész érdeklődését? Mit értsünk „az elmélet mindenhatóságán"? – a napi kritika manipulációját? – a szakmai kritika terrorját? – esetleg adminisztratív következményeket? S ha ezek valamelyikét, akkor ez miért bizonyul elfogadhatónak? Ha viszont a helyes értékrend kialakítására tett kísérletet, a művészi gyakorlat eredményeinek elméleti következményeit levonó tevékenységet értünk rajta, akkor aligha helytálló a mondat további állítása; éppen ellenkezőleg, azt tapasztaljuk, hogy a hatékony elméleti szintézisek valamiféle konszenzust kialakító kultúrákban jöhettek létre. Somogyi – cikkének más helyén – egyetértéssel idézi *Irving Babbitt* Új Laokoónjának azt a részét, amely a „rugalmas mértékek", a nem halott törvények alapjára épülő elméletet tartja egyedül üdvözítőnek; ezen a ponton teljesnek látszik az egyetértés Beke tanulmányával, ezért a fenti idézet még érthetetlenebb számomra. Az elmélet és gyakorlat kapcsolatának kérdésére még visszatérek, előbb azonban vegyünk szemügyre néhány fogalmat (médium, mű, üzenet), amelyek közös – bár nem azonos értelmű – használata mögött általánosabb kérdéseket sejthetünk.

Ditrói Ervin • Igyekezzünk mű-kritikák helyett valódiakat írni

A képzőművészet kérdéseivel szorosan függnek össze a műkritika problémái is. Anélkül, hogy általánosítani akarnék, egy eléggé fájdalmas esethez szeretnék hozzászólni. Műkritikát vagy ehhez hasonló dolgokat írni mindenkinek elidegeníthetetlen joga. Ezen a téren semmiféle hivatalos megszorítás nincs, és ez nagyon jó... többek között, mert néha meglepő dolgokat olvashat az ember.

Dobogó szívvel és repeső örömmel olvastam nemrég, hogy „habemus papam", hogy van — megint és végre valóban — egy nagy festőnk. Ennek a festőnek a látásmódja „különleges, mesteri", „formában [...] a múlt, jelen, jövendő egységét éli", festői formakincse pedig kulcs [?], „színvilága élmény", „magasiskola, amit produkál, tanítani kéne"; „ura a modern művészet technikájának" és „művészi tökéllyel" fogalmaz. „Színbeli (melodikus) kontrapunktúrája (sic!) állásfoglalásra késztet." „Hogy milyen nagy dolog ez [...], azt csak az igazán vérbeli festők tudják"; tehát vagy a cikkíró sem tudja, vagy ő is vérbeli festő, és akkor gratulálhatunk magunknak, mert van még egy új művész-nagyságunk. Elég az hozzá, hogy az említett festőóriás rajongója — bálványa és saját nevében is — kijelenti, hogy „már régen a huszonegyedik századnak festünk". Mi pedig, huszadik századbeli boldogtalanok, itt állunk magunkra hagyatva.

Az idézett ditirambusok bevezetéseképpen tudjuk meg, hogy „semmiféle ámítást, szépítést, legendát, mítoszt nem engedhetünk meg magunknak". Ezek után, mintegy értékfokozásként, kiderül, hogy a sűrű tömjénfelhők közül kiragyogó művész-gigász, a zsenialitáson felül és ráadásul „van olyan székely, mint bárki". (Ezek szerint van, aki csak székely, de nyilván van, aki székelyebb, sőt legszékelyebb.) Festőnk művészi rangját ez még csillogóbbá teszi, nem is szólva arról, hogy a szerző nem ismer „balladásabb festészetet" az övénél. (Balladás, balladásabb; I. díj: legballadásabb!)

Ám a rajtunk keresztüllépő és a jövő századnak festő művésznek is kell hogy legyen ugyebár valamilyen hagyománytalaja. Ez már csak azért is hasznos, mert van mibe ágyaznia az önvizsgálatát, „ami a mondandó". Balázs Imre önvizsgálata „Nagy István-i, bartóki, Ady Endre-i [...], ami már első látásra mellbeverő" — Hajdu Zoltán szerint.

Ha csak lihegve dicsérne az írás („részletek egy hosszabb tanulmányból"), akkor talán nem ártott volna másnak, csak Balázs Imrének, akiről, ha ezen túl megjelennek is józanul értékelő írások (amiket különben kívánok neki, mint kvalitásos festőnek), ezeknek a hitelét óhatatlanul csökkenti és gyanússá teszi az egyszer már megjelent, nyakló nélkül lelkendező, művészi nagyságrendeket groteszkül egybekavaró írásmű. Sajnos azonban, a cikkíró látásmódja annyira eltorzult, hogy úgy találja, a csúcson nincs elég hely, vagy ha úgy tetszik, a csárdában nem fér meg két festő egyszerre, még akkor sem, ha az egyik már letette az ecsetet. Talán úgy képzeli, valakit festővé ütni legalkalmasabban egy másik — egy halott — festő csontjával lehet.

Meghalt a király, éljen a király, mondták a régi franciák. Ők azonban az éppen elhunyt király legitimitását nem kérdőjelezték meg.

Amit Nagy Imrével kapcsolatban nem átallottak leírni (kinek, minek az érdekében?), az már nem is megkérdőjelezés. A nagyérdemű közönségnek „meg lesz magyarázva", hogy Nagy Imre festészete „mítoszban ködlik", és hogy olyan eszményt idealizál, amelyből „felmérhetetlen kárunk származott már ezideig is". Az ízlésformálásban általa elfoglalt hely „bántóan egyoldalú", művészete nem példakép, a festő Nagy István, Bartók és Ady után „könnyed szórakozásnak tűnik".

„Nem a butaság, a nemtörődömség, a tudatlanság, a lustaság védelmezőjeként lépek fel" — írja a szerző, aki feltehetőleg tudja, hogy mit védelmez, amikor egy igaz művészt támad — post mortem. Erélyesen lép fel a halotakkal szemben, egy jobb kritikára érdemes tehetséges festő rosszul felfogott érdekében. Ő az, akinek sikerült, hogy valakinek az *érdekében* valóban *félre* verje a harangot — hogy még egyszer és utoljára idézzem szavait.

Kedves kollégák, igyekezzünk mű-kritikák helyett valódiakat írni.

Bartók rövidesen Tatár a hatalmas ereju ősi muzsika összeötvözésére a mai életből fakadó zenei gondolat- és formavilággal. Az ő messzeható személyisége, alapvetően új muzsikája egyetemes viszonylatban meghatározza és naggyá teszi a század első felének zenéjét. Kodály előszava az 1906-os népdalfeldolgozásokhoz jelentőségében csak Ady egyidejűleg megjelent *Új versek* című kötetéhez mérhető, amellyel a minden társadalmi moccanást megérző, váteszként látó költő lángra gyújtja a szíveket.

A szobrászat terén a Hobiţából elindult Brâncuşi jelentősége döntő: nélküle éppúgy nincs huszadik századi szobrászat, mint Bartók nélkül mai zene: ők az elindítók, ők rakják le a legszilárdabb alapokat. Akárcsak Bartók, Brâncuşi is ősi népi elemeket visz tovább a korszerűen egyetemesig. S bizonyára nem véletlen, hogy Brâncuşi is éppen 1906-ban lép fel, s állít ki először Párizsban.

Ám ezzel még nem állt meg a sor. Orosz, litván, cseh és más keleti festők, szobrászok egész sora megy Párizsba, s a század elején a művészet élvonalába kerül. Amíg hozzászólásomra vártam, sorrendbe szedtem a legfontosabbaknak tűnő neveket. A festők közül: Chagall, Goncsarova, Jawlensky, Kandinsky, Kisling, Kupka, Larionov, Malevics. A szobrászok közül: Archipenko, Gabo, Lipchitz, Pevsner, Tatlin, Zadkin, Zorach. Ők alkotnak új irányzatokat — Nyugaton. Mert a Nyugatnak volt szüksége éltető erőre, arra a táplálékra, amit az ősi erejét és ősi vonásait őrző Kelet adhatott. Folytathatnám a sort, szinte a végtelenségig. Úgy kapásból: Max Brauner, Czóbel Béla, Kemény Zoltán, Kolos-Váry, Mattis-Teutsch, Moholy-Nagy, Peterdi Gábor, Szenes Árpád, Amerigo Tot, Victor Vasarely — ez utóbbi szerepét napjainkban korszakalkotónak látom.

Így tehát elmaradottságunk erősen viszonylagos. Ma már nemcsak átvevésre vagyunk alkalmasak, hanem adni is tudunk...

Mindjárt ide kapcsolódik a második kérdés: elhangzott itt a provincializmus panasza. A provincializmus szűk látókörű, vidékies elzártságot jelent, s ez adódhat maradi tapadásból a régi megszokotthoz, de abból is, hogy hiányzik a kifutás, a lépéstartás lehetősége.

Tény, hogy a művészet semmilyen ágában sem oly fontos a közvetlen kapcsolat más központokkal, mint a képzőművészetben. Az irodalom elolvasható; a gépi zene nem azonos ugyan a közvetlenül hallgatott muzsika élményével, de jól tájékoztat. S a kotta éppúgy olvasható, mint a betű. A reprodukció azonban hamis fogalmat ad, félrevezeti nézőjét méret, arány, térbehelyezés, szín, ráhatás szempontjából egyaránt; a műalkotásnak körültapinthatónak kell lennie. Csak az egészen kivételes, nagy művészeknek van meg a lebontó, dekódoló képességük, azoknak, akik semmiképp sem törődnek bele elszigeteltségükbe, s kivívják eredetiségüket. Vegyük hozzá, hogy az utóbbi időben mind kevesebb jelentős kiállítást rendeznek nálunk, amilyen például a Moore-retrospektíva volt Bukarestben, s még arra a kevesebbre sincs olykor alkalmunk eljutni.

Szomorú, hogy jelentős művészeink sem rendezhetnek a határokon túl nagyobb egyéni kiállításokat, vagy csak igen körülményesen; különösen bonyolult a szobrok szállítása, jóllehet egy-két munka értékesítése nyomán megtérülne a költség, még maradna is böven. Olyan elismert művészünk sem juthat kedvére tárlatlehetőséghez, mint Vida Géza, aki annak idején, velencei sikere nyomán több meghívást kapott, például Londonba, és — maradt a meghívással.

A szobrász mindig függőbb helyzetben van, s ez a függőség kettős: nemcsak a kivitel költsége és a kész mű szállítása nyomasztja, a nagyobb méretű mű kivitelezésének lehetősége megrendeléstől függ, ezt pedig csak az államtól várhatja; magános — egy-két arcképen, kisebb síremléken túl — inkább kisplasztikát vásárol. Ezért döntő fontosságú, hogy a mecénálással megbízottak hozzáértők és művészetért lelkesedni tudók legyenek, nem pedig merev bürokraták.

Egyetlen példa: Kolozsvár legfelkészültebb, s állítom, európai mértékkel mérhető szobrásza, a súlyos, a monumentális iránti különös érzékű Kós András. Ennek ellenére az évtizedekkel ezelőtt készült, eldugott bábolnai domborművön kívül nem kapott megbízatást emlékmű alkotására; vagy visszavonták, vagy hozzá nem értésből olyasmit ajánlottak fel kárpótlásul — úgy kapásból —, ami neki „nem feküdt" (hokizók!). Kós András most hatvanötödik évében van, s ez nem az a kor, amikor a nagy méretű szobroknak nekikezdenek. Legjobb alkotóéveit semmisítették meg tehát hozzá nem értésből, át nem gondoltságból, vagy ki tudja, milyen meggondolásból.

Nálunk a külföld számára rendezett kiállítások protokollárisak; a döntő nem az, hogy az ottaniak mit igényelnek, s hogy mi a megmutatásra érdemes...

Csökkent intézményes rendelések és vásárlások, nagyon korlátozott magán-

Balázs Irén,
textiltervező művész.

Balázs Irén: Emlék, juta-relief, 110×85 cm, 1979 (fotó Németh A.)

társításaival sugall abszurd valóságélményt, a következő korszak nagy képe a *Szanálás,* egy pesti bérház látszólag pontos vonásait adja, csak a képbe csempészett álperspektíva, a hamis frontalitás teszi, hogy az épület úgy hat, mint egy homlokzat, ahol a díszletfal síkja mögött nincs semmi, a kapukivágásban és ablaknyílásban születő árnyékok is a semmiben folytatódnak. A térábrázolás egyértelmű rendjének megbontására, a perspektíva paradoxonára Kocsis ettől kezdve következetesen támaszkodik.

Az álperspektíva-kutatások közben újabb lehetőségekre bukkant: a *Szép idő nyitja* c. sorozat az emblematikus és az illuzionista ábrázolás házasságából született. Kocsis a szóképeket gyakran szó szerint képre fordítja: valaminek a nyitját keresve egy kulcslyukat mutat, ebben a lyukban jelenik meg annak a képe, amihez keresi a kulcsot, s amit keres, a kulcsot is ábrázolja, megmutatja. Míg a kulcslyuk

Balázs Imre.

Különösen urbánus származású és műveltségű művészeink voltak rendszerint azok, akik az európai modern művészetben kitűnő stílusforrásokra viszonylag korán rátaláltak. Viszonyuk a valósághoz intellektuális jellegű, saját pozíciójuk sorsközösségét nem hajlandók az emberiség sorsközösségétől függetleníteni. Céljuk: azoknak az eszközöknek a kimunkálása, amelyekkel az otthonjára lelt fizikai és szellemi élet lépjen összefüggő és valóra képzőművészeti világgá, korszerű képzőművészet épülhet. E fogalomkörbe tartozik a műbútor is.

Bauer Zoltán: Arról fejtsék ki gondolataikat, hogyan kapcsolódnak művészetükkel a lakóházak mindennapi életéhez.

Korunk, 1979. febr. 66. old.

Gyalázs Imre

Festőművész

Prelúdium Tragikus Lamentációhoz a Kor gellemetlijesebb képeinek érzékeltetni

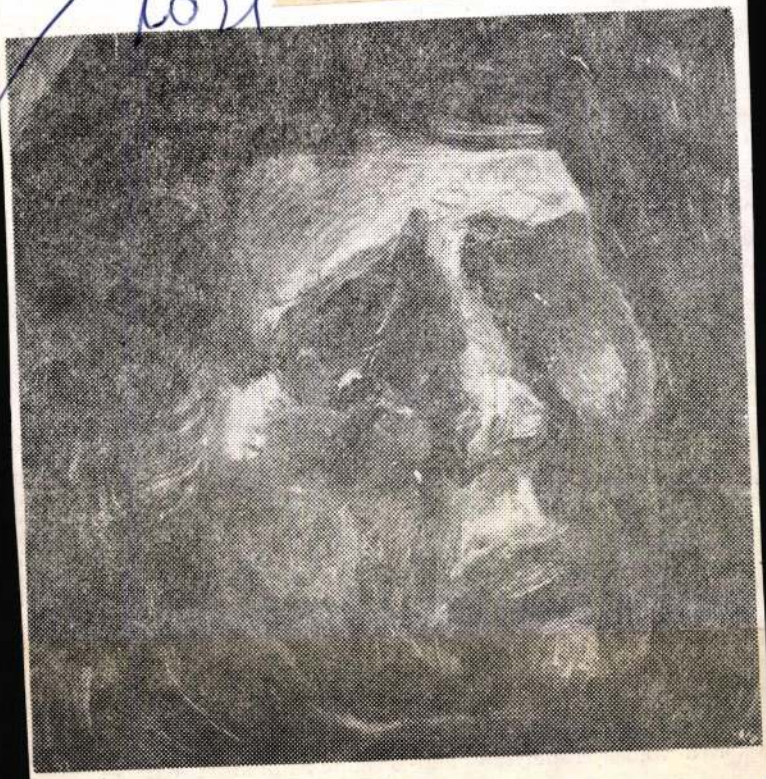
Flé

1975 VIII. 8 5 oldal

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Utunk
1977. IV 22.
Balázs Imre

1021

Balázs Imre: Önarckép

ezek, valamint
emlékek (szülőf
a szomszéd fal
közt a legszebb
Sepsimezőn ker
tek) további n
földrajzi helyne
zésének újrago
kentettek.

Biztos támpor
hogy az 1330-as évek pápai tizedjegyzékében már szerepel a két említett Bacon. Kérdésünk tehát az, honnan eredt a *„sepsi"*, illetőleg a *„telegdi"* megkülönböztető szó. Az eddigi magyarázat nem bizonyult elfogadhatónak. Ugyanis Sepsibacon nem azért *sepsi*, mert a Sepsiszéktől függő Miklósvárszékhez tartozott, és Telegdibacon sem azért *telegdi*, mert az Udvarhelyszéktől függő Bardócszékhez tartozott, hanem azért, mert a Bacon patakától *balra fekvő részt sepsi székelyek* (sebesi székelyek), *a jobbparti részt pedig telegdi székelyek lakták.* A Sepsibacon, illetve Telegdibacon elnevezés régebbi, mint a székek megalakulása, s egyébként is elég gyakori, amikor a földrajzi helynév pedig Sepsiszékhez tartozott. Ebből pedig logikusan következik, hogy ezen a részen a székelység sepsi része (törzse? neme?) települt s alapított falvakat, de *a patakot át nem lépte.* Tehát Miklósvárszék többi falvainak esetében is igazoltnak látszik az, amit a nagybaconi helynevekből kikövetkeztettünk. Ugyanez történt a nevezett patakok jobboldali völgyének kutatásakor is: Hermány, Bibarcfalva, Olasztelek, Bardóc, Vargyas és a többi falvak mind Bardócszékhez, korábban pedig Udvarhelyszékhez tartoztak. Tehát ezeket a telegdi székelyek hozták létre.

Vizsgálódásainknak azonban gyenge pontja volt, hogy a kis medence gazdasági központja, Barót, a Barót patakának mindkét oldalán tele-

Balázs Imre

Puskával, golyókkal felszerelt ülő alakot ábrázol a müvész rajza, "Illusztráció" cimmel. Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. aug. 17.
XVIII. évf. 33. sz. 7. lap.

Balázs Imre

Tájkép előterében fekvő férfiakt "Illusztráció" cimmel.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. aug. 10.
XVIII. évf. 32. sz. 5. lap.

Balázs Imre

„Hunyadi" c. tépést
reprója a Tépmellékletben

Korunk 1974/2 Kolozsvár

Balázs Imre
festő

Eddig több mint 40 kiállításon
szerepeltek munkái. Gyakran kül-
földi találatokon is részt vett.

Bartis Ferenc: Balázs Imre mütermében.
MŰVÉSZET, 1972.augusztus - 20.oldal

Balázs Imre
festő

Balázs Imre alkotása a „Föld asszonyai",
az „Udvar", a „Halom öregasszony", a
„Megégett erdő", a „Két lány", „Gótikus
élmény" az „Örök álom".

Bartis Ferenc: BalázsImre műtermében.
MŰVÉSZET, 1972.augusztus - 20.oldal

Balázs Imre
festő

Balázs Imre legújabb műveit a „Primavera"-sorozat, a „Dózsa"-ciklus, a „Hamlet", az Ofélia-hármas, a „Maiak", az „Egyiptomi", az „Arvisz".

Bartis Ferenc: Balázs Imre műtermében.
MŰVÉSZET, 1972.augusztus - 20.oldal

Balázs Imre
festő

Balázs egyik jellegzetessége a színek
gazdag harmóniája. Művei dinami-
kusak, súlyosak.

Bartis Ferenc: Balázs Imre műtermében.
MŰVÉSZET, 1972.augusztus - 20.oldal

Balázs Imre
festő

Balázs Imre már serdülőkorában
kezdett festegetni, majd beiratkozott
a marosvásárhelyi képzőművészeti
középiskolába, ahonnan a kolozsvári
főiskolára került.

Batis Ferenc: Balázs Imre művészete.
Művészet, 1971. augusztus - 20 oldal

Balázs Imre grafikusművész

az ötéves szegedi Művészklub
közreműködő tagja.

Palmer Kaltán önarcképe.
Gorogdd m. Tűzlap, 1943. jún. 3.

Balázs Imre

„A fűzes tónál" c.
Zsámel reprodukciója a
Zsámelliről lelkben

Igaz Szó 1972 november

Balázs Imre festőművész
(1931 Marosfalva –)

Marosvásárhelyen az Új Élet
grafikai szerkesztője. Tanulmányait a
bukaresti, és kolozsvári képzőművészeti
főiskolán végezte

Igaz fő 1972 november
774 old.

Balázs Imre

2

Első nyilvános szereplése
1960-ban Marosvásárhelyen volt.
1963-ban Havannában szerepelt
Vendégként.

Igaz Szó 1977 november
775. old.

Balázs Imre

Több művét a bukaresti,
galaci, marosvásárhelyi és csíkszeredai
műemlékben őrzik.

Igaz Szó 1977 november
775. old.

Balázs Imre

Műve szerepel a jelzett gyűjteményben.

Nagy László Imre: Elcsós Vencel emlékműhöz; Műgyűjtő, 1972.2.sz.16.l.

Balázs Imre

Marosvásárhelyről a Lütő András szerkesztette Új Élet című lap képzőművészeti rovatába jegyezte be a hazedik évben az erdélyi magyarokat a művészetben.

M. Gy. Párizs a Hagyományőrző Nemzetközi Művészeklep.

Alföld 1973/9 81 old.

Balázs Imre

Betakarítás (olaj) 95x130

Képzőművészeti Kiállítás
Ötven éves a Román Kommunista Párt

Baldzs Imre

Vihar (fotó)

A Hét, 1971. jan. 8. 2. elő. 2. sz. 9. p.

Balázs Imre rajzai

Igaz és 66/2 210, 213, 215.

Balázs Imre

Pest vall. és ideiglenes
városi tanácsi tisztviselő
Kossuth Ilona keresztlánya

1902 Szó 66/2 281.o.

Balázs Lune illustrációi

Igor Sió 66/1 27, 48, 53, 60

Balázs Imre

Csatlakozott A Hét Képtárának akciójához – ő is adományozott művet.

A Hét, 1974. aug. 16. 5. cf. 33m. 4p.

Baltazs Imre

Részt vett a marosvásárhelyi
téli táborban.

Kovács Iván kritikája
Igaz Szó 67/3 432-3.

Balázs Imre illusztrációi

Ipon 220 6T/12 §T1, T2, T3, T4, T5
T6, 57, T8. old.

Dalász Imre

Hajdu Győző kritikája
a Székelyudvarhelyen Nagy
Pállal közösen rendezett kiállí-
tásáról.

Igaz Szó 65/8 286. o.

Balázs Imre munkái

Parasztfej (kiú)
Nők, virágok (monotípia)
Iparitan (tusrajz).

Igaz 82 b 65/8 296.0.

Balázs Imre rajza

Bartók Béla

Ipar Szö 67/9 421.0.

Balázs Imre rajzai

1982. 120 67/7 87.0.

Balčas Ivan

Salamon Ernő portréja

Igor Sb 68/2 180.

Balázs Imre rajzai

Iparterv 68/1

680,700,710
. old.

Babits Mihály rajzai

Gyulafehérvár

Igm. kö. 68/12

770, 771, 781, 783
869, 873, 907
907. o.

Balázs Imre illustrációi

Ipar fsi 69/8 358,360

Tabulae Iliacae

Tabula portae

Ign Sch 66/9 438.0.

Balázs Imre festményei

Igen fró 67/10 T37, 538.0.

Talárs Imre

Rosszul vett az idei március-
vásárhelyi farsiskon

Kovats Ivan bricskapo.

Igan Szó 67/1 117.0

Baldzs Imre

Az Öregasszony és a Vihar c. művével részt vett az 1971. jún. - i marosvásárhelyi találkozón.

A Hét, 1971. jún. 8. 2. old. 2. o. 9 p.

Balázs Imre

Gyerekgondnokiskolában Elekes Vencel 1969 képzőművészeti munkáiból álló majdnagyítás-sorozatában megtalálhatók a művek mindegyike is.

A Hét, 1971. febr. 12. 2. kép. 7. sz. 9. p.

Balázs Imre

Az 1971-es Marosmegyei tájlaton részt vett művével.

A Hét, 1971. dec. 17. 2. elf. 51 m. 9 l.

Balázs Imre

Férfi és nő (regény)

A Hét, 1971. nov. 12. 2. old. 46 m. 4 p.

Balázs Imre

Kompozíció (rézm.)

A Ket, 1971. nov. 12. 2. évf. 46 sz. 9 r.

Baltazs Imre

Dózsa (fotó)

A Ket, 1911. nov. 12. 2. elj. 4 Cn. 9r.

Balbus Imre

Két ut (fotó)

A Hét, 1971. nov. 12. 2. evf. 46 sz. 17 p.

Balázs Imre

A tüzes trónusson (repro)

A Hét, 1971. nov. 12. 2. erf. 46 l. 1 p.

Baldrs Imre

A Hajdúsági Művértelep tagjai közt neve említve.

A Hét, 1973. okt. 26. 4. cf. 43m. 9p.

Baldass Imre

A marosvásárhelyi romániai magyar festők
között neve említve.

A Hét, 1973. szept. 21. 4. evf. - 38 sz. Mp.

Balázs Ferenc

Magyarországról és külföldről egyaránt 15-15 művész érkezett a hajdúsági Művésztelepre, 1 művész is, Romániából.

Székelyhidi Ágoston: Művészek a Hajdúsági Nemzetközi Művésztelepről.

Hajdúsági Napló, 1974. aug. 4.

M.D.K.

Balázs Imre, IV. hallgató

nevét említi a lap a Kolozsvári Képzőművészeti Intézet növendék-kiállításán.

Igazság - Kolozsvár, 1955. aug. 7.sz.

Balázs Imre

Grafikái szerepeltek a Kossuth Galéria
„Költők és grafikusok" c. kiállításán

Kolozsvár, 1978. március

Balázs Imre grafikus

- Kollázs (a borítólapon)

Igaz Szó 1971/4

Balázs Imre festő, grafikus

„Anyaság"
„Hárman"
„Portré"
„Kér madonna"

– olaj festmények a borítón

Igaz Szó 1976/8

Balázs Imre grafikus

- 2 db grafika

Igaz Szó 1972/11

53, 59 Id

Balázs Imre festő

„Salomé"
„Hazafelé"
„Nő virágokkal"
„Ebédlő"
„Cigarettázó"

festményei a művelődési házban

Igaz Szó 1978/3.

Balázs Imre

- a Korakuai Het Képtárában állított ki munkáiból 1916-ban

B. Varga Katalin: Képtárt avattunk Korakuai

A Hét 1916. márc. Г.

Balázs Imre grafikus

- Az Új Élet házi kiállításán jelenlévő művészek az elemzése
- Szobrot Nagy Pál.

Fábos Ibolya: Balázs Imre tárlata.

Ig az Szó 1975/7 69. old

B A L Á Z S I M R E grafikus

Két illusztráció

Igaz Szó 1972/2 191,225 old.

Balázs Imre grafikus

2. illusztráció

Ig az SZO 1972/2 191, 225 old

Balázs Imre grafikus

- „Madách Imre portré"
- 1. rajz
- 2. rajz

Igaz Szó 1973/2 198, 221 old

Balázs Imre

Paulovics László, Erdős Pál, Domokos Lehel, Schnell Károly, Csapó Sándor, Uszkai Márkus Erzsébet, Littleczki Ilona, Szopos Kálmán, Glajzs Béla, Petkes József, Kiss Béla, Muhi Sándor, Szatmári Ágnes, Szilágyi Albert, Fodor Kálmánnal együtt kiállított munkáiét említi a szerző.

Szécsi András: Szatmári képzőművészek kiállítása Marosvásárhelyen

Igaz Szó 1971/11 855. old

Balázs Imre

„Dózsa" - linómetszet részlet

– a börtönön elől"

Igaz Szó 1970/10

Balázs Imre „festő"

- festészetünk közép nemzedékének talán legkiválóbbja
- magatartása: forradalmi állásfoglalás
- festészete balladás

említve: Nagy Imre, Nagy Albert, Nagy István, Zelenka János

Hajdu ~~Zoltán~~ : Egy nagy festő: Balázs Imre

Igaz Szó 1978/3 250. old.

Balázs Imre

„Kálmán"

– festmény

† Hét. 1975 aug. 28.

Balázs Imre festő

- stílusjegyei alapján nem illeszthető a marosvásárhelyi kolóniába

Említve: Incze István, Barabás István, Szécsi András, Simon Endre, Zsigmond Attila, Nyilra Róbert, Nagy Imre, Albert László, Zolcsák Sándor, Robotos Attila, Tóth Pál Pordi András, Nagy Pál

Varró Anna: Sikló dylés Marosvásárhely
Igaz Szó 1978/5 444. old.

Balázs Imre

– a Komor Galériában marc. 4-én „A Forrás költői és grafikusai" címmel megnyílt portrékiállításon új grafikai munkáival szerepelt

(Komor hírei)

Komor 1978/3

Balázs Imre

– grafikáival szerepelt a Komor Galéria 1978. május 13-án megnyílt „Grafikusok a szülőföldről" című kiállításán.

(Komor Kálmán)

Komor 1978/5

BALÁZS IMRE marosvásárhelyi festőművész kiállitása a székelyudvarhelyi művelődési házban. /rövid hir./

Utunk, XXXI.évf. 23./1440./sz. 1976.jun. 4. 8.old.

BALÁZS IMRE

Erdélyi Lajos:

Miből él az ember, ha képzőművész - Marosvásárhelyen? /Riport BALÁZS IMREVEL és HALLER JÓZSEFFEL./

A Hét, X. évfolyam, 9.sz. 1979. márc. 2. 7.és 12.old.

BALÁZS IMRE

Balázs Imre festőművész kiállitása a dicsőszentmártoni Városi Muzeumban nyilt meg. /rövid hir./

Utunk, XXXIV.évf. 2. /1576./ sz. 1979. jan. 12. 8.old.

BALÁZS IMRE

festőművész

Borghida István:
Balázs Imre "fekete" korszaka és "megvilágosodása."

Korunk, XL.évf. 12.sz. 1981 december, 909-911.old.

Géza *Balázs Ferenc* c. drámája (kéziratban, 1973). Nevét viseli a tordai Mihai Viteazul Líceum magyar irodalmi köre.

(M. I.)

Bolyai Zoltán (Gaál Gábor): *Bejárta a kerek világot.* Korunk 1930/6; újraközölve *Válogatott írások* I. 1964. 356—58. — Jancsó Béla: *B. F.* Ellenzék 1937. máj. 25.; újraközölve *Irodalom és közélet.* 1973. 309—12. — Féja Géza: *Meghalt egy erdélyi apostol.* Magyarország, Bp. 1937. máj. 29. — László Dezső: *B. F.* Erdélyi Fiatalok 1937/2. — Gaál Gábor: *B. F.* Korunk 1937/6; újraközölve *Válogatott írások* I. 1964. 619—20. — Tamási Áron: *B. F.* Búcsú a mészkői sírnál. Erdélyi Helikon 1937/6; újraközölve *Virrasztás.* Bp. 1943. 192—93. és HLev. II. 1979. 165—66. — Balogh Edgár: *A mészkői négyéves terv.* Brassói Lapok 1938. máj. 26.; újraközölve *Egy népművelő álma* címmel, *Duna-völgyi párbeszéd,* Bp. 1974. 255—57. — Szentimrei Jenő: *B. F.* Utunk 1957/20. — Jancsó Elemér: *B. F. Igazság* 1957. máj. 26.; uő. *B. F. emlékezete.* Falvak Dolgozó Népe 1957. máj 28. — Mikó Imre: *Rög és nagyvilág.* Korunk 1967/8; uő. *Egy este Balázs Ferencnél.* Utunk Évkönyv 69. 170—72.; uő. *Kevesek megértettje, többeknek kovásza.* A Hét 1975/29—30; uő. *Föld körüli szerelem.* Utunk 1976/43. — Szőcs István: *Kétélű világ.* Utunk 1968/22; uő. *A józanság megszállottja.* Utunk 1975/45. — Böszödi György közlése: *B. F. leveleiből.* Utunk 1971/7; uő. *A rög alatt.* A Hét 1976/43. — Kicsi Antal: *B. F.* Brassói Lapok 1973/20—22. — Herédi Gusztáv: *Kiindult Erdély felől.* Korunk 1976/1—2. — *A kilencedik helikoni találkozó jegyzőkönyve.* HLev. II. 1979. 5—21.

Balázs Imre (Székelyudvarhely, 1926) — **Megtalált világ*

Balázs Imre (Máréfalva, 1931. okt. 26.) — képzőművész, műkritikus. A marosvásárhelyi művészeti líceum elvégzése után előbb Bukarestben, majd Kolozsvárt folytatta képzőművészeti főiskolai tanulmányait. A sajtóéletbe műkritikáival és illusztrációival kapcsolódott be. A Hét, Előre, Vörös Zászló munkatársa. 1970 óta az Új Élet grafikai szerkesztője Marosvásárhelyen. Ambrus Imre festőművésszel együtt összeállította az Igaz Szó 1972/11-es képzőművészeti számának grafikai anyagát. Képeit kiállították Jeruzsálemben (1980).

Balázs János (Nagyszeben, 1907. szept. 3.) — nyelvész, tankönyvíró. Középiskolát Nagyszebenben, Gyulafehérváron és a kolozsvári ref. kollégiumban végzett, a kolozsvári Ferdinand-egyetemen a román és magyar nyelv és irodalom szakon szerzett tanári képesítést. 1929-től a nagyenyedi Bethlen Kollégium, 1933-tól a kolozsvári ref. kollégium, 1948-tól a Brassai Sámuel Líceum tanára, 1949-től a Bolyai, majd a Babeș-Bolyai Egyetem nyelvtudományi karán működik, 1952-től nyugalomba vonulásáig egyetemi előadó tanár. 1949-ben Szabédi Lászlóval közösen szerkesztett magyar irodalmi olvasókönyvet, társszerzője a magyar tannyelvű

BALÁZS IMRE

KMIL I.

BALÁZS IMRE:

Lirába oltott élmény. VERESS PÁL kiállitása az Uj Élet Galériában. /Elhangzott a kiállitás megnyitójám./

Uj Élet, XXIII.évf. 20. sz. 1980. okt. 19.old., képpel.

Balázs Imre festőművész

„Jakobi gyűjtő" olaj, karton, lemez, 60.5 × 56 cm. 1972.
(repr.)

„Kapuban" olaj, karton, 65 × 50 cm. 1974.
(repr.)

Művészet, Budapest, 1980. okt. 36-38.

BALÁZS IMRE

Borghida István /bevezető/
Balázs Imre.

Kriterion Galéria, Bukarest 1982.
16 old., 24 képoldal.

BALÁZS IMRE
FESTŐMŰVÉSZ

Jakobovits Miklós:
Tanulmány Balázs Imréről.
/Borghida István könyvéről./

Utunk, XXXVIII.évf.6.sz. 1983 febr. 11.
7.old. képpel.

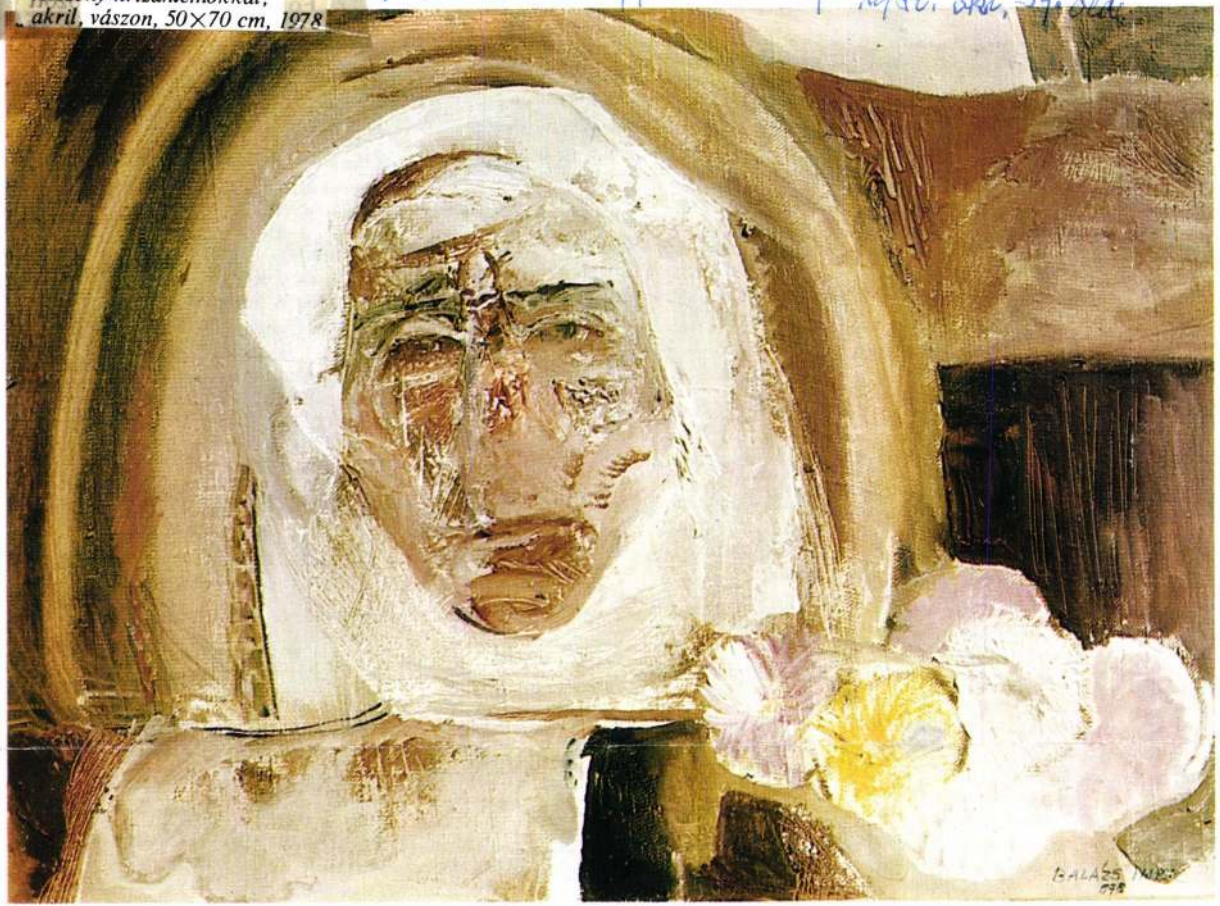
BALÁZS IMRE

festőművész

Borghida István:
Balázs Imre.
Kriterion Galéria, Bukarest 1982.

8 Balázs Imre:
8 Asszony krizantémokkal,
akril, vászon, 50×70 cm, 1978

Balázs Imre festőművész kiállítása, Budapest 1980. okt. 39. old.

nulmányát mintaszerűvé teszi; Forgács-
enyen reagál a felvetett kérdésre, és leg-
ut – az ő tanulmánya a „konstruktívabb",
tesz a *médium* fogalmának bevezetésére.
úr- és elmélettörténeti áttekintése is rend-
etése már vitathatóbbnak látszik. Varga
hető a többiekével azonos mércével, rész-
ékét legfeljebb az összehasonlító vizsgálat
azért nem, mert az általa alkalmazott mo-
s elemzés szigorú kritériumainak.
ulmányában az elmélet és gyakorlat viszo-
gondolatmenet kulcskérdése. Forgács sze-
pedig csak akkor lehetne elméletileg meg-
akorlat olyan elmélet szerves folytatása,
ga válságba jutott; ez esetben az elméletre
orrigálásakor automatikusan korrigálód-
gikai összefüggésben szerepel, amelynek
kapcsolatos állásfoglalás ma Magyar-
ati kérdés" – ezzel a leszűkítéssel nem értek
állam mint mecénás aligha gyakorolhatja
adott, értéktelenné vált kategóriarendsze-
a Képgrafikai Szabályozó Somogyinál),
z éppen érvényes gyakorlatot, kevés esé-
sra.
elmében vett gyakorlatról volt szó, Beke
i is „a napi művészeti élet munkásainak,
nyító funkcionáriusoknak a gyakorlatát
igényli az elméletet, mégpedig egy olyan
i a *művészi* gyakorlat, praxis által felvetett
zettel párhuzamos zárt esztétikai rendszer
gács, és általában hajlik arra, hogy a mű-
nulmányában vizsgált műfajelméleti) bi-
ó esztétikák hiányát tegye felelőssé. Ebben
fogadott dialektikusabb elemzéssel értek
nagy.

Úgy látszik – és itt igyekszem majd óvatosan fogalmazni, mert a cikk szédületes időbeli és térbeli cikázásai könnyen csapdába ejthettek –, Somogyi György az elméletet a téves elmélettel azonosítja: „...az elmélet elérkezett karrierjének arra a csúcsára, ahol már jószerével mindent művészetté tehet. *Barnett Newman* hiába hangoztatta, hogy »az esztétikának annyi köze van a művészekhez, mint az ornitológiának a madarakhoz« – élete utolsó huszonkét esztendejét ő is »a sávokkal megosztott nagy színmezők tanulmányozására« fordította. Az elmélet mindenhatósága annál elfogadhatóbbnak bizonyul, minél kevésbé egységes az a kultúra, amelyik létrehozza: minél kevésbé egységes visszhangra számíthat az az alkotás, amelyben valaki saját művészi látomását megjeleníti." Ennek a gondolatsornak inkább csak az indulatát érzem, a tartalmát illetően egy sor kérdés merül fel. Vajon az elmélet – bármilyen elmélet – művészetté tehet-e olyasmit, ami nem az? Eltekintve Newman vélhető tévedésétől (ti. az *esztétikának* szerintem még ennyi köze sincs a művészekhez, mivel nem is foglalkozik a művészekkel), vajon nem inkább a művészet elméleti és gyakorlati kísérletei befolyásolták a jeles amerikai művész érdeklődését? Mit értsünk „az elmélet mindenhatóságán"? – a napi kritika manipulációját? – a szakmai kritika terrorját? – esetleg adminisztratív következményeket? S ha ezek valamelyikét, akkor ez miért bizonyul elfogadhatónak? Ha viszont a helyes értékrend kialakítására tett kísérletet, a művészi gyakorlat eredményeinek elméleti következményeit levonó tevékenységet értünk rajta, akkor aligha helytálló a mondat további állítása; éppen ellenkezőleg, azt tapasztaljuk, hogy a hatékony elméleti szintézisek valamiféle konszenzust kialakító kultúrákban jöhettek létre. Somogyi – cikkének más helyén – egyetértéssel idézi *Irving Babbitt* Új Laokoónjának azt a részét, amely a „rugalmas mértékek", a nem halott törvények alapjára épülő elméletet tartja egyedül üdvözítőnek; ezen a ponton teljesnek látszik az egyetértés Beke tanulmányával, ezért a fenti idézet még érthetetlenebb számomra. Az elmélet és gyakorlat kapcsolatának kérdésére még visszatérek, előbb azonban vegyünk szemügyre néhány fogalmat (médium, mű, üzenet), amelyek közös – bár nem azonos értelmű – használata mögött általánosabb kérdéseket sejthetünk.

BALÁZS Imre

Balázs Imre: Erdélyi tájak. Vármegye Galéria, 1991.márc. 21.- Bp.:Erdély Müvészetéért Alapitvány, 1991 [6] p. ill.E

kat.

Balázs Imre
festőművész

9 *Balázs Imre: Lear és Cordelia, olaj, vászon, 100×70 cm, 1980*

Művészet Budapest, 1988. okt. 34. old.

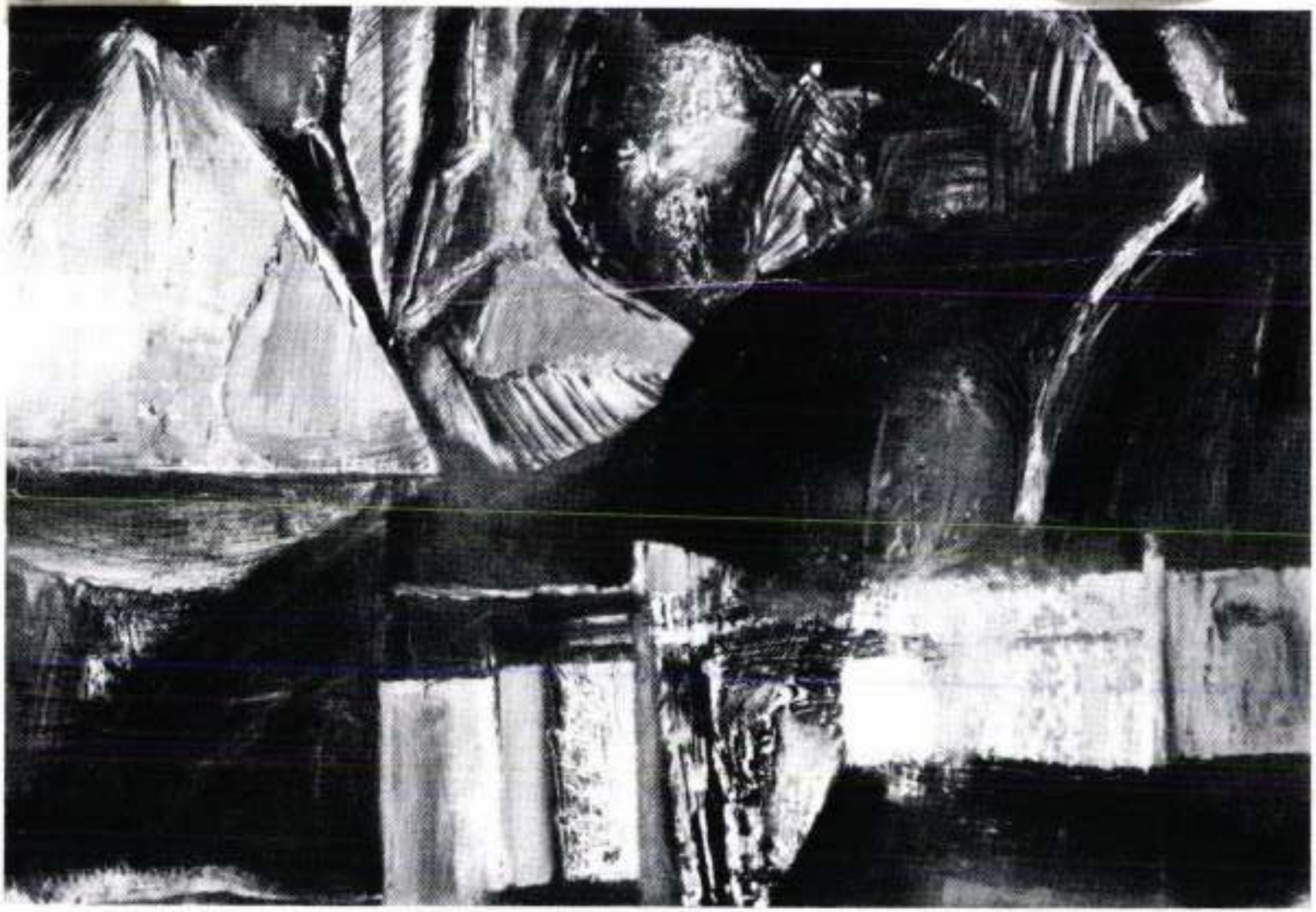
Elmélet, elméletek,

„Navigare necesse est...''

ivészet 1979-es évfolyamában szokatlanul gazdag anyag jelent meg az élet" rovatban; részben a Magyar Képző- és Iparművészek Szövet- pályázatának jóvoltából. Sorrendben: *Forgács Éva: Művészetek, zeti ágak, művészeti technikák, műfajok, mű...?* (9. sz.), *Beke László: ok és médiumok* (10. sz.), *Varga Kálmán: „Tengerben és egekben (Escher paradoxonjai és József Attila képei)* és *Somogyi György: téria? Anarchia?* (12. sz.). A kétségtelenül időszerű – és már hány- nilyen régóta hiányolt – művészetelméleti vizsgálódások megindulá- vagy alkalom szülte, véletlenül egymás mellé került írásokról van /an-e valamiféle közös gond, megoldandó kérdés ezekben a tanul- okban, amely kiindulópontja lehet a további kutatásoknak?

itt következő tűnődések részben ezekre a kérdésekre is szeretnének adni, de főként *szándékos provokációk*. Ha semmi másra nem asak, csak arra, hogy a művészetelméleti gondolkodás igényét ébren , már nem teljesen fölöslegesek. Az elméleti írásokat fenyegető leg- ob veszély ugyanis a hatástalanság (még csak nem is a művészet- észek, kritikusok munkásságát sújtó speciális kór a visszhangtalan- alkotóművészek éppen ilyen jól ismerik ezt – a Művészet kiállítási ak tanúsága szerint – még abban a kedvező esetben is, ha sikerül az omezer kiállítás valamelyikét a sajátjuknak mondani). A „művészeti angása, az elméleti gondolkodás rendszertelensége esetén az ener- elmetes mennyisége pocsékolódik el a már ismert megoldások, tudott igazságok újrafelfedezésében, az értékek viszonylagossá vál-

6 *Balázs Imre: Kiskapum, olaj, akril, farost lemez, 35×50 cm, 1978*

Balázs Imre festőművész

Művészet, Budapest, 1980. okt. 34. old.

képeit idéző kis önarckép – tömör tragikumával, szabad torzításával és oldott festőségével – legnagyobb alkotásainak egyike ebben a tárgykörben.

Mai művek, 1977-től

A Dózsa-sorozattal Balázs a színértékek oly mély skálájához jut, amely már nem feszíthető tovább. Ezért a hetvenes évek közepétől fokozatosan visszatér a középértékekhez. Előadásmódja oldottabb, a tárgyi elemek mind jelzésszerűbben halványodnak; az absztrakt felület nagyobb teret kap, s a tárgyi elemekkel egyenrangúan, festőileg többnyire még gazdagabban jelentkezik. Az átmenet, a feloldódás szakaszában több leányfejet fest. Álmodozó tekintetű, elbűvölően szép leányfejek. Arcukon átszellemült befelé fordulás és rácsudálkozás a világra: a fiatal kor illanó, megfoghatatlan varázsa.

1977-ben visszatér a korábbi öregasszony- és anyaságtéma, de

Balázs Imre, festőművész

3 3 Balázs Imre: Anyaság, olaj, vászon, 70×59 cm, 1977

Művészet, Budapest, 1980. okt. 36. old

motívum kiszakítása természetes környezetéből. Ba-
őrzi, hanem kamatoztatja is örökségét; népe jellegzetes
rmákban megnyilatkozó lelkivilágát, díszítőmódját,
tömegben, egységben látott felületet beborítja, tele-
ja. Feszültségeket mérlegel és feloldásuk lehetőségét.
pművészet sem árnyékol, ő is kerüli a meghatározott
eredő fényt. Hogy ezt megtehette, elsősorban alkati
nek – még a legsötétebbeknek is – fénye van: a lélek és
ágító fénye ez.

erei nem szakadtak meg, csak átplántálódtak idővel
etár környezetbe. Balázs Szebenbe, Marosvásárhelyre,
stre került családjával; mindenütt a perifériákon éltek,
mberek, életformák, házak, a kültelken húzódó vasúti
k be emlékezetébe. Ez a szegényember-világ dolgozik
b azóta is, és – ahogy nézem – még sokáig nem hagyja
ílyos teherként hordozza magában a háború emlékét is:
nások, menekülések, emberek tömege, bombák, felcsa-
, fülsiketítő zaj, hullák, füstölgő romok... Miért? Ki ma-
meg a tíz-egynéhány éves gyermeknek?

Balázs Imre, festőművész

5 **5** *Balázs Imre: Önarckép, olaj, furnérlemez, 25×25 cm, 1975*

Művészet, Budapest, 1980. 18. sz. 37. old.

osabbá válik. Műveit ekkor sem építi rajzvázlatok hosszú az önmagában kiérlelt élményt továbbra is egyenesen a vetíti ki. Színfoltokkal komponál; lágy színek elomló foltjai a szerkesztés szigorú rendjét és hangúlyozzák az érzelmi

ténik ez az *Asszony krizantémokkal* (1978) című alkotásánál vet ívelő és vízszintes elemek tagolják. A kendős fejet kör- ező széles barna-vörös sávok kihangsúlyozzák a kompozíció trikus középpontját, erre felel a virágok köralakú foltja; k közül a fehérek a kendő fehérjének rendelődnek alá, s k annak válaszol a kép felső részében húzódó világos sáv. znégyzetű barna-vörös felület a kompozíció vízszintes tago- asztja meg. A mű színben teljesen egységes: fehér, okker- nbra-barna, égetett sienna és angolvörös alkotja a kellemes ását. A tárgyi elemekkel szemben tisztán festői elemek kerül- érbe: az arc különböző pontjaira pasztózus és bekaparásos ok kerülnek, s ezek helyenként, az orron például, önálló zdenek élni, anélkül hogy az adott formákhoz alkalmazkod-

példa a haldokló Lear és a kisemmizett Cordelia egymásra sugalló alkotás (1980). A kompozíció Cordelia függőleges vízszintes alakjára épül; ezeket az erővonalakat ismétlik más ban a képtér felső részében levő vörös síkok: a középső s sávot két függőleges felület zárja; a Cordelia alakját körül- ő zöld felület ezt a már-már merevvé váló rendet enyhíti és

1 *Balázs Imre: Öregasszony, olaj, karton, 35×30 cm, 1975*
2 *Balázs Imre: Kék madonna, olaj, karton, 35×24 cm, 1973*

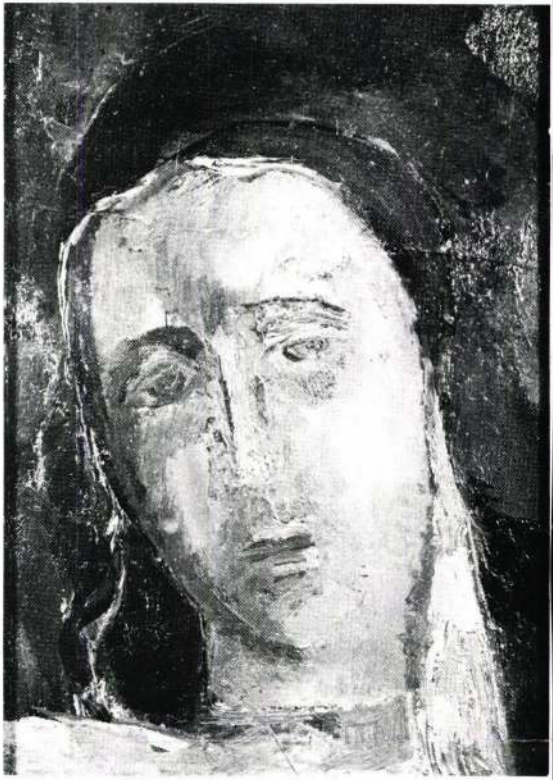
Balázs Imre festőművésznek.

Művészet Budapest, 1980. okt. 35. old.

1

2

zik; szakmai feladatain vívódik, s közben politikai problémák zaklatják: szervez, agitál, irányít. Három évi kényszerű kiesés következik. Elszigeteltsége idején nem festhet. A színek lehetőségét csak képzeletben éli át, de megmarad az arckifejezések sugalló ereje: azok hallatlan gazdagságán, kiapadhatatlan változatosságán át méri le a világot, és a világban önmagát. Innen adódik azóta sem szűnő érdeklődése az arckép iránt, s talán környezetének sivár tárgytalanságából, ahogy képein az arcok s az alakok körül többnyire semmilyen tárgyat sem jelöl meg szabatosan; elvont környezet övezi csaknem valamennyit.

Első művek 1960–63

Pokoljárása tragédiát sugalló műveket sejtet. Nem így történik. A megkínzott lélek szeretetvágya, melegségigénye halk, lírai, világos színekben szólal meg. A száraz, színtelen szürkék, amelyek közepette élni kényszerült, finom festői színekké nemesednek. Egymáshoz közel álló halk szürkék világos változataiba fehér, okkersárga, kék és rózsaszín simul be alig észrevehető tónuskülönbséggel: bosszúvágy, lázadás helyett győz az emberség ereje.

Csendéletek hosszú során az annyira áhított virágok jelennek meg, az oly sokáig nélkülözött otthon meghitt melege. Halk, lírai színei derűt sugároznak, megbékélést a világgal. Képei még meg sem szűnnek szinte, máris viszik el tőle, hogy lakások falait díszítsék. A legelsőt azonban – az 1960-ban, keserves kínlódással készült pasztellt – szobája falán őrzi ma is.

Ott őrzi *Lili* arcképét is 1961-ből. Főleg a szecesszió formavilága

Lelki megpróbáltatásaiban a művész minduntalan szeretett társához menekül. (Éveken át női fejeinek többsége Lilit idézi.)

A következő két év tájfestészete a formaösszegezés és az elvonatkoztatás kísérletének szakasza – sötétebb színekben. Az előtéri házak még három kiterjedésűek, a többi azonban fokozatosan belesimul a síkba; ház és kerítés nagy, négyzetes felületekre absztrahálódik *(Énlaki házak, Házak)*. *A szovátai táj* már teljesen absztrakt műnek számítható, mindössze a magasban kiemelkedő kúpok emlékeztetnek hegyek körvonalaira. Színskálája az okkersárgától a halvány cinóberpiroson át a lángoló vörösig terjed, ennek foltjait tüzes kék felületek egyensúlyozzák.

BALÁZS IMRE
SZÉCSI ANDRÁS

Balázs Imre:

Utak és Egek. /Szécsi András festőművészről./

Utunk, XXXIX.évf. 16.sz. 1984 ápr.20. 7. old., képpel.

BALÁZS IMRE festőm.

NAGY PÁL festőm.

Erdélyi Lajos:

Emlékek nyomában. - Beszélgetés Balázs Imrével. /Nagy Pál festőművészről//

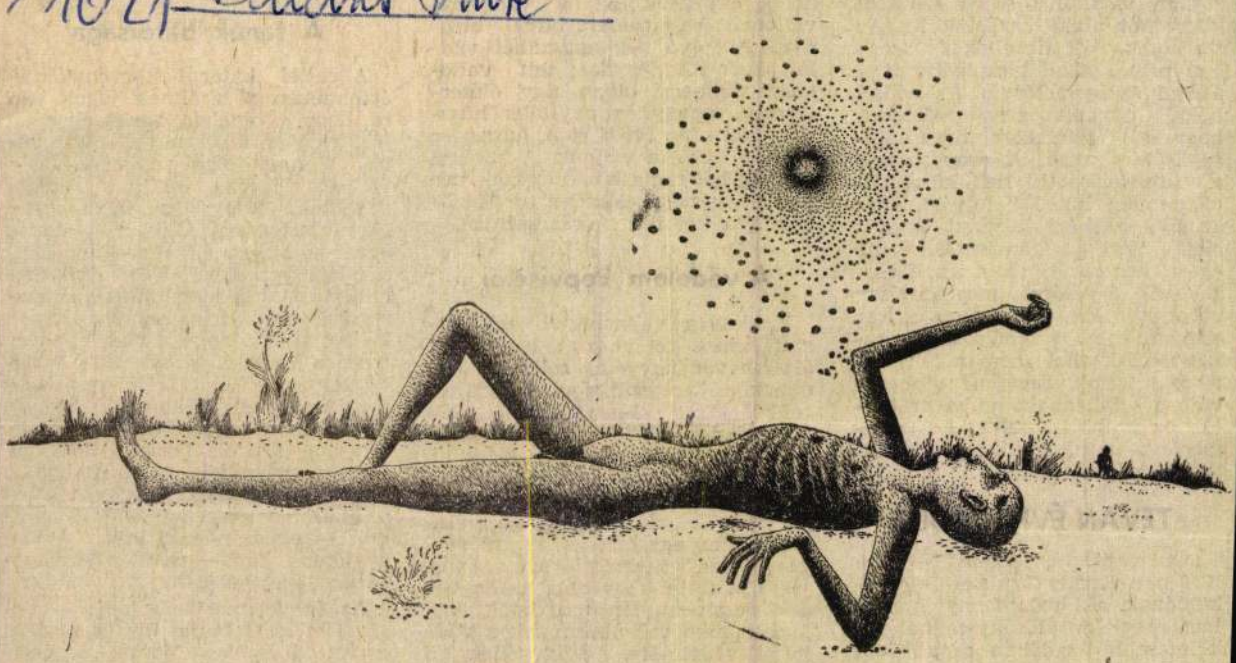
Igaz Szó, XXXII.évf.6.sz. 1984 junius 555-558. old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1974 AUG 10

1021 Balázs Imre

Balázs Imre: Illusztráció

A New York-i színházi élet szakértői azt szeretnék, ha a városban valahol újszerű színházi központot alakíthatnának ki. Az itt bemutatott darabokat azonban nem szabad kiszolgáltatni az állami szubvenciónak. Az eddigi példák ugyanis arra vallottak, hogy ez a színházak megcsontosodásához vezet. A csoport másik követelése: ki kell küszöbölni minden külső befolyást, azaz az új színházi központ csakis New Yorkot képviselje, s ne egész Amerikát. Ezek az elképzelések egyelőre meglehetősen utópisztikusak, írja a Presse, s az első amerikai színházi kongresszust idézi, ahol „arra a fölismerésre jutottak, hogy még sincs jövője a színháznak, hiába próbálták az utóbbi években Amerikaszerte a színházkultúra újjászületését népszerűsíteni".

TEVAN-ÉVFORDULÓ

„Ön varázsló, lelkem" — írta 1916-ban Krúdy Gyula egy könyvkiadónak, aki valamennyi korábban megjelent Krúdy-műnél tökéletesebb formában adta közre az Aranykéz utcai szép napok-at. A békéscsabai kiadó — a most 85 éve született — Tevan Andor

gok működését. A korm
beterjesztésekor nem ál
az ügyész kizárólag a
vallomásaira támaszkc
nyít. A folyó per hatv
lottjának mindegyike
mást. Egy-egy olyan
jesztése, amelyben az
vagy harminc évi börtön, mint perc
idejébe kerül a vádnak. A katonai bíróság hét tagja közül egynek van jogi végzettsége. Minden bírói gyilkosságra két teljes órát szántak.

A védelem képviselői

Eredetileg valamennyi vádlottnak nehézséget okozott, hogy egyáltalán védőügyvédet találjon: hónapokon keresztül jogi képviselet nélkül állítak. Jelenleg védőik közül csaknem valamennyi a politikai jobbközép képviselője, eredetileg a junta támogatói, Allende elnök egykori ellenzéke. Garbus elmondja, hogy egyik nap, a tárgyalás szünetében egy ezredesi rangú magas kormánytisztviselő azt a megjegyzést tette, hogy ezek az ügyvédek valamennyien marxisták, különben nem vállalkoznának a vádlottak védelmére. Az ügyvédek, ha úgy érzik, hogy valamely érvelésük kiválthatja a rendszer haragját, már most készülnek arra, hogy feleségüket és gyermekeiket külföldre küldjék. Sokan közülük úgy

jék, vagy eltiltsák a vallomástételtől. A most folyó perben eddig a vádlottak javára döntöttek, és megengedték, hogy az úgynevezett „karaktertanúk", akik a vádlottat ismerve, annak általános tulajdonságairól vallanak, elfoglalják helyüket a tanúpadon. Mint az amerikai ügyvéd írja, nagy bátorság kellett ahhoz, hogy a védelem első tanúi a bírósági terem végében levő tanúszobából előremenjenek és megjelenjenek a katonai bíróság előtt, tanúskodjanak a vádlott jó tulajdonságairól. arról, hogy ismerték, beszéltek vele. A boltos, a vádlott szomszédja, vagy a katona, aki a vádlott egységében szolgált — ezt mindenki érezte a tárgyalóteremben — minden szavával az életét kockáztatta.

Az észak-amerikai „jogászbizottság Chiléért" tagjai között vannak a Harvard, New York-i, a Yale-egyetem professzorai, a New York-i ügyvédi kamara elnöke, a New York-i városi tanács elnöke, és más vezető amerikai jogászok is. Céljuk ez alkalommal az, hogy

Balázs Imre festőművész

Három művész együtt jelentkezett a Kolorsvárott rendezett kiállításon: a szobrász Tivadar Vid, a festő Balázs Imre és a grafikus Haller Jó-zsef. Van valami közös, sajátosan-közös e három alkotó munkáiban, ami szívetkeresésüket magyarázza, a lényeg és a konkrétság, következetesség, ahogyan létünk, itt-létünk formáit, lehetőségeit kutatják. - Izgalmas kérdés volna Balázs Imre sötét tónusú kompozícióinak drámaiságát a világosabb színek funkciójával szembesíteni, számos újabb festményében, vagy választ keresni arra, hogyan függ össze a "Holt tenger" a "Vegetáció", a "Hold" látványa egy tájfi-fej festői megoldásával. (Ismétlés)

Vántor Lajos: Bölcső és bizonyosság. Utunk, 1971. jún. 5. 4. old.-on

Balázs Imre

Lélektállapotok, a belső és külső
ellentét dinamikájának a kifejezésére
Móricznál (Dózsa népe)

Kortárs 1974/2

204. old.

Balázs Imre

Tusnyád

Hévesi Sándor 1985/2

Balázs Imre festő

● *BALÁZS IMRE festőművész kiállítása ma délután hatkor nyílik meg a nádudvari Ady Endre Művelődési Központban.*

Népszabadság, 1989. nov. 24.

Balázs Imre

festő

KÉT ERDÉLYI MŰVÉSZ, Balázs Imre festő és Tirnován Vid szobrász kiállítását nyitja meg Banner Zoltán műkritikus ma a Szegedi Ifjúsági Házban.

Népnaplódság, 1988. okt. 17.

Géza *Balázs Ferenc* c. drámája (kéziratban, 1973). Nevét viseli a tordai Mihai Viteazul Líceum magyar irodalmi köre.

(M. I.)

Bolyai Zoltán (Gaál Gábor): *Bejárta a kerek világot.* Korunk 1930/6; újraközölve *Válogatott írások* I. 1964. 356—58. — Jancsó Béla: *B. F.* Ellenzék 1937. máj. 25.; újraközölve *Irodalom és közélet.* 1973. 309—12. — Féja Géza: *Meghalt egy erdélyi apostol.* Magyarország, Bp. 1937. máj. 29. — László Dezső: *B. F.* Erdélyi Fiatalok 1937/2. — Gaál Gábor: *B. F.* Korunk 1937/6; újraközölve *Válogatott írások* I. 1964. 619—20. — Tamási Áron: *B. F.* Búcsú a mészkői sírnál. Erdélyi Helikon 1937/6; újraközölve *Virrasztás.* Bp. 1943. 192—93. és HLev. II. 1979. 165—66. — Balogh Edgár: *A mészkői négyéves terv.* Brassói Lapok 1938. máj. 26.; újraközölve *Egy népművelő álma* címmel. *Duna-völgyi párbeszéd,* Bp. 1974. 255—57. — Szentimrei Jenő: *B. F.* Utunk 1957/20. — Jancsó Elemér: *B. F.* Igazság 1957. máj. 26.; uő. *B. F. emlékezete.* Falvak Dolgozó Népe 1957. máj 28. — Mikó Imre: *Rög és nagyvilág.* Korunk 1967/8; uő. *Egy este Balázs Ferencnél.* Utunk Évkönyv 69. 170—72.; uő. *Kevesek megértettje, többeknek kovásza.* A Hét 1975/29—30; uő. *Föld körüli szerelem.* Utunk 1976/43. — Szőcs István: *Kétélű világ.* Utunk 1968/22; uő. *A józanság megszállottja.* Utunk 1975/45. — Bözödi György közlése: *B. F. leveleiből.* Utunk 1971/7; uő. *A rög alatt.* A Hét 1976/43. — Kicsi Antal: *B. F.* Brassói Lapok 1973/20—22. — Herédi Gusztáv: *Kiindult Erdély felől.* Korunk 1976/1—2. — *A kilencedik helikoni találkozó jegyzőkönyve.* HLev. II. 1979. 5—21.

Balázs Imre (Székelyudvarhely, 1926) — **Megtalált világ*

Balázs Imre (Máréfalva, 1931. okt. 26.) — képzőművész, műkritikus. A marosvásárhelyi művészeti líceum elvégzése után előbb Bukarestben, majd Kolozsvárt folytatta képzőművészeti főiskolai tanulmányait. A sajtóéletbe műkritikáival és illusztrációival kapcsolódott be. A Hét, Előre, Vörös Zászló munkatársa. 1970 óta az Új Élet grafikai szerkesztője Marosvásárhelyen. Ambrus Imre festőművésszel együtt összeállította az Igaz Szó 1972/11-es képzőművészeti számának grafikai anyagát. Képeit kiállították Jeruzsálemben (1980).

Balázs János (Nagyszeben, 1907. szept. 3.) — nyelvész, tankönyvíró. Középiskolát Nagyszebenben, Gyulafehérváron és a kolozsvári ref. kollégiumban végzett, a kolozsvári Ferdinand-egyetemen a román és magyar nyelv és irodalom szakon szerzett tanári képesítést. 1929-től a nagyenyedi Bethlen Kollégium, 1933-tól a kolozsvári ref. kollégium, 1948-tól a Brassai Sámuel Líceum tanára, 1949-től a Bolyai, majd a Babeș-Bolyai Egyetem nyelvtudományi karán működik, 1952-től nyugalomba vonulásáig egyetemi előadó tanár. 1949-ben Szabédi Lászlóval közösen szerkesztett magyar irodalmi olvasókönyvet, társszerzője a magyar tannyelvű

BALÁZS Imre József

RMIL 1.

BALÁZS Imre *77, 128, 129, 130, 131, 133,* **32**
Métafalva, 1931. október 26.
IA Képz. Főisk. Kvár, festő és grafikus
(1987 óta Magyarországon él.)

Banner Erdély

JEGYZŐKÖNYV

Készült a MTA Művészettörténeti Kuta
Laczkó Ibolya könyvtárvezető munkavi
könyvtári állomány és nyilvántartásc

A könyvállomány leltárkönyve: 7 db

I. leltárkönyv:	L.sz.:	1- 1939-ig		3370
II. "	: "	: 1940- 4718-ig		6477
III. "	: "	: 4719- 6029-ig		7887
IV. "	: "	: 6030-10400-ig		12917
V. "	: "	: 10401-14799-ig		17574
VI. "	: "	: 14800-19565-ig		21747
VII. "	: "	: 19566-22876-ig		25200

A folyóiratállomány leltárkönyve: 3 db

I. leltárkönyv:	L.sz.:	1-2951-ig	384
II. "	: "	: 2952-6323-ig	742
III. "	: "	: 6324-7094-ig	819

A katalógusállomány leltárkönyve: 4 db

I. leltárkönyv:	L.sz.:	1-1485-ig	148
II. "	: "	: 1486-3035-ig	3o3
III. "	: "	: 3036-6740-ig	652
IV. "	: "	: 6741-9998-ig	971

BALÁZS Imre

Református Lapja, 1991.március 11. 8.p.

Balázs Imre: Erdélyi tájak című kiállításával nyílt meg március 21-én a Vármegye Galéria, az Erdély Művészetéért Alapítvány kiállító helyisége. Az erdélyi festőművészeket rendszeresen bemutató galéria minden pénteken délelőtt 10 órától este 6 óráig várja az érdeklődőket az V. kerület Vármegye utca 11. sz. alatt. Az időszaki kiállításon bemutatott műveket a helyszínen meg lehet vásárolni.

keskeny árkocskákkal, amelyekbe beleporzik, és elpusztítják őket. Ez bizonynek a fenekén összegyűjtik és elpusztítják őket. Ez bizonysok és gondos munkával jár, mi is ismerjük és azt is tudjuk, nem mindig sikerül. De úgy látszik az ukrán termelők — pedig ez nagy cukorrépavidék, a gabona után a cukorrépa következik — megbírkóztak ezzel a kérdéssel is, mert nem látunk hiányos, foltos, ritkás cukorrépát.

De nem a cukorrépáért álltunk meg, hanem a tengeriért. Tudjuk, hogy errefelé a tengerit nem nagyon termelik, de látjuk, hogy lehetne termelni. A tengerinek a mély fekete föld az igazi hazája s az ukrán föld ilyen. De a cári időkben elhanyagolták ezt a nagyon fontos, mondhatni az állattenyésztésben és hízlalásban alapvetően fontos rendkívül bőven termő növényt s most a szovjet kormányzat indítja el nagyobb arányokban. Most már lehet, mert megoldották az őszi mélyszántást (ez kell a kukoricának) a nehéz traktorokkal, és megoldották a sokszori kapálást, — mert ez is kell a kukoricának — a traktoros kapálógépekkel. Azelőtt a kézi munka idején egyszerűen nem ért rá az ukrán paraszt a tengeri munkájára, mert akkor kellett volna kapálni, amikor a szénakaszálás, gyűjtés, behordás foglalta le éjjelét, nappalát s ezt még be se végezte, már kezdődött az aratás. A tengerire nem jutott se idő, se erő.

Most már jut. Kézi munkát különben alig kíván a

BALÁZS Imre

Magyar Fórum, 1991. 12. 12.
11. p.

Vármegye Galéria

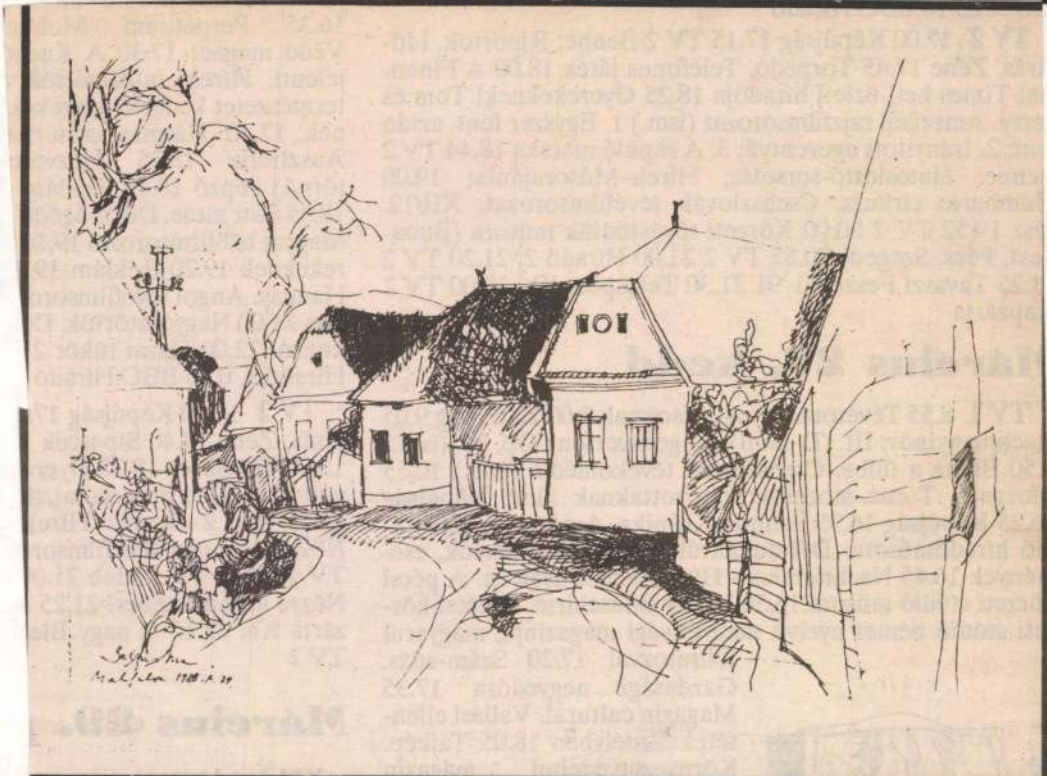
Balázs Imre ERDÉLYI TÁJAK című kiállításával nyílik meg 1991. március 21-én az Erdély Művészetéért Alapítvány kiállító helyisége, a VÁRMEGYE GALÉRIA.

Az erdélyi festőművészeket rendszeresen bemutató galéria minden pénteken de. 10 órától este 6 óráig várja az érdeklődőket az V. kerület Vármegye utca 11 szám alatt. Az időszaki kiállításokon bemutatott műveket a helyszínen meg lehet vásárolni.

18.30 Reklám 18.35 Esti mese. Bob és Bobek. Asztalosok.

matiné 8.40 Papa és Zebulon laki. Magyar mesefilmsoroza

Makkfalvi utca

BALÁZS IMRE RAJZA

A **Vármegye Galéria** az **AGROBANK Rt** támogatásával létesült.

» Minden magyar felelős minden magyarért «
Szabó Dezső

VÁRMEGYE GALÉRIA

ERDÉLY MŰVÉSZETÉÉRT ALAPÍTVÁNY

Erdély Művészetéért Alapítvány
1675 Budapest, Pf. 133.

Vármegye Galéria
Budapest V., Vármegye u. 11.
Telefon: 118-8148

BALÁZS IMRE

festőművész kiállítása

ERDÉLY MŰVÉSZETÉÉRT ALAPÍTVÁNY

VÁRMEGYE GALÉRIA

Szeretettel meghívjuk
a
VÁRMEGYE GALÉRIÁBA
(Budapest V., Vármegye u. 11.)

BALÁZS IMRE
(Marosvásárhely)

festőművész kiállítására

Megtekinthető: március 22-től minden pénteken
10–18 óráig.

BALÁZS IMRE

ERDÉLYI TÁJAK

ÖNARCKÉP

Erdély, közelebbről a Hargita, Csík- és Udvarhely- Szék tájaira vezetnek bennünket Balázs Imre festőművész kiállított munkái. Ahol ő született és nőtt keményebb, ridegebb volt a mindennapi élet, mert maga a természet kövek között kellett kiteljesítse a maga különleges szépségeit. A medencéből kiemelkedő hegy, a Hargita Csík megye felé néző oldalán a leghidegebb a tél, s az itt élők a szívósságot az idők-járása szerint örökítik magukba már gyermekségükkel. S mindezek mellett talán itt haragosabb-zöld a fenyők tűje, szerteágazóbb a gyökér melyekkel sziklákat repesztve kaspaszkodnak; a források vize ízesebb, üdébb, bár szinte fagyot lehelőn hidegebb, az élet minden bizonnyal ettől színesebb, ahogyan a festőművész tájképei bizonyítják. Aki ezen a vidéken jár, él, lát, fest egyetlen pillanatra sem képes elszakadni a természettől.

Egyik fenyőerdő-részletet jelenítő alkotására fogalmazódott a megközelítés; olyanok, mint az orgonasípok az Istenn szabad templomában. Házai, kapui hívogatják a nézőt, s jólesnék belépni szíves kézfogásra, köszöntésre. Patakjai, folyói a szaggatott partok között úgy áradnak, hogy csörgésüket, zúgásukat hallani vélem a festmények láttán s örvendezéssel gondolok arra, milyen kitűnő tolmács a művész, aki mindezeket átlényegíti rám a nézőre, hogy megörvendeztessen.

Alig négy esztendeje, hogy itt él Balázs Imre, de témái mind-mind szülőföldiek, erdélyiek, ahol azt tartják a székelyek: "ezt a földet jókedvében teremtette az Isten." A festőművész alkotásaiból valami féltés is sugárzik. Holnap, vajon így találkozhatom a Maros forduló

„Minden magyar felelős
minden magyarért"

Szabó Dezső

ERDÉLY MŰVÉSZETÉÉRT ALAPÍTVÁNY

VÁRMEGYE GALÉRIA
H-1052 Budapest V., Vármegye u. 11.Telefon: 118-8148

Grafikai szerkesztő: Dunayné Döme Katalin
Kiállításszervező: Demeter Ervin és Kulcsár Edit

Címünk:
ERDÉLY MŰVÉSZETÉÉRT ALAPÍTVÁNY
1675 Budapest, Pf.: 133.

ÁRPÁD 91–033

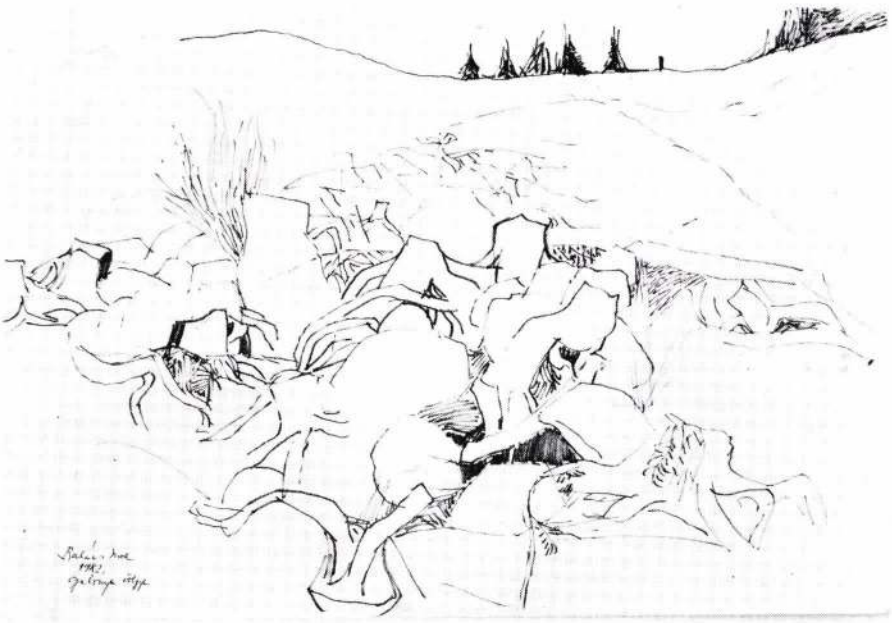
vizével, s az utakkal, melyeket olyan csodálatos ragaszkodással elevenít elénk, hogy kívánkozunk rálépni köveire, az út porára, hiszen a meggyőződés teljes bizonyossággal a szépség felé vezet.
Balázs Imre kritikusai gyakran emlegették a népi gyökereket, a balladás hangulatot a melyben nőtt, s amitől soha nem szakadt el. Erdély tájait szemlélve, s eltűnődve a kifejezési módokon azt érzem hangsúlyosabbnak, hogy hitelesen és hűségesen adja vissza számunkra a tájat, a földet, az embert, minden keresettség, vagy mesterkéltség nélkül.
Nem külön hangsúlyos itt a népi gyökér, az nála természetes. Új formakeresései, próbálkozásai meggyőzően bizonyítják, hogy kötöttséget nem hordozott, szabadon engedte érvényesülni az idők változásait művészetében, amelyek átírják olykor a mondanivalót, ám az igazi festőnél soha nem teszik érthetetlenné. A szabad fantázia kiteljesítésében egy pillanatra sem szakad el a valóságtól, amelynek lényege: e földön élünk, járunk, eszmélünk, olykor félünk; s küldetésünk, hogy nemesedjék meg a táj ecsetvonásaink nyomán. A ragaszkodás törvényeinél talán még erősebb a szeretet, amely Balázs Imrét köti a szülőföldhöz, amelyből vétetett.
Külön érdemes néhány gondolatot fölelevenïteni a művész pasztelljeiről. Mai, modern világunkban mintha kicsit elhanyagoltabb volna ez a technika. Ő nem restell a színes krétákért nyúlni, hogy a táj egy-egy pillanatát ennek segítségével őrizze meg, úgy és olyannak ahogyan csak egyetlen egyszer láthatja maga a festő is.
A kiállítás hangulatában, a tájak lenyűgöző szemléletében fölmerül az emlékekből egy nemes gondolat – Máréfalván vésték a kapuállítok a fába – „Áldás a bejövőre, béke a kimenőre".

Fábián Gyula

Balázs Imre festő, grafikus (1931) Máréfalván született. Képzőművészeti tanulmányait a marosvásárhelyi Városi Festőiskolában kezdte 1946-ban, majd 1949-ben iratkozott be az itteni Képzőművészeti Líceumba, ahol 1951-ben érettségizett. Ugyanebben az évben Bukarestben a Nicolae Grigorescu Képzőművészeti Főiskola, 1952-től 1956-ig pedig a kolozsvári Ion Andrescu Képzőművészeti Főiskola hallgatója, itt diplomázott festészet szakon.
1960-tól hazájában számos megyei, valamint több országos festészeti és grafika tárlaton szerepeltek alkotásai. 1970-1986 között a marosvásárhelyi Új Élet grafikai és művészeti szerkesztője, 1987-ben települt át Magyarországra.
Képeit drámai emberközpontúság jellemzi, ami stílusában az expresszionista festészethez, valamint annak absztrakt változatához sorolható.
Egyéni kiállításai Erdélyben 1962-1987 között: Gyergyószentmiklós, Csíkszereda, Székelyudvarhely, Székelykeresztúr, Erdőszentgyörgy, Kolozsvár, Szatmár, Marosvásárhely, Kézidivásárhely, Máréfalva. 1983 Bukarest – Országos Tárlat (amelyben Kodály Zoltán portréja díjat kapott.
Külföldi tárlatok: 1963 Havanna, 1975 Barcelona – Grafikai Biennálé, 1980 Jeruzsálem – egyéni kiállítás, 1983 Iserlohn (NSZK) – egyéni kiállítás, 1985 New York – egyéni kiállítás, Krakkó – Grafikai és metszetbiennálé, 1988 Hatvan (Országos Tájbiennálé – III. díj), Budapest, Gyöngyös, Bonyhád, 1989 Washington – egyéni kiállítás, Pittsburg, Washington, Philadelphia – „18 erdélyi képzőművész kiállítása", 1990. Washington – egyéni tárlat, Kempen Berg Galéria – egyéni kiállítás, Vác– Művelődési Központ – egyéni kiállítás, Budapest – Pataky Galéria, Verlag Galéria – Bús Erdélyi Képzőművészek kiállítása.

IMRE BALÁZS, painter and graphic artist. Born in 1931 at Máréfalva. Did a foundation course in art at Marosvásárhely (Tirgu Mures) Painting School in 1946. Three years later, enrolled at the local Fine Arts College, from where he graduated in 1951. Studied at Nicolae Grigorescu Fine Arts College, Bucharest, in 1951. and Ion Andreascu Fine Arts College, Kolozsvár (Cluj), from 1952 to 1956. Graduated from the faculty of painting.
From 1960 showed at several regional and national graphics and painting exhibitions in his native country. From 1976 to 1986, was graphics and arts editor of „Új Élet„, an illustrated magazine published in Marosvásárhely.
Settled in Hungary in 1987.
Balázs's pictures are marked by dramatic humanism, with his style resembling the abstract version of Expressionism.
He put on one-man shows in the following locations in Transylvania between 1962 and 1987: Gyergyószentmiklós (Gheorgheni), Csíkszereda (Miercurea Ciuc), Székelyudvarhely (Odorheiu Secuiesc), Erdőszentgyörgy (Singeorgiu de Padure), Kolozsvár, Szatmár (Satu Mare), Marosvásárhely, Kézdivásárhely (Tirgu Secuiesc), and Máréfalva. He was awarded a price for his portrait of Zoltán Kodály at the 1983 National Exhibition in Bucharest.
Exhibitions abroad: Havana (1963); Biennial Graphic Art Exhibition, Barcelona (1975); one-men show, Jerusalem (1980); one-man show, Iserlohn, FRG (1983); one-man show, New York (1985); Biennial Graphic Art and Prints Exhibition, Cracow (1985); 3rd prize at the National Regional Biennial, Hatvan, Hungary (1988); Budapest, Gyöngyös, Bonyhád (1988); one-man show, Washington (1989); Pittsburgh, Washington, Philadelphia: „Exhibition of 18 Transylvanian Artists„ (1989); one-man show, Washington, (1990) Berg Gallery, Kempen (1990); one-man show at Vác Cultural Centre (1990); Transylvanian Arts Exhibition, Verlag Galerie, Vienna (1990); Pataky Gallery, Transylvanian Gallery, Budapest (1990).

GALONYA VÖLGYI TÁJ

Imre Balázs wurde 1931 in Máréfalva geboren. Seine künstlerische Studien begann er 1946 an der Stadtischen Malerschule in Marosvásárhely/Neumarkt, wechselte dann 1949 ins Kunstlyzeum der Stadt über, wo er 1951 maturierte. In selben Jahr wird er Student an der Kunsthochschule „Nicolae Grigorescu", von 1952 bis 1956 besucht er die Kunsthochschule „Ion Andrescu" in Kolozsvár/Klausenburg. Hier diplomiert er in der Meisterklasse für Malerei.
Ab 1960 werden seine Kunstwerke auf zahlreichen Komitats- und Landesausstellungen in Rumanien gezeigt. Imre Balázs übersiedelte 1987 nach Ungarn.
In seiner Darstellung steht der Mensch im Mittelpunkt eines Dramas, was besonders durch den expressionistisch-abstrakten Stil hervorgehoben wird.

Eigene Austellungen in Siebenbürgen zwischen 1962-1987

Gyergyószentmiklós, Csíkszereda, Székelyudvarhely,
Szatmár, Marosvásárhely/Neumarkt/, Kézdivásárhely, Máréfalva

1983 Bukarest – Landesausstellung

Ausstellunkgen im Ausland

1963 Havanna
1976 Barcelona – Graphik-Biennale
1980 Jeruzsálem – Eigene Ausstellung
1983 Iserlohn BRD – Eigene Ausstellung
1985 New York – Eigene Ausstellung
Krakau – Biennale für Graphik und Radierungen
1988 Hatvan (Ungarn)
Landes-Landschaftsbiennal le 3. Preis
Budapest, Gyöngyös, Bonyhád

1989 Washington – Einzelausstellunkg
Pittsburg, Washington, Philadelphia im Rahmen der
Ausstellung „18 Bildene Künstler aus Siebenbürgen"

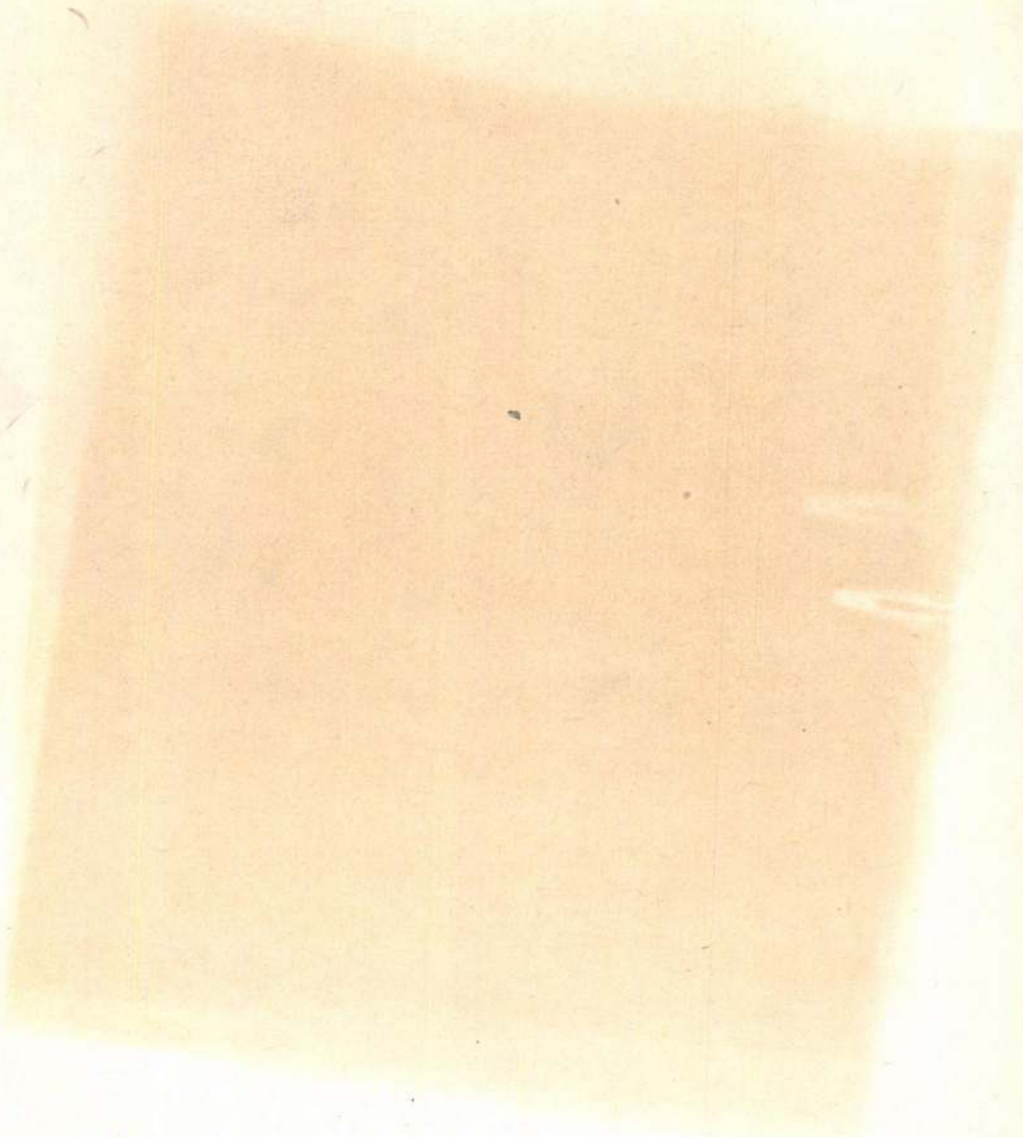
1990 Washington – Eigene Ausstellung
Kempen Berg Galerie – Eigene Ausstellung
Verlag Galerie – Eigene Ausstellung
Vác – Eigene Ausstellung
Budapest – Pataky Galerie

Kriterion Galéria

Balázs Imre

KRITERION GALÉRIA

A BEVEZETŐT BORGHIDA ISTVÁN ÍRTA

Balázs Imre

Bernáth Máriának
Szívből megbecsüléssel
[illegible]
1982. X. 15.

KRITERION KÖNYVKIADÓ
BUKAREST 1982

A borítólapon
KRIZANTÉMOS ASSZONY, 1979, olaj vászonra, 48×58 cm,
Nagy Zoltán tulajdonában

A hátsó borítón
TÁJ NAPPAL, 1981, olaj préselt lemezre, 70×80,5 cm,
a művész tulajdonában

A fekete-fehér felvételeket Erdélyi Lajos, a színes
diapozitíveket Haragos Zoltán készítette

SÁMÁNJA HITTELEN KORNAK

Aki dudás akar lenni,
pokolra kell annak menni,
ott kell annak megtanulni,
hogyan kell a dudát fujni.

József Attila

I. 1931–1960. Máréfalváról jött, a Hargita lábától. Udvarhely szelíd, lankás dombjai találkoznak ott a csíki havasok zord, égbe nyúló szikláival, lombos erdők lágy sárgászöldjére a fenyők éles, feketés árnyalata vetül. Világos és sötét, fény és árnyék a tájban és – vásznain. Dombok derűjének és havasok komorságának ellentéte feszül a lelkében is; mindennapjaiban derűs, kiegyensúlyozott, művészetében drámai: szirtek komorsága, erdőlő havasi nép babonás, balladás zaklatottsága, tragédiavárása vibrál vásznain.

Máréfalva – Fenyéd, Zetelaka és Kápolnásfalu mellett – ahhoz az övezethez tartozik, amelynek lakói fát döntöttek, deszkává vágták s bebarangoltak vele sok távoli vidéket. Legszebb faanyaguk azonban otthonukat ékesíti: Székelyföld-szerte ebben a négy faluban állították és állítják ma is a legdíszesebb székelykaput. Faragott-festett motívumvilágúk gazdagsága, változatossága páratlan, és egyedülálló a díszítőkedv, amellyel beborítják, elárasztják kapuikat. A csíki kapu dísztelen, méltóságos, komor; az udvarhelyi díszes, vidám, mesélő. Azonos fajta lelkiségnek két kivetülése – kapukon; művészetben: a balladás Nagy István és a gyöngyöző kedélyű Tamási Áron jelzi a hangsor határait.

Funkció, esztétikum és mítosz ötvöződik e négy falu népi alkotásaiban; a környék megszámlálhatatlan virága, növénye mellett hajdani hitregék jelképei: nap, hold, csillag, inda, életfa ... Mindez kelet felé mutat vissza, az őshaza irányába. Am nemcsak a kapu, amely mögül művészünk elindult az életbe: ő maga is mongolnak, vagy tán indiánnak tűnik zömök alakjával, sötét hajával, széles, szögletes fejével, kiugró arccsontjaival.

Büszke külsejére, kapuira, a gyökereire ... Hagyományait tudatosan és gondosan őrzi művészetében is. Nem népi tárgyak vagy motívumok lefestésével (ahogyan azt az utóbbi időben oly sokan tették) – ez nemcsak olcsó hivalkodás lenne, hanem hamisítás is, a motívum kiszakítása természetes környezetéből. Nemcsak őrzi, hanem kamatoztatja is örökségét; népe jellegzetes színekben, formákban megnyilatkozó lelkivilágát, díszítőmódját, ahogy a nagy tömegekben, egységben látott felületet beborítja, telefesti és faragja. Feszültségeket mérlegel és feloldásuk lehetőségét. S ahogy a népművészet sem árnyékol, ő is kerüli a meghatározott forrásból eredő fényt. Hogy ezt megteheti, elsősorban alkati kérdés; képeinek – még a legsötétebbeknek is – fénye van: a lélek és az értelem világító fénye ez.

Népi gyökerei nem szakadnak meg, csak átplántálódnak idővel városi, proletár környezetbe. Szebenbe, Marosvásárhelyre, majd Budapestre kerül

családjával; mindenütt a perifériákon élnek, s az ottani emberek, életformák, házak, a kültelken húzódó vasúti sínek ivódnak emlékezetébe. Ez a szegényember-világ dolgozik benne azóta is. Súlyos teherként hordozza magában a háború emlékét: riadók, rohanások, menekülő emberek tömege, bombák, felcsapódó lángok, fülsiketítő zaj, hullák, füstölgő romok... Miért? Ki magyarázhatná meg a tízegynéhány éves gyermeknek?

És folytonos menekülésük! Szebenből fejenként ötvenkilós csomaggal érkeznek Marosvásárhelyre, majd üres kézzel Budapestre, s az ostrom után, amikor onnan futnak vissza, újra csak ott marad mindenük. Mindenük? Szegényes betyárbútornál alig több. Kétszer kezdték elölről az életet, a legszükségesebbek összegyűjtését, s megtanulták, hogy az anyagiakat ne becsüljék túl.

Keservesen emlékszik vissza arra is, hogy szüleivel a ligetbe menet gyakran haladtak el a Szépművészeti Múzeum előtt, de soha be nem mentek. Egyedül sem tévedt be soha, holott akkor már versenyben másolja egy hozzá hasonló korú kölyökkel néhány ismert művész rajzait, tájékozatlanul, felszínes megítéléssel válogatva. A színes ceruzák valósággal megrészegítik: reszket az örömtől, ha kézbe kaphat belőlük. S hogy mégsem jut el a Szépművészetibe, oly mélyen rázza meg, hogy még két évtizeddel később, főiskolás korában is visszatérő álma marad: elmegy a Hősök terén álló épületig, de még mielőtt beléphetne, álma megszakad.

Ezerkilencszáznegyvenöt végén megérkezik hát Marosvásárhelyre, ahol szülei végleg letelepednek. Az új környezet új kapcsolatokat hoz Balázs számára; velük szemben lakik a később világhírűvé vált Szász Endre, az utca végében pedig Kádár Tibor festőművész. Két ilyen elmélyült és szenvedélyesen vitázó művész fénykörében már kamaszként olyan kérdésekről hall, amelyeket korrektúrák során nemigen érintenek. Apja egy grafikus kertjében vállal munkát, az pedig felfigyel a naphosszat ott rajzolgató gyerekre, és bejuttatja a párt vizuális propaganda osztályára; közben, és még később is, csomagokat cipel, ivóvizet hord aprópénzért, mint körülötte annyi más proligyerek. Aztán, Bordi András jóvoltából, az akkor alakult művészeti középiskolába kerül, majd Kolozsvárra, a Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskolára.

Komolyan dolgozik, többnyire sötét tónusokkal. 1954-ben Nagybányán, egy nyári gyakorlat során, kisebb plein air vázlatok szélesen felrakott világos, hideg színfoltjainak eredményeit összegezi egy *Tájképen*. Hangulatilag a kép Ferenczy Károlyt idézi, ám valamivel sötétebb színei folytán Szinyei Merse időskori műveit is. Visszatérte után újra mélyhangolású skálán fest. Megmaradt többalakos – az illegális munkát ábrázoló – kompozíciója sötétbarna-vörös színskálán, hagyományosan akadémikus.

Amilyen pontosan alkalmazkodik a műteremben kapott utasításokhoz, éppoly önfejű a műtermen kívül. Nemcsak iskolai munkáival tűnik ki, de – IMSZ-titkárként – társadalmi tevékenységével is. Már diplomamunkáján dolgozik. Szakmai feladatokkal vívódik, s aközben politikai problémák zaklatják: szervez, agitál, irányít, amíg egyszer nagy buzgóságában túl nem lépi a számára megszabott határt. Háromévi kényszerű kieséssel, keserves kínlódással fizet.

Elszigeteltsége idején nem festhet. Környezetéből hiányoznak a színek; fehér fal, fekete vaságy, szürkére sápadt arcok és szürkén sávozott ruhák. A színek lehetőségét csak képzeletben éli át, de megmarad az arckifejezések

sugalló ereje: azok hallatlan gazdagságán, kiapadhatatlan változatosságán át méri le a világot és a világban önmagát. Innen adódik azóta sem szűnő érdeklődése az arckép iránt, s talán környezetének sivár tárgytalanságából, hogy portréin az arcok s az alakok körül többnyire semmilyen tárgyat sem jelöl meg szabatosan; elvont környezet övezi csaknem valamennyit.

II. 1961–1966. Pokoljárása tragédiát sugalló műveket sejtet. Nem így történik. A megkínzott lélek szeretetvágya, melegségigénye halk, lírai, világos színekben szólal meg. A száraz, színtelen szürkék, amelyek közepette élni kényszerült, finom festői színekké nemesednek. Egymáshoz közel álló, halk szürkék világos változataiba fehér, okkersárga, kék és rózsaszín simul bele, alig észrevehető tónuskülönbséggel: bosszúvágy, lázadás helyett győz az emberség ereje.

Csendéletek hosszú során az annyira áhított virágok jelennek meg. Az első egy pasztell: cserép-ciklámen az ablakpárkányon, kívül udvarrészlet száraz ágú fával; oldalt áttetsző függöny szárnya kapcsolja össze a természet és az oly sokáig nélkülözött otthon meghitt melegét. Halk lírai színekben tartott csendéletei derűt sugároznak, megbékélést a világgal. S bár még nem remekművek – tetszést aratnak. Még meg sem szárad a festék, máris viszik el tőle, hogy lakások falait díszítsék. A legelsőt azonban – az 1960-ban, keserves kínlódással készült pasztellt – szobája falán őrzi ma is.

Ott őrzi 1961-es *Lili* című arcképét is. Picasso kék-rózsaszín korszaka, Matisse sík felületmegoldása, s főleg a szecesszió formavilága hatott rá. Erőteljes, de nem kemény kék-fekete körvonalak könnyedén fogják be a finoman elmélázó arcot, a lefogott barnásvörös hajkoronát, a hideg kék-zöld játékú fehér blúzt s a hát mögötti egységes hidegkék párnát. Mindezt a virágcsendéletek alaptónusára emlékeztető melegszürke háttér tartja egységben. Hangulatisága, színeinek szépsége, erőteljes és következetes képalakítása, kitűnő lélektani átérzés adja meg e korai mű maradandó értékét, külön érdekességét pedig a szecesszió mai másodvirágzása biztosítja.

Színésznő című képén jelentkezik először rendkívüli lélektani érzéke, beleélő képessége. Zaklatott lelkületű, hervatag asszony, túlfinomult, fáradt. Akár az ábrázolt alak, a színek is elfinomultak, áttetszőek: halk kékes, zöldes, okkersárgás, fehéres összhatásukat grafikus elemek ritmizálják; vékony, ideges vonalvezetés jelzi egy nyugtalan lélek ideges rebbenéseit. Nem hízelgő arckép, hanem igaz. Valósággal előrejelzi az évekkel később bekövetkező súlyos depressziós neurózist. A „dekadens külsejű hölgy" nem nyerte meg az akkori kiállítás zsürijét. Társadalmunk jellegzetes típusainak egyike volt csak, a felfokozottan érzékeny, minden este újra és újra megújuló alakban ágáló, izzó, szenvedő és elpusztuló színművész.

A művész magányosságának, elszigeteltségének csöndes fájdalma sajog fel két kompozícióján. A *Műteremsarok* című Balázs fekvő alakjából csak kezén nyugvó feje látszik; réveteg arckifejezése keserűen elgondolkozó, emlékező; az *Egyedülön* ugyancsak a kép jobb sarkában Lilit festi meg. Az ábrázolt alak mindkét képen oldalra kerül, a vászon másik térfelét különböző tárgyak töltik ki. Az aszimmetrikus szerkesztés, mint művészetének egyik sajátossága, már itt jelentkezik, a felületet kitöltő tárgyak majd később absztrahálódnak.

Ezekben az években hatalmas munkakészséggel és erőbevetéssel, Kádár Tibor példája nyomán, végigkísérletezi, újrafesti a maga módján századunk

valamennyi jelentősebb irányzatát, stíluspróbálkozását, hogy belülről érthesse meg őket, s így jusson vissza önmagához, „hogy érezze, mit tud, és tudja, amit érez".

Az 1963–66-os évek átmenetet jelentenek az elvontabb, összegezőbb látás felé. A színek gyakran élesen csendülnek, kék-vörös, zöld-vörös hangolásban. A kék és a zöld cserélődik csak, ritkábban a kettő együtt verseng a vörössel.

Lelki megpróbáltatásaiban a művész minduntalan szeretett társához menekül. Újabb arcképe 1963-ból szokatlanul kemény formaadásával, fekete vonalakkal elhatárolt élénk, széles színfoltjaival tűnik ki. A zöld alaptónusát a nyerskék áthatása fedi, vörös, sárga és fekete csillan meg minduntalan. A kétharmados alak bekomponálása itt is aszimmetrikus, a szabad teret madár és szarvas motívumú, színes szőttesek töltik ki.

Teljesen más jellegű ugyanabból az évből a *Kerti házak*. A korábbi korszak halk szürkéit puhazöld alaptónus helyettesíti, a formák pedig oly leegyszerűsítettek, hogy első pillanatra kisebb színsíkokban felfogott felületnek tűnik az egész. Az erősen absztrahált munka művészünk későbbi, teljes elvonatkoztatásait jelzi előre.

A következő két év tájfestészete a formaösszegezés és az elvonatkoztatás kísérletének szakasza – sötétebb színekben. Az előtéri házak még háromkiterjedésűek, a többi azonban fokozatosan belesimul a síkba; a ház és a kerítés nagy négyzetes felületekre absztrahálódik. A *Szovátai táj* már teljesen absztrakt műnek számítható, mindössze a magasban kiemelkedő kúpok emlékeztetnek hegyek körvonalaira. Színskálája az okkersárgától a halvány cinóberpiroson át a lángoló vörösig terjed, ennek foltját tüzeskék felület egyensúlyozza.

Két érdekes csendéletet is kiemelünk ebből a korszakból. A *Karácsonyi kaktusz* technikai eljárásának változatosságával hat; színfokozata már a következő, fekete szakaszt jelzi, formában a képépítkezés kísérlete. A *Csendélet I.*-en a tér és tömeg újjászerkesztése már egészen következetes. Tulajdonképpen egy cserép fikusz téri formáinak leegyszerűsített újjászerkesztése, a kubisták és konstruktivisták kísérleteiből kiindulva.

III. 1966–1977. Közvetlen vagy jelképekben kifejeződő valóságábrázolását drámai, gyakran balladai látomásokkal telített ún. „fekete korszaka" váltja fel. Az elkövetkező közel egy évtizedes korszak termése: sötét tónusokra hangolt tájak, öregasszonyok, az anyaság örök kérdése, egy- vagy kétfejes és egy- vagy kétalakos kompozíciók, a nagy Dózsa-sorozat, háborús emlékek s a Shakespeare-drámák hősei.

Nyugtalanító, felkavaró élményeinek kivetítése új kifejezőeszközöket igényel: képein eluralkodik a fekete, mély- főleg párizsi kékek, barnák (a sötét, fanyar Van Dyck) s a vöröses sienna, továbbá mélyvörösek és violás szürkék... Ezeket többnyire festőkéssel viszi a vászonra széles, erőteljes vonásokkal. A kés tükörfényesre simítja az olajban gazdag pasztát, csak a síkok között maradó kevés többlet válik tarajszerűen érdessé, ez ütemez és ad változatosságot; a művész később rövid szőrű, száraz ecsettel utánamintázza. Az ecsetről sohasem mond le teljesen, valószínűleg érzi, hogy a kés kizárólagossága modorossághoz vezetne.

Tovább absztrahálódó tájképein – *Székelykő, Sólyomkő, Vihar, Gegesi este* – a színek nagy ívelő formákban, felületekben kavarognak, a sötétek között fehérek villannak meg fenyegetően, drámaian.

Ezekkel párhuzamosan az öregasszony-ábrázolások hosszan tartó sorozatát indítja el. A tájrészlet többnyire átálmodott valóság, s csak nagyon leegyszerűsített, elvont környezetben, a képsík közepén vagy oldalt helyez el egy fáradt, töpörödött, révedező anyókát. Az *Öregasszony udvara I.* tulajdonképpen az ő műtermének udvara is, de a vásznon már mesevilágként jelentkezik. Az *Öregasszany fákkal* című három részre tagolja a felületet: kerítés, fakoronák, ég; ez a kompozíciós mód később is visszatér. Az ég vörös-fehéren világít, a kerítés előtt feketébe öltözött anyóka, szíve táján tompavörös folt. Festői felelgetés az ég és a fák közt felvillanó vörösökre? Vagy jelkép? Ki tudja. Az elemek – kifejező, hangulatteremtő erejükkel – túlnőnek eszközvoltukon. Háromalakos, monumentális hatású az *Öregasszonyok;* az arcok fehér berajzolása – mint, mondjuk, Tintorettónál – spiritualizáló jellegű.

A *Téli udvar* középterének sötétebb – umbra-barna, zöldes, okker és finom szürkékből álló egységes színakkordját alulról és felülről fehér felületek fogják be. A hó megjelenítése szürkéskék, okkeres-sárga és tompa szürkék változataiban, a színek gazdag játékára ad lehetőséget. A festői izgalommal, pasztózusan felhordott felületekre a művész később azonos hévvel könnyed, áttetsző (lazúros) réteget helyez, még tovább fokozva a feszültséget, a hatás erejét. A kép tartalma tulajdonképpen éppen ez a hallatlan festői öröm. Hasonló lendülettel, mintegy besuhintja az oldalt álló fa kékes-violás-zöldes, külön gyönyörűséget adó színsávjait. Az anyóka a kép középterében csaknem elvész ebben a robbanó erejű színtobzódásban. A sötét színek művésze olyan fehérekkel kápráztat el, amilyeneket kevesen festenek meg minálunk.

E témakörből végül az *Öregasszony* című arcképét említem. Kendős fej, előredűtött tartása teljes összhangban van fájdalmas kifejezésével. Mélyről jövő keserűség néz ránk arcáról; mintha minden vérrel, verejtékkel húzott barázda, amelyet a hegyvidék köves, rögös talajába vágott az eke, odavetült volna erre a csontos, szikár arcra. Önmagába forduló fájdalmában mégis ott feszül az a rendíthetetlen erő és kitartás, amely csak az ilyen idővel és megpróbáltatásokkal dacoló öregasszonyok sajátja. Vajon hogy győzik? Vajon ki lehet egyáltalán? Fiát féltő anya a maga időtlen bánatával? Azt hiszem, a művész itt is, mint minden hasonló tárgyú képen – az arcvonások *teljes* azonossága nélkül – édesanyja és minden hasonlóan erős lelkű asszony előtt tiszteleg.

Mindjárt ide kívánkozik a *Kék madonna* fájdalmasan szép feje. Az olasz prereneszánsz, a trecento áhítata és tisztasága árad belőle, olyan koré, amelyik még nem túlozta el az új mesterségbeli eszközök csillogtatását a hit s a lelki vonások rovására: innen gyermekded romlatlansága. Balázs megőrzi művén a makulátlan lélek áhítatát; a kicsit oldalt dűtött, kendős fej is hagyományos. Ám a megfestés módja teljesen mai, párás, sejtelmes, mennyeien kék tónusával, lágy, elomló, inkább csak jelzésekre szorítkozó közléseivel vagy éppen a paszta gazdag mintázásával.

Az anyaság megközelíthetetlen misztériuma mindvégig foglalkoztatta a művészt. Ám a kört kiszélesíti: az újjászületés, a megújulás, a megszületett lélek oltalmazása, az ember létének féltése mind ott munkál benne korunk egyetemes létbizonytalansága közepette. A *Kései anyaság*, a korszak jellegzetes fekete színeiben, kendőbe bugyolált idős asszonyt ábrázol, kezében az apróssággal. Több ez, mint tárgy: jelkép. Nagy és nehézkes a létet őrző

kéz, komor a gyermekre vetődő tekintet; súlyos a kérdés, súlyosak a színek is, vaskos a felfestés. Szeretetteli féltést sugároz a bárányt tartó kicsi pásztort ábrázoló kép is.

Kétalakos kompozícióin *(Férfi és nő, Parasztpár)* kialakul az aszimmetrikus szerkesztés és az új barna-kék-fehér színfokozat.

A Shakespeare-drámák számos alakját fogalmazta át festményre. A tavon lebegő Oféliát például (romantikus alkotás, csak a fej emlékeztet görög klasszikus szoborra), a színek érzelemkeltő, nyugtalan kavargásával. Valamennyi közt a *Hamlet* tűnik legjelentősebbnek. Ritkán fest temperával, amelynek színfelületei, ha egymás fölé helyezik őket, elkínzottá válnak, száradás után a színek mindig megvilágosodnak; rajzos hatású, az olajéhoz hasonló festői átmenetet nehéz elérni vele. A művész ívelő vonalakkal fogja egybe művét, amelynek felületi hatása, nemcsak hímporosan hamvas a tempera eljárás magas fokán, de a látvány csaknem párás ködben oldódik fel, mintha füstté válna. Mint maga a legenda, mint maga a hős?... A kép színtónusa a középértékű, hideg párizsi és mangánkék, ebbe olvad be, alárendelten, sok más is; a színeknek ez a lefokozottsága végtelen finomsággal, szemérmes festőiséggel teliti remekművét. Cselekménytelen kép, hangulatiságával ható, egyetlen ránézésre lenyűgöző. Különös kép: drámai lüktetésű, mégis egyensúlyos. Kék színe sejtelmes és halálos.

A történelem megrázkódtatásai: a bábolnai felkelés, a madéfalvi veszedelem, Dózsa lázadása középiskolás korától foglalkoztatták a művészt. Hat darabból álló Dózsa-sorozatát a hetvenes évek elején festette. *Férfiak csoportja* című képén, színek és formák ritmikus folytonosságával, az inkább csak sejtetett embertömegen áthullámzó feszültséget érzékelteti. Sötéten, mint vésztjósló hollók sorakoznak az alakok; a rettenetes harcban, pusztulásban már minden felperzselődött, csak korom és pernye maradt. Meg a lélek töretlenül világító fénye. A paletta első pillanatra csaknem feketének tűnik; erős világításban és közelebbről vizsgálva azonban a fekete rétegek közül gyönyörűen hangolt töretlen színek ragyognak fel zománcos fénnyel. Balázs kerüli a látványos történelmi képek külsőséges, hatáskeltő eszközeit: festőiérzelmi elemekre épít. Lenyűgözi, felkavarja a nézőt, aki csak az összhatásra figyelhet; a sötét színekből alig kibontakozó alakok arra kényszerítik, hogy közelről szemlélje a képet. A hasonló hatású *Asszonyok csoportján* ez a jelenség még hangsúlyozottabb: a nagyon sötét skála alatta marad annak a határnak, amelytől a szem megerőltetés nélkül felfoghatja, megkülönböztetheti a színeket, s így festésmódja már a képi közlés rovására megy.

Történelmi festményeinek kérdésfelvető és történelemkorszerűsítő igénye nyilvánvaló: a múltban járva, a mához szól. Dózsa tragikus arcképe nem ad semmilyen utalást korra, környezetre, sőt mintha mai alakot sejtetne; Spartacustól a negyvennyolcasokon át napjainkig, a történelem bármely elbukott nagy népvezére lehetne ez a közelhozás és kontrasztok által hatalmas erejűvé vált hős. Átlósan emelkedő vonalú komponálásával, ami rendszerint lendületet, bizakodást fejez ki, művészünk a törvény ellenére zaklatott hatást ér el. Egyik kolozsvári kiállításán a Dózsa-kép mellé került a folytonosan lázban égő, önmagával s a világgal vívódó művész önarcképe. Hasonlóságuk figyelmeztet: Balázs nemcsak történelmi témát festett meg, hanem a küzdelem és bukás belülről átélt, mindig érvényes szépségét és

megrendülését. Egyébként ez a Goya kései képeit idéző kis *Önarckép* – tömör tragikumával, szabad torzításával és oldott festőiségével – legjobb alkotásaink egyike ebben a tárgykörben az utóbbi évtizedekből.

Látomásos művei sorába tartozik a *Kádár Kata*, a *Kék tó*. Az *Apám álma* a fiát féltő apa fájdalmának kivetítése. Érezni, mennyi hálával festette meg a családias érzésű művész. Apjának arca most, csaknem negyedszázad távlatában inkább az ő vonásait idézi, de hiszen köztudott, hogy minden művész önmagát keresi modelljeiben is. Hát még ha az a szülő! Nem sokkal később jön létre a *Tékozló fiú*. Díszes ruhákat nem ad az „elveszett és megtaláltatott" fiúra, nincs zene, tánc és vigasság, de a találkozás drámaisága meghatóan bontakozik ki, esendően és magasztosan, örök jelképként.

Mai művei 1977-től. A Dózsa-sorozattal Balázs a színértékek oly mély skálájához jut, amely már nem feszíthető tovább. Ezért a hetvenes évek közepétől fokozatosan visszatér a középértékekhez. Előadásmódja oldottabb, a tárgyi elemek mind jelzésszerűbbé halványodnak; az absztrakt felület nagyobb teret kap, s a tárgyi elemekkel egyenrangúan, festőileg többnyire még gazdagabban jelentkezik. Az átmenet, a feloldódás szakaszában több leányfejet fest. Álmodozó tekintetű, elbűvölően szép arcukon átszellemült befeléfordulás és rácsudálkozás a világra: a fiatal kor illanó, megfoghatatlan varázsa.

1977-ben visszatér a korábbi öregasszony- és anyaság-témához, de nagyvonalúbb komponálással és oldottabb festőiséggel. A *Férfi és nő (Hazafelé)* is új átírásban jelentkezik, az eszménykép, Derkovits iránti tiszteletadásként, annak *Vasút mentén* című képére utal; ez a hajdan kültelken lakó Balázsnak is állhatatosan visszatérő, gyermekkori élménye. Az *Anyaság IV*-en a korábbi súlyos feketéket oldott aranyokker színek váltják fel; a fehér gyermekarc hideg foltként hat ebben a meleg színkörnyezetben, szemben a *Kései anyasággal*, amelynek hűvös fekete-kék-szürke kézegében a gyermek rózsaszínű arca válik meleg folttá. Korábbi művén a természetből kiinduló művész még plasztikusan mintázza a fejeket; itt az absztrakttól tér vissza néhány figuratív jelzésig, főleg a gyermekfejen (szem, orr, száj); a háttal álló anya alakja, a kerítés, a fák azonban csaknem absztrakt látomássá oldódnak.

Még a *Kiskapu* témája is hagyományos: dombok lábánál hegyes tetejű házak, itt már egyszerűbben, összefogottabban, az előtérben álló kapu pedig már teljesen absztrakt felület. Balázs ezt oly gazdagon díszíti – pasztával, bekarcolással, bekaparással, áttöréssel, csorgatással, s ki tudja még, hányféle eljárással –, ahogy szülőföldjén díszítik az ékes székely kapukat. Az eredeti népi emlék nem egyszerű másolatként, hanem az ősi élmény magasrendű, elvont vetületében jelentkezik.

A remekmű sorsa olykor abban a néhány percben, dől el, amikor lényege megfogalmazódik. Ehhez eljutni és parányit sem túllépni rajta – művészi ráérzés kérdése. Ilyen tökéletesen „eltalált", „megérzett" alkotás a *Kapuban*. Szenvedő arcú, megtört tekintetű, öregember, a művész édesapja, aki távollévő fiát várja vissza mindennap és minden éjjel. Ki merné megzavarni fájdalmas visszaemlékezését, teljes önmagábafordulását ebben a csöndes, homályos holdú éjszakában? Itt minden éles szín harsanna, mint a kizökkentő kiáltás, ezért olvasztja a művész lágy szürke alaptónusba a hasonlóan

puha barna színeket. Teljes szintézis, tökéletes összhang. Remek felépítésével, hangulatiságával hat a *Vacsora* is. Egyetlen közel hozott félalak, tekintete átható, mozdulata kimért, nagy nyugalma mögül feszültség árad; fejét fehér felület övezi: lehet keleti kendő vagy egyszerűen plasztikai kompozíciós elem.

Rámutattam már Balázs nem szűnő érdeklődésére az emberi arc iránt. Ez vezetett az utóbbi években kisebb kiállítást kitevő portrék megalkotásához ismerős festőkről, irókról. Közülük csak egyre, Nagy Pál festőművész arcképére térek ki. A modell mélyen gondolkodó, önmagával és a világgal vívódó, túl érzékeny ember volt. Meghajszolt ember lett, mert sebezhetőségével többen is visszaéltek, hiszen tudták, nem üt vissza. Finom, olykor maró szatírájának élét is inkább művészi és általános emberi gyengeségeken élesítette. Folyton kísérletező festő, ötletgazdag pedagógus volt, ez megmutatkozott szellemes (és egyetlen) posztumusz kötetében is. Összetett és bonyolult egyéniséget kellett tehát Balázsnak megragadnia. Első pillanatra a különös, nála szokatlanul világos sárga színek lepnek meg: fanyarak, mint az ábrázolt figurája. Hatalmas homlokdomborulata hangsúlyozza kiváló szellemi képességeit; az elsimított felületet pasztózusan festett ívek két karéjban koszorúzzák. Kopaszodó feje tetején a néhány, tüskésen égnek meredő rövid hajszál mutatja, mennyire nem adott a külsőségekre. Mélyen ülő szeme szenvedésről árulkodik: kifelé tekint a világba, de befelé, önmagába lát.

Legújabb művein döntő szerephez jut az absztrakt elem. Az *Öregasszonyban*, négy év távlatából, már nem lélektani kérdéseket vet fel, mint a korábbi változaton. A fejet különös felül- és oldalnézetben mutatja, úgy, hogy az arcra alig figyelhetünk; a képteret a fejkendő tölti ki, ám az inkább valamilyen erdő- vagy kertrészlet látomásává absztrahálódik. A *Napraforgók* két elhatárolt plasztikus tömeg festői megfogalmazásának tűnik: mintha drágakövek volnának, azok is tovább díszítve, oly gazdag és változatos a megfestés. Csak figyelmes szemlélés után vesszük észre, hogy a képmező alján látható síkok egy kerítés deszkái, s fölöttük a teljesen átfogalmazott virágok láthatók.

1978 és 1980 között Balázs festészetében a szerkesztés szilárdabbá és hangsúlyosabbá válik. Jellegzetesen érzelmi indítású művészete ekkor sem épül rajzvázlatok sorára, mint annyi más művésznél: az önmagában kiérlelt élményt továbbra is egyenesen a vászonra vetíti ki; felfestésnél a szerkesztés, a szín- és folthatás együttesen jelentkezik, majd újabb meditálások, kiegészítések során fejleszti és véglegesíti a képet. Színfoltokkal komponál; lágy színek elomló foltjai enyhítik a szerkesztés szigorú rendjét és hangsúlyozzák az érzelmi hatást. Így történik ez az *Asszony krizantémokkal* (1978) című alkotásán is. A képet ívelő és vízszintes elemek tagolják. A kendős fejet körívben övező széles barna-vörös sávok kihangsúlyozzák a kompozíció aszimmetrikus középpontját, erre felel a virágok kör alakú foltja; a virágok közül a fehérek a kendő fehérjének rendelődnek alá, s ugyancsak annak válaszol a kép felső részében húzódó világos sáv. Két hosszúnégyzetű barna-vörös felület a kompozíció vízszintes tagolását támasztja meg. A mű színben teljesen egységes: fehér, okkersárga, umbra-barna, égetett szienna és angolvörös alkotja a kellemes meleg skálát. A tárgyi elemekkel szemben tisztán festői elemek lépnek előtérbe: az arc különböző pontjaira pasztózus és bekaparásos hangsúlyok kerülnek, s ezek helyenként (az orron például)

önálló életet kezdenek élni, anélkül hogy az adott formákhoz alkalmazkodnának.

Másik példa a haldokló Lear és a kisemmizett Cordélia egymásratalálását sugalló alkotás (1980). A kompozíció Cordélia függőleges és Lear vízszintes alakjára épül; ezeket az erővonalakat ismétlik más változatban a képtér felső részében levő vörös síkok: a középső vízszintes sávot két függőleges felület zárja; a Cordélia alakját körülvevő, ívelő zöld felület ezt a már-már merevvé váló rendet enyhíti és dramatizálja egyben.

•

Az őskor mágus-művésze erőt, erkölcsi támaszt adott a halálos veszélybe induló vadásznak. Az igazi művész ma is érzésében, hitében, szemléletében erősíti és nemesíti az embert. Balázs festészetéből felemelő, átnemesítő erő árad, humánus magatartásának, feladatvállalásának kisugárzása. Műveinek tartalmi mélysége, színeinek lélekben átszűrt érettsége, előadásmódjának drámai lobbanékonysága mögött nagy indulatok feszülnek: szent tüzek szikráznak ecsetje hegyén.

Felelősségtudata minduntalan megmutatkozik művészetében és tetteiben egyaránt. Lelkesen és önzetlenül segít mindenkin, az emberi értékek, esettségek és félrecsúszások iránti teljes megértéssel. Műterme mindig, bárki számára nyitva áll. A művészetben kételkedő, kiábrándult kartársai azért mennek hozzá, hogy lelkierőt merítsenek (és kapnak is!) megingathatatlan meggyőződéséből, emberszeretetéből és erejéből. Családtagok, művészek jönnek, mennek, s ő zavartalanul dolgozik tovább; lerohanják panaszaikkal, ő elindul, segíteni igyekszik; megbeszél, tanácsot ad, rendezi a Szövetség ügyeit és fest tovább; kiállításokat szervez, termet rendez, megnyitó beszédet mond városában és a fél országban, minden művészi eseménynél ott van Bukaresttől Nagybányáig, közben gyermekeit öltözteti, eteti, neveli és rendíthetetlenül fest tovább, az elhivatottak megszállottságával, kimeríthetetlen életerővel.

Úgy is dolgozik. Lobogva, teljes átéléssel és elképesztő gyorsasággal. Kevés művész képes úgy összpontosítani, olyan hőfokon, akkora erőbedobással, mint ő. Készen, önmagában hordja a képet; képzelete vetítővásznáról a már kiérlelt, kikristályosított élményt sugározza festővásznára – vérmérsékletéből adódó lendülettel. A lobbanékony, gyors munka többnyire vázlatosságot eredményez; Balázs folytonos feszültségben rendkívül rövid idő alatt is kiérlelt művet alkot. Kisebb képeit egyetlen ülésben fejezi be. A nagyobbakat is egyből festi fel, majd további két-három alkalommal, komoly önelemzések és képellenőrzések során, kisebb kiigazításokkal tökéletesíti, fokozva a színek összhangját, vagy visszafogva valamely részletet; kiegészíti a kompozíciós egységet egy-egy aszimmetrikus folttal, sávval, majd lazúroz... A részleteknek ez a tudatos kiérlelése képezi az utolsó simítást. A festészet abszolút tárgya az átszellemült szépség – állítja Kirkegaard. Balázs már-már vallásos áhítattal és átéléssel festett, biblikus hangulatú, de világi tárgyú művei valamilyen örök időtlenséget árasztanak, amelyben moccan a múlt, és helyet kér a jelen.

Optikai szempontból a színek fellobbanása, izzása, érzelmi remegése adja meg nagy festői felületeinek izgalmát, drámai telítettségét, s ez – színérzékenységén túl – újra csak művészi munkájának rendkívüli erejéből táplálkozik. Egy ecsetvonás, egy bekaparás a festőkéssel, a festékmassza

felfröccsentése a pillanat hőfokán – sorsokat, jellemeket, emberi tartalmakat, sajátosan magyar vérmérsékletet fejezhet ki. Absztrakt részleteiben mármár a gesztusfestészet lendületével és sugallatával, az alkotó türelmetlenség oly heves, oly magas hőfokán, hogy a kép felületén gyakran maradnak apró, véletlenszerűnek tűnő elemek, befejezetlenségek, „dadogások". Ezek a festői sejtetések éppen feltörő őszinteségükkel válnak vonzóvá. Olyanok, mint a nagyon fontos hír hozójának szapora szavai vagy elfúló suttogása. Nemes indítékuk teszi varázslatossá a művet.

Rembrandt mondta állítólag élete alkonyán, hogy már nem is tudja, mivel fest, ecsettel vagy egyéb kellékkel. Túllépett tehát az eszközök kötöttségén, a festői lényeg egyeduralmáért. Balázsnál is valami hasonlót figyelhetünk meg: mindegy, hogy ecsettel vagy kézzel fest, ronggyal, tenyérrel vagy ujjbeggyel nyúl a pasztához, mert lelki összetartó ereje fogja szerves egységbe művét.

A gesztus nála sohasem öncélú. A lélek, a lét belső üteméből adódik és válik drámaivá. Ez közelíti a Nagy István-i lendület felé; mély átérzései az emberi sorsokat összegező derkovitsi vagy a vívódó, a világot jelképesen értelmező Nagy Albert-i piktúra irányába, bölcsen, meggondoltan felrakott sötét harmóniájú színsíkjai Barcsay felé mutatnak. Innen művészetének hagyományossága és azon túllépő jellege, mert alkati adottságai el is távolítják eszményképeitől. Ösztönös festőisége, kifejezőereje az erdélyi tájgyökereken túl egy mélyértelmű, egyetemesen európai piktúrához kapcsolja.

E kettő összeötvöződéséből születnek sajátos figurális-absztrakt kompozíciói. Vásznain, kavargó színfoltjaival, kifejező ecsetjárásával megrázó, gyakran tragikus légkört teremt, ezzel sugallja az ábrázolandó sorsot, lelkületet, oly festői erővel, hogy az így előrevetített, előre meghatározott alak már szinte önként kívánkozik, kínálkozik a megteremtett festői környezetbe. Arcképei erejét a képszerkesztés tömörítésével fokozza: a fej többnyire életnagynágnál nagyobb és egészen közel hozott; a néző szinte beleláthat a lélek feltárt rejtelmeibe. Balázs többnyire felfedez valamit modelljein abból az áldozatkészségből, amely őt az emberekhez köti, abból az áradó lelki melegségből, amellyel feléjük közelít; csaknem valamennyi arcát ugyanaz a lélekből fakadó melegség önti el. Az ilyenfajta figurális vagy portréfestészet feltételezhetően időszerű marad, mert a lélek aranyfedezetére épül, mert értékei elidegenedő világunkban mind nagyobb erőt, mind szükségesebb vigasztalást nyújtanak.

Balázs azt kínálja fel, amire ma a mélyen érző ember szomjazik. Hittelen korunk sámánja és papja ő; meghirdeti a szépség megtisztító és átnemesítő erejét.

KÉPEK JEGYZÉKE

1. LILI — 1961, olaj farostlemezre, 59×46 cm. A művész tulajdonában.
2. SZÍNÉSZNŐ — 1963, tempera préselt lemezre, 100×70 cm. A művész tulajdonában.
3. CSENDÉLET — 1965, olaj préselt lemezre, 60×79 cm. A művész tulajdonában.
4. ÖREGASSZONY FÁKKAL — 1968, olaj réteges lemezre, 118×103 cm. A Marosvásárhelyi Művészeti Múzeum tulajdona.
5. TÉLI UDVAR — 1972, olaj farostlemezre, 90×120 cm. A Marosvásárhelyi Művészeti Múzeum tulajdona.
6. HAMLET — 1970, tempera papírra, 80×90 cm. A Marosvásárhelyi Művészeti Múzeum tulajdona.
7. ÖREGASSZONYFEJ — 1973, olaj kartonra, 35×30 cm. A művész tulajdonában.
8. DÓZSA — 1972, olaj vászonra, 53,5×48,5 cm. A művész tulajdonában.
9. KÉK MADONNA — 1973, olaj kartonra, 35×30 cm. A művész tulajdonában.
10. ANYASÁG — 1978, olaj vászonra, Metz István tulajdona.
11. ÖNARCKÉP — 1975, olaj réteges lemezre, 24×25 cm. A művész tulajdonában.
12. NAGY PÁL ARCKÉPE — 1978, olaj préselt lemezre, 45×40 cm. A művész tulajdonában.
13. NAPRAFORGÓK — 1979, olaj préselt lemezre, 39×61 cm. A művész tulajdonában.
14. OFÉLIA II. — 1970, olaj vászonra, 70×89 cm. Pollák András tulajdona.
15. ASSZONY NAPRAFORGÓKKAL — 1978, olaj vászonra, 50×70 cm. Dr. Monoki István tulajdona.
16. KÉSEI ANYASÁG — 1973, olaj réteges lemezre, 94×61 cm. A művész tulajdonában.
17. TÉKOZLÓ FIÚ — 1974, olaj préselt lemezre, 50×70 cm. Erdélyi Lajos tulajdona.
18. VACSORÁZÓ — 1977, olaj kartonra, 70×50 cm. Fülöp Dénes tulajdona.
19. VEGETÁCIÓ — 1979, olaj vászonra, 64×80 cm. A művész tulajdonában.
20. KAPU — 1979, olaj préselt lemezre, 38×60 cm. Magántulajdon.
21. LEÁNYFEJ — 1980, olaj kartonra, 50×35 cm. A jeruzsálemi MY Galéria tulajdona.
22. TÁJ IVEKKEL — 1981, olaj préselt lemezre, 46×61 cm. A művész tulajdonában.

23. HOLT-TENGER	1981, olaj préselt lemezre, 56,5×46,5 cm. A művész tulajdonában.
24. DOMBOK	1981, olaj préselt lemezre, 39×58 cm. A művész tulajdonában.
25. TAJRÉSZLET NAPMOTÍVUMMAL	1981, olaj vászonra, 81×61 cm. A művész tulajdonában.
26. SIVATAG I.	1981, pasztell Ingrés-papírra, 51×66,5 cm. A művész tulajdonában.

A könyv szerkesztője: H. Szabó Gyula
Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
A megjelenés éve: 1982. Alak: 70×100/16
A nyomás kezdete: 1982. VII. 21.
Papír: 100 g-os famentes és krétázott
Kiadói ívek száma: 3,51
Nyomdai ívek száma: 2,50
Tizedes osztályozás nagy könyvtárak számára: 894 511–75, kis könyvtárak számára: 894 511

Tiparul executat sub comanda nr. 123/1982
la Intreprinderea Poligrafică „Crişana"
Oradea, str. Moscovei nr. 5.
Republica Socialistă România

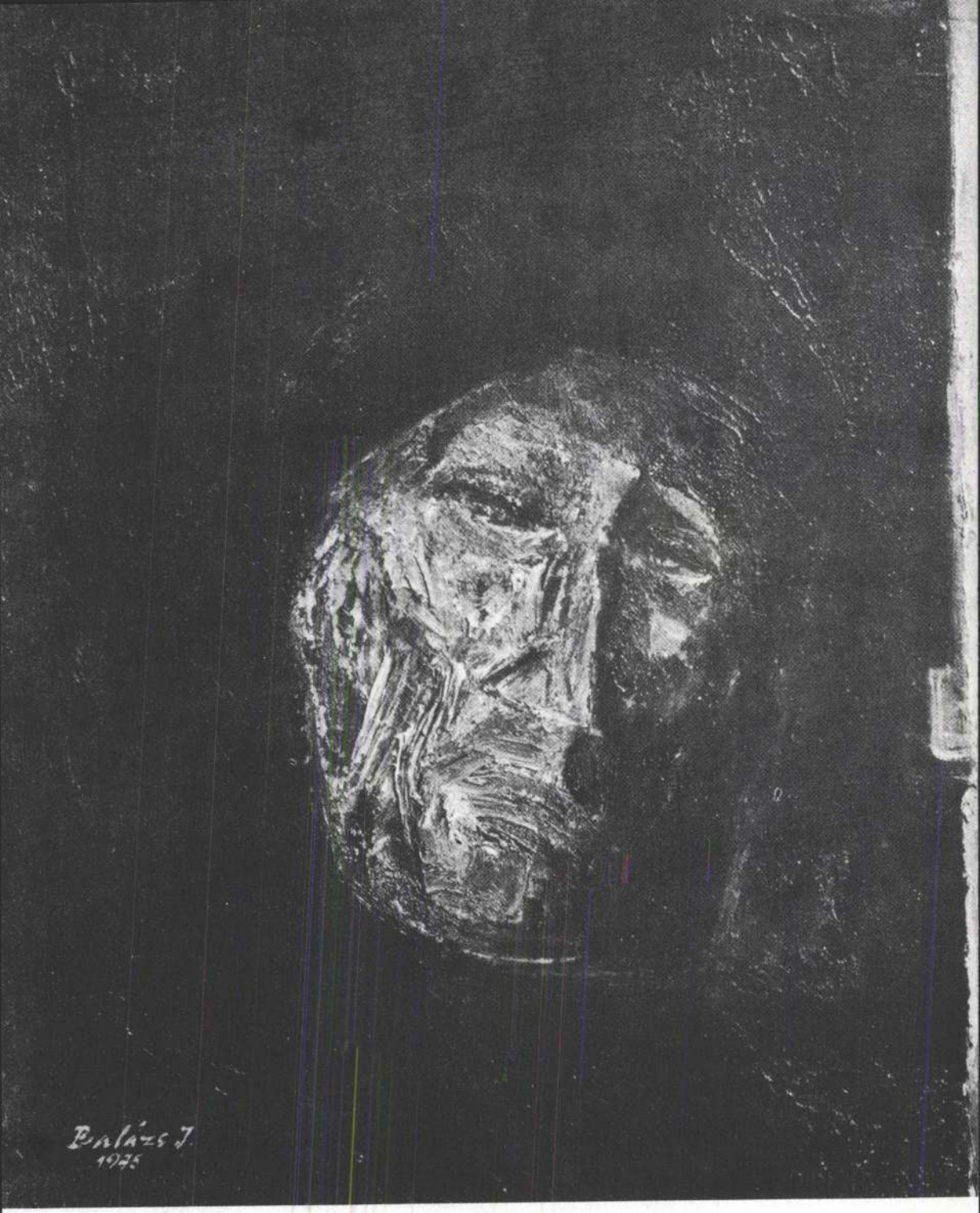

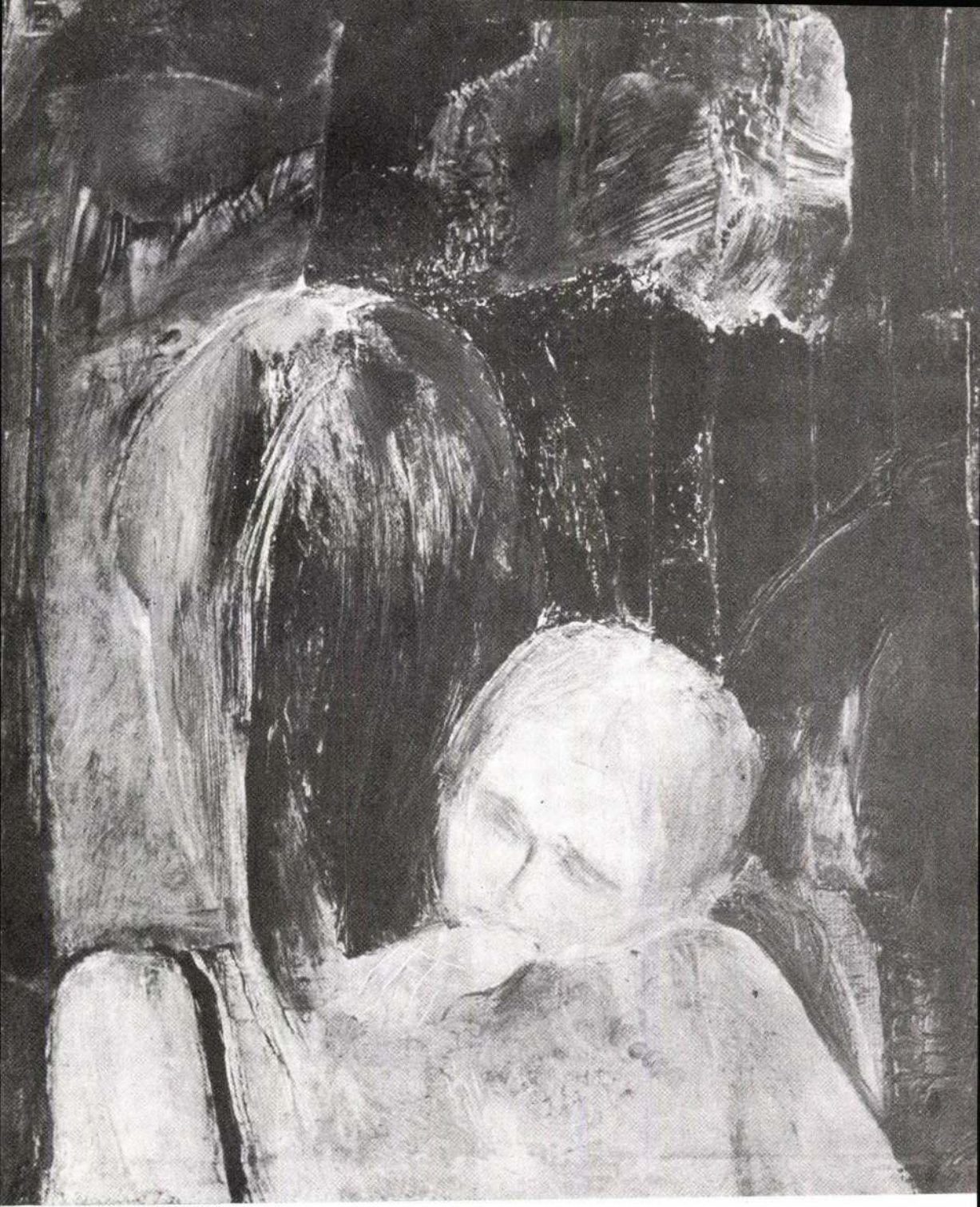

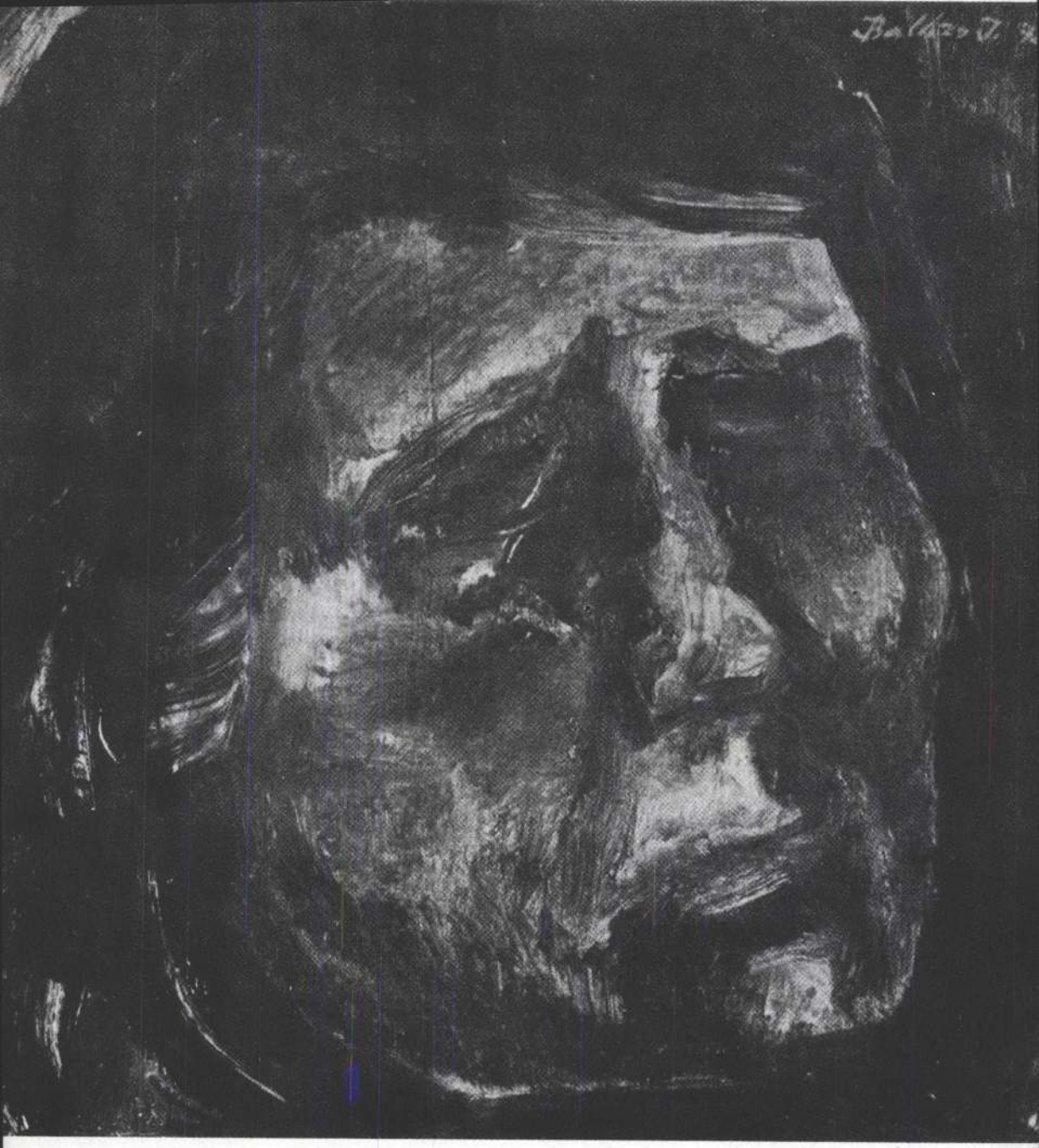
5,6

Balázs J.
1975

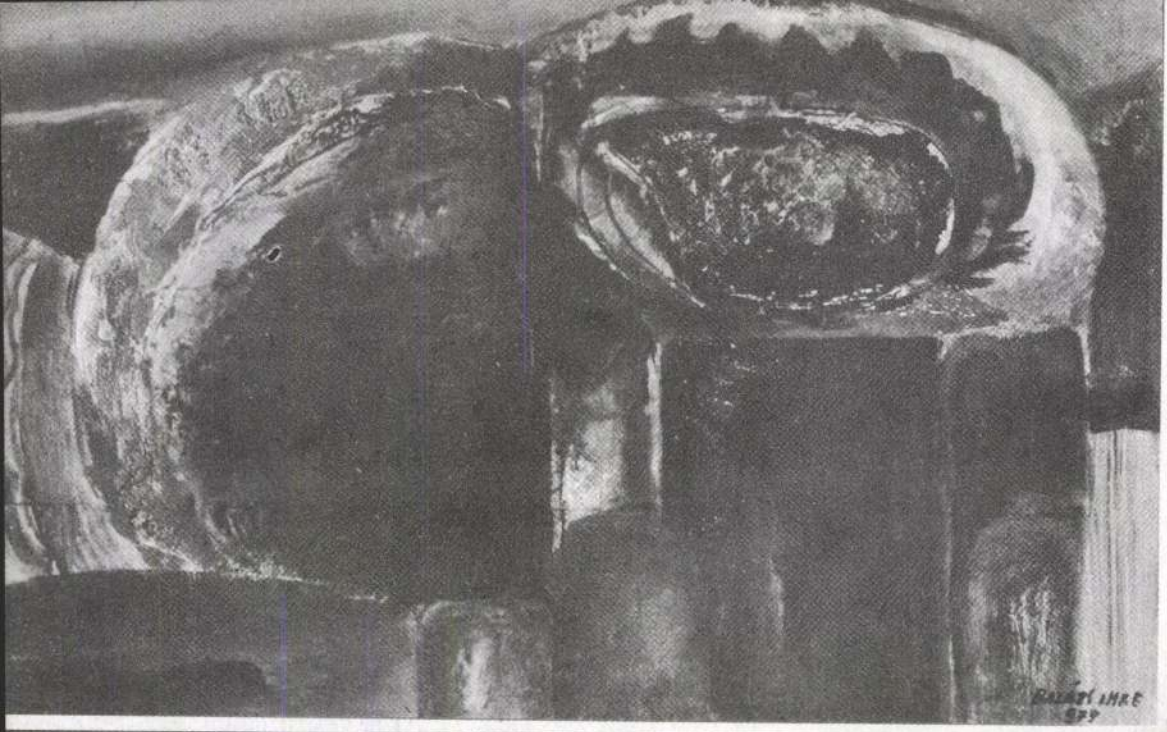

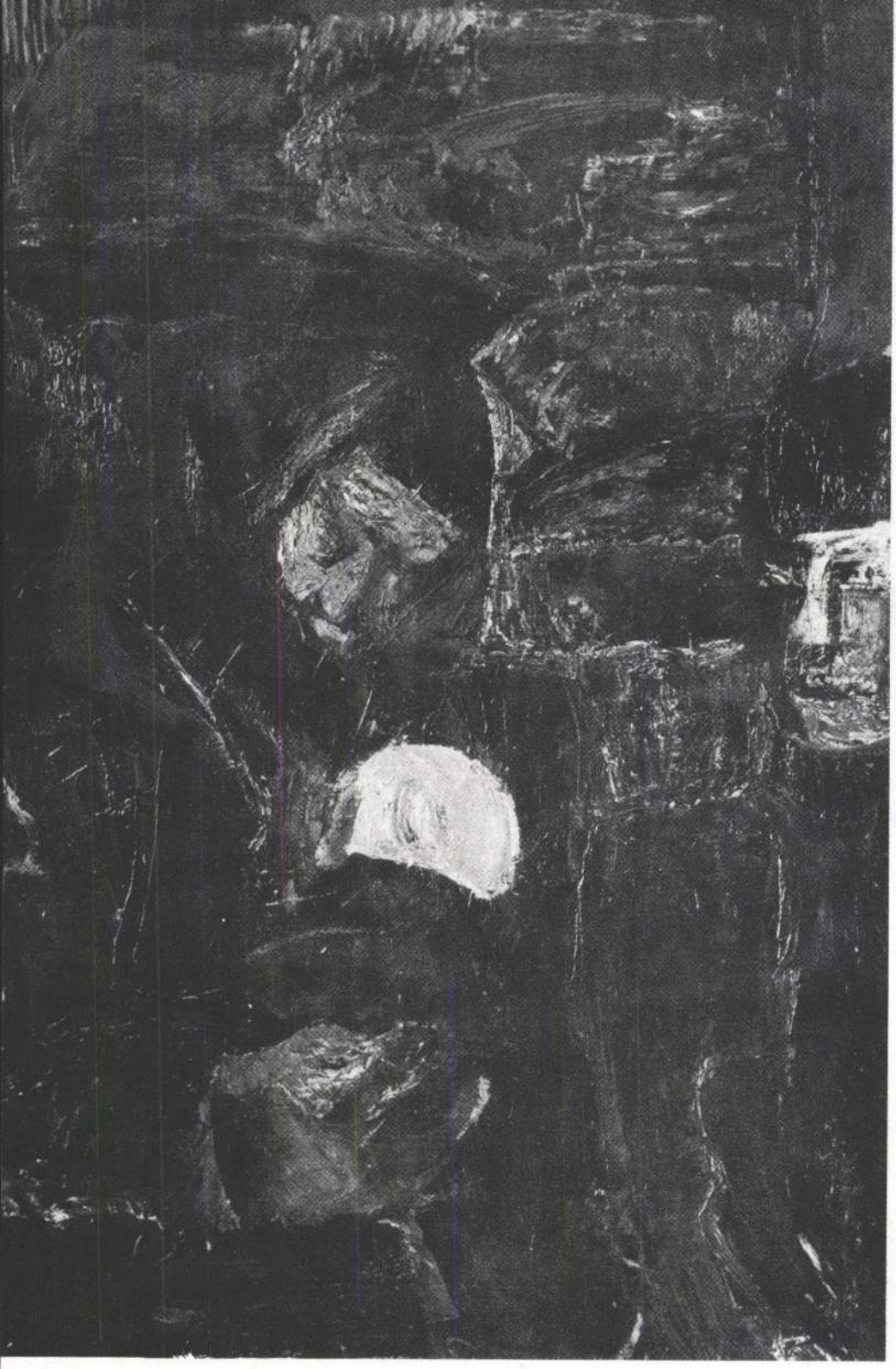

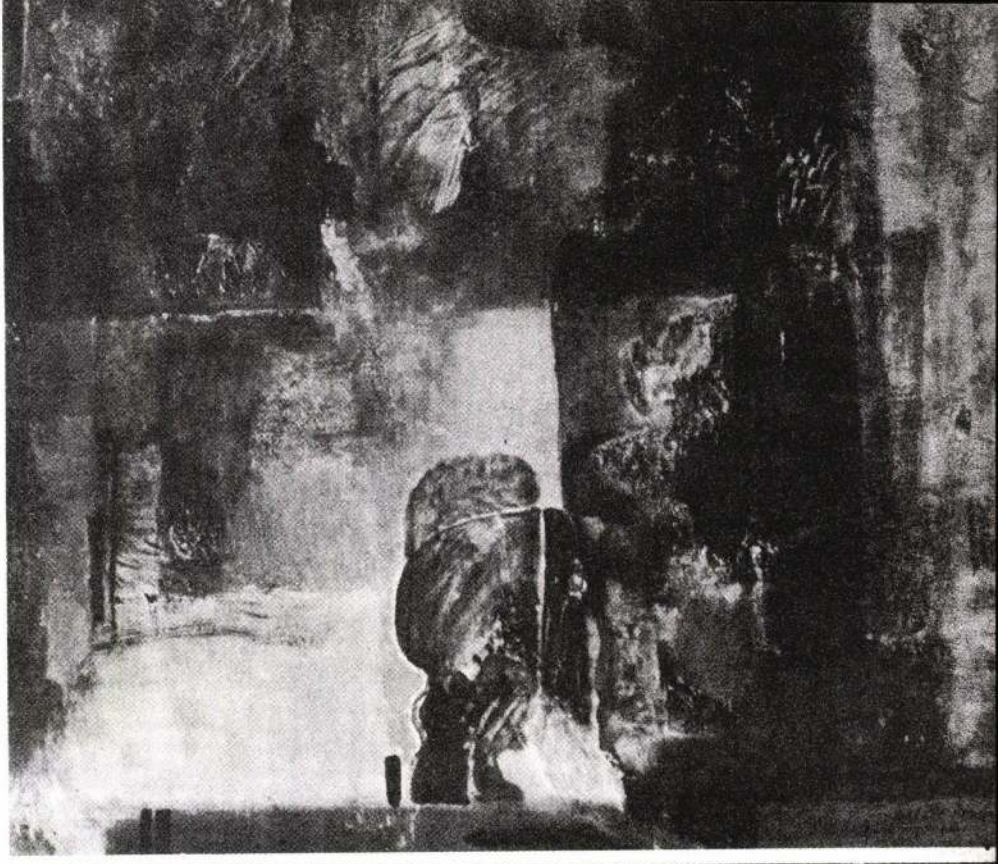
13, 14

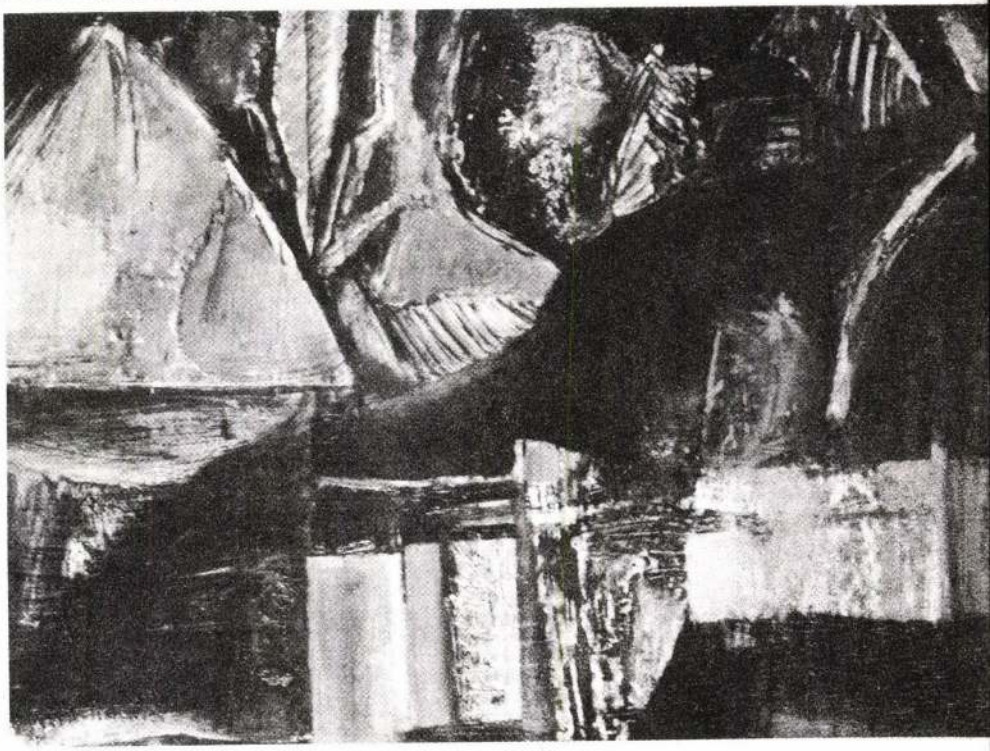

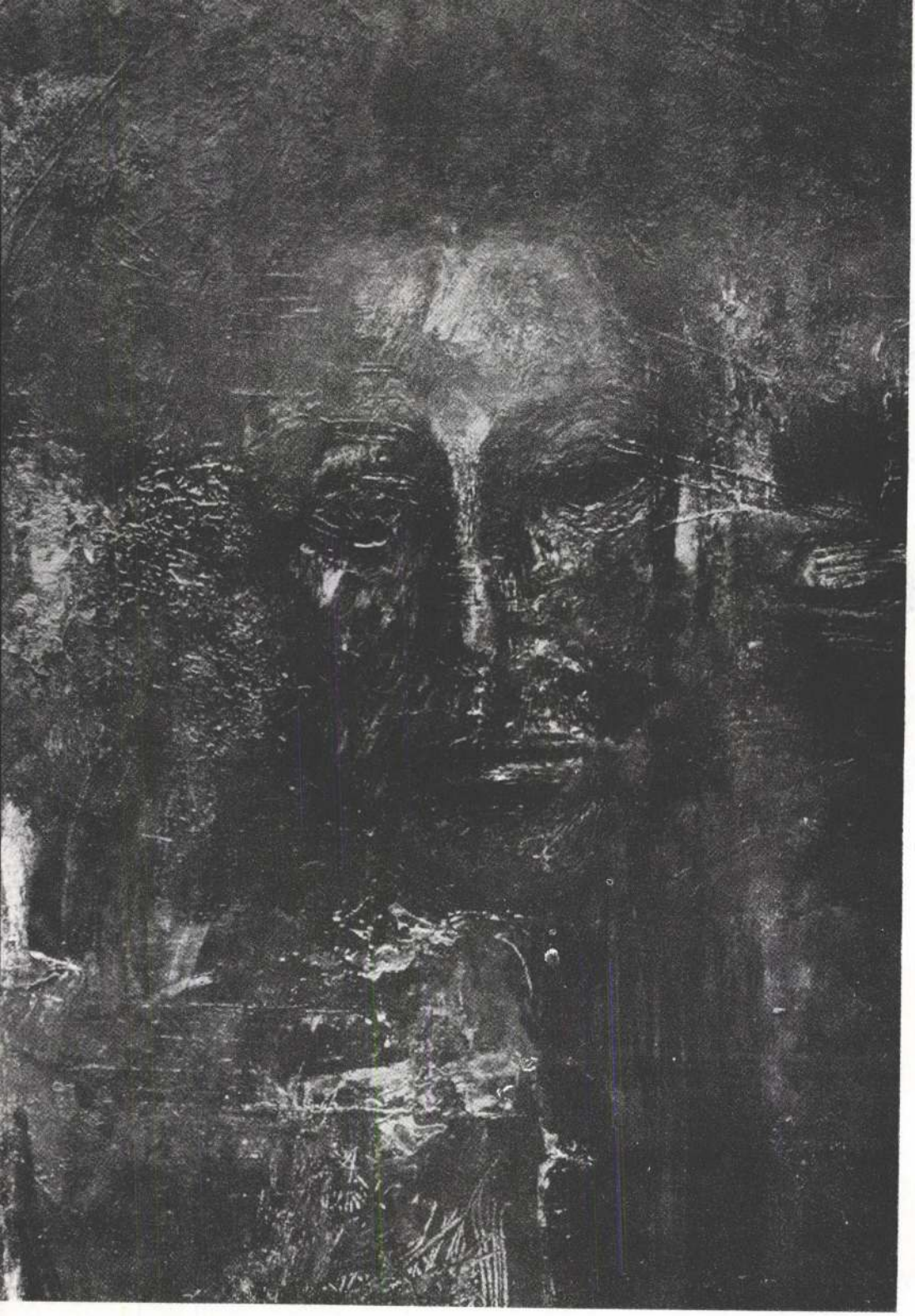

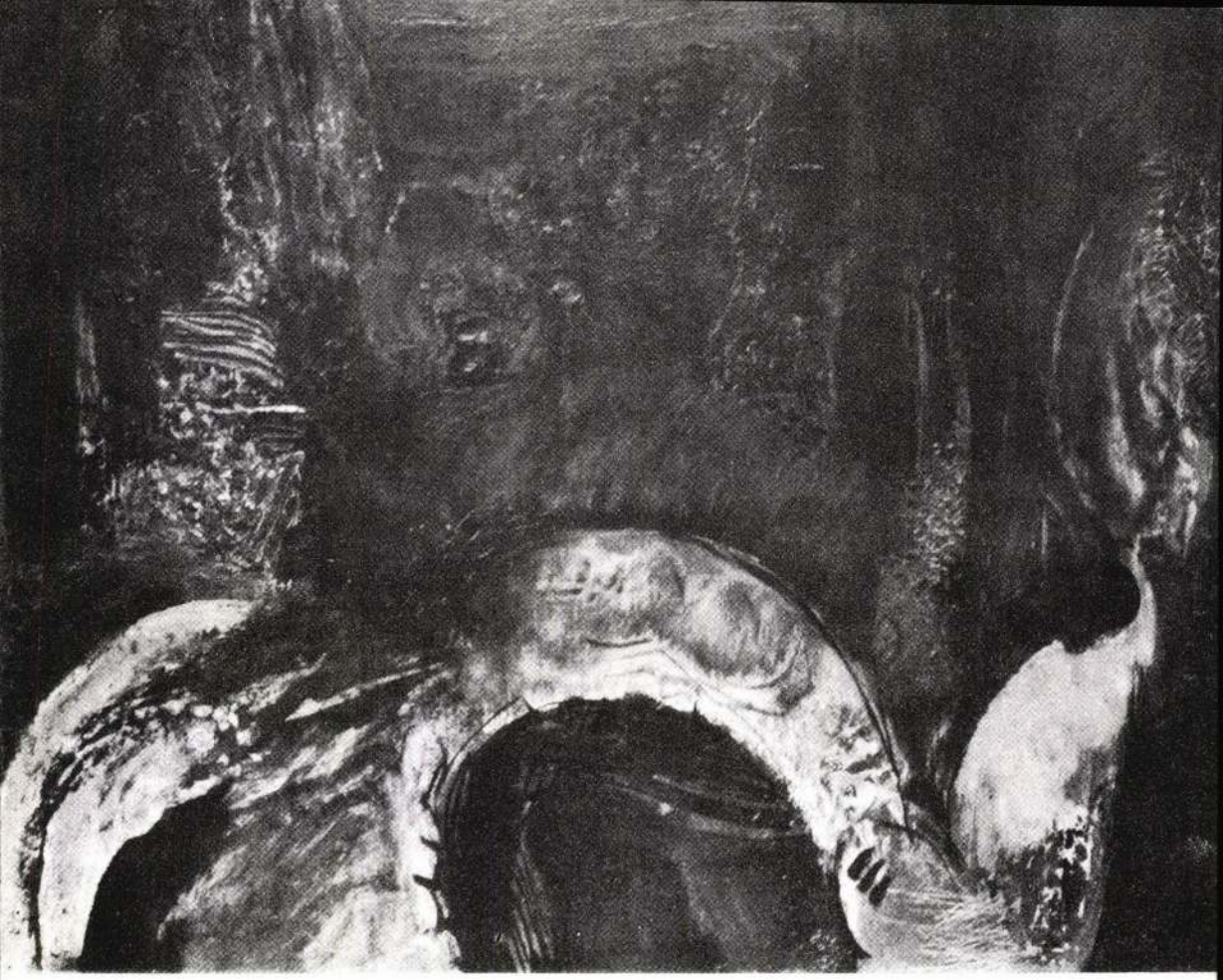

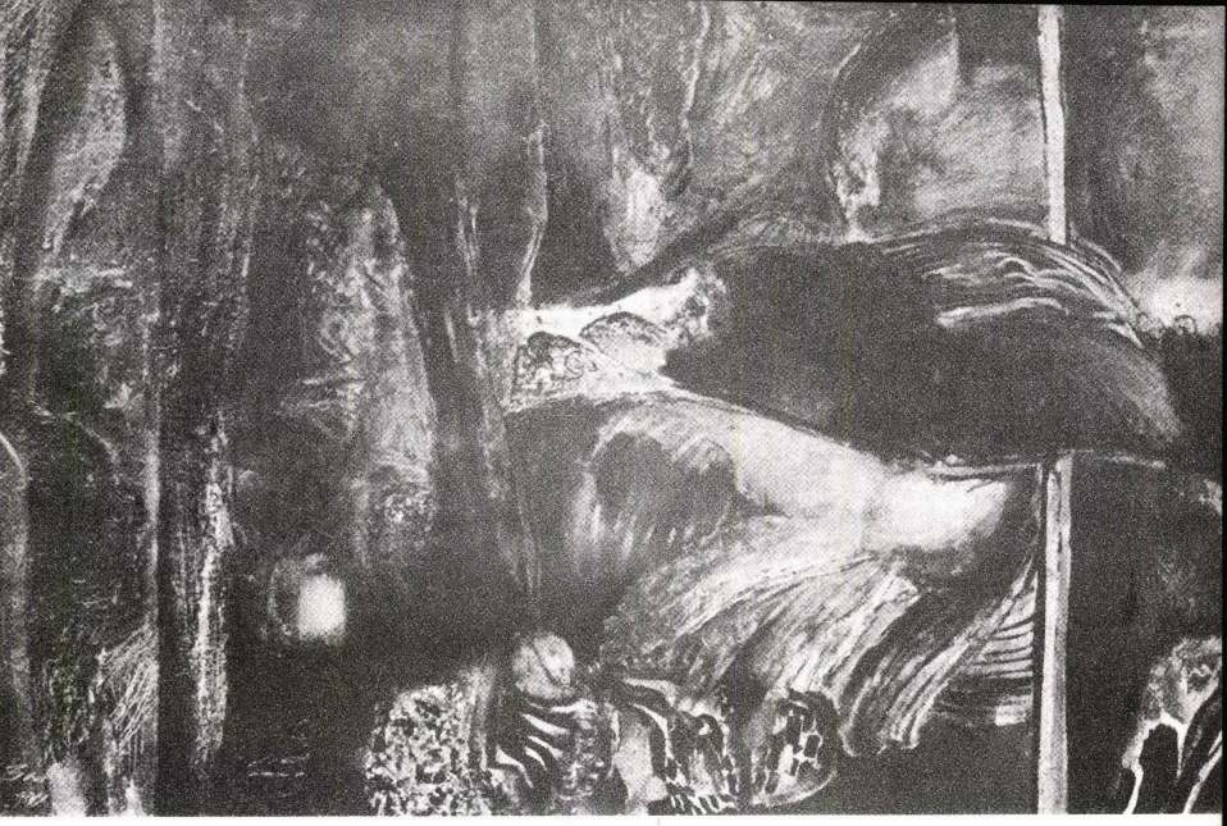

19, 20

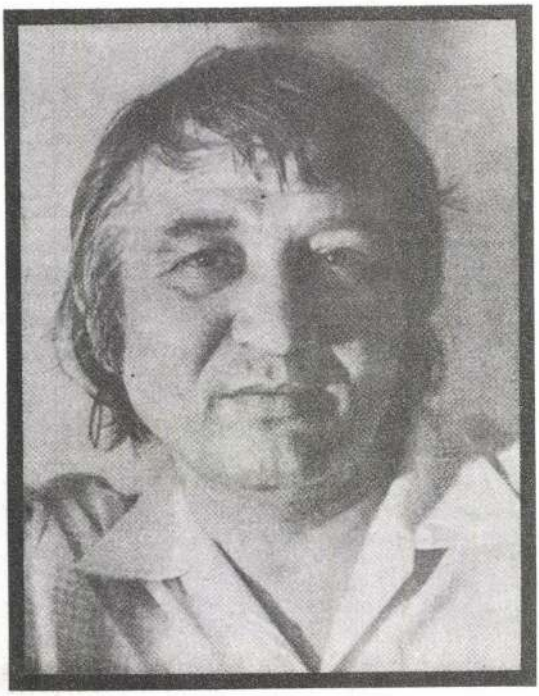

Botal
1921

DALARS
1981

ÉLETRAJZI ADATOK

1931 október 26-án született a Hargita megyei Máréfalván; apja, Balázs János kertészmunkás, anyja, Pálfi Veronika háztartásbeli.

1951 elvégzi a marosvásárhelyi Művészeti Líceumot. Tanára Bordi András.

1951–52-ben a bukaresti Nicolae Grigorescu Képzőművészeti Főiskola növendéke.

1952–56-ban Kolozsvárott tanul a Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskolán. Tanára Miklóssy Gábor.

1960–63 között kirakatdíszítő Marosvásárhelyen.

1963–70 között a Képzőművészeti Alap keretében alkalmazott grafikai munkákat vállal.

1968-tól a Képzőművészek Országos Szövetsége Marosvásárhelyi Fiókjának tagja.

1970-től a marosvásárhelyi Új Élet című képes folyóirat grafikai szerkesztője.

KIÁLLÍTÁSOK JEGYZÉKE

Hazai tárlatok – Egyéni kiállítások

1962–1963 Gyergyószentmiklós • Csíkszereda • Székelyudvarhely • Székelykeresztúr • Erdőszentgyörgy (Nagy Pál festőművésszel közös grafikai kiállítások)

1975 Marosvásárhely – Új Élet Galéria • Kolozsvár – Korunk Galéria • Szatmár – Megyei Múzeum

1976 Székelyudvarhely – Művelődési Ház • Kolozsvár – Művészeti Múzeum • Máréfalva – Művelődési Ház

1977 Csíkszereda – Kis Galéria

1980 Marosvásárhely – Nemzeti Színház (a Shakespeare-témájú művek) • Marosvásárhely Vatra szerkesztősége (portrékiállítás)

1981 Kolozsvár – Képzőművészeti Alap Nagy Galériája

Megyei és országos kiállítások

1947 Marosvásárhely – Újságírók, Művészek Vegyes Szakszervezetének kiállítása

1960–1980 között részt vesz valamennyi Marosvásárhelyen rendezett tartományi és megyei tárlaton

1963 Bukarest – Országos Ifjúsági Biennálé

1963–1979 között részt vesz több Bukarestben rendezett országos seregszemlén

1978 Bukarest – Országos Festészeti és Szobrászati Biennálé

1979 Makfalva – Nagy Pál festőművész emlékére rendezett csoportkiállítás a Művelődési Házban

1981 Kolozsvár – Megéneklünk, Románia Fesztivál keretében rendezett kiállítás

Külföldi tárlatok – Egyéni kiállítás

1981 Jeruzsálem – MY Galéria

Csoportkiállítások

1963 Havanna – Playa Giron-i Nemzetközi Pályázat

1973 Hajdúböszörmény • Debrecen • Makó

1974 Makó

1975 Barcelona – Joan Miro Nemzetközi Biennálé

Balázs Imre

Editura Kriterion
București 1982
Lei 9,50

Elveszített történelem

Balázs Imre képei előtt

BALÁZS Imre
Magyar Nemzet 1991. május 10. 11.

Az a feladatom, hogy egy festő kiállítását nyissam meg.

Nincs más lehetőségem, minthogy megosszam önökkel ezzel a festészettel és a *Balázs* Imre kiállításával kapcsolatos gondolataimat, és lehetőség szerint megmaradjak a festészet területén. Ugyanis minden ilyen kiállításnál súlyos probléma az, hogy az elveszett Erdélyt ünnepeljük-e, vagy pedig egy festészeti kiállítást nézzünk meg. És noha természetes, hogy ezt a két dolgot nehéz egy ilyen esetben szétválasztani, azért én mégis úgy érzem, hogy részben a becsület, részben a jóérzés azt követeli: elsősorban a festészetre koncentráljak. A XX. század képzőművészete régen lemondott arról, hogy tájképet fessen. A XX. század európai, amerikai képzőművészeti életében anakronizmus számba megy, ha egy festő kiáll és tájképeket mutat be. Azokat rendszerint huszadrangú galériákban mutogatják, alacsony színvonalú érdeklődők számára. A sznobok nem érdeklődnek iránta, nem is jegyzik ezeket a műveket a művészeti élet területén.

Ez egy ilyen kiállítás, kérem.

A kérdés csak az, hogy miként lehetséges, hogy mi most összejövünk és egy ilyen kiállítást ünnepelünk? Itt közöttünk nemcsak Erdélyért szívüket fájtató emberek állanak. Jelen vannak a magyar művészeti kritika jeles képviselői is. Akiket nem valószínű, hogy egy anakronisztikus festészet vonzana ide. Hanem különös módon valami más.

Én erről a kérdőjelről, erről a nagyvilágban megválaszolhatatlan, vagy talán nehezen megválaszolható dologról szeretnék egy kicsit beszélni.

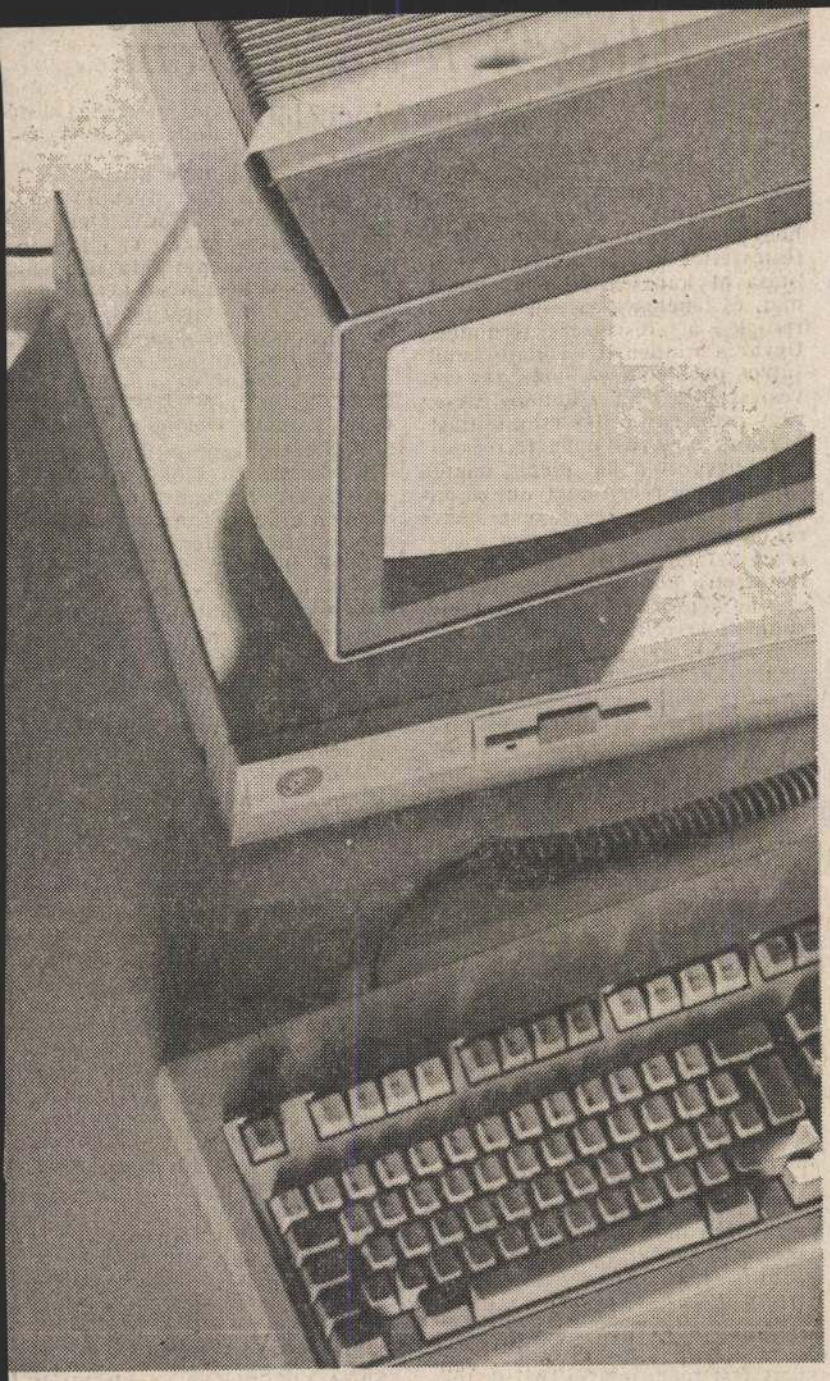
Ha Balázs Imre ráadásul Vácott él, és már nem Erdélyben és Vácról is visszafelé menet erdélyi tájakat fest meg, melyeken egy teremtett lélek sem látható: szűrt fények vannak, házfalakat lehet látni, felismerhető szituációkat hoz közelbe naturalistának látszó eszközökkel; miért csinálja ezt?! kinek kell ez?! mire való ez?! kik azok, akik erre kíváncsiak?! És miért kell neki ilyet festeni?

Hát nem vak!!! Művelt ember, tapasztalhatta, hogy a világban most más a menet! Ma tele vagyunk Budapesten az avantgárd művészet színe-virágával, reggeltől estig ezt nézzük, halljuk. Úgy hisszük, tudjuk, hogy ez az igazi, ezt kell szeretni, ez a menet... A többi, az mi?! A többi az ragacsos, érzelmes, székely himnuszos, dilettáns, anakronisztikus, céltalan, értelmetlen. Hol jegyzik ezt? — hiszen nyilvánvalóan nincs benne a művészettörténetben. Akkor milyen történelemben van benne? Hol van az a táj, amit Balázs fest, hol vannak azok az emberek, akik abban a másik történelemben vannak — amelyik ma, ugye, nincs! Mert ma nem ezt a történelmet írjuk. Most valami mást. Most igazodni kell. Avantgárdabbnál is avantgárdabbnak kell lenni, sőt: visszamenőleg, antedatálva is annak kell lenni. Egész egzisztenciánk ettől függ!!?

Hol vannak azok a sápadt falak, és szűrt ködös fények, amelyekre visszaemlékezve ezek a geológiai, topográfiai helyzetek megjelennek?! És hol vannak az emberek? Vajon azok nem ugyanúgy a szűrt fény, a „lehetett volna" világában élnek?! Valamely másik történelemben?!

Hol vannak azok a művészettörténészek, akik ezzel a világgal foglalkoznak? Nincsenek? Nem akarnak ugyanolyan koboldok lenni, mint mi? Mert koboldokról van szó, koboldok világáról. Egy országrész elveszített történelméről, elveszített ízeiről, tavaszáról, fáiról, leomlott vakolatairól, kiüresedett utcáiról van szó — hol jegyzik ezt, kérem?! Hol legitimáljuk mi a szívünkben ezeket a botcsinálta, a huszadik századból kiesett műveket? Hol adunk nekik komolyan hitelt?

Saját szívünkben adunk hitelt ennek a koboldlétnek. Ennek a dualista, elviselhetetlen, skizofrén, kettős tudatú Magyarországnak így lehetséges ez a szituációja, ebben élünk. Hogy itt vannak a profi nézők egy

ND 1068 Budapest, Rippl-Rónai
: 142-4345 Fax: 122-5414

D Kft. 1115 Budapest, Szakasits
Tel.: 185-3197 Fax: 185-3197

DUNA ELEKTRONIKA Rt. 1015 Budapest,
Donáti u. 35–45. Tel.: 201-7691

TEREMBEN

profi szemmel nem nézhető kiállításon; profi magatartással közelítenek ezekhez a művekhez — és vajon hová megy el ezeknek a műveknek a szubsztanciája? Ki nézi meg? Léteznek itt az azok az emberek, akik néznek? Vagy amikor majd ki fog ürülni ez a helyiség, este be fognak jönni valakik? Akik majd megnézik, akiknek a nevét sem tudjuk? Akiknek a nevét elfelejtettük és lerománozzuk?!

Nekem úgy tűnik, ez ennek a kiállításnak a lényege. Ez a dilemmánk.

Kérem, szíveskedjenek nem túl könnyű szívvel megnézni ezt a kiállítást.

Makovecz Imre

(A tárlat megtekinthető: az Agro Bank épületében (V., Vármegye u. 11)., minden pénteken 10—18 óra között, május hónapban.)

z új IBM PS
zá méltó szo

BALÁZS IMRE festő

MAKOVECZ Imre: Elveszített történelem : Balázs Imre képei előtt.
= Magyar Nemzet, LIV.évf. 1o8.sz. 1991. május 10. 11.p.

Bp., Agro Bank (Vármegye háza utca11.)

MTA bíráló testülete

I/2. TÉMAPÁ

az Országos Tudományos Kutatási

1 A pályázati téma címe:

A magyar müvészettörténet-tudo
története

2 A pályázati téma az MTA mely tudományos

II., Filozófiai és Történettu

3 A témavezető adatai:

3.1 családneve TIMÁR 3.

3.3 személyi száma

3.4 beosztása: tud.munkatárs

Imre Balázs wurde 1931 in Máréfalva geboren. Seine künstlerische Studien begann er 1946 an der Stadtischen Malerschule in Marosvásárhely/Neumarkt, wechselte dann 1949 ins Kunstlyzeum der Stadt über, wo er 1951 maturierte. In selben Jahr wird er Student an der Kunsthochschule „Nicolae Grigorescu", von 1952 bis 1956 besucht er die Kunsthochschule „Ion Andrescu" in Kolozsvár/Klausenburg. Hier diplomiert er in der Meisterklasse für Malerei.
Ab 1960 werden seine Kunstwerke auf zahlreichen Komitats- und Landesausstellungen in Rumanien gezeigt. Imre Balázs übersiedelte 1987 nach Ungarn.
In seiner Darstellung steht der Mensch im Mittelpunkt eines Dramas, was besonders durch den expressionistisch-abstrakten Stil hervorgehoben wird.

Eigene Austellungen in Siebenbürgen zwischen 1962-1987

Gyergyószentmiklós, Csíkszereda, Székelyudvarhely,
Szatmár, Marosvásárhely/Neumarkt/, Kézdivásárhely, Máréfalva

1983 Bukarest – Landesausstellung

Ausstellunkgen im Ausland

1963 Havanna
1976 Barcelona – Graphik-Biennale
1980 Jeruzsálem – Eigene Ausstellung
1983 Iserlohn BRD – Eigene Ausstellung
1985 New York – Eigene Ausstellung
Krakau – Biennale für Graphik und Radierungen
1988 Hatvan (Ungarn)
Landes-Landschaftsbiennal le 3. Preis
Budapest, Gyöngyös, Bonyhád

1989 Washington – Einzelausstellunkg
Pittsburg, Washington, Philadelphia im Rahmen der
Ausstellung „18 Bildene Künstler aus Siebenbürgen"

1990 Washington – Eigene Ausstellung
Kempen Berg Galerie – Eigene Ausstellung
Verlag Galerie – Eigene Ausstellung
Vác – Eigene Ausstellung
Budapest – Pataky Galerie

BALÁZS Imre

„Minden magyar felelős
minden magyarért"

Szabó Dezső

ERDÉLY MŰVÉSZETÉÉRT ALAPÍTVÁNY

VÁRMEGYE GALÉRIA
H-1052 Budapest V., Vármegye u. 11.Telefon: 118-8148

Grafikai szerkesztő: Dunayné Döme Katalin
Kiállításszervező: Demeter Ervin és Kulcsár Edit

Címünk:
ERDÉLY MŰVÉSZETÉÉRT ALAPÍTVÁNY
1675 Budapest, Pf.: 133.

ÁRPÁD 91–033

BALÁZS IMRE

ERDÉLYI TÁJAK

ÖNARCKÉP

Erdély, közelebbről a Hargita, Csík- és Udvarhely- Szék tájaira vezetnek bennünket Balázs Imre festőművész kiállított munkái. Ahol ő született és nőtt keményebb, ridegebb volt a mindennapi élet, mert maga a természet kövek között kellett kiteljesítse a maga különleges szépségeit. A medencéből kiemelkedő hegy, a Hargita Csík megye felé néző oldalán a leghidegebb a tél, s az itt élők a szívósságot az idők-járása szerint örökítik magukba már gyermekségükkel. S mindezek mellett talán itt haragosabb-zöld a fenyők tűje, szerteágazóbb a gyökér melyekkel sziklákat repesztve kaspaszkodnak; a források vize ízesebb, üdébb, bár szinte fagyot lehelőn hidegebb, az élet minden bizonnyel ettől színesebb, ahogyan a festőművész tájképei bizonyítják. Aki ezen a vidéken jár, él, lát, fest egyetlen pillanatra sem képes elszakadni a természettől.

Egyik fenyőerdő-részletet jelenítő alkotására fogalmazódott a megközelítés; olyanok, mint az orgonasípok az Istenn szabad templomában. Házai, kapui hívogatják a nézőt, s jólesnék belépni szíves kézfogásra, köszöntésre. Patakjai, folyói a szaggatott partok között úgy áradnak, hogy csörgésüket, zúgásukat hallani vélem a festmények láttán s örvendezéssel gondolok arra, milyen kitűnő tolmács a művész, aki mindezeket átlényegíti rám a nézőre, hogy megörvendeztessen.

Alig négy esztendeje, hogy itt él Balázs Imre, de témái mind-mind szülőföldiek, erdélyiek, ahol azt tartják a székelyek: "ezt a földet jókedvében teremtette az Isten." A festőművész alkotásaiból valami féltés is sugárzik. Holnap, vajon így találkozhatom a Maros forduló vizével, s az utakkal, melyeket olyan csodálatos ragaszkodással elevenít elénk, hogy kívánkozunk rálépni köveire, az út porára, hiszen a meggyőződés teljes bizonyossággal a szépség felé vezet.

Balázs Imre kritikusai gyakran emlegették a népi gyökereket, a balladás hangulatot a melyben nőtt, s amitől soha nem szakadt el. Erdély tájait szemlélve, s eltűnődve a kifejezési módokon azt érzem hangsúlyosabbnak, hogy hitelesen és hűségesen adja vissza számunkra a tájat, a földet, az embert, minden keresettség, vagy mesterkéltség nélkül.

Nem külön hangsúlyos itt a népi gyökér, az nála természetes. Új formakeresései, próbálkozásai meggyőzően bizonyítják, hogy kötöttséget nem hordozott, szabadon engedte érvényesülni az idők változásait művészetében, amelyek átírják olykor a mondanivalót, ám az igazi festőnél soha nem teszik érthetetlenné. A szabad fantázia kiteljesítésében egy pillanatra sem szakad el a valóságtól, amelynek lényege: e földön élünk, járunk, eszmélünk, olykor félünk; s küldetésünk, hogy nemesedjék meg a táj ecsetvonásaink nyomán. A ragaszkodás törvényeinél talán még erősebb a szeretet, amely Balázs Imrét köti a szülőföldhöz, amelyből vétetett.

Külön érdemes néhány gondolatot fölelevenïteni a művész pasztelljeiről. Mai, modern világunkban mintha kicsit elhanyagoltabb volna ez a technika. Ő nem restell a színes krétákért nyúlni, hogy a táj egy-egy pillanatát ennek segítségével őrizze meg, úgy és olyannak ahogyan csak egyetlen egyszer láthatja maga a festő is.

A kiállítás hangulatában, a tájak lenyűgöző szemléletében fölmerül az emlékekből egy nemes gondolat — Máréfalván vésték a kapuállítok a fába — „Áldás a bejövőre, béke a kimenőre".

Fábián Gyula

Balázs Imre festő, grafikus (1931) Máréfalván született. Képzőművészeti tanulmányait a marosvásárhelyi Városi Festőiskolában kezdte 1946-ban, majd 1949-ben iratkozott be az itteni Képzőművészeti Líceumba, ahol 1951-ben érettségizett. Ugyanebben az évben Bukarestben a Nicolae Grigorescu Képzőművészeti Főiskola, 1952-től 1956-ig pedig a kolozsvári Ion Andrescu Képzőművészeti Főiskola hallgatója, itt diplomázott festészet szakon.

1960-tól hazájában számos megyei, valamint több országos festészeti és grafika tárlaton szerepeltek alkotásai. 1970-1986 között a marosvásárhelyi Új Élet grafikai és művészeti szerkesztője, 1987-ben települt át Magyarországra.

Képeit drámai emberközpontúság jellemzi, ami stílusában az expresszionista festészethez, valamint annak absztrakt változatához sorolható.

Egyéni kiállításai Erdélyben 1962-1987 között: Gyergyószentmiklós, Csíkszereda, Székelyudvarhely, Székelykeresztúr, Erdőszentgyörgy, Kolozsvár, Szatmár, Marosvásárhely, Kézidivásárhely, Máréfalva. 1983 Bukarest — Országos Tárlat (amelyben Kodály Zoltán portréja díjat kapott.

Külföldi tárlatok: 1963 Havanna, 1975 Barcelona — Grafikai Biennálé, 1980 Jeruzsálem — egyéni kiállítás, 1983 Iserlohn (NSZK) — egyéni kiállítás, 1985 New York — egyéni kiállítás, Krakkó — Grafikai és metszetbiennálé, 1988 Hatvan (Országos Tájbiennálé — III. díj), Budapest, Gyöngyös, Bonyhád, 1989 Washington — egyéni kiállítás, Pittsburg, Washington, Philadelphia — „18 erdélyi képzőművész kiállítása", 1990. Washington — egyéni tárlat, Kempen Berg Galéria — egyéni kiállítás, Vác— Művelődési Központ — egyéni kiállítás, Budapest — Pataky Galéria, Verlag Galéria — Bús Erdélyi Képzőművészek kiállítása.

IMRE BALÁZS, painter and graphic artist. Born in 1931 at Máréfalva. Did a foundation course in art at Marosvásárhely (Tirgu Mures) Painting School in 1946. Three years later, enrolled at the local Fine Arts College, from where he graduated in 1951. Studied at Nicolae Grigorescu Fine Arts College, Bucharest, in 1951. and Ion Andreascu Fine Arts College, Kolozsvár (Cluj), from 1952 to 1956. Graduated from the faculty of painting.

From 1960 showed at several regional and national graphics and painting exhibitions in his native country. From 1976 to 1986, was graphics and arts editor of "Új Élet„, an illustrated magazine published in Marosvásárhely.

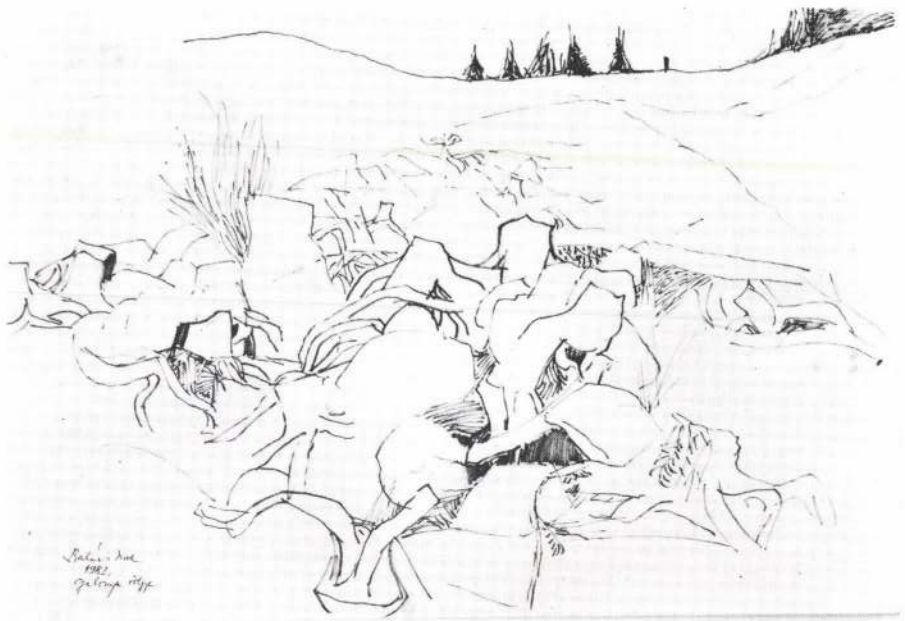
Settled in Hungary in 1987.

Balázs's pictures are marked by dramatic humanism, with his style resembling the abstract version of Expressionism.

He put on one-man shows in the following locations in Transylvania between 1962 and 1987: Gyergyószentmiklós (Gheorgheni), Csíkszereda (Miercurea Ciuc), Székelyudvarhely (Odorheiu Secuiesc), Erdőszentgyörgy (Singeorgiu de Padure), Kolozsvár, Szatmár (Satu Mare), Marosvásárhely, Kézdivásárhely (Tirgu Secuiesc), and Máréfalva. He was awarded a price for his portrait of Zoltán Kodály at the 1983 National Exhibition in Bucharest.

Exhibitions abroad: Havana (1963); Biennial Graphic Art Exhibition, Barcelona (1975); one-men show, Jerusalem (1980); one-man show, Iserlohn, FRG (1983); one-man show, New York (1985); Biennial Graphic Art and Prints Exhibition, Cracow (1985); 3rd prize at the National Regional Biennial, Hatvan, Hungary (1988); Budapest, Gyöngyös, Bonyhád (1988); one-man show, Washington (1989); Pittsburgh, Washington, Philadelphia: "Exhibition of 18 Transylvanian Artists„ (1989); one-man show, Washington, (1990) Berg Gallery, Kempen (1990); one-man show at Vác Cultural Centre (1990); Transylvanian Arts Exhibition, Verlag Galerie, Vienna (1990); Pataky Gallery, Transylvanian Gallery, Budapest (1990).

GALONYA VÖLGYI TÁJ

A **Vármegye Galéria** az **AGROBANK Rt** támogatásával létesült.

» Minden magyar felelős minden magyarért «
Szabó Dezső

VÁRMEGYE GALÉRIA

ERDÉLY MŰVÉSZETÉÉRT ALAPÍTVÁNY

Erdély Művészetéért Alapítvány
1675 Budapest, Pf. 133.

Vármegye Galéria
Budapest V., Vármegye u. 11.
Telefon: 118-8148

BALÁZS IMRE

festőművész kiállítása

ERDÉLY MŰVÉSZETÉÉRT ALAPÍTVÁNY

VÁRMEGYE GALÉRIA

A VÁRMEGYE GALÉRIA

megnyitója

1991. március 21-én 18 órakor

Megnyitót mond:
Makovecz Imre

Szeretettel meghívjuk
a
VÁRMEGYE GALÉRIÁBA
(Budapest V., Vármegye u. 11.)

BALÁZS IMRE
(Marosvásárhely)

festőművész kiállítására

Megtekinthető: március 22-től minden pénteken
10–18 óráig.

A legnagyobb leányfalusi

(RÉSZLETEK A KURÍR JANUÁR 7-i SZÁMÁBÓL)

A parányi presszóhelyiség falán sárguló Népsport-kivágások nagy bajnoki győzelmekről tudósítanak, arrébb fényképtabló – hadd tudja rögtön a tájékozatlan vendég, hogy nem akárki az az óriás ott, a pult mögött, aki kiszolgálja, meg hogy a pressszó neve, a „Szambó" sem véletlen fantázianév. No most az a kérdés, mi maradt meg mára a dicső időkből ott, legbelül. Mert – gondolom én – mégsem ugyanaz ám, hogy nehézsúlyú birkózóként világversenyek legjobbjainak egyike valaki, vagy kocsmárosként a százharminchatezredik Magyarországon.

– *Hogyan kezdte? Kövér kisfiú volt?*

– Tizenöt évesen 185 centimhez 120 kiló.

A pálya eleje: lakatosipari tanuló a szentendrei HÉV-nél, ahol élénk sportélet folyik. Azt mondja a főnöke: „Most elmész, és addig nem jöhetsz vissza , amíg nem kezdesz sportolni valamit." Az MTK birkózószakosztályában köt ki. „Hat hónap után országos második lettem, s azután, egészen tizennyolc éves koromig sorban jöttek az eredmények". Bekerül a felnőtt válogatott keretbe, Kozma István mellé edzőpartnernek. „Kivételes ember volt – a birkózásban »kannibál«, merthogy nem ismert kíméletet, de ugyanakkor nagyon jó srác. Az első edzésen bedobtam egy-két trükköt, erre begőzölt, csaknem agyondöngölt, az edzőnek kellett közbelépnie. Másnap is össze-vissza dobált, megvert rendesen, de már nem volt olyan vad. Ebéd után kihívott sétálni és bocsánatot kért.

Tizennyolc évesen az egyik edzésen a szőnyegtartó fakeretre zuhan, tizenhárom helyen törik össze a könyöke (karját ma sem tudja kinyújtani), s törés a pályán: „Azt mondták, nem jól dolgozom - volt is benne valami - és húszévesen talonba tettek, egyetlen világversenyre nem vittek ki. Aztán mégis, mert nem volt más, 1973-ban kimehettem a katowicei vb-re. A harmadik lettem. Ez volt az első világversenyem s azután, akármelyik világversenyen indultam, a hat legjobb között voltam".

Anekdota a '75-ös Eb-ről: „Mindennel szabad volt kikapnom, csak tussal nem. Mi mindent kitaláltam... Akkor született a birkózómondás: fut, mint Rovnyai a szovjettől. Végül leléptettek, így lettem Európa-bajnok. A rákövetlező évben megváltoztatták a szabályoklat, azontúl csak az lehetett Európa-bajnok, aki a döntőben is győzni tud. De én még a régi szabályok szerint lettem első, s az az igazság, elképzelni sem tudtam, hogy végig bírom csinálni.

A pálya vége: (Már a Spartacusban) 1980-ban nem vitték ki a moszkvai olimpiára. „Sportpolitikai okokból. Össze is vesztem a szövetségi kapitánnyal, Hegedűs Csabával. Abban az olimpiai évben minden világversenyen dobogón voltam, idehaza senki sem tudott megközelíteni eredményekben, mégis az akkori sportminiszter, a Buda unokaöccsét tették be a keretbe, engem meg itthon hagytak. A rákövetkező évben nem nagyon ment a szekér. Aztán 1982-es Európa-bajnokságon minden egyes számban pontot hoztam. Addig a magyarok közül egyedül én indultam szambó Európa-bajnokságon, ott harmadik lettem, szabadfogásban meg második. Ez volt a legkiemelkedőbb évem. A '84-es Los Angeles-i olimpiáról lecsúsztunk, utána indultam még egy nemzetközi versenyen, akkor birkóztam utoljára. Simán megvertem az Európa-bajnokot és azt mondtam: kész, nincs tovább".

Harmincöt éves akkor.

– *Mit gondol, mi lett volna magából, ha mégsem lesz birkózó?*

– Mi lett volna? Egy puhány, pöfeteg pasas, két lábon járó, rengő hasú zsírtorony. Lakatoskodnék valahol, vagy tudom is én.

– *Most meg kocsmáros... Vagy: maga hogyan hívja?*

– Presszónak. Bár, ahol szeszt mérnek, azt úgyis kocsmának mondja mindenki.

– *Presszótulajdonos Leányfalun. És hány kiló?*

– Olyan 170. Híztam vagy negyven kilót, az igaz a lábam is elvékonyodott, de a reflexeim a régiek.

Amikor Rovnyai János abbahagyta a birkózást egy darabig technikai edzőként ügyködött a Spartacusnál, de nem ment: nem bírta követni azt, amit ő „sportpolitikának" nevez – hogy kinek, mikor, mennyi, miért... Elment a vendéglátóiparba – a szakközépiskolát még MTK-s korában végezte el. Ő is volt kidobóember, konyhás, pincér, szakács, nyaranta napi húsz órákat dolgozott. „A padlón lennék én is, ha szó szerint az utolsó pillanatban egy úriember – mert az volt minden vonatkozásban – nem ajánlja fel támogatását. Azt mondta: „Nem bírom nézni, hogyan vergődsz; mennyi kell ahhoz, hogy elindulj?" Így lett ez a presszó."

– *Azért, hogy magának játsszák el a Himnuszt, érdemes volt győzni akarni. De most? Itt, Leányfalun, ebben a parányi presszóban? Vagy a győzni akarás is elmúlik a dicsőséggel együtt?*

– Nem múlik el. Most Leányfalu legjobb presszóját akarom megcsinálni, a családomnak elfogadható jólétet biztosítani, és szerintem van ez olyan fontos, mint a dobogós hely, ebben is lehet legalább annyit bizonyítani. Nincs is baj addig, amíg az ember akármiben meg akarja mutatni, mit tud. Csak legalább a kezdethez kapna segítséget. Törökországban például az a birkózó, aki nemzetközi eredményeket ér el, ha abbahgyja a versenyzést, kap egy buszt vagy egy kis uatzási irodát a nála örgebb társaitól. Mert őket is így támogatták az elődök. De nálunk..."

1985-től tavaly májusig Rovnyai János birkózóiskolát tartott gyerekeknek Leányfalun. Volt 12–15 tanítványa, köztük néhány olyan, akiről úgy gondolja, hogy jobbak lehetnének, mint ő volt fénykorában. Az iskola pénz hiányában szűnt meg, a tehetséges tanítványok egyike birkózik a Spartacusban, a többiek vagy ugyancsak anyagi okok miatt hagyták abba, vagy pedig a atnulást választották. Rovnyai fia is birkózik. „Ügyes a gyerek, s valamit muszáj sportolnia. De a jövő a tanulás."

Pogány Ira

Gyógyszerellátásunkról

1992-től az egészségügy területén is változások várhatók, ezért megkérdeztük a gyógyszertár vezetőjét, *Csizmadia Klárát*, hogy mire számíthatunk.

– A változások már dec. 1-jétől megkezdődtek. Gondolom, lakóink közül sokan nem tudják, hogy egy vényre csak egyféle gyógyszert írhat fel az orvos., s ez csak 30 napig érvényes. (30 napra való adagnál nagyobb mennyiség nem írható fel.) Ezt szigorúan ellenőrzi a Társadalombiztosítási Igazgatóság. A gyógyszerek ugyanis nagyon drágák, s a beteg a gyógyszerár 5–15–20%-át fizeti csak meg. Elképzelhető, sőt majdnem biztos, hogy a betegek önrészesedését a jövőben emelni fogják, így a gyógyszerek még drágábbak lesznek. (Például a Lukulin ára már dec. 1-jétől emelkedett.) Új dolog lesz a betegek számára, hogy az orvos másfajta bélyegzőt kap, s csak az írhat fel gyógyszereket, aki ilyen bélyegzővel rendelkezik, tehát szerepel az orvosi nyilvántartásban. Így a továbbiakban a nyugdíjas orvosok csak a családtagjaik részére állíthatnak ki recepteket.

– *Kaphat-e a beteg ingyen gyógyszert?*

– Igen. Ha például asztmás, cukros, üzemi balesetet szenvedett, sorkatona vagy közgyógyellátási igazolványt kapott a Polgármesteri Hivataltól, amit egyébként névreszólóan kell megszavaznia az önkormányzatnak. Amennyiben a kérelmező az igazolványt megkapja, a felmerülő költségeket a Polgármesteri Hivatal fedezi.

– *Kik kaphatnak ilyen igazolványt?*

– Kétféleképpen juthatnak hozzá: alanyi jogon (rokkant, szociális segélyben részesülő) vagy méltányossági alapon (pl. három vagy több gyermek esetén). Az igazolvány tulajdonosait ingyen gyógyászati segédeszközök illetik meg (gumiharisnya, fásli stb.) és olyan gyógyszerek, melyek a rendeletben szerepelnek. Azon gyógyszerek, amelyek a rendeletben nincsenek feltüntetve (például Korinfár) nem téríthetők. Végül még valami, ami csak a patikákra vonatkozik. Vannak olyan helységek (Szentendre), ahol éjszakai ügyeletet is tartanak. Ebben az időben csak a sürgős eseteket fogadják., ennek szerepelnie kell a vényen is, ellenkező esetben 80 forintot kell fizetni az éjszakai gyógyszerellátásért.

Varga Ildikó

Dr. Szász István KÖRZETI ORVOS minden hétköznap fél nyolctól fél tizenegyig rendel, valamint hétfőn és csütörtökön délután háromtól négyig. Telefon: 23-540

ÖRVOSI ÜGYELET: Tahi, Ifjúság u. 11. Telefon: 27-030

A GYÓGYSZERTÁR nyitvatartása: hétfő, kedd, szerda nyolctól délután négy óráig. Pénteken nyolctól délután háromig. Ebédidő: 12–12^{30}-ig.

A VIRÁGÜZLET nyitvatartása: hétfő 8–13-ig, hedd 8–17-ig, szerda szünnap. csütörtök 8–17-ig, vasárnap 9–15-ig.

Balázs Anna fest.

Leányfalui Futár
1992.
1. 2.

Beszélgetés Balázs Imre festőművésszel

A nyár végén ritka élményt nyújtó kiállítást rendezett a Művelődési Ház. Erdélyi tájakra vezettek Balázs Imre festőművész képei.

„Erdély tájait szemlélve, s eltűnődve a kifejezési módokon, azt éreztem a leghangsúlyosabbnak: a művész arra törekszik, hogy hitelesen és hűségesen adja vissza számunkra a tájat, a földet, az embert minden keresettség vagy mesterkéltség nélkül" – írja képeiről Fábián Gyula.

Munkájáról s Erdélyhez való kötődéséről beszélgettem a négy éve áttelepült művésszel.

– *Sikeresnek ítéli a kiállítást?*

– Igen. A megnyitó nagyon kedves, meleg hangulatú volt. Sokan eljöttek. Ha az anyagi részét kérdezi – sajnos nem. Kevesen vásárolnak ma műalkotásokat, pedig igen jó kiállításokon vehetnének képeket. Később már nem biztos, hogy ez a lehetőség megadatik.

– *Hol lesz kiállítása a közeljövőben?*

– Legközelebbi tárlatom Németországban, majd Erdélyben lesz, ahol a kiállítás gerincét a különböző képtárakban levő képeim adják majd.

– *Hol él most? Hogyan sikerült megtalálnia a helyét ebben, az Erdélytől meglehetősen különböző világban?*

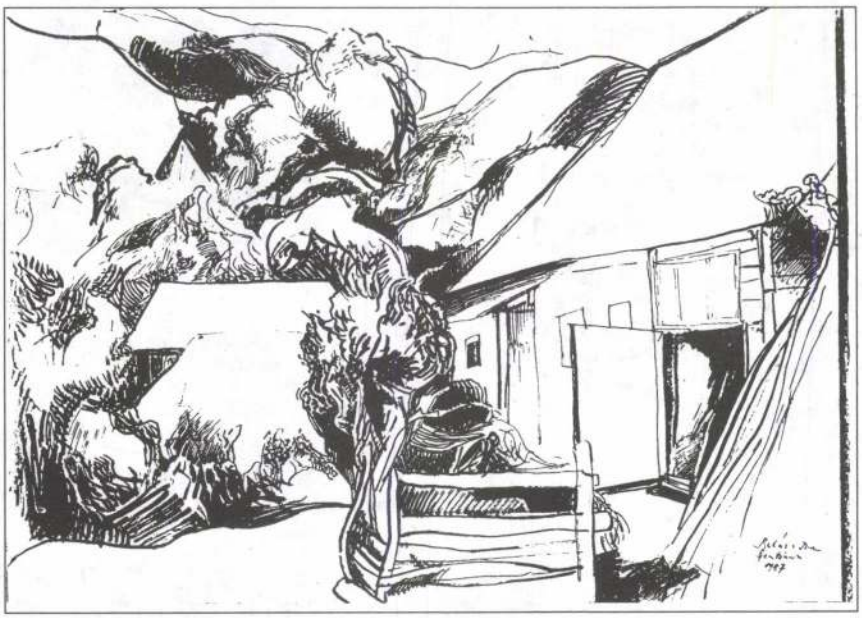
– Vácon lakom a családommal. Nagyon kellemes ez a város. Egy kicsit Erdély, hiszen kötődik a hegyekhez, a Börzsönyhöz, a Cserháthoz. Áttelepülésünk után itt sikerült lakást kapnunk, s műtermemet is itt rendeztem be. Kevés képet tudtam csak áthozni Erdélyből, így három év alatt állt össze az az anyag, amelyből 1988-tól kiállításokat rendezek.

– *Miért települt át?*

– Elsősorban gyermekeim és a szellemi kilátástalanság miatt. Féltem, hogy „bezárják" az országot, hogy nem tudok külföldre menni, féltem a szellemi börtöntől. Számomra azonban az egyetlen, a szülőföld Erdély marad. Az ember tovább él, de nem felejt. Itt a tágabb hazában is elsősorban Erdélyt festem, az embereket, a tájakat. Nekünk, akik elhagytuk Erdélyt, újból kell „építkeznünk".

Lelkileg-szellemileg talpra kell állnunk, s tudatosan követni, építeni a pályát. Mindez nagyon nehéz. Sokan nem találják önmagukat. Mindennapos küzdelme ez az áttelepülőknek. Ez a kiállítás főleg tájképekből rendezett kamarakiállítás volt. A természet számomra mindig kiindulópontot jelent, ami segít a műhelymunkában, a fő „problémám" azonban mindig az ember volt.

Varga Ildikó

Vadkacsák a faluban

Megtartottuk első foglalkozásunkat az iskolában. Negyven vadkacsajelöltből húszan beúsztak a nulladik órára. Varga Gábor barátom levetítette a diáit az Ipolyról, a Rábáról. Jövendő víztalpasok szájtátva hallgatták.

*

Megjelentek az adatlapok az iskolában. Kérjük a kedves szülőket, hogy vegyék komolyan ennek kitöltését, mert gyermekük egészségéről van szó. Táborozáskor a túraparancsnok magával viszi ezt az adatlapot, s ha a gyermek megbetegszik, ennek figyelembevételével történik a kezelés.

*

A jövőben rendszeresen beszámolunk arról, hogy mi történik a vadkacsák fészke táján - s ez nem kacsa... Túráink útvonaláról rovatunkban olvashatnak, minden kirándulást a lap hasábjain értékelünk, mesélünk élményeinkről, s a kiskacsák okosodásáról, ügyesedéséről.

„Mekk"
mester az ezermester iparcikk-kölcsönző

Vállal:
fakivágást, bérfűrészelést
kőműves- és burkolómunkákat; szobafestést, mázolást, tapétázást; víz-, gáz- és központifűtés-szerelést; hő-, hang- és vízszigetelést; lakatos- és asztalosmunkákat; teljes lakásfelújítást; teherfuvarozást.
Cím: Leányfalu, Kemping utca 15. (a Kempingnél)
Telefonüzenet: 06-26/23-278

BALÁZS Imre

Kinek írónak a kép? [Beszélgetés Bakos Imrével.] = Korunk, 44. 1985, 8. 630–634. ill

10

Belichtung:

Manuell: ☐

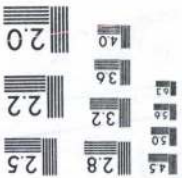
○ I ●

1 2 3 4 5 6 7

ADS: ☐

VSG: V

VSP: V

Balázs Imre

Nagy Zoltán: Hunnivári arckép.
= Utunk, 1985. dec. 20. 7. l.

UDAPEST ART EXPO
1992. március 22-26.

yi Egyetem
n tér 8.

ŰVÉSZEK / KÜNSTLER

AZZAG István
ÁTHÉ Zsolt
ZURCSIK József
SZENTGYÖRGYI József
TENK László
VILHELM Károly
VÉGH András

rieleitung: TÓTH Éva
Tel.: (361) 122-84-66
irály u. 98/b Fax: (361) 121-46-67

„Minden magyar felelős
minden magyarért"

Szabó Dezső

Erdély Művészetéért Alapítvány
H-1675 Budapest, Postafiók 133.
MNB 218-98089-5421

A szülőföld szava szól:
segítsétek felépítését!

HOTEL GELLÉRT
BUDAPEST

MEGHÍVÓ

A kiállításon résztvevő művészek:

Balázs Imre
Beczásy Antal
Botár Edit
Botár László
Brugós Gyula
Budaházi Tibor
Gaál András
Györffy Éva
Huszti Árpád
Kiss Elek
Kozma István
Krupiczer Antal
László Ákos
Madarassy György
Petkes József
Péterfy László
Szalay Lajos
Szervátiusz Tibor
Szilágyi Imre
Vásárhelyi Antal
Vigh István
Vincze Edit
Z. Erdei Anna

A kiállítás megtekinthető: 1995. április 18-ig

PLÁNS IMRE

A Gellért Hotel
(Budapest. XI.. Gellért tér 1.)
és az
Erdély Művészetéért Alapítvány
(Budapest. V.. Vármegye utca 11.)

Tisztelettel meghívja

a **Szatmárnémeti Rákóczi Kollégium**

felépítésének megsegítésére rendezendő
jótékonysági kiállítás megnyitójára

1995. április 1-én. 17 órára
a Gellért Hotel Teaszalonjába

A kiállítást megnyitja:

Tőkés László
püspök

Páskándi Géza
Kossuth-díjas író.
a Magyar Művészti Akadémia tagja

Közreműködik:

Ferencz Éva
népdalénekes

BALÁZS IMRE

Metro

KATONA LÁSZLÓ

Kiállítás nyílik a Vigadó Galériában Banner

Zoltán művészeti író szeptember 26-án, szerdán nyitja meg Balázs Imre festőművész kiállítását, amely október 14-ig tart nyitva. (Metro)

SPORT

Vlagyimir Klicsko megelőzte Tysont

ÖKÖLVÍVÁS Vlagyimir Klicsko, a hamburgi Universum ukrán nehézsúlyú profi bokszolója – Kovács István és Erdei Zsolt klubtársa – vezeti az amerikai internetes szaklap, a Fightnews világranglistáját.

A fiatalabb Klicsko-fivér augusztusban védte meg másodszor a Boksz Világszervezet (WBO) övét, miután Las Vegasban kiütötte Charles Shuffordot. Ennek köszönhetően ugrott a lista élére, megelőzve két korábbi vi-

Az athén kevesebb

A 2004-es athéni nyári olimpia programjáról döntött Lausanneban a Nemzetközi Olimpiai Bizottság végrehajtó bizottsága.

Az esetek többségében nem lesz változás Sydneyhez képest, ugyanakkor néhány kisebb-nagyobb módosításra, korrekcióra sor került. Új sportág nem került a műsorba.

A versenyzői kvóta csökkentésére került sor cselgáncsban, kajak-kenuban, a lovassportban, lövészetben és ökölvívásban, de az ötkarikás játékok gigantizmusának visszaszorítását szolgálja az is, hogy a két legjelentősebb

A Vigadó Galéria szeretettel meghívja Önt és barátait

BALÁZS IMRE

festőművész kiállítására.

A kiállítást megnyitja BANNER ZOLTÁN művészeti író.

Megnyitó:
2001. szeptember 26. szerda
17 órakor.

A kiállítás megtekinthető október 14-ig hétfő kivételével 10—18 óra között.

VIGADÓ GALÉRIA

Budapest, V. Vigadó tér 2.

A kiállítást támogatta a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete.

Balázs Irén

Magyar Hirlap 1978-185-9

BALÁZS IRÉN kiállitását tegnap nyitották meg a szegedi Bartók Béla Művelődési Központban. A textilből kialakitott portrékkal, figurákkal, faliképekkel a művész Európa több nagyvárosában szerepelt már sikerrel. A szegedi tárlat szeptember 1-ig tekinthető meg.

BALÁZS IRÉN

repr."Mama" ld.Marton László

~~említve~~

Sz.A.:József Attila és a képzőművészet.Kiállitás a Petőfi Irodalmi Muzeumban

UJ TÜKÖR 1980/XVII/15.sz.24-25.o.

Balázs Irén

Részt vett a Népmüvészet Szellemében cimmel, mánd-izben Kecskeméten megrendezett tárlaton. Zsákvászon boritásu, dusan himzett és varrott bábukat és faliképet állitott ki.

Forrás 1977/9-57.

Á. Szabó János: Másodszor a Népmüvészet szellemében

Balázs Imre, textilművész

l. Samu Géza

–: Július 23 : Szegedi nyári Tárlat 2.

Esti Hírlap Bp. 1978. júl. 1.

Baldass Iván, festőművész

Meghívó

78 7417 Irsy. 1.

A Kiállítási Intézmények

meghívja Önt

Balázs Irén

fal- és tértextil kiállítására

Megnyitja:

Dr. Németh Lajos

egyetemi tanár

1979. október 27-én, szombaton déli 12 órakor

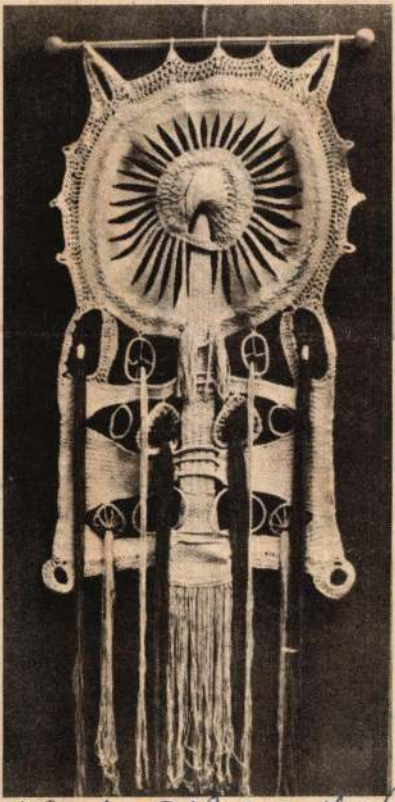
Műcsarnok

Budapest, Hősök tere

Balázs Irén

Balázs Irén (tértextil) vegyes technikával

(Fotó: Kovács Ferenc)

Hajdú-Bihari Napló
1977. jún. 5.

Surranva repül egy sárga madár, a kislány utánakapja a fejét. Hadtan az anyjára pillant: elfeledtette, mit kell mondania.

— Hol jár az eszed, ilyenkor is — néz rá megbántódva az anyja, elismétli: — Itt e földön örök nyugodalmat, ammen.

— Itt e földön örök nyugodalmat, ammen...

Nehezet sóhajt az anyja. A márványlapra térdel, és egy ágdarabbal kezdi fellazítani a földet a síron. Figyelmesen átnézi a nefelejcs tömött bokrait, kihúzgálja a kelő gyomot.

A kislány arrafelé tekinget, amerre a sárga madár repült. Emlékszik, melyik fára repült, de hiába nézi, nem látja a fán a sárga madarat.

— Gyere csak — szól rá az anyja.

A sírkő mögött a földbe ágyazva literes forma befőttesüveg s egy bádogdoboz. Az elszáradt sokrokat kidobja belőlük az aszszony, és a maradék vizet a nefelejcsre löttyenti.

— Ebbe én, ebbe én! — fogja a kislány a konzervesdobozt, és szalad az anyja előtt, tudja már az utat a csaphoz. De fölborítja közben a dobozt, rozsdabarna lé csurran ki az aljáról.

Nézi a fehér harisnyán szétterülő barna foltokat a kislány. Rémülten les föl az anyjára.

— Te! Agyonütlek!... — Kese-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 MÁJ 31

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Balázs Irén
textilművész

1021

Textilbe álmodott mesék

Balázs Irén kiállítása Szentesen

A népmesék és a népművészet modern, egyéni fogalmazású világa nyílik meg az érdeklődő látogató előtt Balázs Irén szentesi kiállításán. A szövöttvarrott textilek, hímzett-varrott juta reliefek és a háromdimenziós, textilből formált művek első látásra hangulatukkal ragadják meg a nézőt.

Harmonikus derűt, melegséget árasztó színek hatása alól nehéz szabadulni. Ha belépünk a kiállítóterembe, rögtön fogva tart bennünket az a csendes derű, nyugalom, ami a művész alkotásaiból árad. Elvontak ezek a művek, mégis mindenki számára könnyen érthetők, értelmezhetők. A népművészet és a mesevilág: ez a két fogalom a kulcs Balázs Irén munkáihoz. A mesevilág, vagy ha úgy tetszik, az álomvilág fogalmazódik meg a legősibb népművészet nyelvén. A letisztult, sokszor átgondolt motívumokat használja az alkotó úgy, hogy egy tökéletesen modern, új világot hoz létre.

A nagyméretű Körtánc című művén síkban és domború felületen is ábrázolja a táncoló figurákat. Ezzel azt a hatást éri el, hogy mi is a körben érezzük magunkat. A sík felületből nyílnak ki az ablakszárnyak, az Öregség című alkotáson. A tisztelet és a szeretet hangján szól a művész hagyományaink ápolóiról A népmese megőrzőinek emlékére című munkáján. A tiszta népi motívumok jelentkeznek a Huszáros, Tulipán, Bábok és Mese című alkotásain. Ezek az elemek annyira természetesen jelentkeznek Balázs Irén textiljein, mintha népművész őseink szólnának hozzánk a képzőművészet egyik legmodernebb nyelvén.

Talán a Tél című műve az, ami (fogalmazhatunk így), kilóg a sorból és formájában színhatásában egy teljesen más világot tükröz. A Két lehetőség című alkotás témája olyan két kezet ábrázol — az egyikben virág, a másikban balta —, amit hasonló kivitelezésben már láthattunk.

A ritkán látható „textilszobrok" biztosan sok érdeklődőt vonzanak. Rendkívül ötletes megoldás a Locsoló és a Virágok elnevezésű művei, ahol külön célja is van a tér hatásának.

Balázs Irén kiállítását Menyhárt László, a Művészet című folyóirat munkatársa nyitotta meg. A bemutatott alkotásokat június 18-ig láthatja a közönség a szentesi művelődési ház központi kiállítótermében.

KRUZSLIC PÁL

Balázs Irén a kiállítás megnyitóján, az egyik alkotása előtt. (Fotó: Szatmári Imre.)

Tegnap Grósz K Központi Bizottságának osztályvezetője, aki a délelőtti órákban időszerű agitációs kérdésekről megbeszélést tartott a megyei pártbizottságon. Találkozott *dr. Komócsin* Mihállyal, a megyei pártbizottság első titkárával. A megbeszélésen részt vett

Délután az újszegedi pártiskolán *dr. Tamasi* Mihály, a megyei pártbizottság osztályvezetője elnökölt azon a megyei aktíván, amelyen a Központi Bizottság osztályvezetője időszerű nemzetközi kérdésekről tartott előadást a pártnapi előadók

JAVULT AZ IPARI SZÖVETKEZETEK SZOLGÁLTATÓ TEVÉKENYSÉGE

Küldöttgyűlést tartott a KISZÖV

Az ipari szövetkezetek Csongrád megyei Szövetsége tegnap, kedden délután tartotta küldöttközgyűlését Szegeden, a Tisza Szálló koncerttermében. Fekete Lászlónak, a KISZÖV elnökségi tagjának megnyitója után elfogadták a napirendet, majd Horváth János KISZÖV-elnök tájékoztatta a küldötteket az ötödik ötéves terv időarányos teljesítéséről, a szövetkezetek elmúlt évi gazdasági munkájáról. Elmondotta többek között, hogy a terv teljesítésében lemaradás nem tapasztalható. Sőt

a szolgáltató szövetkezetek jelentősen túlteljesítették terveiket

és már 1977-ben megközelítették az 1980-ra előirányzott teljesítményszintet.

Részletesen ismertette a megye ipari szövetkezeteinek beruházásait, a nyereség alakulását, a termelékenység növekedését és a munkaerőhelyzetet. Jelenleg 49 ipari szövetkezet működik a megyében, az egyesülések következtében, három kevesebb, mint korábban. A fúziók a termelőerők jobb kihasználása és a termékválaszték szélesítése érdekében történtek.

Jelentős beruházások valósultak meg, illetve kezdődtek el a beszámolási időszakban.

Befejeződött a szegedi Órás Ipari Szövetkezetnél az öntöde építése, továbbá a hódmezővásárhelyi Építőipari Szövetkezetnél a központi telephely kialakítása.

Folytatódott a szegedi Búvóripari, a hódmezővásárhelyi Vas- és Fémipari, az Agyag- és Szilikátipari szövetkezetek központi telephelyének kialakítása, valamint a makói Vas- és Fémipari Szövetkezet szociális létesítményeinek kivitelezése. Megkezdődött a makói Béke Vegyesipari és a Szegedi járási ruházati

Kubai szakszer megyé

Tegnap, kedden délelőtt kubai szakszervezeti delegáció érkezett Szegedre, a KPVDSZ vendégeként. *Lara Moreno Renét*, a kubai kereskedelmi és vendéglátóipari dolgozók szakszervezetének főtitkárát, s *Campos Monales Carlos* titkárt *Kopasz Józsefné*, a KPVDSZ megyei titkára fogadta.

Ezután Hódmezővásárhelyre látogatott a delegáció.

Befejeződött a XVIII. műszaki

Plenáris az SZMT-s

Szegeden és a megye további négy városában a közérdeklődés homlokterében állt az elmúlt hetekben a műszaki társadalom alkotókészségének kibontakozását segítő rendezvénysorozat, a műszaki hónap. A rendező szervezetek — a Szakszervezetek Csongrád megyei Tanácsa, a KISZ megyei bizottsága, a megyei tanács és a Műszaki és Természettudományi Egyesületek megyei szervezete — *csaknem száz eseményt csoportosítottak az elmúlt négy hét napjaira*, s azok kivétel nélkül gazdasági életünk egy-egy fontos eredményének értékelésével, vagy megoldásra váró gondjának elemzésével foglalkoztak. Elősegítve ezzel megyénk gazdaságának fejlődését a legkülönbözőbb szférákban.

A műszaki hónapot bezáró két eseményre tegnap, kedden került sor.

Délelőtt Szegeden, a Technika Házában a földgázkincs mezőgazdasági hasznosításának további lehetőségeiről tanácskoztak az érintett szakemberek, *délután pedig* — ugyancsak a megyeszékhe-

Földgázfell

Balázs Irén

A müvész kiállitásáról a lap bemutatja a "Fejek" c. müvét.
Repr.

Fenti c. müvet lásd: Würtz A. László: "Szembenézés" c. képének hátlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. aug. 12. XXII. évf. 32. sz. 16. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 AUG 12

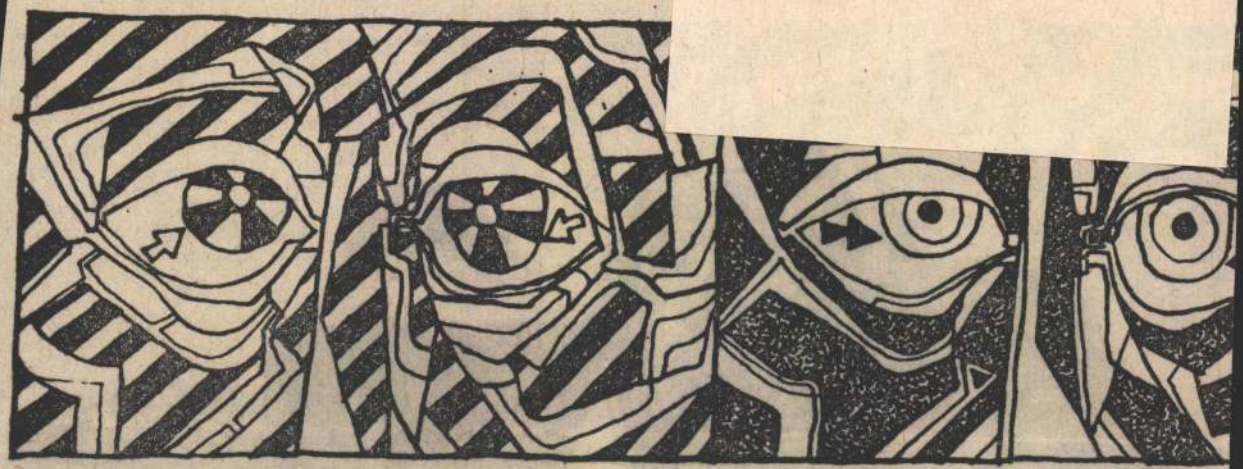
ÉLET ÉS IRODALOM

Balázs Irén

1021

Balázs Irén kiállításáról: Fejek

— Életkora, valamint munkakönyve szerint Önnek nem ez lesz az első munkahelye — mondta a munkaügyis körülményeskedve, némi gúnnyal.

A férfi feszengett a széken, szemét lesütötte, és az a vakmerő ötlete támadt, meg kellene kérdeznie, a főelőadó úrnak vajon ez az első munkahelye? Belátta azonban, hogy itt és most neki nem sok szava lehet, jobb, ha hallgat.

És hallgatta az íróasztal mögött ülő férfit.

— Azért akar belépni hozzánk, mert itt magasabb órabérre számít?

A felvételis arca felderült az egyenes beszédre, rávágta:

jobb munkára vonatkoztak, szervezettséget kíván, megfelelő szerszámellátást, ami — hálistennek! — az ő feladatkörén kívül esik. Pillanatra eszébe jutott, milyen szerencse, hogy az ő felesége nem a marósoknál raktáros — volna mit hallgatnia otthon, hogy egy ilyen „vadembert" szabadított rá...

— Én szeretek dolgozni! — vert a mellére a férfi. — De azt elvárom, hogy megfizessenek.

A munkaügyis sietve visszalapozott a férfi legutolsó órabérére, azt is megnézve, milyen minőségben hagyta ott előző munkahelyét. Órabére 20 forint volt és — „Kilépett!" Rögvest felrémlett emlékezetében az idevágó munkaügyi

A felvételis arcán mosoly lengedezett, hadd tegye hozzá: gúnyos mosoly, hogy így telibetalálta ezt az „értelmiségi dolgozót" — addig csalta, csalogatta a való élet vizeire, míg összecsaptak feje fölött a hullámok...

— Munkája elismeréséül részesült-e már kitüntetésben?

A férfit váratlanul érte a kérdés, hajszál híján kiszaladt a száján: „A fene egye meg..." A mosoly menten lehervadt arcáról, veresség váltotta fel.

— Kiállok bármelyik kiváló dolgozójukkal! — vetette oda mérgesen, majd így folytatta: — A brancsbeliéknek nyomják, a nyalizóknak. Én mindenütt hoztam a tervet. Vakuljak meg, ha nem

Baldárs Ferenc, festőművész

A szombathelyi Szombathely Művelődési Központban rendezett IV. Fal- és Textilkiállítás megnyitóján Baldárs Ferenc nagyszabású indított sorozatát folytatta: a falikárpit gyűrésein, lebegésében nőtt lánya többszöri szalámiszeletével bizarr vegyítésével, a Baldárs-féle szőtt domborművek közé tartozik, csak a méretek nőttek meg. (emlékezve)

Franka Ferenc: A szombathelyi kiállítás.

Életünk, 1976. 6. 540. old.

76° Anno Gillo Balàzs

L'ECO DELLA STAMPA

(L'Argo della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)

UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394

Direttore: Ignazio Frugiuele

1021

VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28

20129 MILANO

Telefono 723.333 - Casella Postale 3549
Telegr.: Ecostampa - Milano - C/C/Postale 3/2674

LEGGASI A TERGO

LEGGASI A TERGO

INTERNI - LA RIVISTA DELL'ARREDAMENTO

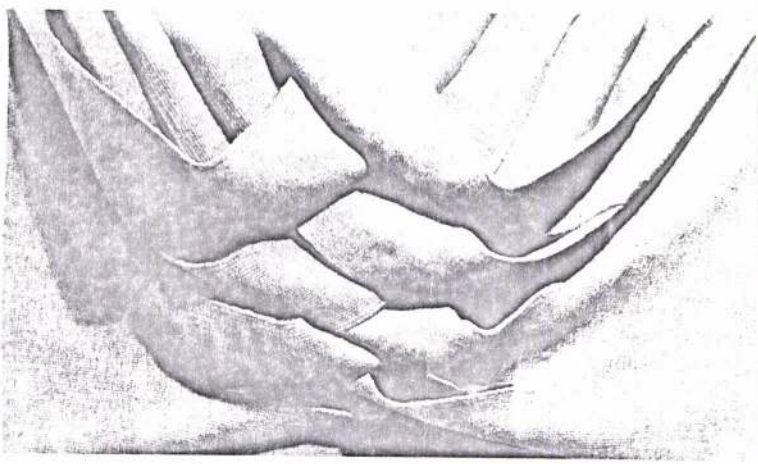
20037 PADERNO DUGNANO (MILANO)

VIA EREA 1 FRAZ. CALDERARA

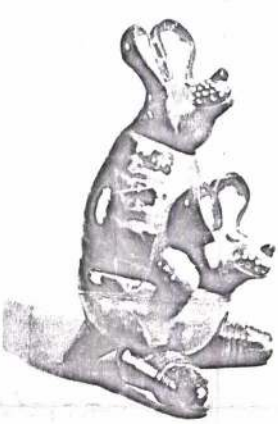
R.N. RESP. CARLO DE CARLI

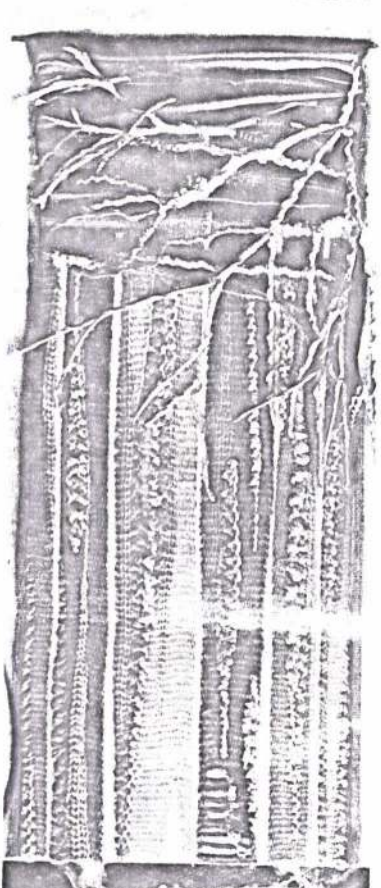
- DIC. 1976

LA STAMPA
MPA - MILA
MILANO - L'
L'ECO DELL
LA STAMPA
MPA - MILA
MILANO - L'
L'ECO DELL

Artisti ungheresi a Milano

Dall'1 al 20 ottobre si sono svolte, a Milano, le «settimane ungheresi». Sotto il patrocinio del Comune di Milano, della Camera di Commercio, Industria, Artigianato e Agricoltura di Milano, del Circolo Amici dell'Ungheria, del Circolo della Stampa, del Circolo di Via de Amicis, dell'Istituto Ungherese per le Relazioni Culturali con l'Estero, della Camera di Commercio dell'Ungheria; dell'Ungexpo-Ente per le Fiere e la Pubblicità; della Federazione Ungherese delle Associazioni Tecniche-Scientifiche (MTESZ) hanno avuto luogo varie manifestazioni: mostre d'arte, proiezioni di films e documentari, programmi musicali, conferenze di specialisti e mostre-vendite di libri, oggetti, prodotti gastronomici.

Queste immagini di arazzi e di una figura in ceramica si riferiscono ad alcune delle numerose opere di artisti ungheresi presentate per la prima volta a Milano, nel negozio Lyda Levi, in via Durini, nell'ambito di una mostra collettiva di arte applicata contemporanea. L'arazzo in alto è di Ilona Lovàs. Sotto, testa di donna di Trén Balazs e una figura in ceramica di Gyula Kovàcs, a sinistra un arazzo di Làszlò Pécsi. Alla mostra erano presenti anche opere di oreficeria.

Balázs Ivén

Balázs Iván textiltervező iparmű-
vész kiállítása a békéscsabai Mun-
kácsy Mihály Múzeumban nyílt
meg.

------: Kiállitási naptár.
Művészet, 1976.szeptember - 48.oldal.

Baldass Ármin textiltervező

textilek, vegyes technikával.

(rep).

Kocsogh Ákos: Mai textilek régi nyelve.

Kalai Hírlap, 1946. márc. 23.

Balázs Irén, [gyarmivén]

— BALÁZS IRÉN fal- és tértextil-kiállítása Békéscsabán megnyílt. A tárlaton 35 művét tekinthetik meg az érdeklődők.

— : Hí

8.

Népszabadság, Bp. 1976. szept. 7.

Baldass Ervin, festőművész

A fal- és festett művészet mindenjadik neves mestere közé tartozik a művész is.

Szabó Ernő: Türkiszi kiválasztó.
Hajdu-Bihari Napló, 1946. nov. 4.

Balázs Irén

"Magányos textil" címmel Vadas József ir a IV. Fal- és Tértextil Biennálén bemutatott művekről a szombathelyi Savaria Muzeumban. Felsorolja a résztvevő művészeket és ismerteti munkájukat: Ardai Ildikó, Attalai Gábor, Balázs Irén, BUzás Árpád, Cságoly Klára, Farkas Gabriella, az első díjnyertes Gecser Lujza, Kele Judit, Pauli Anna, Pécsi László, Preiser Klára, Szilvitzky Margit, Szuppán Irén, Tóth Sándor és végül Fekete György és Somogyi Pál belsőépítészeket említi meg, mint akiknek V könnyitést jelentettek a tárlaton szereplő kisméretü textilmüvek. Fenti cikket lásd: Gecser Lujza nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. szept. 11. XX. évf. 37. sz. 13. lap.

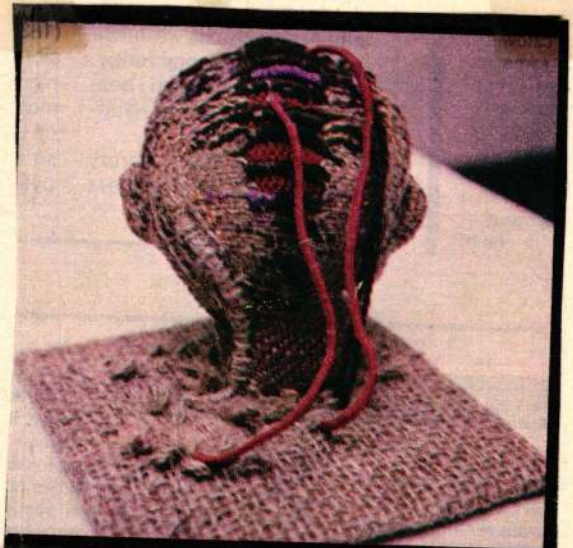
V munkájukban

Balázs Irén

A békéscsabai Munkácsy Mihály Muzeumban Balázs Irén fal és tértextil kiállitása szeptember 26.-ig, tart nyitva, ugyanitt Keleti Jenő festőművész kiállitásának megnyitója szeptember 23.-án lesz.
A kaposvári Somogyi Képtárban Brada Tibor Kovács Péter, Leitner Sándor, Szentgyörgyi József és Topor András festőművészek kiállitása megtekinthető október 1o.-ig.-közli a lap kulturális eseményeket ismertető r rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. szept. 18.
XX. évf. 38. sz. 8. lap.

Iren Balázs

Iren Balazs. Deprawacja, haft.

Kwietciadło, Warszawa, 24.-02.-1977.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 SEP 7
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Balázs Iréne, iparművész

1021

Falitextil-kiállítás Békéscsabán

Koczogh Ákos művészettörténész mondott bevezetőt Balázs Irén tér- és falitextil-kiállításának megnyitóján Békéscsabán, a Munkácsy Mihály Múzeumban. A vendégeket Vass István múzeológus köszöntötte. Ez a bemutató nyitánya egy iparművészeti sorozatnak, amelyen minden év szeptemberében egy-egy alkotó műveit ismerhetik meg az érdeklődők (Fotó: Veress

Jelentkezni leh
'Szakmunkásképz
5900 Orosháza,

Agárdi Állami Gazdaság pályázatot hirdet

üzemi állatorvosi munkakörök betöltésére

szarvasmarha- és sertéstelepre.

Pályázati feltétel: minimum egy év nagyüzemi gyakorlat.

Jelentkezni lehet írásban vagy személyesen a gazdaság személyzeti vezetőjénél vagy főállatorvosánál.

Cím: Agárdi Állami Gazdaság, 2484 Agárd

özlemények

DR. GAÁL JÁNOS kórházi rvos magánrendelését, szaiságról visszatérve, megkezdGyula, Szt. László u. 2/a. tt, délután 17.30-tól 18.30 ig.

* * *

A DÉMÁSZ Hódmezővásárlyi Üzemigazgatósága értesíti lakosságot, hogy Tótkomlós Mezőhegyes között a földút ellett megépített új 20 kV-os nalat feszültség alá helyezi 76. szeptember 9-én. A vezek érintése, megközelítése életveszélyes és tilos!

MUNKAALKALOM

Hídépítő Vállalat 053. körösideki építésvezetősége villanyszerelőt vesz fel a köröstarcsai épít-

A Biharugrai Halgazdaság eladásra kínál

kévés nádat.

Érdeklődni a gazdaság központjában a halászati ágazatvezetőnél lehet.

Ár megegyezés szerint.

Hungaroton
művészlemez

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 SEP 18

ÉLET ÉS IRODALOM

Balázs Irén, textilművész

mében, szeptember 23-án. Vezényel: Kórodi András.

Kiállítások

1021

MŰVÉSZEK A XX. KERÜLETBEN. Kiállítás a pesterzsébeti Múzeumban. Megtekinthető: szeptember 26-ig.

BALÁZS IRÉN fal- és tértextil kiállítása a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeumban. Megtekinthető: szeptember 26-ig.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Balázs Irén
1976 SEP 12
textilművész

1021

Kiállításról kiállításra:

Alkotássá formálódik a fonal, a juta és a zsákvászon

Egy kiállítás margójára

Csodálatos szépségű fal és tértextil alkotásokban gyönyörködhet az a nézö, aki szeptemberben látogat a békéscsabai Munkácsy Múzeumba. Hímzett-varrott juta-reliefek, szövött-varrott és tértextilművek gazdag színvilága kápráztatja el a belépőt. Alkotójuk, Balázs Irén Békés megyéből származik, Újkígyóson született. Határozott beszédű, közvetlen asszony. Szinte elképzelhetetlen, amint törékeny, karcsú termetével napi nyolc-tíz órát ül a szövőszék mellett, hogy a megálmodott alkotásokat formába öntse.

— Mokos József művészeti szakkörében tevékenykedtem diákkoromban. Az ő lelkesedése, művészi hite juttatott el bennünket az igaz művészet közelébe. Akkori tanítványai közül több mint hatan tanultak tovább az Iparművészeti Főiskolán — vallja Balázs Irén. — Hosszú ideig táblafestéssel foglalkoztam, de nem elégített ki az egyfajtaság, olyan művészi kifejezőeszközt szerettem volna találni, amely színes, változatos technológiára, a mondanivaló sokfajta kifejezésére nyújt lehetőséget. Csodálatos érzés volt, amikor felfedeztem a jutát, mint alapanyagot, amely testvérien fogadja magához a népies technikát; a népi kultúra jellegzetes formáit saját tulajdonságaival gazdagítja.

Az ünnepélyes megnyitón Koczogh Ákos művészettörténész méltatta az alkotó tevékenységét. Feltárta a magyar textilművészet fejlődésének útjait, helyét-rangját a világban. Elmondotta, hogy a textilművészet kibontakozásával olyan alárendelt szerepet játszó anyagok, mint például a zsákvászon, a művészi mondanivaló kifejező eszközeivé emelkedtek.

Balázs Irén művészetét a hihetetlen szorgalommal mindig újat keresés, az egyéni stílus, a követhetetlen technika, témában pedig a bőség jellemzi. Nem csoda tehát, hogy bár rövid ideje alkot a textilművészet műfajában, máris világszerte elismerést arattak alkotásai. Műveit bemutatták már Berlinben, Potsdamban, Erfurtban, Manchesterben, Madridban, legközelebbi kiállítása pedig Párzsban lesz ez év december 2-án.

A Munkácsy Mihály Múzeumban szeptember 26-ig látható kiállítás nyitánya egy iparművészeti sorozatnak, amelyben minden év szeptemberében egy-egy alkotó műveit ismerhetik meg az érdeklődők. Tervezik, hogy jövőre Bohus Zoltán nikkel és üvegplasztikáit hozzák el Békéscsabára.

Bede Zoltán

legutó
3 terme
tak, s
hogyan

át, ami
Bizottságok
a forró té-
ető vizsgá-
dellenessé-
rtak fel,
ný határát
ekmény el-
gyanújára
éren való-
ának tűnt
ékenysége.
ugyanis
iakhoz ha-
okra mu-
olt hiába-
lenőrzés, a
sa. Az el-
alatt me-
kezetében
ult a kö-
fgy össze-
sgálat. A
belső el-
hatékony-
. Szembe-
tban egye-
kezetekben
aesés. Sőt,
n jobb a
Az ellen-
zakképzett
várható,

sének feltétele. Több termelő-szövetkezetben megfelelő számviteli — bizonylati szabályzatot dolgoztak ki.

TAGADHATATLAN mindez, azonban... A népi ellenőrök most is sok hibát tártak fel. A szabálytalanságok megszüntetésére hozott vezetőségi határozatok végrehajtását alig ellenőrzik, de a külső szervek intézkedéseire sem fektetnek súlyt. Az ellenőrző bizottságok ritkán élnek azzal a lehetőséggel, hogy egyes nagy szakértelmet igénylő vizsgálatokhoz a tsz-szövetség revizori irodájától kérjenek segítséget. A személyzeti munka is kívánnivalót hagy maga után. Több helyen felelős beosztást tölt be olyan személy, akinek nincs erkölcsi bizonyítványa. Sok hanyagságot állapítottak meg a népi ellenőrök a házipénztárakban, s a bélyegzők kezelésével kapcsolatban is. Az egyik szövetkezetben a kilépett dolgozótól elfelejtették visszakérni a bélyegzőt. Hiányos az alkatrész és a takarmány nyilvántartása, pontatlanok a munkaköri leírások, s a bizonylati fegyve-

arányú fe
úton még
másutt. M
dekében,
közlekedés
tet időben
jék és m
— kérdezt
őr főhadna
Közlekedé
kárától.

— Első
kell fordí
nek a köz
szítésére.
nünk ann
nem „kis-
magatartá
ző közlek
nyegesen
kétől. Ta
gyelme s
esetben n
nem az é
fordul elő
megjegyzi
ugyanakk
bességbe

— A
*nyegető
felmérn
mégis*

---

emből

ek adta ki n

arvas. Len-
latti lakos
s és más
niatt már
agatartásán
vesztésének
változtatott.
ól keresett,
gazdaságá-

ása

zvevők, kö-
chológusok,
gy egyházi
ői, egyetér-
éppen ez
mének ke-
kérdésre a
adni, mert
sabb isme-
válasz óha-
d. A tele-
gálat nem-
ért speciá-
lszer kidol-

ség, amely-
jelenleg
atot képvi-
munkatárs-

ból külön jövedelm
lisban mégis soroz
tett el bűncselekm
késszentandráson e
zelében levő tany
módszerén sem vá
használva az er
kenységét gáztűzh
adta ki magát.
úgy is viselkedett
lenőr. Határozo
ugyanakkor megr
mögött senki se
csalót. A gáztűzh
lékosan megvizsgá
rű tanácsokkal lá
lajdonosokat. Moh
vesztét okozta. S
aprópénze, így jel
borravalóra tett sz
díjon felül. Vég
emiatt jelentették
hely-tulajdonosok
lót.

A Szarvasi Járá
lastyán Jánost hat
lás miatt 8 hóna
vesztésre ítélte, s
rint pénz mellékb
sújtotta. Ezenkívül
tiltotta a közügyek
tól. A szabadságves
ben kell letölteni
szabadságra nem

▲z ítélet jogerős.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5L
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 SEP 15
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Balázs Irén
textilmérnök
1021

Október: múzeumi hónap

A közművelő múzeumok ünnepe

A múzeumok áhitatos csendjéhez csöppet sem hasonlít az a nyüzsgés, amely a Békés megyei Múzeumok Igazgatóságának irodáit ezekben a napokban betölti. Jóformán egy beszélgetésre alkalmas zugot se találunk, hiszen mindenütt serény munka folyik. Cseng a telefon, írógép kattog. A „Nagy Esemény", az idei múzeumi hónap előkészítésének időszaka ez.

— Tulajdonképpen az egész évben a mostanihoz hasonló munka van itt, de a múzeumi hónap mégis rendkívüli esemény mindannyiunk számára — mondja *Dér László* igazgató. — Ünnep is, de főként nagy felelősséggel járó munka ez, hiszen például itt, a Munkácsy Múzeumban az elmúlt évben 67 ezer látogatónk volt, s ebből 24 ezren a múzeumi hónap során kerestek fel bennünket. Ilyenkor mi is számvetést készítünk az elmúlt évről, s remélem nem kell szégyenkeznünk az eredmények miatt. Ami a közelmúltat illeti, legfontosabbnak tartom, hogy tovább bővült

a múzeum művelődési szerepe

Egyre nyitottabb intézmény lettünk, állandóan keressük a kapcsolatot a közönséggel: az üzemekkel, az iskolákkal, a művelődési házakkal. Jól együttműködünk a TIT szervezeteivel és az ifjúsági klubokkal, s külön öröm számunkra, hogy megyénk 490 szocialista brigádjával tartunk rendszeres kapcsolatot. Ebben az évben az országos közművelődési alapból 200 ezer forintot kaptunk, múzeumaink audiovizuális berendezéseinek kibővítésére. Ebből a pénzből magnetofonokat, lemezjátszókat és erősítőberendezéseket vásároltunk, felújítottuk a diavetítőkészülékeinket, új filmfelvevőket vettünk. A közönség jobb tájékoztatására szeretnénk négynyelvű információs berendezést felszerelni a csabai szlovák tájházba, a szarvasi szárazmalomba és Gyulán az Erkel-emlékházba. Valamennyi munkatársunk tudja, hogy a közművelődési tevékenység elválaszthatatlan a múzeum mindennapi életétől, s remélhetőleg ezt tükrözik majd a szeptember—október hónapban tartott ünnepi rendezvényeink is.

Az idei múzeumi hónap egyik érdekessége, hogy a kiállítások a képzőművészeti világhét eseményeihez is kapcsolódnak, ezért a szokásosnál több képkiállítás szerepel a programban.

— Nemcsak a képzőművészet felé fordul hangsúlyozottan a figyelem, hanem a természet és műemlékvédelem is a korábbinál nagyobb teret kap — tájékoztat *Beck Zoltán*, a közművelődési osztály vezetője. — A kiállítások, az előadások és egyéb rendezvények is azt a törekvésünket mutatják, hogy tovább kívánunk lépni a közönséggel való kapcsolatok erősítésében.

Gazdag program

várja az érdeklődőket a múzeumi hónapban. Hivatalos megnyitóról ez alkalommal nem is nagyon beszélhetünk, hiszen a képzőművészeti világhéten a Munkácsy Múzeumban rendezett Balázs Irén fal- és textilkiállítása már az ünnepi programhoz tartozik. Idén is megrendezzük Gyulán a Békés megyei képzőművészek grafikai kiállítását, Békésen pedig Gaburek Károly festőművész képeit láthatja a közönség. Hogy a megyehatárokon is túllépjünk, Orosháza ad otthont Hézső Ferencnek, a vásárhelyi művésznek, Békéscsabán pedig a pécsi galéria tagjainak legújabb munkái lesznek láthatóak. A megyeszékhely munkásközönsége láthatja a nagy magyar festők reprezentatív kiállítását a MÁV művelődési házban és a víz- és csatornamű vállalatnál. Medgyesegyházán a lakodalmas kulcsoskalács sütéséről mutatunk be tárgyi emlékeket, a szabadkígyósi szakmunkásképző iskolában pedig a Békés megyei természetvédelemről lesz kiállítás. Előadásainkat is úgy próbáltuk összeállítani, hogy a részvevők ne csak passzív hallgatók legyenek, hanem

a közönség is kapcsolódjon be

a közös beszélgetésbe. Zsadányban például arról a néprajzi gyűjtőmunkáról lesz szó, amelyet a községben végeztek az ifjúsági tábor részvevői. Országos érdeklődés kíséri azt a kutatómunkát, amely az üzemtörténeti emlékek gyűjtését és megőrzését szolgálja. Megyénk szocialista brigádjai sokfelé kutattak eddig is a gyárak múltját idéző emlékek után, s szeretnénk majd egy közös kiállításon bemutatni az összegyűjtött anyagot. Az üzemtörténeti kutatómunkáról is hallunk majd előadást a megyei művelődési központban. Októberben első ízben kerül megrendezésre a Munkácsy Múzeumban az Új Auróra című irodalmi antológia estje. Műemléki séták, néprajzi és természetvédelmi kirándulások színesítik majd a programokat. A múzeumi hónap eseménysorozata a múzeumbaráti kör november 7-i hagyományos ünnepi közgyűlésével zárul. Reméljük, hogy a mostani rendezvények sok hasznos művelődési lehetőséget jelentenek, s az ünnepet hozó október után is szoros kapcsolatban maradunk a közönség széles rétegeivel.

A. T.

C

Képtelen riport egy tízgyermek

A szó igazi és átvitt értelmében is képtelen ez a riport, mert hogyan is lehetne mind a tíz gyermeket, no meg a szülőket bemutatni ilyen rövid írás keretében? Mindegyik élete külön-külön is egy regény lehetne, hiszen már nem kis gyermekek — vagy legalábbis nem mindegyik — és ha tanyán is élnek, azért életük eseményekben gazdag.

Amikor ott jártam, éppen nagy munkában voltak, elsősorban a család férfi tagjai. A közelben egy kis tanyát hoztak rendbe, rakták a cserepet a tetőre, vakolták a falakat. Új otthon készül a legkisebb Roszik csemetének — az unokának —, aki ma még a szomszédos nagy családi ház lakója. Gyuri — sorrendben a harmadik fiú — ugyanis megnősült, s mivel lakásuk nem volt, hát ott maradt a családi házban, s odavitte a menyecskét. Megosztották a szülők a tanyát az ifjú párral. Nemsokára persze jelentkezett az új jövevény: az unoka. Így bizony már nagyon is szűknek bizonyult a kétszobás tanya, nem volt hát más választás, mint hogy szülői segédlettel megvegyék az előbb említett épületet és átalakítsák, otthonossá tegyék a háromtagú fiatal család számára. Ha ők elköltöznek, akkor már tágasabb lesz a most szűk tanya, mert a nagyszobát elfoglalhatják a lányok.

Igaz, ők vannak kisebbségben, mert Roszik János családjához hat fiú és négy lány tartozik.

Mivel az idő is kedvezett, minden épkézláb ember ott dolgozott a kis tanya építkezésén. Ezért volt aztán az, hogy a népes családból csak Marit — a negyedikes gimnazistát és az ifjú menyecskét, a picivel — találtam otthon. Ők aztán felváltva sorolták ki hol dolgozik, tanul. Egyáltalán milyen az élete egy nagy családnak a Kondoros és Kétsoprony közötti tanyavilágban.

Hat fiú és négy lány sorsa dióhéjban

A legidősebb Judit, már tíz évvel ezelőtt férjhez ment. Kovács Jánosné férjével és két gyermekével saját házában Kondoroson él. Érdekes, hogy Roszikéknál csaknem minden gyermek és az apa is, a termelőszövetkezet tagja. A vejük, Kovácsné férje is ott gépkocsivezető.

Juditot követi János, aki rakodó az Egyesült Termelőszövetkezetben. Ő is otthagyta a szülői házat, hogy önálló életet élhessen, megnősült. Ez a természet rendje. És az is, hogy a szülők élete folytatódik az unokákban. Jánoséknak már volt egy gyermekük, felesége a napokban adott életet a másodiknak.

Folytassuk a névsort: Pali következik, aki alig egy éve nősült, elhagyta a szülői házat, mégis a közelben maradt, mert Kondoroson él, szintén a szövetkezet tagja.

Még így is itt maradtak néhányan ezen a tanyán, az előbb említett Gyuri a feleségével és a pici unokával, majd Misi, a tsz egyik traktorosa, őt követi Gábor, a tsz villanyszerelője, és a lányok: Mari, Ildi, Aranka, majd a legkisebb fiú, András.

Marika nevetve mesélte, hogy szinte gondolkoznia kell azon, hányan is vannak és hogy hívják őket. Inkább a lányokról mondott többet. Elsősorban saját magáról.

— Jelenleg a békéscsabai szlovák gimnázium negyedikes tanulója vagyok — mondott

Az a jó, hogy

— Még az a jó, hogy kollégisták lehetünk, s így nem kell egész éven át itt szoronganunk. A nyári hónapok meg valahogy csak eltelnek. Szerencsére kedvezményt is kaptunk a kollégiumban, szinte fillérekbe kerül az ellátás. Ezt jó tanulással igyekszünk honorálni, így például én két év alatt három osztályt végeztem el. Szeretek tanulni. Legkedvesebb „hobbim" a zene. Járok a csabai zeneiskolába. Tanítani szeretnék.

Két cipó a

Roszik Jánosné tényleg hamar hazajött. A kerékpáron — amivel úton volt — két friss cipó pirosodott. Kondorosról hozta. Ildivel ott voltak bevásárolni.

— Nem könnyű a családot ellátni élelmiszerrel, mert nagy a távolság. Ilyenkor, nyáron

Értesítjük tisztelt vevőinket

A FERROGLOBUS TEK VÁL
LYI TELEPÉN
október 1-től

megszűni

AZ

árukiszol

Országos hálózatunk legkö
Békéscsaba, Bartók B

BALÁZS IRÉN

BALÁZS IRÉN

MŰCSARNOK
BUDAPEST
1979

BALÁZS IRÉN
FAL- ÉS TÉRTEXTIL
KIÁLLÍTÁSA
1979. OKTÓBER 27.—NOVEMBER 18.
MŰCSARNOK
BUDAPEST
A KIÁLLÍTÁST RENDEZTE:
DOBAI ÁGNES
A KATALÓGUST TERVEZTE: ZSÓTÉR LÁSZLÓ
FOTÓ: NÉMETH ALADÁR
F. K.: HIDVÉGI ISTVÁN IGAZGATÓ

IRÉN BALÁZS'S
MURAL AND SPATIAL TEXTILE
EXHIBITION
27. OCTOBER—18. NOVEMBER
ARTS HALL
BUDAPEST — HUNGARY
THE EXHIBITION IS ORGANIZED BY:
ÁGNES DOBAI
CATALOGUE DESIGNER: LÁSZLÓ ZSÓTÉR
PHOTOS BY: ALADÁR NÉMETH
PUBLISHER: ISTVÁN HIDVÉGI

EGYETEMI NYOMDA — 79.4685 BUDAPEST, 1979. FELELŐS VEZETŐ: SÜMEGHI ZOLTÁN IGAZGATÓ

Teljes fegyverzetben pattant a közönség elé, kereken hét évvel ezelőtt — az 1973-as kiállításán, a legelsőn — Balázs Irén. Festőként már egy évtizede nevet szerzett magának, de a textil-tervező Balázst senki sem ismerte még. Kiállítása váratlan erejű szellemi izgalmat keltett; kitűnt ez a gyűjtemény érettségével, az alkotások magabiztos építkezésével, nemkülönben egy kész oeuvrenek számító hatalmas anyagával. Elsősorban újszerűségével, merész hangjával.

A Balázs-művek indítása a folklór, a magyar falu, illetve egy poszt-Pop Art; ez a két tendenciája mindmáig tart, de mindig sokkal-sokkal többet mond az alapigazságoknál. Általánosít. Csaknem valamennyi darabja már kezdetben is tértextil volt. Sőt aktív textil. Fölhasznált saját szövésű és kész anyagokat, vagy kötelekből alakított formákat hozott, meg a legjellegzetesebb technikáját — ahogyan ő elkeresztelte — a hímzett varrott juta reliefeket. És már akkor is hozott tárlatára textilszobrokat, fejeket, büsztöt. Emlékezetem szerint senki sem csinált ilyesmit őelőtte, ilyen pszeudó-szobor műfaj — legalábbis nálunk — nem létezett. Sem kőben, sem bronzban, sohasem láttunk még ilyen kihegyezett indulatú szobrászatot — szerencsére velük, és fiatalabb testvéreikkel most is találkozunk —: több mint fanyarak ezek a textil-szobrok, Balázs iróniája inkább vad, mint szelíd. Irányzatát hét éve úgy jelöltem — ma sem tudnám pontosabban —, hogy verista. Az akkori Balázs Irén kiállításról azt gondoltam, hogy egyszeri csoda történt, ilyen bravúrt, ilyen teljesítményt nem lehet megismételni. Ez a műcsarnoki gyűjtemény tanusítja, hogy ez a művész — sportnyelven mondva — igenis tartotta a formáját, sőt megintcsak tudott még meglepetéssel is szolgálni. Még a műtárgyainak mennyiségével, és beléfektetett — igaz, kamatostól visszatérülő — munkájával is.

Ötletekben úgylátszik kimeríthetetlen, ennél is fontosabb, hogy valamennyi ötletét megvalósítani is tudja. Hogy a gondolatait le tudja fordítani szabatos plasztikai nyelvre. A tér iránti igénye megnőtt, teret kívánó konstrukciói egyrészt folyamatok (Utazás), illetve fogalmak plasztikai — a szójáték nem szándékos — megfogalmazása, hol nyíltabb allegóriákkal, hol áttételesebben. Aztán még tovább fejleszti folyamatainak láncolatát. Ezekben a műveiben, mintegy színpadot épít, mostmár nemcsak a három dimenzióval, hanem voltaképpen a negyedikkel, az idővel is gazdálkodik. Komplexumai — persze a saját nyelvén — rögzítik a friss gyümölcs, a tulipános motívum, vagy a mézeskalács huszár — mondhatnám — technicizálódását, eliparisodását. Az összetett terű — ezeket neveztem színpadoknak — művein kívül, ennek a kiállításnak a másik köre — megint csak kell az új szóalkotás — a komplex, kettős darabokból áll. Bennük maga a tárgy, mint a hagyományos, vagy a modern szobor, de mellette, a tőle elválaszthatatlan kiegészítője, mint a láda mellett a kötél, a búzával tömött zsák mellett a szakajtó; még az Ajándék tojások egyikét másikát is ketté osztotta a művész, csak a jégzsinórjuk tartja össze. Ezek a komplexumok is folyamatok, kevesebb fázissal és kevésbé intenzív térbeli igénnyel, mint a színjátékok, de szándékban és gondolatban legközelebbi rokonai egymásnak.

A kritika és önirónia mellett — jóllehet Balázs Irén ösztönös humora, a komolyságon belüli játékra való hajlandósága enyhíti —, nem kevés határozott ítéletet is találunk ebben a gyűjteményben. Mert voltaképpen szociográfiai munka is ez a tárlat, napjaink helyszínelése.

FRANK JÁNOS

Round seven years ago, at her first exhibition in 1973 Irén Balázs burst into the foreground in full harness. As a painter she acquired a name almost 10 years ago, but as a fibre-artist Irén Balázs was still unknown.

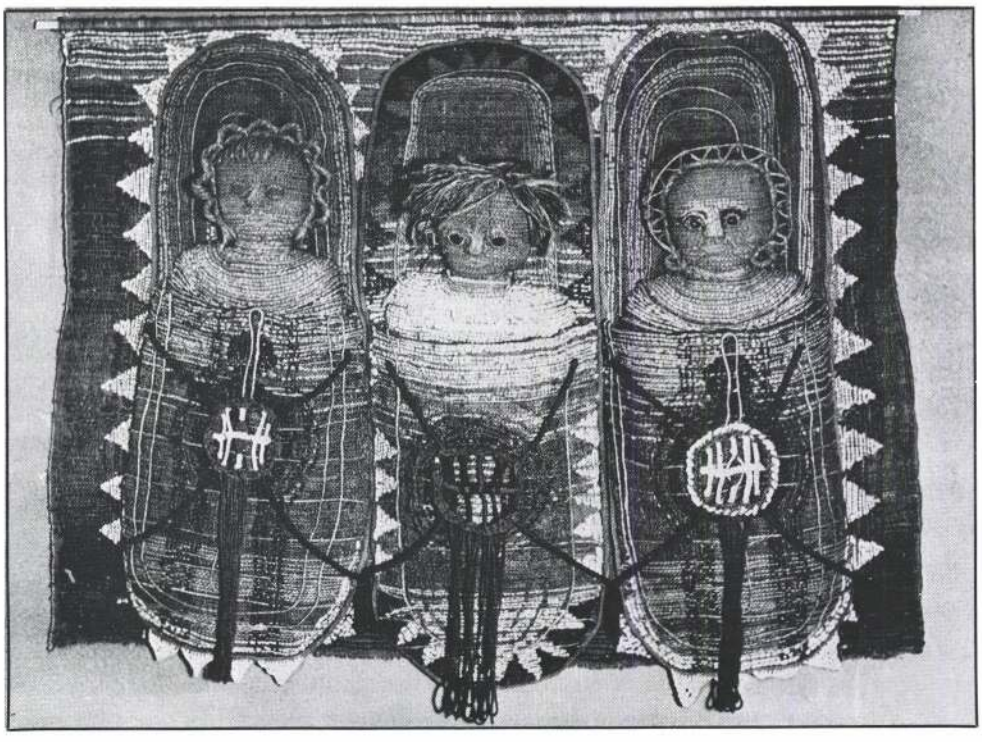
Her exhibition stirred intellectual excitement of an unexpected force being revealed by the maturity of her collection, the forceful structure of her creations and by her vast material being an all embracing artistic achievement — an oeuvre — excelling by its novelty and intrepidity.

The basic idea of Irén Balázs's works is bedded in the folklor, the Hungarian village and a post pop-art; these tendencies are still prevailing, but the artist often says much more in her works than is contained in any axioms. Even when she is generalizing, her works are three-dimensional, in fact active textiles. She uses her own woven and machinemade materials and presents forms shaped from cords, but her most characteristic technique is what she herself calls "embroidered sewn jute reliefs". Already at that time she exhibited textile made sculptures, heads and busts. To the best of my knowledge nobody has made this type of pseudosculptural artistic work in our country up till now. Neither in stone, nor in bronze have we ever seen this kind of "hot tempered" sculptures; fortunately, however, they are reappearing along with the most modern ones. Irene Balázs's textile sculptures are more than acrid and her irony is untamed and by no means gentle. Seven years ago I found her artistic line to be veristic, and at present I still maintain the same opinion. At Irén Balázs's first exhibition I had the impression that a non-recurring wonder has happened; it is simply impossible to repeat such virtuosity and artistic achievement. This collection shown in the Art Gallery goes to prove that — sportively saying — the artist has well kept her form, what more she was again able to startle us with the quantity of her artistic works and with her sincerity.

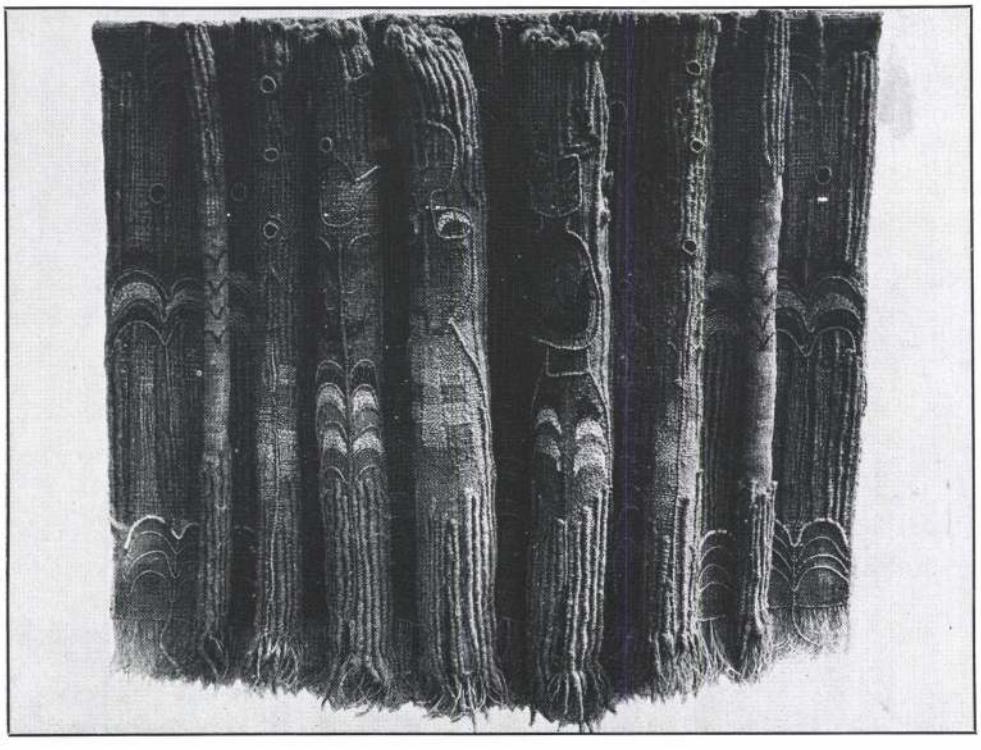
Her inspirations seem to be unlimited, but what appears to be even more important is the fact that she is able to realize all of her ideas; she can translate her conceptions into a correct plastic art language.

Her demand for space increased; her space requiring structures, being partly sequences (see "Journey"), resp. shaping of plastic concepts, here and there with uncealed allegories and partly with metastatic ones. Then she is further developing the chainwork of her sequences. In these of her works she so to say builds up a stage no longer with three dimensions only but in fact with a fourth one, in which the actions take place in a sequence of time. Her complexes — as she calls them in her own language — representing fresh fruits, motives with tulips and honeycake hussars tie up technicity and industrialization. In addition to her works with a complex space — what I called stages — there is another line represented at this exhibition namely complex double pieces (again a new concept). In them one finds the subject like in that of traditional or modern sculptures but along with it there is its inseparable complement e.g. the cord along the chest, the bread-basket next to the sack packed with wheat; even the eggs cut in two by the artist and entitled "Transformation" and holding together by their navel string only represent the process of the coming into being. These complexes are also sequences with less phase and less intensive space requirement than the "stages", but are nevertheless closely related as regards the intention and the thought conceiled in them. Besides criticism and self-irony, notwithstanding Irene Balázs's instinctive humour and bent for playing, we find in this collection quite a lot of definite judgement. In fact this exhibition is also a sociographic work, better to say an on-spot review of our present life.

JÁNOS FRANK

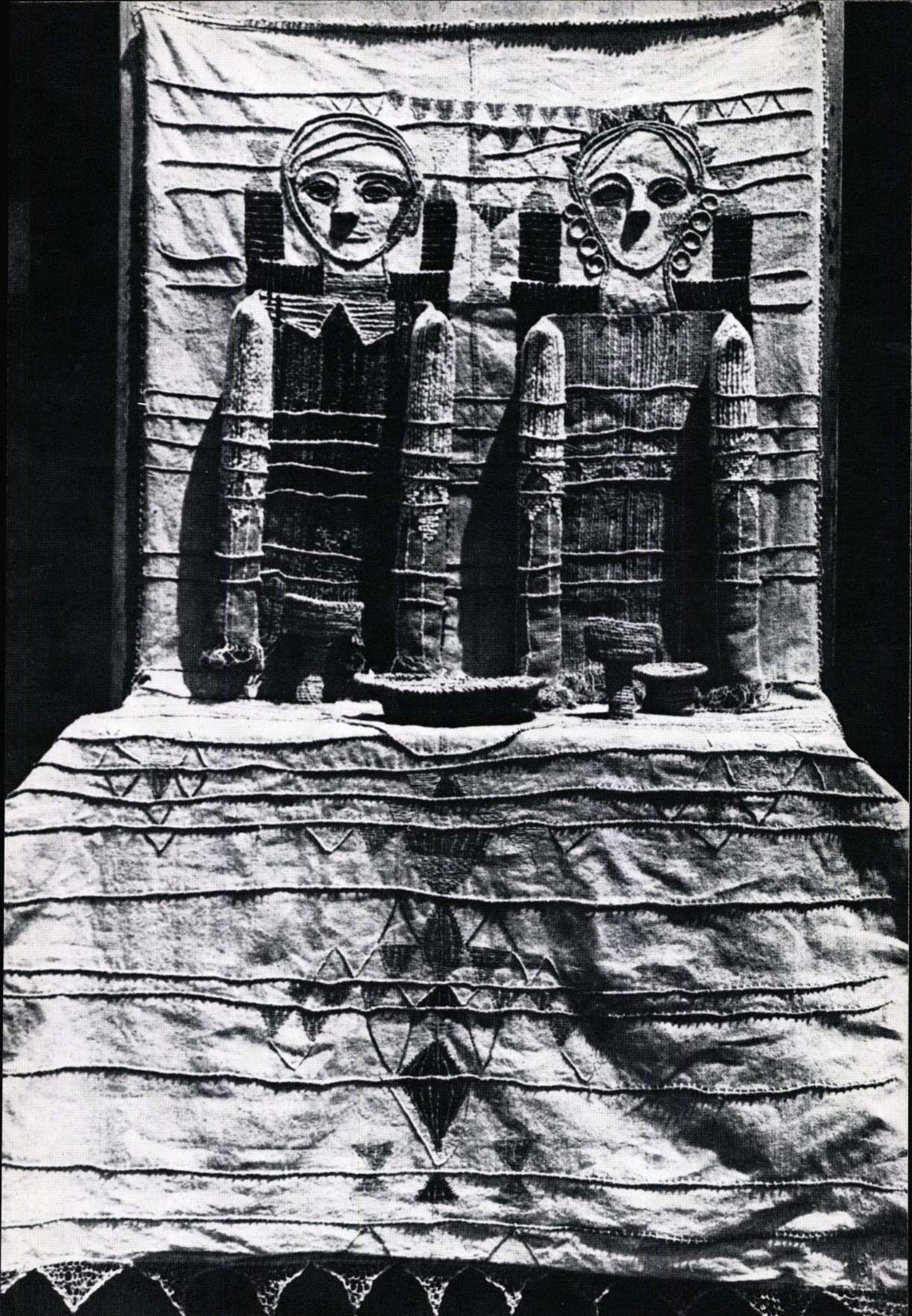

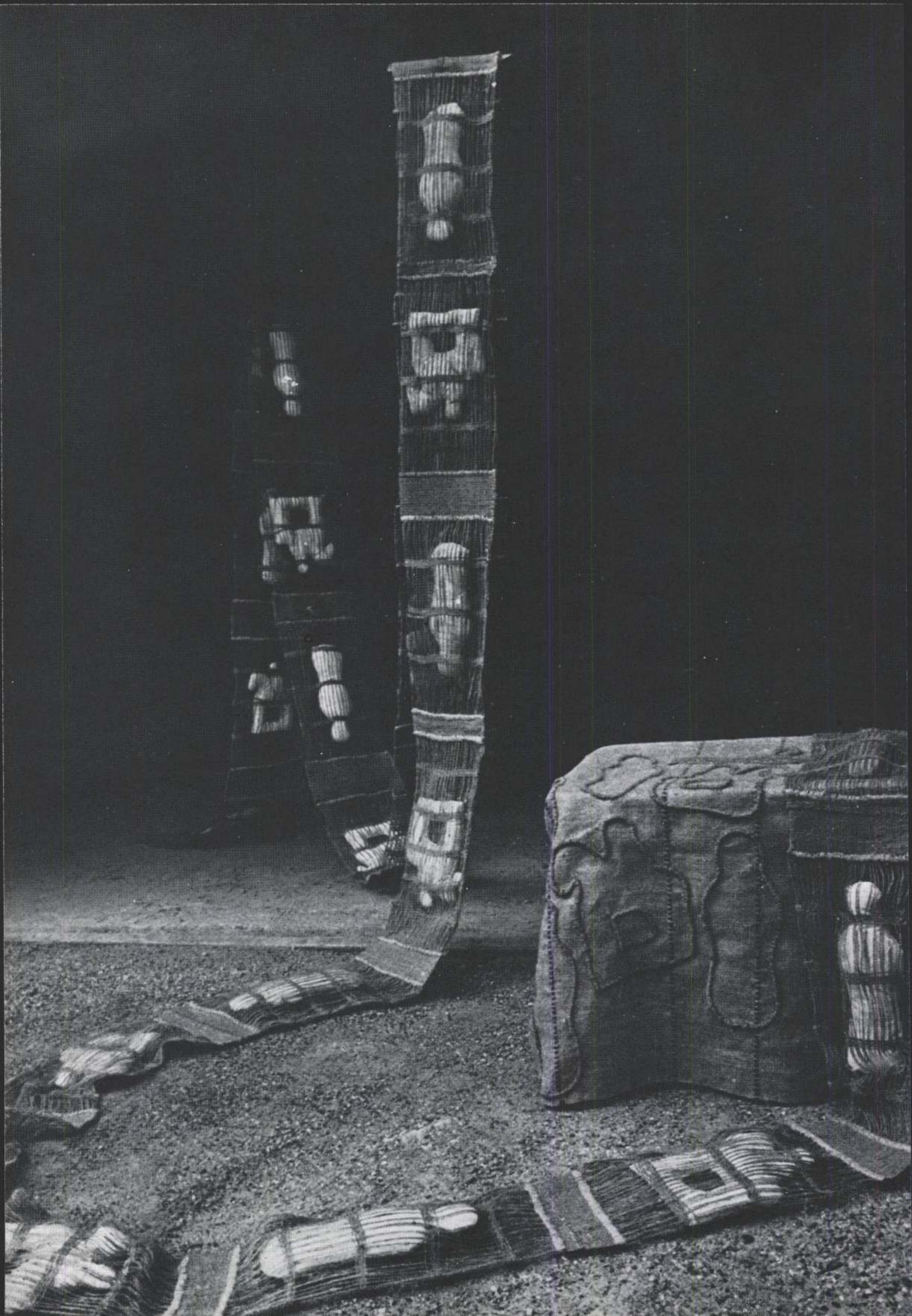
1

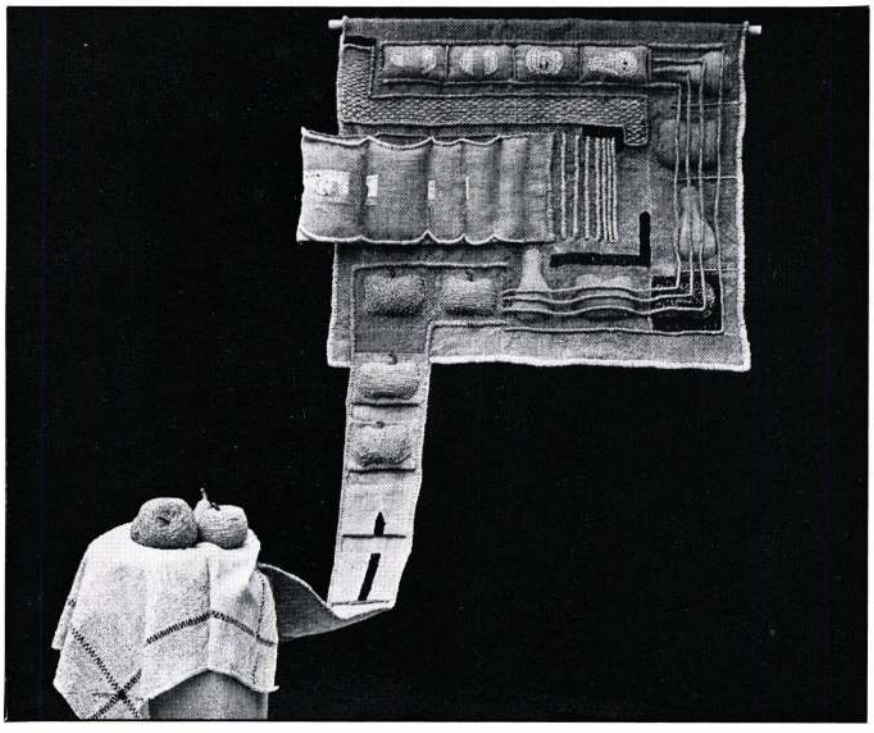

2

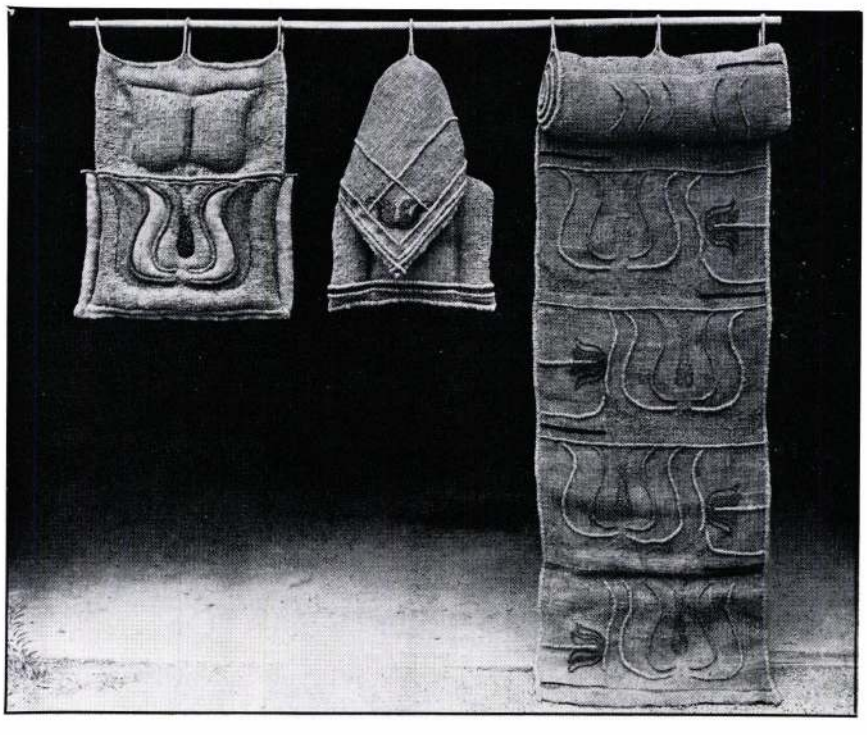
3>

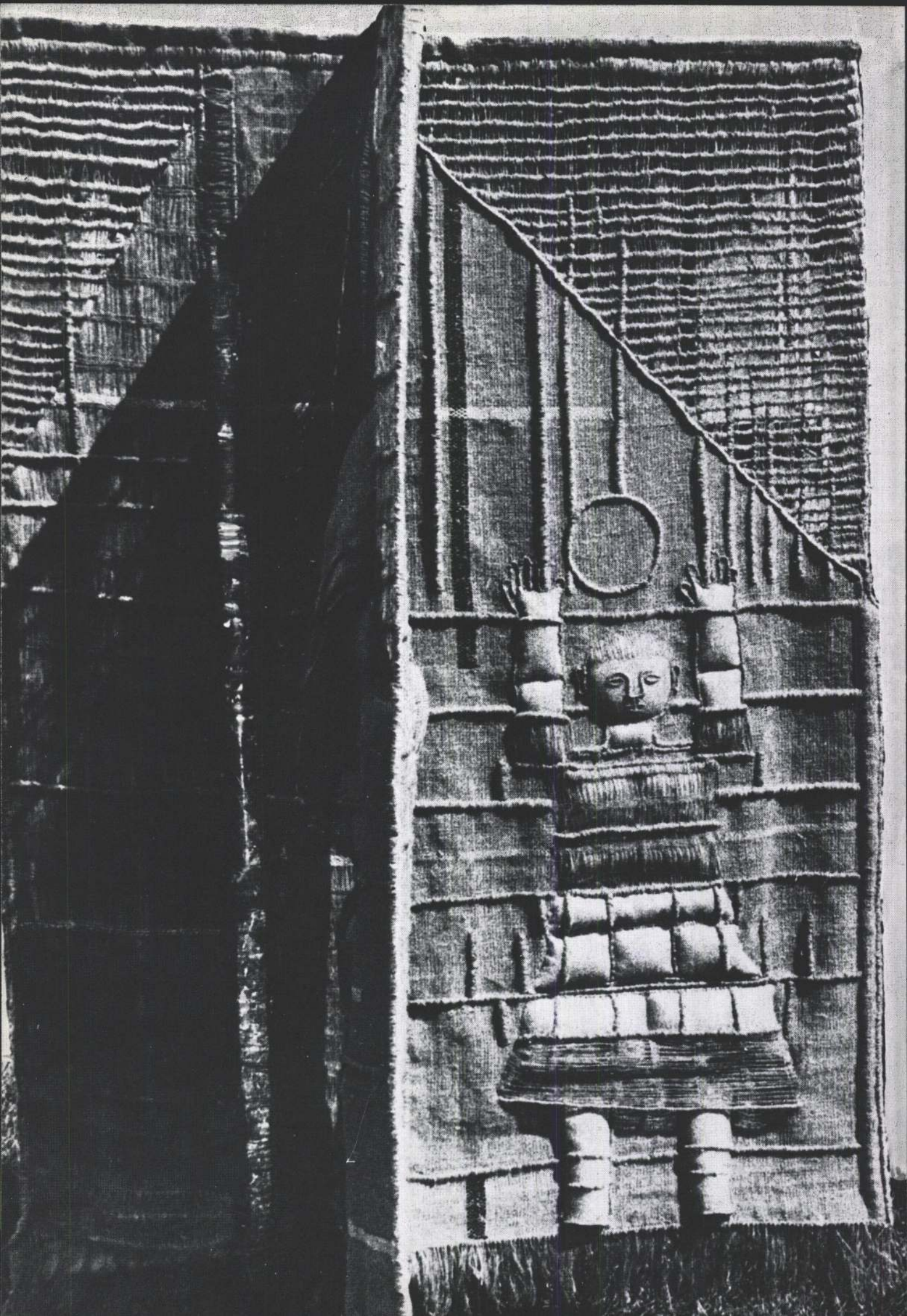

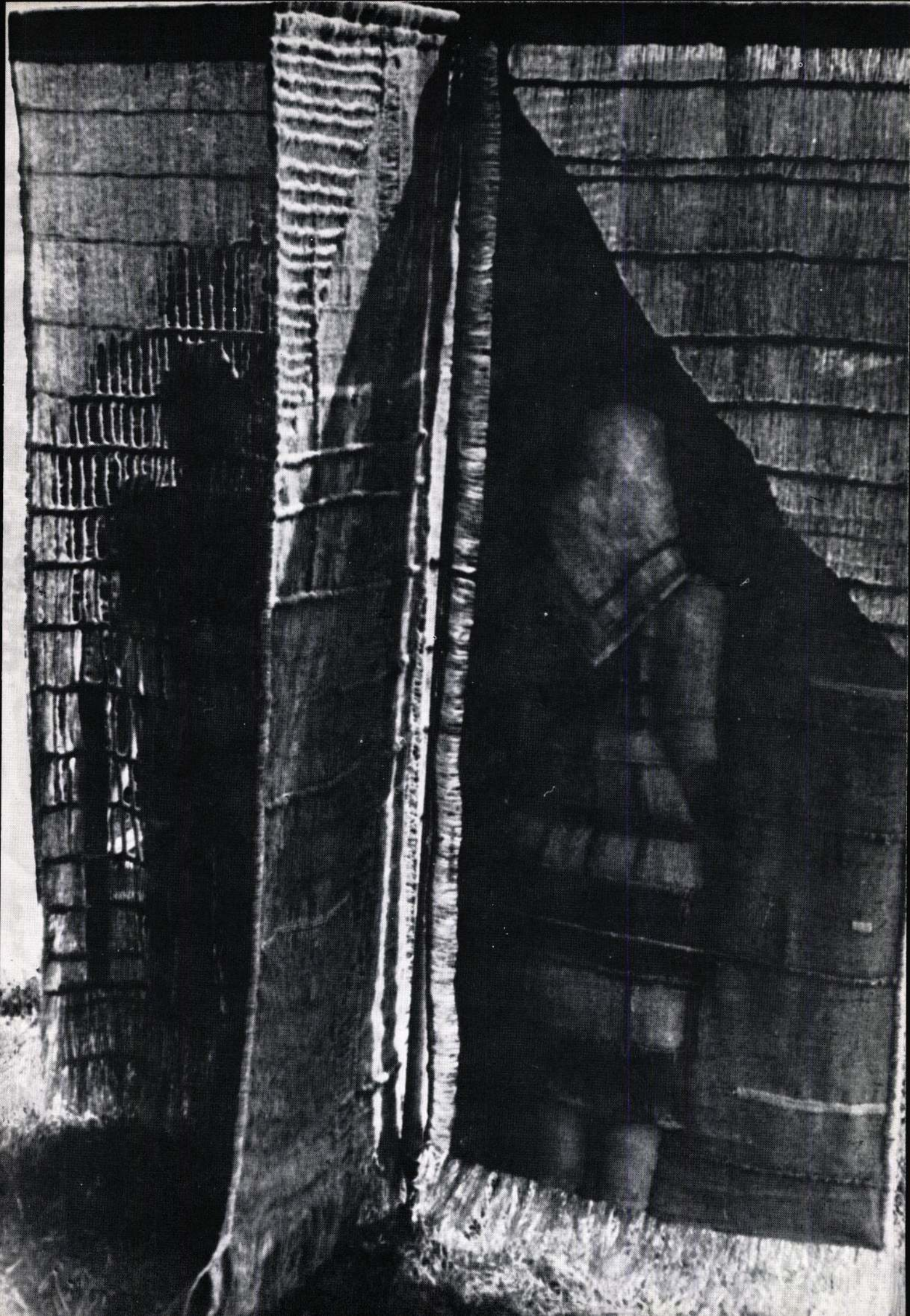

5

9

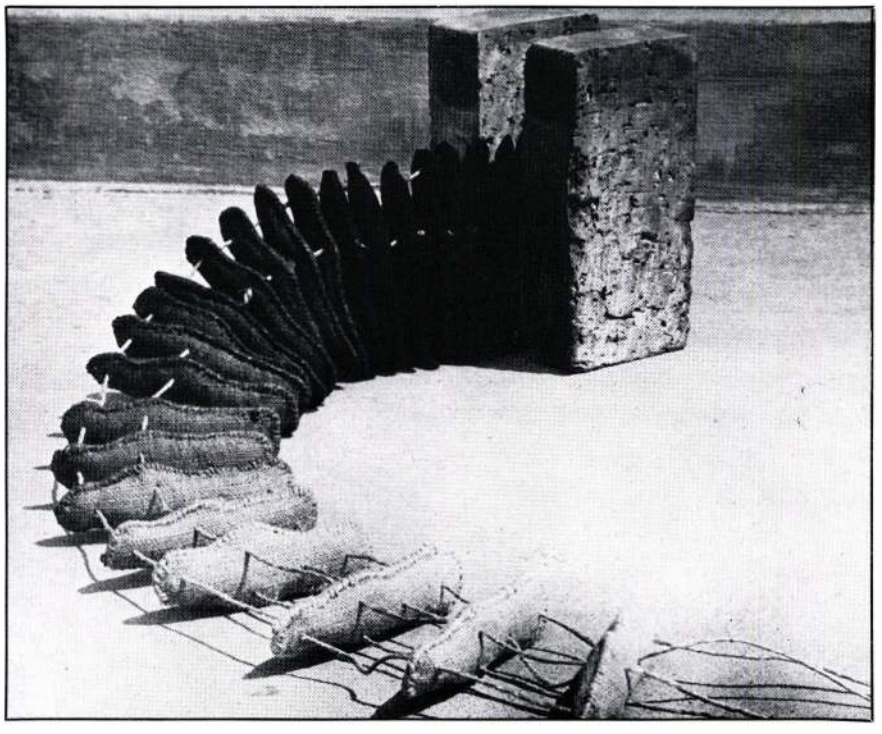

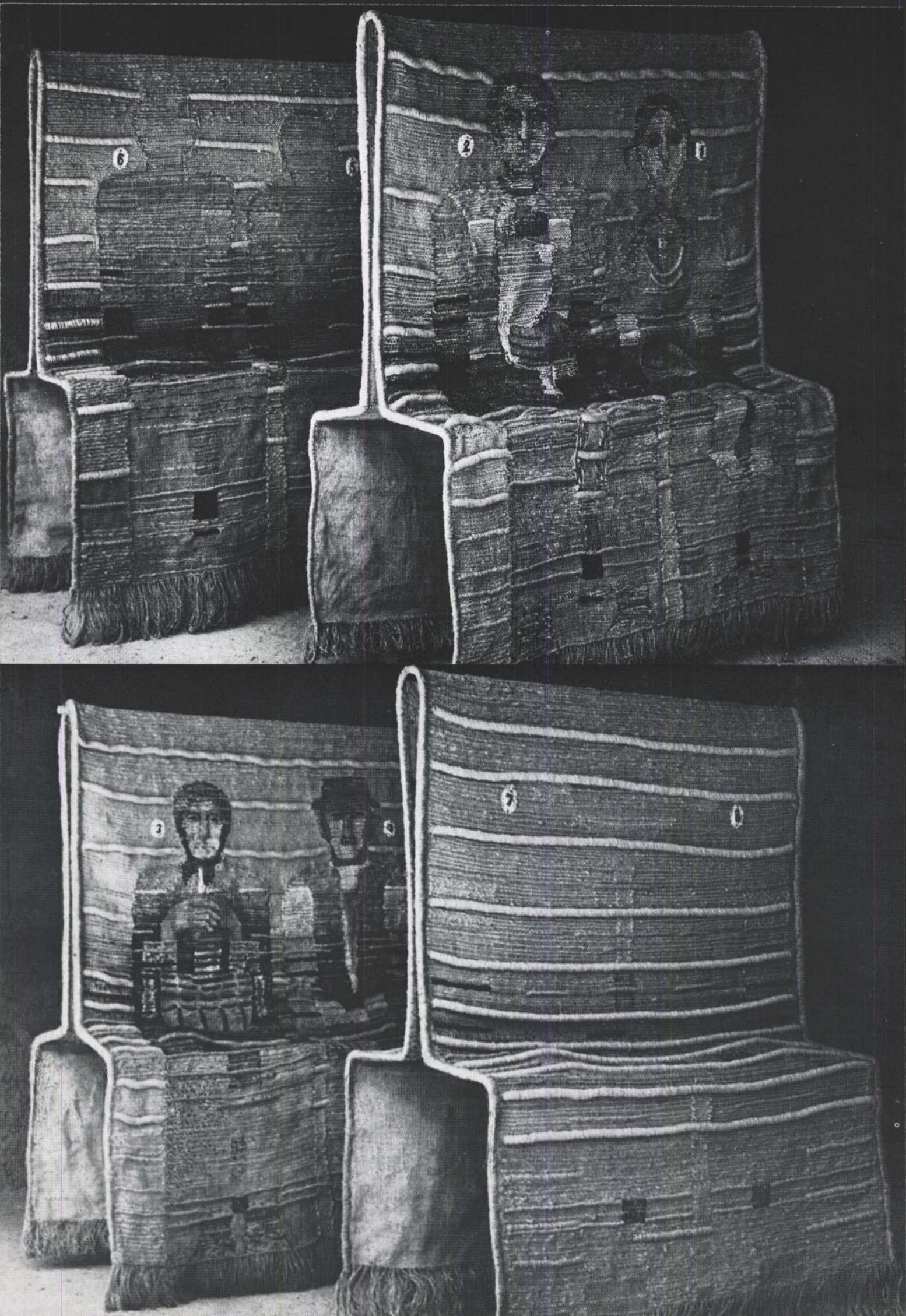

13

14

<12
15>
16>

BALÁZS IRÉN

H—1026 Budapest, Rügy utca 5.

1935 július 28-án született Ókígyóson. 1953—58 tanulmányok: Magyar Iparművészeti Főiskolán, tanára: Miháltz Pál

ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁSAI / ONE MAN EXHIBITIONS:

1973 a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Kiállítóterme, Budapest; Potsdam; Magyar Intézet, Berlin
1974 Eisenhüttenstadt
1975 Művelődési Ház, Békéscsaba
1976 Galerie Sin'Paora, Párizs
1976 Munkácsy Mihály Múzeum, Békéscsaba
1977 Galerie Aspermont, Párizs
1978 Móricz Zsigmond Művelődési Központ, Szentes; Bartók Béla Művelődési Központ, Szeged

CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSOKON RÉSZT VETT / GROUP EXHIBITIONS:

1958 Fiatal Képzőművészek Stúdiójának kiállítása, Ernst Múzeum, Budapest
1963 Dolgozó emberek között, Ernst Múzeum, Budapest; Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállítás, Miskolc
1970 Egri Országos Akvarell kiállítás, Eger; Ferencvárosi Képzőművészek és iparművészek kiállítása, Budapest
1971 Fiatal Képzőművészek Stúdiójának kiállítása, Ernst Múzeum, Budapest
1972 II. Fal- és Tértextil Biennálé, Savaria Múzeum, Szombathely
1973 Mai Magyar Iparművészet I., Iparművészeti Múzeum, Budapest; Manchester Polytechnic
1974 III. Fal- és Tértextil Biennálé, Savaria Múzeum; Szombathely; Szocialista Országok I. Quadriennáléja, Erfurt; Madrid; Barcelona; Buenos Aires; Lima; Caracas
1975 Jubileumi Iparművészeti Kiállítás, Műcsarnok, Budapest; a Népművészet Szellemében, Kecskemét; Baja; Magyar Miniatűr Textilek, Savaria Múzeum, Szombathely; Galerie Sin'Paora, Párizs; Moszkva; Tbiliszi; Damaszkusz; Beirut
1976 IV. Fal- és Tértextil Biennálé, Savaria Múzeum, Szombathely; Marokko; Windelsbach (NSZK); London; Lipcse; Milánó; Wegierska Miniatura Tkacka, Galeria MDM, Warszawa; Tunisz
1977 A „Népművészet Szellemében" Katona József Múzeum, Kecskemét; Internationale Exhibition de la Tapisserie, Museé Jenisch, Vevey; Amos Anderson Museum, Helsinki; Nordjyllands Kunstmusem, Aalborg, Prága; Pozsony; IX. Biennial International of Stitchery Arts and Crafts Center, Pittsburgh (USA)
1978 Kulturfond Nikolaj Kirke, Koppenhága: Iparművészeti Múzeum, Belgrád; III. Nemzetközi Textil Biennálé, Lodz; Muzeum Architektury, Wroclaw; Galeria Sztuki Wspolczesnej, Opole; Zacheta, Warszava
1979 Ruth E. Down Fine Arts Gallery, State University of New York; X. Biennial International of Stitchery Arts and Crafts Center, Pittsburgh (USA)

MŰVEI KÖZTULAJDONBAN / WORKS IN STATE PROPERTY:

1959 a Dózsa György úti büfé mozaikja, Budapest
1963 óvoda homlokzati mozaikja, Szeged
1972 a Piliscsabai Mezőgazdasági Szakiskola tanácstermének textil faliképe — Flóra-fauna Iparművészeti Múzeum, Művészeti Alap, Kulturális Minisztérium, Budapest; Savaria Múzeum, Szombathely

MŰVEI MAGÁNGYŰJTEMÉNYBEN / WORKS IN PRIVATE COLLECTIONS:

Paris, Milano, London, Bissingen (NSZK)

IRODALOM/BIBLIOGRAPHY:

Kövendi Judit: „Balázs Irén textilművész otthonában", Budapest. 1973 január.
Németh Aladár: „Eight Fiber Formers From Hungary", Craft Horizons, USA, 1973 április.
Frank János: a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Kiállítótermében rendezett kiállítás katalógusának előszava, 1973.
Frank János: „Balázs Irénnél", Élet és Irodalom, 1973. július 7.
Bojár Iván: „Kiállításról kiállításra", Magyar Hírlap, 1973. augusztus 8.
Fekete Judit: „Balázs Irén kiállítása a KKI-ban", Magyar Nemzet.
1973. augusztus 10.
Horváth Teréz: „Kiállítási Kalauz", Népszava, 1973. augusztus 17.
Vadas József: „Az ami...", Élet és Irodalom, 1973. augusztus 18.
Pap Gábor: „Balázs Irén", Művészet, 1973 november.
Attalai Gábor: „Balázs Irén kiállítása", Ipari Művészet, 1973/5 Inge Gerlich: „Kunstvolle Textilien aus Ungarn", Berliner Zeitung, 1973. december 8.
Frank János: „A revival in textile art", The New Hungarian Quarterly 1974/56.
Lucien Curzi: „La tapisserie hongroise d'aujourd hui: Chronique du ciel et de la terre", L'Humanité, 1975. június 16.
Bede Zoltán: „Alkotássá formálódik a fonal, juta és zsákvászon", Békés megyei Népújság, 1976. szeptember 21.
Koczogh Ákos: „Hagyományok jogosultsága", Népszava, 1976. szeptember 24.
Pap Gábor: a párizsi Galerie Sin'Paorá-ban rendezett kiállítás katalógusának előszava, 1976.
Alfredo Margarido: „O imaginario popular retomado pela tapecarija hungars", Coloquio Artes Lisboa, 1976 április.
Ónody Éva: „Műfajváltás", Ország-Világ, 1976. október 20.
Connaissance des Arts 1977 január, Paris.
Koczogh Ákos: „Mai Magyar Iparművészet / Textil", Képzőművészeti Alap Kiadó, 1975.
Koczogh Ákos: „Szép tárgyak dícsérete". Gondolat Kiadó, 1978.
T. L.: „Textilbüsztök, herkentyük", Csongrád megyei Hírlap, 1978. augusztus 9.
Kruzslic Pál: „Balázs Irén kiállítása Szentesen", Csongrád megyei Hírlap, 1978. május 31.
Frank János: „Az eleven textil" — Balázs Irén, Corvina Kiadó (sajtó alatt).

KATALÓGUS

HÍMZETT, VARROTT FALI TEXTIL / EMBROIDERED-SEWN MURAL TEXTILES:

SZÜRET, 1971
len, kender, gyapjú
100×200 cm
A Művészeti Alap tulajdona

HÁRMASIKREK, 1972 (1. kép)
juta, gyapjú
86×120 cm

BÁBOK, 1974
hesszián, gyapjú
220×240 cm

MESE, 1974
kender, gyapjú
250×110 cm

TALÁLKOZÁS, 1974
juta, gyapjú, műselyem
270×270 cm
A Kulturális Minisztérium tulajdona

HAJNAL, 1975
juta, gyapjú
120×180 cm

LOCSOLÓ, 1975
festett hesszián, gyapjú
110×100 cm

FATÖRZSEK, 1976 (2. kép)
juta, kender, gyapjú
120×150 cm

KEZDET, 1976
juta, műselyem
130×110 cm

ÖREGSÉG, 1976
juta, műselyem, gyapjú
200×110 cm

KÖRTÁNC, 1976
juta, gyapjú
250×220 cm

KAPU, 1977
jutacell, len, gyapjú
180×190 cm

LÁDA I., 1977
jutacell, len
110×110 cm

SZUVENIR I., 1979
juta, len, műselyem
118×120 cm

SZUVENIR II., 1979
juta, len, műselyem, szálkihúzás
95×180 cm

AZ EMLÉKEZET, 1979
len, kender, gyapjú
135×105 cm

NAPRAFORGÓK, 1979
juta, hesszián, kender
170×180 cm

EMBER ÉS TÁJ I., 1979
len, kender, juta, gyapjú
130×290 cm

EMBER ÉS TÁJ II., 1979
len, kender, juta, gyapjú
215×65 cm

EMLÉKEK I., 1979
festett len, gyapjú, szálkihúzott
110×85 cm

EMLÉKEK II., 1979
festett len, gyapjú, szálkihúzott
110×75 cm

EMLÉKEK III., 1979
festett len, gyapjú, szálkihúzott
110×55 cm

TÉRTEXTIL / SPATIAL TEXTILES:

LEÁNYFEJ I., 1973 (10. kép)
len, kender, gyapjú, gyöngyök, hímzett, varrott
43 cm

BOHÓCFEJ, 1974 (10. kép)
len, kender, gyapjú, hímzett, varrott
34 cm

ESKÜVŐ, 1974 (3. kép)
kender, gyapjú, hímzett, varrott
160×90×40 cm

BÁNAT, 1974 (9. kép)
kender, gyapjú, hímzett, varrott
42 cm

LEÁNYFEJ II., 1975 (10. kép)
len, kender, gyapjú, gyöngyök, hímzett, varrott
43 cm

FÉRFIFEJ, 1976 (10. kép)
kender, gyapjú, hímzett, varrott
42 cm

ÉLETRAJZ, 1977 (7., 8. kép)
juta, len, kender, hímzett, varrott, szálkihúzott
220×180 cm
220×150 cm

LÁDA II., 1977 (12. kép)
len, kender, hímzett, varrott
60×60×60 cm

KISLÁNYFEJ, 1978
len, kender, hímzett, varrott
35 cm

HÁRMAS FEJ, 1978
kender, gyapjú, hímzett, varrott
47 cm

A LÁTVÁNY ÁTALAKULÁSA, 1978 (5. kép)
len, juta, gyapjú, hímzett, varrott
85×70×30 cm

EGY MOTÍVUM ÚTJA, 1978 (6. kép)
hesszián, kender, gyapjú, hímzett, varrott
200×210 cm

UTAZÁS, 1978 (15., 16. kép)
juta, kender, gyapjú, hímzett, varrott
150×250×110 cm

AJÁNDÉK, 1978 (17., 18. kép)
(6 db tojás)
len, műselyem, gyapjú, hímzett, varrott
kb. 100×100 cm

BŐ TERMÉS, 1979 (11. kép)
kender, hímzett, varrott
100×30 cm
∅35×20 cm

JÁTÉK I. (40 db), 1979 (13. kép)
len
A/28 cm, variábilis

JÁTÉK II. (15 db), 1979
festett len
A/16 cm variábilis

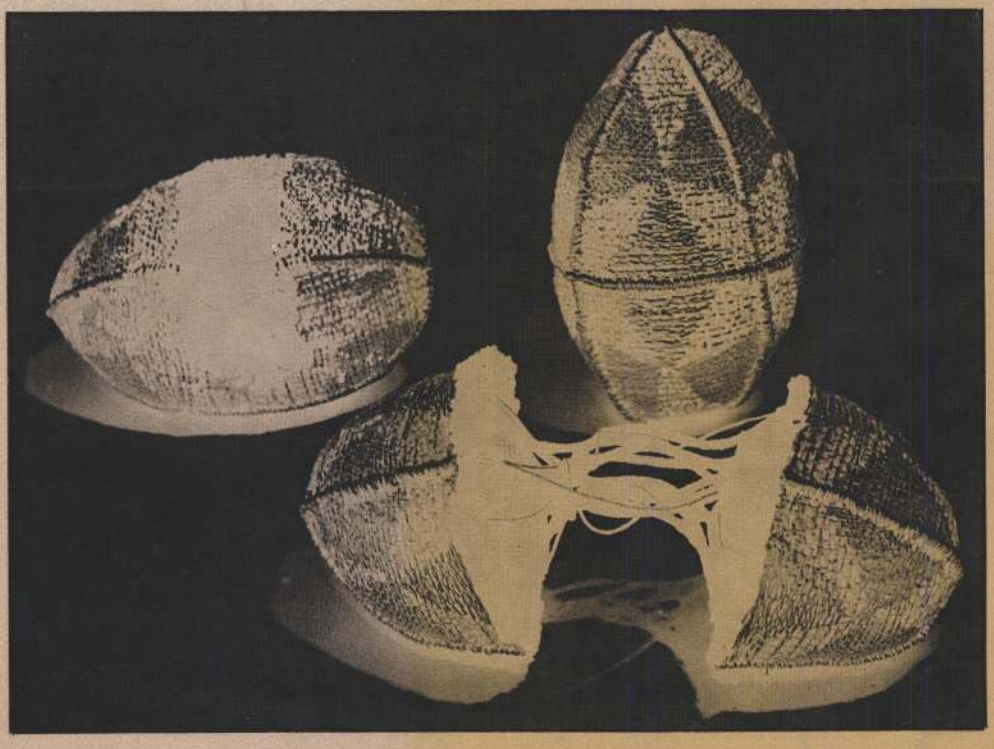
JÁTÉK III. (14 db), 1979
festett len
A/14 cm variábilis

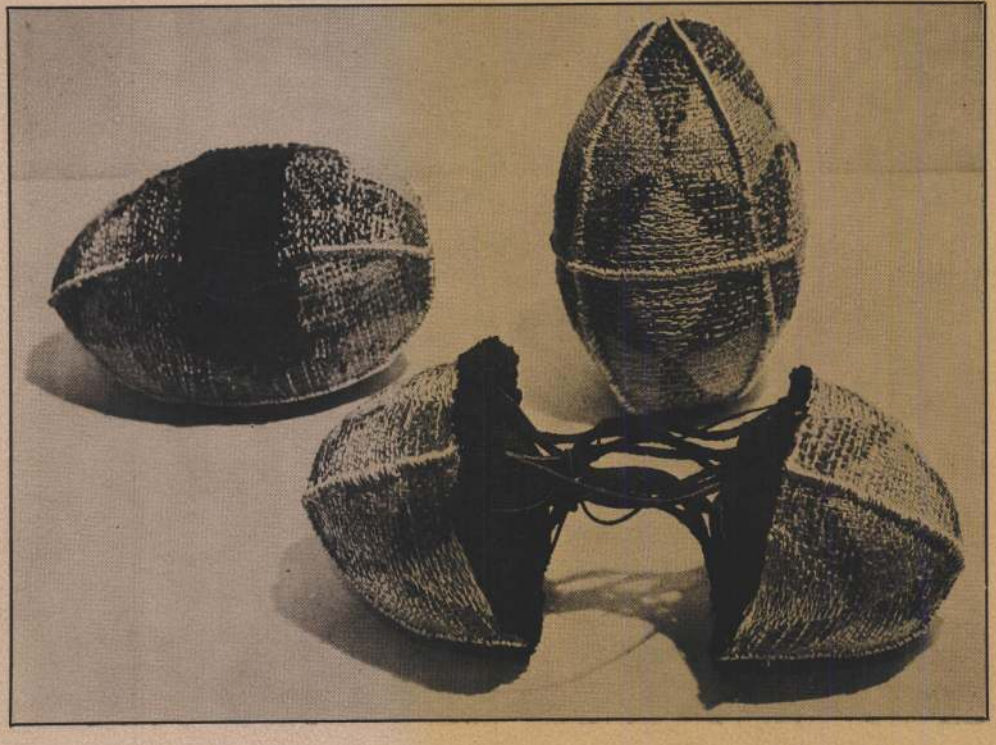
DRÁMA, 1979 (14. kép)
tégla, festett len
18×150 cm

SZUVENIR III., 1979 (4. kép)
juta, lenvászon
1100×23 cm

12,— Ft

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Balázs Irén

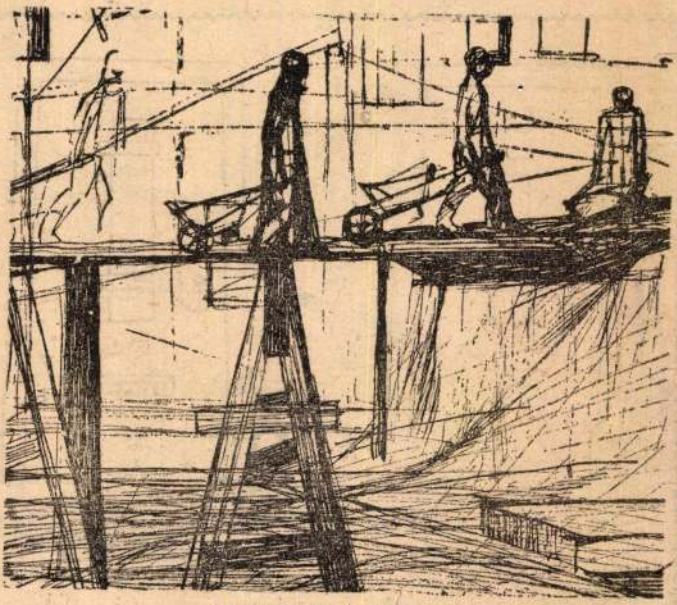
JÖVŐ MÉRNÖKE

1982 ÜKI - B

A JÖVŐ MÉRNŐKE TÁRLATA

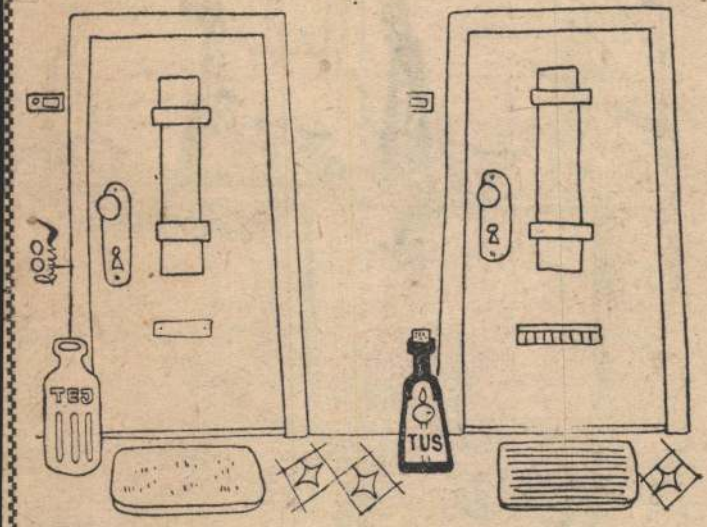
1021

(A rajzokat a Fiatal Képzőművészek Stúdiójától kapja szerkesztőségünk)

Balázs Irén: Építkezés

hogy az író milyen élv
szagolja ezt a „zsíros.
bűzt. A táj és körny
írások stílusa — erről
beszéltünk — művészi,
kor bizony elég terjeng
feszültség rovására hos
masak ezek a részek.

HÁZHOZ SZÁLLÍTÁS

Balázs Irén

Növényzet akvarell 61x47.

Studio '70 Ernst Múzeum Bp. 1970. Kiáll. Zsf.
Bev.: Bereczky Lóránd.

Balázs Irén

"Szüret" c. dombormüvéről mondja a kritika: a mezopotámiai terakotta faliképek méltóságát és a magyar tükrösök megható naivitását ötvözi."-Irja Vadas József: A „tér" -textiltől a „tér -képig"cimmel a szombathelyi Savaria Muzeumban rendezett„II. Textilbiennálé"-n szereplő müvekről szóló beszámolójában.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. aug. 12.
XVI. évf. 33. sz. 12. lap.

Baldás Éva.

Szombathelyen, a fal- és textil kiemdálás munkája során.

Láttuk, hallottuk.

1942. aug. 11. 20.59 | 11/V.

Bodogs Imre

Ókígyóson született 1935-ben. Iskolai végzettsége: Magyar Iparművészeti Főiskola 1958.

Kiállítások: Miskolc 1964; Eger 1970.

Budapest, 1965-1970.

Katona kémlel: II Fal- és Textil Biennálé, Szombathely 1972.

Balázs Éva

Bemutatott mű:

„Szüret", vegyes fonta, 100 × 200 cm; 3. pa. reprodukció, egész táblán,

Kotona-sorozat: II. Fal- és Textilbiennálé, Dombathely, 1972.

MDK

Balázs Irén

Őszi vetés, 9.temp.
Fiatalok az épitkezésen, o.temp.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst muz.

1961.

M.D.K.

Balázs Imre
festő

A szentendrei alkotóházban töltött ünnepi lakója

Varnagy József: Hét alkotónak a képzőművészek Szakszervezete Tanácskörtársasága 40. évfordulójára
Magyar Nemzet, Bp. 1959. febr. 5

4 l.

MDK

Balázs Irén

Épitkezésen olajtempera 45x85

Fiatal Képzőművészek Studiója IV.Kiállitása.
Ernst Múzeum 1963.Június. Kat. 12.1.

Balázs Iván

1. Liliom alv. 47x60
2. Kalmárcsók Őszel alv. 57x45
3. Háború alv. 39x58

II. Országos Művészeti Biennálé
1970. Eger

Balázs Imre

Részt vett a kiállításon.

Ferkó András: A második országos akvarell kiemelkedő
Népújság Eger 1970. jún. 14. 4. l.

Balázs Irén MDK

Hóolvadás, temp.

VIII.Miskolci Orsz.Képzőm.kiáll.1964.

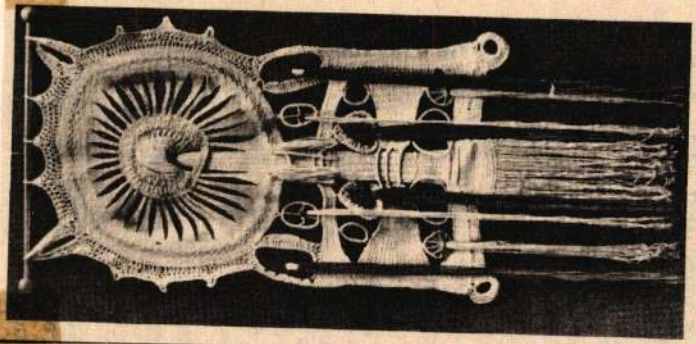
MDK

Balázs Irén

Épitkezésen, o.temp.

Fiatal képzőművészek szemléje. Ernst Muz.
1963. jun.

Balázs Irén, textiltervező

Balázs Irén — tértextil, vegyes technikával.

Tolna Megyei Népújság, 1976. okt. 23.

Balázs Imre

Részt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
Kecskemét, 1975. jún – júl.

Balázs Jén

„Kettes virágok"
fonallal szőtt, varrott kötél
210 × 140 cm

III. Fal és Textil Biennálé
Szombathely Savaria Múz.
1974. Jul - Sept

Balázs Éva

Szabadalmaztatott készített textilfestő
szerepel a találaton Balázs Éva.

Fekete Judit: Főiskolás tárlatvezetők.
Művészet, 1975. október - 38. oldal

Balázs Irén

Kilenc magyar textilművész huszonöt alkotásából nyilt kiállitás május 29-én Párizsban az ARTEX Művészeti Iroda rendezésében. Hübner Aranka, Szücs József, Pászthy Magda, Gecser Lujza, Szenes Zsuzsa, Cságoly Klára, Dobrányi Ildikó, Balázs Irén, Pécsi László müveit állitották ki.

Magyar Hirlap 1975 148/8

Balázs Béla

A felületen végbemenő térbeli változás a domborítás, a hajtogatás, ilyen művi Balázs Béla formált alakjai a „Szivárvány".

Tordy Ilus: Textilművészeink motívumválasztása.
Művészet, 1980. május – 25. lap.

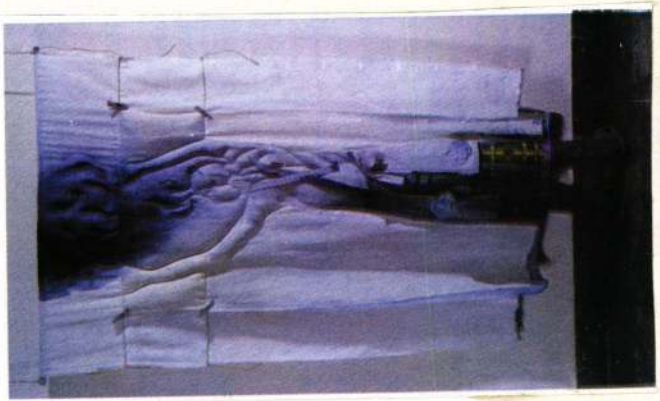
Balázs Imre

1976-ban a biennalen Balázs Imre ábrázolt emberi alakot.

Tardos Éva: Textilművészeti biennálé Miskolcon alkotóknak.
Művészet, 1980. május – 26. lap.

Balázs Irén

Mama, textil
/2/

--------Nap16, MACHT ILONA: kortárs képzőművészek
MŰVÉSZET, 1980. junius - 46. lap. József Attiláról

Balázs Imre

Az 1972-es „Szőnyeg", az 1976-os „Mesebeli nőtt lány" egyaránt a gazdag textilvegetációt használja fel a művésznő.

Tandy Géza: Textilművészeink motívumválasztása
Művészet, 1980. május – 26. lap.

Balázs Éva

„Bőség" (szőnyeg)

Torday Aliz: Textilművészeink motívumai...
Művészet, 1980. május — 25. lap

Balázs Irén

1972-ben vállalkozik a művészi szövés emlékének ábrázolására. Régi technikákat elevenít fel. A papír kötésből kiindulva önálló textil dombormüveit életteli lejtás.

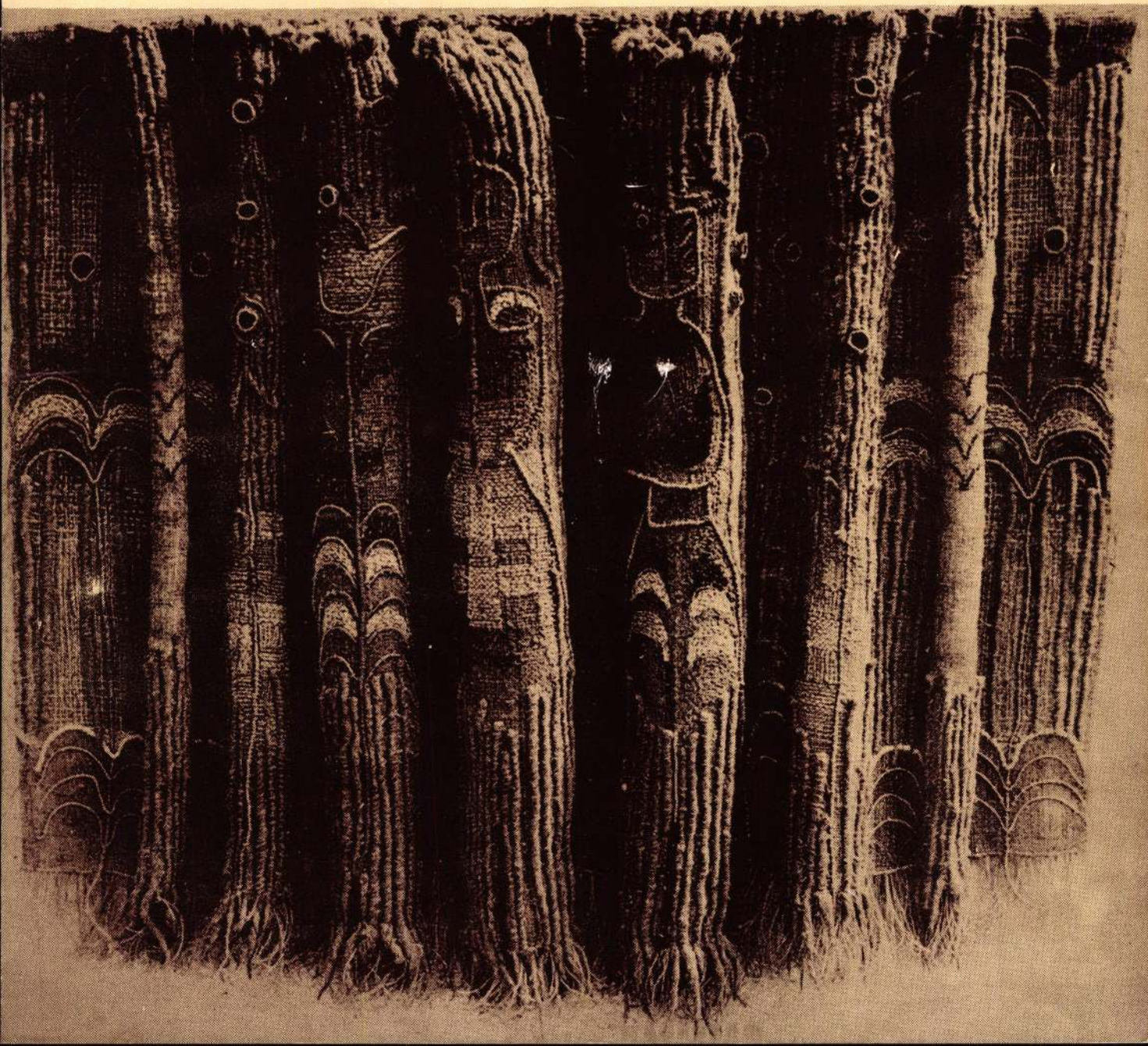
Tandy Alix: Textil művészeink motívumválasztása
Művészet, 1980. — május — 26 lap.

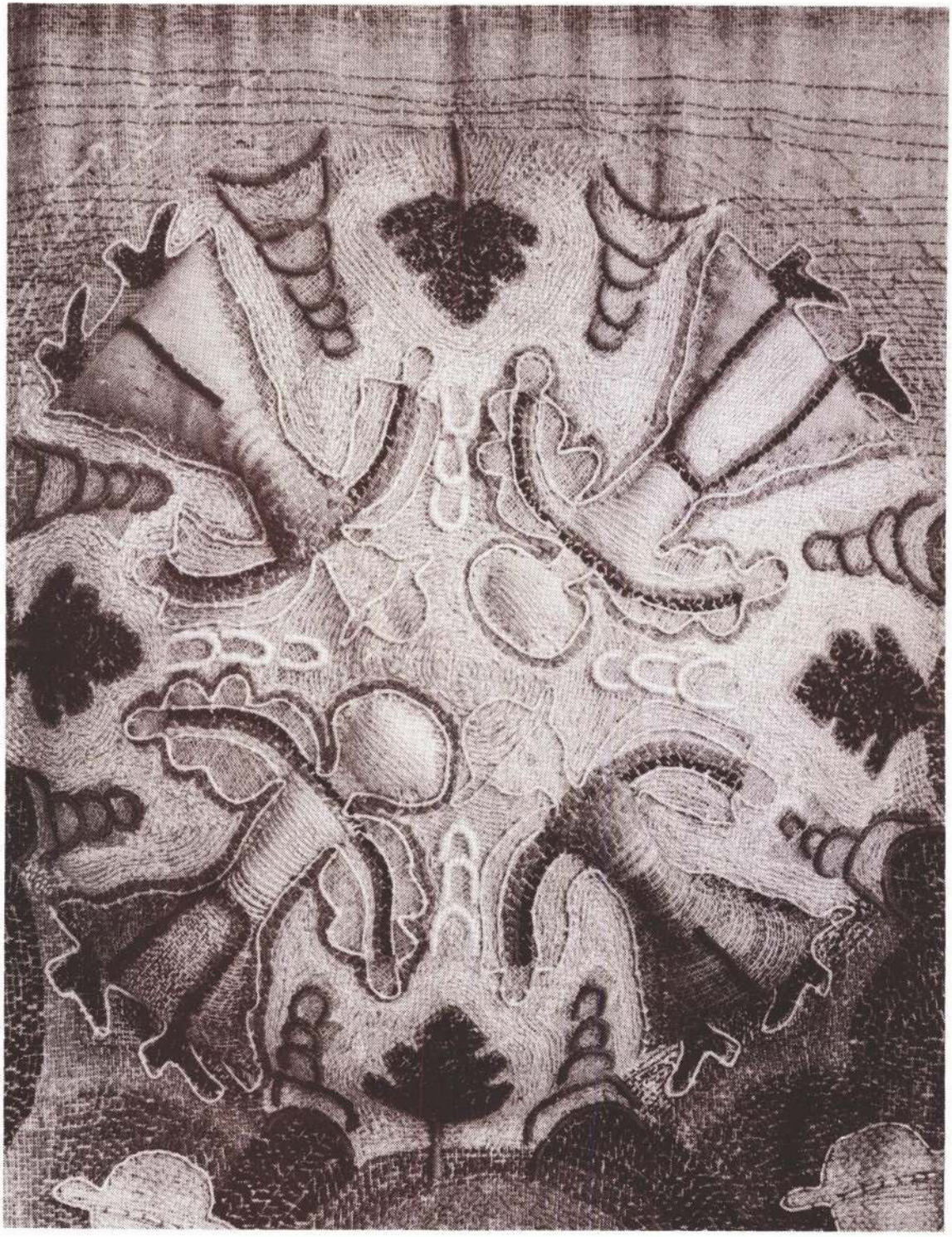
Balázs Éva

Balázs Éva textil falképe vissza-
verő a közvetlen érzékletességű
az érzelmi viszonyulások vi-
lágába.

Nagy Ilona: Kortárs képzőművészek József Attiláról..
Művészet, 1980. június – 47. lap.

BALÁZS IRÉN

KÖRTÁNC
(részlet) 250×220

Balázs Irén kiállítása elé

A XX. század nyolcadik évtizedének elejére világszerte ismert és elismert gonddá vált: ha nem tudjuk összhangba hozni az emberi társadalom féktelenül felgyorsult belső mozgásait a bennünk és körülöttünk működő természet korlátozottan befolyásolható, ugyanakkor számunkra létfontosságú önmozgásaival, akkor a XX. századnak nem lesz kilencedik évtizede. Pontosabban nem marad aki számontartsa.

A természeti és társadalmi mozdulásokat mindenkor egységben látó, és mindkettő jövőjéért egyformán felelősséget vállaló gondolkodás-, illetve alkotásmód, amelynek érett előképeit nagy számban találjuk meg mindmáig a hazai – és külhoni – népművészet szöveges-képes-zenés-cselekményes emlékeiben, így nem véletlenül jutott megkülönböztetetten fontos szerephez nálunk is az utóbbi évtizedben. Balázs Irén a kortárs magyar művészet ez örökifjú – csak e században is már harmadszor újjászülető – ágának, a népművészet tiszta forrásából meríteni szándékozóknak rangos, határainkon túl is jegyzett nevű képviselője.

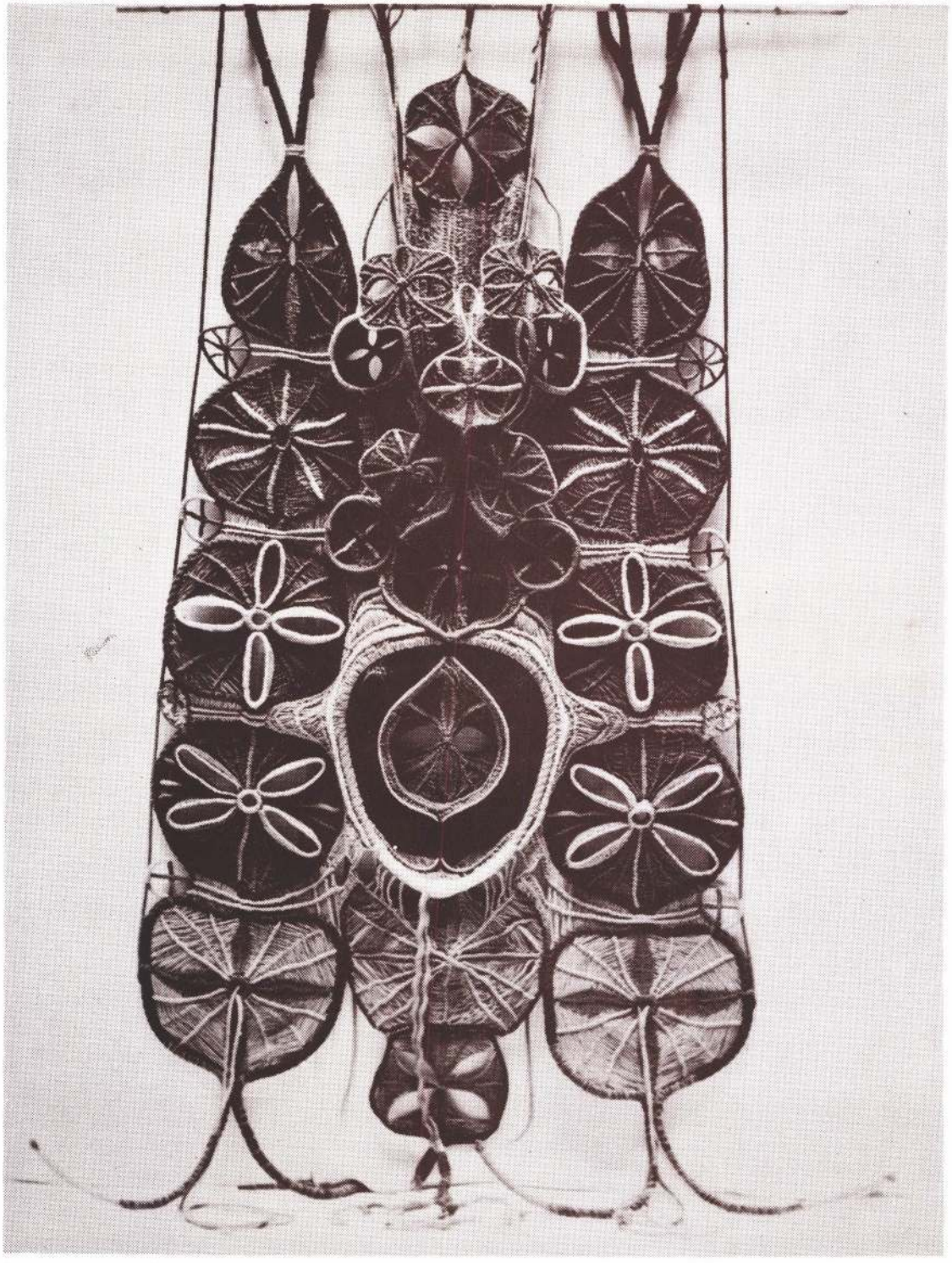
Forrásaiból nem csupán egyes motívumokat merít: mézesbábot, tűzvirág-tulipánt, táncos sugarakkal forgó napgömböt, de elsősorban a szerves világkép szüntelen újraalkotásának igényét, amely hite szerint – és ez a hit számunkra, racionálisabb beállítottságú tisztelői számára már régen bizonyosság – egyedül képes nagy távon garantálni az emberiségnek, mint „hozzáértő dolgozó nép okos gyülekezeté"-nek (József Attila) fennmaradását.

A nem mindennapian fontos mondanivaló megszólaltatására nem mindennapian érdekes formanyelvet munkált ki a maga számára Balázs Irén. Miután kerek tíz esztendőn át táblafestőként dolgozott, és eközben a reprezentatívabb mozaik-műfajban is jeleskedett, a hatvanas évek végén szinte robbanásszerűen tört be a kortárs magyar textilművészet – mellesleg szólván igen gazdag és színpompás – birodalmába. Azóta alapvetően két részre tagolódik munkássága. Műveinek korábbi, mennyiségileg is csekélyebb csoportját a szövött-varrott textilek alkotják, míg az utóbbi években szinte kizárólag hímzett-varott juta-reliefek kerülnek ki a keze alól.

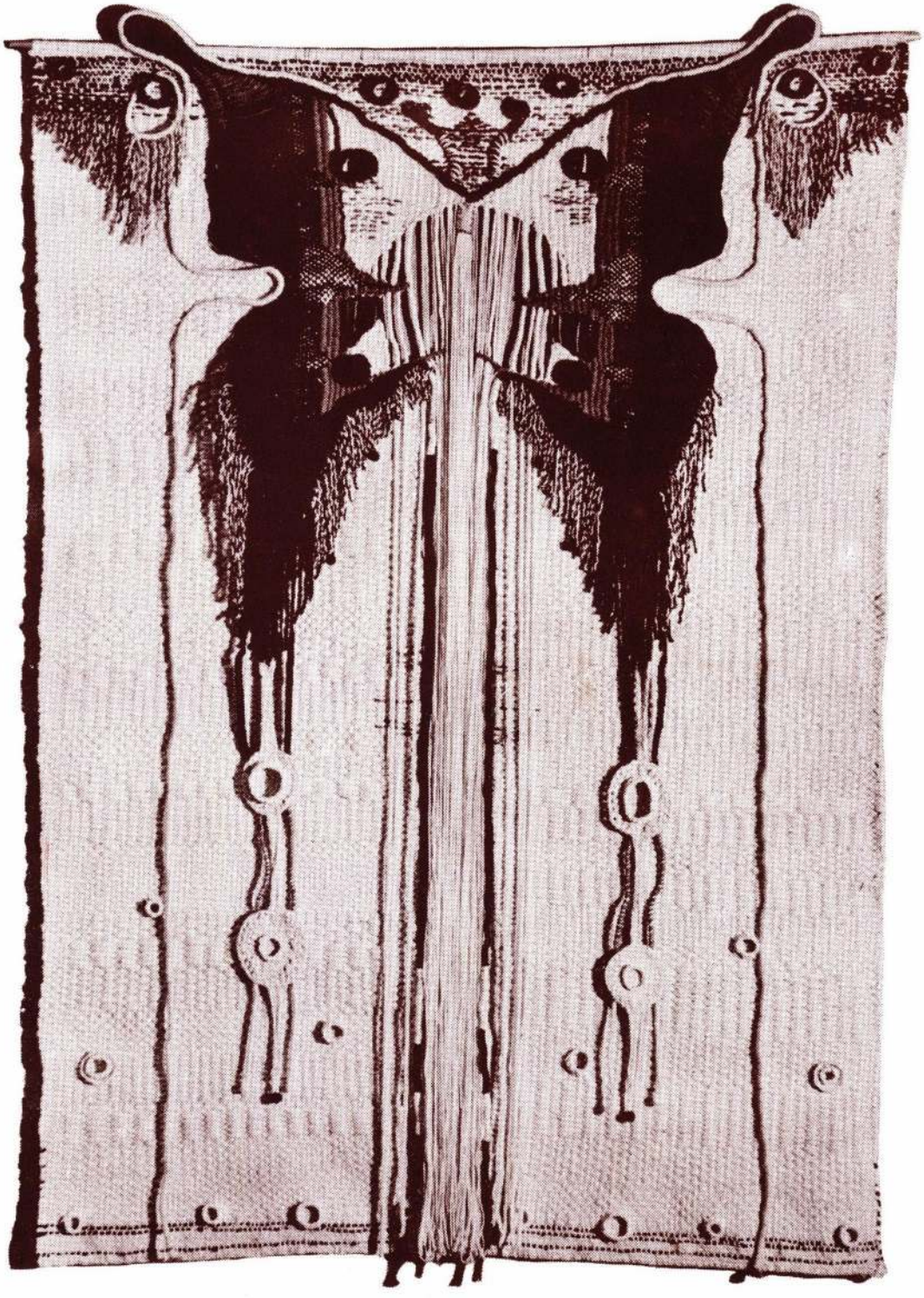
Ez utóbbiak esetében a sejthető inspirációs kör kitágul. Közvetett vagy közvetlen előképeit most már a középkori miseruhák – kevesen tudják, hogy ezekből a leggazdagabb kollekciók egyikét európai viszonylatban is hazai közgyűjteményeink őrzik! – ún. domborhímzéses megoldású figurális díszítményei között találjuk meg. Ám amit Balázs Irén mindezen előképek és ihlető források segítségével végülis megalkot, az téveszthetetlenül és elidegeníthetetlenül a sajátja. Már ami a megformálás egyéni ízeit, vérbő eredetiségét illeti. Mert máskülönben ez a művészet – alkotója szándékai szerint és erényei jóvoltából – immár végérvényesen a miénk, csodálóié.

PAP GÁBOR

Budapest, 1976. augusztus 11.

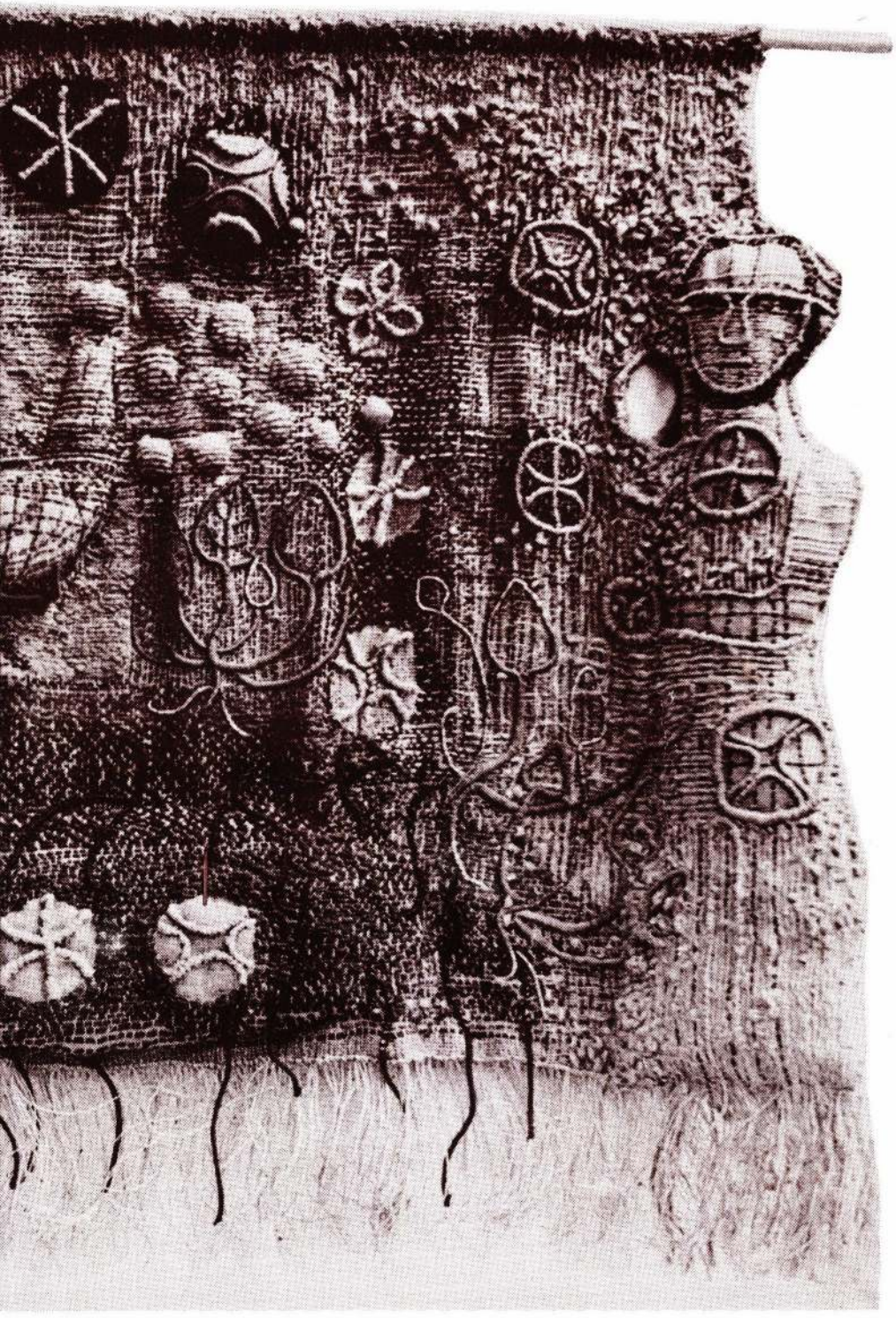

ARANYESŐ
300×115

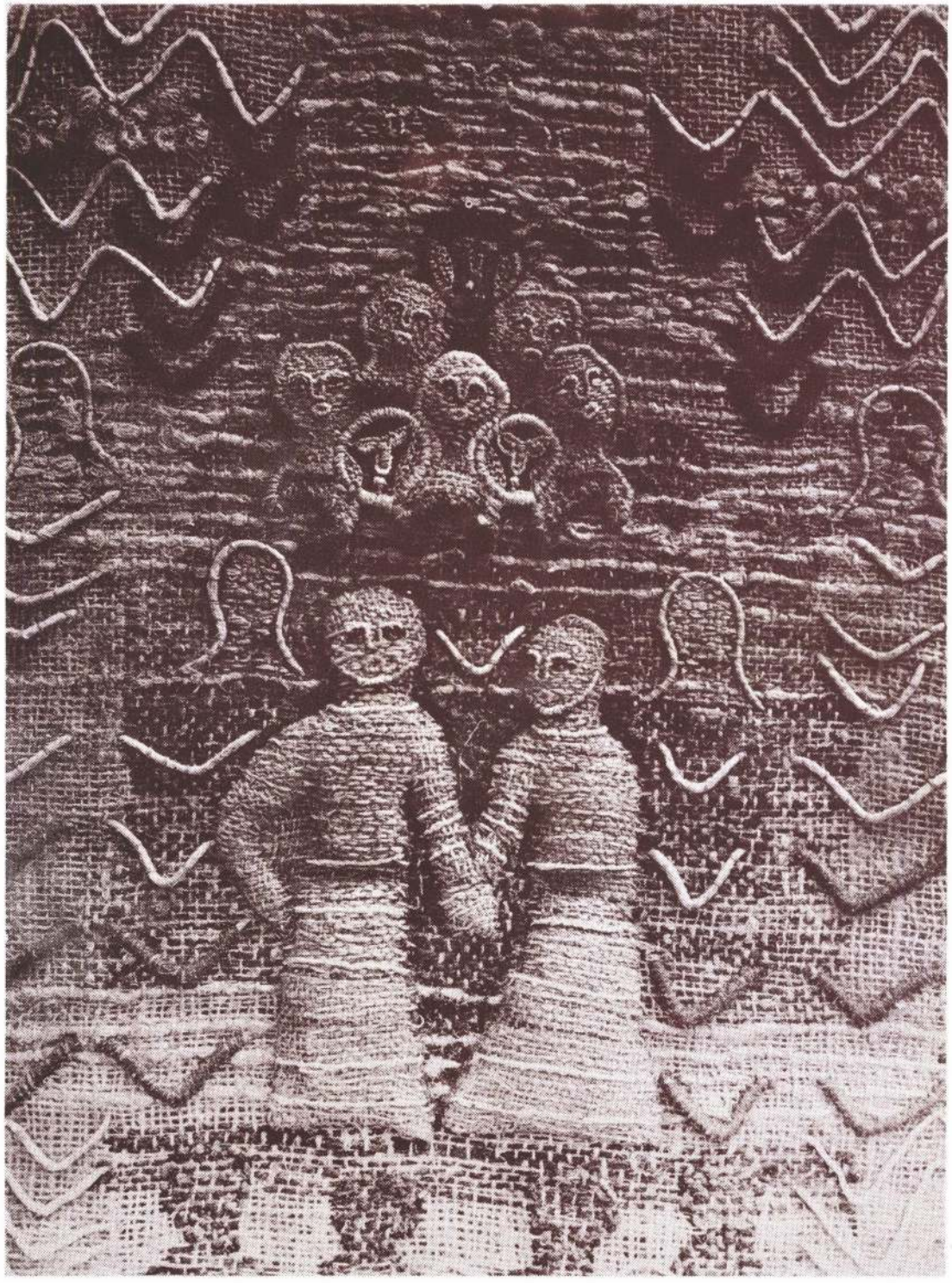

LEPKE
195×140

HAJNAL
120×180

DUETT
(részlet) 100×60

MADONNA
100×60

Művek jegyzéke

Szövött-varrott textil

Aggtelek	100×70 cm
Virághagyma	150×45 cm
Rokka	200×65 cm
Naplemente	150×200 cm
Virágos kerítés	170×60 cm
Fehér tulipán	150×60 cm
Vízesés	180×65 cm
Arany tallér	205×83 cm
Zászló	150×64 cm
Kiemelt gömbsüveg	150×60 cm
Lányok a parkban	130×75 cm
Napraforgó	175×75 cm
Kapcsolódás	150×75 cm
Páncélos vitéz	132×44 cm
Három kör	185×40 cm
Rügyek	170×75 cm
Zsinórminta	135×65 cm
Négy vörös kör	170×125 cm
Lepke I.	194×140 cm
Lepke II.	70×75 cm
Lánc-lánc	185×300 cm

Himzett-varrott juta-relief

Virágok	180×140 cm
Aranyeső	300×115 cm
Tulipán	165×105 cm
Ősz	115×107 cm
Madonna	100×60 cm
Szivek	120×60 cm
Két lehetőség	110×110 cm
Fatörzsek	120×150 cm
Huszáros	180×110 cm
Kezdet	130×110 cm
Öregség	200×110 cm
Körtánc	250×220 cm
Mese	250×110 cm
Duett	100×60 cm
Hajnal	120×180 cm

Tértextil

Motívum	200×50 cm
Tulipán	150×60×30 cm
Leány	40×20×20 cm
Bohóc	35×20×10 cm
Bánat	40×20×20 cm

BALÁZS IRÉN

1935-ben született Ókígyóson, 1958-ban végzett az Iparművészeti Főiskola díszítőfestő szakán, Budapesten. A főiskola elvégzése után festett és mozaikokat készített. 1969 óta foglalkozik textillel.

Önálló kiállítása volt 1973-ban Budapesten, Postdamban, Berlinben;
1974-ben Eisenhüttenstadtban és
1975-ben Békéscsabán.

Az alábbi jelentősebb **hazai csoportos kiállításokon** vett részt:

II., III. és IV. Fal- és Tértextil Biennálé, Szombathely, 1972., 1974. és 1976.

Mai Magyar Iparművészet. Budapest, 1973.

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás, Budapest, 1975.

A Népművészet Szellemében című kiállításon Kecskeméten, Baján, Kalocsán, 1975.

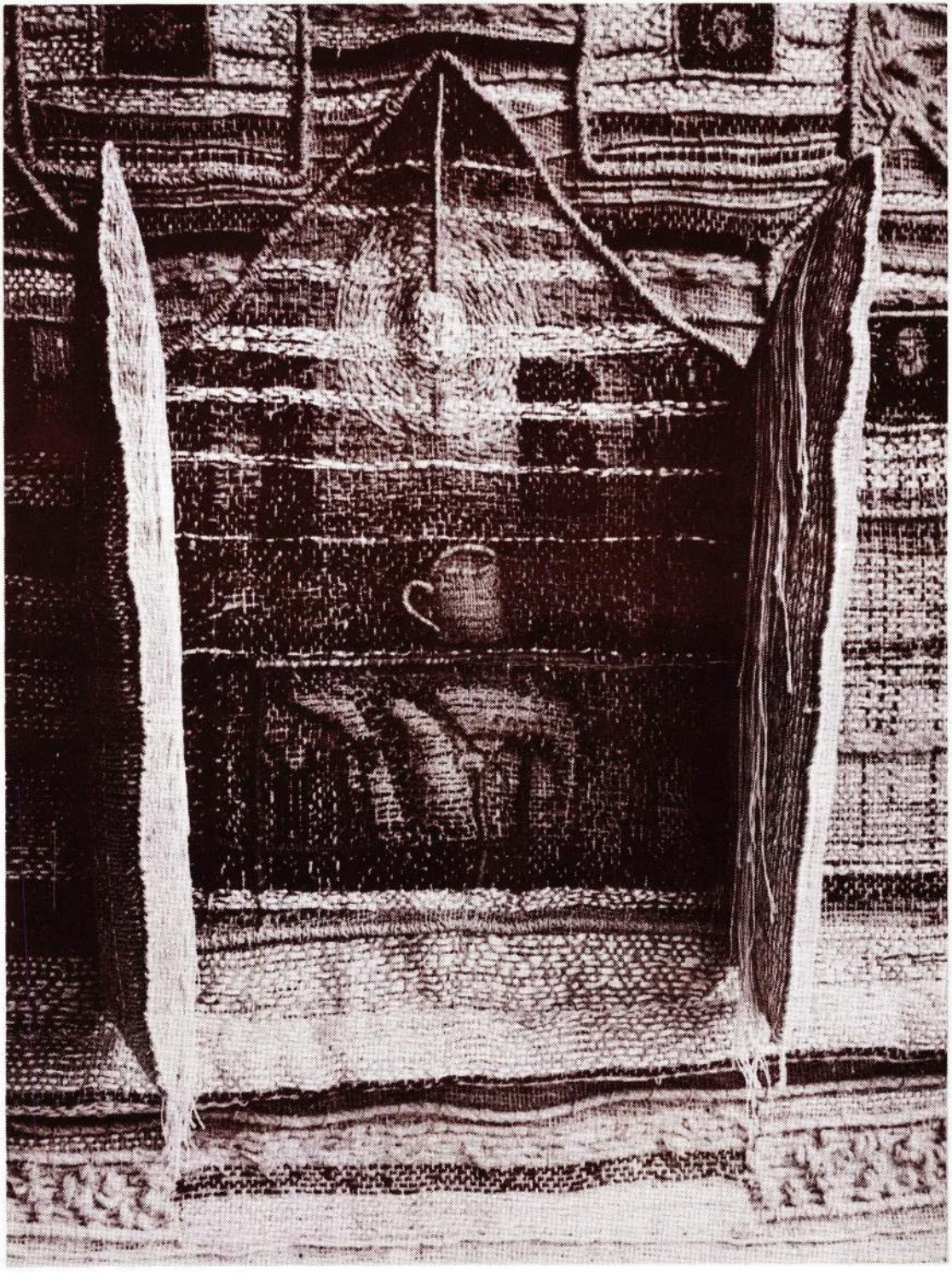
Miniatűr textilek, Szombathely, 1975.

Külföldön rendezett csoportos kiállítások:

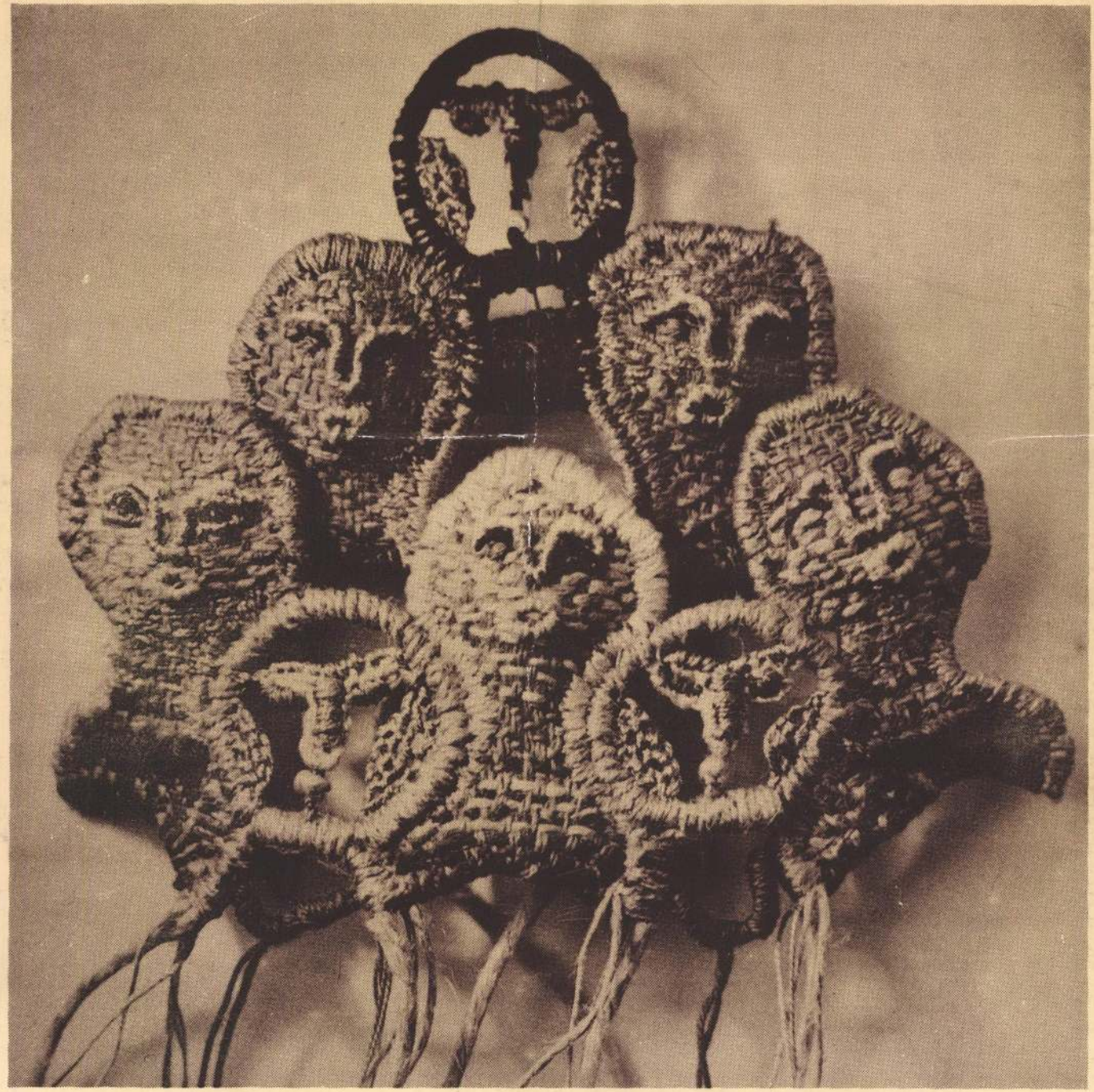
Erfurti Quadriennálé, 1974.

Magyar textilművészeti kiállítások:
Manchester, 1973.
Madrid, Barcelona, Buenos Aires, Lima, Caracas, 1974.
Damaszkusz, Beirut, Moszkva, Tbiliszi, Prága, Párizs és Graz, 1975.
Marokkó, Windelsbach (NSZK), London, 1976.

BALÁZS IRÉN
Fal- és tértextil kiállítása
1976. szeptember 5–26.
Békéscsaba, Munkácsy Mihály Múzeum
A kiállítást rendezte: V. Kiss Margit
A katalógust tervezte: Szabó Endre
Fotók: Lelkes László és Németh Aladár
Készült: a Magyar Hirdető békéscsabai Nyomdaüzemében

ÖREGSÉG
(részlet) 200×110

Baldárs Ferenc ipari művész

a Jubileumi Országos Iparművészeti Kiállításon szerepelnek plasztikai népi figurái. (emlékirat)

P. Breszlauer Ilona: Iparművészetünk 30 éve Dalgozók Lapja /Komárom/, 1945. júl. 27.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
Balázs Irén
1975 JUN 23
ESTI HÍRLAP

1021

PÁRIZSI SIKER

TETSZENEK A MAGYAR FALISZŐNYEGEK

A párizsi *Vásárcsarnok negyedben* — ahol sok apró kiállítási terem ad képet a mai művészeti irányokról, útkeresésről —, az Etienne Marcel utcai Sin' Paora galériában *magyar faliszőnyegeket* láthatnak az érdeklődők. A kiállítás, amely *július 4-ig tart nyitva* 30 művet mutat be.

A *L'Humanité* kritikusa elragadtatott hangú cikkben hívja fel a figyelmet *Dobrányi Ildikó, Pászthy Magda, Balázs Irén, Hübner Aranka, Cságoly Klára, Szenes Zsuzsa, Szücs József, Pécsi László* alkotásaira. Kiemeli a finom színek harmóniáját, a kifejezés módjának sokféleségét, a mondanivaló gazdag változatosságát, s a ma már ritkán látott tökéletes kivitelt.

Részletesen foglalkozik a lap Balázs Irén nagyméretű faliképeivel *(Idill, Marionettmozgatók, Nász)*, Szücs József *Életfájával*. Megemlíti a cikkíró, hogy 1968 után gyorsan és látványosan fejlődött a falakat díszítő textilművészet, amelynek számos kiváló mestere van hazánkban.

(I.)

utolsó
KOMÉP
zött.

M
a

Minden idők talán legforróbb bajnoksága zajlott le tegnap a Körcsarnokban. *Trópusi meleg volt* ... A mesterfokú tornászok összecsapására mégsem ez volt a legjellemzőbb, hanem az *újítókedv* és a *kockázatvállalás*. Ez tette a bajnokság szerenkénti döntőjét változatossá, s avatott új bajnokokat.

Mindenekelőtt ilyen szempontból érdemel említést és dicséretet *világ- és Európa-bajnok tornászunk, Magyar Zoltán*, aki — helyesen — nem a csábító biztosra ment, hanem bemutatta az edzéseken gondo-

Férfitornánk az örvendetes fellendülés korszakát éli, a válogatottból jól ismert nevek mellé ezúttal felzárkóztak a nagyközönségnek kevésbé ismertek is, ám gyakorlatanyaguk vetekedett a legjobbakéval. Az ismertek közül feltűnő javulást mutat *Laufer Béla* (KSI), s nemcsak két győzelme, hanem átlagteljesítménye is figyelemre méltó.

A kockázatvállalás jegyében versenyeztek a nők is, több meglepetéssel. Az már nem számított a váratlan események sorába, hogy *Matulai* újabb aranyérmet szerzett. *Egervári*

Balázs Irén,

Szenes Zsuzsa, Németh Éva, Szilvitzky Margit művészeket sorolja fel Vadas József: "Kapucnik a májusfán" c. kritikájában, a szombathelyi Savaria Múzeumban rendezett III. Fal és Tértextil Biennáléról. A művésznevek mellett megjegyzi, hogy korábbi és mostani munkáik között nem lát különbséget, sem stilusban, sem minőségben. "Balázs Irén egy vörös polip szimmetrikus formájában engedi szabadjára, szabadosságra is hajlamos mesélő fantáziáját."

Élet és Irodalom, Bp. 1974. aug. 31.
XVIII. évf. 35. sz. 13. lap.

Balázs Irén,

Hübner Aranka, Szilvitzky Margit kárpittervezők vesznek részt az"Erfurti Quadriennálé"-n. Az NDK-ban, Erfurtban, julius 5.-én nyilik meg a Szocialista Országok I. Iparmüvészeti Quadriennáléja.
Negyven iparmüvész képviseli a magyar mütárgyanyagot több, mint száz alkotásával.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. juni. 1.
XVIII. évf. 22. sz. 6. lap.

Balázs Irén

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK

MEGHÍVJA ÖNT

BALÁZS IRÉN

TEXTILTERVEZŐ IPARMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:

DR. NÉMETH LAJOS

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

1973 AUGUSZTUS 3-ÁN, PÉNTEKEN, DÉLUTÁN FÉL 6 ÓRAKOR

A KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETÉNEK KIÁLLÍTÓTERMÉBEN

BUDAPEST, V., DOROTTYA UTCA 8.

Balázs Imre textilművész

a szombathelyi Savaria Múzeumban
ápr. 12.-én nyílik meg a III. Fal- és Kárpit-
textil Biennálé, melyen szerepel műve.

Képes Krónika

1974. VI. 6. TV. 18.35 Kd.

Balázs Irén

"Hármasiskrek" c. textilmüvét a cimlapon bemutatja a lap.
Repr.

A Müterem c. rovatban Frank János folytat interjut a müvésszel. Festőként kezdte pályáját, tizenhárom éven át a Fiatalok Studiójában állitotta ki olajképeit. Két nagyméretü mozaikot készitett. Az egyiket egy budapesti büfé falán, a másikat Szegeden egy óvoda homlokzatán épitették be.
Élet és Irodalom, Bp. 1973. juli. 7.
XVII. évf. 27. sz. 12. lap.

Balázs Irén

1969-ben kezdett textil faliképeket készíteni. A multévben a szombathelyi II. Fal és Tértextil Biennálén sikere volt. Megbizták egy hat négyzetméteres textil falikép elkészitésével. Egyik ujabb müve az Iparmüvészeti Muzeumban van. Faliképein felhasználja a népi szőttesek elemeit. Munkáit különféle eljárásokkal készíti: Sajátszövésü anyagra varr fel és applikál mintákat, majd juta reliefjein, -mely saját találmánya- mintáit, alakjait párnaszerüen keményre kitömi, vagy köteleket szines fonallal vegyit ornamentikához.
Élet és Irodalom, Bp. 1973. juli. 7.
XVII. évf. 27. sz. 12. lap.

Balázs Irén

A nyár végén a Dorottya utcában rendez kiállítást munkáiból.
Egyik faliképén egy torontáli szőttes egyik elemét dolgozta fel. Az egymást kézenfogó leánykák sorozatát felnagyitotta.
A müvész "a szövött faliképtől eljutott a textilplasztikáig, sőt a textilszoborig is... Felhasználja a textil játékos, táncos hagyományait, de azokat is közlendőjének szolgálatába állitja"-mondja Frank János végül igen komoly elismeréssel,
Élet és Irodalom, Bp. 1973. juli. 7.
XVII. évf. 27. sz. 12. lap.

Balázs Irén

A Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállitó termében rendezett kiállitáson szereplő textiljeiről ir Vadas József: "Az, ami" c. -több kiállitásról szóló- kritikájában. Iparmüvészeti tárlatokon szerepl, de képzőmüvésznek tartja magát a müvész és a kritika szerint, az is! Eredetileg festőnek indult, az ecsetet azonban felcserélte a szines fonalakkal, mert azt alkalmasabbnak találta mondanivalója számára. Müveiről csak annyit ir, hogy ujabban „a tarkaság ellen lázad munkáiban

Élet és Irodalom, Bp. 1973. augusztus 18.
XVII. évf. 33. sz. 12. lap.

Balázs Irén textiltervezőművész

A Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállitási termében, augusztus 3.-án nyitják meg a művész kiállitását, -közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. juli. 28.
XVII. évf. 3o. sz. 2. lap.

Balázs Éva születésnapi

ünnepségre

MEGHÍVÓ

1319 FNYV I.

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK

MEGHÍVJA ÖNT

BALÁZS IRÉN

TEXTILTERVEZŐ IPARMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:

DR. NÉMETH LAJOS

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

1973 AUGUSZTUS 3-ÁN, PÉNTEKEN, DÉLUTÁN FÉL 6 ÓRAKOR

A KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETÉNEK KIÁLLÍTÓTERMÉBEN

BUDAPEST, V., DOROTTYA UTCA 8.

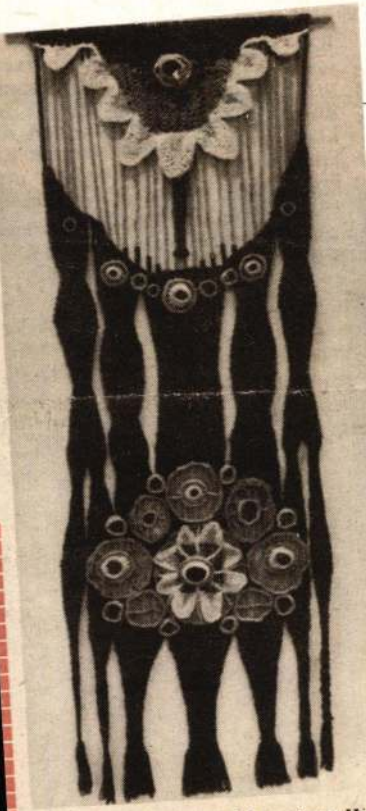
1021

VEB
ZEITUNGSAUSSCHNITTDIENST GLOBUS

BZ am Abend
Berlin

11 12 73

Irén Balázs

Diesen und anderen dekorativen Wand
schmuck der Textilgestalterin und Ma
lerin Irén Balázs zeigt das Ungarische
Kulturzentrum in der Empfangshalle
Weniger klassische Wandteppiche al
vielmehr phantasievolle, originelle Ge
bilde, die frei im Raum schweben und
deren Transparenz durch die dreiseitig
Glasfront des Ausstellungsraumes noch
unterstrichen wird, sind zu sehen.

Bis zum 4. Januar von montags bis
freitags jeweils von 10 bis 19 Uhr geöffnet

BZA-Foto: Kurt Böttger

...ngsgebietes bis 1975 faßten?

Bezirksrat Kotulla: Gefreut haben wir uns vor allem über die Bereitschaft zu schöpferischer Mitarbeit...

BZA: Sie haben einige neue Naturschutzhelfer unter unseren Lesern gewonnen, Wassersportler boten ihre Unterstützung an...

Bezirksrat Kotulla: ...die wir gern annehmen. Auch viele der Ideen sind berücksichtigt.

Eine Viertelstunde eher aus den Federn, und du hast mehr Zeit für Frau Holles Federn auf deinem Auto!

Zeichnung: Katja Keppke

...aus dem Stuhl
...ll fügte er hinzu:

...erklärte Rahn.
...als wir dachten.

Zeit dauern, bis
erforderlichen Ang
diese ausgewertet
straßen. Eine vo
Gerbers Pläne gefä

Balázs Géza

„Hármashegyek" Pécs, rézkeresztház északi altemplomi lejárat fülkeszobra. (márv).

„Művészet" Budapest, 1943. nov.

Balázs Irén

A népmese megőrzőinek emlékére
240×250 cm

Textil motívum 200×50 cm

B. I. textiltervező iparművészi kiállítás
Bp. Kult. Kapcs. Int. 1973. aug.

Balázs Irén

Ősz 115 × 107 cm

Anyagformával, 90 × 45 cm

B. I. textilterező iparművész kiállítása

Bp. Kult. Kapcs. Int. 1973, aug.

Balázs Irén

Ünnepel, 180×112 cm
Lila tulipán, 160×100 cm

B. I. textiltervező iparművész kiállítása
Bp. Kult. Kapcs. Int. 1973. aug.

Balázs Irén

Tulipán 165×105 cm
Leány virággal, 155×72 cm

B.I. textiltervező iparművész kiállítása
Bp. Kult. Kapcs. Int. 1973. aug.

Balázs Béla

Vitafel, repr.

B. I. Lectilteverőiparművek Vállalása
Bp. Kult. Kapcs. Hiv., 1973. aug.

Balázs Béla

Leány, regény.

B. I. Textilkerámiaművészet Magyarországon
Bp. Kult. Kapcs. Int., 1973. aug.

Balázs Éva

Hímzett-varrott juta relief
Hársmasinnel, 120×86 cm

B. I. textilkerámia művészi kiállítása
Bp. Kult. Kapcs. Int. 1973. aug.

Balázs Éva

Vitrázs, 180×140 cm
Layer-lánc, 185×300 cm

B. I. Textiltervező ipari művészi kiállítása
Bp. Kult. Kapcs. Int. 1973. aug.

Balázs Éva

Lepke I. 194 × 140 cm
—"— II. 70 × 75 cm

B. I. textilkerámia iparművészeti kiállítása
Bp. Kult. Kapcs. Int. 1973. aug.

Balázs Éva

Zsinórminta 135×65 cm
Nehézvászon kár 170×125 cm

B.I. textiltervező ipaművész kiállítása
Bp. Kult. Kapcs. Int. 1973. aug.

Balázs Iréh

Három sor 185×40 cm
Rügyek 175×75 cm

B.I. textilfestő iparművész. Kiállítás
Bp. Kult. Kapcs. Int. 1973. aug.

Balázs Irén

Kapcsolóbás 150 × 75 cm
Páncélos viteź 132 × 44 cm

B. I. textilterező ipamüvesi kiállítás
Bp. Kult. Kapos. Int. 1973. aug.

Balázs Irén

Lámpel a parkban, 130×75
Napfogság, 175×75

B. I. textilfestő ipari művész kiállítása
Bp. Kult. Kapcs. Int. 1973. aug.

Balázs Éva

Zászló 180 × 64

Kiemelt gömbszőnyeg 105 × 60

B. I. textiltervező ipari művész kiállítása

Bp. Kult. Kapcs. Int. 1973. aug.

Iren Balasz

VEB
ZEITUNGSAUSSCHNITTDIENST GLOBUS

1021

Neue Zeit
Berlin

Textile Kunst und Filme

Das Haus der Ungarischen Kultur erwartet seine Freunde im Dezember wieder zu interessanten Ausstellungen, Filmen und literarischen Abenden. Die Textilgestalterin Iren Balasz z. B. stellt sich ab 7. Dezember mit einer Auswahl ihrer reizvollsten Arbeiten in einer Sonderschau vor. Die Künstlerin wird auch an einem Fachtreffen mit Textilgestaltern der DDR teilnehmen. Dem 150. Geburtstag des Klassikers der ungarischen Kultur Imre Madach ist eine Veranstaltung am 6. Dezember gewidmet. Der Literaturhistoriker Dr. Sandor Lukacsy wird sich vor allem mit Madachs Hauptwerk, dem Drama „Die Tragödie des Menschen" beschäftigen.

Der in Moskau 1972 preisgekrönte Spielfilm „Fotografie" steht heute auf dem Programm. Der Zyklus mit Werken des Filmregisseurs Marton Keleti wird mit den Streifen „Lauf, damit man dich erwischt" und „Die Geschichte meiner Dummheit" fortgesetzt. Der zweite Teil der Kurzfilmreihe „Ungarische Städte und Landschaften" stellt das Gebiet zwischen Donau und Theiß vor.

Balázs Irén

Müve szerepel a szombathelyi
III.Fal-és tértextil biennálén

Népszava 1972 augusztus 24

2.old.

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 9

Művészet

Baldai Géza

A művész maga, csaknem mindig művének a maximumát szeretné bemutatni. Érthető, emberi dolog ez, hiszen mennyi-mennyi munka fekszik valamennyi alkotásában: a művész mindet a „vérével írta". Van a Műcsarnokban egy hamis szállóige: A jó rendező azt teszi, amit a művész akar. Vagy: Az ügyes rendező még annál is több művet tud elhelyezni. Veszedelmes és beteg nézetek ezek. Éppen a festő, szobrász iránti tisztelet követeli meg a szigorú válogatást. Az ilyen kíméletlenség nemhogy joga, kötelessége a rendezőnek.

Véleményem szerint – lehet, hogy ez különvélemény – a fenti módon kell egy művészeti anyagot a bírálók elé tárni. A zsűri néhány órás kiszállása alatt nem tájékozódhat egy műterem esetleg fél évszázados rendetlenségében. A műtermi zsűrin az eszmei házigazda nem a művész, hanem a rendező.

A rendező alapállása elsősorban az legyen, hogy tegye fel magának a kérdést: Kinek rendez? Nem önmagának, nem a főhatóságnak, nem a művészeknek és nem is az ínyenceknek. Hanem mindig a közönségnek. Nem a közönség legelmaradottabb részének – annak is –, hanem az egész közönségnek.

körplasztika. Helyet kell hagyni, hogy a néző a hátát is megtekinthesse.

Hogyan rendezzük a képek sorát? Herman Lipót, némi iróniával, azt mondta, hogy a képek elosztásánál csak a kereteket kell nézni. Van benne valami, ha arra gondolunk, hogy egy építészeti szimmetriával – máskor egy kiszámított aszimmetriával – képsorrendet kell komponálnunk. Olyasmit, mint egy épület szintjének ablaksora.

De a képnek nemcsak kerete – tehát formája –, hanem színe is van, tónusa, tónusai. És tartalma! Tartalmi összefüggései. Kedvelem a világos és a sötét tónusú képek – kézenfekvő – mintegy keresztrímes váltakozását. Ugyanígy helyénvaló a páros rím. A terc is, a szekund is. Minden a kiállítandó művektől függ. Sokat szidják az ún. iskolás rendezést. Mintegy negyed százados gyakorlat után kezdem azt hinni, helytelenül. Nem úgy állítjuk össze a képsort, hogy gépiesen sorba vesszük a dátumokat. De a kronológiában, eszmében, irányzatokban rokon művek megtalálják egymást a rendezés folyamán. Minden mű a saját ensemblejában érzi magát a legjobban! Tehát egy művész egy korszakának képei

Balázs Irén

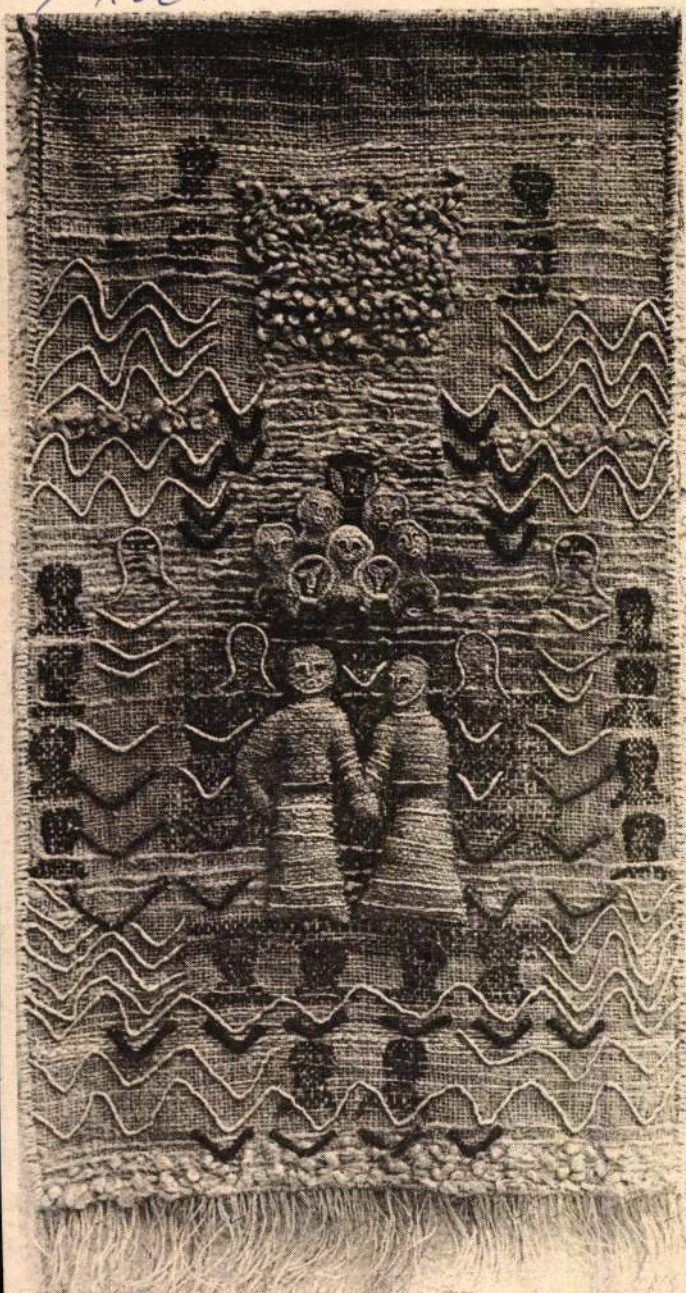
Balázs Irén – KKI terem – 1973.

Azzal kezdem, ami a fotón nem látható. A D
deszka-paneleket, sőt – eretnek módon – még
tltést: a kiállításnak éltető eleme a fény. A – vég
a paravánokat, így Balázs Irén textil dombormű
nyesülhetnek. A terem közepén függő tér-textil alá azért kellett a kocka dobot helyezni, hogy a
látogatót – mintegy kordonnal – távol tartsa a műtárgytól; ne menjen neki.

Balázs Irén
SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
textil-ruha
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
1981 JAN 7

NÉPÚJSÁG
1021

Balázs Irén: Duett

NÉPÚJSÁG

A népgazdaság 1981.

A Minisztertanács megtárgyalta és jóváhagyta az 1981. évi népgazdasági tervet. Megállapította, hogy az összhangban van a Magyar Népköztársaság VI. ötéves tervével, annak céljait konkretizálja az ötéves tervidőszak első évére. A terv előirányzatai a népgazdaság fejlődésének 1980. évi eredményeire alapozódnak, és figyelembe veszik a gazdasági növekedés 1981. évben várható belföldi és külföldi feltételeit.

Az 1980. évi népgazdasági terv fő célja teljesült: a népgazdaság egyensúlyi helyzete számottevően javult, az összes behozatali többlet jelentősen csökkent, ezen belül a nem rubel elszámolású áruforgalmi mérleg a tervezettnél kedvezőbb. Az egyensúlyi helyzet javulása a gazdasági növekedésnek a tervezettnél alacsonyabb üteme mellett ment végbe. A gazdasági szabályozórendszer 1980-ban végrehajtott módosításai és az éves terv egyéb intézkedései hozzájárultak ahhoz, hogy a belföldi felhasználás szabályozásában az előző évben elért eredmények megerősödtek.

A nemzeti jövedelem a tervezett 3—3,5 százalék helyett mintegy 1 százalékkal emelkedett. A termelő ágazatokban foglalkoztatottak száma a számítottnál nagyobb mértékben csökkent, a munka termelékenysége nőtt. Az egységnyi termelésre jutó eszközráfordítás a számítottnál nagyobb. A nemzeti jövedelem belföldi végső felhasználása a tervezettnél valamelyest jobban csökkent, ezen belül a lakosság fogyasztása kismértékben nőtt. A felhalmozás, főleg az állóeszköz-felhalmozás mérséklődött; kisebb a számítottnál a készletfelhasználás is. A fogyasztás és a felhalmozás aránya így a fogyasztás javára változott. A külkereskedelmi forgalom mennyiségében nem haladta meg az 1979. évi színvonalat. Az áruk és szolgáltatások kivitele a tervezettnél kevésbé nőtt, behozataluk a számított kisebb növekedés helyett csökkent.

Az ipari termelés a tervezett 3,5—4 százalékos növekedéssel szemben valamelyest az 1979. évi színvonal alatt maradt. A bányászat, a kohászat és a gépipar termelése az 1979. évinél kisebb, a többi ágazaté nagyobb volt. A mérsékelt belföldi kereslet mellett az ipar néhány ágazatában a gazdaságtalan termelés és kivitel mérséklésének, illetve megszüntetésének is része volt az alacsonyabb termelésben. Hozzájárult az

Vörösmarty t
sen elkészült,
bányászati ku
Gördülőcsapág
radnak később
ruházás 1980-
tervezettnél n
téshez kapcso
galmú úthálóz
lesztésénél. A
beruházásaikr
a számítotthoz
tak.

A munkaké
cialista szekto
kismértékben
termelő és sz
év során jele
munkaerőellát
kormányhatár
megkezdődött

Az átlagbér
megfelelően
melésből szár
tal megegyező
társadalmi ju
bak az 1979.
pótlék növelés
tikai intézked
árszínvonal és
a tervezettnel
kosság reáljöv
évivel.

A lakosság
sebbet takarít
A kiskeresked
érte el a tava
fogyasztása 0
Az átlagosnál
kek fogyasztás
vétele.

Az élelmisz
szességében k
kekből az év
a hiány, a m
legtöbb termé
gyakran nem

A lakosság
a tervezettnél
Az előirányzo
készült el. A
az óvodai fér
sősorban a t
nyekként

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

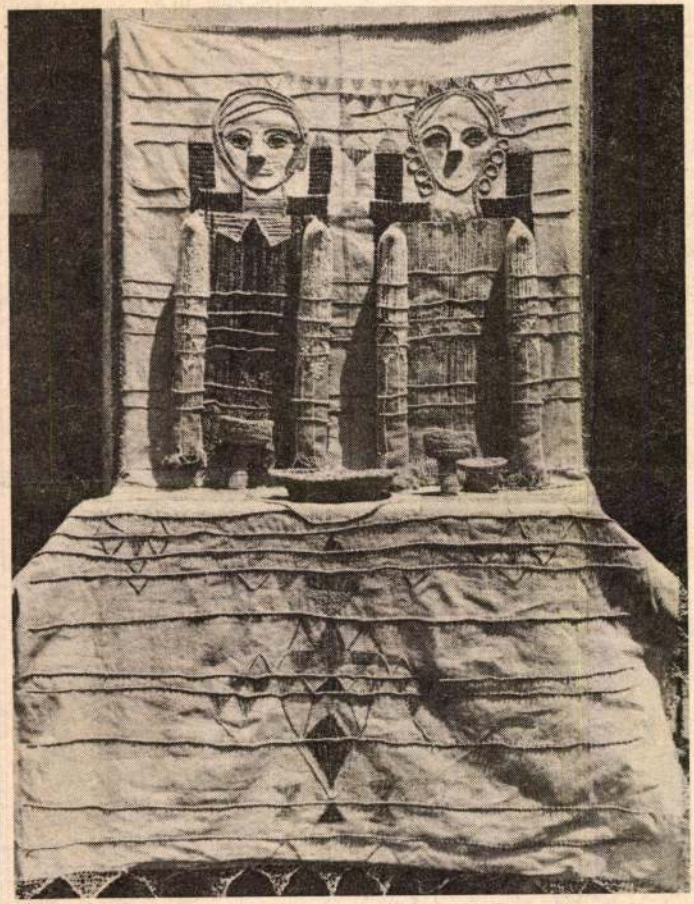
Balázs Irén

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Textil Művész

1021

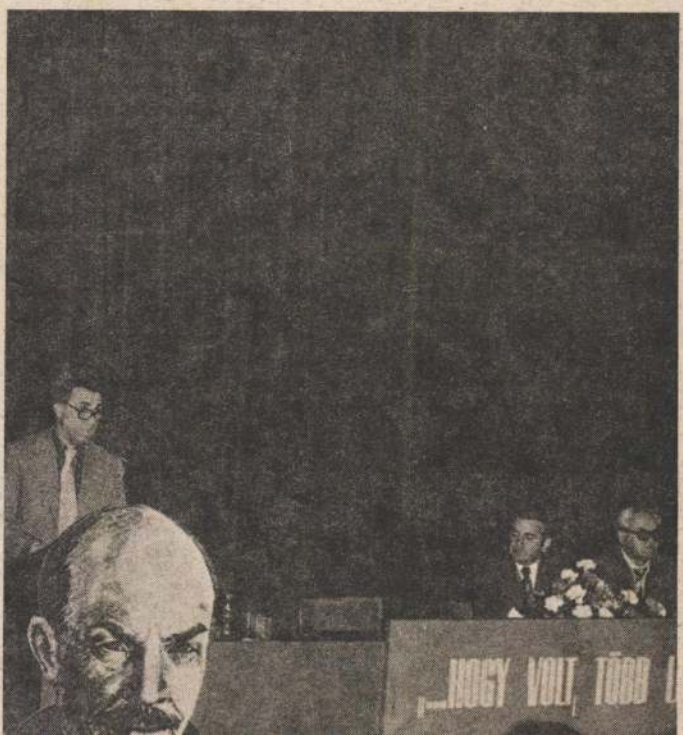
az Út is csak csodálja szakadat
és sóhajától visszhangzik a lét

Balázs Irén: Esküvő

JÚNIUS 8. Országgyűlési képviselői és tanácstagi választások.

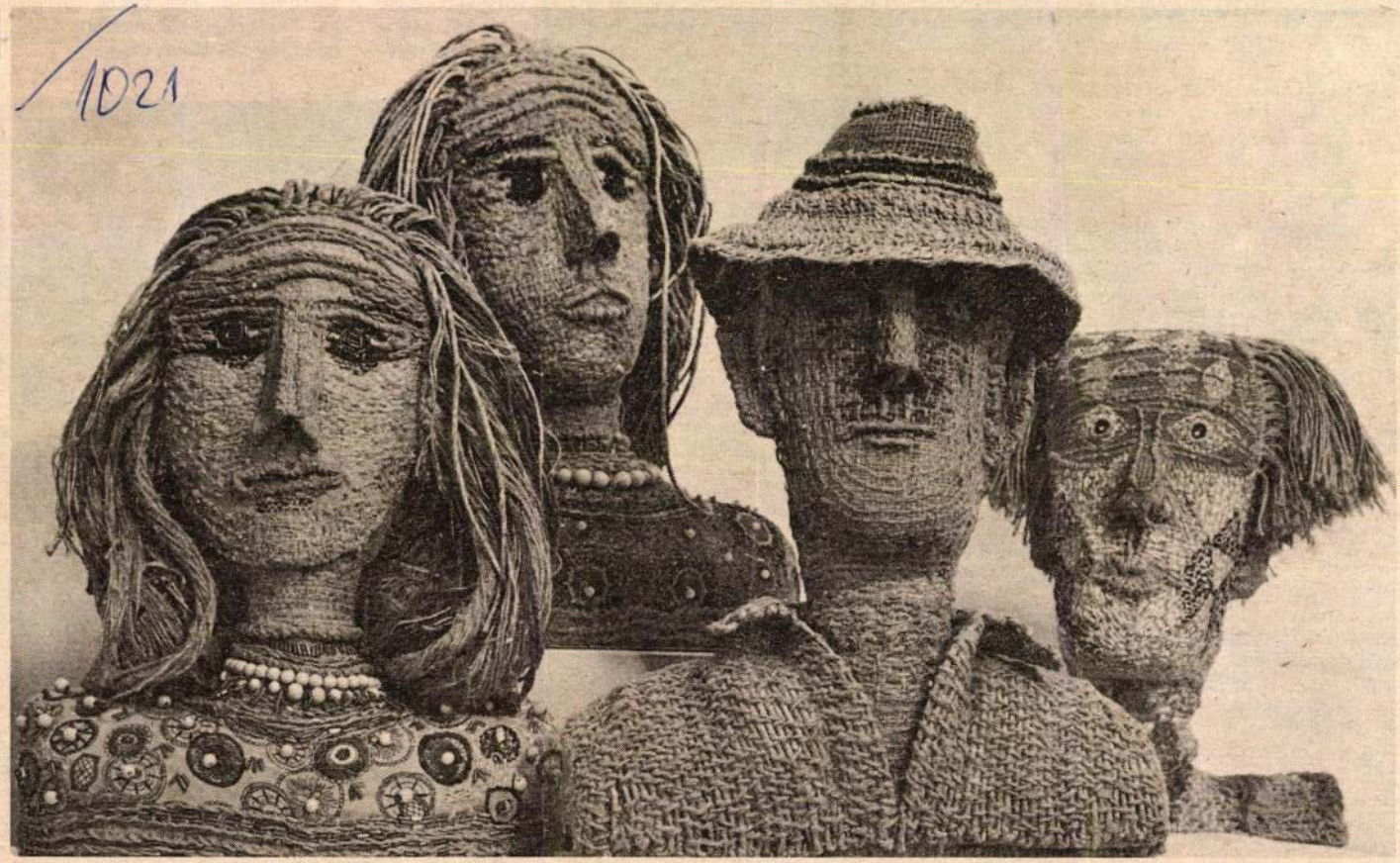

Balázs Irén
textil tervező

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1021

Balázs Irén: Fejek

építési kereslet és kínálat viszonya javult. Erősödött az építőipari vállalatok vállalkozói magatartása, egy részük azonban még nem volt képes rugalmasan alkalmazkodni a változó piaci feltételekhez. Csökkent az építőiparban foglalkoztatottak száma, az egy főre jutó termelés valamelyest nőtt.

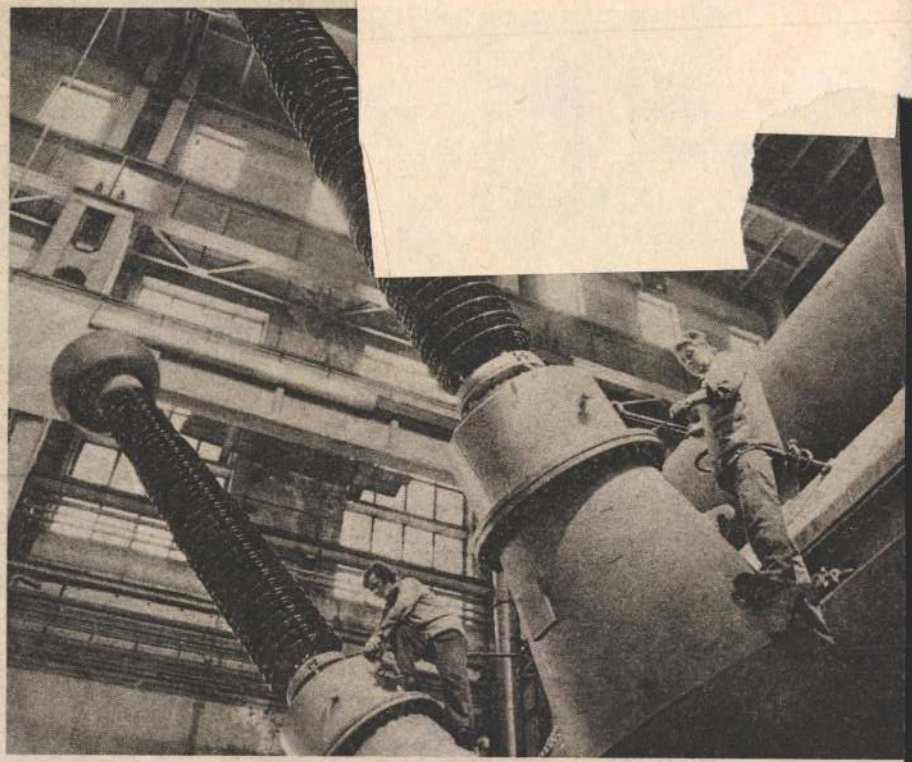
A mezőgazdasági termékek termelése — a szeszélyes időjárás, az ár- és belvizek ellenére — a tervezetthez közelállóan emelkedett. Kalászos gabonából a számítottnál több termett. A kukoricatermés valamivel kevesebb a tervezettnél. A burgonya-, a zöldség- és gyümölcsfélék termésmennyisége az elmúlt évinél nagyobb, de a tervben számítottnál kisebb. Az állattenyésztés a tervezettet valamelyest meghaladóan fejlődött. A mezőgazdaság anyagi-műszaki ellátottsága kielégítő. Az energiafelhasználásban a takarékosság fokozódott. Mezőgazdasági és élelmiszeripari termékekből a belföldi ellátás jó, kivitelük emelkedett.

Az áru- és személyszállítási teljesítmények az igényeknek megfelelően alakulnak. Az energiatakarékosság fokozására tett intézkedések eredményeként a szállítás és hírközlés összes energiafelhasználása az előző évihez képest csökkent.

A beruházások volumene a tervezettnél nagyobb mértékben csökkent. A beruházások csökkenése mind az állami, mind a vállalati körben elsősorban az újonnan kezdődő beruházások számának mérséklődését eredményezte.

A tervezett ütemben vagy annál gyorsabban halad a nagyberuházások kivitelezése. A befejezésre előirányzott kilenc nagyberuházás közül hét (Deáki Bauxitbánya, Bélapátfalvai Cementgyár, Magyar Viscosa Pan II., Tiszai Kőolajfinomító 1. ütem, Hajdúsági Cukorgyár, Adria Kőolajvezeték,

munka termelékenysége a te
ban növekedjék, az álló- és
kihasználása pedig a korábbi
ményesebb legyen. Az energi

Legnagyobb beruházásunk, a Paksi Atomerőmű építése az idén is folytatódi a hatalmas transzformátor szerelése látható

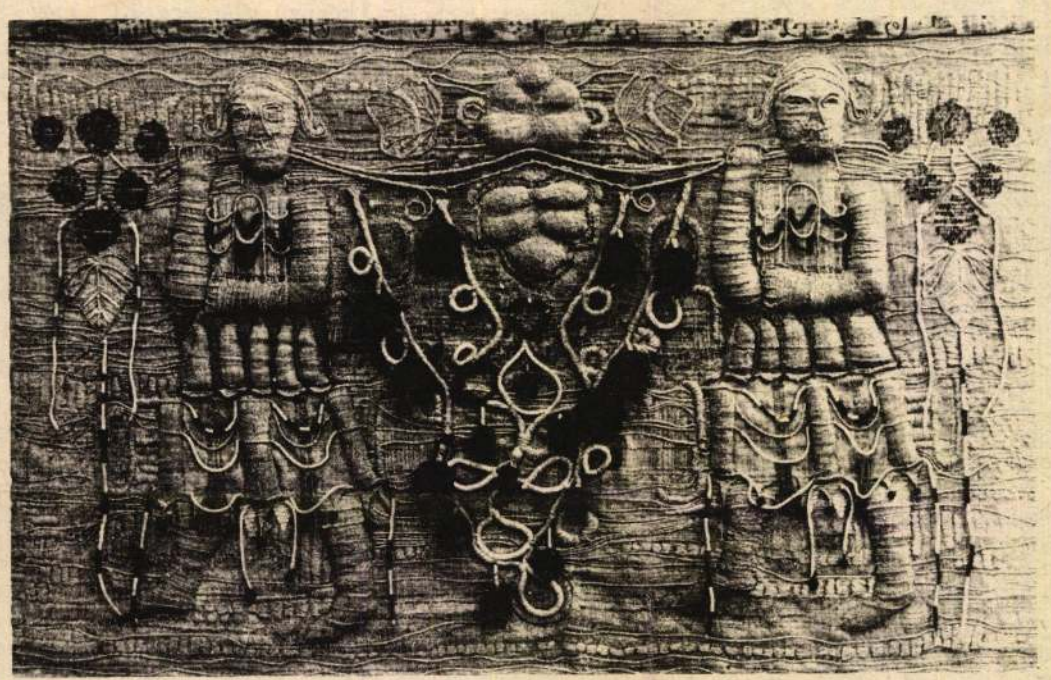
Balázs Iréne
textiltervező

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 31
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPÚJSÁG
Szekszárd
1980 JAN 13

1021

SZÜRET

Balázs Irén textilje a Műcsarnokban rendezett kiállításáról

mányos berendezést helyeztek el — mintegy háromszor hosszabb aktív működési idővel —, mint az első generációkhoz tartozó szputnyikokon.

Végül az Interkozmosz-program harmadik szakasza nemzetközi személyzettel végrehajtott űrrepülések előkészítése és lebonyolítása. A szovjet űrrepülőkkel csehszlovák, lengyel NDK-beli, bolgár kutatók jártak a világűrben. A Csillagvárosban kiképzésen vesznek részt magyar, vietnami, kubai, mongol, domán űrhajósjelöltek. Űrrepülésükre a tervek szerint 1983-ig kerül sor.

Mi szerepel az Interkozmosz kutatási programjában? A kozmikus fizika, meteorológia, hírközlés, biológia és orvostudomány, majd a kozmikus természettudomány legidőszerűbb kérdései.

Kezdetben az volt a cél, hogy minél több információt szerezzünk be, ezért az első szputnyikokon a jelenségek széles körének kutatására

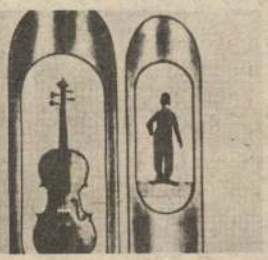
Az ember
talmas lökést
szettudomány
technológia f

— A nemze
sek során vég
giai kísérletek
hogy az egyes
donságai a sú
lapotában ja
űrállomáson e
tályok tökélet
ellenőrző
egyes esetekben sikerült csaknem tökéletes kristályokat előállítani. A súlytalanság fizikájában még nagyon sok tisztázatlan kérdés van, ezért a jövőben fokozzák ezeket a kutatásokat.

Az Interkozmosz-program keretében végrehajtott nemzetközi űrrepülések sikere felkeltette egy sor más ország, köztük Franciaország érdeklődését. A szovjet javaslat nyomán — hogy francia űrhajós vegyen részt az egyik űrrepülésben — a két ország szakemberei hozzáláttak e repülés programjának megtárgyalásához.

MIHAIL CSERNISOV

vésze lett. Egyszer gondolt egyet, átalakította a hegedűjét, hogy jobb hangzást érjen el. Azután elkészített egy hegedűt egy nyolcéves kislánynak. Majd egy gyufás-

A világ legkisebb hegedűje és Charlie Chaplin figurája

Balázs Imre
textilművész

"Szivet"-je szerepel a tárlaton.

Molnár László: II.fal és tértextil biennálé.
MŰVÉSZET, 1972.augusztus - 38.oldal

Balázs Irén, textilművész

Kiállít

↓

+: Magyar napok Potsdamban

5.

Népszabadság, Bp. 1973. nov. 6.

Balázs Iréne textkönyve

Munkái Potsdamban versenyeken kívül a november 4-én nyíló magyar hét során

Magyar Nemzet 1973 november 2
4. old.

Balázs Irén textilterve

Megnyitása augusztus 3-án
nyílik a KKI bemutatótermében

Magyar Nemzet 1973 augusztus 1
4. old.

Balázs Iván textkiadása

a KKI kiadványaiban
rendezett kiadásáról lásd utóda
a 4. oldalon

Magyar Nemzet 1973 augusztus 10.

Balázs Irén

2

„Ő"
„Láncfűd"
„Virágok"
„Lepke" a művei emlékére

Magyar Nemzet 1973 augusztus 10
4. old.

Balázs Irén

Vörösén 180×65
Aranytalló 205×83

B. J. textiltervező iparművész kiállítása
Bp. Kult. Kapcs. Int. 1973. aug.

Balázs Irén

Virágos Terítő, 170×60
Tehér tulipán, 150×60

B. J. textilszövő ipamüvesi kiállítás
Bp. Kult. Kapcs. Int. 1973. aug.

Balázs Irén

Rolla, 200×65
Napkelemente, 150×200

B. J. textiltervező iparművész kiállítása
Bp. Kult. Kapcs. Int. 1973. aug.

Balázs Irén

Asztalterítő, 100 × 70

Virághozzma, 150 × 45

I. T. textiltervező ipari művész kiállítása

Bp. Kult. Kapcs. Int. 1973. aug.

Balázs Irén

Az 50-es évek végén az Iparművészeti Főiskolán tanult, de tekintettel a textilművészet akkori beszűkült lehetőségeire átkerült magát a „kísérő-festő" tanszékre. Visszafogott kolorit festészetével szemben a textilben (70-től kezdve lótott karakterűbben munkáihoz) nyúlt vissza.

A Halai Gábor: Balázs Irén kiállítása; Iparművészet, 1973/5. sz. 26. l.

Baldass Jrén

Textiljeiben leopárd, kuvik, rósa", csipke, hüvez, aszúrok, kétám, lefüz stb. Munkái láttán, miniskogy az egyneü anyagokat kedveli, archaikus emlékeink támaszmak: „Lovasok" (asszíros hátterü), „Szüret", „Három ikrek" (büdöcsös lélegzetü). Használja a régi vertí varrokat: tulipán, kismadár, életfa.

Attalai Gábor: Baldass I. kiállítása; Ipari Művészet, 1973/5, 25. 26. l.

Baldess Jrén

A szál és fonal fokhasználására jó példák a Várdyak, a Hármas ülések és a Girl. A szálak ömagukat mutatva rendeződnek csatlakozó kötelek köré, kel kevény karakkal, kel kábelhidak ecsetvel teremtve kapcsolatot a formák közt. A Várdyokban a szálak szövött, kilazított raketteket, mitakö-fűszálnyakat, legyezőket alakítanak ki.

Állalai Edit: Baldess J. kiállítása; Ipari Művészet, 1973/5.sz. 27.l.

Balázs Imre
iparművész

"Életfa" (részlet)
" (repro)

A boritó hátlapján.
Müvészet, 1973. december.

Balázs Irén
iparművész

Balázs Irén formavilága
kicsiszesítette. A formák
mögötte világlik rám.

Pap Gábor: Balázs Irén.
Művészet, 1973. november - 21. oldal

Balázs Irén
iparművész

Balázs Irén művészetének életre
hívták lepkék, páncélos viteák,
nomádokra emlékeztetők, mérges
kígyóformák stb.

Pap Gábor: Balázs Irén.
Művészet, 1973. november - 21. oldal

Balázs Irén
iparművész

Balázs Irén eddigi legnagyobb szabású megbízatása a pilisszabai Mezőgazdasági Szakiskola tanácstermének kiérelt, ismeretlen - darabos fatál reliefje.

Pap Gábor: Balázs Irén.
Művészet. 1973. november - 21. oldal

Balázs Irén
textiltervező

A pilisszabai Művészeti Szakiskola kiírásra, varrott gobelin (vászon) (kopott)

Pap Gábor: Balázs Irén.
Művészet, 1973. november - 21.oldal

Balázs Irén
iparművész

Balázs Irén pontosabb hiallatása
közé tartozik a Fiatal képzőművé-
szek Stúdiójában való szereplése, 1963
ban az Ernst Múzeumban rendezett
Dolgozó Emberek közötti tárlat alkalmából.

Pap Gábor: Balázs Irén.
Művészet, 1973. november - 21. oldal

Balázs Irén
iparművész

Balázs Irén szept. 1964-ben a Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállításon, 1970-ben az Egri Országos Akvarell Kiállításon.

Pap Gábor: Balázs Irén.
Művészet, 1973. november - 21. oldal

Balázs Irén
iparművész

Balázs Irén részt vett Szombathelyen
a Savaria Múzeum II. Fal és Textil
Biennaléján, 1972-ben a Mai Magyar
Iparművészet bemutatóján az Iparmű-
vészeti Múzeumban.

Pap Gábor: Balázs Irén.
Művészet, 1973. november - 21. oldal

Balázs Irén
grafikusművész

Balázs Irén részt vett 1973-ban a Kulturális Kapcsolatok Intézete által kiállításokra rendezett tárlaton.

Pap Gábor: Balázs Irén.
Művészet, 1973. november - 21. oldal

Balázs Irén
iparművész

Balázs Irén készítette a Szegedi Orvosi Kamaszínház mozaikjait, Budapesten a Dózsa György úti Irgalmas mozaikjait

Pap Gábor: Balázs Irén.
Művészet, 1973. november - 21. oldal

Balázs Irén
iparművész

Balázs Irén kivitelte a pilisvarsándi Mezőgazdasági Szakiskola tanácstermének textil falképét.

Pap Gábor: Balázs Irén.
Művészet, 1973. november - 21. oldal

Balázs Irén
iparművész

A kiállításon kapcsolatok
gyűjteménye Balázs Irén bemu-
tatott három - varrott textíleket,
két függesztett kompozíciót és
egy textil-bőrt is.

Pap Gábor: Balázs Irén.
Művészet, 1973. november - 21. oldal

Balázs Irén
iparművész

Legutóbbi kiállítására, augusztusban a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállítótermében műtárgyfeltételek hiányában csak kisebb méretű alkotásait mutathatta be a művésznő.

Pap Gábor: Balázs Irén.
Művészet, 1973. november - 21. oldal

Balassi Géza
textilkereső

„Harmonikaverő"

(Negyed).

Pap Gábor: Balassi Géza
Művészet, 1973. november – 21 oldal

Balázs Irén
textilterező

Balázs Irén mestere a Fészkelőnek
Mihalta Pál 2011.

Pap Gábor: Balázs Irén.
Művészet, 1973. november - 21.oldal

Balázs Irén

textiltervező.

Balázs Irén Óbudapesten született
1935 július 28-án. Tanulmá-
nyait az Iparművészeti Főiskolán
végezte 1953-1958 ig.

Pap Gábor: Balázs Irén.
Művészet, 1973. november - 21.oldal

Bakács Ferenc
ajándékára

„Életképe" (versre)

A borító hátlapján
Miénkünk, 1943. novemberben.

Balázs Irén

Vegyes technikával készített falikövegye (Gyermekjátékok) szerepelt a Mai magyar iparművészet c. kiállításon az Iparművészeti Múzeumban.

Szilágyi Péter: Mai magyar iparművészet; Ipari Művészet, 1977/6-os. 17.l.

Balázs Iréne

Textil falképek (domborított) technikai érdekessége a kivitelezés szerint a felületképzett drapp szálak alkalmazása.

Fal- és textilképek művészete; Mihály Mária kiállítása a II. Szombathelyi Fal- és Textilképi Biennálét kísérő anyagban; Ipari Művészet, 1973/1.sz. 15.l.

Balázs Irén

Munkája a kolostori textilalkotásokat vallja elődjének, nemcsak ezt a nagyolólárt, sem a reneszánsz szőttfüggök kompozíciós jótékonyságát az épet mennyiségi tudja követni.

Fal- és térstextil művészetünk; Kazogh Ákos hozzászólása a II. Szombathelyi Fal- és Térstextil Biennálét követő aulitan; Ipari Művészet, 1973/1, 12. l.

Balázs Irén

Gyermekjátékról, faliszőnyeg, vegyes tech.
100 × 176 cm, vegy.

Mai magyar iparművészet
Az Iparművészeti Múzeum
I. kiállítása
1972.

Galárs Iréne

"Gyermekjátékok" falikárpit, vegyes technika. 100 x 176 cm

Mai magyar iparművészet I. kiállítása, Az Iparművészeti Múzeum 1977.

Balázs Béla

Hármasével, rep.

Balázs Béla textilkerámiái
kiállítása, Ksp. KK1. 1973. aug.

Balázs Iréne

Lila tulipán, pezsg.

Balázs Iréne textiltervező iparművész
kiállítása, Nyp. KK 1. 1973. aug.

Balázs Irén

Tulipán, 150×60×38 cm

Balázs Irén textilkeverő ipari művész
kiállítása, Tgy. KK1. 1973. aug.

Balázs Imre

Leány I. 40×30 cm
Terpesz 150×70×30 cm

Balázs Imre textilkerámiái
Kiállítóterem, Bpest, KK I. 1973. aug.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BUDAPEST
Balázs Béla textilművész
1970 JAN -.-

1021

BUDAPEST

Egy esztendő szám

Ha tüzetesen végiglapozzuk a legújabb statisztikai zsebkönyvet — a Központi Statisztikai Hivatal Budapest Városi Igazgatósága jelentette meg minimális példányszámban —, s vizsgáljuk a főváros minden területére kiterjedő 1971. évi adatokat, első megállapításunk: Budapest fejlődése, összehasonlítva az előző évekével, nemkülönben több európai nagyváros eredményeivel, kedvező.

Népesedési adatok

De kezdjük azzal, ami kedvezőtlen: a népesedési adatokkal. A lakosság természetes fogyása, szemben az 1970. évi 627 fővel, 1971-ben 2408 fő volt. (23 236-an születtek élve, 25 644-en haltak meg; 1970-ben az arány kedvezőbb volt: 24 047 születés, 24 674 elhalálozás.) Több európai nagyvárosban, így Bécsben, Hamburgban, a népesedési viszonyok jelentékenyen rosszabbak voltak. Budapesten 1970-ben 26 percenként történt egy házasságkötés, 1971-ben 28 percenként; a születés és halálozás mindkét évben változatlan: 22 percenként egy születés, 21 percenként egy halálozás.

Míg 1971-ben minden ezer budapesti lakosra 10,2 házasságkötés jutott, Antwerpenben csak 7,1, Bázelben 8,9, Bécsben 8,4, Koppenhágában 7,9, Madridban 8,2, Stockholmban 7,2, Varsóban pedig 8 házasságkötés jutott minden ezer lakosra. A rendelkezésre álló kimutatások szerint a budapesti házasságkötések arányszámát csak Helsinki, Oslo és Zürich múlta felül.

Akad egy-egy kirívó korkülönbözet a fővárosi házasuló felek közt. 1970-ben volt egy 26 éves menyasszony, aki 67 éves vőlegénnyel kötött házasságot — a korkülönbség tehát 41 esztendő —, s egy 57 éves menyasszony, aki 31 éves vőlegénnyel lépett frigyre — a korkülönbség 26 év —; 1971-ben találunk egy 25 éves menyasszonyt, aki 68 éves vőlegénnyel kötött házasságot — a korkülönbség 43 év —, s akadt egy 35 éves férfi, aki 62 éves nőt vett feleségül.

Az engedélyezett művi vetélések száma némileg csökkent: 1970-ben 51 376, 1971-ben 50 761.

És a válások? Fővárosunkban minden ezer lakosra 3,6 válás jutott. (Az előbb említett külföldi nagyvárosokban 1,2—3,4.)

Halálokok a fővárosban: 1970-ben rák és egyéb rosszindulatú daganat következtében tízezer lakosra 26,4 elhalálozás jutott. (Bécs 36,7, Hamburg 27,7, Hága 28,6, Koppenhága 35. Viszont Frankfurt/Main 24,5, Helsinki 19,6, Madrid 11,9, Oslo 25, Stockholm 24,2, Varsó 18,7, München 20.)

106 646 ideiglenes beköltöző

Azt hittük, szívbetegség következtében talán hazánk fővárosában halnak meg legtöbben. Nem. Budapest minden tízezer lakosa közül 30,5 halt meg szívbajban. Ennél kevesebben csak Bázelben, Madridban és Varsóban hunytak el. Bécsben viszont minden tízezer lakosra 54,8, Frankfurtban 33,3, Hágában 38,2, Helsinkiben 33,1, Koppenhágában 48,7, Osloban 38,7, Stockholmban pedig 42 elhalálozás jutott.

A belső vándorlások adatai szerint 1970-ben az állandó budapesti lakosok száma 8605-tel gyarapodott. Házasságkötés miatt 4343-an költöztek a fővárosba (ugyanebből az okból 1856-an hagyták el a fővárost). Nagy volt az ideiglenes jelleggel Budapestre költözők száma: 106 646. Csaknem 60 000-en munkavállalás s több mint 20 000-en tanulás végett költöztek a fővárosba.

Beruházások

A főváros területén a közismerten nagyarányú lakásépítkezésen kívül jelentős összegű beruházások történtek 1971-ben a következő üzemi létesítményekre: Erőműjavító és Karbantartó Vállalat, Rákospalota, kazántelep, Dunai Vasmű, Lőrinci Hengermű töltőkemencéjének rekonstrukciója. Fejlesztette a Tanács a Csepeli Fémmű színes fémkohászatát (617 millió Ft). A Ganz-MÁVAG Mozdony-, Vagon- és Gépgyár utórevítlenítő berendezésére, az Egyesült Izzólámpa és Villamossági Rt. kazánházára és mozdonytelepére, az Orion Rádió- és Villamossági Vállalat kazánházára, a Ferroglobus lemezdaraboló gépcsarnokára, a Budapesti Harisnyagyár harisnyanadrág-termelésének bővítésére, a Budapesti Likőripari Vállalat Coca-Cola üzemére ugyancsak jelentős összegű beruházást fordítottak.

1882 négyzetméternyi árusító területen ABC-áruházakat és élelmiszerkiskereskedelmi boltokat, 1214 négyzetméter árusító területen ABC-áruházakat, 668 négyzetméternyi területen új élelmiszerboltokat létesítettek. Üzembe helyeztek 1851 férőhelyű kereskedelmi vendéglátó egységet, 997 személy kiszolgálására új üzemi étkezdét nyitottak. Új üzemi konyhákban egyidejűleg 2436 személyt láthatnak el. Több milliárdra rúg a munkásszállásokra, művelődési intézményekre, gyógyintézetekre, bölcsődékre, óvodákra, általános- és középiskolákra, s egyéb létesítményekre fordított összeg.

A budapesti iparban foglalkoztatottak száma és aránya — részben a főváros területéről történt iparkitelepítések miatt — csökkent.

A budapesti iparban

év	szocialista ipar	magán-kisipar*
	1000 fő	
1970	602	22
1971	576	21

* alkalmazottakkal, ipari tanulókkal együtt

A lakosság jövedelme

A budapesti lakosság jövedelem-növekedését szembeötlően jellemzi egy adat: míg 1970-ben a megfigyelt munkás és alkalmazotti háztartások közül egy főre 1800 forintnál több jövedelem 271 családnál mutatkozott, addig 1971-ben 331 család érte el azt a jövedelemszintet.

Növekedett a budapesti háztartásokban az energia-fogyasztás. A statisztikai adatok szerint 1970-ben egy fogyasztóra 1396,2 kilowatt-óra villamosenergia jutott, 1971-ben 1498,3. Növekedett a közvilágítás, szaporodott a lámpahelyek, a lámpatestek, főként a higanygőzlámpa, a fénycsövek, a fényforrások száma.

Minden területen fokozódott a Köztisztasági Hivatal tevékenysége. Jelentősen nőtt a géperejű, a pormentes szemétszállító, a mosó-locsoló, a hófelrakó, homokszóró, a szállító és az útkarbantartó gépek száma.

A korszerűsödés jelentősen mutatkozik a temetkezések területén. Az 1970. évi 16 498 temetéssel szemben 1971-ben 15 962 temetés volt, a halotthamvasztás viszont 8426-ról 10 173-ra emelkedett. Az exhumálások száma 5689-ről 8337-re nőtt.

Szép eredmény mutatkozik a park és játszótér létesítésnél. Míg 1970-ben 257 000 négyzetméter új parkterületet létesítettek, 1971-ben 750 000 négyzetméternyi parkterület létesült.

Kulturális adatok

Az oktatás terén egyenletes ütemű, fokozatos javulás tapasztalható. Egy év alatt az óvodák száma 468-ról 484-re emelkedett, az óvónők száma 2933-ról 3229-re nőtt. Az előző évi 41 419-ről 45 548-ra emelkedett a beírt gyermekek száma. Noha a fővárosi általános iskolákban kevesebb volt a tanuló, a tanerők s az osztálytermek száma növekedett. Az általános iskolai napközi otthonos tanulók száma az 1971/1972-es tanévben elérte az összes tanulók 34,7 százalékát.

1971-ben a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár könyvkölcsönzőinek száma az előző évi 85 300-ról 95 800-ra emelkedett. Kétszeresére nőtt a Műcsarnok külföldi gyűjteményekből rendezett kiállításai látogatóinak a száma: 156 000-ről 310 000-re. Nem hanyatlott a fővárosi színházak látogatottsága, alig csappant a mozik, nőtt a hangversenyek közönsége. Valamelyest növekedett a rádió zenei osztályának műsorideje, némileg csökkent az irodalmi és a drámai, az ifjúsági, s az agitációs- és propagandaosztály műsorideje. Csökkent némileg a televízió politikai-, gyermek-, báb- és meseműsorának s az ismétléseknek a műsorideje, nőtt a szórakoztató, az ismeretterjesztő, s a kisfilmek műsoridőtartama. A Vidám Park látogatóinak száma 1 978 000-ről 2 274 000-re emelkedett.

Mennyit sütött a nap?

Idegenforgalom: ami a legfontosabb, nemcsak a vendégek száma növekedett (1971-ben 1 253 095 volt), hanem az átlagos tartózkodási idő is 3,5 napra emelkedett. A szálláshelyek vendégforgalma országok szerint a látogatók számának sorrendjében: vezet Csehszlovákia, utána következik Lengyelország, NSZK, NDK, Ausztria, Jugoszlávia, Olaszország, Szovjetunió, Románia, Bulgária, Franciaország, Egyesült Királyság, Kanada. A szállodák vendégforgalmának sorrendje a látogatók száma szerint: NSZK, Ausztria, Csehszlovákia, Jugoszlávia, NDK, Szovjetunió, Olaszország, Amerikai Egyesült Államok, Lengyelország, Románia, Franciaország, Bulgária, Egyesült Királyság, Kanada. A Budapesten töltött átlagos tartózkodási idő sorrendjében vezet az Egyesült Királyság, utána következik az NDK, Kanada, Szovjetunió, Amerikai Egyesült Államok, Lengyelország, Franciaország, NSZK, Olaszország, Bulgária, Románia, Ausztria, Csehszlovákia, Jugoszlávia.

Megtudjuk a budapesti statisztikai zsebkönyvből, hogy míg a fővárosban 1946 és 1950 között évi átlagban a napsütéses órák száma 2196 volt, 1951 és 1955 között 1942, 1956 és 1960 között 1977, 1961 és 1965 között 2020, 1966 és 1970 között 1930 — 1971-ben 1813 óra volt.

A napsütéses órák számának csökkenése azonban nem csökkentette, sőt növelte a totózók és a lottózók számát. Míg 1970-ben 42 millió volt a totójátékban részt vett egyéni szelvények száma, addig 1971-ben 43 870 000, a kollektív-szelvények száma pedig 28 865 000-ről 33 577 000-re emelkedett. A lottóhúzásban részt vett szelvények száma 1970-ben 327 millió darab volt, 1971-ben 336 millió.

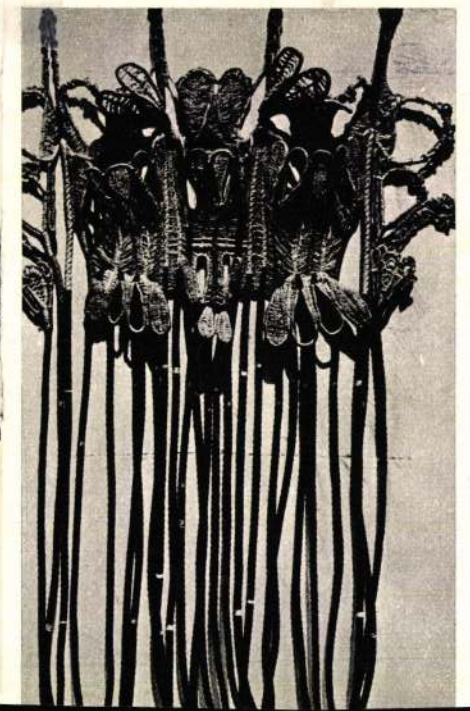
Román Kálmán

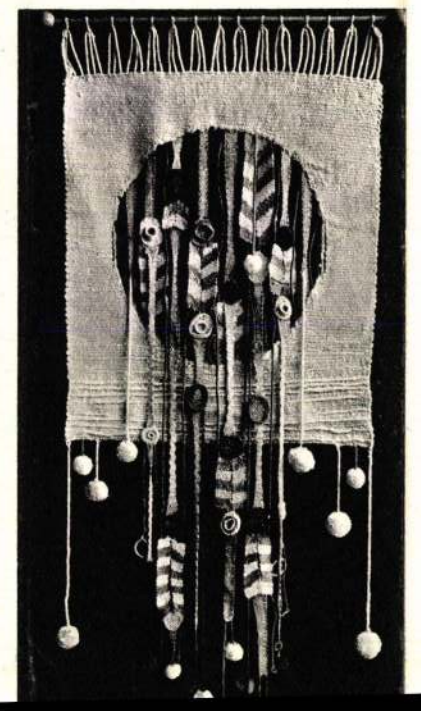
1021

Balázs Irén textilművész otthonában

Balla Demeter felvételei

Az Iparművészeti Múzeumban láttam legelőször egy textil faliképét. A sokféle textil, üveg, fa, fém anyagú, mai iparművészetünket reprezentáló kiállítás darabjai közül nemcsak méreteivel, de mondanivalójával, boszorkányosnak tűnő technikájával, erőteljesen plasztikus ábrázolásmódjával is kitűnt. Képéhez újra meg újra vissza kellett térni.

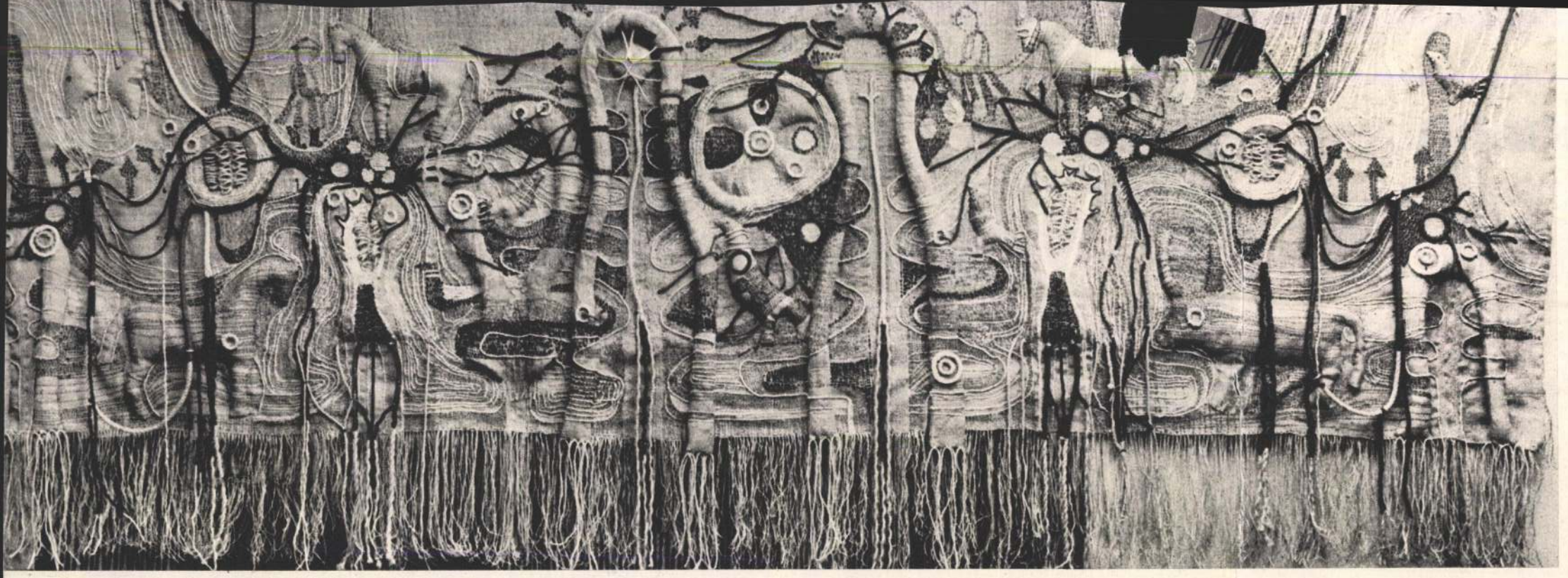
Szerettem volna Balázs Irén műtermébe ellátogatni, többi munkáját is megismerni. Tompa utca 17/a, földszint 4., mondta be címét a művésznő a telefonba.

A Körútról bekanyarodva, a sivárszegényes „Franzstadtban" találtam magam. Sötétség, rossz levegő, apró zöldséges, virágos, elektromos üzlet, parkoló teherautók otromba tömbjei — ebben a meglehetősen leverő környezetben alkot tehát a művész. Ezek után mondanom sem kell talán: gyönyörű faliképeket igen — de műtermet, azt nem találtam. (S a faliképeket is — hogyan?)

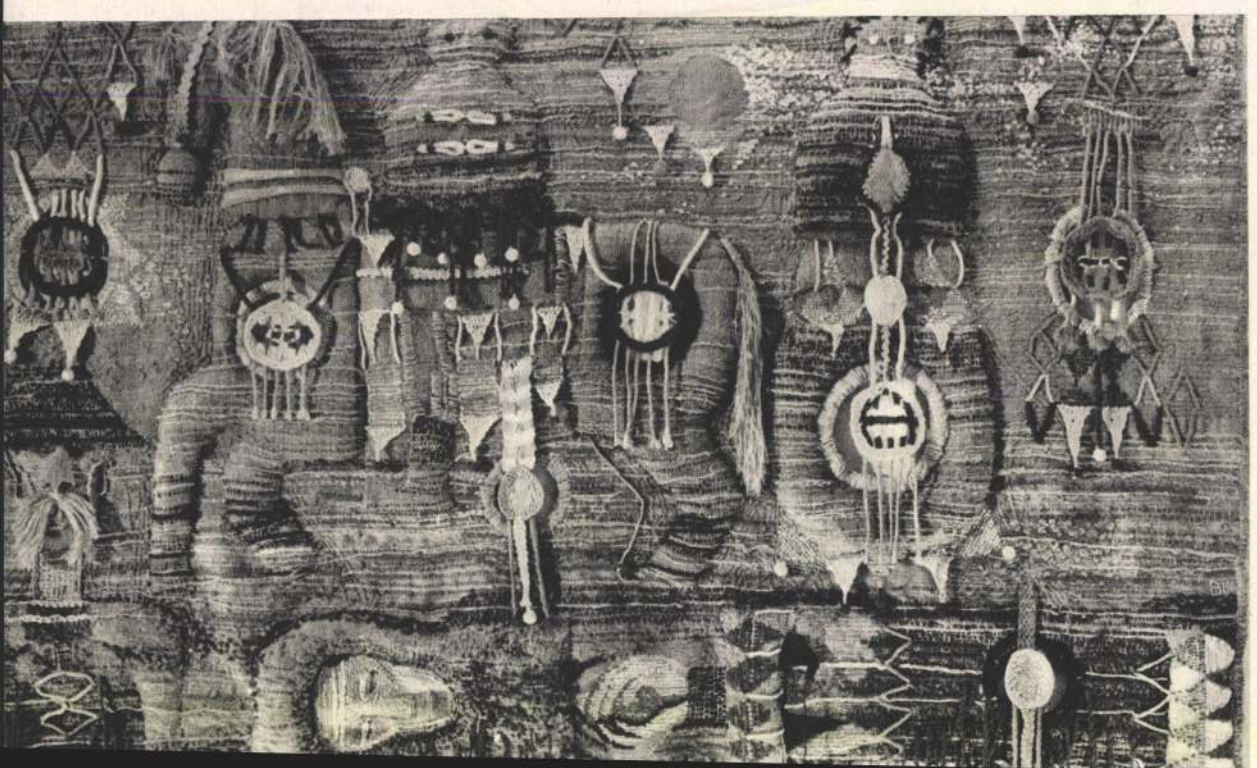
A ferencvárosi bérház udvaráról az egyik ajtó az ő otthonukba nyílik. És mostantól inkább többesszámot használnak: egy művészházaspár életébe pillanthattam be. Az ipari formatervező Németh Aladár — az Iparművészeti Főiskola docense, a Képzőművész Szövetség vezetőségi tagja — érezhetően amúgyis résztvesz felesége munkásságában; úgy például, hogy szőnyegeiről, képeiről fotókat, színes diákat készít. Miután a lakásban szabad hely alig van, Balázs Irén művei rokonoknál, barátoknál vannak (festményeinek egy része pedig a pincében); hála tehát Németh Aladár élettársi és művészi szolidaritásának, hogy legalább egy szabályos „vetítettképes előadás" segítségével végigkísérhettem ennek a nagyon izgalmas, dekoratív, lírával telített művészetnek a kibontakozását. (Egyébként a fotók, színes diák minősége fotóművészre vall; mennyi tehetség és energia feszegeti ezeket a bérkaszárnyafalakat!)

Balázs Irén művészetének erejéről, szépségéről némi ízelítőt adnak az itt közölt reprodukciók. Én inkább arról beszélek, ami a múzemlátogató vagy a folyóiratot böngésző nagyközönség előtt láthatatlan: ennek a művészetnek születési körülményeiről és hátteréről.

A művész-asszony Békés megyéből, Okigyósról érkezett a fővárosba, az Iparművészeti Főiskolára. Textilszakra iratkozott. De kevesellte az ottani rajzolási-festészeti stúdiumokat, átment tehát a díszítőfestő tanszékre, mozaik, secco, freskó, sgraffito készítést tanult. A diploma elnyerése után állami megbízásból két mozaikot készített: az egyik egy szegedi óvoda homlokzatát, a másik egy angyalföldi büfé belső falát díszíti. Talán a körülmények is közrejátszottak — tizennégy éve házasodtak össze, jobb híján ide költöztek, később gyermekük is született, még kevesebb lett a hely —: a festészethez amúgyis több kedvet érzett, egy festőállvány pedig elfért az egyik ablak előtt . . . (Bár ottjártamkor is teljesen elzárta a külvilág fényét egy előttük veszteglő teherautó; Balázs Irén fásultan legyintett, behúzta a függönyöket, férje

pedig a fotózáshoz használatos reflektorlámpával üzte el a sötétséget.)

A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának volt a tagja, egészen 1970-ig. Közben csinált már egy vargabetűt. 1967-ben megnézte a lausannei textilkiállítást, hazajött — és két hónap alatt elkészítette első faliszőnyegét. De megtorpant. A festményen minden négyzetcentiméter izgalmas, fontos és képileg azonnal érzékletessé válik. Amíg viszont a textilből a motívum előtűnik — az hosszú idő és fáradságos munka. Mégis, egyre izgatta a fantáziáját, micsoda lehetőségek rejlenek a textíliában — hiszen pályakezdése idején is ez foglalkoztatta . . . Tanulmányozta a nyugat-európai művészek merész, kombinatív technikáját, a jugoszlávok, a lengyelek modern kísérleteit. Aztán egyszerre csak elszánta magát. Zsákanyagot, madzagot, vattát, fonalat, spárgát, kötelet, meg mindenféle méretű tűt szerzett, horgolótűt, merkelőtűt, kárpitostűt . . .

Körülbelül harminc faliképet készített két év alatt. Most várja a döntést: hol és mikor rendezheti meg első önálló kiállítását? Legújabb munkája a hálószoba s mindhármójuk közös dolgozószobája között, a nagy üvegajtó helyén lóg felfüggesztve, kifeszítve, többméteres, befejezés előtt álló relief-szerű textil falikép: a piliscsabai Mezőgazdasági Szakközépiskola nagytermébe készül. Ha közelről nézem, elámulok, hogyan nyer életet-értelmet a zsák, a spárga, s a többi szövött-fonott-sodort anyag, hogy mire képesek a színek: s a közelről színtelennek tűnő drappok is milyen plasztikusan ugranak elő a síkból, ha messziről nézem!

Messziről? Ebben a szűkös lakásban? A művészpár találékonysága — egyelőre — kifogyhatatlan. Balázs Irén kezembe nyomott egy látcsövet. A falikép, ahogy a lencsén át távlatot nyert, valóságosan átalakult, figurái megelevenedtek, minden apró részlet így nyerte el igazi jelentését. A látcső, kiderült, állandó kelléke a művész munkájának. Enélkül őmaga sem látná – a saját művét. Térhatását egyáltalán nem. Volt abban valami tragikomikus, ahogy egymás kezébe adogattuk a kis masinát, hogy *lássunk*.

— Az a legnagyobb baj, hogy sürget az idő – mondta Balázs Irén.

Én először a rendelési határidőre értettem. Ám ő másról beszélt. Arról, hogy túl sok volt a kitérő, harmincötévesen talált csak rá sajátos műfajára, művészi kifejezésmódjára.

Többnyire napi nyolc órát dolgozik. Állva, guggolva, hajladozva. Ismerősen hangzik, ahogy sorolja, hogyan lopkodja össze ezt a nyolc órát, miközben ellátja a háztartást; bevásárol, főz, mos, rendben tartja a lakást. Komoly beszédű, önmagához minden bizonnyal igen szigorú asszony. Kunsági típus, nyúlánk termettel, barna konttyal, ragyogó, beszédes bogárszemekkel. Hallatlan vitalitásról és némi fáradságról árulkodnak a szemei.

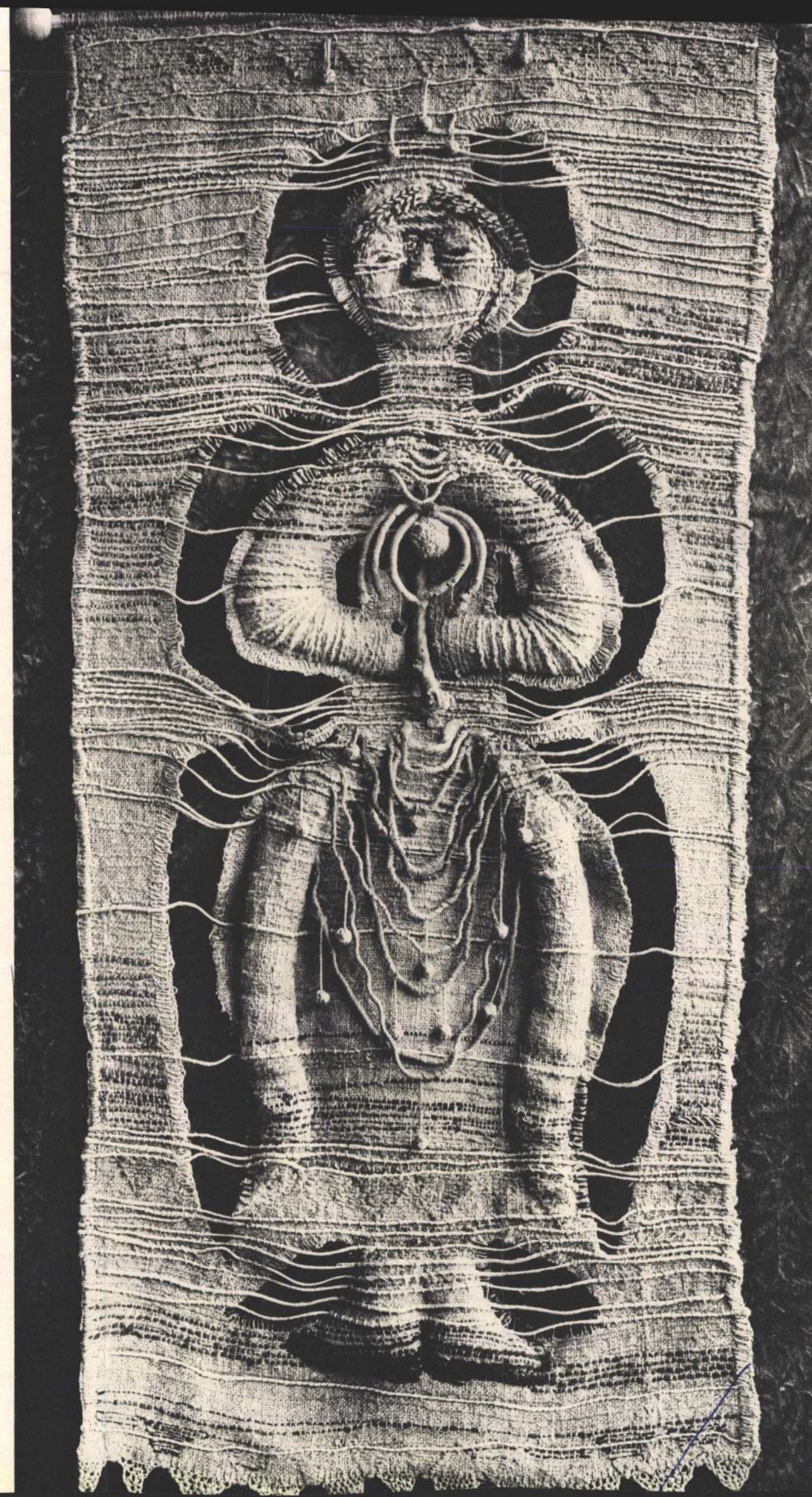
Kérdezem, milyen kilátásaik vannak arra, hogy műtermes, vagy legalábbis megfelelő méretű lakáshoz jussanak. Próbálkoztak már többször újsághirdetéssel, ráfizetéses lakáscserével; mindeddig sikertelenül. Maradna még az építkezés. Dehát az rendkívül költséges. Természetesen, gyűjtenek rá . . .

*

Nagyon kevés a használható műtermes lakás a fővárosban, és kevés a megüresedő. Új műtermek építése pedig egyáltalán nem szerepel a tanácsi és az állami építkezések programjában. Így az iparművészek zöme és sok képzőművész is műteremproblémákkal küzd. A rohamosan emelkedő építőipari árak mellett a saját erőből történő műterem-építés tetemes költségét a művészeknek csak elenyésző része tudja vállalni.

Holott a művészeknek létalapjuk a műterem. S ez nem lehet csak az ő egyéni gondjuk.

Kövendi Judit

1021

Balázs Irén: Hármasikrek (textil)

ÁRA: 2,50 Ft

hetven éves

Van annak már negyven éve is, hogy a Múzeum körúton felfedeztem a Szajna-partot. Nem, nem földrajzi képtelenség, amit írok.

Egy — mai szóval élve — formabontó antikvárium viselte ezt a nevet. Az utcára ládákba kitett könyvek szinte elébe mentek az olvasónak, s még azokban is felkeltették a szunnyadó érdeklődést, akik különben napi, filléres gondoktól gyötörve mentek el a fényes kirakatok előtt. Az élemedett korú antikvárius — volt már harminc esztendős is — nem kísérte szúrós tekintettel vevőit, nem kérdezte: „Mit tetszik?" Különben is szűkszavú volt. Katonásan szűkszavú. Arcából, szeméből nem lehetett kiolvasni, hogy mit gondol, mert mintha nagyoló baltával hasították volna ki — csak a legszükségesebb vonásokat viselte.

Egyetlen egyszer láttam tágranyitott szemmel. Rapaics Raymund A kenyér története című könyvét halásztam ki. „Hol találta?" — kérdezte felvillanyozódva. Gyanútlanul az egyik ládára mutattam. „Nagyszerű" — mondotta. „Tudja, mióta keresem ezt a könyvet?" S mintha ott sem lennék, máris belemerült a kopottzöld borítójú kötet olvasásába.

Tengernyi idő múlott el, mire megtudtam, miért érdekelte olyan nagyon Kőműves Imrét — mert ő volt az antikvárius — a kenyér története. Mert mindig a kenyérért harcolt. A mások kenyeréért. 1919-ben az Izabella utcai „vörös iskola" padjaiból, a többiek között egy Illyés Gyula nevű osztálytársával, tizenhat évesen a szolnoki Tisza-hídnál fegyverrel, 1925-től a legbátrabbak között „föld alatt és föld felett" az MSZMP-ben, dacolva börtönnel, rendőrterrorral, később a nácik koncentrációs táboraiban. Irodalmi munkásságát csak 1957 után kezdte el természetesen nem a Horatius-i ars poeticá-nak engedelmeskedve csupán. Könyvei: *Mielőtt elfelejteném*, a *Szökevények*, *Az ember fiai* stb. egy-egy karéj irodalmunk kenyeréből.

Kőműves Imre hetven éves. Jó munkát, jó egészséget és sikerekben gazdag évtizedeket kívánunk neki.

Pintér József

HOZZÁSZÓLÁSOK AZ ÉLET ÉS IRODALOM CIKKEIHEZ

Utcahangulat

Bor Ambrusnak a *Lakótelepi ember* című riportját olvasva a június 23-i számában, két lakótelepi élmény jutott eszembe. Bosszantó az egyik, örömteli a másik.

Óbudán jártam a minap, az újdonatúj lakótelep egyforma házai közül az egyikben. Soha barátságtalanabb házakat, vendég-taszítóbb kolóniát! Zárt kapuk fogadják az érkezőt mindenütt, fényes nappal is, esőben, hóban is. Ezekbe a házakba nem lehet csak úgy besétálni, a hűvös kapualjban fütyörészve lófrálni, a névtábla ákom-bákom neveit böngészni. Kíntornások,, udvarból fölkiabáló drótosok, tetőfedők, őszeresek és egyéb házat-járók itt ne is próbálkozzanak. De kapualji bújócskát, fogócskát játszó gyerekek se! Kimenetel, bemenetel csak kulccsal. Ha vendég érkezik, fölcsönget, vasdobozba — *kaputelefon*, bár se kagylója, se tárcsája — bemondja a nevét, igen, ő akar bejutni a házba, nem valami oda nem tartozó idegen. Vendéglátója felöltözik, nadrágot, cipőt húz, télen sálat, kabátot is, lemegy érte, beereszti. Búcsúzáskor meg lekiséri, kiereszti. Ha orvosra vár — mint azt a zárt kapuk mögött lakó ismerősöm tette nemrég — negyvenfokos lázzal, pizsamában trappol le a hatodikról. A kulcsra zárt csillogó üvegajtók még gyanúsabbá, idegenebbé teszik az amúgy sem túl barátságos csupa-beton környéket.

Nem sokkal az óbudai látogatás után a büszke és hatalmas újpalotai lakótelepen akadt dolgom. A magasba-nyúló házfalak között — pontosabban a házfalakon — kedves olvasnivalóra leltem. Az utcák nevét böngészgettem a táblákról, növekvő örömmel. Buzgalmamban úticélomon is jócskán túlsétáltam, hogy minél több szép nevű utcát — budapesti ritkaságot — fedezhessek föl. *Száraznád utca, Pattogós utca, Kontyfa utca, Csobogós utca, Esthajnal utca, Lenvirág utca, Sárfű utca, Árendás-köz, Kőrakás park* — és még jónéhány gyönyörű, ízes névvel megkeresztelt tér, utca, park. (Mondják, a tanács dicséretet is kapott az akadémiától a szép nevekért.) Fölnézek az utcát övező, eget-eltakaró, sokablakos falakra, s arra gondolok, ha már ezek a házak olyan nyomasztóan hatalmasak, olyan nehezen megszokhatók, jó, hogy legalább az utcanevek ilyen falut-idézően közeliek, ilyen barátságosan ember-méretűek.

Báron György

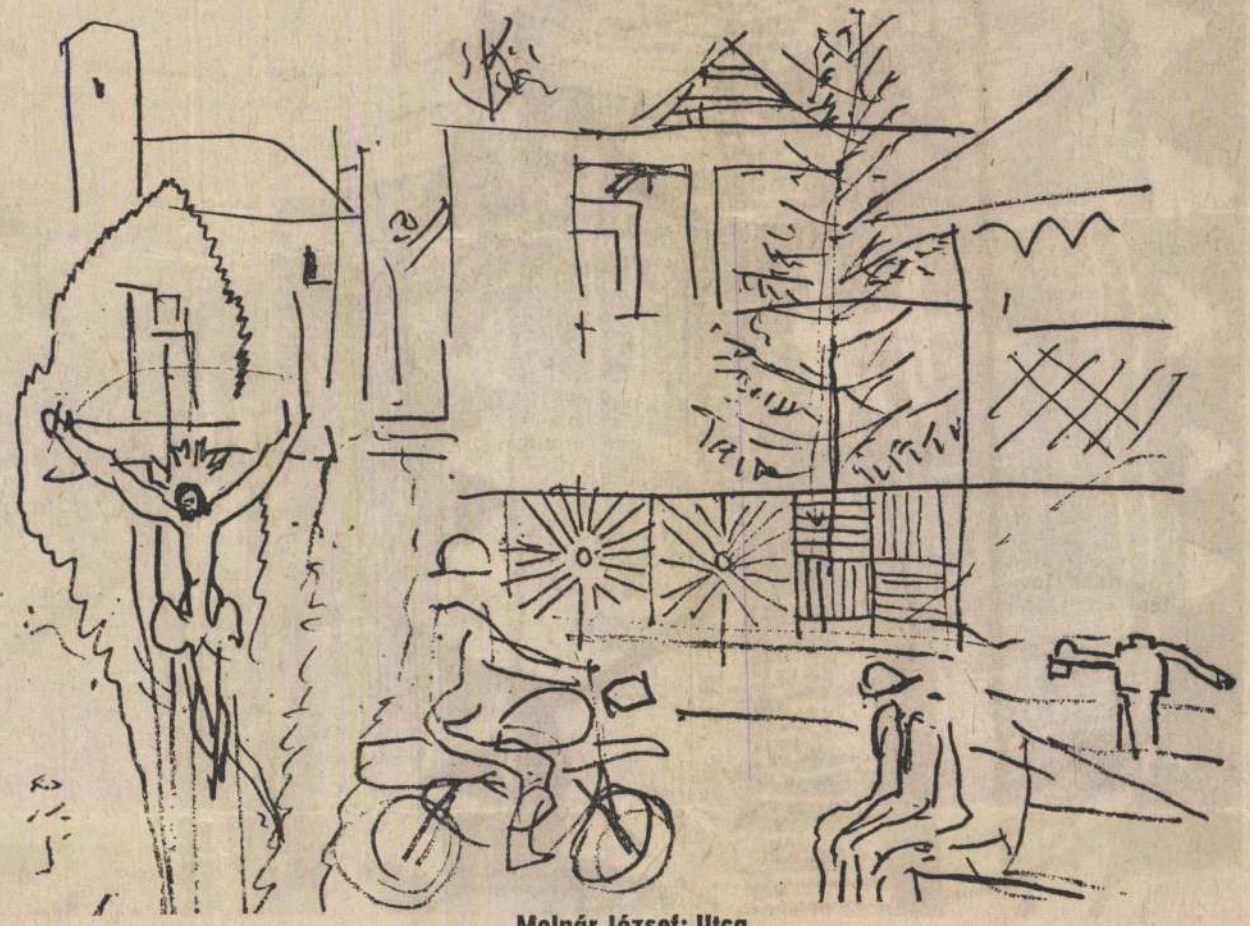
Szócsintalan visszatűnődés

Nagy megtiszteltetés a magamfajta pehelysúlyú amatőr nyelvkotnyeleskedőnek, hogy egy olyan nehézsúlyú „profi" nyelvmester utasít rendre szócsintalanságaimért, mint Ferenczy Géza. Észrevételei tanulságosak, megjegyzései szakavatottak, példái beszédesek. Csak azt az egyet nem értem: honnan gondolja, hogy én komolyan gondolom, amit gondolok? Gyermekdeden azt hívém ugyanis, hogy irályom cafrangjai, okfejtésem pajkosságai — macskaköröm ide, macskaköröm oda — ezt kizárták...

Viszont, ami a „fura makarónikumomat" illeti, ezennel ünnepélyesen visszavonom a *szitológia* nevű találmányomat, és *szidológiá*-vá helyesbítem. Ebben, ugyebár, nincs „visszanyesettség", ez csonkítatlanul épül a *szidni* ige őstövére? Végül hadd jegyezzem meg illő tiszteletlenséggel, hogy a többek közt javallott *maledictologia* szintén hibrid ötvözet, hiszen latin-görög párosítás eredménye lenne.

De azért köszönöm!

B. L. E.

Molnár József: Utca

ELET ÉS IRODALOM

1973 JUL 7

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 21
Telefon: 138-068, 337-738, 340-726

SAJTÓIGYELŐ

Kiállítások

VÁRNAGY ILDIKÓ szobrászművész kiállítása a Stúdió Galériában. Megnyitó: július 11-én.
WÜRTZ ÁDÁM grafikusművész kiállítása a Helikon Galériában. Megnyitó: július 12-én.
SZALÓKY SÁNDOR kiállítása a Mednyászky-teremben. Megnyitó: július 12-én.
MONGOL FOTÓDOKUMENTÁCIÓS KIÁLLÍTÁS a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállítási termében. Megnyitó: július 13-án.
FARKAS ÁDÁM szobrászművész kiállítása a Műcsarnokban. Megnyitó: július 14-én.

1021

VEB
ZEITUNGSAUSSCHNITTDIENST GLOBUS

Märkische Volkstimme
Potsdam

- 7. Nov 1975

Irén Balázs

W52A

TEXTILKUNSTLERISCHE ARBEITEN der Budapester Künstlerin Irèn Balázs bewundern hier Petra Bergmann und Brigitte Krug. Noch bis zum 24. November werden die Exponate der künstlerischen Textilgestaltung im Ausbildungsfoyer I des Kulturhauses „Hans Marchwitza" zu sehen sein

Foto: Dörries

en wir Ihnen noch

. 1974	etwa	780,– M
	etwa	500,– M
74	etwa	500,– M
	etwa	420,– M
	etwa	625,– M
	etwa	625,– M
	etwa	1050,– M
974	etwa	1060,– M
. 1974	etwa	1035,– M
974	etwa	953,– M
974	etwa	631,– M
74	etwa	688,– M

ler Anreise

Neue Anz
in Teltow

für die „Märkische Volksstimme"
bei der

PGH des Tischlerhandwerks Teltow

Teltow, Ernst-Thälmann-Straße 67
Öffnungszeiten:
Montag 14 bis 17 Uhr, Freitag 8 bis 12 Uhr

Todesanzeigen und Danksagungen nehmen wir an allen Werktagen (außer sonnabends) entgegen.

Das Kliniksanatorium „Heinrich Heine" Potsdam-Neu Fahrland stellt ab sofort ein:

examinierte
Kranken

Verkäufe

Pelz, Borregos, hell m. Nerzkragen, ungetr., Gr. 88, neu 1880,–, f. 1480,–; Tel. 2 55 28, Pdm., Al.-Klink-Str. 15, part. links

F 8 Sport (Stahlkar.), Hzg., Getriebe neu, , 2800,; Mielke, 15 Potsdam, Lennéstr. 4, n. 18 Uhr

20er Kinderfahrrad (Mädch.), gut erh., 80,– sowie Tausch 28er Herrensportr. geg. Klappfahrr. Zuschr. 566 002-10 15 Pdm., Kl.-Gottw.-Str. 14

Wort, Schrift und Blu
lieben Schwester

Hildeg

danken wir herzlichst
Bekannten, dem Koll
Gaststätten-Organisatio
freunden der SV Dyna
sowie dem Redner Her

Im Nam
Anne Sc
Irmgard

Potsdam, im Oktober 1

A budapesti kiállitásra a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Dorottya utcai kiállitó termében kerül sor itt nyilik meg augusztus 3-án Balázs Irén textil müvész kiállitása, a kiállitó müvészt köszöntöm a studióban. Balázs Irén festőként

1021
1493/III/2.
TV 15.40
111/ kj
TV Párádé

kezdte pályáját, hogyan lett textil művész ?

- Hát csupán anyagot változtattam, mivel ugy éreztem, hogy nagyon lirai az amit a festészetben nyujtani tudok, márpedig mindig a társadalmi inditékkal festett müveket szerettem, tehát olyan festőket mint Derkovits Gyula

- A hagyományos textil képekhez az itt láthatóak azt hiszem csak anyagukban hasonlitanak

- Igen ez határeset a képzőművészet, iparművészet között és van egyyilyen vonulat, én ebbe csupán belecsatlakoztam egy modern textil törekvés, ami a lengyelektől indult ki. Itt már nem arról van szó, hogy festményeket átmásolunk textilre, hanem arról, hogy az anyagnak a tulajdonságait, tehát a rusztikáját, szinét, fényét, tehát megjelenését, puhaságát, lazaságát figyelembe véve magát a fonalat is egy adottságnak tekintem amiből kibontok valami mondanivalót. Ezért aztán olyan uj mondanivaló kerekedik ki belőle, mint a természetnek az uj meglátása, tehát rusztikus felületek ritmusok a természetben, különböző szinek fények vagy csak egy-egy természeti forma kiemelése ezáltal válik lehetővé

- És azt hiszem ezeknek a képeknek a technológiája, elkészitése is nehezebb, mint egy hagyományosé

- Hogyne, nagy-nagy türelmet igényel és nagyon hosszan kell egy-egy képen dolgozni, mert de azt hiszem a legdöntőbb az, hogy a gondolatok egy mederbe kell terelni, mert különben az a

sok technikai adottság ez teljesen félreviheti egy kézi munkává az egészet.

- Az itt látható möveken kivül milyenek lesznek még a kiállitáson ?

- Hát ilyen jellegüek, ezek kimondottan a magyar népmüvészetnek a tanulmányozása után jöttek létre, tehát egy a nemzeti kultur ának a továbbvitelére vállalkoztam és hát ez határozza meg ez a határvonalat hogy meddig mehetek ebbe a nagyytechnikai szabadságba és hát most ez az első bemutatkozásom

- Köszönöm szépen. Balázs Irén textil müvész kiállitása tehát augusztus 3-tól tekinthető meg a Kulturális Kapcsolatok Intézete Dorottya utcai kiállitó termében.

BALÁZS hőn ipam.

FERENCZY NOÉMI-DÍJAT KAPOTT:

BAKÓ ILONA ruhatervező iparművész; **BALÁZS IRÉN** iparművész; **DETRE VILLŐ** belsőépítész **HAUSER BEÁTA** gobelin textiltervező művész; **DR. KESERŰ KATALIN** művészettörténész; **ORBÁN KATALIN** kerámikusművész; **PÁZMÁNDI ANTAL** kerámikusművész; **PLACHTOVICS VILMOS** belsőépítész; **SIGMOND GÉZA** iparművész; **SIMON KÁROLY** ipari formatervező, a Magyar Iparművészeti Főiskola egyetemi docense.

1992. máj. 13-án

Balázs Irén, textiltervező

A kulturális kapcsolatok Intézetében megnyílt kiállításának ismertetése s' méltatása. Megcsodált s elismert művei: Rügyek, Zöldek, Virágok, Arany tallér.

P. Kiss Julianna: A derűtől a riccig 7.

Népszabadság, Bp. 1973 aug. 22

Balázs Imre, ékszerművész

Textiltervező. Kiállítása nyílik
még aug. 3-án a kult. kapcsolatok
Intézetében.

— : Hallottuk

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. aug. 3.

Balázs Irén

Tértextil

Népmüvelés 1975/8 25.o.

Balázs Irén

kiá llitott a Kulturális Kapcsolatok Intézetében szövött-varrott textilt. Eredetileg festőnek ta nult,az utóbbi 4 évben foglalkozik textillel.Ez az első önálló kiállitása a müvésznek.

Magyar Hirlap 1973-217-6
Bojár:Kiállitásró l

Balázs Irén

munkájának reprodukciója

Jubileumi iparművészeti kiállítás
1975. Miskolc, jún – júl.

Balázs Éva

Énekjeg. versei (repr.)

Művészet, 1945. 5. 19. old.

Balázs Irén

Farkas Gabriella, Gecser Lujza, Szilvitzky Margit és Balázs Irén művészeket említi meg Vadas József: "Áruház a Műcsarnokban c. beszámolójában a Jubileumi Iparművészeti kiállításról.
A részletes ismertetést lásd: Kozma Lajos nevénél, cédulájához csatolva.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. juni. 28.
XIX. évf. 26. sz. címlap.

Balázs Ervin textilművész
Szombathelyen megnyílt a III. Fal- és Tértextil Biennálé, melyen három művel.

Bozsoky Lóránd: A III. Fal- és Tértextil Biennálé.
Kritika, 1974. 10. 31. old.

Balázs Irén, textilművész

Kiállít Bejrutban.

— : Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. március 15.

Baldrex Iren

1973. aug.-ban a Kulturális Kapcsolatok Intézetének bemutatótermében kiállítása nyílt textilmunkáiból.

Népnava, 1973. aug. 17. 101 elf. 192 sz. 4 p.

Baldács Tibor

Mai textilművészetünk jelentős alakja. Az anyag szépségét tartja fontosnak, kiemelkedőnek műveiben.

Népszava, 1973. okt. 27. 101. erf. 252 n. Sp.

Balázs. Imre, [ ]

L.: Pérsi kávé

(l.): Tetkenek ... 8.

EST I HIRLAP, Bp. 1975. jún. 23.

Balāls Ķrēsls
Sextiltenerīš

Kertens Nerāgai"
(repro)

Balázs Béla
Sztálinvárosi

Különleges szívességek és behozatali -
jogkedvezmények biztosítása Balázs Béla, Kossuth
díjjal "Ezüst fokozatot".

BALÁZS IRÉN

Népszava

1979. november 16.

KIÁLLÍTÁSI KALAUZ

Balázs Irén textilművei

Ezelőtt hat—nyolc évvel fedezhették fel maguknak a tárlatlátogatók *Balázs Irén* szokatlan, izgalmas textilművészetét. Legelső domborművű faliszőnyege, a *Szüret* című, egy elfeledett kifejezésmód újrafelfedezésének örömével hatott, melyhez a középkori előkép, a filigrán varrott plasztika monumentálissá emelt arányai okozta meglepetés is társult. A valaha selyemszállal beszőtt aprócska figurák helyett itt gyermekméretűvé növelt puttók cipelik vállukon a rúdra függesztett sajtárt, kipárnázott testük zsákvászonból feszül, s nagy öltések kontúrozzák-színezik a nyers alapanyagot.

1973-as kiállításán már világossá vált munkáiból, hogy *a tér meghódítására* állította csatasorba választott anyagának lehetőségeit. A textilnek ekkor szinte összes kifejezőképességét felhasználta már, az említett domborítás, a rátét, az áttörés és idegen anyagok alkalmazásával. Ugyanakkor művészi indíttatása és irányulása is kirajzolódott, melynek jellemzői egyrészt a népi formakincs és stilizálási mód, másrészt a műfaj történeti hagyatékának azon elemei, melyek a klasszikus műformák határmezsgyéin húzódtak meg, naivabb, hétköznapibb igénvek nem kikristályosodott műfajok termékeként (amilyen a báb, vagy különféle rendezvények kellékei). S néha távolibb műfajok (ikon, mozaik) stilizált emlékképei.

Közegéül is egyszerű és esendő anyagot választott, a jutavásznat, mely mint monumentális művészet hordozója, már önmagában is kelt valamely groteszk hatást. — Balázs Irén szemléletének, közlendőjének gyakori megnyilatkozási módját.

Mindezek ismeretében ismét számíthattunk hát változatos és ötletgazdag kiállításra most is. Ám Balázs Irén nemcsak ismételte vagy felvonultatta eddig ismert önmagát, hanem egészen *új minőséget* is hozott. Korábbi térigényét és játékos szemléletét kiterjesztve megteremtette a *síkból a térbe való szellemes átvezetést*, s szinte építkezik engedelmes anyagával. A nagy térben önálló kis „színtereket" hoz létre, melvet benépesít fonalból alkotott tárgyszimbólumokkal, síkból háromdimenzióssá fejlődő figurákkal.

A kiállított tárgyak egy része *funkcionáló faliképnek* is tekinthető, még a rúdra függesztett, mézeskalács figurákat idéző bábsorozat is; ezeken is végigvonul azonban a szándék, mely az önálló tárgykompozíciókat létrehozta; hogy az életnek egy sajátos mozzanatát, szakaszát, történését folyamatában, vagy tárgyszerű elevenségében emelje ki.

A művészi gond, hogy a valóságot a maga komplex, időben is kibomló egyediségében próbálja megragadni, nem kizárólagosan Balázs Irén művészetét jellemzi persze. Korunk művészete számos megközelítéssel próbálkozott már, s ezek a megoldások korántsem igyekeztek a műalkotás hagyományos ismérveit megtartani. Nevezetesen, nem volt céljuk sem a nemes anyagban kivitelezett, időálló technika, sem a megszokott társadalmi keretek közé beilleszkedő műtárgyfunkció betöltése.

Elsősorban a kiállítás, mint akció, mint esemény, s az ott látható művek pillanatnyi hatása a fontos számukra, s a gondolat, amely bennük a napi élet párhuzamos problémáihoz, s a szellemi élet egyéb jelenségeihez kapcsolódik. Ennek a kapcsolódásnak számos lehetősége közül Balázs Irén a textilben rejlő sajátos *költői szimbolika lehetőségét fejti ki* — az elvonatkoztatás különböző fokán.

Amikor az emberi sors örök körforgását példázza, mint az *Utazás*, vagy az *Életrajz* című tértextiljein, még klasszikusan bevált gondolatsorhoz folyamodik. Itt csak a „tálalás" módja szokatlan és szórakoztató. A *Bő termés* című kompozíció főszereplője, a gabonászsák, antropomorf vonásaival, a „lába" körül sarjadó kalászokkal s a hozzá kötődő szakajtóval, bár szintén körüljárható, mégis egyszerre befogadható ötlet, mint egy jól elhelyezett poén, nem illusztrál, hanem azonos önmagával. A szépen kiképzett rakodóbála, a *Láda*, már nem ilyen szerencsés találat, mivel hozzá fűződő élményünk kevés. Síkvariációban válik érdekessé, kikandikáló emberszállítmánya miatt.

Az utóbbi években mégis leginkább a folyamatok ábrázolása foglalkoztatja, sík- és téri megoldásban egyaránt. Kárpitjainak ilyen tematikát szab: *A látvány átalakulása, Egy motívum útja*, vagy *Emlékezet*. Szinte az oktatótáblák jelzésrendszerének születését követi ez utóbbin, az észleléstől a tudatosodás, elvonatkoztatás, általánosítás, elraktározás és felidézés mozzanatainak „textilszerű" illusztrálásával. Ugyanígy az anyagból imitált gyümölcscsendélet útját a síkábrázolás stádiumáig. Míg ezeknél a nézőt a rejtvényfejtés, vagy képregény módszerével köti le, a *Dráma* összeállítás egy pillantásra befogadható, s ugyancsak kevés fejtörést igényel az a *Szuvenír*-sorozat, amely a népművészet emlékeiből sorozatgyártásba került tárgydömpingnek állít nem kis fáradsággal gúnyos mementót.

E sokféle kifejezésforma közös vonása a közlendők sokfélesége, s az anyag lehetőségeiben található felfedezések élvezete, amely művészt és közönségét egyaránt magával ragadja. Elsősorban nem birtokolható és dekoratív rendeltetésű tárgyakat kíván adni a művész — bár, mint említettük, egy részük ilyenként is felfogható. Az őt foglalkoztató *eszmekörről* ad beszámolót, egyszerű eszközeinek oly gazdag alkalmazásmódján, nogy az még a legkonzervatívabb beállítottságú nézők fantáziáját is megmozdítja, s még az esetleg felhozható szakmai aggályokat is feledteti.

Horváth Teréz

HORIZONT

— **Megtörténtek a díjalapítások** az idén tizedik alkalommal megrendezésre kerülő miskolci országos grafikai biennáléra. A legjobb alkotónak járó nagydíjat a Borsod megyei Tanács alapította, ezen kívül további öt művészt jutalmaznak. A díjak felajánlói között szerepel a Szakszervezetek Borsod megyei Tanácsa valamint a kazincbarcikai városi Tanács.

— **Filmtudományi beszélgetések** címmel új ismeretterjesztő sorozat indul a Kossuth Klubban. Az első előadás (november 17. szombat, fél négytől) Balázs Béla filmesztétikáját elemzi. Előadó: Szabó Balázs esztéta.

Befejeződtek a magyar–mongo gazdasági tárgyalások

Lázár György fogadta T. Ragcsát

Jegyzőkönyv aláírásával csütörtökön véget ért a magyar—mongol gazdasági és műszaki-tudományos együttműködési kormányközi bizottság XIII. ülésszaka. A jegyzőkönyvet *Borbándi János*, a Minisztertanács elnökhelyettese és *Tumenbajarin Ragcsa*, a Mongol Minisztertanács első elnökhelyettese, a kormányközi bizottság társelnökei, a Parlament delegációs termében írták alá

Donojn Purev, Mongólia budapesti nagykövete, csütörtök este a nagykövetségen *fogadást adott* a bizottság ülésszaka alkalmából.

Lázár György, a Minisztertanács elnöke, a MSZMP Politikai Bizottságának tagja csütörtök délután a Parlamentben fogadta *Tumenbajarin Ragcsát*, a Mongol Népköztársaság Minisztertanácsának első elnökhelyettesét, a Mongol Népi Forradalmi Párt Politikai Bizottságának tagját. A szívélyes, baráti légkörű találkozón részt vett *Borbándi János*, valamint *Donojn Purev* is.

Németh Károly fogadta a berlini pártbizottság delegációját

Németh Károly, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, csütörtökön a KB székházában fogadta a berlini pártbizottság delegációját, amely *Konrad Naumann-nak*, a Német Szocialista Egységpárt Politikai Bizottsága tagjának, a berlini pártbizottság első titkárának vezetésével az MSZMP budapesti bizottságának meghívására tartózkodik hazánkban.

A szívélyes, elvtársi légkörű megbeszélésen részt vett *Méhes Lajos*, az MSZMP KB tagja, budapesti pártbizottság első titkára. Jelen volt *Rudolf Rossmeisl*, az NDK magyarországi nagykövete.

Fogadás a belga nemzeti ünnep alkalmából

Jacques G. Gerard, a Belga Királyság budapesti nagykövete csütörtökön a belga nemzeti ünnep alkalmából fogadást adott rezidenciáján. Részt vett a fogadáson *Raffai Sarolta*, az országgyűlés alelnöke, *Soltész István* kohó- és gépipari miniszter, *Csikós-Nagy Béla* államtitkár, az Országos Anyag- és Árhivatal elnöke, *Nagy János* külügyminiszter-helyettes, *Szilvásy Géza* nehézipari miniszter helyettes. Jelen volt a gazdasági, társadalmi, kulturális életünk számos képviselője, valamint a budapesti diplomácia képviseletek több vezetője.

Onkológiai kongresszus Budapesten

Összehangolt kutatás, gyógyítás

Világszerte fokozott küzdelmet folytatnak a rákos megbetegedések ellen. A rosszindulatú daganatokkal szemben az orvosok napjainkban szervezetten lépnek fel.

Dr. Lapis Károly akadémikus, a Magyar Onkológusok Társaságának elnöke, nyitotta meg csütörtökön a Kereskedelmi Kamara kongresszusi termében a XIII. magyar onkológuskongresszust. A rendezvénysorozaton 120 előadás, beszámoló hangzik el a rákkuktatás és -gyógyítás legkülönbözőbb területeiről.

— A kongresszus egyik fő témája a *fej és a nyak daganatai* — tájékoztat *dr. Gyenes György*, a MOT főtitkára. A diagnosztikus és terápiás lehetőségek, a technikai műszeres felszereltség javulása és alapvető szemléletbeli változás tette lehetővé, hogy létrejöhessen a *komplex* fej- és nyakdaganat-kutatás és -kezelés. El kell érnünk, hogy a részterületek specialistái ne elszigetelten dolgozzanak.

A korai felismerés a gyógyítás alapfeltétele! A betegség megelőzésében az egyénnek is részt kell vennie: mindenekelőtt a *dohányzás mellőzése* és a *szájhigiénia* csökkentheti a fej-nyaki daganatok kialakulásának lehetőségét.

A MOTESZ a nemzetközi gyermekév alkalmából nagy kampányt szervez a fiatalkorúak dohányzása ellen, s az Egészségügyi Világszervezet a jövő évi világegészségügyi napot az *„egészség vagy dohányzás — a választás rajtunk múlik!"* jelszóval rendezi meg. Nagy erővel folytatjuk új és hatékonyabb daganatellenes gyógyszerek kutatását. A KGST onkológiai bizottságában mi koordináljuk az ilyen kutatásokat.

F. S.

Mennyiségben elegen választékban szűkös a téli tü

Egy hónapja tart a fűtési idény, amelyre a lakosság jó előre felkészült, a *szilárd tüzelőforgalom* mégis élénk, az igényeket azonban — ha némi késedelemmel is, kielégíti a kereskedelem. A jelentős elővásárlás ellenére októberben is erős volt a tüzelőforgalom, brikettből például több mint 40 százalékkal, tűzifából 20 százalékkal adtak el többet a tavalyinál.

A szilárd tüzelőanyag-ellátás helyzetéről a Belkereskedelmi Minisztériumban elmondották, hogy az október végi — mintegy 350 ezer tonnás — készlet a folyamatos utánpótlással a tavalyinál nagyobb forgalom ellenére is *elegendőnek igérkezik az igények kielégítésére.*

Jelenleg tehát *mennyiségben megfelelő az ellátás, a választék azonban szűkös*, annak ellenére, hogy hazai szén bőségesen van, ennek többsége azonban nem a legjobb minőségű. Tetézi az választékhiányt az is, hogy kevés az import, a külföldi partnerek elmaradtak a szállításokkal. A megállapított importkontingens *időarányos* részéhez képest például NDK-brikettből 63 ezer tonna, a lengyel szénből csaknem 30 ezer tonna az elmaradás. Részben ez,

SAJTOFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Balázs Irén

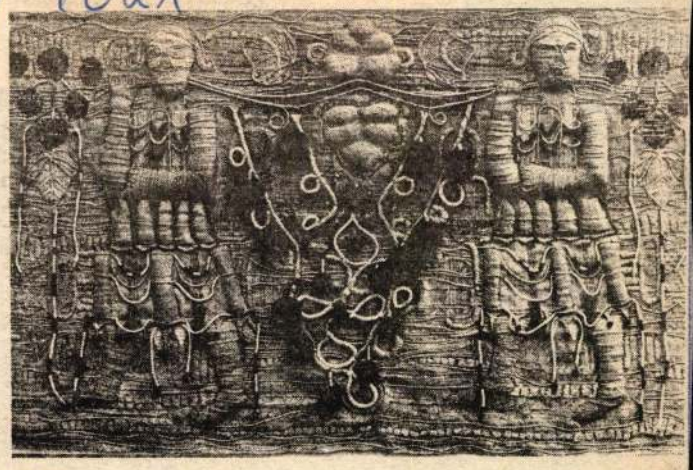
NAPLÓ (VESZPRÉM)

textilművész

1979 NOV 17

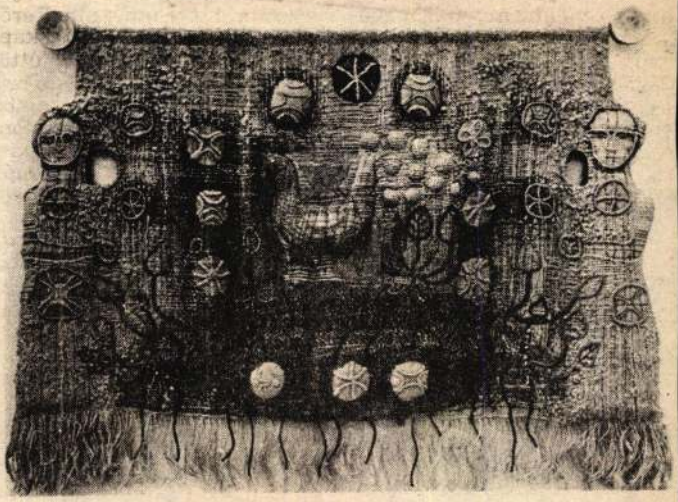
közös jellemzőik. Renasze-

1024

Szüret

Balázs Irén textiljei a Műcsarnokban

Hajnal

csak egy le
mégpedig a
leyn Annát
lefejezteti.
kedett. Bol
utolsó szavai ezek voltak:

— Emlékezzél a Barcsay utcai gimnáziumra.

Többet nem is mondhatott, mert az ítéletet végrehajtották.

Egyszer, amikor már halálos beteg volt, eszébe jutottak Anna utolsó szavai, elhatározta, hogy amíg nem késő, mégis megváltozik. Erre azonban már nem volt ideje: meghalt. Így nem csoda, hogy a Barcsayban minden diák alaposan megmondja róla véleményét.

Palásti László

---

erep
a bioszférában

A rovarok, mint mindenütt megtalálható élőlények kettős szerepet töltenek be a bioszférában: aktívan részt vesznek az anyag és energia körforgásában; a többi élőlényhez fűződő többirányú kapcsolataik rendkívül nagy jelentőségűek a természet szabályozó mechanizmusaiban. Szinte felbecsülhetetlen a jelentőségük például a virágos növények beporzásában, a holt szerves anyagok eltakarításában és abban, hogy táplálékul szolgálnak az emlősök, a madarak, a halak és más élőlények számára. A rovarvilág biológiai egyensúlyának a fenntartása az egész élővilág érdeke, tehát a rovarkártevők elleni vegyvédelem korlátok közé szorítása a sürgős fel-

Rosty Pál földrajztudós, aki a szabadságharc leverése után Amerikába emigrált, 1857—58-ban az Orinoco vidékén és Mexikóban készített kitűnő néprajzi felvételeit állította ki. (Ezeket ma a Széchenyi Könyvtár őrzi.)

Téry Ödön orvos, a magyar turistamozgalom egyik úttörője a miniszterelnökségi palota tetejéről és a Bazilika kupolájáról fényképezte az Újépületet, az Andrássy utat, a Lánchidat és a főváros többi részletét.

A legnagyobb méretű kép 85x112 cm nagyságban a kiállítás egyik rendezőjét, Kneusel-Herdenliczke Arnold nyugalmazott testőrtisztet ábrázolta a fehér lovon.

A tájképek közül a legnagyobb érdeklődést Déchy Mór alpinista utazó képei keltették, amelyek a Kaukázus és az Erdélyi-Kárpátok legszebb vidékein készültek. Déchy 1884 és 1902 közt hét utazást tett a Kaukázusban, ő rajzolta meg elsőnek a hegység megbízható, részletes térképét.

A kiállításon számos technikai újdonságot is bemutattak. Ilyen volt az üveglemez helyett akkor először gyártott kis súlyú, könnyen kezelhető celluloid lemez.

V. M.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Balázs Éva,

SOMOGYI NÉPLAP

1979 NOV 17

textiltervezőművésze

1021

(A Mácsarnokban rend

Szűrei Balázs Irén textilművész munkája.

b finyencségekre
ızt. Emlékszem:
ıviárt, a salátá-
el ezelőtt, ami-
járt unk, a több-
mert náluk má-
si szokások, ke-
főznek, sokkal
öldségfélét fo-
Nagyon sokfelé
gban már. De
talán Kubára
lálatos az a kis
yon kedvesek,
emberek.
nt tizenhat éve

furcsa kéréssel
állt elő: »Szeretném, ha átvehetném tőled a versenyzői tapasztalataidat, edzésmódszeredet.« A kérés meglepett. És *Máté Ljubek* barátom hamarosan fölpakolta kis kenuját autója csomagtartójára, s eljött hozzám

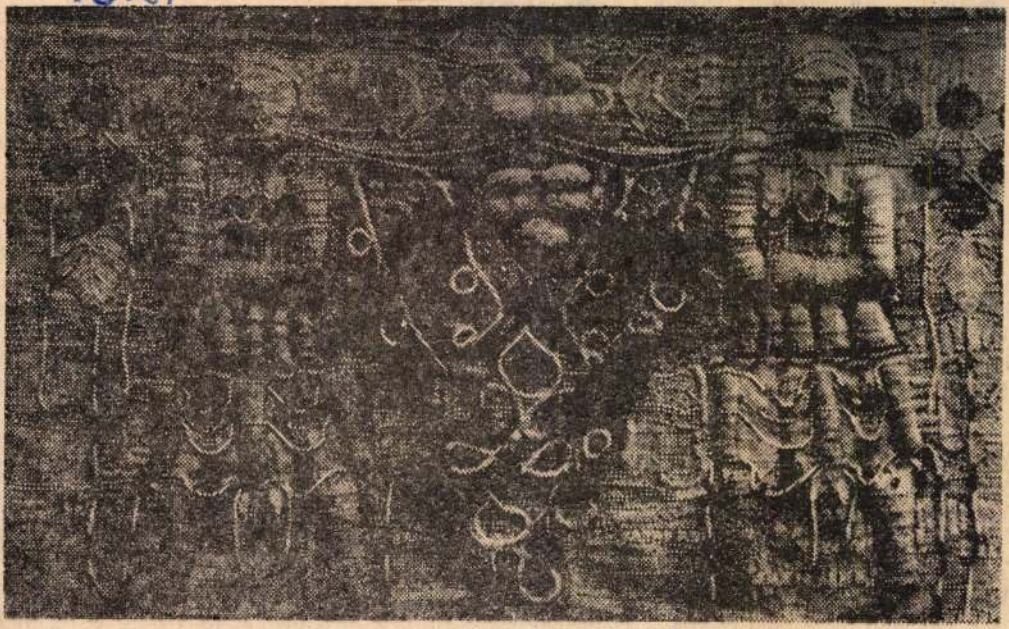
MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Balázs Irén,
textilterveződ művész

DOLGOZÓK LAPJA

1979 NOV 18

1021

Balázs Irén textilje: Szüret.

Juhászat Csépen

ságnak. Három éve megkezdték egy új termelési ág meghonosítását; juhászatot hoztak létre.

Az év végére, már kétezer darab anyaállatuk lesz. A fő szempont a szaporulat, a hústermelés, a gyapjú a másodlagos. A birka iránt igen nagy a kereslet, persze nem a hazai piacokon. Hazánk lakosságának nagyobb része nem él vele, jobbára az Alföldön kedvváltás célj

delmezőség biztosítása, a gazdálkodás hatékonyságának növelése. Az új termelési ágak kialakítását, s a régiek növelését olyan ütemben végezték, és végzik, hogy az be is fejeződjék a jelenlegi tervciklusban. Minden hektár szántóterület után 14-15 mázsa húst kívánnak értékesíteni.

A nagyigmándi Új Élet Tsz állattartó gazdaság, növényter-

Mind nagyobb, termelékenyebb gépeket vásárolnak munkájukhoz. Tíz évvel ezelőtt például még 30-35 traktoruk volt, most 17 végzi el a munkát. Van 17 IFA tehergépkocsijuk a szállításhoz. Ebből négy billenős platós, a többi fix. Nem csak a belső szállításokat végzik velük, külső megrendelőnek is szállítanak, hogy visszafelé ne fussanak üresen a kocsik. A har-

Balázs Irén, textilművész

Szakajtó, kötélből

BALÁZS IRÉNRŐL — KIÁLLÍTÁSA ELŐTT

Első textiljei a papi köntösök kitömött, hímzett szentjeit idézték, csak éppen témájuk volt világi: bővérű szüret és cirkuszi jelenetek, duzzadó szőlőfürtökkel, vidám bábjátékkal. *Balázs Irén* az Iparművészeti Főiskolán díszítőfestő szakon végzett, s amikor végre rátalált a textil formálására, úgy érezte, megtalálta a hozzá legközelebb álló anyagot.

— Felszabadította fantáziámat a textillel való foglalkozás — mondja Balázs Irén —, hiszen ezt lehet hajtogatni, formázni, mintázni, szabni, varrni. Pedig csak egyetlen anyaggal dolgozom: a jutával. Ezt festem, formálom. A népi kultúrából nem a hímzések hatottak rám elsősorban, hanem a faragások. Eljutottam a megformálás *ellenkező* pontjára: a népművészet az élő természetből stilizálja, alakítja a tárgyakat és díszítésüket; én a népművészeti stilizált előképből indulok el és készítek tárgyakat, utalok a természetből jött formákra.

— Nem tudnak sem izgatni, sem érdekelni a pusztán formai kísérletek. A gondolatot kell kifejezni, s ahhoz a technikák és módszerek tárházából meg lehet találni a legmegfelelőbbet. Azért veszem elő az anyagot, hogy kifejezzem vele érzéseimet a világról.

Egy kiállítás textiljei zsúfolódnak össze a műteremben, az október 27-én nyíló műcsarnoki kiállítás tárgyai. Valaki azt mondta róluk: szociográfiai látleletek. Egy sajátos, mélyen átérzett itthoni, magyar világ látleletei. Talán ezért van külföldön olyan nagy sikerük. Mert külhoni elismerő kritikákból van már egy szekérderékra való. Most azonban itthon készülődik a bemutatkozásra.

A nagy nyers színű textilképek felidézik a művész múltját is: kiállításra kerül az elsők egyike, a Szüret. A tájképek bármily furcsán is hangzik, ugyancsak a nyers szín árnyalataival, helyenként a napfény csillogását idéző sárgával, egy-egy halkan megszólaló színnel készültek. Másfajta megközelítésűek emberalakjai. Az „Utazás" a személyvonat utasfülkéjének utasai, beleszőve, belehímezve a pad hajlatába, felvonultatják Balázs Irén festői kvalitásait: jellemábrázoló készségét, színeinek kifejezőerejét. Textilszobrai kitömött jutából készültek: a Férfi, a Nő, a Lány, a Bohóc között ott egy berlinerkendős, síró öregasszony.

De emberi portréval érnek föl tárgyportréi is: a szakajtó, amelyet kötélből font majdnem igazivá, s a zsákvászon anyagú zsák, amely az emberből csak a legszükségesebbet őrzi meg, a kezet, amely felemeli... A mézeskalács formát, a bábúalakzatot különösen kedveli; még keserűségét is kifejezi vele: a futószalagon gyártott bábok sora — a Szuvenir című textil — vagy a két tégla között egyformára kalapálódó bábúk — a Dráma — erről beszélnek.

Balázs Irén textiljei nem búslakodnak a letűnt világ tárgyai után; felélesztik azokat, megmutatják vagy az olcsó megoldásokat bírálják. Ezért élnek.

Torday Alíz

Torday

Esti

20.

2.

Sk

...búcsúztatta. Ott volt *José Antonio Tabares del Real*, Kuba budapesti nagykövete is. (MTI)

UNCTAD-ülésszak

Genf, október 20.

A *fegyverkezési hajsza*, amely hatalmas anyagi és szellemi erőforrásokat köt le, súlyosan érinti a világ legtöbb népét. A katonai kiadások növekedése *negatívan hat* a világ valamennyi országának társadalmi-gazdasági fejlődésére, fékezi a gazdasági és szociális programok megvalósítását — hangsúlyozták a felszólalók az ENSZ kereskedelmi és fejlesztés tanácsának (UNCTAD) 19 ülésszakán. A genfi tanácskozás középpontjában *a le szerelés kereskedelmi é gazdasági vonatkozású kérdései* állnak.

A szocialista országok képviselői megállapították Európában a béke megőrzéséhez és a katonai enyhülés eléréséhez nagymértékben hozzájárult az a szovjet lépés, miszerint a Szovjetunió *egyoldalúa* csökkenti közép-európai fegyveres erőit és fegyverzetét.

Tájfun

Harminchárom személy vesztette életét és csaknem 11 ezer maradt fedél nélkül a Japán északi részén tegnap átszáguldó tájfun következtében. Az óránkénti 125 kilométeres sebességet is meghaladó tájfun érintve Tokiót, észak felé tartott, hidakat, házakat rombadöntve, több helyen földcsuszamlást okozva. A tokiói repülőtereket lezárták és a nemzetközi járatok többségét Japán déli részén fekvő repülőterekre irányították át.

ma déle

Találko Pár

Balázs Irén 1

A véletlen úgy hozta, hogy nagyjából egy időben nyílt meg Budapesten *két textilművész kiállítása*. Természetesen, ez még önmagában véve nem elegendő indok arra, hogy tárlatkrónikánkban egyszerre számoljunk be róla. A rendezvények méretei is inkább távolítólag hatnak. *Balázs Irén* fal- és tér-textilkiállítása ugyanis a *Műcsarnok* három termét tölti meg, szabályos, gyűjteményes életmű-bemutatóként.

M

Wagner: Textilkr

Balázs Irén 2

„ Balázs Irén viszont előszeretettel *himezi, varrja* rendhagyó reliefjeit. És ami a legérdekesebb — noha együttemlítésük a vulgarizálás veszélyét is magában rejti — *még azonos témák is akadnak mostani nyilvános jelentkezésükön.*

Magyar Hirlap 1979/266/6

Wagner: Textilkiállitások

Balázs Irén]

Magyar Hirlap 1979/2

Wagner: Textilkiállítás

Balázs Irén tárlatán szerepel — többek között — egy olyan, félig fali és félig tértextil, amelyet lenből, jutából, valamint gyapjúból hímzett és varrott a szerző. Már elvont címe jelzi — *A látvány átalakulása* —, hogy ezzel a kompozícióval tulajdonképpen saját alkotómódszerét vázolja, ars poeticáját fogalmazza meg, ezzel is közelebb hozván a nézőt egyéni világlátásához és sajátos valóságábrázolásához. Pedig itt látszólag nem tesz egyebet, „csupán" pamut-almából csendéletet kínál

Balázs Irén 4

Magyar Hirlap 19

Wagner: Textilkiáll

madzagtalon, aztán a zsákvászon szalagon a himzett nyíllal is jelzett irányban az alapmotívum fokozatosan fölkúszik a szobortalapzatról a falra. Előbb kitömött féldombormű formájában szerepel az alma, aztán mértanias szabályossággal stilizálva, utóbb még tovább haladván az elvonatkoztatásban, szeletekre vágva. Végezetül — frappáns csattanóként, egyben a látvány szétesését újból összefogva — egy tenyérnyi, méretű, apró szemű gobelinhím-

Balázs Irén

Magyar Hirlap 1979/2

Wagner: Textilkiállítás

zes szinte természethű részletezéssel eleveníti meg a kezdeti gyümölcs-csendéletet, akár egy giccsfestmény paródiája. (Lényegében hasonló folyamatnak leszünk tanúi a közelében kiállított másik textilplasztika esetében is, amely *Egy motívum útja* címmel a tulipánminta átváltozásait rögzíti).

Bizonyára e kiragadott példából is érezhető Balázs Irén egyéni arcélű textilművészetének lényege: a hazai folklór gyökereiig

Balázs Éva 6

hatoló puritánság — amely anyagválasztásában, formarendszerében és a téma interpretálásában egyaránt megnyilvánul —, ugyanakkor fáradhatatlan kísérletező kedv, és olykor a konstruktivizmus szigoráig vitt, a kubizmus geometrikusságáig sarkosított elemzőkészség, amely végül mégis sajátos, érthető és félreérthetetlen üzenetté olvad egy átütő erejű alkotó kezén.

Magyar Hirlap 1979/256/6

Wagner: Textilkiállítások

1021 Iren Balazs textilművész

Biuro Wydawnicze
Prasowych
RSW „Prasa-Książka-Ruch"
Warszawa
Pl. Starynkiewicza 7
Tel. 28-59-59

TRYBUNA LUDU
AA
02-015 Warszawa
Plac Starynkiewicza Nr 7
Wydanie .....
60 z dn. 15-03-79

Jedna z prac Iren Balazs. Fot. CAF — ROSIA

Żyjące tkaniny

Na wystawie pt. „Współczesna tkanina węgierska", któr możemy oglądać w salach warszawskiej Zachęty, eksp nowanych jest 47 prac 13 autorów będących najwybitnie szymi przedstawicielami tej dziedziny sztuki na Węg rzech.

Na warszawskiej wystawie królują tkaniny wykonane z tak do niedawna mało wykorzystywanych przez plastyków materiałów, jakimi są: len, konopie, sizal czy juta. **Już same struktury tych surowców umożliwiają artystom tworzenie pięknych, pełnych dynamiki kompozycji, wyróżniających się również nie banalną kolorystyką.** Takimi właśnie cechami charakteryzują się geometryczne struktury **Gabora Atalai**, artysty plastyka a zarazem projektanta, czy dzięki odpowiedniemu pofałdowaniu powierzchni dające złudzeni ruchu prace **Judit Droppa** raz uszyte z odpowiednio ha towanego płótna rzeźby **Ire Balazs.** Zwracają także uwa gę ciekawe formy przestrzen ne **Magdy Pasztry** zatytułow ne „Drzewa".

Wystawa w warszawski Zachęcie obrazuje możliwo wszechstronnego wykorzysta nia wszelkiego rodzaju su rowców dla stworzenia dzi plastycznych, które mogą st się znakomitymi elementa wypełniającymi wnętr współczesnych mieszkań.

(CA

Pl. Starynkiewicza 7
Tel. 26-35-59

Bałás Irén
textilművész

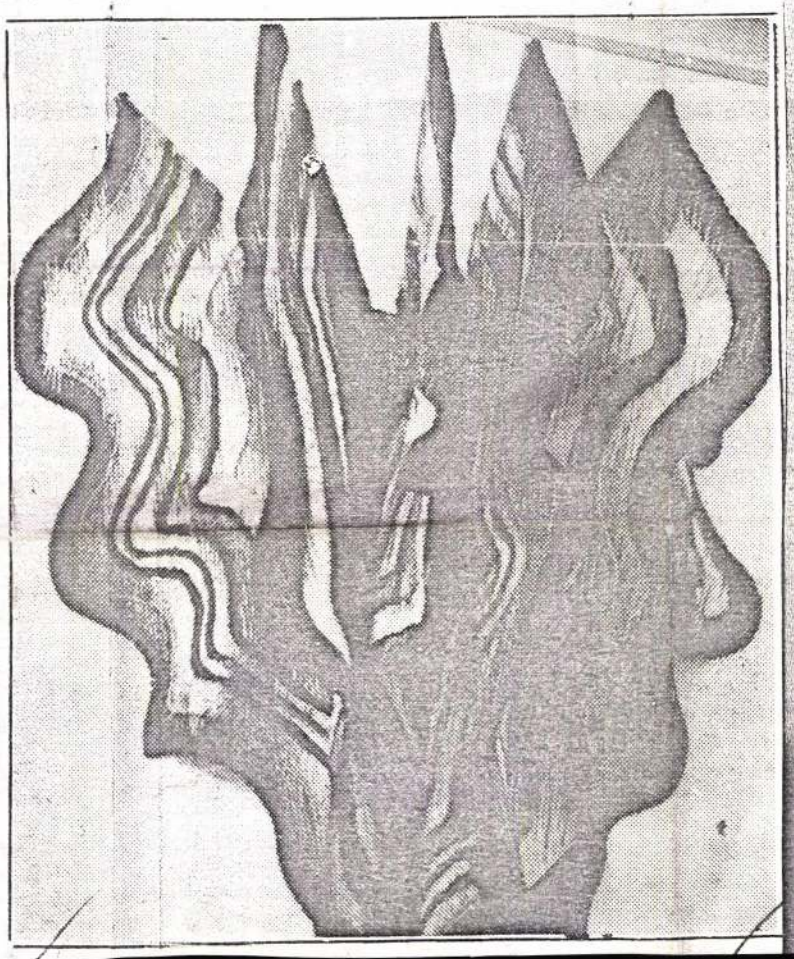
CEPELIA
-01-79
1029

ZA KULISAMI

UTKANA Z TRADYCJI I WSPÓŁCZESNOŚCI

Świat zu rękodziełu szczególnie — zu tkaninie, o której mile i dobrze mówiło się w związku z kolejnym Triennale Tkaniny Unikatowej w Łodzi, oniekąd przewidzieli piastowie węgierscy w roku sześćdziesiątym ósmym, organizując w Budapeszcie ekspozycję GOBELIN 68. Wydarzenie to z dziesięcioletniej perspektywy uważa się za punkt zwrotny w historii narodowego tkactwa, ponieważ w pewnym stopniu oznaczało zerwanie z tradycją wykonywania tkanin użytkowych wyłącznie o przeznaczeniu użytkowym, prezentowanych do tej pory na wystawach zbiorowych w sąsiedztwie ceramiki i złotnictwa. *„Na wystawie tej* — pisze autor omówienia w polskim katalogu, Janos Frank — *można było pokazać naprawdę nowatorskie dzieła. Początkowo ustalony rozmiar tkaniny wielkości półtora metra kwadratowego, potem dwóch. Wymiary te w miarę upływu czasu rosły, [...] tkaniny coraz bardziej nabierały znamion monumentalnych".* Co nie oznacza, że zarzucono dotychczasowe techniki, a osiągnięcia zaprzepaszczono. Na opolskiej wystawie „Współczesnej tkaniny węgierskiej" łatwo dopatrzyć się związków pomiędzy utrwalonym a współczesnym — tradycja dyktuje niejednokrotnie kolorystykę, temat, kształt (choć jest to kształt zapożyczony ze świata realnego, sprawdzony w innych dziedzinach sztuki), nowe to formowanie tkaniny na kształt rzeźby (prace Bałás Irén), tworzenie zwielokrotnionych układów (Szilvitzky Margit), zupełnie nowych struktur (łuki, cornery i taśmy Gábora Atalai).

Rozległość i poziom wystawy dają się wskazywać, że czas przestać mówić o nowej tkaninie węgierskiej, przypisując temu słowu sens usprawiedliwiający. Na wygląd, na walory tej tkaniny pracowały przecież wieki.

Ildiko Dobranyi: „Kompozycja sześcioczęściowa".
fot. R. Kwaśniewski

Balázs Irén textilreliefje, a Hármas ikrek

Balázs Irén textilművész
Antwerpen

Délmagyarország, 1974. aug. 13.

több és több üdítő italt ad el, s ebben benne van a néhány palacknyi is, amit ő iszik meg.

— Tudja, hogy egy éve vagyok igazgató? — Töpreng egy kicsit. — Sokan óvtak a széktől, amibe beleültem. Munkaerőhiány van a szakmában; kevés a szakképzett ember; az igazgatónak sok ideje és energiája arra megy el, hogy a reklamációkkal foglalkozzék. Ilyeneket mondtak.

— Igazuk volt?

— Részben. Én az asztal másik oldaláról jöttem ide...

— Ez már vendéglátós hasonlat!

— Ma már vendéglátós vagyok. Ebbe a szakma igazi ismeretét egyelőre nem értem bele. Ahhoz ennyi idő kevés.

— A városi pártbizottság osztályvezetője volt, onnan került a vállalat élére. Szakemberek közé. Hogyan fogadták.

— Elfogadtak. Az első perctől.

— Volt ehhez receptje?

— Ez viszont egy vendéglátós kérdés. Nem, különösebb receptem nem volt. Annyi tény: nem szeretek utasítani. A lényeginknek, a vendég tudja, miért hová érdemes menni. És növeljük lehetőségeink szerint az üdítő italok forgalmát is. Mindez persze kevés. A mostani helyzetben nem képződik annyi fejlesztési alap, amennyi kellene. Ezen a helyzeten változtatni kell.

— Szabályzókkal?

— Azokkal is.

— Kíváncsi volnék egy másik legendára is...

— A gebinesekére? Gondoltam... Sokan a gyors meggazdagodás lehetőségét látják a gebinben. Nekünk is vannak munkavállalóink...

— És milyen gyorsan gazdagodnak meg?

— Ezt a Hattyú vendéglőben lebukott gebinestől is megkérdezhetné... Szó ami szó, aki nem elégszik meg azzal, amit tisztességgel meg lehet a gebinben keresni, előbb-utóbb ráfázik.

— Mennyit lehet tisztességgel keresni?

— Pontosan én sem tudom, csak sejtem, és a sejtésem: nem túl nagy összeg. Igaz viszont az, hogy az önelszámolásos — ez a

Balázs Irén

Menyhárt László irásának igazi vesztese Balázs Irén festőművész volt. Balázs Irén művészetét megkülönböztetett figyelemmel kell kisérni.

Forgács Éva: Válasz Menyhárt Lászlónak.
MŰVÉSZET, 1980. február - 46. lap.

Balázs Irén

Méltatás

Menyhárt László: Válasz Forgács Évának.
MŰVÉSZET, 1980. február - 46. lap.

Balázs Irén

BALÁZS IRÉN TEXTILTERVEZŐ alkotásaiból nyílt kiállítás szombaton a Műcsarnokban. A megnyitón Németh Lajos művészettörténész, egyetemi tanár méltatta a művész munkásságát.

Magyar Hirlap 1979/253/13

Balázs Irén

M. Kiss József kiállitása a szegedi DÉLÉP Ifjusági Klubban október 30.-ig,
Harmat Ferenc kiállitása az Állami Operaház Klubjában október 30.-ig,
Martyn Ferenc kiállitása a tatai Várban október 28.-tól,
Pantl Mihály kiállitása a Csili Galériában október 28.-ig,
Balázs Irén kiállitása a Műcsarnokban október 27.-től tart nyitva,-közli kulturális eseményeket ismertető rovatában a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. okt. 27.
XXIII. évf. 43. sz. 8. lap.

Balázs Irén

Részt vett a Petőfi Irodalmi Muzeumban megrendezett" én József Attila itt vagyok 2című tárlaton

Magyar Hirlap 1980/5

Hegyi:Ennyi,nem tö

...retszett *Balázs Irén* Mama című textilkompozíciója, a mindannyiunkban bennünk élő *„kékítőt old az ég vizében"* verssor már-már didaktikus, s mégis szívszorítóan kedves, érzékeny megelevenítésével. Nem hisszük, hogy József Attila költészete elsősorban érzelmeinkre hat: de ha már a többi kimaradt e kiállításról, örüljünk annak, hogy legalább az érzelemből megcsillant valami Balázs Irén szép kompozíciójában.

Hegyi Gyula

Balázs Irén

VADAS JÓZSEF:

Képzőművészet

Textiles varázslat

Balázs Irén kiállításán körülnézve a kritikus elfelejti, hogy kritikus. Élvezkedik.

Először is annak örül, hogy a művész nem bocsátkozik ismétlésekbe. 1973-ban rendezett első kiállításáról mindössze egy-két darabot hozott ide a *Műcsarnokba*. Azt is — gondolom — emlékeztetőül. *A Hármasikrek*, ez a három bugyorba varrt textilbébi ugyanis olyan lezáró műve volt a festőből — a textil révén — szobrásszá érő Balázs Irénnek, amely egyszersmind kezdetet is jelöl.

Nem kevésbé rokonszenves vonása a mostani — az elmúlt hat év munkásságát összegező — tárlatnak a tömörség. Mintegy negyven mű látható a három nagy teremben — szellős és elegáns elrendezésben. A kiállítás könnyen áttekinthető. Az első helyiségben sorakoznak a szobrok (portrékat, illetve többnézetre komponált plasztikákat látunk), a másodikban a felakasztható falképek, a harmadikban pedig azok a textilkészítés műhelyébe vezető munkák, amely Balázs Irén művészetének újabb fordulatáról vallanak.

De ne gondoljunk éles határokra. Ez a művészet — világosan elkülönülő részei ellenére — egységes. És jó, hogy egységes. A plasztikák között nemcsak azok az első művei lelhetők fel, amelyeken Balázs Irén mintegy kipróbálta — sikerrel — mire vezet, ha a festéket s az ecsetet tűre és cérnára cseréli fel. E hetvenes évek eleji műveivel, galériává összálló portréival indul a kiállítás, amely azonban a legkisebb zökkenő nélkül folytatódik az 1974-es *Esküvővel* és az 1978-as *Utazással*. A rokonság a döntő élményük.

Vagy hogy más bizonyítékokkal szolgáljak a változásokat magában foglaló folyamatosság mellett: Balázs Irén műveinek azonos az anyaga (juta, len, kender), a színe (a nyers anyagot sárga, piros, kék hímzés díszíti). És azonos az érzelmi világa is. A lét örömét sugározza játékot, táncot, mozgást, ünnepet megörökítő (vagy utaló) művészete. Innen a jókedv, innen a varázslat, innen a bűbáj.

Emeljük ki: erőltetettség, kellemkedés, hűhó nélkül.

Hogy ez volna a titok? Valóban, ennek a művészi tehetségéből fakadó természetességnek tudható be, hogy Balázs Irén művei előtt jól érzi magát az ember. Hiába lát szüretelő atyafiakat, amint a vállukra tett rúdon hatalmas szőlőfürtöt cipelnek; hiába figyel fel arra, hogy az egymásba fogódzkodó táncolók feje fölött a csillagok is táncot járnak; hiába borítja el — újabb művét említem — a tulipán a figurákat; — ettől akár bosszankodni is lehetne.

Csakhogy ehhez a művészethez, ennek a művészetnek a produktumaihoz nincs köze a rossz emlékű és rossz ízű népéletképnek, a parasztot lealacsonyító-megcsúfoló úri zsánernek. Annak a szemléletnek, amely a falusi búcsú rítusának felcicomázásával úgy hessenti el tudatunktól a mindennapok keserűségét, ahogy az ember borba fojtja bánatát. Balázs Irén nem nosztalgiázik, nem próbálja rekonstruálni a régi életet vagy művészetet. Egyszerűen őszinte és érzékeny lényként vall arról, hogy az embernek joga van örülni. Régi emlékeket, de mai vágyakat és érzéseket vegyít; a profán kajánságtól sem riad vissza, csakhogy a jókedvet tehesse művészetének létfilozófiájává.

Némely kritikai megjegyzésem mégis van. Azokat a kompozíciót, amelyeken a figurák és a motívumok a rácsot alkotó szalagok mögött bújnak meg, nem érzem elég finomnak. Hevenyészett hatásúak. Másrészt: az utolsó teremben, a legfrissebb művek között, nemcsak olyan érdekes — külön cikket, részletes elemzést érdemlő — munkák vannak, amilyen például az alkotás folyamatát önkritikus iróniával szemlélő és kritikus iróniával magyarázó *A látvány átalakulása*.

Akad itt néhány — számomra kevésbé meggyőző mű is. A *Játék* címen bemutatott kompozíciókra gondolok. A dobogóra rakott nudlibabák halmazával, mint néző, nem tudtam mit kezdeni. De ez csak egy megjegyzés. Az életmű korántsem lezárt. Én hiszek Balázs Irén tehetségében.

ÉLET ÉS IRODALOM Bp. 1979. nov. 17. XXIII. évf. 46. sz. 12. lap.

— jelkép-fagy — kifacsart agy — Ösztöneink értekezlete — szigorúan elvi- — selhetetlen". Nagy oktalanság volna azt mondani, hogy ez a csak látszatra szabadasszociációs, rejtett megfelelésekkel dolgozó, szófacsarásokkal is élő szöveg (mely a továbbiakban vissza-vissza utal az itt felvetett elemekre) nem értelmezhető s ezért szigorúan elviselhetetlen. Dehogy is, hiszen menete követhető, s a felidézett jelképek egy része már a romantika képalkotásából ismerős. De tessék tovább követni a szándékoltan töredezett és kihagyásos közlésmódot 63 nagyalakú oldalon át és végigpróbálni közben a „nyitott szöveg" megfejtésének sok lehetőségét. A gondolatmenet szála el-eltűnik, a folyamatosság megszakad. A mód-

is sokkal kevésbé új, sokkal kevésbé képtelen, mint ahogyan a hagyományokhoz szokott olvasó esetleg gondolja. Sőt már-már a huszadik századi versfejlődés alaptendenciájának irányába esik. Csakhogy könnyű a költészet egy-egy lehetséges fejlődésmódjáról elméleteket létrehozni — lásd a legkülönbözőbb avantgard kiáltványokat —, de nehéz, sokszorosan nehezebb új költészetet teremteni. Nekem nem is Cselényi elméleti megfontolásaival van bajom, amelyeket a kötethez csatolt tanulmány szép logikusan felfejt és bírál is (*Zalabai Zsigmond* kiváló írása), hanem többnyire magukkal a versekkel. S azokkal sem az, hogy nem értem, a költő mit célzott meg velük, milyen hatást akart elérni, milyen teremtésbe belevonni, hanem az, hogy olvasásuk közben — akarva, nem akarva — elkalando-

*...Mintha felriadtam volna eb*ren-

natsorát írja. A megvilágosodás pillanatait, amikor másként lát az ember. Nem ok nélkül fogalmazza meg egyik versének végsorában: *„Másként látni, ez a kifejezés nem a látásra utal, hanem a gondolkozásra."* Amit másként lát, vagyis amin folytonosan tűnődik, az az emberi személyiség viszonya önmagához és a látszólag változatlanul pergő köznapokhoz. Tárgyak és helyzetek monoton ismétlődéséhez, melyeknek létét vagy lírai értékét kevésbé szoktuk észrevenni. Ébrenlétéből felriadva, egyelőre itt kutat, ezen a zártabb, lehatárolt, de költőileg aránylag kiaknázatlanabb területen. Ilyen felismerésekre jut: *„Szél hajlította — vén diófa az ablakom — alig érinti. — Bent, hintázva szuette — hintaszékemen, majdnem én!"* Vagy: *..Mi is. — a*

gal egy utolsó idézet a költő problémakörének a közepéből: *„Valaki másnak — nézték bosszankodtunk majd — nevettünk. Azok — kik nevemen szólítanak — kinek néznek ismernek?"* Ez utóbbit a 11 Wuka című ciklusból idéztem. Az olvasó, ha analógiát keres a hazai költészetben az ilyesfajta kifejezésmódra, Tandori évekkel ezelőtti Haikuira vagy Koanjaira gondolhat. Azokban is egy-egy gondolat vagy ötlet kiszikráztatása volt a lényeg. S azokban is a „vagyok-e?" és „ki vagyok?" kérdés a meditációs probléma.

Ezek a kérdező, tűnődő felismerések végső soron mégsem magukról a dolgokról, hanem a költő közérzeti állapotáról vallanak, s ezért nem onlológiaiak, hanem líraiak. Böndör a hagyományos lírai eszközök, díszítő elemek háttérbe szorításával, de minuciózus gonddal, plasztikusan formálja meg őket. Látszatra egyszerű, prózára hangszerelt versben, amely rafináltan, a művészi munka erőfeszítése által egyszerű és természetes. Olyan versben, amelyben — mint ahogyan írja is — más a szava, mint amit mond. Ebben a világlírában általánosan elfogadott „csupasz" verstípusban — amely líránkban sem ismeretlen, sőt némileg divatgyanús holmi — mutat fel, így összegezhetnénk, felülnézetből és csaknem kívülállva, helytől, időtől és személytől függetlenül valami általános emberi tapasztalatot, valami létérzetet befolyásolót a semmi és a konkrét valami között. Olyasformán csinálja, hogy szinte a költő személyére lehetne vonatkoztatni azt, amit a *Szabálymódosítás* című versében a sakkjátékról ír: *„...az se lenne rossz húzás, ha létezne másoknak nem ártó, más figurát le nem ütő, de maga is immunitást élvező játékfigura... Néha lépni lehetne vele soron kívül is, de... egyszerűen félre lehetne tenni, ha például a huszárt zavarná ugrásában."* Nem tudom lehetséges-e, hogy én is áttételesen beszéljek, ilyesmi a költészet sakktábláján? Hogy tartósan ilyen determinálatlanul lehetne játszani? A determinánsokról ilyen kevéssé beszélve? Ebben a kötetében Böndör Pál mindenesetre tett rá egy próbát, ízlésesen, költői mértéktartással, sikerrel.

A hónap eseménye

Balázs Irén: Bőség, tértextil, 100×35 cm, 1979 (fotó Németh A.)

BALÁZS IRÉN

Műcsarnok

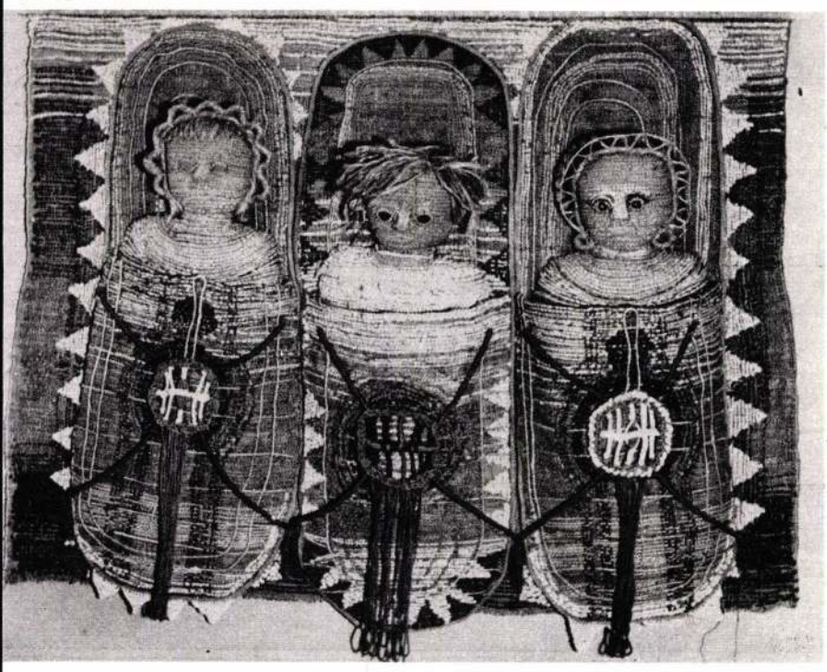
NYITVA MINDENNAP 10–18 ÓRÁIG
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL

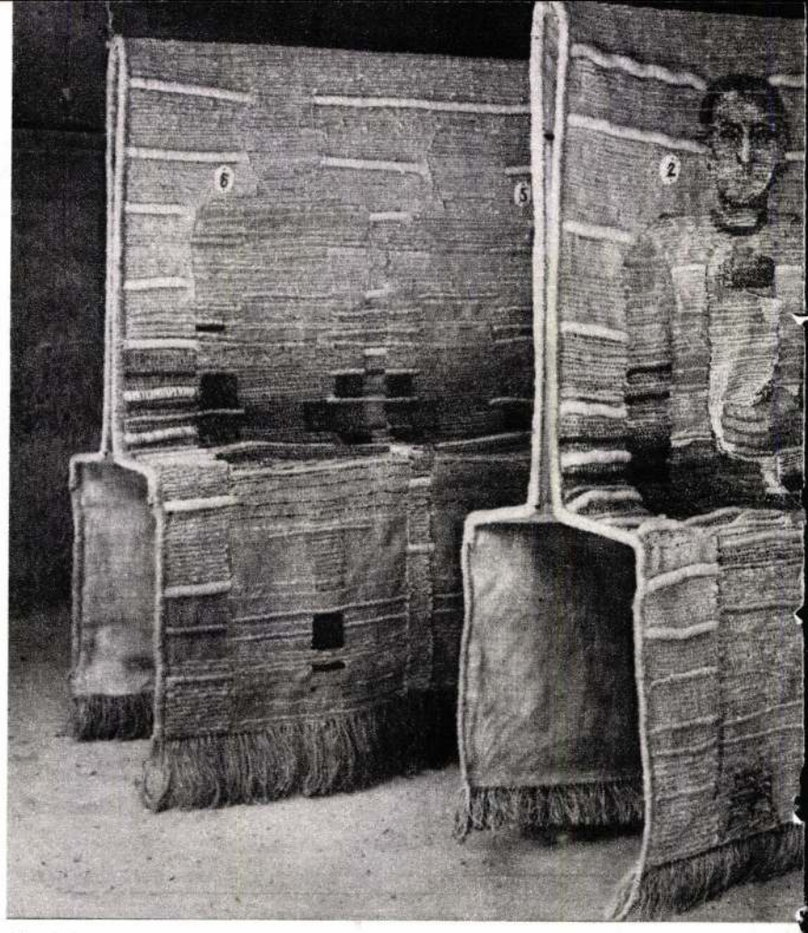
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZLŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 136-068, 337-748, 340-776
MŰVÉSZET
Budapest
1979 OKT

Emléklap

Figueras (Spanyolország)
Salvadore Dali (Teatre Museu Dali)
Filozófus emlékműve
Somfai István felvétele

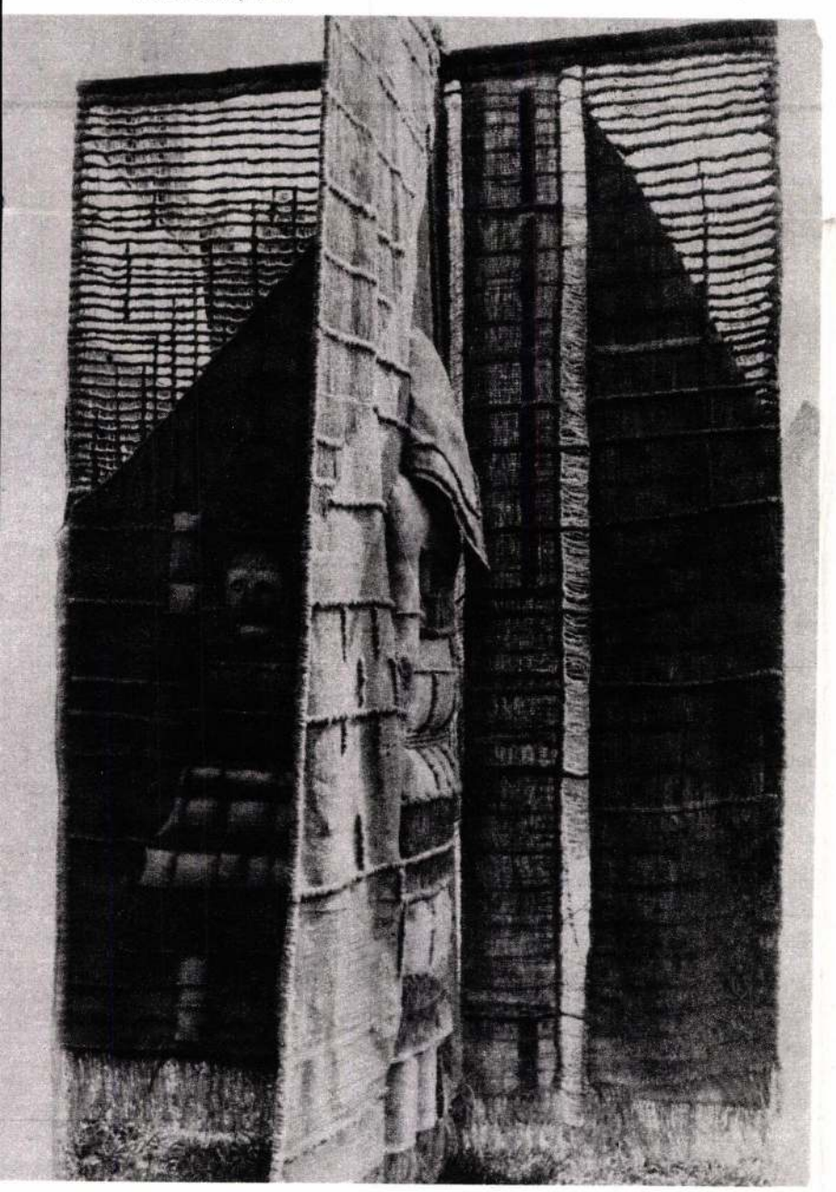

Hármas ikrek, 86×120 cm, juta, gyapjú, 1973

Utazás I., 150×250×110 cm, juta, kender, gyapjú, hímzett-varrott, 1978

Életrajz, 220×180 és 220×150 cm, juta, len, kender, hímzett-varrott, szálkihúzott, 1977

A LÁTVÁNY Á

Balázs Irén textilművész kiállítása a Műcsarnokban

Több mint tíz éve, hogy megújult a magyar textilművészet. *Balázs Irén* később jelentkezett. Neves festő volt, amikor váratlanul a fonalhoz nyúlt. Hogy aztán teljes fegyverzetben pattanjon a közönség elé 1973-ban a *Dorottya utcai* teremben rendezett kiállításán. Interjút készítettem vele akkoriban, faggattam a pálfordulásáról: „*Amikor festettem — mondta — a formák megfogalmazásával küszködtem, aztán rájöttem, hogy a textilnél az anyag diktálja — ha nem is a mondanivalót — magát a mű építését. Amikor festettem, pillanatonként kellett döntenem, minden négyzetcentiméteren. A textilben — képletesen is — vannak csomópontok. Ha megtaláltam őket, már minden önként adódik. Már csak munkafegyelem kell hozzá; nekem talán még több, mint másnak, mivel sohasem szerettem kézimunkázni.*"

Váratlan erejű szellemi izgalmat keltett ez a tárlat; ez a gyűjtemény érettségével, az egyes darabok magabiztos építkezésével, nemkülönben hatalmas anyagával tűnt ki. Egy kerek oeuvre válogatott példányait vonultatta föl a művész akkor. Újszerű, merész hangú munkákat.

Balázs Irén — régebbi és újabb — műveinek indítása a folklór, a magyar falu, illetve — hogy úgy nevezzem — egy poszt-pop art. Váratlan és fölényes a megoldásaiban: bennük egyre nagyobb szerepet kap a mondanivaló, de már kezdetben is sokkal-sokkal többet mondott az alapigazságoknál. Falikárpitjaival is, különös — kárpitosvattával keményre tömött —,

BALÁZS IRÉN

Budapest 1979/11.

EGY SZÁZÉVES ARANY-VERS

Arany János 1879 júliusában írta a következő versét:

A SORS HÚMORA

Mint folyondár, melynek
Támasza kidőle,
Roskad le az özvegy
— Oly hirtelen özvegy! —
A fekete földre.

Csak, aki legárvább,
A legkisebb árva
Mutogat örömmel
A szép új ruhára:
Fekete ruhára.

Voinovich Géza, az Arany-hagyaték mindent tudó sáfára, a kritikai kiadásban ezt fűzte hozzá: „Egy temetésen a költő árva unokájára gondolt" (ÖM. VI. Bp., 1952. 252.).

A háttér ismeretét *Kenessey Béla*nak köszönhetjük. Ő figyelmeztetett arra nemrégiben, hogy dédapja, Kenessey Albert halála után Arany felkereste özvegyét, részvétét kifejezendő. Ez alkalommal „a legkisebb gyermek, a hatéves Kenessey Ida, büszkén mutatta a gyászt jelző fekete bársonyruhát. A gyermek önfeledt öröme az új ruha felett, s a gyász közti ellentét hatására a költő verset írt *A sors húmora* címmel, melynek eredeti kéziratát kegyelettel őrzöm" (Magyar Nemzet, XXXV. 1979. 184. szám).

Kenessey Albert 51 éves korában, 1879. július 15-én halt meg. Pápán iskolatársa volt Petőfinek, Jókainak és Orlay Petrich Somának, aki lefestette őt is, feleségét is. Részt vett a szabadságharcban. Hajózási szakember volt, a Magyar Tudományos Akadémia 1871-ben tagjául választotta.

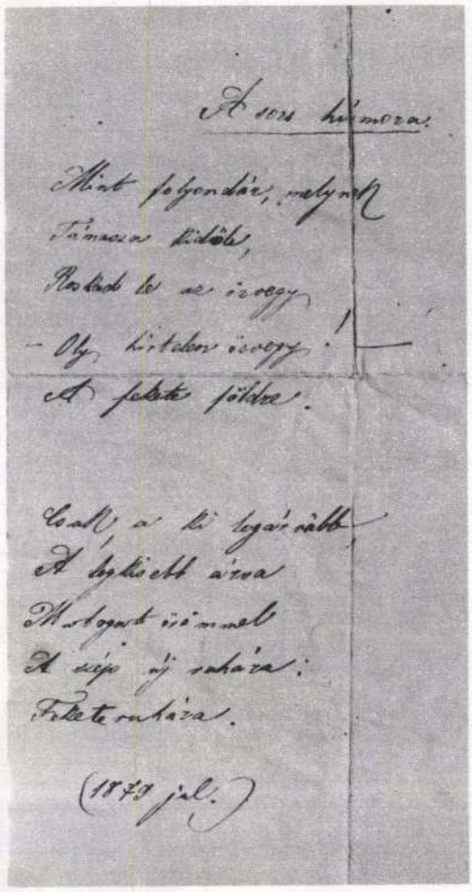
Kapcsolatban állt Arany Jánossal is. A költő a Szépirodalmi Figyelőben regisztrálta *Hajózási műszótár*át, amelyben igyekezett „a magyar hajós népnél divatozó neveket alkalmazni" (ÖM. XII. 58, 181. sz.). Közölte E. A. Poe-nak *A Mael-özönbe sodratás* c. írását az ő fordításában, a jegyzetben kiemelve: „melyet derék hajóskapitány hazánkfia, Kenessey Albert olaszból fordított leginkább oly céllal, hogy némely tengerészeti műszavainak terjedését ez által is eszközölje" (uo. 287, 20. sz.). Megemlékezett akadémiai előadásairól (uo. 479, 498.). 1872-ben megküldötte tagsági oklevelét (ÖM. XIV. 724.).

Kenessey Béla engedte át közlésre a mellékelt fotókat: *A sors húmora* kéziratát — amelyet Szél Piroska, Arany unokája másolt le — és a *Toldi szerelme* Kenessey Albertnénak dedikált példányát.

Tulajdonában van még a Piroska kezéről vett, rézbe öntött lenyomat. Ezt Zala György mintázta meg a halálos ágyon fekvő leányról *(Rolla Margit:* Arany estéje. Bp., 1944. 165.).

A becses irodalmi emlékekről jó tudnia a magyar olvasóközönségnek.

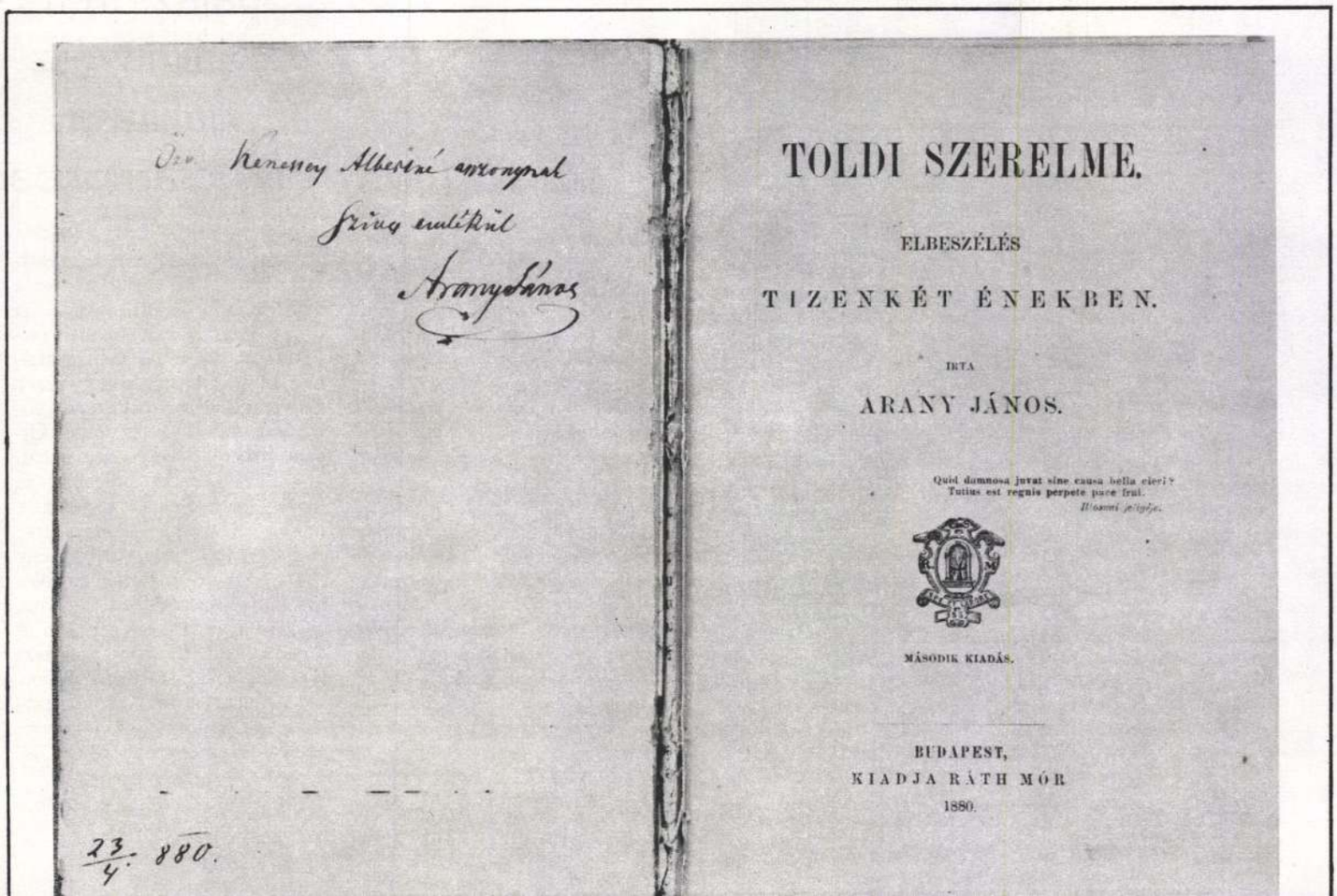
Scheiber Sándor

A sors húmora.

Mint folyondár, melynek
Támasza kidőle,
Roskad le az özvegy
— Oly hirtelen özvegy! —
A fekete földre.

Csak, aki legárvább,
A legkisebb árva
Mutogat örömmel
A szép új ruhára:
Fekete ruhára.

(1879 júl.)

Özv. Kenessey Albertné asszonynak
Arany emlékül
Arany János

23/4. 880.

TOLDI SZERELME.

ELBESZÉLÉS

TIZENKÉT ÉNEKBEN.

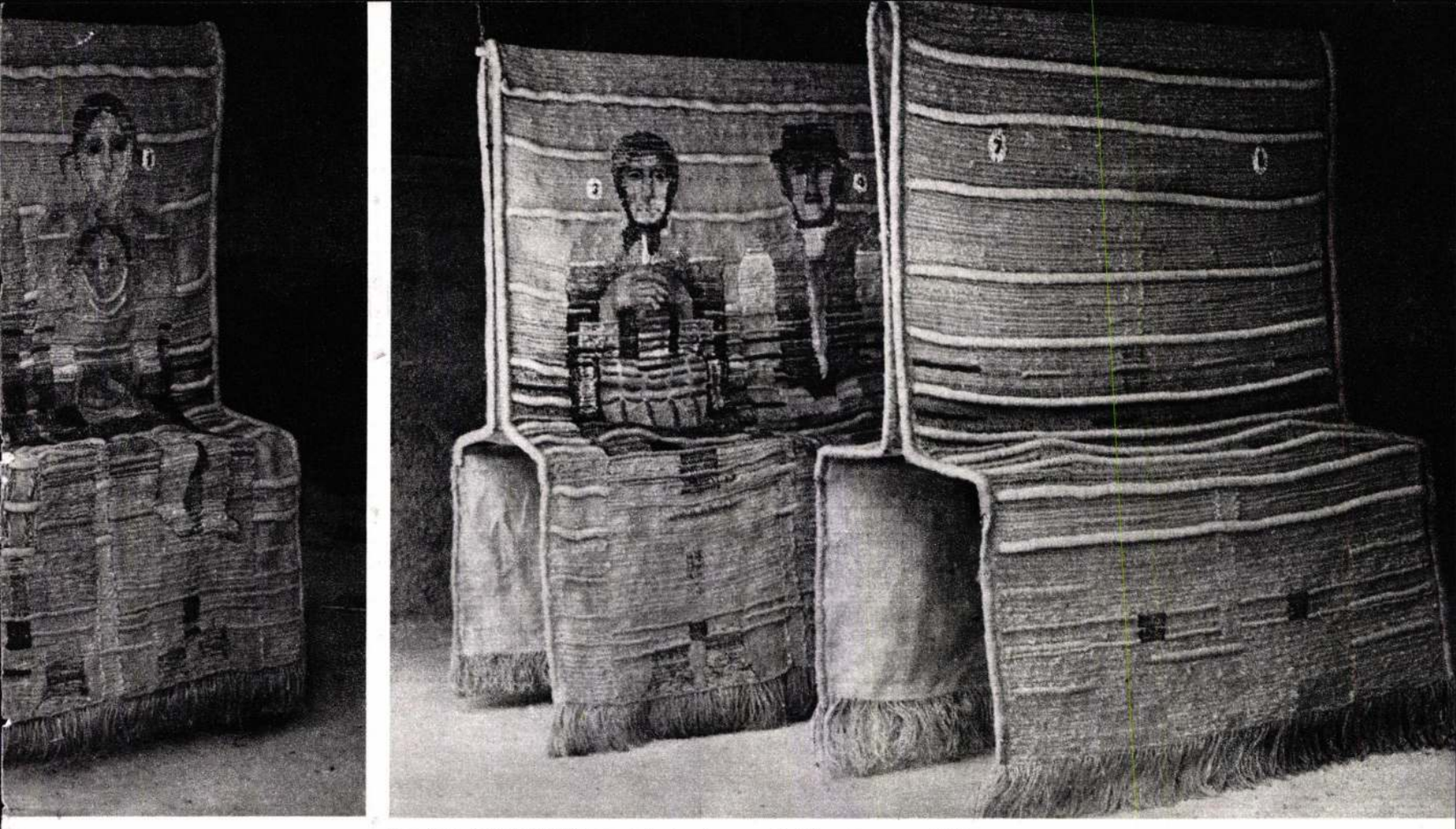
IRTA

ARANY JÁNOS.

Quid dumosa juvat sine causa bella cieri?
Tutius est regnis perpete pace frui.
Ilosmi példája.

MÁSODIK KIADÁS.

BUDAPEST,
KIADJA RÁTH MÓR
1880.

Utazás II., 150×250×110 cm, juta, kender, gyapjú, hímzett-varrott, 1978

TALAKULÁSA

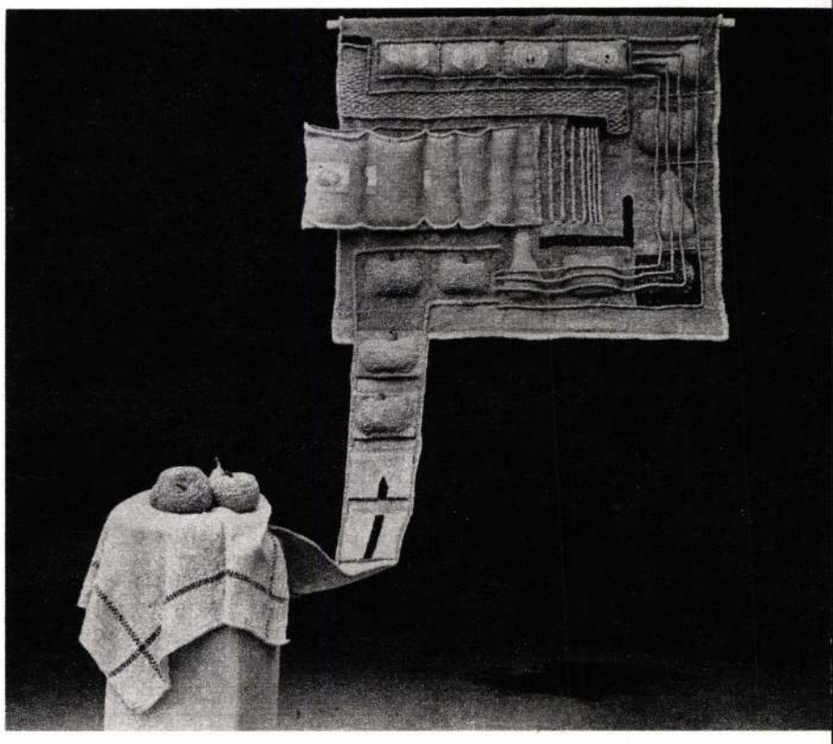
ornamentális térplasztikáival is. Saját szövésű anyagokat használt föl, vagy kötelekből alakított formákat; legjellegzetesebb hímzett-varrott technikájú műveit ő maga keresztelte el juta reliefeknek, illetve plasztikáknak. A nyers fonalak sárgás, szürkés, ezerféle árnyalata mellett az élénk színekkel sem takarékoskodik, ha jónak látja. A textil puha anyaga, lírai tulajdonságai soha sem csábítják édeskés hangulatú előadásba. Bár felhasználja a textil játékos, táncos adottságait, súlyos marad.

Ezekben az években elégelték meg a textiltervezők a két dimenziós, a síkbeli kifejezést, többet akartak. Három kiterjedésű alkotásokat, hogy birtokba vehessék a teret. Ezt az irányzatot hívják — nem egészen szerencsésen — tértextilnek. Alighanem Balázs Irén készített először textilszobrot, fejet, büsztöt, ilyen pszeudó-szobor műfaj — legalábbis nálunk — sohasem létezett, ma sincs a Balázs Irén műveken kívül. Nem láttam még sem kőben, sem bronzban ilyen kihegyezett indulatú szobrászatot: több mint fanyarak ezek a textilszobrok. Balázs iróniája inkább vad, mint szelíd. Irányzatát hét évvel ezelőtt veristának neveztem — ma sem tudnám pontosabban megjelölni.

A *Hármas ikrek*et egyik textilreliefjén Balázs úgy helyezte el a pólyáikba, mint a keféket szokták a kefetartóba. A legtöbb ember, ha kisbabákat lát, azonnal gőgicsélni kezd: ezek a pólyások azonban igen buták, rosszindulatúak, mintha implicite máris magukban hordoznák a felnőttek gonoszságát. Akkor is, ha a művész esetleg nem egészen erre gondolt. A *Leányfej* meg igen csúnya: zsákarca, kócos pamut haja groteszk, csaknem visszataszító. Egy pillanatra az etruszk szobrokra gondol az ember. Mondtam, ez a művész, verista, a valóság rosszabbik oldalát hangsúlyozza, kíméletlenül; s nem mondhatjuk, hogy nincsen igaza.

Balázs Irén mostani, a *Műcsarnok* három termében rendezett kiállításán a fenti, régebbi darabjait is kiállította. Bevallom, hét évvel ezelőtt arra gondoltam, egyszeri csoda történt, ilyen bravúrt, ilyen teljesítményt nem lehet megismételni. A mostani műcsarnoki kiállítás — *Dobai Ágnes* művészettörténész rendezte csalhatatlan térérzékkel — tanúsítja, hogy Balázs igenis tartotta formáját, sőt, tudott

A látvány átalakulása, 85×70×30 cm, len, juta, gyapjú, hímzett-varrott, 1978

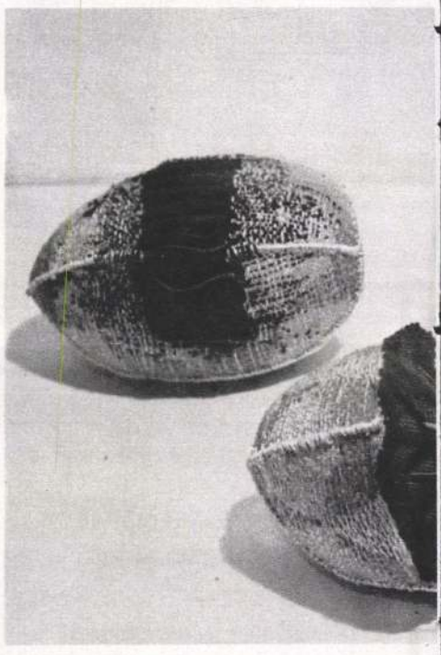
Egy motívum útja, 200×210 cm, hesszián, kender, gyapjú, hímzett-varrott, 1978

Szuvenir, 1100×23 cm, juta, lenvászon, 1979

újabb meglepetéssel is szolgálni. Ez a művész a sok itthoni és külföldi siker után sem fáradt el, — kamatostul visszatérülő — szorgalma sem csökkent. Ötletekben kimeríthetetlen, s ami ennél is fontosabb: valamennyi ötletét meg tudja valósítani. (Még a megvalósíthatatlanokat is.) Hogy a gondolatait le tudja fordítani szabatos plasztikai nyelvre.

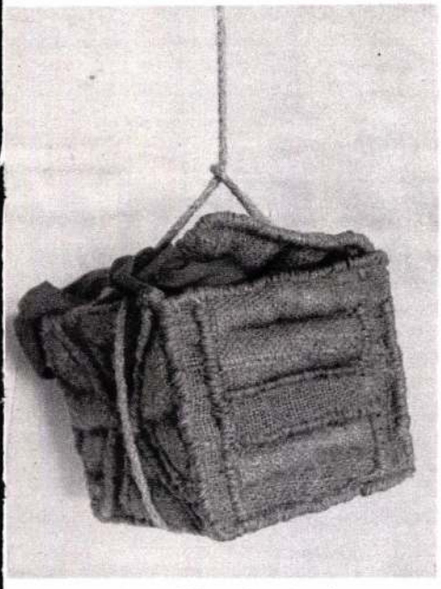
Újabb műveinek legjellegzetesebb darabjai — több köbméter kiterjedésű — monumentális textilplasztikái. (Úgy látszik a monumentalitás sem maradt a szobrászok hitbizománya.) Ezek a jelentékeny teret kívánó, összetett konstrukciók egyrészt történések, pontosabban folyamatok, illetve fogalmak — nem tudom

Ajándék, 100×100 cm, len, műselyem, gyapjú, hímzett-varrott, 1979

kikerülni a szójátékot — megfogalmazása, hol nyíltabb allegóriákkal, hol áttételesebben. Balázs a folyamatai számára mintegy színpadot épít, s most már nemcsak a három dimenzióval, hanem voltaképpen a negyedikkel, az idővel is gazdálkodik.

Óriási és technikailag rafináltan megszerkesztett, a textilanyagok formálásának leleményeivel teli építmény az egy parasztasszony *Életrajza*. Vele — négy fázisával — mintha a magyar faljárót alkotta volna meg a művész. Az *Utazás*ban egy valódi vasúti kocsi belsejét sikerült megteremtenie, valamilyen egykori személyvonat, fapados, harmadosztályú szakaszát. (Érdekes, a témát már *Daumier* is megfestette: A harmadik osztály va-

Láda II., 35 cm, len, kender, hímzett-varrott, 1977

textil formanyelvén: az egyetlen és nagyon stílusos stílustörés, hogy a textil befőttes üvegekre eredeti, nyomtatottképes címkék vannak ragasztva. A technizálódás, eliparíasodás persziflázsa — nem kevés önirónia val — a *Szuvenir*. Gyártott népművészet ez, amint a még festetlen mézesbábok, mézeskalács huszárok vonulnak az áttételesen jellemzett, képzelt üzem szalagsorán.

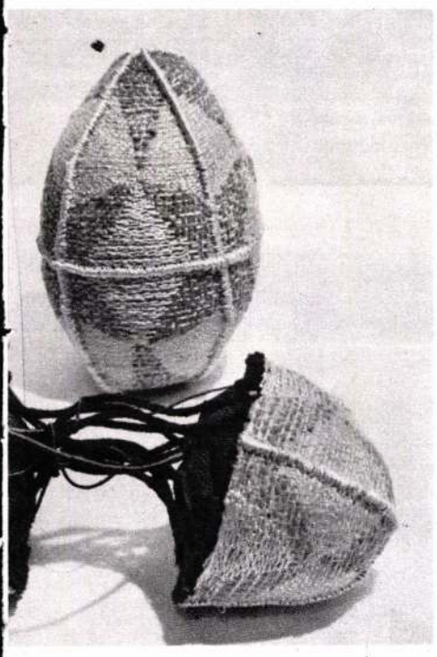
A Balázs-színpad előadásain kívül, a műcsarnoki kiállítás másik stíluskörét komplex, kettős daraboknak nevezném. Az egyik maga a tárgy, akár tradicionális, akár modern felfogású szobor, de ott van mellette tőle elválaszthatatlan kiegészítője. A *Bő termés* — alighanem perszonifikált — tömött búzás zsákja mellett a szakajtó, a ritka szövésű lenből varrott *Láda* társa az őt magasba emelő kötél. De még az *Ajándék* húsvéti tojások is kettéválaszthatók, szétszedhetők: csak a jégzsinórjuk tartja össze a két féltekét. Ezek a kettős objektumok is folyamatok, csak kevesebb fázissal, s kevésbé intenzív a téri igényük, mint azoknak a műveknek, melyeket színpadnak, színjátéknak neveztem feljebb. Szándékukban, gondolataikban a legközelebbi rokonai egymásnak.

A kritika, az irónia és önirónia mellett — jóllehet Balázs ösztönös humora, a komolyságon belüli játékra való hajlandósága enyhíti — nem kevés határozott ítéletet is találunk ebben a gyűjteményben. Mert voltaképpen szociográfiai munka is ez a tárlat, napjaink helyszínelése. Az elején így idéztem Balázs Irént: „*A textilben — képletesen is — vannak csomópontok. Ha megtalálom őket, már minden önként adódik.*" Hét éve így volt, így van ma is, mindenesetre mégiscsak kell valaki, aki megtalálja ezeket a csomópontokat. Mert furcsa a textil magatartása: készséges, de makacs és önfejű egyszerre. Ilyen bonyolultan összetett gondolati igényt, mint a Balázs Iréné, ennyi általánosítást a festészet és a szobrászat hagyományos anyagai, sőt, az újfajta műanyagok is nehezen viselnének el. Ilyen sokra az eleven, az aktív textil képes már csak, úgy érzem.

Frank János

Bő termés, 100 × 30 és 35 × 20 cm, kender, hímzett-varrott, 1979

Németh Aladár felvételei

gonja — 1865 körül.) Egymásnak háttal két-két pad, nyolc üléssel. Az első padon fiatal pár ül, az asszony ölében kisgyerek, a másodikon ugyanők, de már törődötten, öregen, a harmadik padpáron csak emléküket jelzi két sziluett, végül a 7-es és a 8-as ülőhely üres. Már az emléknek sem maradt nyoma. Az egész komplexum alapja mindössze két hímzett-varrott juta szőnyeg, a művész szellemes fogással mindössze hat rúdra függesztette föl őket: kész a kocsi — kész a kocsibelső térbeli ábrázolása.

Gyárat is lehet építeni allegóriával. Hogyan lesz a festészet örök témájából a gyümölcscsendéletből futószalag útján konzerv? Ezt mondja el *A látvány átalakulása*, szigorúan a

FÓRUM

TIMÁR GYÖRGY

A LÁTHATATLAN

A láthatatlan város a láthatóval egyszerre, egy időben létezik. Hozzávetőleges térképét meg is lehetne rajzolni, ha valakinek eszébe ötlenék ez a különös gondolat.

A láthatatlan város a látható alatt lapul, a budai és pesti földben. A láthatatlan város: a testet öltött, majd betemetett történelmi múlt. A római kornak, a honfoglalás korának, a középkornak egymáson és egymás mellett sorjázó tetszhalott rétegei.

Vajon mit és mennyit tudunk ebből a láthatatlan városból megmenteni? Mi az, ami a láthatatlan térképről egy napon átkerülhet a valóságosra? S mi az, amiről hosszú-hosszú ideig még — ha ugyan nem örökre — csupán tudomásunk lehet, nem lévén, sajnos, semmi esélyünk arra, hogy hozzáférjünk?

Márpedig ezzel is számolnunk kell. A láthatatlan város fölött él, lélegzik, végzi mindennapos dolgát a látható, a jelenbéli. Amelyet nem forgathatunk föl fenekestül, nem zökkenthetünk ki lépten-nyomon megszokott kerékvágásából a múlt leleteinek kedvéért; nem tüntethetünk el üzemeket és lakónegyedeket egy-egy régészeti érdekesség napvilágra hozatala végett.

*

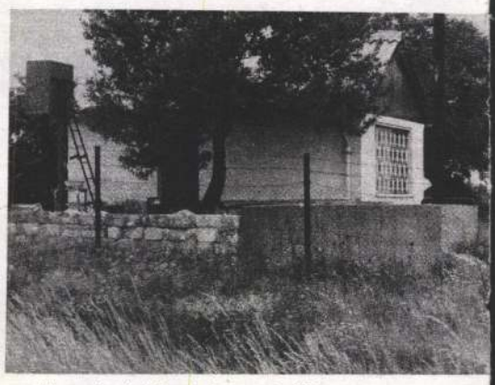
Amikor a Donau-Dampfschiffahrts-Gesellschaft, a DDSG 1835-ben éppen az Óbudai-szigetre telepítette új hajógyárát, még senki nem tudta, mi búvik meg a sziget talajában. Több mint egy évszázad telt el, mire kiderült, hogy a föld itt Európa egyik legnagyobb összefüggő római kori épületromját, *Hadrianus császár palotájának maradványait* rejti. Föltárni? Késő. Olyan hatalmas hajógyárat, mint amilyen itt működik, lehetetlen csak úgy — hipp-hopp! — más helyre fújni. Ha a DDSG a Szúnyog-szigetet vagy a Szentendrei-szigetet szemeli ki annak idején, az más. Akkor talán ma már Hadrianus palotáját látni sereglenének a külföldiek Budapestre.

Hasonlóképpen: egy gáztartály is elég nagy kolosszus ahhoz, hogy ne lehessen csak úgy, egy füttyre átrámolni máshová. Pedig az aquincumi múzeum mellett, a vasúti töltésen túl olyan gáztartály áll, mely alatt ritka érdekesség, *a hajdani római város tűzoltósága* lapul. Nem szólva a múzeumtól a hegyek lábáig terjedő termőföldekről, melyek alatt még 50—100 múzeumnyi anyag hever, hiszen az egykori város odáig nyúlt.

Tiszta sor: nem lehet mindent, aminek létezéséről-rejtőzéséről tudunk, föltárni, még kevésbé mindent egyszerre. A jelen szempontjai többnyire nyomósabbak. Szinte látom, hogyan berzenkednének a fővárosiak, ha a Halászbástyának a Szent István-szobor melletti lépcsejét szétvernék, csak azért, hogy az alatta levő XIV. századi Szent Mihály-kápolna altemploma napvilágra kerüljön. Meg aztán pénz sincs egyszerre mindenre. Tehát — ahogy mondani szokás — rangsorolnunk kell, hol, mi a fontosabb, s kellő mérlegelés után kialakítanunk a tervet: mit, hol, milyen sorrendben tudunk, illetve fogunk föltárni.

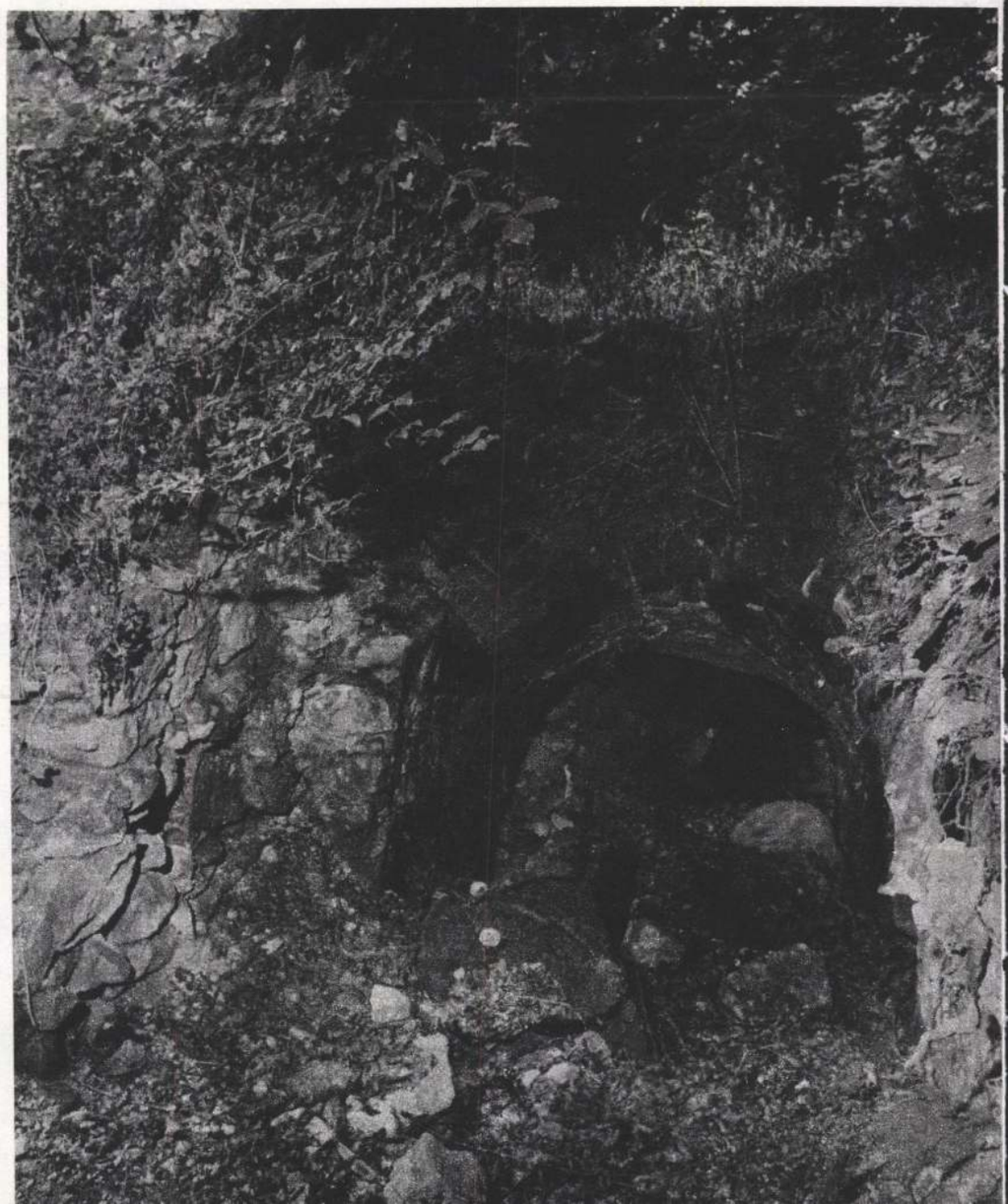

A Kányai-nemzetiségi monostor kőmaradványa...

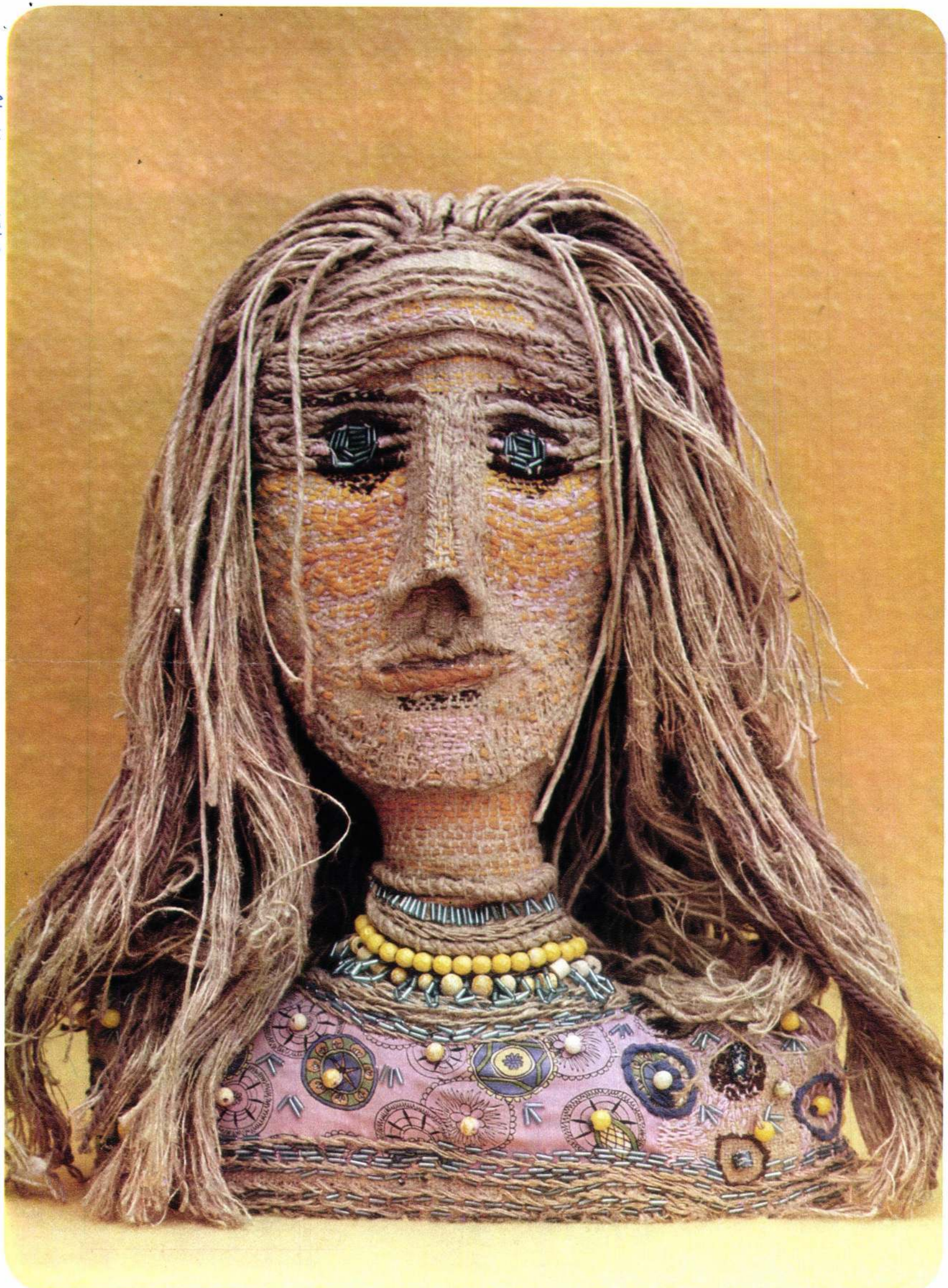

...ebbe a kerítésbe is jutott belőle

Mátyás király pincéjének lejárója. Megérdemelné, hogy gondozzák

BALÁZS IRÉN

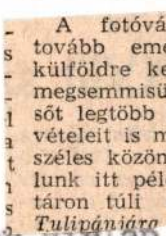
Balázs Irén: Leányfej (Lány, Kislány, gyapjú, gyöngyök 1973. Budapest 1979/11

Horváth Péter felvétele.
Cikkünk a 14—17. oldalon

Balázs Irén

Frank János: Az eleven textil c. könyvében szerepel a művész alkotásának fotója.

A fotóválogatás forrásértékét tovább emeli, hogy időközben külföldre került, avagy végleg megsemmisült művek másolatát, sőt legtöbb esetben ezek részfelvételeit is megőrizte az utókor. a széles közönség számára. Gondolunk itt például *Balázs Irén* határon túli gyűjteményben levő *Tulipánjára*

Magyar Hírlap 1980/9/7/10

Wagner: Szóra bírt kiállítótermek

Balázs Iréne, textilművész

Nagy Zoltánnal egy épületben megnyílt textilkiállítás Szombathelyen.

4. „Szárnyetés", len, hímzés,
95 × 110 cm. (repr.)

Művészet, 1988, 11–12, 37-old.

Balázs Éva

Frank János: Az eleven textil című könyvében foglalkozik a művésszel.

Magyar Hirlap 1980/9/7/10

Wagner Éva birt kiállítóterme

Balázs Irén

Emlék

Kiállitások:
MŰVÉSZET, 1979. október - 46-47. lap

Balázs Irén: Emlék, juta-relief, 110×85 cm, 1979 (fotó Németh A.)

Balázs Irén

A művész a textilművészetünk a kortárs középgenerációjának jelentős képviselője, a hazai kultura egyik kiváló terjesztője.

Menyhárt László: Balázs Irén kiállitása a MÜCSARNOK-ban.
MÜVÉSZET, 1979. október - 45.- lap.

Balázs Irén

A müvésznő októberben, novemberben a MÜCSARNOK három terében adhat számot idestova husz évi munkásságának eredményéről. Mind mennyiségét mind pedig minőségét tekintve, lenyügőző ez az életmü.

Menyhárt László: Balázs Irén kiállitása a MÜCSARNOK-ban.
MÜVÉSZET, 1979. október - 45.- lap.

Balázs Irén, Textiltervező

BALÁZS IRÉN textiltervező alkotásaiból nyílt meg kiállítás a Műcsarnokban. A tárlaton hímzett, varrott, fali és tértextilek láthatók.

-: Hír. 21.

Népszabadság. Bp. 1979. okt. 28.

Balázs Irén

A teremtésnek ilyen elementáris megnyilatkozásaival, mint Balázs Irén textilreliefjein, csupán kivételes alkalmakkor találkozunk az egyetemes müvészet történetében.

Menyhárt László: Balázs Irén kiállitása a MŰCSARNOK-ban.
MŰVÉSZET, 1979. október - 45.- lap.

Balázs Irén

A művésznő müveihez hasonló és szinvonalu mondanivalóju textileket talán csak Schéner Mihálytól láttunk legutóbb, például a Tihanyi Muzeumban julius-augusztusban megrendezett kiállitásán.

Menyhárt László: Balázs Irén kiállitása a MŰCSARNOK-ban.
MŰVÉSZET, 1979. október - 45.- lap.

Balázs Irén

Körtánc

Balázs Irén: Körtánc, jutarelief, 250×220 cm, 1975 (fotó Németh A.)

Menyhárt László: Rőfösök és textilesek.
MŰVÉSZET, 1980. február - 46. lap

Balázs Irén, textilművész

A Mücsarnok bal oldali három teremsorában holnap nyilik Balázs Irén kiállitása, fal és tértextilekből. Szinte hihetetlen, hogy ez a müvész festőként kezdte pályaaját, és csak 1973 óta dolgozik textillel. Az utóbbi években a textilkiállitások általában az ötletek kifogyhatatlan parádéjával lepik meg a látogatót. Ilyen Balázs Irén kiállitása is. A lira éppugy jelen van a müvekben, mint a folklór vagy az irónia, és a filozófia.

A filozófiára jó példa az ugynevezett baba téma. A bezárt babák drámájában nem nehéz felismerni az embernek szóló figyelmeztetést. Rendkivül szellemes a Szuvenir cimü tértextil amelyben a népmüvészet eliparositása ellen tiltakozik a müvész.

Ágay Kelén Lajos festményeit és Balázs Irén textiljeit november 18-ig láthatják a Mücsarnokban.

TV-Hirlap 2.

1979. X. 26, Televizió 2. müsor, 21.05 (Áné).

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1980 FEB

Művészet

Balázs Irén,
textiltervező művész

Balázs Irén: Körtánc, jutarelief, 250×220 cm, 1975 (fotó Németh A.)

római Quadriennale kat[illegible]
jó és szükséges dolog volt." Care
mentette át a képépítés klasszik
abszolválása nélkül is, intellektuá
a nem kevésbé „jó és szükséges"
tettség nélkül is, életműve mindaz
kényszerpályán futott. Ha a magy
szerpálya különösen szembeötlő.
len folyamat impresszionisztikusa
zadfordulón, félig kubista piktú
sőbb, majd mindennek *nem levo*
nyeit, és az új rendteremtési szán
újat pedig átutalni a félmúlt szá
színi tünetnek, hogy Carena vissz
cinquecento jegyében zajlott, ho
Giorgione, majd egyre inkább *Tin*
a bresciaiak kerültek szóba. É

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
Balázs Irén
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
textiltervező művész
1979 NOV 25
1021

NÉPÚJSÁG

Balázs Irén: Leányfej

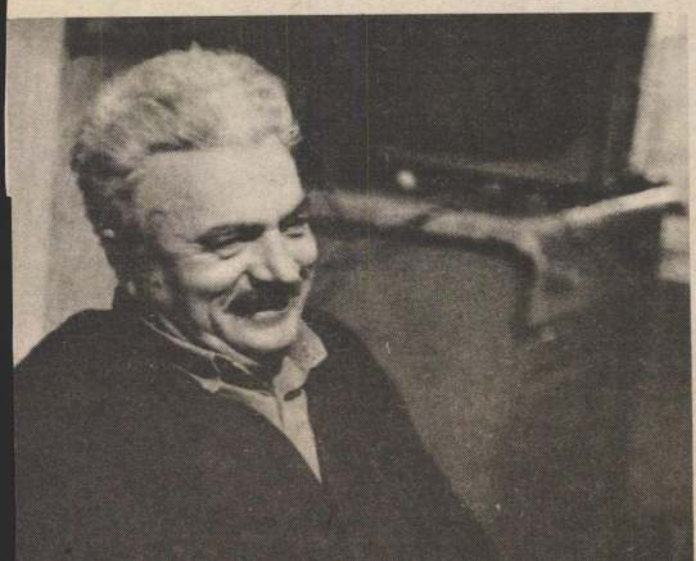
NÉPÚJ

Zsadány él, akar

Megyénk északkeleti peremén, ott, ahol tavaszonként a Sebes-Körös tart délnyugatnak mélyre vájt medrében, ott ahol telente birkanyájak patája kopog a csontkemény földön, ott, ahol nyaranta sokfelé nem terem más, csak a szik virága, ott, ahol ilyenkor cuppogós, ragadós, vendégmarasztaló a sár, és a közeli komádi tévéadó kackiás pipaszára is el-eltűnik az őszi ködben, van ott egy kis község, a neve Zsadány.

hogy sem Zsadányt nem becsüli túl, sem a gesztieket, gyániakat nem bántja vele:

— Az itt lakó gazdag parasztok olyan jól gazdálkodtak, hogy mindig volt zsír a bodonban, alá tudtak pergelni az ételnek. Viszont Mezőgyánnak, Gesztnek szikesebb a területe, ott nehezebb volt a megélhetés, akármennyit dolgoztak is. Tudom, hiszen 34-ben Geszten voltam szolgagyerek, tizenöt éves koromban. Apám 1922-től 44-ig

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
1980 JAN 27

Balázs Ivén
textiltervező-művész

1980. JANUÁR 27. — REJTVÉNY – MŰSOR
TA

1021

Befolyásolja hangulatunkat, szépíti a környezetet

Ház-unk tája

Textil a lakásban

A sötétebb árnyalatok a földre, a levegősebb színek a falra kerüljenek

Tudományos-fantasztikus műbe illő fejezet lenne, ha elképzelnénk a környezetünkben levő minden textilféleség eltűnését, megsemmisülését. Semmivé lenne a függöny, a szőnyeg, a bútorkárpit, az asztalnemű, az ágynemű. Semmivé válna a ruhánk, a keményebb anyagú cipő és a gombok, csatok kivételével minden, amit magunkon hordunk. Így, ekkor tapasztalhatnánk igazán, mit is jelent életünkben a textília.

Ez a növényi rostokból vagy műanyagból, állati gyapjúból készült szövet jelentős szerephez jutott: feladata, hogy az emberi test bőre, ez a sérülékeny, gyenge réteg ne találkozzon közvetlenül a környezet keménységével, a kővel, a fával, a vakolat ridegségével, az üveg hűvösével. Amíg a ruha a testünket védi az időjárás viszontagságai ellen, addig lakástextíliáinknak nemcsak e ridegségtől óvó, az időjárás viszontagságaitól kímélő szerep jutott, hanem jelentős pszichológiai feladat is: részt vesznek hangulatunk megteremtésében, a szépség hordozói környezetünkben.

Az ember a maga formálta környezetet mindig is a külső természet mintájára alkotta meg — akkor is, ha ez nem volt tudatos. A lakásban uralkodó színek, a textilek színei is ezt bizonyítják. A legsötétebb árnyalatok — a föld színei — a padlóra kerülnek, a közepes erősségűek a bútorok kárpitján, a legkönnyebb, levegős színek — az égbolt színei — általában a falakon jelennek meg, textilként főleg a függönyökön. Ugyanakkor gyakran használnak ma már divatos berendezéseknél erősen színes környezetet. Ebben az esetben formai elemek hangsúlyozzák a földközeliséget.

Fontos e színárnyalatok figyelembevétele annál is inkább, mert csak e szín-hangulat-egyensúly tükrözi helyesen a lakóhelyiség jellegét, teszi kellemessé arányait.

De nemcsak színeket hordoznak textiljeink, hanem mintákat is! Alapszabály: nagy, színes, hangsúlyos mintából csak egyetlen legyen a lakásban! Ha modern virágmintás szőnyeget választunk, őrizkedjünk a modern virágmintás függönytől! És fordítva is. (Hacsak nem ugyanabból a mintából készült, bár erre még a mi üzleteinkben vásárolt anyagok esetében nincs példa; külföldön már kapható azonos színű és mintájú, de más anyagú szőnyeg és függöny, illetve bútorkárpit és textiltapéta, szőnyeg és textiltapéta.)

Szép, tiszta felületeket hozhatunk létre keskeny csíkos, melírozott anyagból. Ezek nagy mennyiségben, távolabbról — hiszen a bútoroknak mindig csak egy részét látjuk közelről — egységes felületnek hatnak. Szépek az önmaguk színében mintázott szövött anyagok: szőnyegek, padlószőnyegek, bútorkárpitok.

Az egyszínű textil további előnye: minden bútorhoz illik! A régi parasztbútorok mellé éppúgy, mint koloniál garnitúrához, modern vonalú és elosztású berendezéshez.

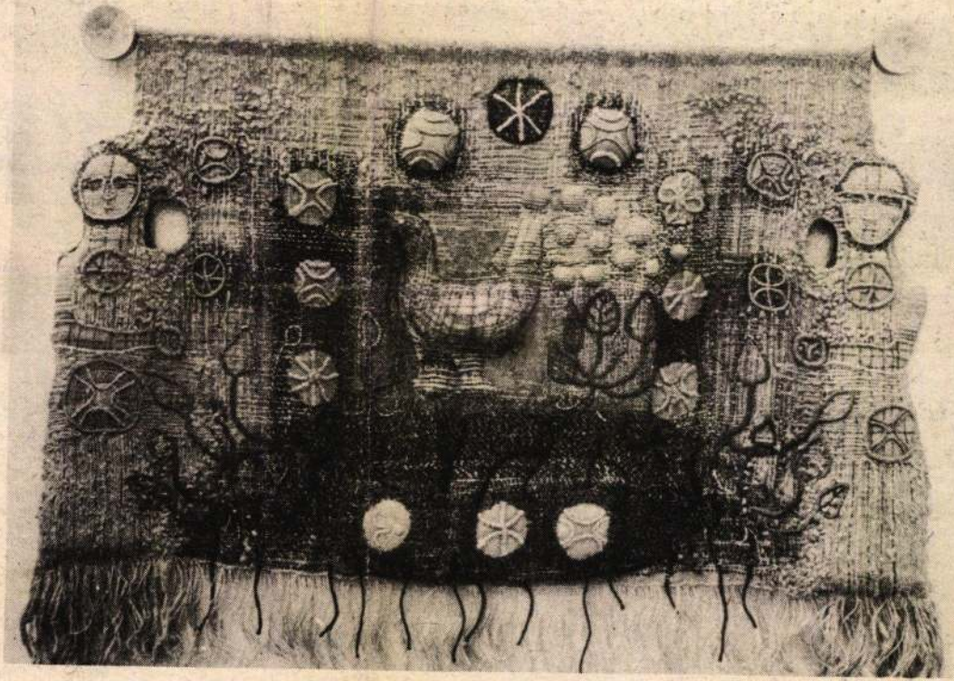

Modern textilia: Leányfej. (Balázs Irén alkotása.)

Van egy szőnyegféleség, amely kivétel a legtöbb szabály alól. És ez a perzsaszőnyeg, amely gyengéd színeivel, apró, változatos mintázatával, s főleg azzal a hangulattal, amelynek hordozója, szinte minden berendezéshez illik, virágos rétet terít a léptek alá minden szobában, ugyanakkor háttérben maradóvá is tud válni, nem kell a berendezés minden darabját hozzáigazítani.

A lakberendezés: folyamat. Sokáig — ha nem örökké — tartó kapcsolat a lakó és a lakás között. A lakó attól a pillanattól kezdve, amikor megvette lakása számára az első jelentős darabot, már nem válogathat pillanatnyi kedve és tetszése szerint. Attól a perctől kezdve minden új darab kiválasztásánál végig kell gondolnia, hogy a lakás meglévő tárgyai mellé illik-e az újonnan kiválasztott. A változatosságot mégis megteremthetjük a lakásban a lakástextilekkel! Ezek a textilek ugyanis olcsóbbak, mint a bútorok. Ha nem is cseréljük állandóan a bútorkárpitot meg a padlószőnyeget, változtathatunk a függönnyel, az asztalterítővel, a párnák huzatával. Piros-fehér kockás zefír a konyhába vagy a gyerekszobába, hófehér száda az ablakok köré, egy búzavirágkék takaró a heverőre, ugyanolyan asztalterítő, s már az unt berendezés is frissnek, tavaszinak, újnak tűnik. S a hangulatunk is vidámabb lesz — hála a textíliáknak.

T. A.

Balázs Irén fali textilje: Hajnal

ÁSTECHNIKAI MŰSZERÉSZEK LESZNEK. Az Egressy Gábor Ipari Szakközép-n irányítástechnikai műszerészeket is képeznek. A négyéves képzés har-yfolyamától a tanulók korszerűen felszerelt műhelyekben gyakorolják a kü-vezérlések szerelését. A nemrég elkészült, sűrített levegővel vezérelt irá-hnikai berendezések tanműhelyében feladatokat oldhatnak meg a tanulók. rlat sikerét a szaktanár azonnal ellenőrizheti.

viselői dóóra

abó József or-ési képviselő nuár 28-án, hét-án 14.30-tól 16.30 gadóórát tart a Nagyközségi kö-ács irodaházában.

IZSÁKI IMRE

Izsáki Imre, a Szocialista Hazáért Érdemrend kitüntetettje, aki 1918-tól volt a párt tagja, 83 éves korában elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása február 11-én, 14 órakor lesz a pécsi központi temetőben.

MSZMP
Pécs városi Bizottság

◆

Újságíró–olvasó találkozó

Január 28-án, hétfőn este 6 órakor Dencsházán, a kultúrházban újságíró—olvasó találkozó lesz. Részt vesz: dr. Kozma Ferenc és Erdős Ákos újságíró, Benked Tibor előadó.

◆

LOTTÓ-tájékoztató

A Sportfogadási és Lottó Igazgatóság közlése szerint a negyedik játékhéten öttalálatos szelvény nem volt. A lottónyeremények az illeték levonása után a következők: négytalálatos szelvénye 221 fogadónak volt, nyereményük 33 883 Ft, három találata 13 841 fogadónak volt, nyereményük egyenként 271 Ft, a kéttalálatos szelvények száma 284 503 db, ezekre egyenként 16 forintot fizetnek.

◆

z osztályozó-, mind zeti vizsgákra jelent-t 1980. február 5— szombat kivételével unkanapon de. 10— —16 óra között, hét-) óra között is a Gimnáziuma (István gazgatói irodájában. zéshez szükséges: végzettséget tanúsí-tvány; személyi iga-db 1 Ft-os okmány-— Szakközépiskolai nyal jelentkezőknek rgyak megállapítása yanként 50 Ft-os ok-get is be kell hoz-

)/80-as tanév végén gy javító érettségit ndékozók jelentkezési 30. febr. 4—20. kö-bat kivételével min-anapon de. 10—12, óra között, pénte-14—18 óra között a egadott címen és TELJES ÉRETTSÉGI-séges a négy évfo-ző érvényes bizo-valamint 1 db 50 fo-1 db 10 forintos ok-g egyidejű leadása. érettségihez a gimná-zonyítvány, érettségi kivonat, 1 db 10 annyi 50 forintos yeg beadása, ahány a jelentkező javító ötelezett.

— **Hajnali őrjárat.** Szombat hajnalban a pára lecsapódott és lefagyott a járdákra, úttestekre. Az Útinform 16 gépkocsija hajnali ellenőrző útja közben a főközlekedési utat sóval, az alsóbbrendű utakat homokkal és salakkal felszórta.

◆

Februári vásárok

Február 3., Pécs: országos állat- és kirakóvásár. 3., Pécs: országos autó- és motorvásár. 8., Szigetvár: országos állat- és kirakóvásár. 9., Szentlőrinc: országos állat- és kirakóvásár. 9., Szentlőrinc: országos autó- és motorvásár. 10., Pécs: országos autó- és motorvásár. 11., Siklós: országos állat- és kirakóvásár. 17., Mohács: országos autó- és motorvásár. 17., Szigetvár: országos autó- és motorvásár. 18., Mohács: országos állat- és kirakóvásár. 24., Siklós: országos autó- és motorvásár.

— **Csőtörések.** A fagy gondot okozott a Vízmű ügyeleteseinek is; szombatra virradóra a Bittner Alajos utcában eltörött az utcai fővezeték, míg a hiba elhárítása folyt, addig az ott lakók vízszükségletét vizesautókkal látták el. Ugyancsak vizesautó hordta a vizet a Boszorkány úton lakóknak is, ahol egy utcai tolózár hibásodott meg a fővezetéken.

HDN-ajánlás

Sárkányok a levegőben

A repülés legszabadabb formáját is csak kötöttségekkel lehet művelni.

*

Az NB I.-ből a rendőrségi fogdába

A lánycsóki takarékszövetkezet rablója utoljára a Feltámadást olvasta...

*

Tartósak-e a tartós fogyasztási cikkek?

Így is lehet pazarolni: már a boltban tucatszám javították az Uránus tv-készülékeket.

*

Sziklamászók

A bátorságot követelő, veszélyes sport pécsi művelői az Eiger helyett a Konzum Áruházat szeretnék megmászni.

*

A cáfolat Miss Itália

Hadakoznak a futballozó amazonok, s úgy vélik: a férfifocisták féltékenyek rájuk...

*

Adós, fizess!

A listavezető egy kőműves kisiparos, akinek az évi tiszta jövedelme 400 000 forint.

*

Idegesebbek leszünk

Elsőként a HDN ad rendszeresen orvosmeteorológiai előrejelzést. Ezen a héten idegesebbek leszünk.

*

Vihar Füle dr. körül

A vasutasok között nem érzi jól magát az orvos futballista.

*

Egy kettős ügynök visszaemlékezései

Hoover, az FBI főnöke előre tudott Pearl Harborról, — de semmit sem tett...

*

A rikkancskodás szabályai

A gyerektől nem fogadnak el borravalót.

Kórházi felvételes ügyeletek

VASÁRNAP—HÉTFŐ:

Mindennapos felvételi ügyeletek gyermek betegek részére: Pécs város: POTE Gyermekklinika, Szigetvár város és járás, a pécsi és a volt selyei járás: Megyei Gyermekkórház. Gyermeksebészeti, gyermekfülészeti betegek, égett és forrázott gyermekek részére páratlan napokon: POTE Gyermekklinika, páros napokon Megyei Gyermekkórház, Pécs és a megye egész területéről.

VASÁRNAP:

Felnőtt belgyógyászat, sebészet, baleseti sebészet: Megyei Kórház. Égési sérülések: Honvéd Kórház. Koponya- és agysérülések: Idegsebészet. Felnőtt fül-, orr-, gégészet: POTE Fül-, Orr-, Gégeklinika.

HÉTFŐ:

Felnőtt belgyógyászat: I. sz. klinikai tömb. Sebészet, baleseti sebészet, égési sérülések: Honvéd Kórház. Koponya- és agysérülések: Idegsebészet.

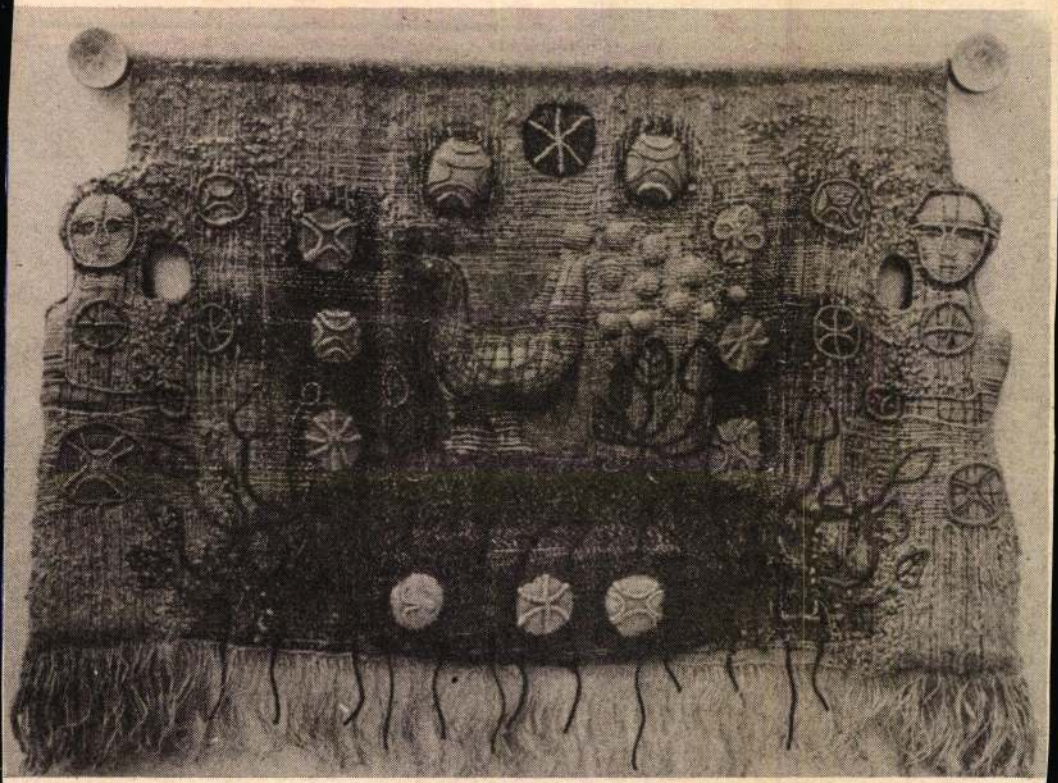
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1979 NOV 25.

Balázs Irén,
textiltervezőművész

10.21

Balázs Irén: Hajnal

Barátaink életéből

A gyermekek egészségvédelme

rta: Jelena Cseszlavovna Novikova,
a Szovjetunió egészségügyi miniszterhelyettese

Az anyák és gyermekek vé-elmét a Szovjetunióban sza-osított állami intézmények álózata biztosítja: szülőott-onok, terhességi tanácsadó olgálat, szülésznői, és se-édorvosi ellátás, gyermek-akorvosi rendelőintézetek, yermekkórházak és szanató-umok stb.

— A gyermekek betegsé-einek hatékony megelőzése em lehetséges állandó or-osi ellenőrzés nélkül. A

több mint ötven százalékában megelőzés céljából keresik fel. Az utóbbi években nagy fejlődést értünk el a gyermekek szakorvosi kezelésében. Sok iskolában már megszervezték a fogorvosi, a fizikoterápiás rendelőket; sőt logopedust is alkalmaznak.

A Szovjetunióban különös gondot fordítanak a különleges, szakosított gyermekkórházak, gondozóintézetek, szanatóriumok fejlesztésére. Az

tábor-szanatóriumok. Különleges módja a gyermekgyógyításnak a szakosított bentlakásos iskola, ahol a tanulók a tanulással egyidőben gyógykezelést is kapnak. (Képeink egy ilyen iskolát mutatnak be: a rigai középiskolát. Itt gerincferdüléses gyerekek tanulnak.)

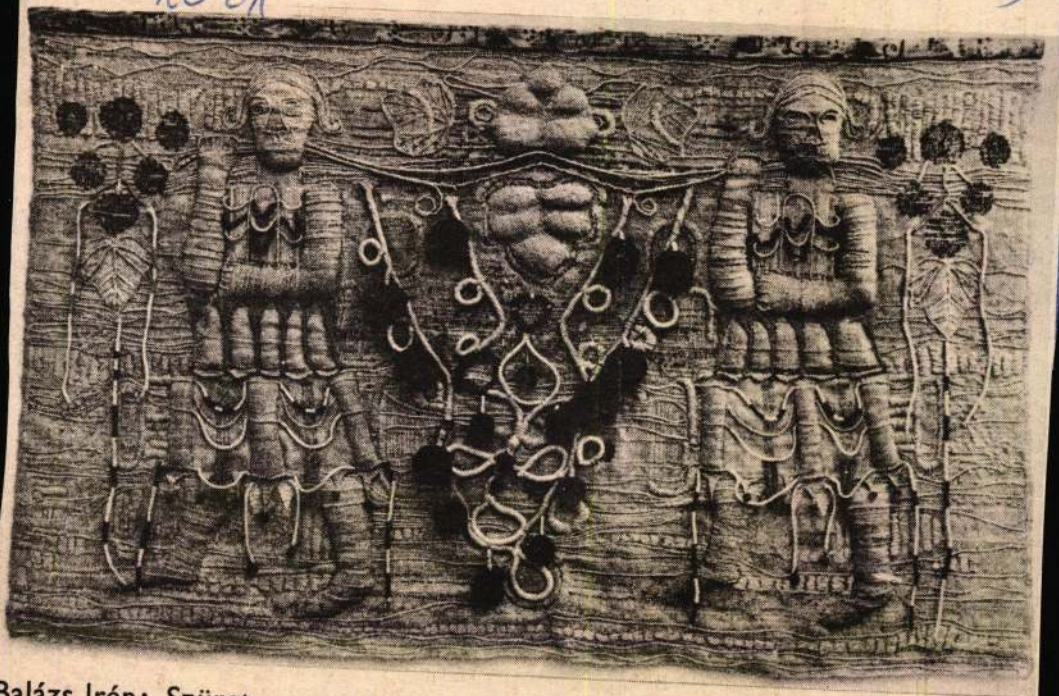
Az egészségügyi szervek nagy figyelmet fordítanak a szakosított gyermekorvos képzésére. Az országban 92

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Balázs Irén

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
textilművészet
1979 NOV 25

1021

Balázs Irén: Szüret

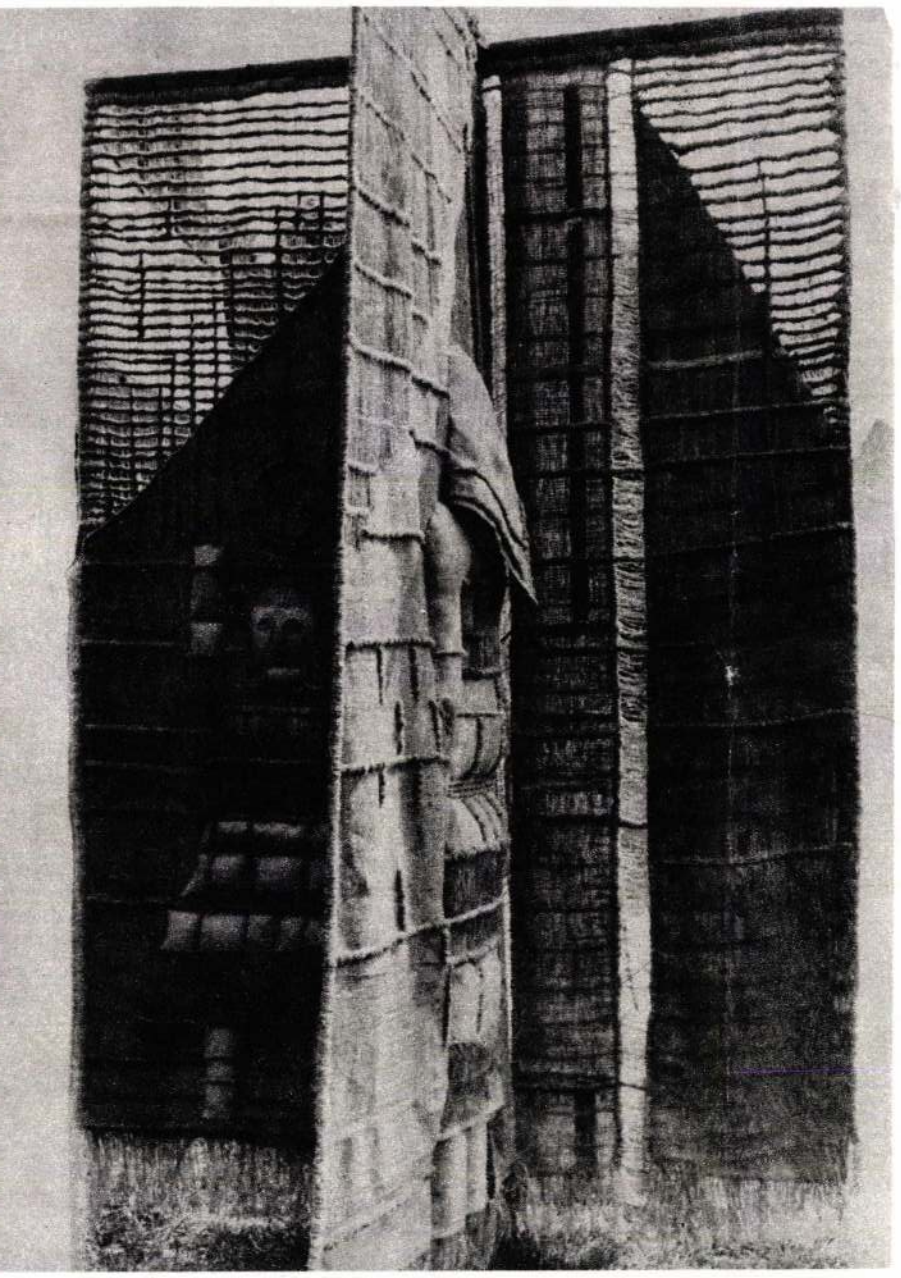

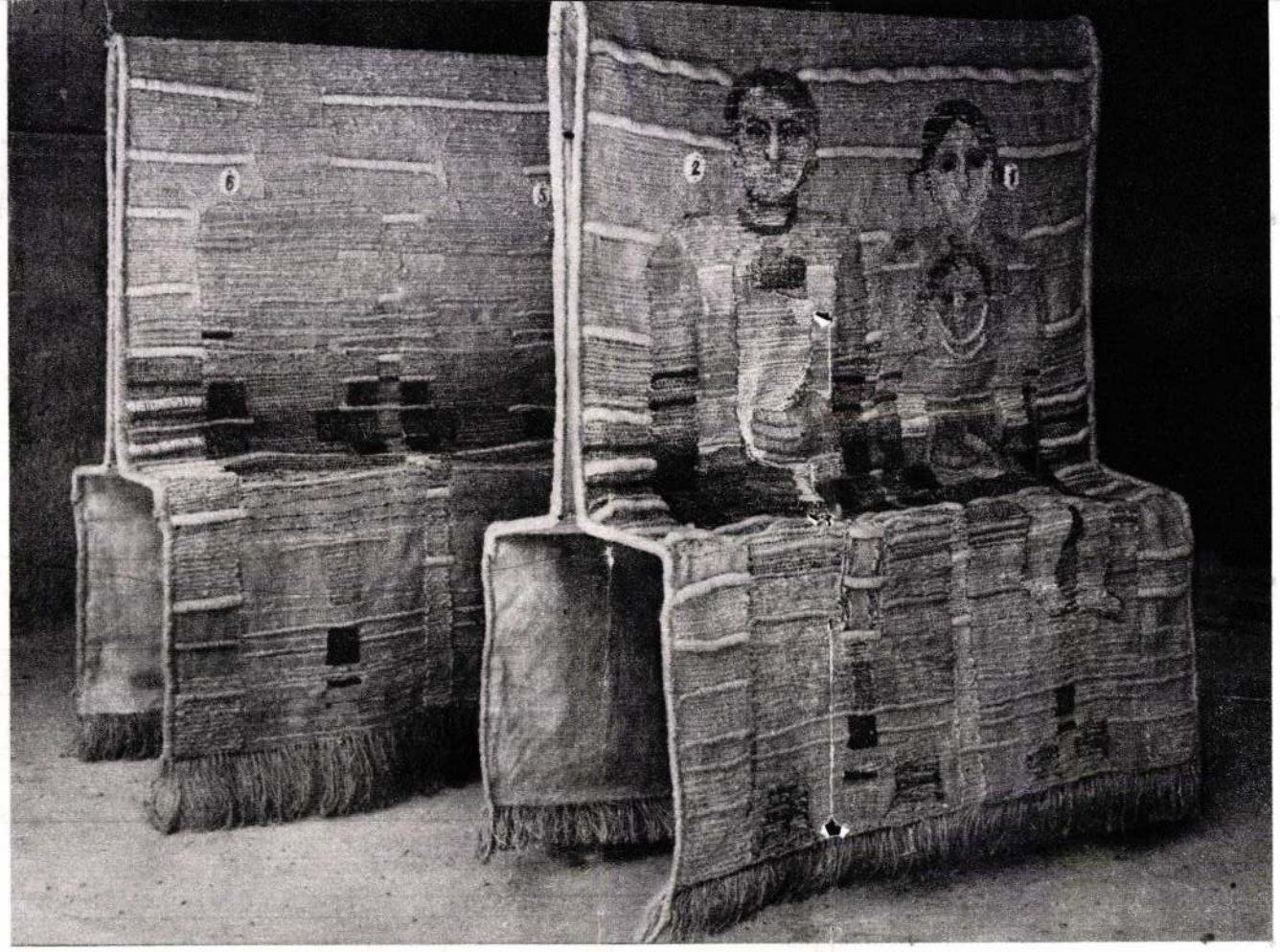
Az órákat különleges osztályokban tartják: a tanulók díványokon fekve írnak, olvasnak és

Hármas ikrek, 86×120 cm, juta, gyapjú, 1973

Életrajz, 220×180 és 220×150 cm, juta, len, kender, hímzett-varrott, szálkihúzott, 1977

Utazás I., 150×250×110 cm, juta, kender, gyapjú, hímzett-varrott, 1978

Utazás II., 150×250×110 cm, juta, kender, gyapjú, hímzett-varrott, 1978

A LÁTVÁNY ÁTALAKULÁSA

Balázs Irén textilművész kiállítása a Műcsarnokban

Több mint tíz éve, hogy megújult a magyar textilművészet. *Balázs Irén* később jelentkezett. Neves festő volt, amikor váratlanul a fonalhoz nyúlt. Hogy aztán teljes fegyverzetben pattanjon a közönség elé 1973-ban a *Dorottya utcai* teremben rendezett kiállításán. Interjút készítettem vele akkoriban, faggattam a pálfordulásáról: „*Amikor festettem — mondta — a formák megfogalmazásával küszködtem, aztán rájöttem, hogy a textilnél az anyag diktálja — ha nem is a mondanivalót — magát a mű építését. Amikor festettem, pillanatonként kellett döntenem, minden négyzetcentiméteren. A textilben — képletesen is — vannak csomópontok. Ha megtalálom őket, már minden önként adódik. Már csak munkafegyelem kell hozzá; nekem talán még több, mint másnak, mivel sohasem szerettem kézimunkázni.*”

Váratlan erejű szellemi izgalmat keltett ez a tárlat; ez a gyűjtemény érettségével, az egyes darabok magabiztos építkezésével, nemkülönben hatalmas anyagával tűnt ki. Egy kerek oeuvre válogatott példányait vonultatta föl a művész akkor. Újszerű, merész hangú munkákat.

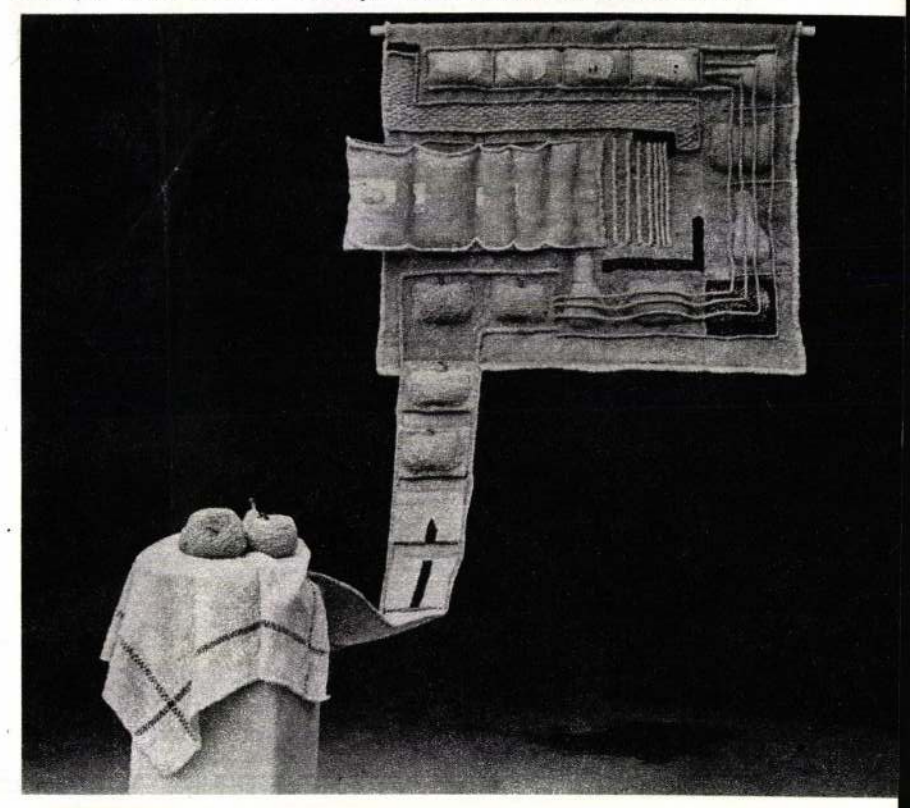
Balázs Irén — régebbi és újabb — műveinek indítása a folklór, a magyar falu, illetve — hogy úgy nevezzem — egy poszt-pop art. Váratlan és fölényes a megoldásaiban: bennük egyre nagyobb szerepet kap a mondanivaló, de már kezdetben is sokkal-sokkal többet mondott az alapigazságoknál. Falikárpitjaival is, különös — kárpitosvattával keményre tömött —, ornamentális térplasztikáival is. Saját szövésű anyagokat használt föl, vagy kötelekből alakított formákat; legjellegzetesebb hímzett-varrott technikájú műveit ő maga keresztelte el juta reliefeknek, illetve plasztikáknak. A nyers fonalak sárgás, szürkés, ezerféle árnyalata mellett az élénk színekkel sem takarékoskodik, ha jónak látja. A textil puha anyaga, lírai tulajdonságai soha sem csábítják édeskés hangulatú előadásba. Bár felhasználja a textil játékos, táncos adottságait, súlyos marad.

Ezekben az években elégelték meg a textiltervezők a két dimenziós, a síkbeli kifejezést, többet akartak. Három kiterjedésű alkotásokat, hogy birtokba vehessék a teret. Ezt az irányzatot hívják — nem egészen szerencsésen — tértextilnek. Alighanem Balázs Irén készített először textilszobrot, fejet, büsztöt, ilyen pszeudó-szobor műfaj — legalábbis nálunk — sohasem létezett, ma sincs a Balázs Irén műveken kívül. Nem láttam még sem kőben, sem bronzban ilyen kihegyezett indulatú szobrászatot: több mint fanyarak ezek a textilszobrok. Balázs iróniája inkább vad, mint szelíd. Irányzatát hét évvel ezelőtt veristának neveztem — ma sem tudnám pontosabban megjelölni.

A *Hármas ikrek*et egyik textilreliefjén Balázs úgy helyezte el a pólyáikba, mint a kefét szokták a kefetartóba. A legtöbb ember, ha kisbabákat lát, azonnal gőgicsélni kezd: ezek a pólyások azonban igen buták, rosszindulatúak, mintha implicite máris magukban hordoznák a felnőttek gonoszságát. Akkor is, ha a művész esetleg nem egészen erre gondolt. A *Leányfej* meg igen csúnya: zsákarca, kócos pamut haja groteszk, csaknem visszataszító. Egy pillanatra az etruszk szobrokra gondol az ember. Mondtam, ez a művész, verista, a valóság rosszabbik oldalát hangsúlyozza, kíméletlenül; s nem mondhatjuk, hogy nincsen igaza.

Balázs Irén mostani, a *Műcsarnok* három termében rendezett kiállításán a fenti, régebbi darabjait is kiállította. Bevallom, hét évvel ezelőtt arra gondoltam, egyszeri csoda történt, ilyen bravúrt, ilyen teljesítményt nem lehet megismételni. A mostani műcsarnoki kiállítás — *Dobai Ágnes* művészettörténész rendezte csalhatatlan térérzékkel — tanúsítja, hogy Balázs igenis tartotta formáját, sőt, tudott

A látvány átalakulása, 85×70×30 cm, len, juta, gyapjú, hímzett-varrott, 1978

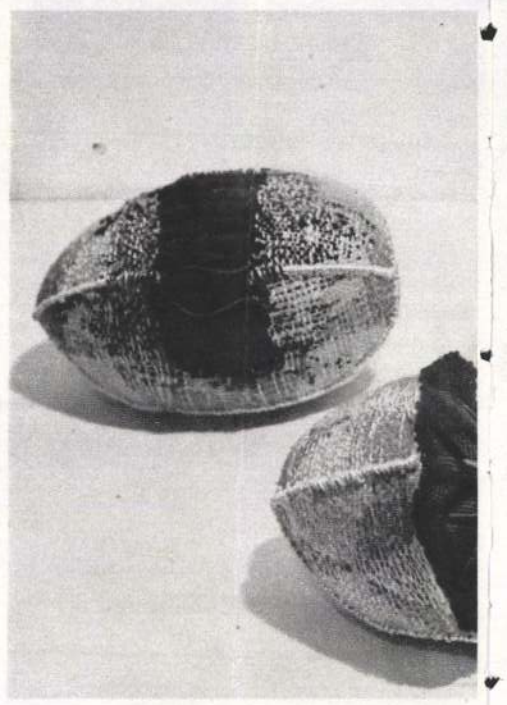

Egy motívum útja, 200×210 cm, hesszián, kender, gyapjú, hímzett-varrott, 1978

Szuvenir, 1100×23 cm, juta, lenvászon, 1979

Ajándék, 100×100 cm, len, műselyem, gyapjú, hímzett-varrott, 1979

újabb meglepetéssel is szolgálni. Ez a művész a sok itthoni és külföldi siker után sem fáradt el, — kamatostul visszatérülő — szorgalma sem csökkent. Ötletekben kimeríthetetlen, s ami ennél is fontosabb: valamennyi ötletét meg tudja valósítani. (Még a megvalósíthatatlanokat is.) Hogy a gondolatait le tudja fordítani szabatos plasztikai nyelvre.

Újabb műveinek legjellegzetesebb darabjai — több köbméter kiterjedésű — monumentális textilplasztikái. (Úgy látszik a monumentalitás sem maradt a szobrászok hitbizománya.) Ezek a jelentékeny teret kívánó, összetett konstrukciók egyrészt történések, pontosabban folyamatok, illetve fogalmak — nem tudom kikerülni a szójátékot — megfogalmazása, hol nyíltabb allegóriákkal, hol áttételesebben. Balázs a folyamatai számára mintegy színpadot épít, s most már nemcsak a három dimenzióval, hanem voltaképpen a negyedikkel, az idővel is gazdálkodik.

Óriási és technikailag rafináltan megszerkesztett, a textilanyagok formálásának leleményeivel teli építmény az egy parasztasszony *Életrajza*. Vele — négy fázisával — mintha a magyar faljárót alkotta volna meg a művész. Az *Utazás*ban egy valódi vasúti kocsi belsejét sikerült megteremtenie, valamilyen egykori személyvonat, fapados, harmadosztályú szakaszát. (Érdekes, a témát már *Daumier* is megfestette: A harmadik osztály va-

EGY SZÁZÉVES ARANY-VERS

Arany János 1879 júliusában írta a következő versét:

A SORS HŰMORA

Mint folyondár, melynek
Támasza kidőle,
Roskad le az özvegy
— Oly hirtelen özvegy! —
A fekete földre.

Csak, aki legárvább,
A legkisebb árva
Mutogat örömmel
A szép új ruhára:
Fekete ruhára.

Voinovich Géza, az Arany-hagyaték mindent tudó sáfára, a kritikai kiadásban ezt fűzte hozzá: „Egy temetésen a költő árva unokájára gondolt" (ÖM. VI. Bp., 1952. 252.).

A háttér ismeretét *Kenessey Béla*nak köszönhetjük. Ő figyelmeztetett arra nemrégiben, hogy dédapja, Kenessey Albert halála után Arany felkereste özvegyét, részvétét kifejezendő. Ez alkalommal „a legkisebb gyermek, a hatéves Kenessey Ida, büszkén mutatta a gyászt jelző fekete bársonyruhát. A gyermek önfeledt öröme az új ruha felett, s a gyász közti ellentét hatására a költő verset írt *A sors húmora* címmel, melynek eredeti kéziratát kegyelettel őrzöm" (Magyar Nemzet, XXXV. 1979. 184. szám).

Kenessey Albert 51 éves korában, 1879. július 15-én halt meg. Pápán iskolatársa volt Petőfinek, Jókainak és Orlay Petrich Somának, aki lefestette őt is, feleségét is. Részt vett a szabadságharcban. Hajózási szakember volt, a Magyar Tudományos Akadémia 1871-ben tagjául választotta.

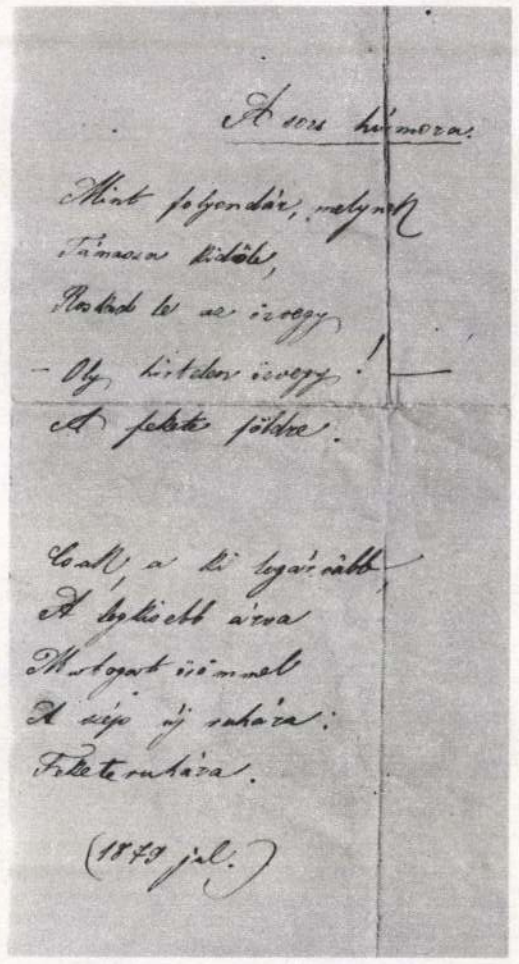
Kapcsolatban állt Arany Jánossal is. A költő a Szépirodalmi Figyelőben regisztrálta *Hajózási műszótár*át, amelyben igyekezett „a magyar hajós népnél divatozó neveket alkalmazni" (ÖM. XII. 58, 181. sz.). Közölte E. A. Poe-nak *A Mael-özönbe sodratás* c. írását az ő fordításában, a jegyzetben kiemelve: „melyet derék hajóskapitány hazánkfia, Kenessey Albert olaszból fordított leginkább oly céllal, hogy némely tengerészeti műszavainak terjedését ez által is eszközölje" (uo. 287, 20. sz.). Megemlékezett akadémiai előadásairól (uo. 479, 498.). 1872-ben megküldötte tagsági oklevelét (ÖM. XIV. 724.).

Kenessey Béla engedte át közlésre a mellékelt fotókat: *A sors húmora* kéziratát — amelyet Szél Piroska, Arany unokája másolt le — és a *Toldi szerelme* Kenessey Albertnénak dedikált példányát.

Tulajdonában van még a Piroska kezéről vett, rézbe öntött lenyomat. Ezt Zala György mintázta meg a halálos ágyon fekvő leányról *(Rolla Margit:* Arany estéje. Bp., 1944. 165.).

A becses irodalmi emlékekről jó tudnia a magyar olvasóközönségnek.

Scheiber Sándor

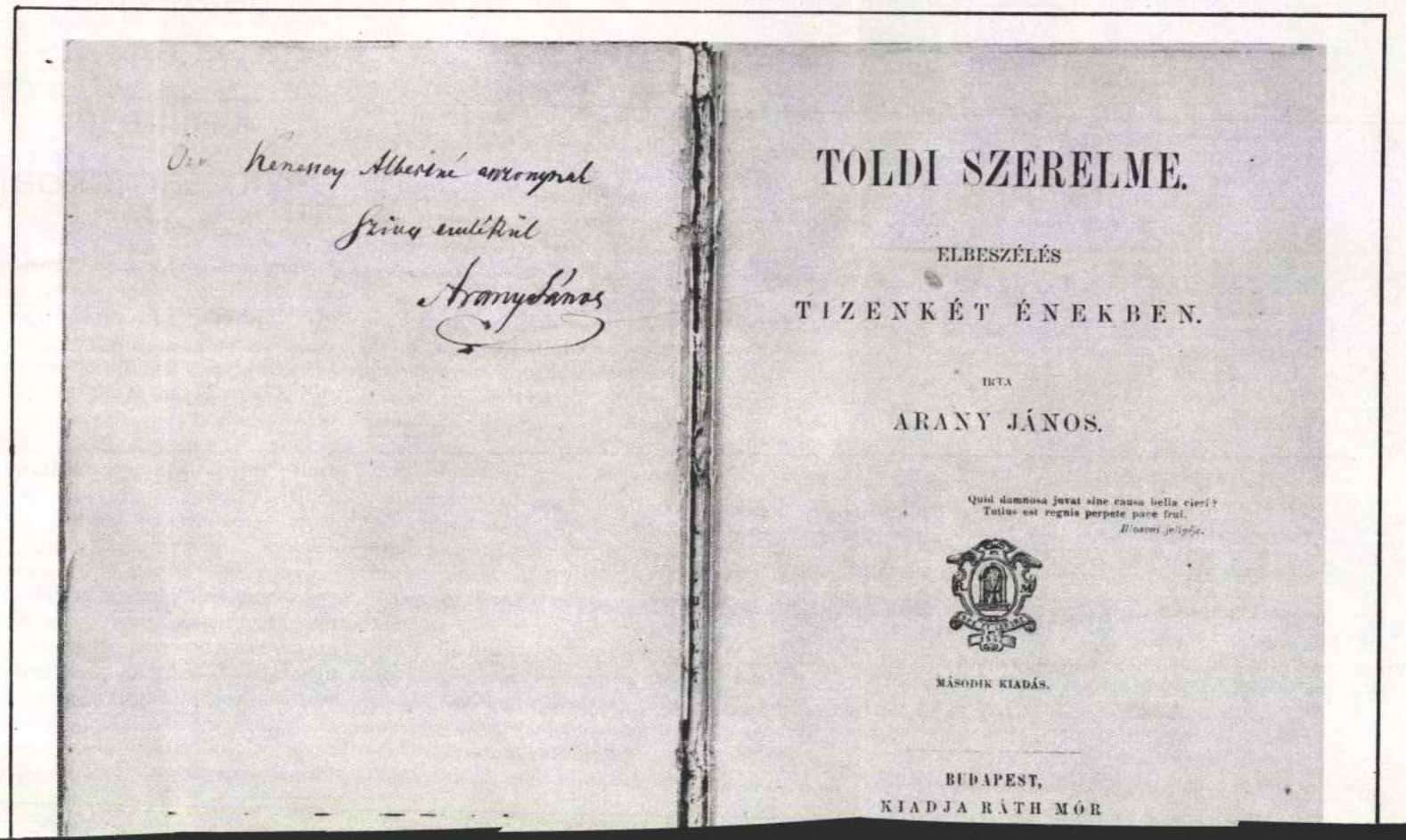

A sors húmora.

Mint folyondár, melynek
Támasza kidőle,
Roskad le az özvegy
— Oly hirtelen özvegy! —
A fekete földre.

Csak, aki legárvább,
A legkisebb árva
Mutogat örömmel
A szép új ruhára:
Fekete ruhára.

(1879 júl.)

Kenessey Albertné asszonynak
Arany emlékül
Arany János

TOLDI SZERELME.

ELBESZÉLÉS

TIZENKÉT ÉNEKBEN.

IRTA

ARANY JÁNOS.

Quid damnosa juvat sine causa bella cieri?
Tutius est regnis perpete pace frui.
Ilosvai példája.

MÁSODIK KIADÁS.

BUDAPEST,
KIADJA RÁTH MÓR

Láda II., 35 cm, len, kender, hímzett-varrott, 1977

textil formanyelvén: az egyetlen és nagyon stílusos stílustörés, hogy a textil befőttes üvegekre eredeti, nyomtatottképes címkék vannak ragasztva. A technizálódás, eliparisodás persziflázsa — nem kevés önirónia val — a *Szuvenír*. Gyártott népművészet ez, amint a még festetlen mézesbábok, mézeskalács huszárok vonulnak az áttételesen jellemzett, képzelt üzem szalagsorán.

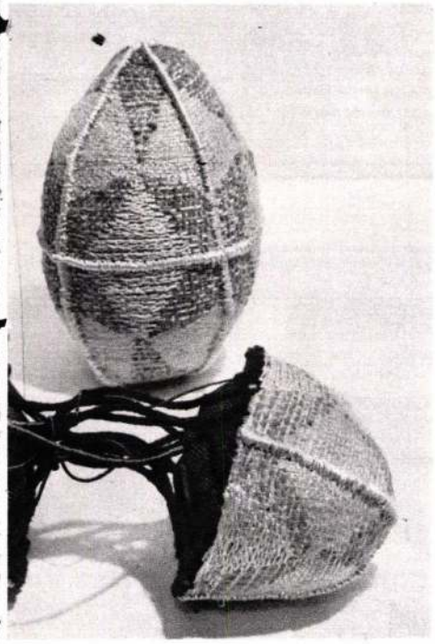
A Balázs-színpad előadásain kívül, a műcsarnoki kiállítás másik stíluskörét komplex, kettős daraboknak nevezném. Az egyik maga a tárgy, akár tradicionális, akár modern felfogású szobor, de ott van mellette tőle elválaszthatatlan kiegészítője. A *Bő termés* — alighanem perszonifikált — tömött búzás zsákja mellett a szakajtó, a ritka szövésű lenből varrott *Láda* társa az őt magasba emelő kötél. De még az *Ajándék* húsvéti tojások is kettéválaszthatók, szétszedhetők: csak a jégzsinórjuk tartja össze a két féltekét. Ezek a kettős objektumok is folyamatok, csak kevesebb fázissal, s kevésbé intenzív a téri igényük, mint azoknak a műveknek, melyeket színpadnak, színjátéknak neveztem feljebb. Szándékukban, gondolataikban a legközelebbi rokonai egymásnak.

A kritika, az irónia és önirónia mellett — jóllehet Balázs ösztönös humora, a komolyságon belüli játékra való hajlandósága enyhíti — nem kevés határozott ítéletet is találunk ebben a gyűjteményben. Mert voltaképpen szociográfiai munka is ez a tárlat, napjaink helyszínelése. Az elején így idéztem Balázs Irént: „*A textilben — képletesen is — vannak csomópontok. Ha megtalálom őket, már minden önként adódik.*" Hét éve így volt, így van ma is, mindenesetre mégis csak kell valaki, aki megtalálja ezeket a csomópontokat. Mert furcsa a textil magatartása: készséges, de makacs és önfejű egyszerre. Ilyen bonyolultan összetett gondolati igényt, mint a Balázs Iréné, ennyi általánosítást a festészet és a szobrászat hagyományos anyagai, sőt, az újfajta műanyagok is nehezen viselnének el. Ilyen sokra az eleven, az aktív textil képes már csak, úgy érzem.

Frank János

Bő termés, 100 × 30 és 35 × 20 cm, kender, hímzett-varrott, 1979

Németh Aladár felvételei

gonja — 1865 körül.) Egymásnak háttal két-két pad, nyolc üléssel. Az első padon fiatal pár ül, az asszony ölében kisgyerek, a másodikon ugyanők, de már törődötten, öregen, a harmadik padpáron csak emléküket jelzi két sziluett, végül a 7-es és a 8-as ülőhely üres. Már az emléknek sem maradt nyoma. Az egész komplexum alapja mindössze két hímzett-varrott juta szőnyeg, a művész szellemes fogással mindössze hat rúdra függesztette föl őket: kész a kocsi — kész a kocsibelső térbeli ábrázolása.

Gyárat is lehet építeni allegóriával. Hogyan lesz a festészet örök témájából a gyümölcscsendéletből futószalag útján konzerv? Ezt mondja el *A látvány átalakulása*, szigorúan a

FÓRUM

TIMÁR GYÖRGY

A LÁTHATATLAN

A láthatatlan város a láthatóval egyszerre, egy időben létezik. Hozzávetőleges térképét meg is lehetne rajzolni, ha valakinek eszébe ötlenék ez a különös gondolat.

A láthatatlan város a látható alatt lapul, a budai és pesti földben. A láthatatlan város: a testet öltött, majd betemetett történelmi múlt. A római kornak, a honfoglalás korának, a középkornak egymáson és egymás mellett sorjázó tetszhalott rétegei.

Vajon mit és mennyit tudunk ebből a láthatatlan városból megmenteni? Mi az, ami a láthatatlan térképről egy napon átkerülhet a valóságosra? S mi az, amiről hosszú-hosszú ideig még — ha ugyan nem örökre — csupán tudomásunk lehet, nem lévén, sajnos, semmi esélyünk arra, hogy hozzáférjünk?

Márpedig ezzel is számolnunk kell. A láthatatlan város fölött él, lélegzik, végzi mindennapos dolgát a látható, a jelenbéli. Amelyet nem forgathatunk föl fenekestül, nem zökkenthetünk ki lépten-nyomon megszokott kerékvágásából a múlt leleteinek kedvéért; nem tüntethetünk el üzemeket és lakónegyedeket egy-egy régészeti érdekesség napvilágra hozatala végett.

*

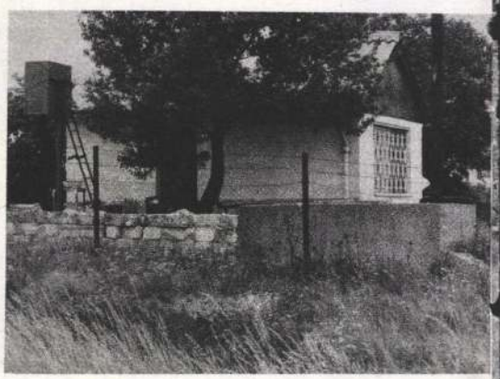
Amikor a Donau-Dampfschiffahrts-Gesellschaft, a DDSG 1835-ben éppen az Óbudai-szigetre telepítette új hajógyárát, még senki nem tudta, mi búvik meg a sziget talajában. Több mint egy évszázad telt el, mire kiderült, hogy a föld itt Európa egyik legnagyobb összefüggő római kori épületromját, *Hadrianus császár palotájának maradványait* rejti. Föltárni? Késő. Olyan hatalmas hajógyárat, mint amilyen itt működik, lehetetlen csak úgy — hipp-hopp! — más helyre fújni. Ha a DDSG a Szúnyog-szigetet vagy a Szentendrei-szigetet szemeli ki annak idején, az más. Akkor talán ma már Hadrianus palotáját látni sereglenének a külföldiek Budapestre.

Hasonlóképpen: egy gáztartály is elég nagy kolosszus ahhoz, hogy ne lehessen csak úgy, egy füttyre átrámolni máshová. Pedig az aquincumi múzeum mellett, a vasúti töltésen túl olyan gáztartály áll, mely alatt ritka érdekesség, *a hajdani római város tűzoltósága* lapul. Nem szólva a múzeumtól a hegyek lábáig terjedő termőföldekről, melyek alatt még 50—100 múzeumnyi anyag hever, hiszen az egykori város odáig nyúlt.

Tiszta sor: nem lehet mindent, aminek létezéséről-rejtőzéséről tudunk, föltárni, még kevésbé mindent egyszerre. A jelen szempontjai többnyire nyomósabbak. Szinte látom, hogyan berzenkednének a fővárosiak, ha a Halászbástyának a Szent István-szobor melletti lépcsejét szétvernék, csak azért, hogy az alatta levő XIV. századi Szent Mihály-kápolna altemploma napvilágra kerüljön. Meg aztán pénz sincs egyszerre mindenre. Tehát — ahogy mondani szokás — rangsorolnunk kell, hol, mi a fontosabb, s kellő mérlegelés után kialakítanunk a tervet: mit, hol, milyen sorrendben tudunk, illetve fogunk föltárni.

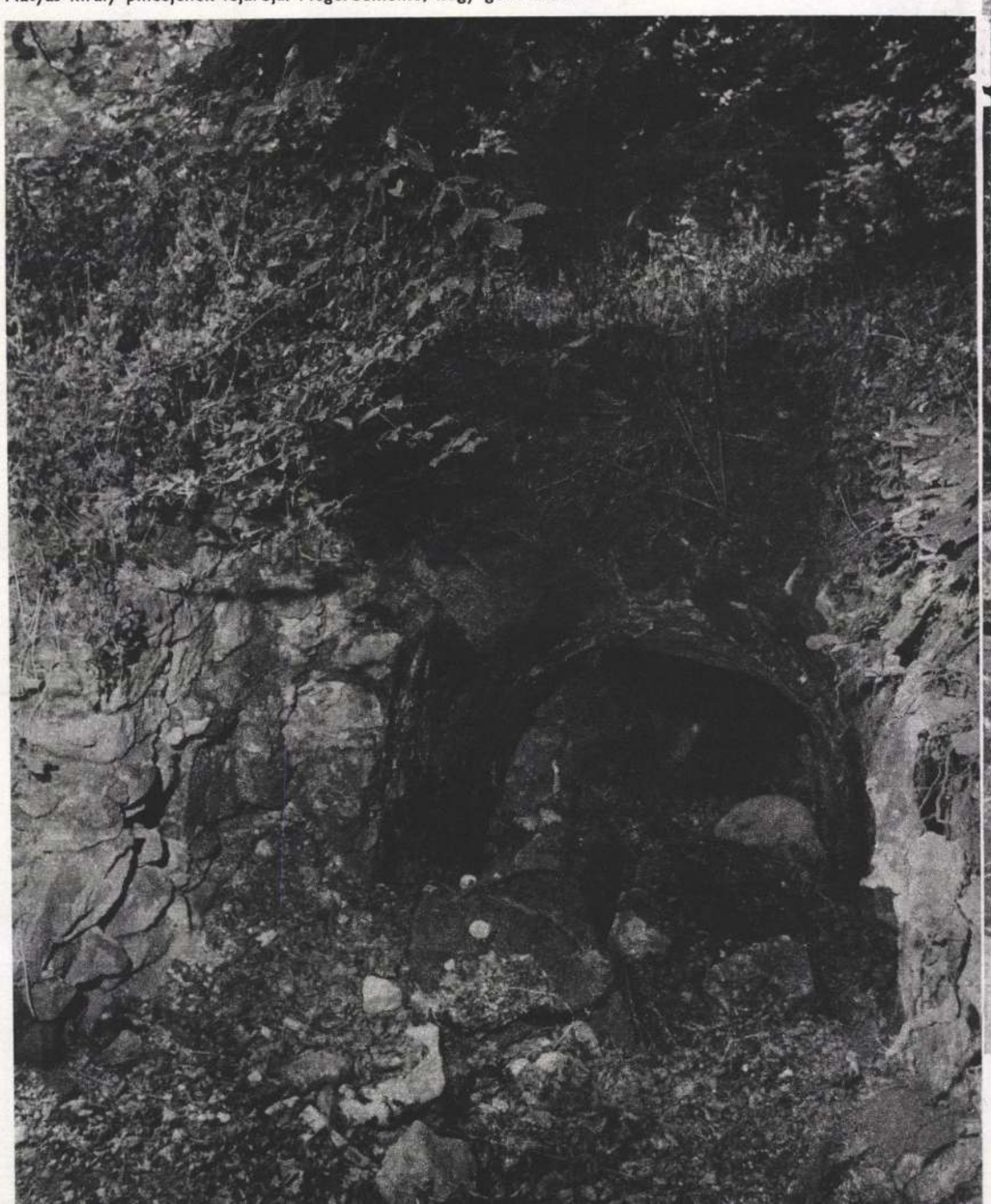

A Kányai-nemzetiségi monostor kőmaradványa...

...ebbe a kerítésbe is jutott belőle

Mátyás király pincéjének lejárója. Megérdemelné, hogy gondozzák

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR TÁVIRATI IRODA
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 123-068, 337-748, 340-726

BUDAPEST

1979 — 11

Balázs Éva
textilművész

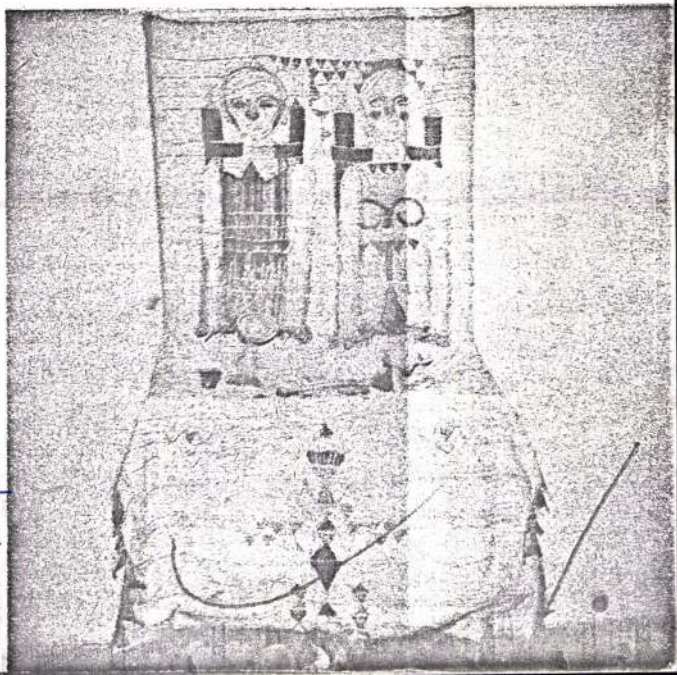
Horváth Péter felvétele.
Cikkünk a 14—17. oldalon

Irén Balázs,
Tapisserie-Künstlerin

Warschau,
1979. 11.

„Głowa pajaca" – Irén Balázs

„Wesele" Irén Balázs

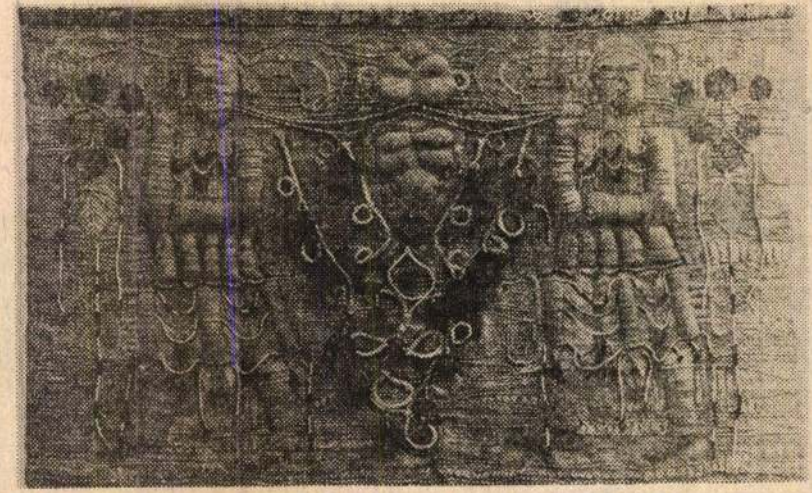
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Balázs Irén, textiltervező iparművész
KISALFÖLD
Győr
1979 NOV 10

1021.

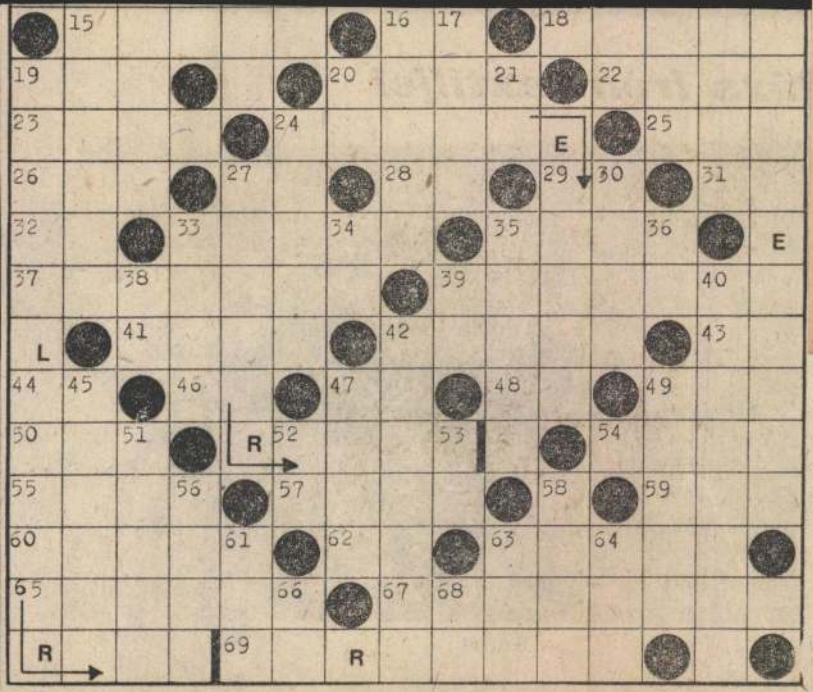
Balázs Irén textiljei

Leányfej

Szüret

Némák a fák is.
levél se rebben.
hangyák beszélnek
szélfútta kertben.

Kút vize hallgat.
néha megloccsan.
bogárhad alszik
fázó bokorban.

Halkan harangoz
katángok szára:
— Hó hull fejünkre
holnaputánra!

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

1979 NOV 17

Balázs Irén
textiltervezőművész

Hírlap 1979. NOVEMBER 17., SZOMBAT

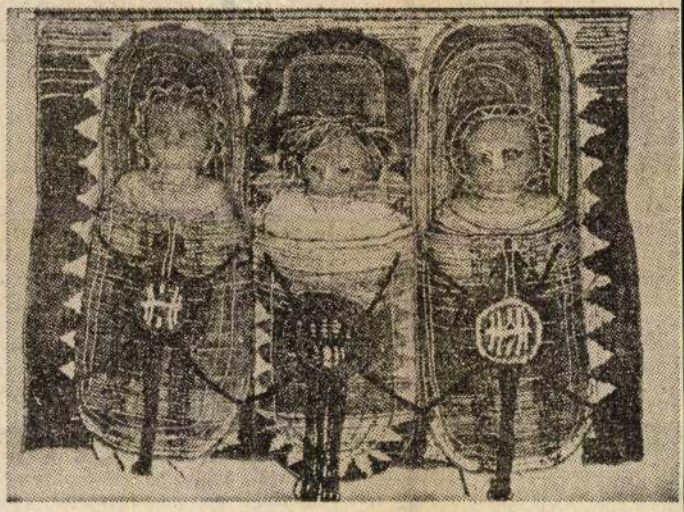
Műfajától független értékek

BALÁZS IRÉN TEXTILKÉPEI A MŰCSARNOKBAN

Mindig örül az ember, ha a megszokott értékek sorában váratlan meglepetés éri. Most is ez történt, s ez nemcsak *Balázs Irén*, hanem általa *a műfaj* előrelépését is jelenti. Arról van szó ugyanis, hogy a lenből, kenderből, gyapjúból, jutából, műselyemből, hessziánból, jutacellből sodort, varrott, gyöngyökkel hímzett *fali és tértextil* munkákat a díszítőművészet közegébe soroljuk. Balázs Irén jóvoltából megtörtént az átsorolás, hiszen ezek műalkotások. Olyan művek, melyek látványt és gondolatot tartalmaznak.

Balázs Irén, az egykori *Mihaltz Pál*-tanítvány, aki 1958-ban végezte el a Magyar Iparművészeti Főiskolát, tekintélyes hazai és nemzetközi sikert ért el budapesti, párizsi, potsdami, berlini, szegedi önálló kiállításain. Művei híres magángyűjteményekbe kerültek Milánóban, Párizsban, Londonban, egyik nagyméretű textil faliképe a *piliscsabai* mezőgazdasági szakiskola tanácstermébe került véglegesen.

A művész Balázs Irén textilképein emlékeit járja körbe színekkel, plasztikusan. Találékony és érett minden

Hármas ikrek

alakzata, a tudás ellenőrzi és irányítja képzeletét.

Balázs Irén Ókígyóson született, így kincs lehetett, maradhatott számára a természet. Ezen a nyomon született meg hajnala, szüretje, napraforgósora, fatörzsei, esküvője, körtánca, locsolója, kapuja, ládája, a gyermekkor élményeitől indíttatva, a tehetség és a megszerzett technikai tudás eredményeképpen. Fejlődését és frisseségét sem vesztette el, egyszerre maradt az *álom*, a *mese* és az *értelem* eltérőnek látszó, mégis

folyamatot: A *Hármas ikrek* és a Fatörzsek függőleges tagoltsága az egyik megoldás, de szellemes és megfontolt, érlelt és könnyed egyúttal a *Bő termés*, ahol a telt zsák oldalán rajzos finomsággal megjelenik a kalász és az emberi kéz, a munka apotheózisa. Nagyon érdekes, ahogy az Egy motívum útját és a Látvány alakulását kíséri végig az érzékeléstől a formába öntés véglegességéig.

Ebből kitűnik két dolog. A természet számtalan, eddig még képileg fel nem használt forrása és Balázs

Vagonok, hajók, kamionok

Hogy átjussanak a határon

Közeledik az év vége, az utazási irodák ajánlatai kellemes programokat kínálnak: szilveszterezzen külföldön, búcsúztassa az óévet új barátok társaságában. Végül is nem egy rossz ötlet, igaz?

Nekem is van egy barátom, aki pár évvel ezelőtt ezt választotta — méghozzá úgy, hogy egy fillérjébe sem került. Sőt, még neki fizettek!

Mindenki jól járt?

A történet a következő: barátom munkahelyén *december utolsó napjaiban készült el* egy értékes, exportra szánt berendezés. Mire a minőségi ellenőrzés, az exportcsomagolás, a vámkezelés megtörtént, bizonyossá vált, amit már korábban is sejtettek: az év végi tolongásban egyszerűen lehetetlen, hogy az áru a szerződésben vállalt módon, tehát vasúton, vagonban eljusson rendeltetési helyére. Enélkül viszont ugrott a terv-teljesítés, s az ezzel járó prémium...

Mentő ötlet azonban most is akadt, s így az illetékes külkereskedelmi vállalattal történt egyeztetés után elkészültek a szükséges okmányok, s vállalkozó szellemű barátom személygépkocsijának csomagtartójába pakolva, *december 31-én, reggel a készülékek mégis útnak indulhattak.* Még aznap sikeresen át is léptek a határt, s mivel közzel volt kénytelen szállítani, csakhogy időben odaérjen az áru. *O baja, miért nem gyártotta le hamarább!)*

Már elfelejtették

Ha az exportfuvarozási költségek alakulását vizsgálgatjuk, elsősorban a tőkés piacokra irányuló szállításainkra gondolunk. Az indoklást szolgáltassa a váci *Forte Fotokémiai Ipar* példája, ahol *Peterdi Vince* gazdasági igazgatóhelyettessel, és *Illés Barnával*, a kereskedelmi és közgazdasági főosztály vezetőjével beszélgetünk.

— Szocialista országokba irányuló exportunknál a fuvarozás költsége az összes ráfordításnak mintegy *fél százaléka*, ugyanakkor ez a szám tőkés export esetén *7 százalék*, s utóbbi ráadásul egyre növekszik is.

A jelenség magyarázata, hogy szocialista országokba mindig vagonban szállítunk, s a teljesítés helye a *KGST Általános Szállítási Feltételei* szerint a magyar határ. Itt tehát csak a magyarországi vasúti költségeket kell megfizetnünk.

Ezzel együtt ez a terület sem mentes a gondoktól. Az év vége közeledtével *a MÁV egyre nehezebben tud vagont biztosítani*, a Szovjetunióba, vagy azon keresztül induló szállítmányok már most is csak *hetek múltán* [illegible] lomások, *kevés* a vagon, kamion sincs mindig, s a nemzetközi kikötőkben is ilyenkor van a *nagyüzem.*

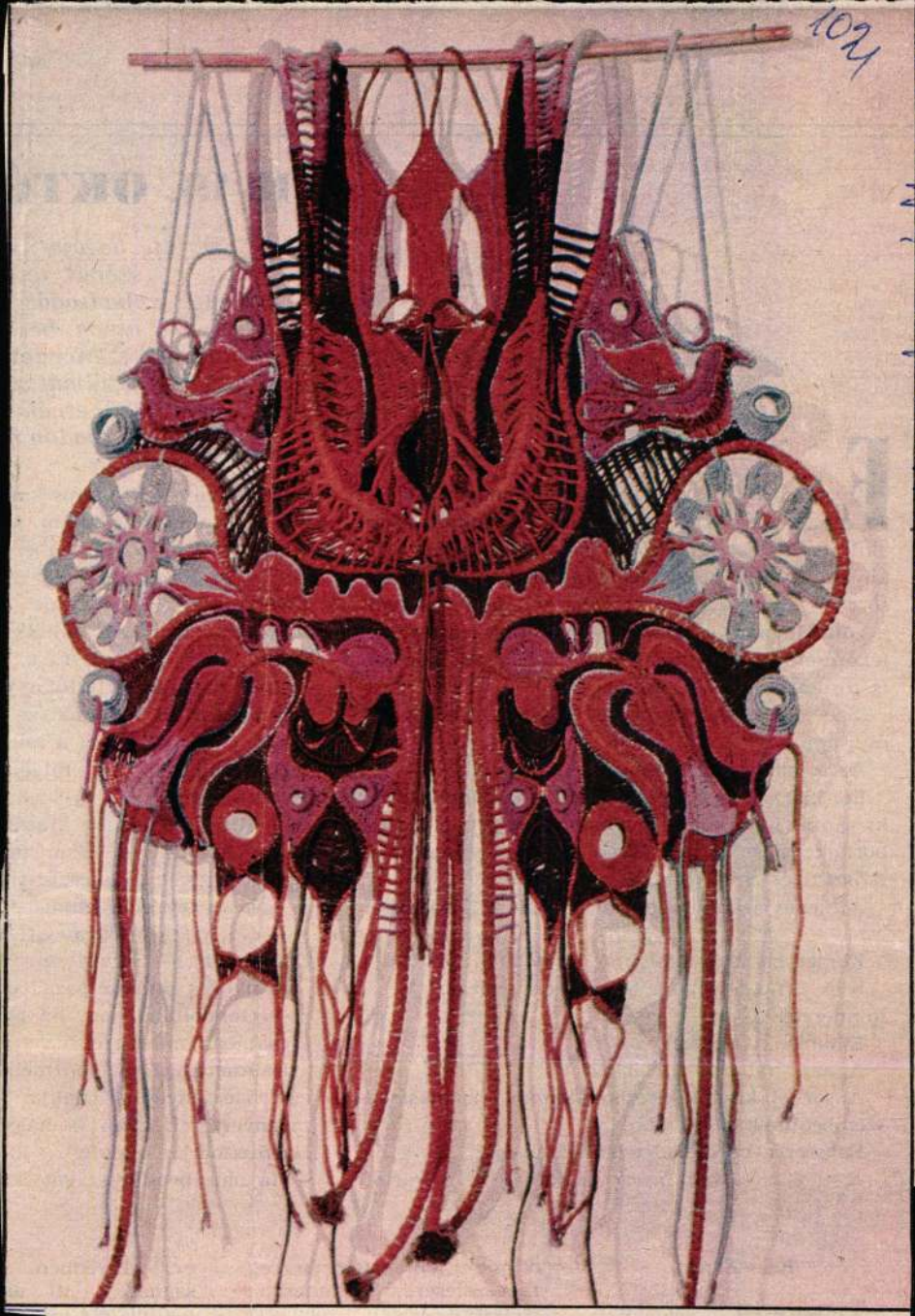
Ez utóbbinak igen nagy jelentősége van a *Ganz Műszer Művek* exportra készülő árammérői szempontjából is. Nagy részük ugyanis *hosszú tengeri hajózás* után jut el vevőjéhez. A vállalat export közgazdasági osztályának vezetője: *Bauer Dezsőné.*

— Az *Árammérőgyár* az első három negyedévet időarányosan teljesítette. Mivel azonban az exportszállítmányoknak — ha azt akarjuk, hogy a vevő azokat meg is kapja — *legkésőbb december 10-ig* útnak kell indulnia, így az utolsó negyedév feladataira csak *két hónap marad.*

Ma még nem tudjuk, pontosan, mekkora az az összeg, amit azáltal veszítünk, hogy a feszített helyzet miatt nem vehetjük igénybe az *olcsóbb, de bizonytalanabb* elhajózási lehetőségeket — például Rijekát, vagy más, szocialista országokban lévő kikötőket —, hanem a *drága*, de *gyors* nyugatnémet kikötőkbe visszük a szállítmányt.

Legnagyobb piacunk *Líbia*, ami *Rijekából* kitűnően hajózható. Most mégis kénytelenek vagyunk *Hamburgból* in-

102

Balázs Irén: Kertem virágai

Balázs Irén: Kertem virágai
Athenaeum Kiadó, Budapest, 1924, old. 5

1849. OKTÓ

„Szerette hazáját: s
szóval, tett
Védte szabadságát
híven, becs
Áldozott, szenvedet
jutalmát n
S nem küzdhetvén
vérpadon h

Néhány verssort egy szabadságharcos sírjára jegyezték. De talán mindannyiuknak szól, akik 125 évvel ezelőtt a világosi fegyverletételt követő osztrák zsarnokság áldozatául estek. A sort a szabadságharc tizenhárom tábornokával kezdte Haynau — Aradon. Szemtanuk írásos emlékezéseiből idézzük fel alakjukat, s azt, hogyan is történt e gyászos esemény:

„Szombat volt, október hatodika, borongós őszi nap.

Az aradi várból dobpergés hallatszik.

Fél hat órakor megjelent a VI. kapunál Uthyka Antal főporkoláb, nyomában négy honvédtábornok: Kiss Ernő, Lázár Vilmos, Dessewffy Arisztid és Schweidel József.

A menet bekanyarodik a jobb oldali első sáncra.

Zinner hadbíró felolvassa az ítéletet.

Kiss Ernő felsóhajt: — Szegény hazám! Vége mindennek...

Elhangzik a parancsszó.

A négy tábornok letérdel.

A sorból kiválik tizenkét katona, hármasával szembeállnak a hősökkel.

Egyszerre dördül el tizenkét lövés..."

A többieket hat órára hajtották ki a vártól délre fekvő mezőre, erős kat
tük ott sorakozott kilenc h
őrnagy vezényelt, Pöltenber
sát — szólította elsőnek. A
következett, majd Knézich
szemüvegét, s utána hajolt,
Hagyja ott! — rivallt rá az
— Lát maga az akasztófán
szélni akart a katonákhoz,
dobot, és nyúlt utána a hóh

Damjanich nézte, milyen
ki hű bajtársait.

— Mire való ez a kínzás
agyon minket? — szólt od
egykor a császári seregben s

— Mert így kell lennie —

— No, te se sokra vitte
Damjanich. — Hóhérlegény

Amikor a bitóhoz parancs

— Gondoltam, hogy én les
a csatában mindig első volta

Damjanich, Bem apó mell
egyik legfényesebb alakja.
megnyerte. Hogyan is hagy
bosszúszomjas ellenfél.

Haynau becsületszavát ad

Kiss Ernő

Temesvárott született. Harmincéves korában császári alezredes. Nagy kar-

ni, de Lichtenstein herceg rábeszélésére, amnesztia ígéretére mégis megadja magát a császáriaknak.

gyalogezredben. A
ságharc alatt úg
hadfelszerelési é
kezési főfelügy
nyújtában

Balázs Béla

Pécsett volt a Nemzetközi
Szabónia Kiállításon rendezett
III. Tél és Téltéstáli Ünnepélyen
Benczúr József cikke
Ruhka 74/10 30.0

Balázs Éva
textiltervező

„Szőnyeg" (részlet)
1974

— Dekorációs Művek
Művészet, 1975. május – 16 oldal.

Balázs Iréne

„Párnasírral" c. textilje

fotója a képmellékletben (relief 86×120 cm)

The New Hungarian Quarterly 1974 56.sz.

Balázs Iréne textilművész

10 éves jubileumi kiállítása a textilművészetről, monumentális kompozíciókról, három dimenziós textilekről, textil-grafikáról - szólt

The New Hungarian Quarterly 1974 56.sz.

196.old.

Balázs Irén

"Magyar Kárpit Párisban" cimmel a lap "Tájékozódás" c. rovata közli, hogy "Mai magyar kárpit" cimmel a Sin' Paora Galériában kiállitás nyilik, ahol nyolc iparmüvészünk mutatja be különböző méretü faliképeit: Balázs Irén, Cságoly Klára, Dobrányi Ildikó, Hübner Aranka, Pászthy Magda, Pécsi László, Szenes Zsuzsa és Szücs József.
A május 29.-én nyitó tárlat több szinnyomásu plakátját Balázs Irén-"himzett-varrott jutadombormü"-tervezte.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. május 24.
XIX. évf. 21. sz. 6. lap.

Baldzs Iván

Az 1974-es textilművészeti bemutatón szerzett tapasztalatairól
ír.

Népszava, 1974. júl. 26. 102. cikk. 173 sz. 4 p.

Balázs Iréh, textilművén

Leird: Szücs Jónet

—: Magyar textil... 9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. máj. 30.

Balázs Irén
textiltervező

"Falikép" (Domborított textil)
(nepro)

Bajcsi Irén: Hasznosság és esztétikum
Tükör, 1975. jul. 23 – 16 oldal.

Balázs Géza
textilművész

Textiljein plasztikus szépségű figurákat alkotó művész.

B. I.: Modern iparművészet . . .
Vákuum, 1975. jún. 5–8 oldal.

Balázs Éva

Balázs Éva ismeretterjesztő kisplasztikáját mutatták be a Minitextil kiállításon Szombathelyen.

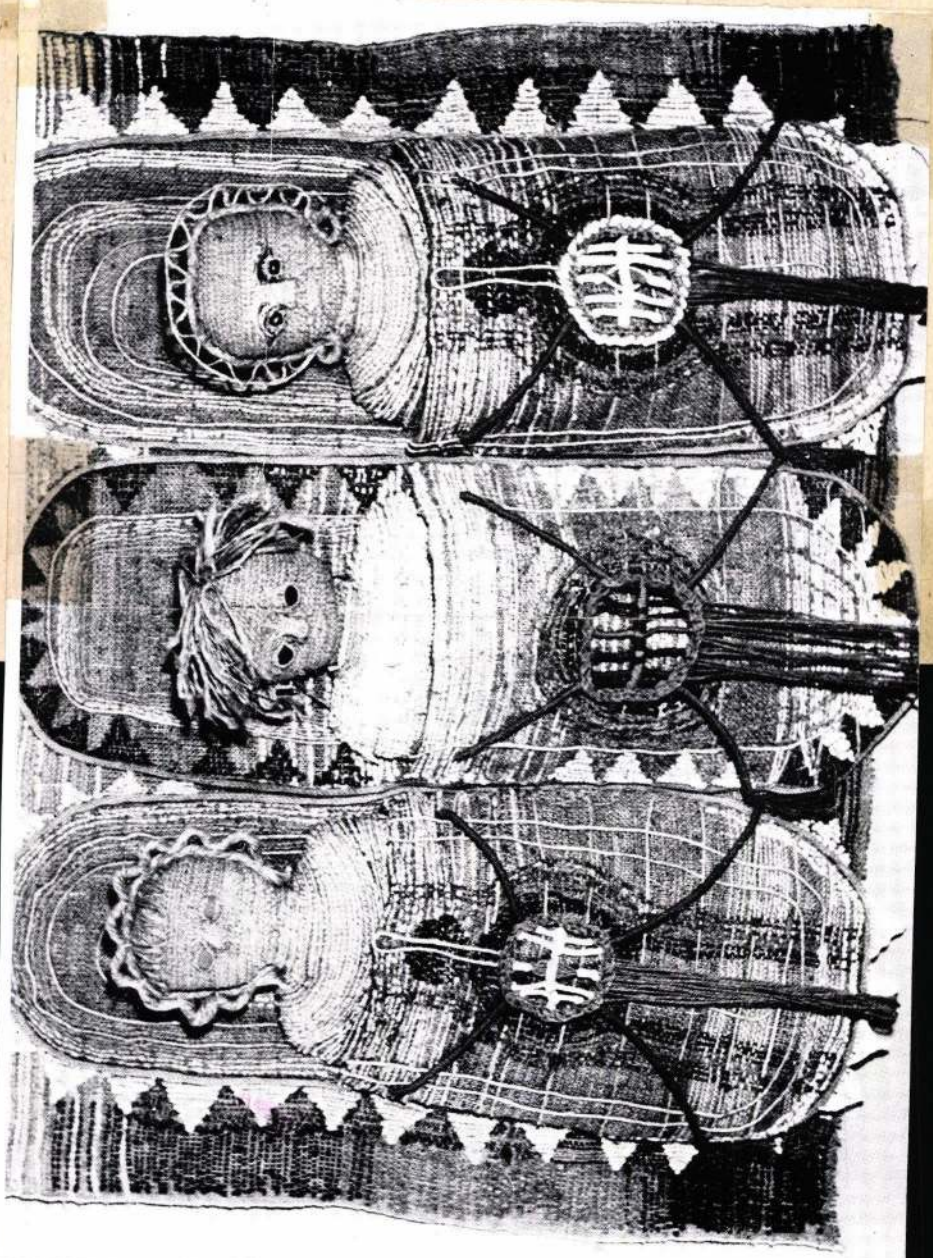
Tarnóczi Ottília: Minitextil kiállítás.
Népszava, 1976. február 1. – 9. oldal.

Balázs Irén

A Kulturális Kapcsolatok Intézetének Kiállitó Termében rendezett tárlatokon szereplő külföldi és magyar művészek közül néhány nevet emlit meg Frank János: "Rekviem egy galériáért" cimmel.
A külföldiek közül a japán Ikeda Masuo, Vercors, a magyarok közül: Bálint Endre, Orosz János, Illés Árpád, Balázs Irén művészeket sorolja fel.
A cikket lásd: Bálint Endre nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. aug. 9.
XIX. évf. 32. sz. 9. lap.

Inner Balkan: Tripletas (Embroidery on the gate, Relief, 86 × 120mm.)

Ede Nemethmagyarien Gyüjtöny
1944. 5 6

Илія
с. Пантелеи

Baldzs Imre

a kecskeméti Katona József Múzeumban rendezett "Ifjú Képző- és Iparművészeti kiállításon szerepelnek a nagyszerű művei. Páratlan módon alakítja domborúra a textilt.

"Bábok" (textil). (rep.)

Csáky L. György: A Katona József Múzeum kiállítása.

Petőfi Népe, 1974. júl. 7.

Balázs Irén, textiltervező művésznő

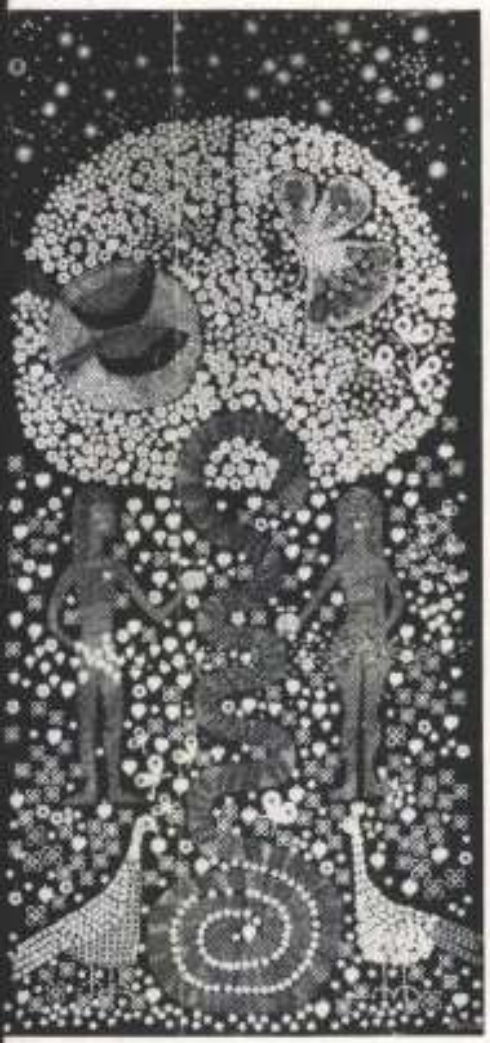
Szegeden, a Vörösmarty utcában három tárlat egymás mellett: Kiss Rózsa, Gönd, Balázs Irén és Sarka Géza művei nyílt meg. — A művésznő szándéka a csák, a vászoncérna, a manilakenderszál, a gyapjúfonal, szövőszék és a csálévarrótű a művészi kifejezés eszköze. (ruhával)

Kiss Erzsébet: Szegedi színfoltok.
Magyar Nő, 1978. VIII. 20.

4 Balázs Éva, textilművész

 Művészet, 1980. máj.

Szilvitzky Margit: Palást,
arrott, hímzett, 315×200 cm, 1969
Szenes Zsuzsa: Rózsás labirint,
yapjúhímzés, 140×200 cm, 1974
Bódy Irén: Kék paradicsom,
alikárpit triptichon, nyomott, 3×100×160 cm, 1974
fotók Nika)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 10
JELENKOR

Balázs Irén
festőművész, textiltervező

1021

NÉMETH LAJOS

BALÁZS IRÉN TEXTILMŰVEI

Bár az Iparművészeti Főiskolát végezte, mégis festőként jelentkezett a kiállításokon Balázs Irén, mégpedig először több mint két évtizede, a Fiatal Képzőművészek Stúdiója kiállításain. Nemcsak távlatképeket festett, néhány mozaikja kivitelezésre is került. Tehetséges festőnek indult, mégis művészeti műfajt, technikát kellett váltania ahhoz, hogy igazán rangos, egyéni művésszé válhasson. Egy évtizede tette meg e lépést: átpártolt a textilművészek táborába és csakhamar markáns egyéniségévé vált a sok nemzetközi sikert elért új magyar textilművészetnek, az elmúlt évtized talán legeredményesebb művészeti ágának.

Hogy Balázs Irén a hagyományos értelemben vett képzőművészeti műfajokból az iparművészet felé fordult, abban még nincs sok egyéni vonás, a hatvanas évek közepétől kezdve nálunk is mind többen tették ezt meg, és végtére is Balázs Irén az Iparművészeti Főiskolán végezte tanulmányait, ha nem is textilesként. Nálunk is egyértelművé vált, hogy a művészeti ágak, műfajok, technikák közötti határok megszűnőben vannak, a hagyományos táblaképfestészet mind funkcióját, mind stílusát tekintve egyre inkább problematikussá vált. Több képzőművész kereste a kivezető utat az iparművészeti ágak és technikák irányába.

Balázs Irénnél azonban többről van szó ennél. A festészettől úgy közeledett az iparművészethez, hogy nem akart lemondani a képzőművészeti alakításról sem, nem akart pusztán dekoratív, díszítő feladatot vállalni. Mert ha a hagyományos értelemben vett képző- és iparművészet között a határok csakugyan képlékennyé is váltak, a technikák is összekeveredtek, de a különféle művek kifejező értéke, vállalt esztétikai problémájának a mélysége közötti eltérés megmaradt. Nem mindegy, hogy az alkotó szándéka csupán dekoratív-díszítő érték vagy mélyebb jelentéskört magába foglaló, többrétegű értékstruktúra létrehozása. Balázs Irén úgy hagyta ott a képzőművészet hagyományos megoldásait, hogy valami köztes területet keresett, amelyben megőrizhette figurális aspirációit is, ugyanakkor a megcsinálás mikéntjével, a technikával, az anyaggal, a belőle adódó manipulatív lehetőségekkel új jelentéseket is csatolhatott hozzá, tehát új kifejezési lehetőségeket is felfedezhetett magának. Ezt találta meg a textilművészetben, mégpedig annak nem a hagyományos gobelin formájában.

A magyar képzőművészetben volt már példa arra, hogy festők szőnyeget, gobelint terveztek. A magyar szecesszió festői, mindenekelőtt Vaszary és a gödöllőiek ugyancsak szép példáját adták, hogy miként lehet megőrizni a képi értékeket és ugyanakkor a szőnyeg több legyen a leszövött festménynél. Ezt elsősorban a nemes stilizálással, a szövés technikai lehetőségeinek a figyelembevételével érték el, fokozták a kép dekoratív értékeit. Ferenczy Noémi pedig az iparművészet oldaláról indulva a gobelinnek adott olyan formai zártságot, gazdag artikulációs jelentéskört, hogy művei jelentésköre túlemelkedett a dekoratív funkció lehetőségein.

Balázs Irén nem ezt az utat járta. Valóban valami olyan köztes területet alakított ki magának, amelyben elveszti értelmét a képzőművészethez vagy az iparművészethez való sorolás kérdése. Nem is a hagyományos gobelin technikát, a szövést választotta, hanem ugyancsak összetett technikát. Hogy rátaláljon a neki legjobban megfelelő kifejezési lehetőségekre és technikára, abban segítségére volt a népművészet is. Nem egyszerűen a népi motívumokat, témákat vette át, hiszen akkor megmaradhatott volna még a folklorizmus szintjén. Megjelentek ugyanis a jellegzetes motívumok is, a szívtől, a virágtól kezdve a páva és a be-

tyár alakján át a mézeskalács formákig, de fontosabb volt ennél, hogy a népi szövés, fonás, varrás, a kötéllel, fonallal való manipulálás, csomózás, tehát a különféle népi kézműves technikák szellemében, azok tanulságait felhasználva kezdett dolgozni. Nem megtanult és felhasznált különféle megoldásokat, hanem a népi kézművesek tevékenységének lényegét, szellemét értette meg és transzformálta valamiképp. Hímzett-varrott juta reliefjei, csíkokból összerótt figurái, a zsinórok gubancjátéka, a kitömött formák plasztikája, az átgondolt szerkesztés és technika, az anyag adta véletlennek a tudatos konfrontálása, a pasztellszínekből adódó színharmónia egyéni stílussá nemesedett textilművészetében. Gyakran el is szakadt a síktól, textilszobrot mintáz, reliefjei vastag plasztikája egyszerre ad vizuális és taktilis élményt. Szellemesség, játékosság csakúgy jellemzi művészetét, mint a nosztalgikus vagy komorabb hang, de bármelyik kerüljön is előtérbe, nem csökken művei kifejező értéke.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

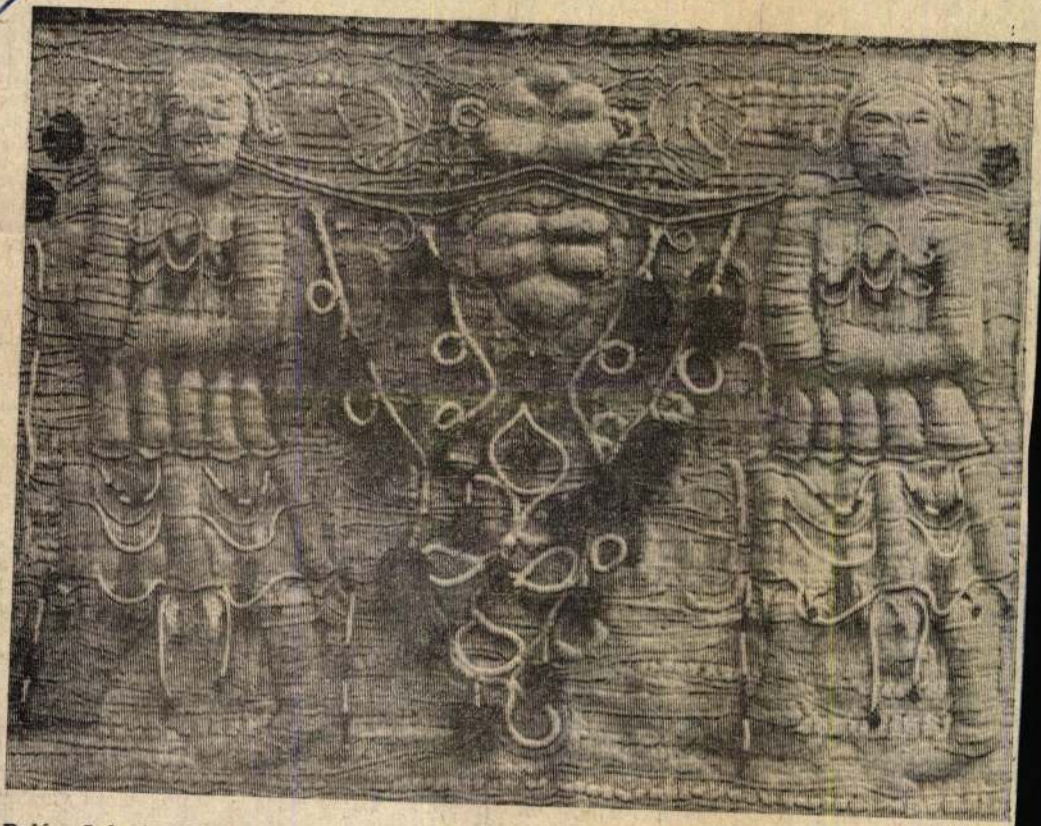
NÓGRÁD

1980. ÁPR 13

Balázs Irén

textiltervező művész

1021

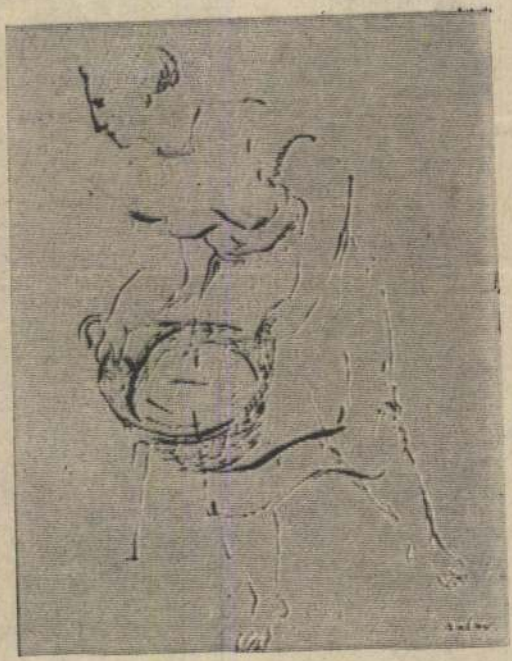

Balázs Irén textilje a Műcsarnokban: Szüret

József Attila-illusztrációk

Varsányi Pál illusztrációja a Fiatalasszonyok éneke című vershez

Szalay Lajos rajza a Mama című vershez

2 **2 Balázs Irén: Mama, textil, vegyes technika, 200×112 cm**

Balázs Irén textil-
textilszobrász-művész
Miskolc, 1948.
Egyet. 47. évf.

Contents

MUSEUM AND ARTS

Some years ago there was a discussion going on in Művészet about the problems of the museum of modern arts, about the possibilities to create collections which mostly contain contemporary works.

Recently we carried on a poll with experts working in museums, members of the Association of the Hungarian Fine and Applied Arts and with some of the leading officials of different cultural institutions involved. Our questions were concerned first of all with those methods of collection which show up new solutions within the financial framework provided by state organs. Other, non-orthodox means of social support, such as financial help from industrial plants and other individual economic units or the establishment of different funds were also mentioned as additional possibilities.

Bálint Irén, textiltervezőművész

„Gyűrű" c. textilje a Műcsarnokban.

(repr.)

Nógrád, 1980. ápr. 13.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 SEP 8

BUDAPESTER RUNDSCHAU

Irén Balázs

1021

Irén Balázs: Textilbüste

Kunst '79

XIV. Jahrg

8. Septem

UNGARISCHE WO

KULTUR

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Balázs Irén
textiles

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1980 AUG 11

T 1021

Irén Balázs: „Gewachsen im Märchenwind", Textilrelief
Die Intelligenz der Hände

die Partner
ren. Auch
bleme nich
friedenheit

(Fortsetzun

Österreichische Gewerkschaftsdelegation in Budapest

Im Rahmen eines Kooperationsabkommens zwischen dem Zentralrat der Ungarischen Gewerkschaften SZOT und dem Österreichischen Gewerkschaftsbund ÖGB traf kürzlich eine 30köpfige ÖGB-Delegation in Budapest ein.

Die Delegation aus Österreich informiert sich über Lebens- und Arbeitsbedingungen der ungarischen Werktätigen, über die Tätigkeit ungarischer Gewerkschaften, über ihre Rechts- und Wirkungsbereiche sowie über Möglichkeiten der Er-

In dieser Nummer berichten

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726
1981 — 5
TÁRSADALMI SZEMLE

Balázs Irén textil-
tervezőművész

1021

Balázs Irén: Meséken nőtt lány

olvasóközönség kezébe. Olyan
nely az átlagosnál erősebben
el az érdeklődést. 1848—49 „tá-
i pont" a magyar történelem-
ben azonban ma is viták csomó-
z olvasó joggal keresi a két ha-
ötetben a választ: milyen út ve-
magyarországi 1848-hoz, a tör-
fordulót jelentő teljesítmények-
agikus összeütközésekhez, egyé-
rt- és társadalmi helytállások-
y az elégtelenség manifesztáló-
Hogy történik meg az átmenet
zmusból a kapitalizmusba, egé-
égső lépésig, a forradalom meg-
g?

▼

en feudalizmusból történik ez
et? Ennek bemutatása a törté-
ladata, akinek általánost és spe-
együtt kell ábrázolnia. Be kell
egy olyan országot, amelynek
ában egymás mellett él a mező-
ban a földművelés éppen kiala-
súlya a korai feudalizmusra jel-
lattenyésztéssel szemben és a 19.
lső felének legmodernebb üzem-
zdálkodása; iparában ugyanígy
nosan található meg a hegyvi-
i fafeldolgozó ipara és a modern
nyászatában ezeréves módszerek
ern bányaüzem.
menet olyan társadalomban ját-
e, amelyben a nemesség jogilag
onilag megoszló csoportjain túl
ak a szabad parasztság legkü-
b csoportjai, a polgárság rétegei
egóriák szerint, amelyek gazda-
cióikat tekintve is eltérnek egy-
Külön szín az iparűző kurtane-
a különleges jogállású vagy so-
gtűrt helyzetű „idegen" keres-
s iparoselemek. Az értelmiség
sadalmi kiindulópontja, feleke-

nemzetiségű ország a soknemzetiségű
rodalmon belül, a birodalom és az
ság kereteiben egyaránt különböző
lekszámú, különböző gazdasági és e
egyáltalán nem feltétlenül azonos po
kai súlyú nemzetekkel és nemzetiség
kel. Ennek a nem könnyen áttekinth
komplexumnak a mozgása sokszoro
keresztezheti a feudalizmus széttöré
irányuló mozgás útját.

Ezek azok az egymást sokszorosan
ső problémakörök, amelyeken belü
magyarországi átalakulásnak — a
dalizmusnak egy sokféle történeti fo
dési folyamattól meghatározott, soks
variánsából a kapitalizmus valami
formájába — le kell játszódnia.

▼

A feladat megoldására ahhoz
szerkesztő- és szerzőgárda sorakozot
A kettős kötet 13 főfejezetre s ez
belül alfejezetek hosszú sorára tago
A főszerkesztő, *Mérei Gyula* elő
után, amely a feudalizmusból a ka
lizmusba való magyarországi átmen
talános problematikáját ábrázolj
korszak konkrét bemutatása *Benda*
mánnak az 1790 és 1792 közötti m

Baldrus Ivén, textilterező

Több mint tíz éve kísérhetjük figyelemmel textilművészetünk megújhodási kísérletét. Az új technikai lehetőségekkel élve néhányan valóban végrehajtották egyénre szabott és mértékadó forradalmukat. – A másik oldalon viszont a legmarkánsabb egyéniség, Baldrus Ivén éppen a textilművészet hagyományait folytató, megújító törekvések jogosultságát bizonyítja európai mértékben is jelentős életművével.

Sz. L.: Ősi Zyuzsa gobelinjei és vázlatai.
Szolnok Hírlap, 1980. nov. 5.

BALÁZS Irén iparművész

"Filcből,hernyóselyemből,gyapjuból, vászonból sőt néha csak valamilyen textil-szálból alakitott kompoziciók jelentek meg a kiállitótermekben. Balázs Irén, Szabó Marianne, Hübner Aranka és Szilvitzky Margit - majd néhány fiatal is -az újkonstruktivisták üveg-fém tárgyaival feleselő textil-reliefeket és térplasztikákat alkottak."

In. KOVÁCS Péter: Mulandó anyagok. In. Élet és Irodalom, 1985/10. 924.p.

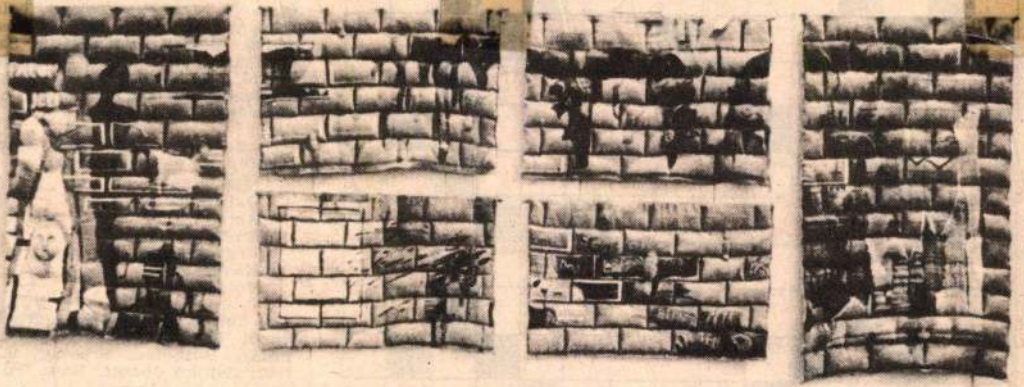
Balázs Ivén, textiltervező iparművész. 1) Folytatás

a Szombathelyi Fal- és Textil-biennálén kitűnő a grafikái, azaz falképei megjelenítése, mert új keletű a művészetben. Balázs Ivén téglafalat kínált az érdeklődő gondal téglafalat, amely mögött, helyenként lemaradt plakátok borítják. Grafikán és kivitelezésben van dolga és ízlése. Olyanet, amely nemcsak a falképre, a grafikai létezésre, hanem általában minden művészetre is. Kusza vonalak, jelek, kódok csábítnak odafigyelő pármotmegragadni, a szemlélő, ha nem is tudja, megérzi a művész személyes jelenlétét.

Tordagy Aliz: Fal a falon.

Népújság [Tolna], 1984. júl. 14.

Balázs Irén, textiltervező iparművész 2.) folytatás.

Balázs Irén: Jelek a falon

Tordoy Ádám: Fal a falon.
Népújság (Tolna), 1984. júl. 14.

Balázs Imre, Textilművész

L. Soltis Gizella

Vadas József Falon várva

12

Élet és Irodalom Bp. 1986. aug. 8 XXX/32

Balázs Imre

Textilkiállítás Lausanne-ban

M. Nemzet
1987. VIII. 20

Balázs Éva textilművész

P. Kiss Juliannának: Egy életérzés dokumentumai

Budapest, 1983. február

Balázs Éva

Mezey Károly: A kutya ugat, a karaván halad

Tüvéssel, 1983. szeptember

Balázs Imre textilművész

F. P.: VII. Fal- és Tértextil Biennálé

Művészet, 1982. augusztus

Balázs Éva textilművész

Torday Éva: A tizedik textilbiennálé
Lausanne-ban

Művészet, 1982. január

Balázs Irén, textil művész

l. Szenes Zsuzsa

Vadas József: Festett textil 13.

Élet és Irodalom Bp. 1984. júl 27. XXVIII/30

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX. ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

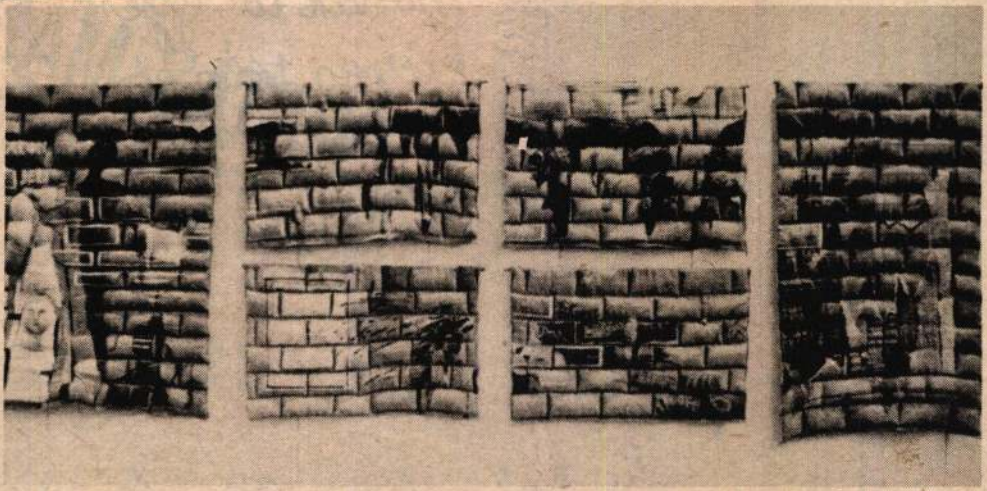
Balázs Irén, textilgrafikus

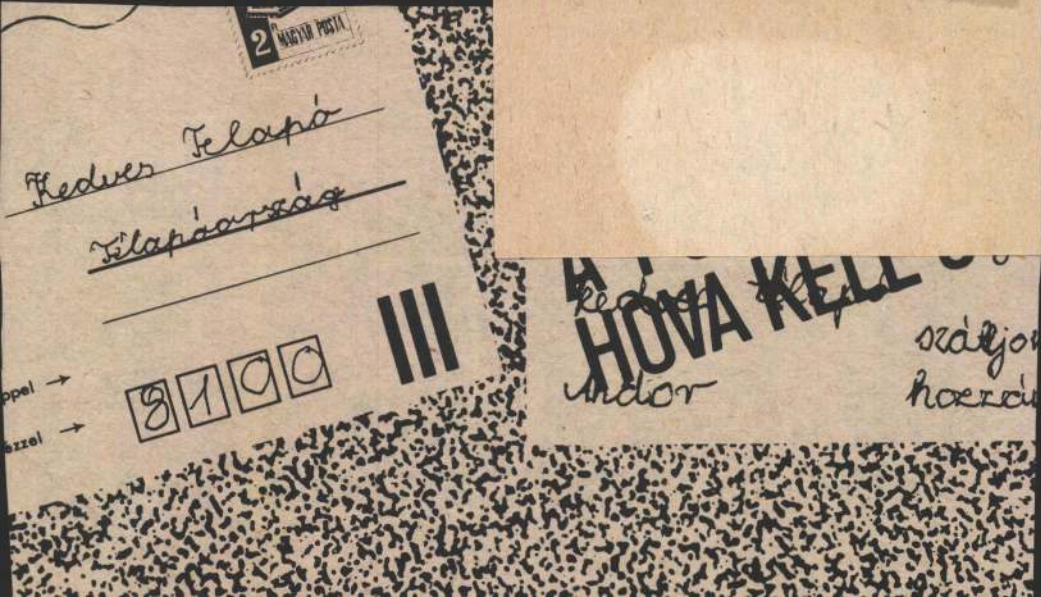
FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

1984 DEC 1

1021

Balázs Irén: Jelek a falon

2 MAGYAR POSTA
Kedves Feladó
Feladóország
8100
III
HOVA KELL
Kedves
Címzett

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HIRLEVÉL
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Balázs Irén, textilművész

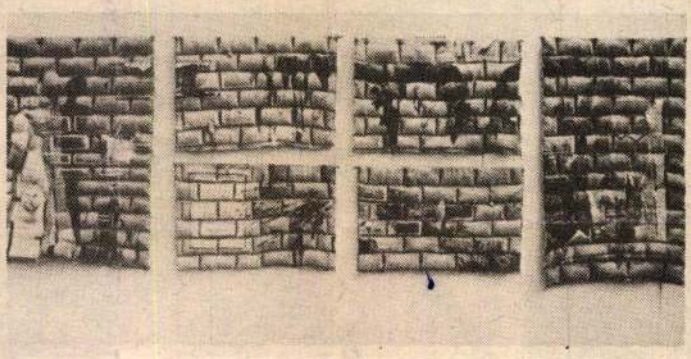
NÉPÚJSÁG (HEVES)
1984 AUG 4

1021

FAL A FALON

A 8. szombathelyi fal- és tértextil biennáléról

A szürke, koszos felületen — mint ahogyan gyerekkezek felírják az autóra, hogy „piszkos" — odavetett, kusza írással ez áll: Mininál monotípia, tehát műves, gondos megmunkálással készült; a tisztaselyem festése is fontosságát jelzi, maradandóságának szándékát sugallja. Többszörösen is jellemző Hübner Aranka e textilfaliképe a szombathelyi biennálén.

Balázs Irén: Jelek a falon

A *graffiti*, azaz a falifirka megörökítése nem újkeletű a művészetben: a hatvanas években például *Brassai*, a magyar származású fotóművész nemcsak lefényképezte, de falisznyeggé is szövette Párizs néhány artisztikus falifirkáját. A színesen lefényképezett firkálmányok pedig absztrakt festményként is megálltak a helyüket! *Hübner Aranka* — és *Balázs Irén*, aki ugyancsak falat „ábrázol" — nem a meglévőt választja ki, mint a graffitik eddigi művelői. Mindketten *megírják* a falat, keserűségüket, érzelmeiket kivetítve.

De érdemes még elidőznünk a Minimál ártalomnál. Ahogyan az autóra odafirkált „piszkos" a lemosást sürgeti, úgy követeli a különböző füst- és lelki ártalmak csökkentését Hübner Aranka. A művész, akitől a tisztaselymek artisztikus szépségű esését, vízi világok, erdők mély értelmű bujaságát ismertük meg, most keserű, csalódott. Félelmeit még jobban megértjük, ha a „minimal art", az ugyancsak Szombathelyen megnyílt minitextil-kiállítás — ez a 20x20 centis vagy ennél kisebb textilmunkákat jelenti — Hübner Aranka által készített darabját megnézzük: egy földgömb, horgolt-minicsoda. Felfüggesztve látjuk, s csak később vesszük észre, hogy a földgömb, amelyen pontosan rajzolódnak ki a tengerek és a földrészek: fészek. *Apró fészek, a világmindenségben. Mindannyiunké.*

Balázs Irén *téglafalat* hímzett ki aprólékos gonddal: téglafalat, amely mállott, helyenként leszakadt plakátok borítják, grafikon és hirdetmény van rajta és üzenet. Üzenet, amely nemcsak a falifirka, a graffiti Tételeme, hanem átvitt értelemben minden művészeté is. *„Elmentem, Dóri"* — szól a kusza írás, s *„falon jelek"* — informál a másik. És a jel: az inda, levéllel (ennyi maradt meg a természetből?), a lecsurgó vörös festék (*vér, kóbor csibészek odavetett permete, vagy Radnótitól kölcsönzött, titokzatos „házfalakról csorgó vöröslő fájdalom"? — ki tudja pontosan*) megrendít, a szemlélő, ha nem is *tudja, megérzi a* művész személyes jelenlétét. A mű hatása, befogadásának lehetősége immár a szemlélő habitusától, lelki alkatától, emlékeinek, tapasztalatainak milyenségétől függ.

A biennálé ezúttal a *„Textilrealitás — textilrealizmus"* témakör megfogalmazásával próbálta irányítani a művészi törekvéseket. Az ennyire tág fogalom azonban már nem is kötöttség. Mindenki azt csinált, amit akart, hiszen minden megvalósulás már beletartozhat a textilrealitás fogalmi körébe. Ilyen Háger Rita munkája, aki a kiállításra beküldte szövőrámáját, egy félig kész szövettel. A munka realitását kell végiggondolnia mindazoknak e mű láttán, akik eddig a jól fésült, kész művekhez voltak szokva. Ezekből is van jó néhány, átgondolatlan, zavaros — pedig a francia gobelinben való megfogalmazás maradandóságot ad ezeknek is — és néhány műves, átértelmezett munka. Utóbbiakhoz tartozik *Nagy Judité*, aki a textilrealitás címszó alatt is konokul saját útját gondolta tovább: repülő állatkáival benépesített tájképén ott egy szárnyas rakéta is, amelyet a művész, kilépve a maga teremtette idillből, *két határozott vonallal áthúzva semmisített meg.*

Jelen van — a textilművészet feliendülésének hőskorából ittmaradva — az anyagnak, a megmunkálásnak az öröme is. *Fogel Mária* a fonal különböző állapotait teszi üveg alá, megmutatva önmagukban való — és önmagukért való szépségüket. *Szuppán Irén* az ikat technika esetlegességét harmonikusan szép és az esetlegességet rendszerbe zabolázó lehetőségeit használja fel. *Bódy Irén* nagy felfedezése: a kékfestő dúcok lenyomatának alkalmazása bársonyon. Pávás faliképe így kap valami nemes, matt puhaságot, fennköltet szépséget. *Latin Anna* a fonal mélyén rejlő tulajdonságokat fejtegeti, ténylegesen is felvágva egy befonott fonalat, megmutatva belsejét, „lelkét." *Quipu* című sorozata a barna fonalak belsőinek finom tónuskülönbségeivel, festék nélkül hoz létre igazi festőiséget. Ő is és Lévai Nóra is először vesz részt a biennálén, nem kis sikerrel, hiszen Lévai Nóra (megérdemelt) díjat is nyert. Munkája, amely a kiállítóterem egyik ablakában kapott helyet, az átlátszóságra épül. Négyzetes darabokat rak egymásra, öt sorban négyetnégyet. Számban és színben sokszorozza őket, így nyer finom rajzú, izgalmas képfelületet. Ez az egyszerű és koncepciózus fogalmazás átlátszóságával és egyértelműségével — amely a számítógépek logikájával rokon — érdemel elismerést.

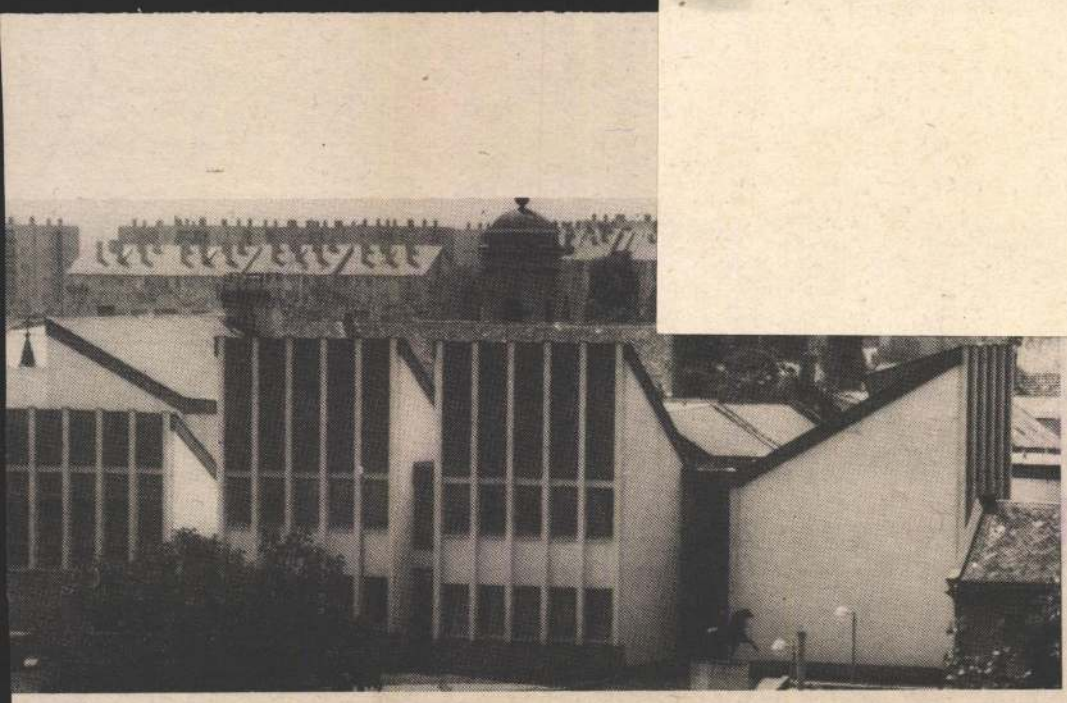
Az egyik legerőteljesebb — méreteiben, anyagában és megfogalmazásában egyaránt — *Ardai Ildikó Hét kéve* című dombormű textilje. Szizálból szőtt, a búza szőkeségét, aratás utáni összerakottságát fejezi ki ezzel az ugyancsak természetes anyaggal. Egyszerű és egyértelmű, mint a nagyszerű dolgok általában. Elnyerte vele a biennálé egyik díját, s vele egy kőszegi kiállítási lehetőséget, két év múlva.

Hauser Beáta különleges egyéni technikával múltbéli témáival képviselt sajátos hangulatot: most a bordó és sötétkék sápadt színvilágába öltözteti Reménység című képét, amelyen egy ijedt szemű kisfiú áll szemben a szemlélődővel, mögötte a múlttal, szülőkkel, érte aggódókkal, kissé félelmetes őrangyalokkal.

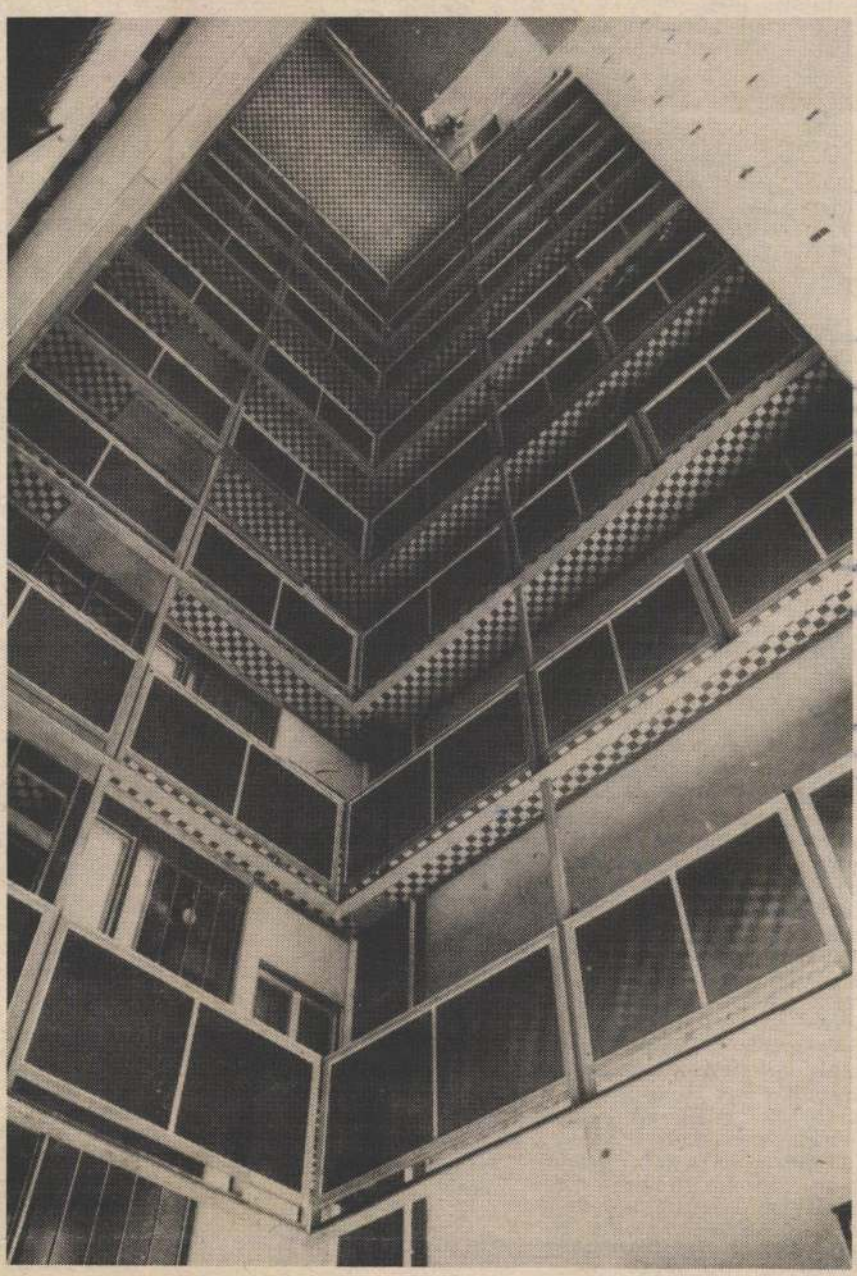
Soltt Gizella új anyagot fedezett fel néhány éve: a kárt-csíkot, azt a szöges szalagot, amelyet a kártológépek használnak a fonal megmunkálásánál. Díjazott textiljének címe: A textilkritikus. A fakír-felületen néhány tépett textilcafat jelzi e kritikai tevékenység „eredményét".

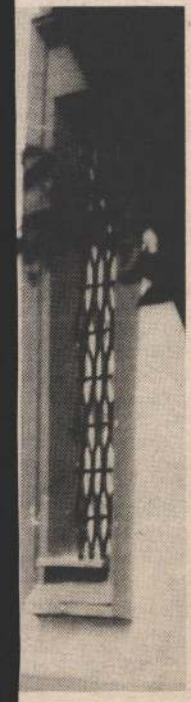
A 8. szombathelyi fal- és tértextil biennálé a Savaria Múzeumban október elsejéig tekinthető meg.

Torday Aliz

...t?

...is fel lehet hoz-
...iosnak, a Mi-
...ökhelyettesének a
...ánban tett útja
hogy az Ikarus
...lítana a szigetig személyautó-
...nnan. Pedig hát
...i cikket eladni
...Es mégis lehet,
... és ha műszaki
...a világszínvona-

...ehát mi, magya-
... vetődik fel a
...említett példák
...i is derül — a
Persze, nagyon
leegyszerűsítő-
megfogalmazás,
...az igazság. Mert
...nyek és a belső

Társadalmi feszültségeket szül ez, ami bizonyos mértékig rossz, de bizonyos mértékig jó is. Rossz azért, mert valóban igazságtalan, hogy valaki a jó munkáért kevesebbet kapjon, mint a henyélő, de jó azért is, mert ezek a társadalmi feszültségek abban az irányban hatnak, hogy a jövőben megszűnjenek az igazságtalanságok, illetve megszűnjenek azok a cégek, amelyeknél a ráfizetésből is meg lehet élni.

S hogy nem közhely ez a megállapítás, a tények igazolják. Hiszen éppen a külgazdasági környezet és a belső viszonyaink miatt egyre több a bátran kezdeményező, a világpiactól meg nem ijedő vállalat és vezető. És ha nem is mindig a kívánt mértékben, de azért csökken a veszteségesen gazdálkodó, a raktárra termelő vállalatok száma. És bár jogos a türelmetlenség, mégis azt lehet megjegyezni, hogy a gazdasági átrendeződés azért nem megy az egyik napról a másikra. Bizo-

lehetőséget ad a vállalkozásokra, az átlagostól elütő, a világszínvonalat elérő tevékenységre, hanem egyenesen késztet majd mindenkit az átgondoltabb, az ésszerűbb, a mozgékonyabb, a minél nagyobb hasznot hajtó tevékenységre.

A mérce tehát adott. Csak vajon képesek vagyunk-e mindannyian arra, hogy másként, hatékonyabban dolgozzunk?

Minden bizonnyal. Egyrészt a kiválóan dolgozó vállalatok példája, másrészt eddigi eredményeink igazolják ezt. Hiszen ha az Ikarust meg lehet úgy csinálni, hogy versenyképes legyen nemzetközi szinten, akkor mást is meg lehet.

Ha mindenhol olyanokká válnak a körülmények, mint a példamutató üzemekben, akkor máshol is lehet olyan munkát végezni, amely kibírja a nemzetközi összehasonlítást. És a munka révén olyan terméket produkálni, ami keresett a világpiacon.

Balázs Iván
tanítványa

A BNV 46-os jubilánsaiban állította
ki műveit.

P. Szabó Gusztáv
atya

Magyar Ifjúság
1982.04.17.

A MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTÉRIUM
ÉS A MŰCSARNOK
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT

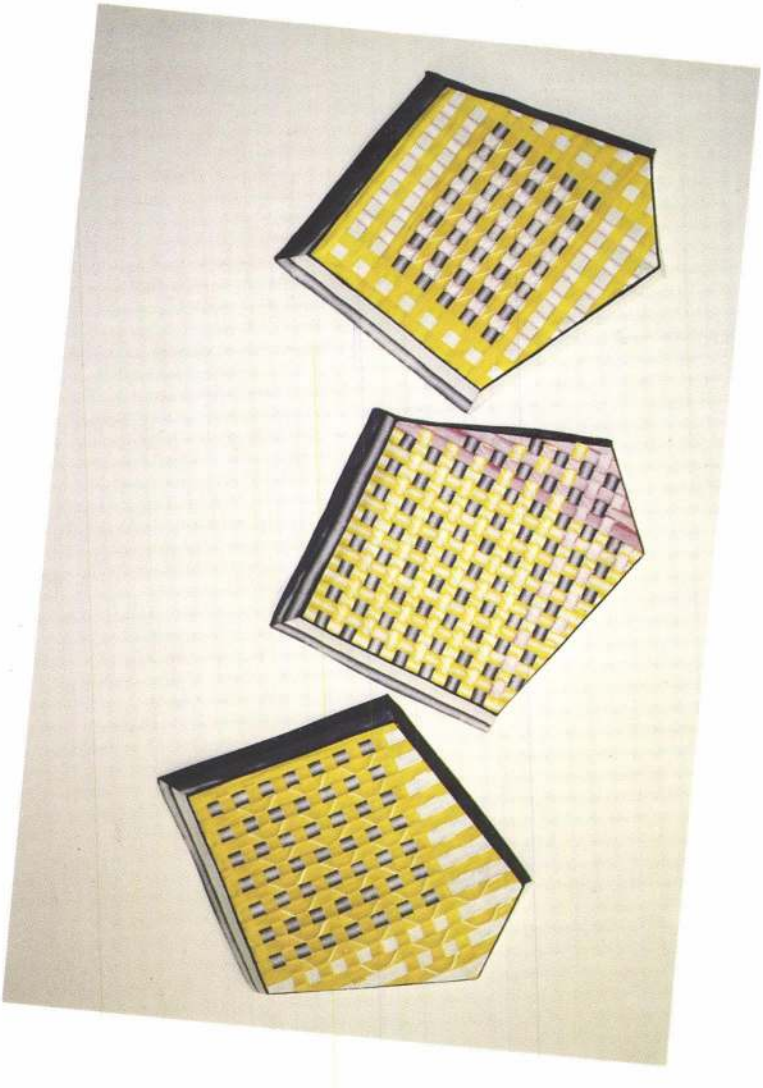
B A L Á Z S I R É N

TEXTILMŰVEINEK RETROSPEKTÍV KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITÓ: 1993. MÁJUS 18-ÁN, KEDDEN 17 ÓRAKOR

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:
DVORSZKY HEDVIG
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

ERNST MÚZEUM
BUDAPEST, VI. NAGYMEZŐ UTCA 8.
A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ. 1993. JÚNIUS 13-IG
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10-18 ÓRÁIG

BALÁZS IRÉN

1935-ben született Ókígyóson.

1958-ban végzett a Magyar Iparművészeti Főiskola festő szakán. A festést a későbbiekben a textillel cserélte fel. Munkáival rendszeresen szerepel a fontosabb hazai és nemzetközi textilművészeti kiállításokon. Szombathelyi Fal és Tértextil Biennálé, „Minta" Triennálé, Budapest, Lausanne-i Biennálé, Lódzi Triennálé stb.

TÜKRÖZŐDÉS I-IV. hímzés, textil, 40x50 cm

Loránd Ferenc: a tehetség nem maradhat rejtve

„Nekünk minden gyerek fontos”

A hét végén kétnapos nemzetközi konferenciát tartanak Csillebércen a komprehenzivitásról Magyarországon. Szervezője az Iskolai Esélyegyenlőségért Egyesület, amelynek elnökét, Loránd Ferencet kérdeztük arról, mit takar ez a fogalom.

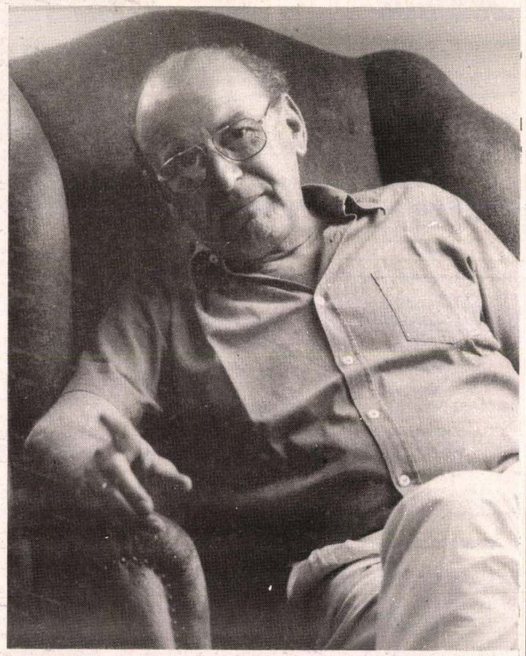
— A komprehenzivitás lényege az, hogy a gyerekeket minél tovább együtt, egy intézményben tartsuk, hogy ne kelljen másik iskolába mennie annak, aki képzési irányt akar váltani. A komprehenzív iskolák belső differenciálással akarják elérni azt, hogy mindenki a saját képességeinek, igényeinek, lehetőségeinek megfelelően haladjon előre. A comprehensive school Angliában vagy a Gesamtschule Németországban nem ugyanazt az abrakot adja a versenylónak és az átlag paripának, de az „istálló” ugyanaz, és a gondoskodás mindenkire egyformán kiterjed. És ez óriási dolog.

— *Az önök egyesülete is e szellemben alakult?*

— A mi célkitűzésünk az, hogy mindenki a maga lehetséges csúcsaira jusson el, mert a tehetség nem pusztán valami velünk született adottság. Rendkívüli képességek maradhatnak rejtve egy emberben, ha olyan társadalmi közegben növekszik, amelyik „nem vevő arra”, és közepes képességű gyermekek produkálhatnak kimagaslót kellő odafigyelés, segítés mellett, előnyös szociális környezetben. Éppen ez a gond a mai, egyre inkább elszabadult átalakulási folyamatban. A gimnázium, az elitképzés, az úgynevezett jó iskolák renesszánszát éljük. Papíron ez a tehetség szelekciója, valójában bizonyos társadalmi rétegek túlzott érdekérvényesítése, amiben nosztalgia, némi politikai türelmetlenség is közrejátszik, és egyfajta elitista szemlélet: bizonyos körök gyerekeinek jár a jobb iskola. Ma sokan csak azt emlegetik, hogy a Fasori Gimnáziumból mennyi Nobel-díjas került ki. Ez igaz, és büszkék is lehetünk erre. De azért arról se feledkezzünk meg, hogy ez az iskola egy antidemokratikus iskolarendszerben volt a kivételezett helyzetű intézmény. Aki akkor nem jutott gimnáziumba, annak a hat elemi és a polgári zsákutca volt. Tízéves korban gyakorlatilag eldőlt a gyerekek jövőbeli sorsa. A mi egyesületünknek minden gyerek érvényesülési lehetősége egyformán fontos.

— *De hát ismerjük az elmúlt évtizedek alatt kialakult struktúrát: rossz a lemaradóknak, zsákút a tehetségeseknek.*

— A volt szocialista országok 8-10 osztályos alapképzése komprehenzív, de differenciálatlan volt. Mindenkitől ugyanazt várta, mindenkinek ugyanazt kínálta. A jogi egyenlőséget tartalmi egyenlőséggé degradálta. A napokban vettem részt egy Ruhr-vidéki gimnázium szervezte nemzetközi találkozón. Ez egy szigorúan elitképző, klasszika-filológiai beállítottságú iskola, mégis a meghívott nyugati szakemberek, kormányhivatalnokok és a helybéli pedagógusok is óva intették attól a keletieket, hogy kritikátlanul felszámolják a hosszan tartó alapképzést, és szolgaian másolják a német mintát.

Loránd Ferenc FOTÓ: HAJNAL PÉTER

— *Nem hiszem, hogy megállítható a jelenlegi átalakulás.*

— Realisták vagyunk. A hétvégi csillebérci konferencia célja is az, hogy áttekintsük az európai helyzetet és a hazai lehetőségeket. Jönnek előadók Hollandiából, Nagy-Britanniából, Németországból és eljön a nemzetközi szaktekintély, a svéd Husén professzor is. Nagyon szeretném, ha létrejöhetne valamilyen állandó nemzetközi szakmai együttműködési forma a komprehenzív iskolák és szervezeteik között. Erre nagyon is szükség volna, mivel a '60-as években elterjedt komprehenzivitást minden előnye ellenére joggal bírálják a konzervatív körök. Angliában Thatcherék terhelő dokumentumokat gyűjtöttek arra vonatkozóan, hogy a comprehensive schoolok rontották a szakmai nívót. Egy nemzetközi együttműködési fórumon Kelet és Nyugat együttesen választ találhat az ilyen nem éppen politikamentes problémafelvetésekre is, és megoldásokat az egyre inkább hasonló társadalmi és szakmai gondok megoldására.

• Szarka Klára

Lakáskoncert Fellegi Ádámnál

Akárcsak egy házibulin

A helyszín egy lepusztult terézvárosi bérház. Jókora halom szemét az udvaron, seszínű falak, bár az egyik emeletet már kifestették, ettől még nagyobb a kontraszt. A lakás a harmadik emeleten található, lift nincs. Csöngetni kell a lépcsőházból nyíló ajtón. Barátságos hölgy enged be minket. A hangversenyteremmé átalakított, közepes méretű szobában különböző székeket raktak sorba, az ablakok előtt áll a Steinway zongora, egy kedves kutya pedig mindenkitől elvár némi simogatást. Összesen negyvenen férünk be, úgy hogy néhány szék már kényszerűen „átlóg” a másik helyiségbe.

FOTÓ: SZIGETVÁRY ZSOLT

Fellegi Ádám ad a lakásán több alkalommal is koncertet. Üdvözli a vendégeit, és látva, hogy elég sokan összegyűltek, már a kezdési időpont előtt elkezd játszani. Aztán elmondja, miért ad otthon hangversenyt. Beszél arról, hogy a zene örömszerzésre szolgál. Arra, hogy az emberek egyre közelebb kerüljenek egymáshoz. Ami a nagy hangversenytermekben egyre kevésbé lehetséges. Bár akad jó néhány kiváló produkció, a közönség és a zenészek fokozatosan eltávolodnak egymástól. Vészesen csökken a koncertlátogatók száma. Egy ilyen családias körben közvetlenebb az élmény.

Fellegi köztudottan szeret beszélni a zenéről. Most is ezt teszi. Nagy energiával magyaráz, élénken gesztikulál, gyorsan ejti ki a szavakat. Közben figyeli a tekinteteket, valóságggal szuggerálja a hallgatókat. El-elkalandozik, példákat hoz a művészet más területeiről, állva is leüt néhány hangot, hogy illusztrálja a mondanivalóját. A becsukott ablakokon néha áthallatszik a hangosabb motorok zaja, a szobában megáll a levegő a fülledtségtől, a házigazda kutyája viszont föl-alá flangál, és néha vakkant is egyet. Szűkösen vagyunk, a lábunkat nem tudjuk kinyújtani, és a telefon is megcsörren, amit az egyik kezével hátranyúlva, a másikkal tovább játszva Fellegi „ártalmatlanná” tesz. Sok a zavaró tényező, és mégis átszellemülttévé válnak az arcok, figyel a közönség, hat a zene.

A szünetben vörösborral, ásványvízzel és pogácsával szolgálhatjuk ki magunkat a konyhában, akárcsak egy házibulin.

— A városházán tartott a művész úr olyan koncerteket, amelyeken beszélt is — mondja egy középkorú férfi. — Jártunk ezekre a hangversenyekre, és tetszettek. De itt még sokkal jobb, intim a légkör, a szellemes magyarázatok pedig igencsak ránk férnek.

— Lebilincselő előadó — lelkendezik egy idős hölgy. —És közvetlen, szimpatikus ember — mondja a barátnője. Aztán Fellegi újra beszél és játszik, majd megint magyaráz és újra játszik. A koncert után pedig maraszthatlan minket, hogy legyünk még együtt, ismerkedjünk, érezzük jól magunkat továbbra is. Egy anyuka a fiával diskurál éppen. A srác piarista gimnáziumba jár, zenét is tanul, a társaival maguk is tartottak már egymásnak és a szülőknek kamarazenei koncerteket lakáson. Ők is azért jöttek, mert a városházán tetszett nekik, amit Fellegi csinált. Egy idősebb úr, a Liszt Ferenc Társaság szervezőtitkára zongorázik otthon a saját gyönyörűségére, véleménye szerint a művész úr élményszerűen tudja ötvözni a zenét és a beszédet. Egy kisfiú a billentyűket ütögeti a zongorán, ő is tanul zenét, és nagyon szépnek találja a hangszert. Húsz-harminc perc elteltével azért mindenki távozik, igazi klubhangulat még nem alakul ki, de kezdetnek ez sem rossz.

Fellegi körbenéz a lakásán. Közben mosolyog és elégedett. — A modern koncerttermekben általában reflektorokkal a szemébe világítanak a muzsikusoknak, ezért nem látjuk a közönséget. Itt viszont látom a csillogó szemeket, és ez hat a játékomra is. Egy ilyen hangversenyhez nem kell engedély, nem kell termet sem bérelni, így bármikor találkozhatok a publikummal. Három hölgy ingyen segített a szervezésben, levelet írtak, telefonáltak azoknak, akik feliratkoztak a különböző hangversenyeimen egy listára. Jelenleg nyolcszázan vannak ezen a listán, jó lenne ezt háromezerre bővíteni. Szeretnék ezeknek az embereknek minél többet adni, szeretnék velük rendszeresen találkozni.

• Bóta Gábor

Folyóiratszemle

Politológusok önmagukról — és egymásról

A Politikatudományi Szemle legújabb számának talán legérdekesebb írásai furcsa módon a politikatudománnyal magával, annak hazai helyzetével és előtörténetével foglalkoznak. Ágh Attila szerint „az önreflexió időszaka akkor következik be, amikor nagyobb paradigmaváltás megy végbe a tudományban, illetve társadalmi közegében vagy beágyazottságában. Ilyen helyzet volt egy évtizeddel ezelőtt, amikor a hazai politikatudomány megszerveződött, és ilyen helyzet van mostanság is, amikor a demokratikus átmenet teremtő káoszában keresi a helyét ez a fiatal és csak félig intézményesült tudomány”. A folyóiratban a politikatudomány helyzetéről közölt vitához hozzászól még Bihari Mihály és az Amerikában élő Tőkés Rudolf is. Utóbbi rendkívül éles kritikával illeti a tudományág jelenlegi hazai helyzetét. Mint írja, a szakma képviselői közül a „közéletben nyüzsgők” televízióban, rádióban és az írott sajtóban hallható, látható és a lapokban olvasható „szakértői mondókájának nagy része nem egyéb, mint gyakran hosszú lére eresztett, primitívnek fogalmazott érzelmi politizálás és egyben a szakma lejáratása a közügyekben érdekelt laikus közönség szemében”. A politológusi szerepvállalásról szólva Tőkés Rudolf kifejti, hogy bár nem célja lebeszélni a szakmabelieket különféle jövedelempótló tevékenységekről, de súlyos aggályai vannak a „politikusképzés”, a „politikai tanácsadás” és az „állampolgári politikai nevelés” önjelölt értelmiségi szerepeinek lehetséges morális-etikai buktatóit illetően.

Bihari Mihály szerint viszont a politikatudománynak az elkövetkező időszakban rendkívül jelentős szerepe lesz a „politika professzionalizálódásában”. Prognózisa szerint e viszonylag fiatal tudományág együtt fog meghonosodni és tökéletesedni a magyar demokráciával.

• B. P. P.

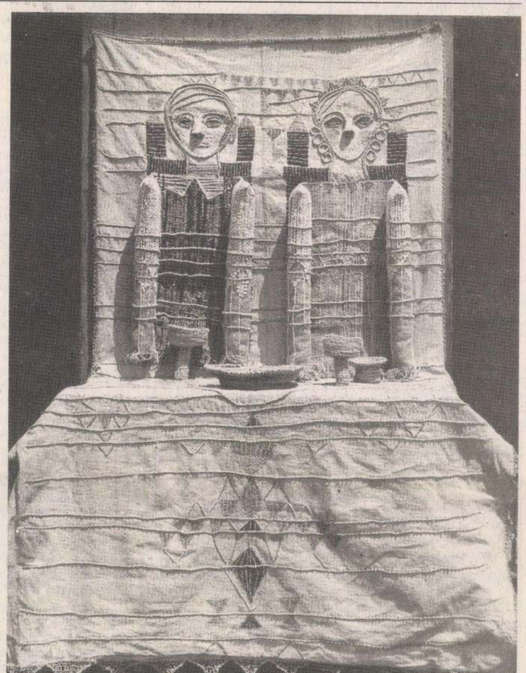
Minden szombaton:

Tárlatlátogató

Tűfestés, szoborvarrás

Nem tudom: mit festett és milyen stílusban Balázs Irén a pálya első szakaszában, az ötvenes évek végétől a hatvanas évek végéig. Akkor még iskolába jártam, s nem kiállításokra. Ő meg, noha akár retrospektívnek, gyűjteményesnek is mondható életműkiállítása az Ernst Múzeumban, nem vette elő és nem mutatja be ezeket a korai darabokat. Arról hallottam és természetesen olvastam is: nem volt könnyű helyzete abban az időben egy magát — stílusát és programját — kereső fiatal festőnek. A modern művészetről szóló könyvek már nem voltak elöle elzárva (mint nem sokkal korábban, az úgynevezett ötvenes években), a modern művészet mégsem nyerte el jogos legitimitását. Akiknek a pályája korábban indult, azok visszatértek ifjúkori eszményeikhez: erről szól — Bálint Endrétől Domanovszky Endréig — a kádári konszolidáció művészete. Nehezebb dolguk volt a fiataloknak. Akik a kortárs nyugati irányzatokhoz vonzódtak, azokat avantgárdnak csúfolták, és hamarosan kiebrudalták a nyilvánosságból. Mások olyan — híg és komfortosított — absztrakcióra kényszerültek, amelyet egyszerűen csak gányolásnak becézett a csípős társasági műkritika.

Balázs Irén: Esküvő (textil), 1974

Balázs Irén 1953 és 1958 között díszítőfestést tanult az Iparművészeti Főiskolán. S a fenti lehetőségek egyike sem vonzotta. Nem tetszett neki a maszatolás, nem akart gyári tervező se lenni. Valóságos megváltásként jött 1968-ban az a kiállítás, amely merően új — modern — értelmezést adott a textilnek. Ezt a kísérletezést, mivel iparművészetnek minősült, nem üldözte a kulturális politika. Balázs Irén tehát egzisztenciális fenegetettség nélkül csatlakozhatott mozgalmukhoz a hetvenes évek elején.

Időközben eltelt húsz év, és sok minden történt. A textillel művelői végigcsinálták, amit csak lehetett. Felhasították és kihúzták szálait, összegyűrték és bekoszították, fényérzékennyé tették és megégették. A művészek egy része idővel el is hagyta a textilt. Majd jött a nagy „visszatérés: a műfaj klasszikusának számító gobelin újrafelfedezése.

Balázs Irén, mindezek tükrében, mondom, szolid alkat. Távol tartotta magát a végletes gesztusoktól. Miközben állandó résztvevője volt (méghozzá figyelemre méltó művekkel) a szakma szombathelyi seregszemléinek, hű maradt önmagához, noha ő maga is változott. A sík kárpitból tértextil lett; ehhez Balázs Irén hozzájárulása az volt, hogy kilépett a felületből. Munkái: félig festmények, félig szobrok, azaz a sík és a plasztikus részek váltakozása adja izgalmukat. Az, ahogy az abroszon egyszer csak tapinthatóvá kerekedik egy edény; vagy épp ellenkezőleg: ahogy egy női figura kilép a képletes erkélyből, és ezzel legendává szublimálódik.

Majd az elmúlt években Balázs Irén is visszatért a síkba. Falra akasztható képeket, illetve azokból álló kompozíciókat készít, s ami talán még szembeötlőbb: stílusa figuratívról nonfiguratívra váltott. Az élet nagy misztériumainak (amilyen a szerelem, a gyermeküldás, az esküvő) adódó műveit olyan darabok váltották fel, amelyeket tűvel és cérnával készített vagy színes szalagokból font, és amelyekben a kolorit kavalkádjában gyönyörködhetünk. Aki azt hiszi, hogy Balázs Irén valamiféle textiles Vasarely, azt azonban ki kell ábrándítanom. ezekben a munkákban semmi spekuláció. A művész nem optikai törvényekre kíváncsi; hideg agyú kutató; éppenséggel érző asszony, aki mindig egyre gondol. Arra, hogy e világ az ő műveiben az otthon fészek melegét árassza magából.

• Vadas József

Balázs Irén

TRISTAN

OLIMPOSZ '93

Júniustól októberig minden pénteken!

GÖRÖG TENGERPARTI NYARALÁS

az Olimposz hegy lábánál.

7 éjszakás turnusok

Luxusautóbusszal, úszómedencés szállodában, félpanzióval

rendkívül kedvező áron:

18.500–21.000 Ft/fő

CSOPORTOK, BARÁTI TÁRSASÁGOK részére ideális program

• • •

TRISTAN Utazási Iroda
1082 Bp., 32-esek tere 2.
Tel.: 133-8970, 133-7514
9400 Sopron, Várkerület 87.
Tel.: 06-99/319-553

ÜDÜLÉS EILATON/IZRAEL
VI. 6—13.: 37.000 Ft
VI. 13—20.: 39.000 Ft
VI.20—27.: 39.900 Ft

KÖRUTAZÁS IZRAELBEN
VI. 20—27., VII. 11—18., VIII. 15—22.: 69.800 Ft

ÜDÜLÉS A TÖRÖK TENGERPARTON
VI. 19-től folyamatosan: 29.900 Ft
ÜDÜLÉS ALBÁNIÁBAN
VI. 18-tól folymatosa: 32.400 Ft
HOLLAND TRAVEL BUDAPEST
Anker köz 2., Akácfa u. 9.
142-3946, 142-6988, 06-60/31251.
Szombaton is nyitva!

ÜDÜLJÖN KORFU SZIGETÉN A CHEMOL TRAVEL SZERVEZÉSÉBEN!
1 hét télpanziós ellátással, tengerparti szállodában.
Utazás: charter repülőgéppel.
Főszezonban:
július 3.—augusztus 28-ig 39 900 Ft.
Utószezonban:
augusztus 28.—szeptember 18-ig csak 29 900 Ft.
Szeretettel várjuk jelentkezését személyesen,
Bp., V., Vörösmarty tér 2. sz. alatti **CHEMOL TRAVEL irodánkban,** vagy telefonon a 117-2266 ill. a 117-2148 telefonszámokon.

GARANCIÁT AKAR?
KERESSE EZZEL AZ EMBLÉMÁVAL JELÖLT IRODÁKAT!
1850 BKIK
BUDAPESTI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA IDEGENFORGALMI TAGOZAT
UTASVÁRÓ
utazási irodák napi ajánlatai

FavoritTOURS

Nyaraljon az OLASZ tengerparton!
Kedvező árak, pazar környezet.
Bérelhető apartmanok.
RIMINI, RICCIONE, PORTO VERDE.
Várja Önöket az azúrkék tenger és a különféle kikapcsolódási, szórakozási lehetőségek!
FAVORITOURS:
Bpest., XII. Beck O.F. u. 5.
Telefon: 202-2017, 202-2046.
OTP PENTA TOURS
Bpest., V. váci u. 19—21.
Telefon: 118-8840, 118-8795.
Fax: 138-2447.

Tours Emmanuelle

PÁRIZS—LOIRE
8 nap gazdag programokkal, belépőkkel, reggelis ellátással
21 950 Ft-tól.
NIZZA 12 nap szállodai elhelyezéssel folyamatosan
24 600 Ft-tól.
REKLÁMÁRON MALLORCA, TUNÉZIA
tengerparti szállodákban félpanzióval 32 900 Ft-tól.

Emmanuelle Tours
1052 Bp. Váci u. 9.
Tel: 137-7590
1073 Bp. Erzsébet krt. 20.
Tel: 121-4012

6720 Szeged
Oroszlán u. 1.
Tel: 62/471-066.

1051 Budapest, Október 6. u. 22.

EGY IGAZI KÖRÚT
A velencei lagúnák, a ravennai mozaikok, a középkori San Marino, a reneszánsz **Firenze, a pisai ferde torony, az etruszk Orvieto, az ókori Róma és Tivoli szökőkútjai,** 8 nap alatt. 7 éjszakai szállással, félpanzióval, autóbusszal 22 900 Ft-ért.
1993. május 16—23. között.

Várjuk Önt a hét minden napján!
Tel.: 153-0819.

NYARALJON CIPRUSON!
Üdülés Ayia Napán és Protarason
Elhelyezés: szállodába már 57-100 Ft/fő-tól/repülővel apartmanban már 44 200 Ft/fő-tól repülővel
Fakultatív program: Egyiptom, Izrael hajóval
Tunézia már 41 000 Ft/fő-tól repülővel
Mallorca már 49 500 Ft/fő-tól repülővel
Török rivéra már 54 900 Ft/fő-tól repülővel

Cimünk: KALAMARU TRAVEL
1056 Bp. Nyáry Pál u. 4.
Tel./fax: 137-7099.

GUEST Travel agency

AUTÓBUSSZAL AZ ISZTRIÁRA
Ausztrián és Olaszországon
át történő utazással kínálunk egy-kéthetes üdüléseket a naptényes **Adrián, ROVINJBAN. Elhelyezés a VILLAS RUBIN és MONSENA** üdülőtelepeken, apartmanban, ill. bungalóban, valamint 2 és 4 csillagos szállodákban.
lehetőség van csak az autóbusz igénybevételére is!!!
Jelentkezés és bővebb felvilágosítás:
GUEST UTAZÁSI IRODA
Budapest, VI., Nagymező u. 68.
T.: 131-2344, 131-2345
Fax: 131-853

KEDVEZMÉNYES NYÁRI REPÜLŐJEGYEK A CHEMOL TRAVEL UTAZÁSI IRODÁTÓL

LONDON	19 800 Ft
AMSZTERDAM	23 200 Ft
NEW YORK	38 900 Ft
WASHINGTON	45 000 Ft
MIAMI	55 000 Ft
LOS ANGELES	65 000 Ft
BANGKOK	84 000 Ft
RIO	95 000 Ft

ÉS MÉG SZÁMOS VÁROSBA EXTRA KEDVEZMÉNNYEL SPECIÁLIS, APEX, PEX, KIRÁNDULÓ DÍJTÉTELEK
VÁRJUK IRODÁNKBAN CHEMOL TRAVEL
1052 Budapest, Deák F. u. és Bécsi u. sarok.
Tel.: 266-7030, 117-2973, 117-8545.

MBUS

ISZTAMBUL
6 nap reggelivel, nyugati autóbusszal minden kedden 7990 Ft/fő.
PÁRIZS + EURODISNEY
6 nap reggelivel, városnézéssel, belépőkkel
19 000 Ft/fő, 30% gyermekkedvezmény
SAN MARINO—RIMINI—VELENCE
4 nap, 1 éjszaka, reggelivel, idegenvezetéssel
június 24—27., szeptember 16—19., 6900 Ft/fő.
JELENTKEZÉS: M.BUS-PATI
Bp., IX., Mester u. 76. 134-0191, Top-Tour Bp., V., Nádor u. 26. 131-6194,
Express Bp., VIII., József krt. 66. 133-8351
Vándor Tourist, Újpesti Ifjúsági Ház 169-4027.

ARCOBALENO TOURS Kft.

TENGERPARTI ÜDÜLÉSEK
UTAZÁS: Charter repülőgéppel
CIPRUS—LARNACA, AYA NAPA
Elhelyezés 2—3 csillagos szállodában, 2 ágyas szobákban
Ellátás: reggeli
14 900 + repülőjegy 24 000 Ft-tól
47 900 + 24 000 Ft repülőjegy Ft-ig.
1 hét/személyenként
Félpanzió hozzászámítása lehetséges: 5000 Ft-tól 13 500 Ft-ig/személy/hét
Fakultatív programlehetőség: „Mini" hajóutak Egyiptomba, Izraelbe
ARCOBALENO Utazási Iroda
1051 Budapest V., Nádor u. 20—22.
Tel.: 111-2860, 153-1588, 111-2210
Fax: 153-1678
Tx: 22-5634.

DANUBIUS travels

Nyári ajánlatainkból:
APARTMANOK AZ OLASZ ADRIÁN
CAVALLINO-ban 8 970 Ft-tól
SVÉD KÖRÚT: 92 500 Ft-tól (13 nap)
Jelentkezés:
DANUBIUS TRAVELS
1052 Budapest, Martinelli tér 8.
Tel: 117-3652, 117-0210.

ELŐSZÖR A KELETI-KÁRPÁTOKBAN A „TROJKA" UTAZÁSI IRODÁVAL
Kellemes meglepetések.
TÉCSŐ—VISK—HUSZT—SZEKLENCE—TATÁRHÁGÓ, KÓRÓSMEZŐ, SOBÁNYA.
Részvételi díj: 6900 Ft.
Indulási időpontok:
V. 19—23., VI. 16—20.
Jelentkezés:
Bp. XI., Fehérvári út 26.
Tel.: 06-60-12-569. Bp. XI., Kosztolányi D. tér 10.
Tel.: 166-8777.
Bp. VIII., József krt. 45.
Tel.: 113-0464.
Bp. XII., Márvány u. 19.
Tel.: 115-8253.

---

omnibusz

KÉT IRODA — KÉT AJÁNLAT

Folytatjuk a '92 év nagy sikerét.
Az arab világ új varázsával találkozhat

TUNÉZIÁBAN!
1 hét üdülés repülővel már 32 000 Ft-tól!
A '93 év különleges ajánlata

a TÖRÖK RIVIÉRA!
Egy hét üdülés repülővel már 26 800 Ft-tól!
Nyugat-Európa legkeresettebb üdülője elsőként Magyarországon.

Az Omnibusz Utazási Irodától
Bp. V., Erzsébet tér, autóbusz-állomás, tel.: 117-2300, 117-2369
Bp. VIII., Blaha L. tér 1—3. tel.: 138-4867
Miskolc, tel.: 46-327-635, Cegléd, tel.: 53-11-672
a Pannónia Tourist Service-tól
Bp. VII., Rákóczi út 9. Tel.: 138-4225
Bp. V., Kígyó utca 4—6. Tel.: 118-3910

A VILÁGHÍRŰ NECKERMANN Utazási Iroda nyári üdülőprogramjait kínáljuk
TUNÉZIA, MALLORCA, CIPRUSRA
forintért, budapesti indulással már 32 900 Ft-tól.
Jelentkezését szívesen várjuk **a CHEMOL TRAVEL UTAZÁSI IRODÁBAN** a Neckermann belvárosi visszonteljában, Budapesten a Vörösmarty tér 2. alatt.
Telefon: 117-2266, 117-2148.
KERESSE A NECKERMANN emblémát!
Azok a kedves utasok, akik május 20-tól jelentkeznek bármely Neckermann utazásra, egy 24 kockás FUJI filmet kapnak ajándékba a **CHEMOL TRAVEL Utazási Irodától.**

MALÉV Air Tours

Kréta 64.990 Ft-tól
Korfu 29.990 Ft-tól
Mallorca 44.990 Ft-tól
Santorini 39.990 Ft-tól

1051 Budapest, Roosevelt tér 2.
Tel.: 266 66 14, 267 42 12
MALÉV vidéki kirendeltségei: Győr, Pécs, Miskolc, Debrecen, Szeged

---

TENGERPARTI NYARALÁSOK KORZIKA, OLASZORSZÁGI KÖRUTAZÁSSAL
11 nap, 24 800 Ft
június 17., június 24.
OLASZORSZÁG (Lido di Jesolo)
9 nap, 22 800 Ft
Háromcsillagos hotelban, étkezéssel, utazással együtt
június 11., június 18.
SPANYOLORSZÁG (Lloret de Mar)
10 nap, 18 900 Ft júniusban
21 900 Ft júliusban
25 900 Ft augusztusban
Utazás: nyugati típusú busszal
Elhelyezés: háromcsillagos hotelban, étkezéssel.
GÖRÖGORSZÁG (Paralia)
10 nap, 11 900 Ft júniusban
16 900 Ft júliusban és augusztusban
ISZTRIA — autóbusszal és egyénileg félpanziós étkezéssel
Autóbusz indul: június 19-én, oda-vissza út: 3500 Ft
Szálloda + étkezés: 13 900 Ft.
CSAK UTAZNI KÍVÁNÓKAT IS FELVESZÜNK!
Szállodák és apartmánlakások foglalása egész Isztriai félszigeten!
TÖRÖK RIVIÉRA repülővel:
26 900 Ft, június 17.
Busszal: 23 900 Ft, június, július, augusztus.
Előkészületben: KRÉTA, 39 800 Ft.
JELENTKEZÉS: DIONYSOS
Bp. VI., Terézkörút 35.

SINGAPORELUXUS
június 18—23.
szeptember 17—22.
138 400 Ft.
OMEGA B.T.T.Kft.
1073 Budapest, Erzsébet krt. 21.
az udvarban!
138-5412.
OIH 43/1992 BKIK tagja!

TOURS

1051 Budapest, Nádor u. 19.
Tel: 111-0061, 111-2442

A megújult **MÁVTOURS** az alábbi kedvezményes programokkal várja kedves utasait:
— **APARTMANOK JESOLÓBAN** — most még 20% kedvezménnyel, ha június 15-ig befizeti.
— **KÖRUTAZÁS TUNÉZIÁBAN** egyhetes üdüléssel 15 nap.
— Európa legszebb tavai — körutazás.
— Barangolás Bretagne-ban, az Atlanti-óceán partján — körutazás.
Várjuk érdeklődésüket vidéki és budapesti irodáinkban!!!

A TENSI TOURS RENDKÍVÜLI AJÁNLATA A TÖRÖK RIVIÉRÁN!

A június 18., 22., 25., 29-i foglalások üdülőutalványa kedvezményes áron kínálunk **KUSADASIBAN:** a lejáratban a város központjában van, a tengerre nézo szobák és apartmanokhoz uszoda, kültéri medence, kávézó, étterem, szupermarket és fodrászat található. Kiszállás a tengerre, 80 méterre a faluról.

UTAZÁS: a TENSI TOURS
Részvételi díj: 24 900 Ft/fő, mely tartalmazza a szállás, reggeli 8,05-kor, kiszállóprogramok, a repülőjegy és a transzfer költségeit.

JELENTKEZÉS: TENSI TOURS
1023 Budapest, Komjádi B. u. 1
Telefon: 115-3382, 135-6355.
Fax: 115-1426.

PANORÁMA TRAVEL
Izelítő társasutazási ajánlatainkból:
LONDON—WINDSOR—OXFORD: 7 nap, autóbusszal 29 900 Ft/fő.
ANGLIA—SKÓCIA: 12 nap, autóbusszal 77 000 Ft/fő. DÁNIA—SVÉDORSZÁG: 9 nap, autóbusszal 48 900 Ft/fő.
EGYIPTOM—IZRAEL:
16 nap, repülőgéppel és autóbusszal 135 000 Ft/fő. **Üdülés Spanyolországban:**
Salou: 10 nap, autóbusszal 20 300 Ft-tól.
Jelentkezni lehet:
1055 Budapest, Marx tér 7.
Telefon: 111-8272, 153-0103.

Atlasz

UTAZZON AZ OLASZ TENGERPARTRA LUXUSAUTÓBUSSZAL

LIGUR TENGERPART — ALASSIO
1993. július 16—25-ig
Részvételi díj: 37 000 Ft/fő

ADRIAI TENGERPART — RIMINI
1993. június 25 — július 4-ig 38 400 Ft/fő
1993. július 9.—július 18-ig 45 800 Ft/fő

SPANYOLORSZÁG — L' LORET DE MAR
Elhelyezés: 2 ágyas zuhanyozós szállodai szobákban.
Ellátás: félpanzió.
Utazás: egyénileg, vagy autóbusszal Hotel Rosa Clara: egyéni utazással 14 000 Ft/főtől
Hotel Marsol: egyéni utazással 23 900 Ft/főtől
AUTÓBUSZTRANSZFER: 11 500 Ft/fő

HA ÖN MOST JELENTKEZIK, SPANYOLORSZÁGI SZÁLLODÁS ÁRAINKBÓL 10% KEDVEZMÉNYT ADUNK!
Spanyol és olasz apartmanok széles választékával állunk rendelkezésére!

PÁRIZS — EURO DISNEY WORLD
1993. június 26.—július 1.
Utazás: luxusautóbusszal.
Elhelyezés: 2—3 ágyas zuhanyozós szobákban.
Ellátás: reggeli
Részvételi díj: 23 200 Ft/fő.
FORTUNA ÉS SZUPERFORTUNA AJÁNLATAINK A NECKERMANN-NAL
Repülővel, budapesti indulással
Neckermann Utazás

CIPRUS—TUNÉZIA—MALLORCA
hosszabbítás lehetséges.

JELENTKEZÉS ÉS FELVILÁGOSÍTÁS:
Atlasz Utazási és Ker. Kft.,
1072 Bp., Nagyatáda u. 7. I. em.
Telefon: 269-8460, 269-6461
Fax: 269-6461

Speed TRAVEL

SICILIA ..... oh, Sì!!!
SPEED TRAVEL ..... oh, Well!!!

ANTILLÁK—New Orleans—Orlando—Miami Beach—Georgetown/Kajmán-szigetek
repülőjegy, szállás, programok, magyar nyelvű idegenvezető
Ind. időpont: 1993. május 28.
részvételi díj: 106 500 Ft-tól

ALOHA TURA—New York—Washington D.C.—San Francisco—Los Angeles—Hawaii—Las Vegas—Grand Canyon
repülőjegy, szállás, városnéző programok, magyar nyelvű idegenvezető
ind. időpontok: máj. 2., jún. 4.
részvételi díj: 290 000 Ft-tól

KELETI PART—Boston—Montreal—Ottawa—Toronto—Niagara—New York
repülőjegy, szállás, városnéző programok, magyar nyelvű idegenvezető
ind. időpont: jún. 5. részvételi díj: 115 950 Ft.
Jelentkezni lehet: 1053 Budapest, Kecskeméti u. 4. Tel.: 117-4005
9022 Győr, Pálffy u. 1. Tel.: 96-312-840.

Bajor Imre

AMERIKA, AMERIKA

FLY AND DRIVE programok „Repülj és vezess"
9 nap NEW YORK + WASHINGTON
71—79 000 Ft.
13 nap NEW YORK + NIAGARA FALLS + WASHINGTON
79—99 000 Ft
12 nap NEW YORK + SAN FRANCISCO + LOS ANGELES
99—118 000 Ft
16 nap SAN FRANCISCO + LOS ANGELES + ORLANDO + MIAMI BEACH 99—125 000 Ft.
9 nap FLORIDA Orlando + Miami Beach 71—79 000 Ft
16 nap FLORIDA Orlando + Miami Beach 81—99 000 Ft
19 nap NEW YORK + SAN FRANCISCO + LOS ANGELES + ORLANDO + MIAMI BEACH 118—144 000 Ft
16 nap **„THE BEST OF THE WEST"** Los Angeles + San Diego + Las Vegas + San Francisco 99—125 000 Ft.
A **„Fly and Drive"** utazások ára tartalmazza a repülőjegy árát a teljes útvonalon a **DELTA AIR LINES** Budapestről induló járataival, belvárosi és tengerparti szállodai elhelyezést, és New York kivételével mindenütt egy légkondicionált Rent A Car Chevrolet bérautót is korlátlan kilométer-használattal. A Mercator Travel irodájában Észak-Amerika 200 városába válthat kedvezményes árú repülőjegyet. 400 városban kínálunk 50% kedvezménnyel hotelszobát 1—4 fő részére és a Rent A Car bérautót már heti 5500 Ft-tól.
Kedvezményes retúr repülőjegyek Európába: Frankfurt, Amszterdam 19 500 Ft. Színes útleírásokat, legfrissebb ajánlatainkat folyamatosan megtalálja a kéthetente megjelenő AKTUÁLL magazinban.
Keresse az újságárusoknál!
MERCATOR TRAVEL Utazási Iroda, nyitva hétköznap 10—18 és szombaton 10—13 óra között.
1065 Budapest,
Bajcsy-Zs. u. 65. I. em. 5.
Tel.: 269-4395,
fax: 269-4396.

KASTÉLYOK KÖRNYÉKÉN, GLECCSEREK TÁJÁN, HEGYITAVAK PARTJÁN AZ ALPESI MESE VÁR
csak 6485 forint, személyenként és hetente
MÜNCHEN—SALZBURG—BERCHTESGADEN—KUFSTEIN—INNSBRUCK BAD REICHENHALL, GARMISCH-PARTENKIRCHEN ÉS SALZKAMMERGUT közelében.
4 személyes 8 napos autóbusszos, vagy egyéni autós utazás vagy nyaralás MINDEN HÉTEN EGÉSZ ÉVBEN szombatról szombatig.

SPÓROLJON A LEGTERMÉSZETESEBBEN. A TERMÉSZET LEGLÁGYABB ÖLÉN LAKÓCOCSIKBAN.
Jelentkezés az egész országban az EXPRESS UTAZÁSI IRODÁKBAN. Telefon: 112-4205 vagy a MOTEAM-nál 252-9922.

KULT-TURIST
bejegyzett utazási iroda ajánlatai
OIH: R-160/1992.
Nyelvtanfolyamok Angliában, garantált hatásfokkal minden nyelvi szinten.
Exkluzív nyaralás a francia rivíérán repülőgéppel 75 000 Ft.
Felejthetetlen nappalok és éjszakák a francia rivíérán autóbusszal
23 500—26 500 Ft.
Gyermekkedvezmény!
KULT-TURIST:
1055 Budapest, Stollár B. u. 3/b.
Telefon: 112-6180, 269-1221.

COLOSSUS TRAVEL

A NYÁR SLÁGERE A COLOSSUSNÁL!
Kréta különrepülőgéppel — szuperkedvezménnyel!
A június 13. és 20. indulások 10% kedvezménnyel!
Árak/fő/hét — helyi transzferrel és utaskísérővel.
Analpsis/apartmanok, önellátás, 27 000 Ft-tól
Amoudara/szállodák, FP, 33 750 Ft-tól
Hersonisos/szállodák, FP, 36 450 Ft-tól
Agios Nicolaos/szállodák, FP, 48 420 Ft-tól
Agia Galini/szállodák, FP, 23 220 Ft-tól
(transzfer és kísérő nélkül)
COLOSSUS Travel —
a görög utak specialistája!
1051 Bp. Arany János 16.
Tel.: 131-9596, 111-7049,
fax: 131-6976.

OLASZORSZÁGI NYARALÁS AZ ADRIAI- ÉS LIGUR TENGERPARTON, SZICILIÁN apartmanokban
20 200 Ft-tól/AP./hét.
TENGERPARTI KÉTCSILLAGOS SZÁLLODA
RIMINIBEN 15 300 Ft/fő/hét félpanzióval!!!
Egyéni szállástoglalás
RÓMA, FIRENZE környékén.
AVENTÚRA SPANYOL MAGYAR UTAZÁSI IRODA.
Budapest V., Károlyi M. u. 14/b.
(bejárat a Ferenczy u. felől)
Telefon: 117-0923, 117-4479.

VÁLLALKOZÓK FIGYELEM!
Hivatalos és szakmai utazásának szervezését bízza szakemberekre a „F.Á.K." országaiba is azonnal.
Szállást, repülőt, vonatot, belföldi csatlakozást, tolmácsot megrendelheti az
ATTILA TOURS Utazási Irodában
1114 Budapest,
Kosztolányi D. tér 10.
Telefon: 166-8777.

Tengerparti üdülési ajánlataink:

ROYAL TRAVEL
Tel.: 111-5438
Bp. V. Szt. István krt. 11.

Görögország: apartmanokban 3600 Ft/főtől + utazás
Spanyolország: szállodában 5100 Ft-tól + utazás
Tunézia: repülővel, szállodában, félpanzióval 37 200 Ft/főtől
Tunézia: körutazás 59 800 Ft-tól
Korfu: szállodában, félpanzióval egyénileg, busszal, repülővel 16 500 Ft/főtől
Városlátogatásaink:
Isztambul, 8500 Ft/fő 3 naponként
Velence (Trieszt) 2200 Ft/fő csütörtökön
Bécs 990 Ft/fő csütörtökön
München 3200 Ft/fő vasárnap
Trieszt 2200 Ft/fő hétfő.

Szépségszalont vagy beauty-farmot épít? Forduljon szakemberekhez!

A
HEITLAND/PETRE INTERNATIONAL GmbH.
MAGYARORSZÁG
vállalja szépségszalonok és beauty-farmok tervezését, felszerelését, kezelőanyag ellátását, managementjét.
Németország egyik legnagyobb professzionális kozmetikai cége több évtizedes szaktudással és tapasztalattal áll az Ön rendelkezésére.
Címünk: 1133 Budapest, Pozsonyi út 46.
Telefon/Fax: (1) 129-4298

GeBIT Special

1088 Budapest, Múzeum u. 7.
Tel./fax: 118-1480, 138-4050
OIH-eng. sz.: 443/92.

Fiatal, jól szituált, OIH-engedéllyel rendelkező utazási iroda utazás céljából olyan társakat keres, akik kalandra vágynak és a luxusszállodák helyett beérik a szerény, de annál izgalmasabb guruló szállodával.
Kölcsönös megállapodás esetén a világ 142 országába juthat el
a Rotel-Tours-szal.
„KALANDOROK SE KÍMÉLJENEK" jeligére várjuk jelentkezésüket irodánkban.

REPÜLŐGÉPES VÁROSLÁTOGATÁSOK
5 nap (4 teljes), városszéleni, belvárosi 2 csillagos szállodában, reggelivel, fakultatív programokkal

London	június 18-22,	július 16-20	39.900,-
Róma	június 18-22,	július 16-20	39.900,-
Párizs	június 4-8,	július 2-6	42.900,-
Amszterdam	július 2-6,	aug. 13-17	42.900,-
Koppenhága	július 9-13,	aug. 20-24	44.900,-

Panda Travel
1042 Bp. István út 17-19. Tel/Fax:169-0788
MUISZ-BKIK-OIH Eng.: R-0098-92

DÉLIBÁB UTAZÁSI IRODA
Debrecen, Piac u. 22.

50%
befizetése mellett 6 havi **RÉSZLETFIZETÉSRE** postai úton is értékesítjük **DÉLSPANYOL utunkat** luxusbusszal vagy repülővel 2—4—6 fős apartmanokban, közvetlenül a tengerparton fél vagy teljes panzióval is, Velence, monte Carlói városnézéssel, cannesi fürdőzéssel.
16 nap V. 8-tól 14 900—20 900,
15 nap VI. 3-tól 18 900—24 900,
11 nap VI. 18.—VIII. 31., 20 900-tól,
19 nap VI. 18.—VIII. 31., 33 500-tól.
Repülővel 8 nap 35 900-tól.
15 nap 45 900-tól.
DÉLIBÁB UTAZÁSI IRODA,
4024 Debrecen, Piac u. 22.
Telefon/fax: 52-17-497, 46-911.

OLCSÓ NYARALÁS
a szomszédban
A **csehországi Fehér-Kárpátokban,** fenyveserdőben tó mellett épült szállodában zuhanyozó/WC-s vagy mosdós szobákban, napi 4-szeri étkezéssel, csak 6 800—7 500 Ft/fő/hét
Turnusok: folyamatosan szombattól péntekig.
Közlekedés egyénileg
Jelentkezés: HÁROM CÉDRUS Kft.
1135 Budapest, Béke u. 26.
Tel./Fax: 120-9224.

---

omnibusz UTAZÁSI IRODA

Megnyílt az UTAZÁSI BÖNGÉSZŐ
Last Minute utak, repülő- és autóbuszjegyek értékesítése,
10—40% árkedvezménnyel.
Egyedülálló kínálat a legnagyobb utazási irodák választékából.
Bp., Blaha Lujza tér 3.
Telefon: 138-4867.

SZUPERKEDVEZMÉNY AZ ADRIAI-TENGERPARTJÁN!
Elhelyezés 4 személyes lakókonténerben — önellátással —, luxuskörülmények között Selcén, I. osztályú kempingben.
Díja: 150 000 Ft lakókonténer/szezon.
Egy főre vetítve 3500 Ft/fő/hét éjszaka.
Várjuk utazási irodák, vállalkozások, vállalatok jelentkezését.
Részletes felvilágosítás:
ALFÖLD TOURS
6724 Szeged,
Bakay N. u. 48.
Tel.: (62) 311-794,
fax: (62) 311-783

Ugye Ön már eltervezte családja idei nyaralását? Lehet, hogy már be is fizette a részvételi díjat?

Akkor elutazása előtt tényleg nincs más dolga, mint gondoskodni otthona, értékei biztonságáról! Már havi 1000 Ft-ért bekapcsolódhat a

TeleYard

elektronikus vagyonvédelmi távfelügyelet szolgáltatásaiba!

És ne feledje!
Budapest egyes kerületeiben exkluzív különszolgáltatás, a **TeleGard** is igénybe vehető.
EGY PERCRE SE HAGYJA ÉRTÉKEIT FELÜGYELET NÉLKÜL!

SECURET — A BIZTONSÁG IDEI SZPONZORA
Ügyfélszolgálat: 1126 Budapest, Kiss J. altb. u. 26.
Telefon: 156-5060, 156-7402. Telefax: 156-5691

Baedeker MALÉV Utitárs Klub

LÉPJEN BE ÖN IS TAGJAINK SORÁBA!

Nemcsak tetemes kedvezménnyel juthat a legkiválóbb magyar kiadású Baedeker-útikönyvek birtokába, de sorsolásainkon **MALÉV Air Tours-utakat** és **MALÉV repülőjegyeket** is nyerhet

Jelentkezési lap:

1399 Budapest, Pf. 701/366

Kérem, küldjék el címemre a klub sorszámozott tagsági igazolványát a kuponfüzettel és a kedvezmények részletes felsorolásával:

Név: .....

Cím: .....

A MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTÉRIUM
ÉS A MŰCSARNOK
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT

B A L Á Z S I R É N

TEXTILMŰVEINEK RETROSPEKTÍV KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITÓ: 1993. MÁJUS 18-ÁN, KEDDEN 17 ÓRAKOR

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:
DVORSZKY HEDVIG
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

ERNST MÚZEUM
BUDAPEST, VI. NAGYMEZŐ UTCA 8.
A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ. 1993. JÚNIUS 13-IG
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10-18 ÓRÁIG

VIGADÓ GALÉRIA

L::&;OKT; _;
1994.október 8.
Megnyitja Fitz Péter

SZÍN-FOLT

INSPIRÁCIÓK

PATCHWORK

TECHNIKÁRA

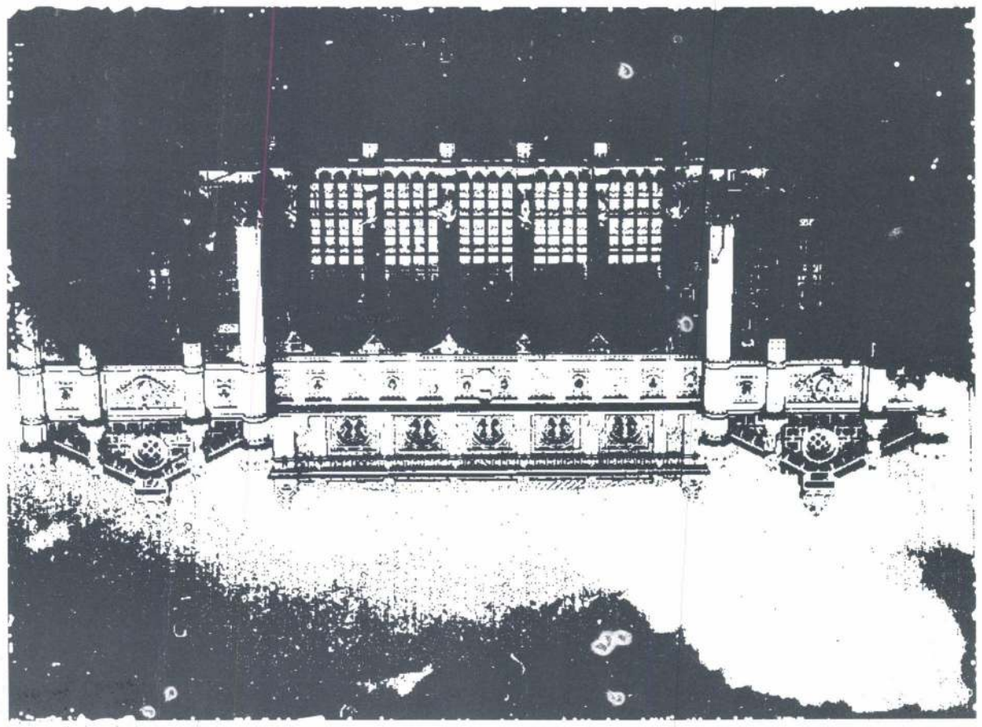
1994. OKTÓBER 8-16.

Tisztelettel meghívjuk
az 1994. október 8-án 18 órakor
kezdődő megnyitóra.
A kiállítást megnyitja:

Fitz Péter

művészettörténész

Magyar Alkotóművészeti
Közalapítvány
Vigadó Galéria

DÍJ HITELESÍTVE
BUDAPEST 5.
1365

Kiállító művészek:

Balázs Irén, 1026 Budapest, Rügy u. 5.
Bonin Katalin, 1022 Budapest, Lóczy u. 6.
Bolányi Anna, 4024 Debrecen, Batthyány u. 11/c
Kass Eszter, 1125 Budapest, Kútvölgyi út 24/b
Kelemen Kata, 1054 Budapest, Szemere u. 9.
Lévai Ótra, 1098 Budapest, Csengettyű u. 21.
Molnár Zsuzsa, 1035 Budapest, Benedek Elek u. 12.
Pauli Anna, 2000 Szentendre, Bukkos part 68.
Regős Anna, 2000 Szentendre, Bogdányi út 14.
Rotter Antónia, 1124 Budapest, Jas Gerében u. 25.
Sárváry Katalin, 1022 Budapest, Lepke u. 35.
Soványadi Valéria, 1028 Budapest, Kossuth L. u. 14.
Szabó Éva, 1024 Budapest, Budaq L. u. 5/c
Szekely Kati, 1024 Budapest, Keleti Károly u. 33. I.3.
Szelesi Judit, 1111 Budapest, Budafoki út 13.
Szilasi Anna, 1037 Budapest, Kiráglylaki lejtő 7.
Szilvitzky Margit, 1136 Budapest, Pannonia u. 18.
Toth Livia, 2112 Veresegyház, Csokonai u. 55.

Timár Árpád
művészettörténész részére

Budapest
Ilkő út 119. IV. 165.
1181

1 X k

ket az írásokat (máshol is felbukkan ez a téma) a kritika, az olvasóközönség?

— 1978-ban itthon még ellenforradalomnak minősült ez az esemény, ezért nem lehetett bemutatni. A nyugati visszhanghoz egyetlen adalék: Cs. Szabó László felhívott telefonon: „Tegnap megkaptam a regényed, egész éjjel olvastam, végigsírtam." Ezt a mondatot mindennél többre becsülöm. Igaz, a kisregény mindössze 88 oldal, de nem feltétlenül a terjedelem adja meg a minőséget. Ezeket az eseményeket valóban átéltem, ettől hiteles ez a mű.

— Az 56-os események, a kivándorlás, az ottani egzisztencia megteremtése sok izgalmat, kalandot hozott az életében. Nem járt ez azzal a veszéllyel, hogy a könnyű sodrás irányában letér a lektűr felé? Hogy a sztori eluralja az írást?

— Azt hiszem, életemnek csak egyetlen pontján fenyegetett ez a veszély. Volt egy évem, amikor egy állást otthagytam, és kaptam egy ösztöndíjat, hogy áthidaljam a másik állás felé vezető időszakot. Abban az időben Tábori Pállal antológiákat szerkesztettünk. Ő nagyon jó angol bestseller-író volt, írt filmeket is, és néhány valóban irodalmi rangú könyvet is, de életművének, amely több mint száz kötet, nyolcvan százaléka bestseller volt. Rá akart venni, hogy én is írjak ilyeneket. Egy dolognak neki is vágtam, de rájöttem arra, hogy én képtelen vagyok érdekes történeteket futószalagon gyártani. Végül is én vagyok saját műveim első olvasója, és engem kell, hogy boldoggá tegyenek ezek az írások. És a lektűr nem tesz boldoggá. Egy rendes polgári foglalkozás kell ahhoz, hogy az élet sodrásában rá ne kényszerüljek arra, hogy azt kelljen megírnom, amiért fizetnek, és nem azt, amit szeretek. Most például egy angol kiadó megbízásából egy József Attila-könyvet írok angolul.

— A könyvtári munka mellett a fordítás is csupán kenyérkereset? Az Amonnan *című kötet előszavában egy aggály így szól: „Idekint elveszel a bábeli* nyelvtelenségben." *Mire az író így válaszolt: „*A Hét Évszázad Magyar Versei. *Azokat fordítom majd angolra. Megőriznek majd, hidd el, mint az imák."*

— Minden magyarázat csak része a teljes igazságnak. Mert mire volt jó nekem a *Hét évszázad* verseinek lefordítása? Bár létrehoztam, nem jelent meg, az Akadémián van az egész anyag, mind a nyolc kötet. Annak, hogy az ember fordítson, az egyik célja az, hogy az értékeket, amelyek számára belső értékek, biztosítsa egy örök életre. De az is nagy hajtóerő volt bennem, hogy ezeket az értékeket átadjam az angol nyelvű világnak. Ez rendkívül hálátlan feladat, mert képtelenség tökéletes megoldásokat létrehozni, és mert nagyon rosszul fizetik. De mégis hálás feladat, mert a fordítás során az ember megtartja magyar nyelvi biztonságát, és olyan angol szókincsre tesz szert, amire társai aligha.

— Hogy lehet angolul visszaadni az Ómagyar Mária-siralmat*?*

— Ennek fordítása UNESCO-díjat nyert. Ketten csináltuk egy angol nyelvzseni barátommal, aki mindössze huszonegy éves volt, és tizenkettedik nyelvként tökéletesen megtanult magyarul. Szert tett egy kétezer kötetes magyar gyűjteményre. Mire a kötetünk megjelent, ő már nem volt az élők sorában, egyszer beevezett a tengerbe, és eltűnt. Most már harmincöt kötetem jelent meg, ebből tizenhét angol, tizennyolc magyar nyelvű. Hogy ezt meg tudtam csinálni, a *Hét évszázad*nak köszönhetem.

— És milyen szándék hívta életre a walesi nyelven megjelent kötetét?

— A *Gemau Hungaria*, azaz *Magyar kincsek* 1962-ben jelent meg, ez volt az első nyomtatásban megjelent művem. Én négy évig Walesben éltem, de nem tudtam elég jól walesiül. A Walesi Filológiai Társaság titkára kezdeményezésére, közösen mégis lefordítottuk az angol nyelv közvetítésével a magyar irodalom klasszikus novelláit. Tíz írótól: Jókaitól, Mikszáthtól, Tömörkénytől, Krúdytól, Mórától, Karinthytól, Babitstól, Kosztolányitól, Móricztól és Dérytől fordítottunk egy-egy művet. Ott kitűnő volt a fogadtatás, itthon a Nagyvilágban Gyergyai Albert, egykori tanárom írt róla hat-hét sort. Ez volt a második magyar témájú könyv ezen a nyelven, az elsőt 1854-ben egy báró írta Kossuth Lajos életéről.

— Az Árapály *című, Dunáról szóló regénye előszavában Homo Danubiusnak nevezi önmagát. Csupán a természetszeretet fejeződik ki ebben?*

— Nem. Ez a könyv egy trilógia első darabja. A második harmada — a *Pezsdülés* — is elkészült, a harmadik, a *Forrás*, csak vázlatokban van meg. A három együtt fogja megmagyarázni, hogy én milyen értelemben gondolom magam szellemileg és testileg Homo Danubiusnak. A Dunához való kötődésem mindig rettenetesen erős volt. Mégis dél-amerikai kalandozásaim után lett belőle irodalom. Az, hogy feltérképezzem a földrész nagy folyóit, hatalmas erőfeszítést kívánt, meg kellett tanulnom átvészelni például a nagy meleget. A Dunán elengedhetem magam. Teljesen ismertem a vizet, a tájat, az embereket, és nem érhetnek olyan meglepetések, amire ne lennék valamilyen módon belsőleg is felkészülve. A fogantatásom színhelye is ez. 1972-ben jöttem rá, hogy ez az én folyóm. Belül mindig is tudtam ezt, de most már irodalmilag is tudatosodott. Akkor elhatároztam, hogy összegyűjtök róla mindent, amit csak tudok.

— Ez a trilógia regényfolyam vagy folyamregény?

— A válaszhoz meg kell magyarázni ezt a két fogalmat. A regényfolyam kötetről kötetre haladó történet, ami lehetőleg egy család, egy ország viszonylatában kiszélesedik, elmélyül. A folyamregény témája is egy folyamat, de a lényege nem ez, hanem az, hogy többféle regénytípust magába foglal.

— Tehát egy folyó családregényének is lehetne nevezni?

— Igen. Mint ahogyan egy nagy folyó magába gyűjti a mellékfolyókat, ez is magába kell, hogy gyűjtse a meglévő regénytípusokat. Egyes fejezetei olyanok legyenek, mint ahogy Joyce, mások mint ahogy Proust írta a regényeit, vagy anekdotikusak, mint Mikszáthé, lírikusak, mint Krúdyé, esetleg áttetszően világosak, mint Tolsztoj művei.

És persze íródjanak olyan világlátással, mint Kabdebó Tamásé.

— Tehát ez a folyamregény nem olyasféle kultúrtörténeti mű, mint Claudio Magris Dunáról szóló könyve?

— A Magrisé esszéregény. Ő kitalált dolgokat, amiket nem tudott megélni. Figurákat is, mint például Anka néni Jugoszláviában. De a magyarországi részlete rossz és hamis. Rengeteg kultúrtörténeti anyagot összehozott, de nem ez a lényeg. Nálam csak a szereplők háttereként szerepel a kultúrtörténet. Ha én előszedem Szendrő József nevű hősömet, akinek van egy német dédnagyanyja, az azért van, mert visszaugorva 1848-ba, megláthatja az olvasó a szabadságharcot német szemmel. Nem arról van szó, hogy összehordjam és fitogtassam a tudásomat, mert akkor történelemkönyvet írnék.

— Baja Ithakát is jelenti az Írországban élő Odisszeusznak?

— Igen is és nem is. Feltétlenül ez a legfontosabb gócpont. Én azt mondanám, ilyen szempontból az egész Duna Ithaka számomra.

— Az írországi könyvtár magányából viszszatekintve érez-e nosztalgiát az „odisszeuszi évek" után?

— Írország valóban magány, itt nincs magyar közösség, csupán egy ultipartira való társaság. Ez az elszigeteltség enyhült az *Írország két arca* című útikönyvem megjelenése után. Havonta egyszer vagy kétszer vannak magyar látogatóim.

— A magány, az elszigeteltség ihlette a Holdországi leveleket *is?*

— Akkor vetődött fel bennem az ötlet, amikor a Hold felé tekintgetett a Szovjetunió és az Egyesült Államok is. Néhány hónappal az első emberpár felküldése előtt már arról beszéltek az amerikaiak, hogy ha feljutnak a Holdra, kitűzik az amerikai zászlót. Én akkor levelet írtam a londoni Times-ba, amely a világ egyik legbefolyásosabb lapja, és elmondtam, hogy ha már kitűznek egy zászlót, az az egész emberiséget képviselje, hiszen az igaz, hogy az amerikaiak pénzén, de az egész világ eszén juthat csak fel az ember a Holdra. Felsoroltam azokat a Hold-kutatókat, akiknek a vállán álltak az amerikaiak. Ennek a levélnek aztán nagy visszhangja lett, egész vitalavinát indított el. Eredményeképpen valóban fölvitték az Egyesült Nemzetek zászlaját.

— De a mikesi formát nem ez a levél sugallta?

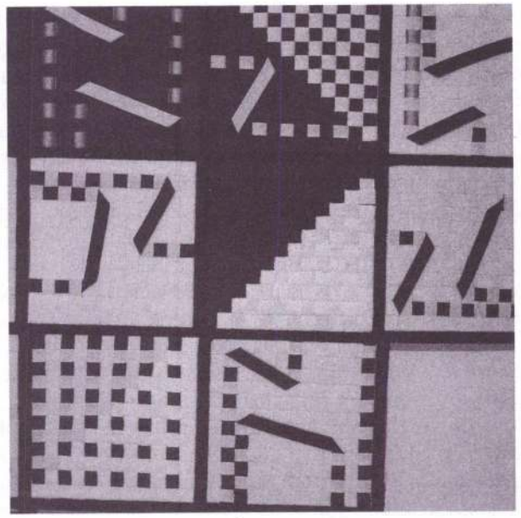
— Nem, hanem az elszigeteltség, hiszen abban az időben engem nem engedtek haza Magyarországra.

— Abogyan írta az egyik „levélben": „Ex Luna nulla redemptio." A túlnyomórészt prózai megnyilvánulások mellett azonban születnek versek is időnként. Mi ihleti ilyenkor a költőt?

— Én alapvetően epikus alkat vagyok. De vannak helyzetek, amikor az idő rövidsége miatt — vagy mert tömörséget kíván valami, vagy mert olyan asszociációk jutnak eszembe —, nem fér bele a mondanivaló a prózába. Vas Istvánnál például ez fordítva van. Én a verseimet a regényprózám margójára írom. Az is igaz, hogy sok versem a regénygondolatnak szerves része.

— Például az Amonnan...*-ban lévő kisregény* Hogy mitévő? *című novellájában is keveredik a kétfajta megnyilatkozás.*

— Lehetséges, hogy ha én íróilag egynyelvű lennék, egységes életművet írnék. De nekem minden verseskötetem kétgyökerű. Olyan ez, mint egy tó, amelynek mélyéből liliomok nőnek. Ugyanakkor sás és nád is. Ezek a gyökerek a tó mélyén összefonódnak.

Balázs Irén: Átfedések (részlet)

BÉRES ATTILA

Októberi találkozás

Október volt, súlyos felhők lógtak a háztetőkre. Egy furcsa görbe utcán járt kigombolt ballonkabátban, a pergő vakolat a gyerekkort idézte vagy még régebbi időket. Valami címet keresett hivatalos ügyben, és két megállóval később szállt le; most csodálkozva nézte a várost, amelyben születése óta él. Már tavasz óta sűrűn gondolt rá, hogy ki kellene mennie a temetőbe, a sírhoz, amelyben szerettei nyugszanak.

Reggel borotválkozás közben megvágta magát, olyan mélyen, hogy muszáj volt leragasztani. A seb húzódott a tapasz alatt, és ez eszébe juttatta, hogy milyen nehezen viseli el mostanában a reggeleket. Amikor szembe kell néznie az arccal, amely egyre kevésbé hasonlít arra, akit olyan régóta és meghitten önmagaként ismer.

Ez az újabb arc puhul, reggelre mindig törődött, ráncok, idegen gödrök és duzzanatok telepednek rá az éjszaka folyamán. Ezért gyorsan borotvakrémet ken magára és kapkodva pamacsolni kezd. Amikor pedig a fehér hab belepte már az arcot, a hab felett apja szeme néz rá vissza a tükörből.

A görbe utca egy kis térre futott ki, lekopott cégtáblák, szabó, órás, rádiós. Mindhárom bolt kirakatában több éves por, az ajtókon rács. Minden szakmába vágó javítást vállalok. Az ipar szünetel. Kész munkák átvehetők a földszint kettőben, csak nappal!!! — Micsoda forgalom lehetett itt...

A bezárt üzletek mellett egy étkezdét talált. Kihajtott ajtajára krétával felírva a napi étlap. Még soha nem evett kifőzdében. Házasember otthon eszik, nagy ritkán vendéglőben. Továbbá kételkedett az ilyen helyek tisztaságában. De nyolc éve, anyja halála óta nem evett székelykáposztát. Kockás viaszosvászon terítők, recsegő szék, és a pult mögött félvak öregasszony foltos kötényben. Majdnem visszafordult, de aztán mégsem.

Étteremben soha nem kapna székelykáposztát, levesesen, sok hússal, kenyérrel, mélytányérból, kanállal. Amikor kanalazás közben felnézett egy pillanatra, a félvak öregasszony ott ült a pult túloldalán, éppen szemben vele, egy darab kenyeret rágcsált lassan, és azt kérdezte: ne melegítsem meg mégis inkább egy kicsit? Ő a fejét rázta, pedig a káposzta már tényleg kihűlt, de kenyeret harapott hozzá, és nem hagyott a tányérban maradékot.

Az apja is a húst szerette. Úgy halt meg, büszkén, az elfekvőben összeszorította fogatlan száját a pépek és kásák elől. Egyszer vitt neki húst, de az öreg fogsora elkeveredett valahogy. Úgyis csak felsebezné vele az ínyét. Amikor még beszélgettek, megkérdezte tőle: „Mért nem eszel?" „Mert itt tejjel főznek." „Mért hagytad, hogy kivegyék a fogadat?" „Megy össze a fejem, hozz egy új fogsort legközelebb. Egy kisebbet."

Ő van legfölül, urnában. Volt élő gyermeke, de végül is egy magatehetetlen embert nem tud otthon ápolni az, aki nappal dolgozik, és nincs annyi pénze, hogy megvásárolja a gondozást. Ki tudja, én hol végzem és hogyan? Lehet, hogy magam is elfekvőbe kerülök, beesett szájjal, fogatlanul, naphosszat a plafont nézve. Várva, hogy jön egy látogató, egy ápoló vagy egy betegtárs vagy valami. A végét az ember nem ismerheti; ha ismerné, milyen rettenetes volna az a felesleges igyekezet, amivel megpróbálná elkerülni?

Volt a bátyjáról egy fénykép, hajó orrában áll, a zászlórúdba kapaszkodik, leng a zászló, a fiatal, egyenruhás férfi mosolyogva előre mutat. Akkoriban három szerelmes nő is várta, hogy őnála találja meg a végső kikötőt. A bátyja szerencsétlenül és nyomorultul halt meg, magányosan és vérben egy lakótelepi egyszobás lakás betonfalai között, az ereit nyiszálta fel, de esendő volt és erőtlen hozzá, a nyomokból ítélve tökéletlen munkája nagy szenvedést hozott rá, halála nem váltotta meg kiürült életét és a családja, főleg anyja elleni vétkeit. Ő van középen, egyszerű, dísztelen urnában.

Amikor őt temették, a sírköves segédje, akinek kötelessége volt a már meglévő sírkőbe bevésni és arannyal ráfesteni az elhunyt nevét, az

a fiatalember felelőtlenül napokra berúgott valahol. Így percekkel a temetés előtt derült ki, hogy ott áll még a sírkő kifordítva, mint a halott utolsó tréfája vagy valami kegyetlen, pogány szertartás emléke, rejtélyes dolmen, üzenet, őscsillagászati kellék, kultikus kő, sátáni oltár, egy szerencsétlen, kifordult lélek utólagos hitvallása az ördögnek.

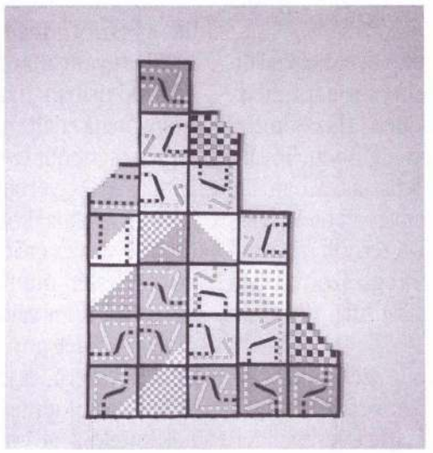
Zengett a temetőiroda, az ijedt, hivatásából fakadóan hajlongó és suttogó asszony, a temető vezetőnője mindent megígért: a sírkövet azonnal visszafordítják, a felirat holnapra kész lesz, senkinek nem érdeke a botrány. A temetésen kevesen voltak, öten mindössze. Furcsa látvány egy pap, az örökkévalóság katonája, amikor az óráját nézi a temetőben. A szertartás után a bátyja volt főnöke, aki eljött és egy marék földet szórt a betemetett urnára, bizonyos leltárba vett munkaruhák után érdeklődött diszkréten, ugye megérti. Hogyne, mondta ő, megértem, de hát egy hétig feküdt ott a bezárt lakásban augusztusban, minden ruhaneműt el kellett vitetni. Persze, de a leltár. Igen, hát bízzunk istenben, az lesz a legjobb.

Legalul pedig, koporsóban, az anyja, akit szeretett, aki szívbeteg volt, aki először ment el. Vele napokig bolyongott a hullaszállító — mivel nem tudták eldönteni, hogy legyen-e törvényszéki boncolás vagy sem, egyik intézetben sem fogadták be, mert a halotti bizonyítvány rubrikáiban járatlan körzeti orvos bizonyos rovatokat ötletszerűen töltött ki. A temetésen anyjának húga sikoltozva sírt, kis híján megakasztva a szertartást. Lehet-e elrendelést gondolni a dolgok földi menetébe?

Hirtelen elhatározással, hivatalos dolgát hanyagolva, most rögtön elindult a temetőbe: másképp sose jut el, gondolta. Háromszor kellett átszállni, és utazás közben azt fontolgatta, vegyen-e virágot és milyet; végül nem vett, hanem majd előbb rendberakja a sírt.

A sírkő megkopott, nedves falevél és a szél koszos hordaléka lepte a fedlapot, a virágtartót eltörte az előző téli fagy, a felirat aranyszíne a testvér nevéből kipergett, csakúgy, mint személye a hajdani cimborák emlékezetéből. A gaz combig ért, puszta kézzel esett neki, de a szívós, vad növényzet ellenállt. Amit lehetett, gyökerestül tépkedett ki, a nagyobbakat azonban hiába cibálta, beleizzadt a hiábavaló küszködésbe; mégis dühödten folytatta, guggolva, aztán megint hajlongva, mígnem egyszerre csak valami nedves, sikamlós, undorító dolgot markolt meg, ami nyálkásan szétmálott az ujjai között. Fekete gombák fürtjei nőttek ki a földből és húzódtak meg a fű tövében. Ezekbe markolt bele, de hát micsoda gomba ez, ilyet még nem is látott, bűzlött tőle a keze, ez valami üzenet? Szemrehányás? Az anyjáé? A testvér gyűlöletének virága? Vagy apja áll bosszút az elfekvőbeli tejes pépekért? Vagy micsoda erők figyelmeztetik így az élők kötelességére?

A csaphoz rohant, hosszan sikálta a kezét a durván fröcskölő hideg víz alatt, de a gomba szagától nem szabadult meg. Végre pár lépéssel arrébb egy vékony nyárfa szúrós törzsébe kapaszkodva, az elfáradt virágok és rozsdás vázú koszorúmaradványok romló kupaca mellett görcsösen hányni kezdett. De hát miért, miért nem nyugszanak békében, gondolta kétségbeesve, hiszen szerettem őket.

Balázs Irén: Átfedések (tűzött—varrott szalagok)

A BÉKÉS MEGYEI MÚZEUMOK IGAZGATÓSÁGA

TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT

B A L Á Z S I R É N

TEXTILMŰVEI KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

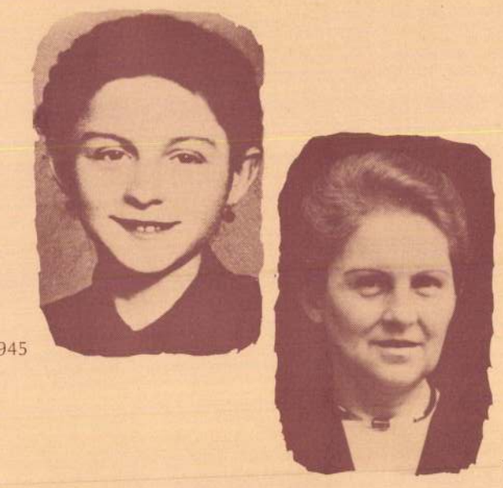
1995. JÚNIUS 23-ÁN, PÉNTEKEN 15 ÓRÁRA

A MUNKÁCSY MIHÁLY MÚZEUMBA
(BÉKÉSCSABA, SZÉCHENYI U. 9.).

A TÁRLAT MEGTEKINTHETŐ:
1995. AUGUSZTUS 6-IG, HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10–18. ÓRÁIG

1953

1945

1995

BALÁZS IRÉN

Született: 1935-ben Ókígyóson, azaz a mai Szabadkígyóson, ahol elemi iskoláit is végezte. Középiskolába Békéscsabára, a Lorántffy Zsuzsanna Leánygimnáziumba járt. Közben Mokos József festőművész szakkörében rajzot tanult. 1953–58-ban Budapesten, a Magyar Iparművészeti Főiskola hallgatójaként, díszítőfestő szakon szerzett diplomát. 1958-tól tagja volt a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának és képeket festett. 1968-tól kezd textillel foglalkozni. 1978-tól tagja a Magyar Képzőművészek Szövetségének.

Díjak, kitüntetések: „A népművészet szellemében" című kiállítás díja (1977. Kecskemét), „A III. Nemzetközi Iparművészeti Quadriennálé" Oklevél (1982. Erfurt), I. Nemzetközi Minta-Triennálé 3. díj (1988. Budapest), Ferenczy Noémi-díj (1992.), A Magyar Köztársaság Érdemrendjének Kiskeresztje kitüntetés (1994.).

18 önálló kiállítása volt (1973–95.) itthon és külföldön, köztük Budapesten, Berlinben, Párizsban, Düsseldorfban, Békéscsabán... Részt vett több mint száz hazai és nemzetközi csoportos kiállításon 1972–95 között, például a Szombathelyi Textil Biennálén tíz alkalommal, az Erfurti Quadriennálén (D) kétszer, a Lodzi Textil Triennálén (PL) kétszer, a Pittsburghi Fiber Art Biennálén (USA) kétszer, továbbá a X. Biennálén Lausanne-ban (CH), a II. Textil Triennálén Tournai-ban (B)...

A művek jegyzéke:

Textil-szobrok:

Leányfej, 1973.,	43 cm
Bánat, 1974.,	42 cm
Férfifej, 1976.,	42 cm
Életrajz, 1977.,	220x180x150 cm
Utazás, 1978.,	150x250x110 cm
Bő termés, 1979.,	100x30, ø20x35 cm
Mama, 1980.,	225x115x35 cm

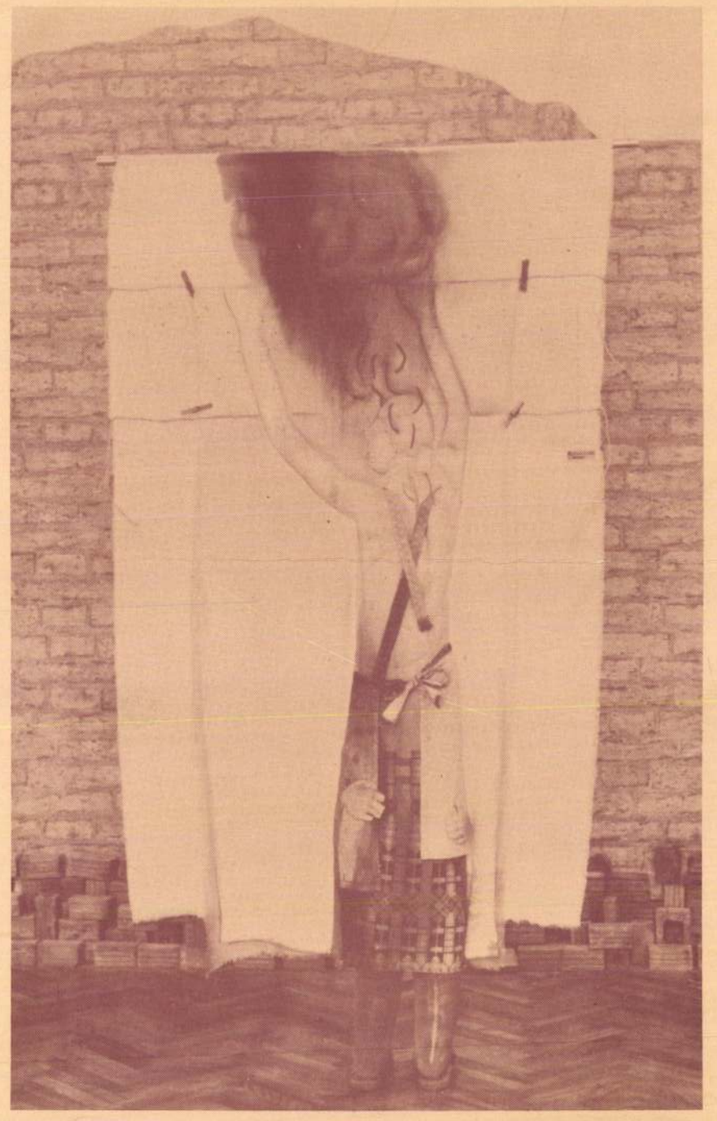
Tűrestés:

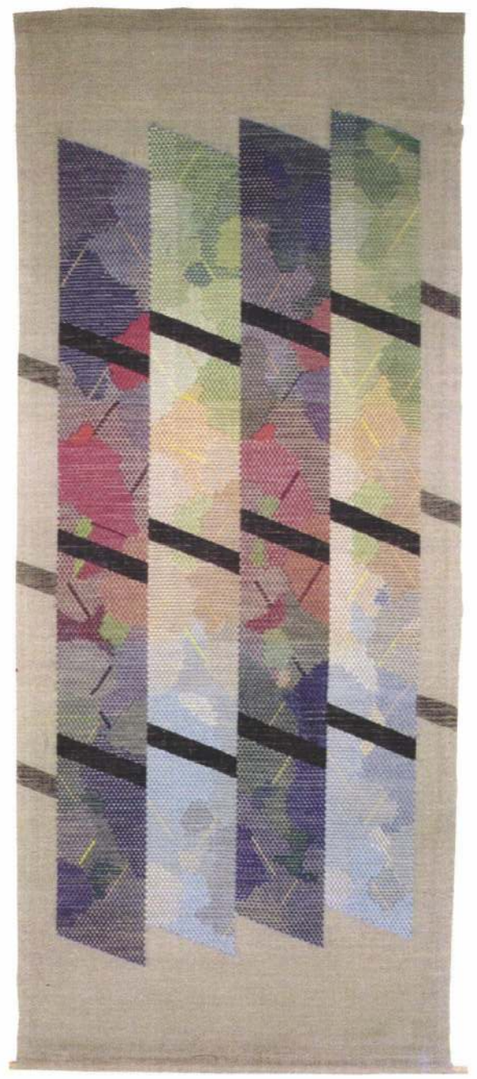
Füst, 1981.,	235x115 cm
Föld (madártávlatból), 1982–84.,	235x100 cm
Göröngyök, 1982–84.,	235x100 cm
Hullámok, 1982–84.,	235x100 cm
Őselemek 1–5., 1982–84.,	235x100 cm
Grafikon 1–3., 1984–85.,	235x100 cm
Tükröződések 1–4., 1986.,	50x40 cm
Raszterek és reflexek 1–6., 1986.,	80x50 cm
Geometrikus, 1987.,	100x100 cm
Amorf, 1987.,	100x100 cm
Térbeli, 1987.,	100x100 cm
Nagyítás 1–2., 1987.,	115x100 cm

Szalag-architektúra:

Egyenesek és hullámok, 1980.,	99x103 cm
Vonalak és négyszögek, 1989.,	100x100 cm
Képek hamis kerettel 1–3., 1989.,	21x21x2 cm
Textil-csempék 1–12., 1990.,	21x21x2 cm
Kereszt-csík, 1991.,	120x90 cm
Hálózat, 1992.,	100x300x2 cm

Felelős kiadó: Dr. Szalsó Ferenc,
megyei múzeumigazgató
A katalógust tervezte, a fotókat készítette
és a kiállítást rendezte: Németh Aladár

Balázs Irén textilei.

Válogatott textilmunkák

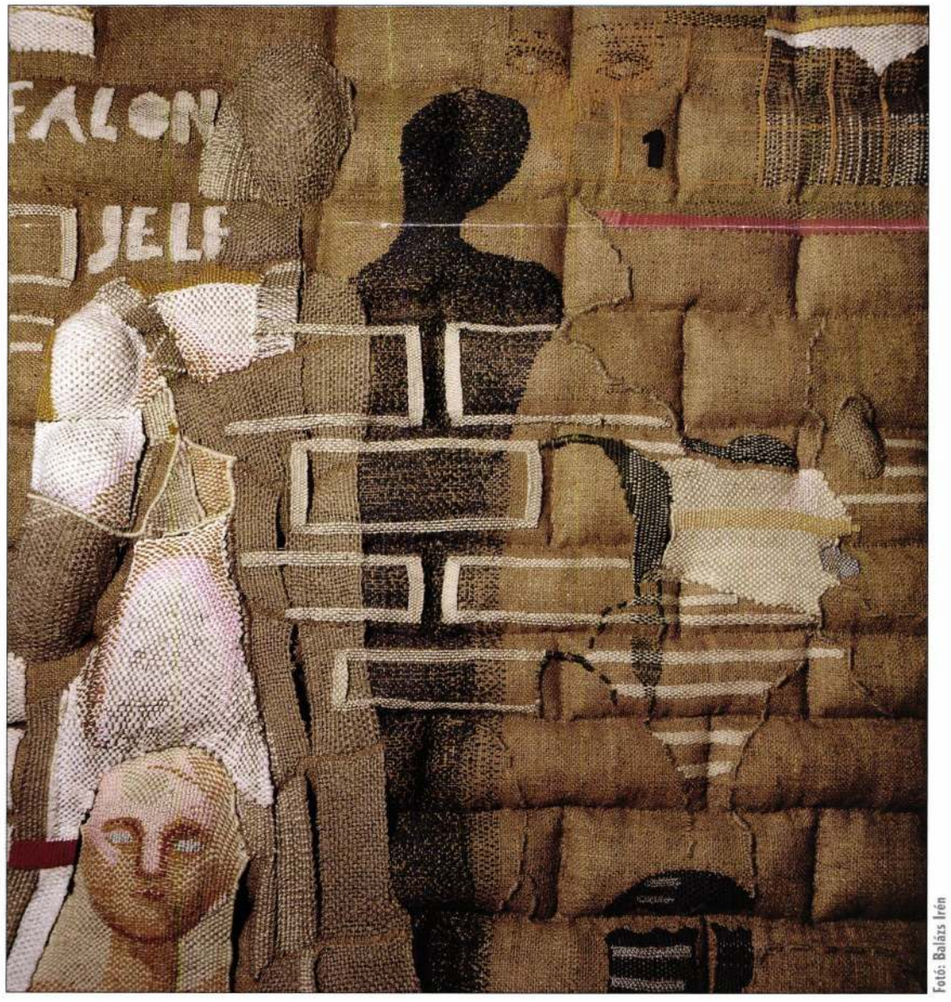
Balázs Irén életmű-kiállítása

■ *Frank János* írta róla: „*Szüntelen a járatlan utat keresi – találja –, hogy sohasemvolt műfajokat teremtsen.*"

Festőként indult, pontosabban „díszítőfestő" szakon végzett az Iparművészeti Főiskolán. Ám már a hatvanas évektől kezdődően foglalkoztatja a textilművészet. Különös a kapcsolata a népművészettel: nem motívumvilága hat rá – bár felbukkan olykor az is –, hanem szemlélete. A *Bő termés* zsákját átfogó kéz nem motívum, hanem a birtoklás kifejezője, a *Bánat*ot (1974) nem fekete kendője jellemzi, hanem ugyancsak egy kéz: a síró arcot takaró kéz szomorúságot kifejező gesztusa. *Balázs Irén* mintha valami népművészet előtti, ősi szimbólumrendszert használna, s ehhez segítségül hívja a papi ornátusokat díszítő kitömött formák technikáját.

Az első időszak főműve mégis az *Utazás:* ennek a figurái sem népviseletben ülnek a vonaton, ám a kocsi részletei a fiatal és az idős párral, a következő kettős ülés a lenyomatukkal (emlékükkel) s üresen (véglegesen nélkülük), az élet és az elmúlás jelképévé válik. Még egy jellegzetessége van az Utazásnak: itt figyelhető meg talán először a tárgyi környezet és az emberi forma ütköztetése. A rideg, egyenes ülések és a beléjük simuló emberi alakok puhaságának ellentéte. Később ez a kettősség hímzéseinek jellemzője lesz.

Balázs Irén munkássága jól körülhatárolható három alkotói korszakra. Az első a már említett népi jelenetekhez köthető, a népművészeti hatások bűvöletében az élet jelenségeit járja körül. És nem csupán a jelenséghez köthető tárgyakat vonja be alkotói eszköztárába, hanem az időt, az idő múlását is. Az említetteken kívül ide tartozik még a *Dráma*, az *Esküvő*, a *Hármas ikrek*, s a portrék sora. (A legkorábbi pedig virág-sorozata: *Napraforgók*, *Lila tulipán*, *Kertem virágai*.) De jellegzetes darab a lausanne-i 1981-es textilbiennálén bemutatott *Figura síkban és térben* is: egyetlen képkeretben ül a fejkendős leányalak és mellette elhelyezve saját magának és ruhájának szabásmintája.

Fotó: Balázs Irén

Balázs Irén: Jelek a falon, relief (részlet) / Irén Balázs: Signs on the Wall. Relief (detail) [1984] *hímzett lenvászon / embroidered red linen/flax*

Ugyanekkor született a *Mama* című tértextilje is, egy teregető, szürke hajú, papucsos asszonyról, akinek köténye gyerekkezek kapaszkodnak... Igen! „*Szürke haja lebben az égen, / kékítőt old az ég vizében*" – *József Attila* emlékére készült. Amivel azt is bizonyítja, hogy képes odahagyni a kitaposott utat és a nemes cél érdekében váltani valami egészen másra, valamilyen újabb járatlan úton járva textilt, művet létrehozni.

Egy tálon, kendőn elhelyezett gyümölcscsoport – mintha modellt állna egy csendélethez – *A látvány átalakulása* címet viseli. A csendélet ugyanis egy futószalag eleje, amely folyamat során a gyümölcs konzervvé lesz. A természetes művivé, az élő gyümölcs bádogdobozba zárt befőtté válik.

Következő alkotói korszakának – a nyolcvanas évek első felének – már meghatározói a műveken feszülő ellentétek. Elhagyja a textilszobrokat, a kitömött reliefeket, hímezni kezd, de ezek nem az édes-bús formák virágos kacskaringói, hanem

Fotó: Balázs Irén

Balázs Irén: Utazás (két nézet) / Irén Balázs: Journey (two views) [1978] *hímzett, varrott jutavászon / embroidered, sewn linen/jute* [150x250x110 cm]

Fotó: Balázs Irén

Balázs Irén: Amorf / Irén Balázs: Amorphous
[1987]
hímzett lenvászon / embroidered linen/flax
[100x100 cm]

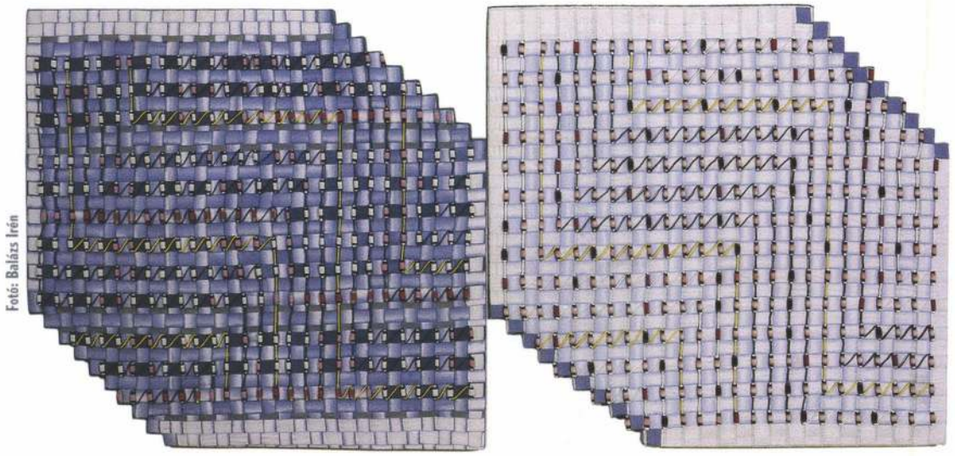
Fotó: Balázs Irén

Selected Textile Works
Oeuvre-exhibition of Irén Balázs

Having graduated at the Department of Decoration and Painting of the Hungarian College of Applied Arts, 1969–1980 Irén Balázs became engaged in experimenting with rustic jute-reliefs, space textiles and textile sculptures exploiting the spirituality of folklore. After ten years she returned from the three dimensions to the plane and elaborated her tapestry weaving—embroidered gobeline technique closely related to painting. Colours and tone are of extreme importance in her compositions. Her favourite themes represented in tapestry series are: 'Elements', 'Reflections' and 'Diagrams'. In 1987 she introduced her individual compositions of intertwined, sewn and cut painted bands based on constructive forms, structures and rasters. Her latest works contain include figural representations, contours of figures cut out from painted bands, indicating a shift from constructed geometric order towards a more sensitive structure of compositions, closer to drawing. Irén Balázs's works have been displayed in 18 one man shows (and others in Budapest, Paris, Berlin and Düsseldorf) and more than 100 group shows, biennials and triennials in Hungary and abroad.

szigorú, munkás hímzések. Fest a fonallal, úgy is nevezi munkáit, hogy tűfestések. Leginkább a – tévesen – gobelin hímzésnek nevezett műfajhoz hasonlítanak. Balázs Irén persze itt is újít: elvont témát választ, már-már művészietlen gondolatot örökít meg. Grafikonok születnek, őselemek sorozatát ábrázolja, formát kap a tűz, a víz, az ipar vagy a vízgazdálkodás grafikonja, ez utóbbi kék, a mezőgazdaságé aranyló búzaszín. Újságcikk-illusztrációk a művészet köntösében?! Balázs elővezetésében hiteles műtárgyakká válnak. A szigorú című *Raszterek és reflexek* sorozat darabjai viszont játékosak! A szelíden hullámzó színes formák közé vastag, fekete vonalak vágnak rendet, mert Balázs számára a rend követelmény, még akkor is, amikor legvidámabb munkáját csinálja: az *Amorf* is ebből a sorozatból való. A halvány alapmotívum fölé erős színezésű figurák kerülnek, mozgó, szabálytalan formák, mint színes halak az akváriumban. A szigorú rendből megszületik a kaland (*Sík Csaba* szópárjával élve).

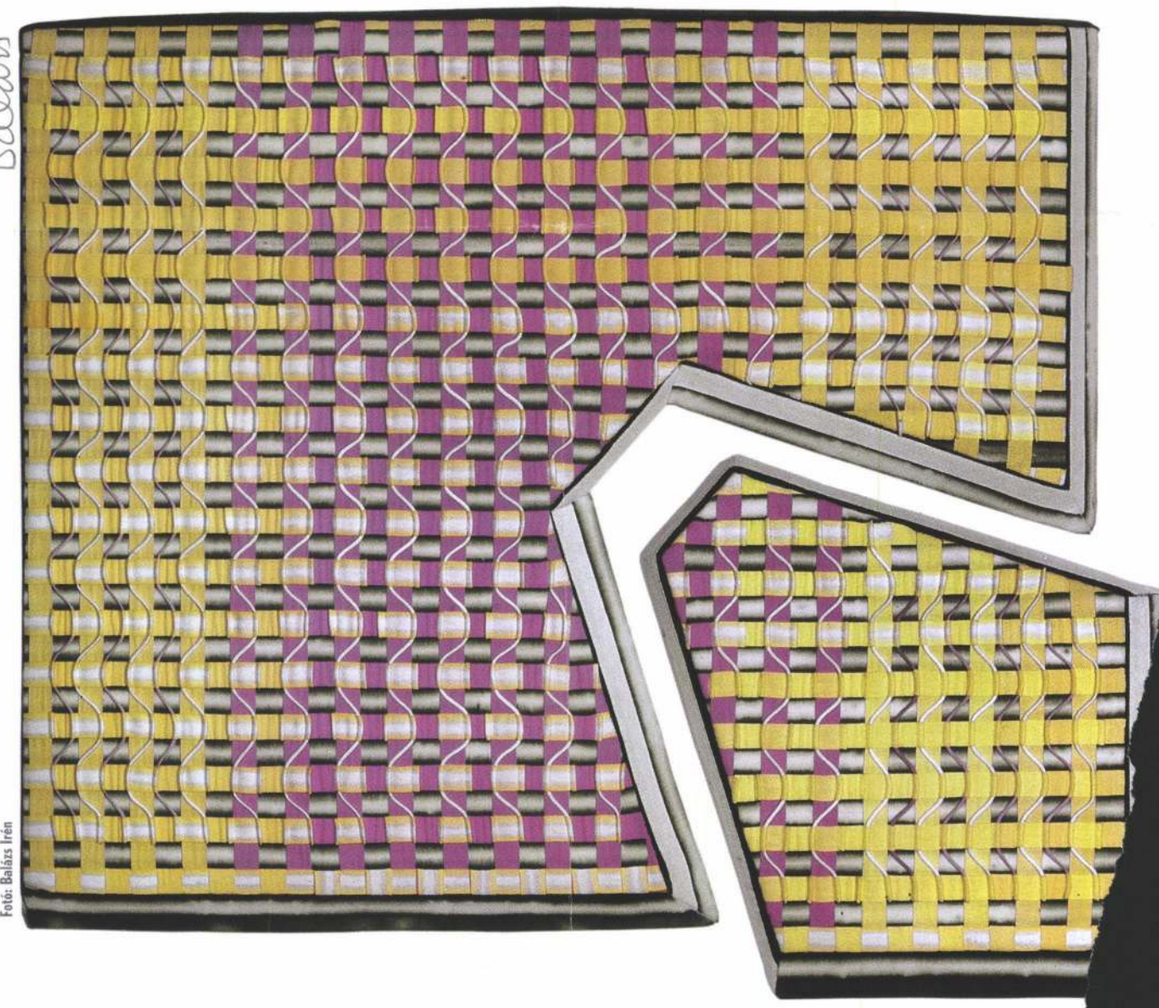
A művész számára itt vége is a sorozatnak. Ha végzett a maga által felállított szabályokkal, továbblép. Ezúttal anyagot is vált. A nyolcvanas évek végétől a fonalat felváltja a szalag, a zsinór, olykor a lámpabél, a hímzést pedig a fűzés, a vagdalás. Először sajátos ábécét állít fel magának: fekete-fehér-szürke tablóin azonos jelek sorakoznak. Négyzetekbe építi csempesorozatát: színes pamutszalagok és zsinórok variációit találja, kísérletezi ki, hogy azután megszülethessen a *Hálózat*, a *Leválás*, a *Füst* vagy éppen a Łódzban 1995-ben bemutatott *Rétegek*. Ebben a műben

Fotó: Balázs Irén

Balázs Irén: Hálózat (részlet) / Irén Balázs: Net (detail)
[1992] *festett pamutszalag, zsinórfűzés / painted cotton ribbon, trimming*

Balázs Irén: Leválás / Irén Balázs: Separation
[1988] *festett pamutszalag, zsinórfűzés / painted cotton ribbon, trimming*
[131x110x5 cm]

Fotó: Balázs Irén

rohamozó lovasokra nyilik
felmagasodó hegyvonulatra.
figura-együttest a lóraszá
impozáns lakja nyitja meg.
leskarimáju prémsapkás vez
fegyveresek vesznek körül.

Hozzánk legköze
lén, kerek sapkás, fegyver
kedik el, akinek vonásait
ről már ismerjük. Itt azon
bölcs kijezés hiányzik arc
konszenvessé tette, vonása
megjelènése földhözragadtt
előreszegzi fejét, lábát l

BALÁZS Irén
Weinek Lajos
Balázs Irén textilművei
Jelenkor. 1979. 10. sz. 913-919.

BALÁZS Irén

kiáll.Bp.,Ernst,1993

ism. VADAS József: Tüfestés, szoborvarrás. = Magyar Hirlap,1993. május 26, 19. ill.

BALÁZS Irén

kiáll. Bp., Ernst, 1993

isp. BÁN András: Puha kérdőjelek. = Népszava, 1993. május 28. 6. ill

BALÁZS IRÉN
TEXTILMŰVÉSZ

BÉKÉSCSABAI KIÁLLÍTÁSRÓL

MAGYAR IPARMŰVÉSZET 1995/4,
60

sters Gemälde und Zeichnungen.
. Stuttgart-Berlin,144.
dnisse
est,29.
r Bildenden Künstler von der Antike
ründet von U.Thieme und F.Becker
biografia del Moretto.
1-2,119-123.
ve.Budapest

Balázs Irén textil

A NAP KÉRDÉSE

Kértek-e véleményt a Szabó-csomagról?

Válaszol: Nagy Sándor

Tegnap tárgyalta a kormány a pénzügyminiszteri csomagtervet, amely jelentősen érinti a lakosságot, a munkavállalókat, a nyugdíjasokat. Egyeztették-e a szakszervezetekkel a Szabó-csomagot? – kérdeztük dr. Nagy Sándortól, az MSZOSZ elnökétől.

— Egyelőre sem hivatalos, sem informális beszélgetést nem folytattunk erről a jelentős témáról, bízom benne azonban, hogy hamarosan az Érdekegyeztető Tanács elé terjesztik a csomagtervet. Ez elkerülhetetlen, hiszen mindenkinek jól felfogott érdeke, hogy érdemi és lehetséges kompromisszumokat kössünk. Kár lenne a szociális partnereknek bebetonozniuk magukat.

— Mi a véleménye a pótköltségvetésről?

— Az összefügg a csomagtervvel, a költségvetés hiánya ugyanis legalább 30 milliárddal több lesz az eredetileg tervezettnél. Ahhoz, hogy a kormány megállapodjon a Nemzetközi Valutaalappal, szüksége van arra is, hogy előtte megnyerje a szociális partnereket, idehaza is sor kerüljön az érdekegyeztetésre.

— Eddigi ismeretei szerint hogyan értékeli a csomagot?

— Legfőbb gondunk az vele, hogy tovább növeli a munkavállalók terheit, és azokat a középrétegekhez tartozókat hozza lehetetlen helyzetbe, akiknek ma még elviselhető jövedelmük van. Az elszegényedés irányába taszítja őket.

— A tervben számolnak a megnövekvő terhek ellentételezésével?

— Amit egyelőre ismerünk, abból nem derül ki, hogy mit jelent majd a kompenzáció. Megítélésem szerint nem lehet kiragadni a pótköltségvetést a költségvetés egyensúlyát érintő valamennyi kérdés közül. Ezért én az első és fontos lépésnek a társadalombiztosítási önkormányzatok felállását tartom. Ha olyan áremelkedések történnek, amelyek jelentősen érintik a nyugdíjasokat, újra emelni kell a nyugdíjakat, és ez érinti a költségvetést. Az MSZOSZ egyébként a társadalombiztosítási önkormányzati választások során fölvetette a bér-, adó-, személyi jövedelemadó- és tb-járulékrendszer átfogó áttekintését. A csomagterv jelentősen befolyásolja a versenyszférában és a közalkalmazotti területen dolgozók helyzetét is. Ezért határozottan az a véleményem, hogy a pótköltségvetésről, illetve a pénzügyminiszteri csomagtervről együtt kell tárgyalni az Érdekegyeztető Tanácsban.

Nógrádi Tóth Erzsébet

Kőrösi újra a privatizációról

Külföldön írják az üzlet forgatókönyvét

INFORMÁCIÓ

Kőrösi Imre volt MDF-es, jelenleg független honatya ismét „robbantásra" készül: interpellációban, napirend előtti felszólalásokban, illetve sajtótájékoztatón „hívja tetemre" *Szabó Tamás* privatizációért felelős tárca nélküli minisztert a gabonaipar tervezett privatizációja miatt. Ezúttal nem egyedül vívja meg harcát: a hat parlamenti pártból több mint 50 képviselő támogatja.

Szabó Tamás miniszternek alaposan fel kell készülnie, ha nem akarja, hogy immár kilencedszer is leszavazza a plénum egy interpellációra adott válaszát. Kőrösi Imre lapunknak elmondta: a magyar parlament kötelezte az Állami Vagyonügynökséget, hogy az élelmiszer-gazdaság privatizációs koncepciója nélkül nem privatizálhat. Koncepció helyett most fel akarják gyorsítani és ellenőrzés nélkül lebonyolítani a privatizációt. *„A legnagyobb disznóság* — jelentette ki a képviselő —, *hogy az ÁVÜ csak készpénzért hajlandó eladni, E-hitel vagy termelői tulajdon szóba sem jöhet."* Márpedig a magyar termelőnek készpénze nincs.

A magyar gabonavagyon 80 százalékának jelzálogjoga a kereskedelmi bankoké, ez 20 milliárdból 16 milliárdot jelent. Fennáll az a veszély — hangsúlyozta —, hogy nem privatizálni fognak a bankok, hanem elárverezik a gabonaipart. Békés megyében ezt már megtették, ott a magyar jog szerint ismeretlen eladás történt — állítja Kőrösi Imre. A gabonaipar a magyar élelmiszergazdaság lelke, hiszen rajta keresztül van takarmány, hús, élelmiszer. A gabonaipar elárverezésével nemcsak a malmok, hanem 2 millió hektár gabonaterület is idegen kézre kerül, az új tulajdonos pedig annyiért vásárolja és adja tovább a gabonát, amennyiért akarja. A magyar átalakulás drámája, hogy nem Magyarországon írt forgatókönyv szerint zajlik — hangoztatta a képviselő, aki igazolni is fogja állításait.

Csoknyay Edit

NEM VAGY EGYEDÜL!

A Pedagógusok Szakszervezete,
a Közművelődési és Közgyűjteményi Dolgozók Szakszervezete,
a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete,
valamint a Zenepedagógusok Szakszervezete

1993. június 1-én

BÉKÉS DEMONSTRÁCIÓT

hirdet BUDAPESTEN.

TILTAKOZUNK A MEGALAPOZATLAN KÖZOKTATÁSI TÖRVÉNYTERVEZET ELLEN!
KÖVETELJÜK A KÖZALKALMAZOTTI BÉRTÁBLÁZAT 1994-ES BEVEZETÉSÉT.

A kormány tervezett intézkedései tovább növelik a szülők terheit és kollégáink is hiába várnak a törvényben 1994-re garantált bértáblázat bérére.
Elutasítjuk a tervezett költségvetési intézkedéseket.

TÁRGYALTUNK, EGYEZTETTÜNK, MOST MÁR CSELEKEDNI KELL!

A békés demonstráció a Roosevelt tértől, a Kossuth térig tartó séta.
Gyülekező a **Roosevelt téren, az Akadémia előtt.**
1993. június 1-jén (kedden), 15 órától.
Felhívunk minden pedagógust, közalkalmazottat és szervezeteiket, hogy vegyenek részt a tiltakozó demonstráción.
Nyilvánuljon meg az egység, a közös cselekvésben!

TARTS VELÜNK, NEM VAGY EGYEDÜL!

A szervezők

Pető és Orbán

Valaki elkezdte

Ma találkozóra kerül sor *Orbán Viktor* és *Pető Iván* között a pártszékházak botrányának ügyében. A megbeszélést a Fidesz elnöke kezdeményezte — tudtuk meg Pető Ivántól tegnapi sajtótájékoztatója után, ahol az SZDSZ hét végi küldöttgyűlésének témáiról esett szó.

A hírrel kapcsolatban *Györffy György*, a Fidesz sajtóosztályának vezetője kérdéseinkre válaszolva elmondta: Orbán Viktor még nem tud a konkrét időpontról, és a megbeszélést nem ő, hanem Pető Iván kezdeményezte.

(Népszava)

Ismét aszály

Az elmúlt 12-13 év alatt három rendkívüli aszályt regisztráltak. Az első a nyolcvanas évek elején volt, a második tavaly. A mostani, a harmadik, tavaly október óta tart.

— Minden megye súlyosan károsodott a szárazság miatt — mondja *Balla István*, a Földművelésügyi Minisztérium főosztályvezető-helyettese. Különösen az őszi vetésű gabonák sínylették meg a csapadék hiányát, mert a gyökérzetük a talaj felszínéhez közel van, ahol mindössze 30-40 százalékos a víztartalom.

A borsó előbbre jár, mint az „indokolt" lenne. A hüvelyek rövidek, és egy-két szemet találhatunk csak bennük. A kukorica is rosszul startolt. Különösen azok a vetések silányak, amelyek májusban kerültek a földbe. A veteshez szükséges területnek — a szándékok szerinti 1 millió 146 ezer hektárnak — a felét ugyanis csak tavasszal szántották fel.

A szakemberek szerint a meggy és a cseresznye rosszul kötődött, ezért kevés lesz belőle a piacon. Félő, hogy az árak emiatt nem nagyon mennek lejjebb a jelenleginél.

Június 8-án Medárd napja lesz, amikor — a népi megfigyelések szerint — ha esik, negyven napig tart az esős időszak. Sokat segíthetne a csapadék még a kalászosoknak is. Az őszi betakarítású növények esetében és a zöldségből, nyári gyümölcsökből pedig kedvező termést is várhatnánk.

(Népszava)

Az üzemanyagbotrány kapcsolata a hadrafoghatósággal

Benzin nélkül nem véd a honvéd

Ha üres a tank, ballaghat a katona

Gy. Balázs Béla felvétele

Van-e joga a honvédségnél kirobbant üzemanyagbotrány részleteit megismerni a parlament honvédelmi bizottságának az ügyészségi nyomozás befejezése előtt? Az alkotmányjogász válasza egyértelmű: igen. Többek között azért, mert az üzemanyag-beszerzés rendezetlensége magát a harckészültséget is veszélyeztheti.

„Nem akarok tippeket adni a parlament honvédelmi bizottságának, de a honvédségi üzemanyagbotrány hasznos ürügyül szolgálhatna arra, hogy a gazdaságmozgósítás rendszerének meglévő tisztázatlanságait feltárja" — mondta *dr. Murányi Zoltán* alkotmányjogász, akitől azt kérdeztük, joga van-e az ügy részleteinek megismerésére a fent jelzett szervezetnek.

Szerdán ugyanis — mint megírtuk — *Mécs Imre* javaslatára 7:5 arányban megszavazták a képviselők, hogy a tárca és a Magyar Honvédség parancsnoka adjon tájékoztatást a hadsereg üzemanyag-ellátó rendszeréről, illetve arról, hogy a Budapesti Katonai Ügyészség asztalán lévő szerteágazó bűncselekmény következtében veszélybe került-e a honvédség hadrafoghatósága. *Dr. Hende Csaba*, a tárca kabinettitkára ugyanis a szavazás előtt azt javasolta a honvédelmi bizottságnak, hogy a katonai főügyészt kérjék fel információadásra, majd később kérdésünkre kijelentette, csak a bizottságon múlik, hogy zárt ülésen, mennyi idő múlva adnak tájékoztatást a testületnek. *Dr. Balogh György* a Népszavának azt mondta, véleménye szerint az ügyészségi nyomozás befejeztéig nem kerül sor a miniszterium és a katonai vezetés meghallgatására.

„Gyakorlatilag két oldala van az ügynek — mondta az alkotmányjogász. — Az egyik, s ehhez valóban nincs semmi köze a honvédelmi bizottságnak, az, hogy a honvédség üzemanyag-szolgálatának felelős vezetői követtek-e el bűncselekményt, s ha igen, felelősségre vonásuk milyen jogi szinten valósult meg. A másik, hogy *a Magyar Honvédség harckészültségét érintette-e közvetlenül a cselekmény, s akár csak egyetlen órára veszélyeztette-e a hadrafoghatóságot."* Murányi kijelentette, a parancsnoki felelősség szabályai nagyon szigorúak, amiből az következik, hogy ha a szolgálati főnök a bűncselekményt illetően teljesen ártatlan, de ellenőrzési kötelezettségét elmulasztotta, felelősségre vonható emiatt a mulasztás miatt, és amiatt, hogy felmerülhetett a harckészültség veszélyeztetettségének lehetősége. Ez pedig az alkotmányjogász szerint már csak azért is a honvédelmi bizottság kompetenciájába tartozó kérdés, mert ez a bizottság az Országgyűlés nevében a honvédség egyik irányító és ellenőrző szerve. De ha igaz az, tette hozzá, hogy az ügy a honvédségnek mint egésznek a harckészültségét befolyásolta az üzemanyagkészlet csökkenésével, akkor a felelősség a vezérkari főnökig és a Magyar Honvédség parancsnokáig is elvezet.

Murányi szerint a bizottság illetékességébe tartozik az esetlet kapcsolatban felvetődött kft.-k léte és tevékenysége is, mert jogilag rendezetlen és kialakulatlan a hadiipari kapacitások és nyersanyagbeszerzések mai folyamata. A régi, zárt rendszerű szisztéma felbomlott. Ma a hatalmas kapacitások rendszere tele van ismeretlen és nyomon követhetetlen elemmel, a piacgazdasági szisztéma ugyanis még csak elv, amelyhez zűrzavaros gyakorlat párosul.

*

A Népszava értesülése szerint a haditartaléknak számító üzemanyagot kétévente kötelezően le kell cserélni a tárolóedényekből. Szakértői vélemény, hogy a hatalmas tartályok alján lévő, mintegy 40 centiméter mélységű üzemanyagrész további felhasználása nem kívánatos. A szakértők azt mondják, hogy ezek a cserék eleve alkalmat adhatnak olyan időszakok létrejöttére, amikor az üzemanyagcsere és a késlekedő utánszállítás miatt nem százszázalékos a tárolók telítettsége. Mindez normális körülmények között nem okozhat problémát, de, mint a szakértők állítják, a telephelyek parancsnokainak ellenőrzési lazasága, az üzemanyag-ellátás szétziláltsága, magában hordja a harckészültség veszélyeztetettségének lehetőségét.

Szabó Iréne

*

Az MTI értesülése szerint az április közepén indult büntetőeljárásban eddig az ügyészek csaknem 20 gyanúsítottat hallgattak ki.

KATONAFIAKÉRT

Szülők és nagyszülők, testvérek, feleségek és egykori szerelmek gyászruhába öltözve demonstráltak tegnap a Markó utcában, a Legfőbb Ügyészség előtt. A Jogsértettek Egyesületének tagjai, olyan hozzátartozók, akiknek szeretteik a hadseregben vesztették életüket, baleset vagy öngyilkosság következtében. Petíciójukban öt pontban foglalták össze követeléseiket

Gy. Balázs Béla felvétele

Pozsgay a választásokról

Nem kell több rendszerváltás

Jó lenne, ha az 1994-es választás nem rendszervita lenne, hanem a társadalom tudomásul venné azt, ami elkerülhetetlenül történt, s arra keresné a választ, melyik párt oldja meg jobban az ország problémáit. Mindezt *Pozsgay Imre*, a Nemzeti Demokrata Szövetség elnöke fogalmazta meg a párt esütörtöki, nyíregyházi nagygyűlésén.

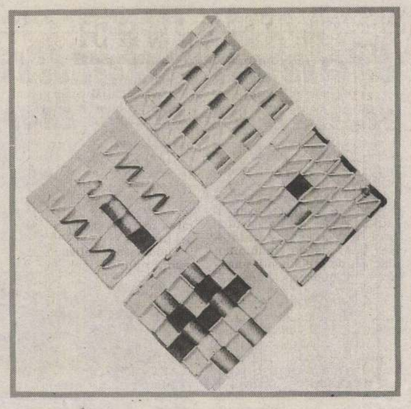
A pártvezető hozzátette: az NDSZ arra törekszik, hogy folytatódjék a rendszerváltás, méghozzá egy olyan újjáépítési programmal, amelyből a nép is aktívan kiveheti részét. A nemzeti demokraták mindezt békés úton, s nem a béketlenség viszonyai között szeretnék megvalósítani. Pozsgay Imre hangsúlyozta: a legfőbb figyelmet az elmulasztott feladatok megoldására, elsősorban az állam és az államháztartás reformjára, s az állami szerepének tisztázására kívánják fordítani. Igen fontos feladatnak tartják az elszegényedés megállítását. Az NDSZ elnöke úgy vélte: *„eljött már az ideje, hogy a valláshároru köttöttségek, és az ideológiailag leláncolt, s egymásra acsarkodó pártok világában, végre a gazdasági törvényhozás felé haladjon a politikai átalakulás".*

(MTI)

Mi lesz veled, magyar ipar?

Az MSZP szerint a kormánynak elsősorban azokat az iparágakat kellene támogatnia, amelyek — az EKval és az EFTA-val kötött szerződések alapján — egyenrangú félként tudnak versenyezni a nyugati termelőkkel. Ez rövid távon megállítaná a termelés visszaesését. A hosszú távú megoldás, ha a kormány részt vállal a műszaki fejlesztés finanszírozásából — hangzott el a többi között, az MSZP tegnapi miskolci munkástórumán, amelynek mottója „Mi lesz veled, magyar ipar?" volt.

Puha kérdőjelek

Üres térben lebegnek *Balázs Irén* újabb textilmunkái. Átvitt értelemben is üres ez a tér. A textilalapú, ámde képzőművészeti igényű munkák a jelek szerint hosszabb ideje elvesztették aktualitásukat. És üres a tér a maga konkrétságában is. A látogató alig-alig téved be az Ernst Múzeumba Balázs Irén retrospektív kiállítására.

Miért van ez így? A történet hosszú. Vagy „textilesebben" szólva a szálak gubancosak, és messzire vezetnek.

Balázs Irén életkora szerint az újító textil első nemzedékéhez tartozhatna. Ám mivel pályája első szakaszán festészettel foglalkozott, a második generációval egy időben, a hetvenes évek harmadán lépett föl. Méghozzá akkoriban igencsak figyelemre méltó módon: szoborértékű monumentális textileket készített. Ezen munkáit megérintette a népművészet, az organikus formálásmód. Végeredményben azonban zsánerjelenetekre sikeredtek: egyszerű és megható példázatokra életről, halálról.

Pedig akkor, az Európához igazodás első, kemény avantgard hulláma után éppen ez volt jó néhány művész számára a kulcskérdés: a körülményektől függetlenül egyetemeset teremteni. Ez foglalkoztatta *Keserű Ilonát* éppúgy, mint *Makovecz Imrét*, *Schéner Mihályt* és *Samu Gézát*.

Aztán a hetvenes évek átfordultak a nyolcvanasokba, az utópista, álmodozó avantgard a mérsékelt és öntudatos posztmodernbe, az érett Kádár-korszak a késeibe, a magyarságról-egyetemességről való méltósági gondolkodás a — bocsánat — hülye böfögésbe.

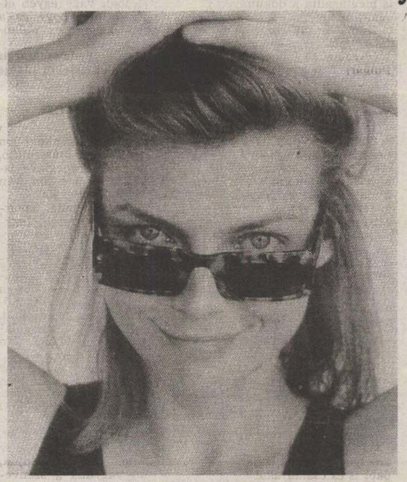
Ezen az évtizedfordulón készítette el Balázs Irén legérettebb, s egyben legproblematikusabb műveit. Az 1980-as dátumot viselő az *Építünk-romlunk* (jó szándékú, szájbarágó intés arról, hogy jobb lenne vigyáznunk a világunkra), *A figura síkban és térben* (egyszerű példázat tervről és tettről), és a *Mama* (kétméteres, szép, ámde szószátyár József Attila-illusztráció) című munkáit.

Mondom, érett, szakmailag megoldott textilplasztikák ezek a művek, gazdag felülettel, vonzó anyaggazdagsággal. Problémájuk: hiányzik belőlük a gondolati telítettség, a sűrűség. Érezhette ezt Balázs Irén is: egyik napról a másikra „korszakot váltott" és geometrikus síktextileket kezdett készítetni. Hűvös, kiegyensúlyozott, távolságtartó darabokat, mindenestre arisztokratikusabbakat, mint amit az újra iparművészetté visszavedlett textilességtől elvártak.

Így jutott abba a légüres térsarokba, amely egyformán távolra esik a „poszt-művészet" mai pompájától és pöffjétől is, s attól a kopár mezőtől is, amelyen az avantgard kiszáradt ördögszekerei görögnek. Legföképpen pedig távol van attól az úttól, amelyre húsz évvel ezelőtt maga Balázs Irén is rálépett, majd pedig — akárcsak a többiek — járhatatlannak ítélt.

Bán András

Michelle a szerelem mezején

Az eltérő bőrszínű férfi és nő szerelme még ma, a kilencvenes években is tabutémát jelent a hollywoodi filmvilág számos nagymogulja számára. Bár a filmek készítői szép lassacskán minden gátlásuktól megszabadultak, erről a témáról egészen a legutóbbi időkig senki nem mert szólni. Az első áttörést a nemrégiben nálunk is látott Több mint testőr jelentette — ebben a *Kevin Costner* által megszemélyesített fehér bőrű személyi testőr szeretett be védelmére bízott szépséges néger énekesnőbe, *Whitney Houstonba*.

A téma legújabb feldolgozása *Michelle Pfeiffer* új filmje, A szerelem mezeje. A történet 1963-ban, Dallasban játszódik, és főszereplője, a szép, szőke Lurene — őt alakítja a színésznő — éppen félreskiertkel házasságából menekül. Közben fantasztikus módon belekeveredik a *Kennedy*-házaspár életébe, és amikor az elnököt meggyilkolják, részt vesz a temetésén. Itt ismerkedik meg a *Dennis Haysbert* által életre keltett színes bőrű Paullal. Kettejük élete és felfogása között nem is lehetne nagyobb az ellentét, mégis szenvedélyesen vonzódnak egymáshoz. Akik már láthatták A szerelem mezejét, állítják: a fekete Paul és szőke partnernőjének szerelme pszichológiai mélységek érintésével megrajzolt románc.

(Népszava)

Szerbusz, Tolsztoj!

Közönség olyan különleges látványt talán sosem nyújtott még, mint a *Szerbusz, Tolsztoj!* című előadáson. Kicsi, egyszemélyes fülkékbe terelnek be minket, ahol helyet foglalván és kitekintvén felfedezhetjük, hogy sajátos színpadképet alkotunk így együtt. A szín ugyanis kör alakú, igazi fűvel benőtt porond, a közepén forgó és világító koronggal. Az arénát pedig miniatűr Colosseum fogja körül, pontosabban szinte szecessziós szépségű színházbelső, földszinti és emeleti páholysorral. Mi, nézők magányos páholytulajdonosok képében ülünk vörös bársonnyal körülbélelve, s alighanem úgy hatunk, mint meganyi ablakból kikönyökölő kíváncsiskodó.

Jeles András rendezte be az *Antal Csaba* által tervezett fantasztikus térbe a saját színdarabjának torzóját. Az alapmű *A nap már lement* című misztériumjáték — tavaly bukkant fel a *vesszprémi* színház pályázatán —, ebből készítette el a rendező a vesszprémi *Petőfi Színház* és a *Merlin* közös vállalkozásában létrejött kamaraváltozatot, mely itt is, ott is látható.

A vizuális felütés — a díszlet, valamint az első állókép a részleges csupasz hátsójú, elfenekelésre váró jánnyal — igen erőteljes. Azután belép *Kovács Lajos*, s a maga robusztus egyéniségével betölti az estét. *Nizsinszkijt*, a híres orosz táncost játssza, az ő nevében ad elő nagy-nagy monológot, melyben *Borowskitól, Sade márkitól, Flaubert-től és Esaiás* prófétától is kölcsönöz gondolatokat. Ami e markáns monodrámán kívül történik — bohócok nyekergése, bizarr áriák dalolása, Barbie babák szexuális zaklatása — az nem tudom, micsoda.

Stuber Andrea

„A neved fontos, Ilona!"

Civilkurázsi — ritkítják, de marad

Megváltozik a Magyar Televízió műsorrendje. Június 28-tól megszűnik a TV 1-en A reggel című magazin, 7 órakor a TV Híradó jelentkezik Pálfy G. István főszerkesztésében. Híradó lesz délután 4-kor, este fél 8-kor és éjszaka. Új, hogy az Egyenleg című hírműsor 12 órakor jelentkezik az 1-esen, a 2-esen délután 6-kor, és változatlanul este 10-kor. A Napzárta előtt és az Aktuális helyén 24 óra címmel látható műsor. Nincs az új műsorrendben három fontos érdekvédelmi sorozat, a Szószóló, az Átmenet és a Tény-képek. Több közkedvelt produkció, például a szórakoztató Ádám fiai, Éva lányai, szintén nem szerepel a programban.

Az új műsorstruktúra igyében megszüntetendő műsorok listáján szereplt a Civil kurázsi is. A közérdekű műsor helyzete az utolsó pillanatban változott. Mi történt? — kérdeztük Bayer Ilonát, az adás „kurázsi mamáját".

— A helyzet, örömömre, változott azóta. Úgy tűnik, a Civilkurázsi nyáron ugyan ritkábban jelenik meg a képernyőn, de nagyon remélem, szeptembertől, a véglegesített új műsorstruktúra indulásától, ismét visszatérhetünk a kéthetenkénti adáshoz. A Civilkurázsi most júniusban lesz egyéves, ez idő alatt eredményesen működő kapcsolatunk alakultak ki a civil alapítványokkal és egyesületekkel. Nőtt a nézőközönségünk, és hogy eleven, létező igényt szolgál a műsor, bizonyítja a rengeteg hozzánk érkező levél, már határainkon túlról is.

— Például milyen kívánsággal?

— Éppen a napokban kaptam egy levelet a sepsiszentgyörgyi Háromszék Alapítványtól — amely az erdélyi magyar nyelvű sajtó megmentésére született —, s ebben támogatójuknak kérnek most a szépségükkel szeretném felhívni a figyelmet rájuk. A Földművelési Minisztérium illetékesei egyetértettek velem abban, hogy a három részből álló rendezvény méltó helye a Vajdahunyad vára és környéke. Ehhez minden segítséget megígértek. A paripák felvonultatása lenne az első felvonás. Művészkollégáim a világ bármely tájáról hoztak magukkal kedvenceiket. Szakemberekből álló nemzetközi zsűri bírálja el a szebbnél szebb kancákat és csődöröket. A nagy tekintélyű lószakértők közül meghívtam például Fülöp Herceget. A látvány nagyon fontos egy ilyen eseményen, a második felvonás tehát lóshow lesz. Lóhátról énekelnek majd a résztvevők, valószínűleg egy operettet adnak majd elő *Koltay Gábor* rendezésében.

— Szép terv, valóban színfolt lehet a jövő év idegenforgalmi szezonjában. Mikor és hol látja a közönség a színész Benkő Pétert?

— Várkonyi Gábor filmjében katonatisztet alakítok a Kisváros délen című tévésorozatban. Aláírtam egy soproni szerződést, Neil Simon Pletykák című darabjában játszom. Remélem a Mindhalálig Beatles folytatását valahol...

Várhegyi Andrea

A színigazgató Kuvaitban

A Fibo Alapítvány támogatásával megalakult alkalmi operatársulat Kuvaitban debütál. Június 7-én *Mozart* A színigazgató című kisoperáját és *Pergolesi* Az úrhatnám úrnőjét mutatják be. A csapat a Honvéd együttesből verbuválódott. A tagok legtöbbje eddig kórusban énekelt. A produkciót Kürthy András rendezte, a jelmezt *Márk Tivadar* tervezte. A hangszeres kíséretet az ÁHZ ifjabb muzsikusai szolgáltatják. A külföldi premiert megelőzően az alkalmi dalnokok Pesten is bemutatják az előadást. Május 30-án a Reflektor Színpadon.

(Népszava)

Fürdőskoncert

Egyedi bulinak indult, a Gellért fürdői koncert. Csakhogy sikere volt. Így szombaton már harmadszor kerül sor uszodai fesztiválra, rendező a szlovákiai MISZ, azaz a Magyar Ifjúsági Szövetség. Persze nem csak fürdőruhában lehet hallgatni a tízórás nonstop élő zenét, szégyenlősebbeknek nem kötelező levetkőzniük. Ahogy a fellépő zenekarok is tiszteségggel felöltözve muzsikálnak. Így a dzsessz-rockot játszó Siesta, a skót népzenét előadó M. É. Z., vagy a country képviselői, a Kormorán és a Bojtorján. Igazi nagy név a fellépők között Deák Bill Gyula és Takáts Tamás, valamint a Tolcsvay-trió és Bródy János. S bár egy ilyen buli inkább az „elitnek" szól, azért jól járnak a létminimum alatt élők és a hajléktalanok is. Ugyanis — ha nem fürdenek be a koncerttel a szervezők — a nettó bevétel az őket segítő Skanzen jótékonysági alapítvány számlájára kerül. *(Népszava).*

Csabai csalogató

Szidike lakodalma, musicalben

A békéscsabai Jókai Színház megbízott direktora, *Konter László* nézőcsalogató darabokat vett fel a teátrum műsorrendjére. Sok vendéget hív az alföldi városba játszani, rendezni.

— Mielőtt a szerződtetésekről kérdeznénk, nem állhatjuk meg szó nélkül, hogy ön elbocsátotta a színészként a társulatában rekedt elődjét, Tímár Zoltánt.

— A korábbi igazgató-főrendezőt a megyei közgyűlés nevezte ki és mentette fel e megbízatása alól. Visszaminősítették színésznek, mondván, ha akar, maradhat a társulatnál. Elbocsátását mindenekelőtt azzal indokolhatom, hogy *Tímár Zoltán* művészete semmilyen szempontból nem azonos az én elképzeléseimmel. Most a társulatban béke van, készülünk a jövő évadra.

— Úgy hírlik, szerepre szerződik önökhöz Bajor Imre.

— Igen. A Kaviár és lencse című darabban *Pécsi Sándor* egykori legendás szerepét játssza. Évadnyitó előadásunk *Nyírő József* Jézusfaragó ember című havasi színjátéka lesz, *Csiszár Imre* rendezésében. Terveink között szerepel A kutya testamentuma, latin-amerikai vígjáték, melyhez *Mikó István* írt zenét és *Fábry Péter* dalszöveget. Az egyik főszerepet *Józsa Imre* játssza vendégként. *Szakcsi-Lakatos Béla* és *Csemer Géza* Szidike lakodalma címmel zenés játékká formálta *Tersánszky Józsi Jenő* Cigányok című művét.

— Ősbemutató is lesz Békéscsabán?

— *Csukás István* és *Bergendy István* írt mesejátékot. A gyerekek láthatják még *Szilágyi Dezső* és *Hajdú Szándor* átiratában *Grimm* egyik közismert meséjét, a Jancsi és Juliskát.

(Népszava)

Lóoperett lóhátról a Városligetben

Benkő Péter levelét megírta. Nem is egyet, hanem sokat, világszáraknak címezte. Most választ vár például *Brigitte Bardot-tól, Luciano Pavarottitól, Jean Fondától, Charles Bronsontól*, és jó néhány képzőművésztől.

— Mivégre ez a levelezés? Szerepet vár, támogatást, netán vállalkozáshoz hívja őket társul?

— Csak azoknak a világszáraknak címeztem meg a borítékjaimat, akik szeretik az állatokat. Jelesül ugyanúgy, mint én, bolondulnak a lóért. Akik ezt a nemes állatot társnak tekintik, csakúgy, mint én. Meghívom őket Budapestre 1994. májusára az általam kitalált és megszervezett lószépségversenyre. Pontosabban bemutatóra, mert nem lesz hagyományosan ügető vagy galopp, nincs lóverseny, csak lóbemutatót szeretnék jövőre a Városliget területén rendezni.

— Pótcselekvés színház helyett?

— Szó sincs róla. A négylábú sörényesek tízéves korom óta a barátaim. Csodás partnereknek tartom őket, és

MŰCSARNOK

PALME-HÁZ

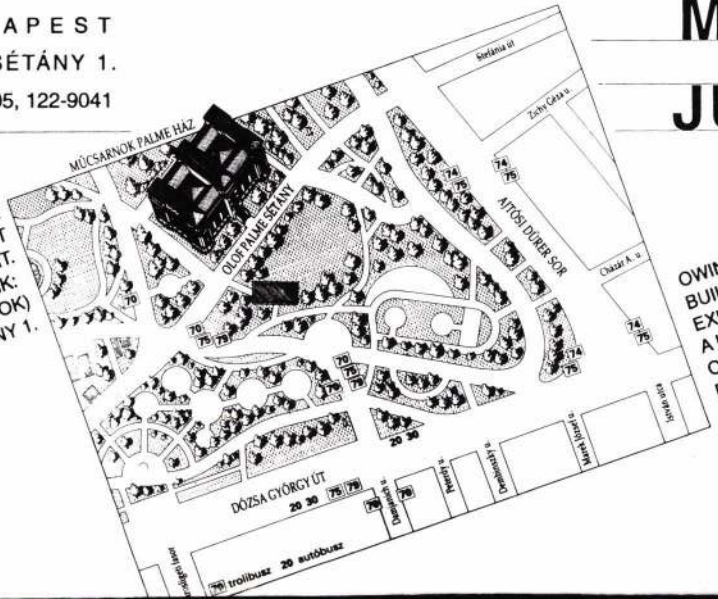
1146 BUDAPEST

OLOF PALME SÉTÁNY 1.

TELEFON: 122-7405, 122-041

1993
MÁJUS
JÚNIUS

A MŰCSARNOK HŐSÖK TERÉN LÉVŐ ÉPÜLETE FELÚJÍTÁSI MUNKÁLATOK MIATT HOSSZABB IDEIG ZÁRVA TART.
ÚJ CÍMÜNK:
PALME-HÁZ (MŰCSARNOK)
BUDAPEST, XIV., OLOF PALME SÉTÁNY 1.

OWING TO THE RECONSTRUCTION OF THE BUILDING, THE MŰCSARNOK, PALACE OF EXHIBITIONS, WILL BE CLOSED FOR A LONGE TIME.
OUR NEW ADDRESS IS:
PALME HOUSE (MŰCSARNOK)
BUDAPEST, XIV., OLOF PALME SÉTÁNY 1.

BALÁZS IRÉN

BALÁZS IRÉN

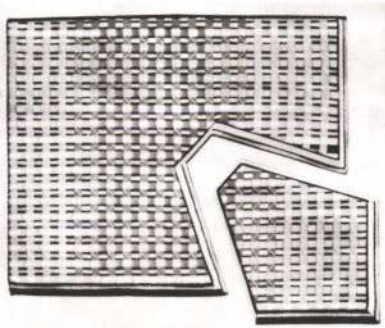
TEXTILMŰVEINEK RETROSPEKTÍV KIÁLLÍTÁSA/TEXTILES – RETROSPECTIVE EXHIBITION

ERNST MÚZEUM BUDAPEST VI., NAGYMEZŐ UTCA 8. TEL.: 141-4355

1993. május 18–június 9.

Balázs Irén munkái tõbbféle anyagból, idíttatásból és gondolatból születtek. Kezdetben a folklór hatása alatt textil-reliefeket, tértextileket, sõt textilszobrokat is készített, átlépve az elválasztó vonalat iparmûvészet és képzõmûvészet közõtt.
Ezek után klasszikus hímzési technikát használt.
Harmadik korszakában egy új technikával: pamutszalagok átalakításával kísérletezik, s e kísérletekbõl képzõmûvészeti alkotások születtek.
E fejezeteket nem lehet egymástól élesen elválasztani, hiszen vannak mûvei, amelyek átmenetet képezve õrzik a korábbi korszak jellemzõit.

Dobai Ágnes, a kiállítás rendezője

Leválás, 1988

The works of Irén Balázs were created from various materials, throughts and motives. In the beginning, and under the influence of folklore, she made textile reliefs, three-dimensional textiles, and even sculptures out of fabric, crossing the line between industrial arts and fine arts. Later she employed classical embroidery techniques. In her third stage she experiments with a new technique of mo transforming cotton strips, resulting in works of fine art. These stages cannot be clearly defined as there exist works which bear the characteristics of her early period.

Ágnes Dobai, curator

Megnyitó/Opening: 1993. május 18-án, kedden 17 órakor
Megnyitja/Opened by: Dvorszky Hedvig mûvészettörténész
Nyitva: naponta 10-18 óráig, hétfõn zárva
Open: 10 a.m.-6 p.m. every day, except on Monday

Balázs Béla festői

MK-i érdemrend szalagsora 1994

	Jogcíme
8.	Újonnan telepített gyümölcsös, szőlő
9.	Mezőgazdasági kistermelést folytató egyeni vállalkozó
10.	Mezőgazdasági üzemből kivett földterület
11.	Kárpótlás címén megszerzett földterület
12.	1992. január 1-jét megelőzően megszerzett jogosultság
13.	Ideiglenes adómentesség összesen (8–12. sorok összege együttesen)

Adókedvezmény/mérséklés

	Jogcíme
14.	Adókedvezmény környezetkímélő technológia alkalmazása miatt
15.	Elemi csapás miatti mérséklés
16.	Adókedvezmény és -mérséklés összesen (11 + 12. sorok összege eg
17.	Földadó-fizetési kötelezettség [7e–(13c+16b) sorok összegének k

(A) Felelősségem tudatában kijelentem, hogy a bevallásban közölt adat

_____

A BÉKÉS MEGYEI MÚZEUMOK IGAZGATÓSÁGA

TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT

B A L Á Z S I R É N

TEXTILMŰVEI KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

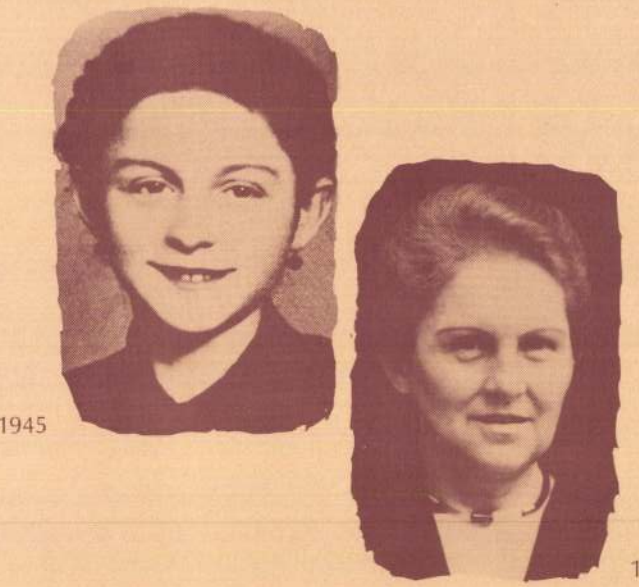
1995. JÚNIUS 23-ÁN, PÉNTEKEN 15 ÓRÁRA

A MUNKÁCSY MIHÁLY MÚZEUMBA
(BÉKÉSCSABA, SZÉCHENYI U. 9.).

A TÁRLAT MEGTEKINTHETŐ:
1995. AUGUSZTUS 6-IG, HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10–18. ÓRÁIG

1953

1945

1995

BALÁZS IRÉN

Született: 1935-ben Ókígyóson, azaz a mai Szabadkígyóson, ahol elemi iskoláit is végezte. Középiskolába Békéscsabára, a Lorántffy Zsuzsanna Leánygimnáziumba járt. Közben Mokos József festőművész szakkörében rajzot tanult. 1953–58-ban Budapesten, a Magyar Iparművészeti Főiskola hallgatójaként, díszítőfestő szakon szerzett diplomát. 1958-tól tagja volt a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának és képeket festett. 1968-tól kezd textillel foglalkozni. 1978-tól tagja a Magyar Képzőművészek Szövetségének.

Díjak, kitüntetések: „A népművészet szellemében" című kiállítás díja (1977. Kecskemét), „A III. Nemzetközi Iparművészeti Quadriennálé" Oklevél (1982. Erfurt), I. Nemzetközi Minta-Triennálé 3. díj (1988. Budapest), Ferenczy Noémi-díj (1992.), A Magyar Köztársaság Érdemrendjének Kiskeresztje kitüntetés (1994.).

18 önálló kiállítása volt (1973–95.) itthon és külföldön, köztük Budapesten, Berlinben, Párizsban, Düsseldorfban, Békéscsabán... Részt vett több mint száz hazai és nemzetközi csoportos kiállításon 1972–95 között, például a Szombathelyi Textil Biennálén tíz alkalommal, az Erfurti Quadriennálén (D) kétszer, a Lodzi Textil Triennálén (PL) kétszer, a Pittsburghi Fiber Art Biennálén (USA) kétszer, továbbá a X. Biennálén Lausanne-ban (CH), a II. Textil Triennálén Tournai-ban (B)...

A művek jegyzéke:

Textil-szobrok:

Leányfej, 1973.,	43 cm
Bánat, 1974.,	42 cm
Férfifej, 1976.,	42 cm
Életrajz, 1977.,	220x180x150 cm
Utazás, 1978.,	150x250x110 cm
Bő termés, 1979.,	100x30, ø20x35 cm
Mama, 1980.,	225x115x35 cm

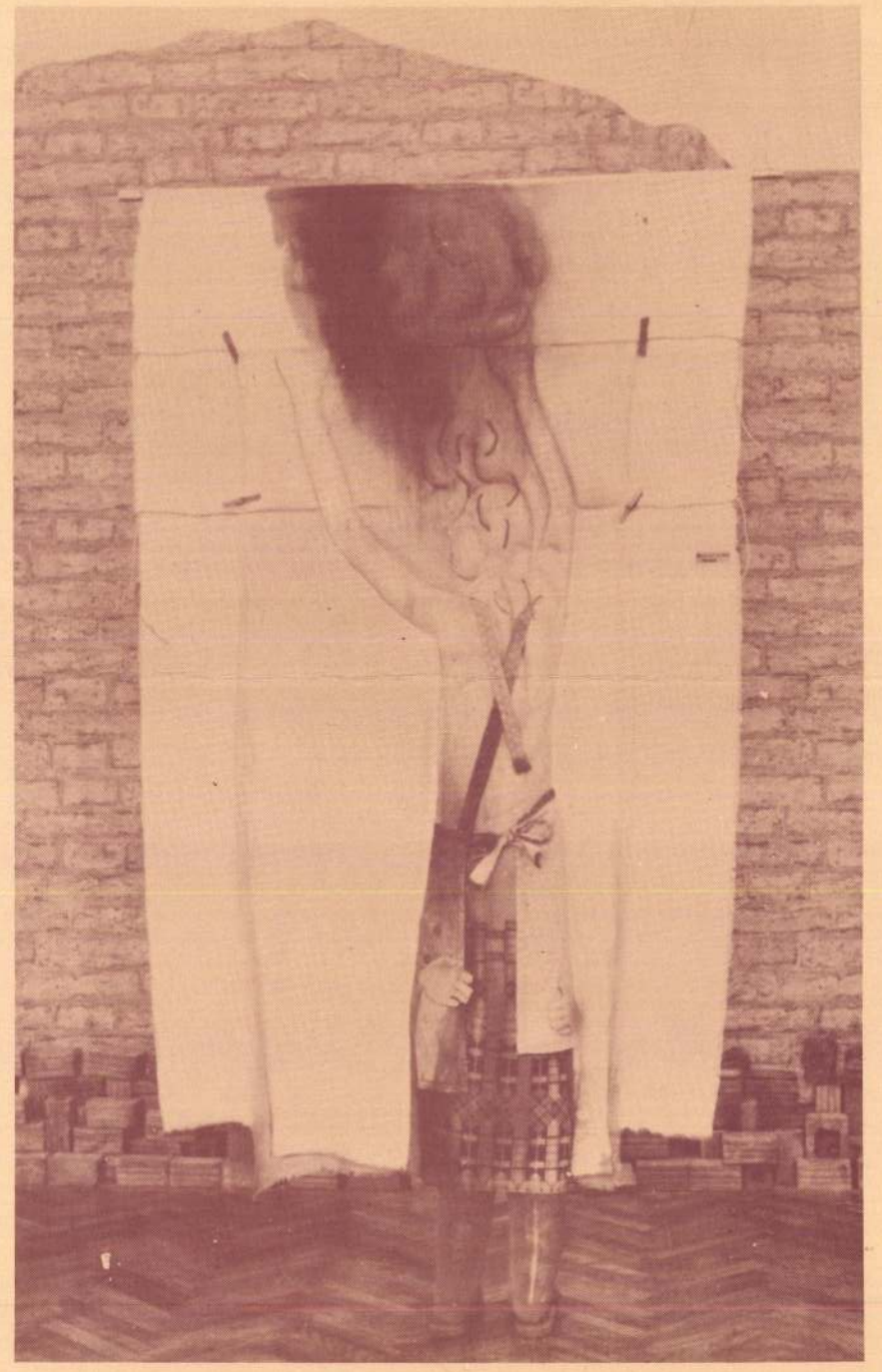
Tűfestés:

Füst, 1981.,	235x115 cm
Föld (madártávlatból), 1982–84.,	235x100 cm
Göröngyök, 1982–84.,	235x100 cm
Hullámok, 1982–84.,	235x100 cm
Őselemek 1–5., 1982–84.,	235x100 cm
Grafikon 1–3., 1984–85.,	235x100 cm
Tükröződések 1–4., 1986.,	50x40 cm
Raszterek és reflexek 1–6., 1986.,	80x50 cm
Geometrikus, 1987.,	100x100 cm
Amorf, 1987.,	100x100 cm
Térbeli, 1987.,	100x100 cm
Nagyítás 1–2., 1987.,	115x100 cm

Szalag-architektúra:

Egyenesek és hullámok, 1980.,	99x103 cm
Vonalak és négyszögek, 1989.,	100x100 cm
Képek hamis kerettel 1–3., 1989.,	21x21x2 cm
Textil-csempék 1–12., 1990.,	21x21x2 cm
Kereszt-csík, 1991.,	120x90 cm
Hálózat, 1992.,	100x300x2 cm

Felelős kiadó: Dr. Szabó Ferenc,
megyei múzeumigazgató
A katalógust tervezte, a fotókat készítette
és a kiállítást rendezte: Németh Aladár

A kiállítás Balázs Irén eddigi munkásságának 3 fő korszakából mutat be egy válogatást.

Az első korszakot (1970–80) a folklórból, a magyar falu mintakincséből és eszmeiségéből táplálkozó, hímzett-varrott juta reliefek, textilszobrok képviselik. Ezek egy rusztikus anyagnak és a népművészeti hagyományoknak a találkozásából születtek. Bennük az ornamens helyett egyre nagyobb szerepet kap a mondanivaló, témáik az élet fontos eseményeihez és állomásaihoz kapcsolódnak. A büsztök emberek vonásait őrzik, az „Utazás" című environment például egy élet fázisait ábrázolja, a „Bő termés" című mű pedig a munka eredményét szimbolizálja.

Tíz éves alkotói periódus után Balázs a három dimenzióból visszalépett a síkba. Eredeti képzettségéhez, a festőművészethez közelebb álló kifejezési formát választott eszközül: az elmúlt századokban kedvelt, hagyományos tűfestési technikát, (vagy más néven, a hímzett gobelin technikát). Ezekben a kompozíciókban egyre fontosabb szerepet kapott a szín és a tónus. Finom átmeneteket erőteljes fekete, ferde vonalakkal állít meg. Ezek szabályos ismétlésével, valóságos terek helyett, fiktív terek, térillúziók nyílnak. Ezekre a hatásuk szerint térbe nyíló lapokra: a tűz, víz, föld, levegő motívumait hímezi, különböző változatokban. „Őselemek" a címe ennek a sorozatnak. Hasonló szemlélettel és technikával készültek a „Tükröződések", a „Raszterek és reflexek", továbbá a „Grafikonok" című sorozatok is.

Ez a második alkotói szakasz 1987-ig tartott, majd újabb váltás következett, a harmadik, a „Szalag-architektúra" műfajával jelölhető, síkkonstruktivista alkotói korszak. Ezeknél a munkáknál egyedileg festett szalagokat fűz össze kompozíciókká, sajátos módon. A szalag-architektúra erőteljes raszterének oldására a kép felületén különböző elemeket és zsinórfűzést alkalmaz változatos formákban: diagonálisan, „S" alakban, hálószerűen... Ez és a képek szélén alkalmazott pszeudó-keretezés ad a tábláinak bizonyos relief-szerű karaktert. Bár a művész e harmadik, képarchitektúra teremtő korszakában is a tűfestésnél megkezdett konstruktivista ábrázolást folytatja tovább, az egyéni technika alkalmazásával és az anyagváltás révén, teljesen újszerű vizuális hatásokat sikerült elérnie.

BALÁZS Irén

Regős Anna

A Vigadó Galéria
(Budapest, V. Vigadó tér 2.)
tisztelettel meghívja Önt és kedves Családját

1999. április 15-én 17 órakor

Balázs Irén
Kass Eszter
Regős Anna

textilművészek
„TERCETT" címmel
rendezett, közös kiállításának a megnyitójára

A kiállítást megnyitja:
Frank János
művészettörténész

megtekinthető: 1999. április 15-től május 2-ig

FORINT
≈ 030
MAGYARORSZÁG

AL-I/27 BUDAPEST V.
-7. 4. 99

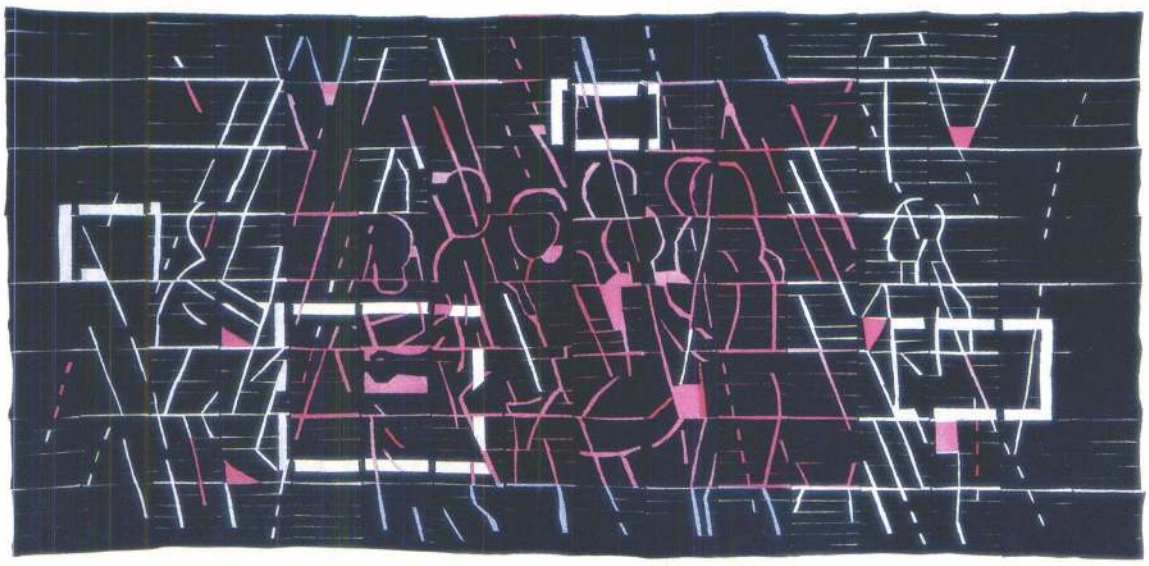
Művészeti és Szabadművelődési ...
Budapesti V., Vigadó tér 2
Pf. 329
1369

BALÁZS Irén

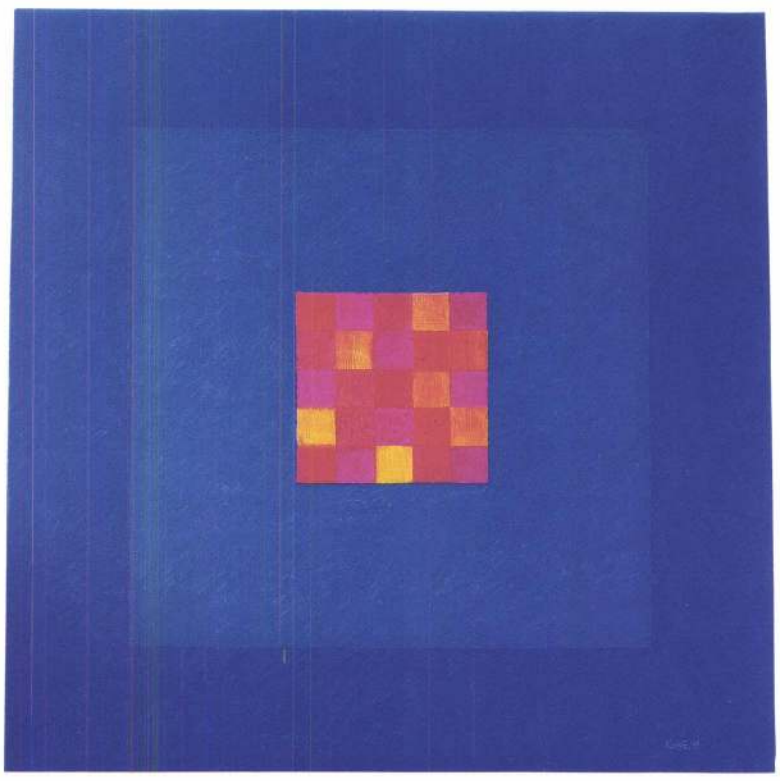
VIGADÓ GALÉRIA

A kiállítás létrejöttét támogatták:
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Magyar Alkotóművészek Közalapítvány
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány

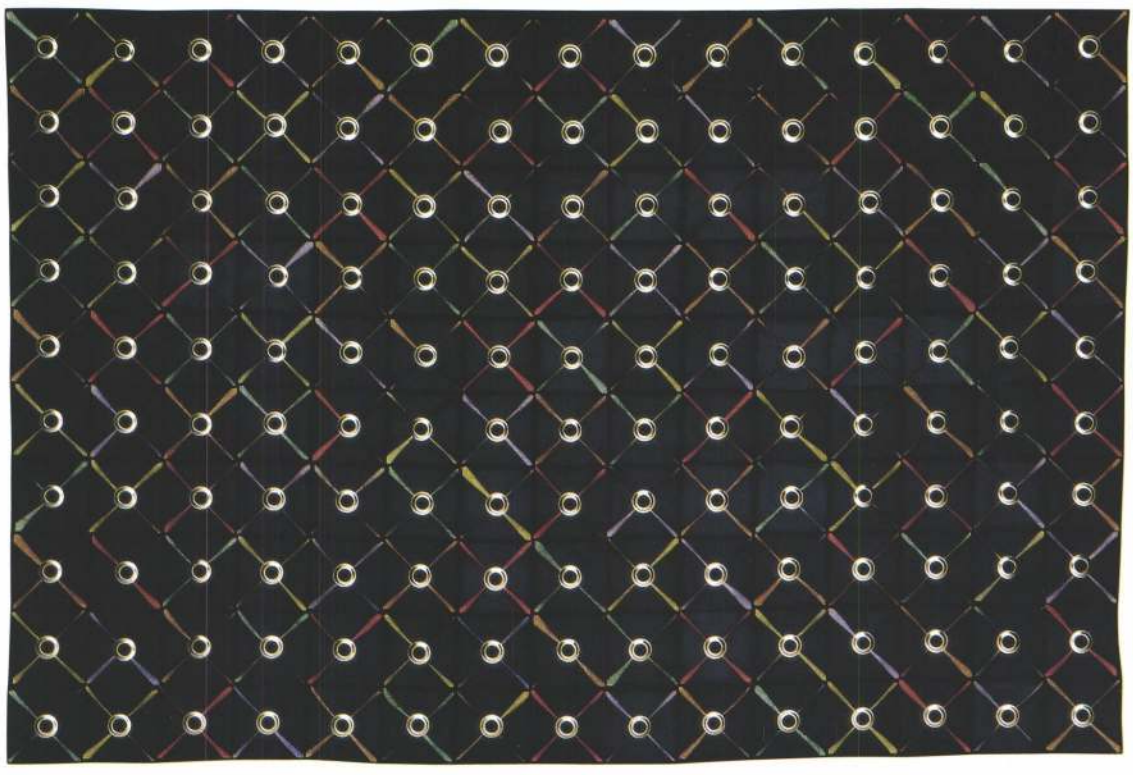
Nemzeti Kulturális Alap

Balázs Irén: Hintázók (155x73 cm)

Kass Eszter: Kék-piros (120x120 cm)

Regös Anna: Origami (150x100 cm)

Balázs István

Balázs István szobrai és lírája
Legjobb festőművészeink 1947-ben Tatabányán megalakították a Bányász
Képzőművészeti Szabadiskolát.

Wehner Tibor: Visszhang otthonról.
Művészet, 1979. május – 36. lap.

BALÁZS ISTVÁN, épitész

A nagyvarsányi ref.templom restauralasara készitett terveket1925-ben.Lux Kalman ezeket visszutasitotta,nem találta megfelelőknek,mégis e tervek szerint készült el.
6.kép.- 88.old

TOMBOR ILONA: Nagyvarsány és művészeti emlékei 78.old

Szabolcs-Szatmari-Szemle, XII. 1977. 1.sz.

BALAZS ISTVAN, fazekas

Szalonnan dolgozott 1890-től 1920-ig.-Gyertytartói egy aguak,kecsesek,gyürüs szarakkal.Alapszinük vilagosbarna,éppugy mint a sótartóé. 113.old

KELEMEN ISTVÁN: Feldó-borsodi fazekasmester
Szalonnán 110.old

A Miskolci Herman Ottó Múz.Közleményei 13.
Miskolc, 1974

BALÁZS ISTVAN, fazekas

Szalonna községben született 1861.aug.13-an.Miskolci fazekasmesternál tanult..Szalonnan Malom utcai házaban 1890-1920 között müködött.Két fia,Balint és Istvan segitettek neki,de halala utan nem folytattak a mestersé get az ipar hanyatlasa miatt. A fauban mas fazekas nem volt. 11.old

KELEMEN ISTVÁN: Felső-borsodi fazekasmester
Szalonnan 110 .old

A Miskolci Herman Ottó Múz.Közlrményei 13.
Miskolc, 1974

BALAZS ISTVAN, fazekas

Szalonnan dolgozott. Kalapos emberfejei életnagyságuak. Alapszín sárga, kalap, szemöldök, bajusz sötétbarna. A kalapok baloldalán a madártollak huncut, játékos hatást keltenek, egyébként komoly a a tekintetük. 113.old

KELEMEN ISTVÁN: Felső-borsodi fazekasmester
Szalonnán 110 .old

A Miskolci Herman Ottó Múz. Közlrményei 13.
Miskolc, 1974

BALÁZS ISTVÁN, fazekas

Szalonnán dolgozott 1890-1920 közt. A népi használatra készült cserepek sötétbarnak. Díszük fehér pöttyök, a tálakon fehér hullámvonalak. Növényi vagy figurális díszszel ezen edényeken nem találkozunk. 112. old

KELEMEN ISTVÁN: Felső-borsodi fazekasmester
Szalonnán 110 .old

A Miskolci Herman Ottó Múz. Közlményei 13.
Miskolc, 1974

BALÁZS ISTVÁN, fazekas

Szalonnan dolgozott 1890-től 1920-ig. Az edények kivitelezése egyszerű, A közeleső gömöri fazekassag hatasa nem mutatható ki nála. Miskolcon tanult, s valószinüleg később sem tartott kapcsolatot a gömöri fazekasokkal. 114.old

KELEMEN ISTVÁN: Felső-borsodi fazekasmester
Szalonnan 110 .old

A Miskolci Herman Ottó Múz. Közlrményei 13.
Miskolc, 1974

BALÁZS ISTVÁN, fazekas

Szalonnan dolgozott. A környéket ő latta el cseréppel. Putnoki, Szikszói vasarra jart. Kassan is volt. Malyinka, Kanó, Gadnan is talalt a szerző tőle talat, tejes kocsögöt, korsót. főleg tanyért, butykost készitett. 112. old

KELEMEN ISTVÁN: Felső-bornodi fazekasmester
Szalonnán 110 .old

A Miskolci Herman Ottó Múz. Közlményei 13.
Miskolc, 1974

BALAZS ISTVAN, fazekas

Szalonnan dolgozott.1890-1920 közt.Diszitő keramiaval i
is foglalkozott,amit a család birtokában lévő két embe
fej,két gyertyatartó és egy [illegible]ufatartó igazol. 112.old

KELEMEN ISTVAN: Feldő-borsodi fazekasmester
Szalonnan 110.old

A Miskolci Herman Ottó Múz.Közleményei 13.
Miskolc, 1974

BALAZS ISTVAN, fazekas

Szalonnan dolgozott 1890-től 1920-ig.- 4.sz.kép.
Tejesköcsög.-- 5.sz.kép.Tal. rekete repr. 11.old

KELEMEN ISTVÁN: Feldő-borsodi fazekasmester
Szalonnán 110.old

A Miskolci Herman Ottó Múz.Közleményei 13.
Miskolc, 1974

BALAZS ISTVAN, fazekas

--

Szalonnan dolgozott 189oetől 1920-ig.- 3.kép.
Dohanytartó. Fekete repr. 111.old

KELEMEN ISTVAN: Feldó-borsodi fazekasmester
Szalonnán 110.old

A Miskolci Herman Ottó Múz.Közleményei 13.
Miskolc, 1974

BALAZS ISTVAN, fazekas

Szalonnan dolgozott 1890-től 1920-ig.--1-2-kép.
Dohanytartó. fekete repr. 110.old

KELEMEN ISTVÁN: Felső-borsodi fazekasmester
Szalonnan 110.old

A Miskolci Herman Ottó Múz.Közleményei 13.
Miskolc, 1974

BALAZS ISTVAN, fazekas

Szalonnan dolgozott 1890-től 1920-ig.-6.sz.kép.
Korsó. feketevrepr. 112.old

KELEMEN ISTVAN: Felső-borsodi fazekasmester Szalonnan
110.old

A Miskolci Herman Ottó Muz.Közleményei. 13.
Miskolc, 1974.

DOHÁNYTARTÓK SZALONNÁRÓL

DOHÁNYTARTÓK SZALONNÁRÓL

Északkelet-Magyarország területén néhány nagy *kerámiaközpont* működött, termékeivel népművészetünk egyik jellegzetes vonulatát képviselve. *Mezőcsáton, Sárospatakon, Miskolcon* és *Tiszafüreden* kívül azonban számos *kis műhely* is dolgozott.

A *szalonnai* fazekasság *egyetlen* mesternek, *Balázs Istvánnak* a nevéhez fűződik. Ő ebben az Árpád-kori templomáról híres kis *borsodi* faluban született 1861-ben. Eleinte csizmadiának tanult *Miskolcon*, majd ezt a szakmát otthagyta, s átállt egy miskolci fazekasmesterhez, és tőle tanulta meg a fazekasságot.

A családi hagyomány szerint Balázs István 1890-től 1925-ben bekövetkezett haláláig Szalonnán dolgozott. Termékeivel ellátta a környező falvakat. Eljárt a *putnoki* és a *szikszói* vásárokra, s szekérrel faluról falura járva is árult Borsod északi részén. Eljutott *Kassáig* is. Főleg *konyhai edényeket* készített. Ezek *sárga* vagy *sötétbarna* alapszínűek voltak, gyakran díszítés nélkül, esetleg fehér pettyes vagy hullámvonalas dísszel. Keze alól azonban díszkerámiák is kikerültek. Közülük kiemelkedik az itt bemutatott emberfej alakú két *dohánytartó*. (Mindkét tárgy 22 cm magas.) A családi hagyomány szerint a két fej 1920 táján készült, s a mester fiainak — *Bálintnak* meg *Istvánnak* — az arcvonásait őrzi. Ők fiatalon sokat segédkeztek apjuk műhelyében, de mesterségét nem folytatták. A két figura erőteljes formája — az elnagyolt kidolgozás ellenére — azt jelzi, hogy a mester *portrészerű* kifejezésre törekedett. A különbségeket, eltérő vonásokat *külsődleges* jelekkel, az egyik kalapon tollal, bajusszal, a nyakkendők eltérő színével is érzékelteti. Ugyanazzal a sárga és sötétbarna földfestékkel dolgozott, mint amely konyhai edényeit is jellemezte.

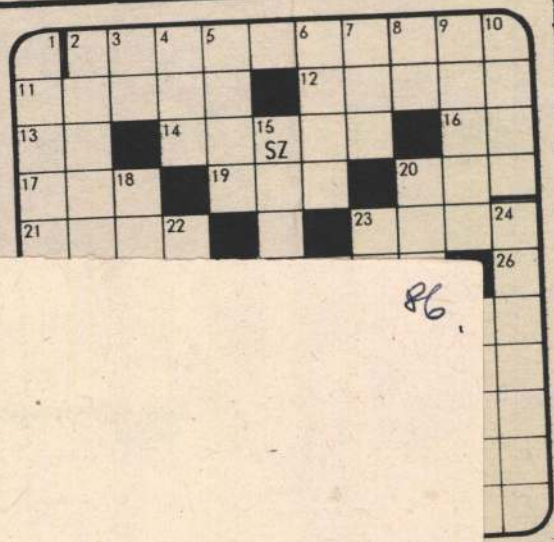
A dohánytartó jellegzetes terméke volt nagy kerámiaközpontjainknak, s a rendeltetés kínálta lehetőségek miatt gyakran megtörtént, hogy e tárgyakat *figurálisan* (medve, farkas stb. alakúra) formálták meg. Emberfej formájú példányokat Észak-Magyarországról csak a tiszafüredi fazekaskészítmények közül ismerünk. A tiszafüredi darabok azonban nem ilyen igényűek, mint Balázs István kerámiái. Ott a *gömbölyű* forma fogalmazódik stilizált emberfejjé, míg a szalonnai fejek — mint említettük — portrészerűek. Ez azt is jelzi, hogy a képünkön bemutatott dohánytartók *egyedi* darabok voltak, és sajátos szerepük volt nekik a készítő mester családi körében. Az ábrázolás szándéka *túllép* paraszti kerámiáinknak általában személytelen figurális ábrázolásán, s benne az agyagnak a népművészeten túlmutató megformálása nyilvánul meg. Balázs Istvánnak ezt a készségét jelzi az itt bemutatott dohánytartókon kívül még két régebbi munkája is: egy *csizmadiaműhelynek* és egy *fazekasműhelynek* cserépből készült mása meg azok figurái is.

Viga Gyula
muzeológus

Kép: **Broczkó Tamás**

VILLAMOSENERGIA-TOVÁBBÍTÁS

Kétféle vízsz. 25.-alaptípus használatos: függ. 10. vízsz. 25. és a függ. 1. kábelvízsz. 25. Használatukat azonban vízsz 2. az energiaveszteség: az előzőnél a vízsz. 25. felmelegedéséből származó függ. 24, a másodiknál pedig ezenkívül még a [illegible] és felmelegedéséből származó

86.

Főszerkesztő:
LUDAS M. LÁSZLÓ

Főszerkesztő-helyettes:
NÉMETH FERENC

A szerkesztő bizottság elnöke:
CSÜRÖS ZOLTÁN

Szerkesztőség:
Budapest VII., Lenin körút 5.

Postacím:
Élet és Tudomány
Budapest, Pf.: 47
1428
Telefon: 215-290

Kiadja:
a Hírlapkiadó Vállalat

Felelős kiadó:
CSOLLÁNY FERENC
Budapest VIII.,
Blaha Lujza tér 3.
Postacím: Budapest 1959
Telefon: 343-100, 336-130
Terjeszti a Magyar Posta

78.2795
Athenaeum Nyomda
Kozma utcai üzeme
Budapest
Rotációs mélynyomás

Felelős vezető:
SOPRONI BÉLA vezérigazgató

Index: 25 245
ISSN 0013—6077

A szerkesztő bizottság tagjai:
Ács Tamás, Andorka Rudolf, Antaloczy Zoltán, Barkóczi Ilona, Barta György, Berényi Dénes, Bontó László, Buda Béla, Castiglione László, Csányi Vilmos, Farkas Henrik, Fenyő Béla, Furka Árpád, Haraszty Árpád, Horváth József, Horváth Sándor, Jantsky Béla, Kapás Sándor, Károlyházi Frigyes, Kósa László, Kozma Tamás, Kulin György, Láng Sándor, Lázár Gabriella, Lengyel István, Makkai László, Németh Lajos, Öveges József, Perényi Imre, Sohajda Béla, Steiger István, Székely Sándor, Szlameniczky István, Vécsey Zoltán, Zách Alfréd

Képszerkesztő:
Ujvári Imréné

Olvasószerkesztő:
Szőke István

Rovatszerkesztők: Akácz László, Barabás Zoltán, Daniss Győző, Fodor Lajos, Kerner István, Oláh Tamás, Pécsi Tibor

Munkatársak: Gajzágó Éva, Hornyánszky Katalin, Kalocsainé Doór Vilma, Nagy Gézáné

Fotó: Bojtár Ottó

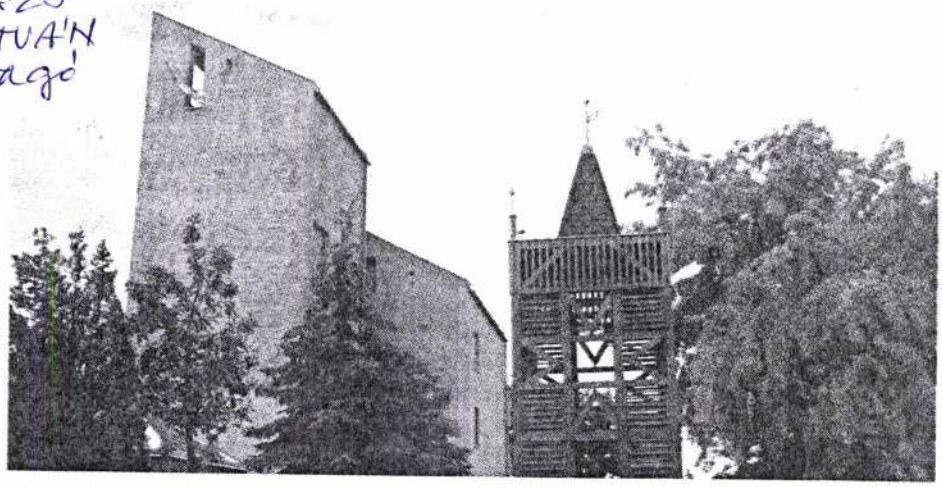
Meg nem rendelt fényképekért és kéziratokért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Az Élet és Tudomány előfizethető a hírlapkézbesítő postahivatalokban, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodában (KHI, Budapest V., József nádor tér 1. 1900) vagy közvetlenül, vagy postautalványon, vagy a KHI 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra való átutalással.
Előfizetési díj negyedévre 42,— Ft.

Külföldön terjeszti a „Kultúra" Külkereskedelmi Vállalat
Budapest, Pf.: 149
1389

Rovatunkban bemutatjuk a kerületben működő egyházközségek életét, küldetését. Első utunk a legfiatalabb egyházközségbe, a Cimbalom utcába vezetett. A magyar református egyházszervezet négy egyházkerületből (élén a püspök és a főgondnok áll), nyolc egyházmegyéből (élén az esperes és az egyházmegyei gondnok áll) és egyházközségekből áll. A Cimbalom utcai Megmaradás egyházközség a Duna-melléki egyházkerülethez, azon belül a Budapest-Északi egyházmegyéhez tartozik.

BALÁZS ISTVÁN faragó

Az egyházközség létrejötte és működési területe

1993-ban jött létre az Óbudai, a Budai és a Pasaréti Egyházközség körzetéből kialakított Cimbalom utcai Missziói Egyházközség, amely 2001-ben lett anyaegyházközség. A Rózsahegy, a Buday László utca, a Margit körút, a Borbolya utca, a Vérhalom utca, a Szemlőhegy utca, a Fajd utca, a Józsefhegyi út, a Boróka utca, a Barlang utca, a Ferenchegyi út, a Zuhany utca, a Törökvész út és a Gábor Áron utca által határolt rész az úgynevezett ellátási területe.

Az egyházközség beiktatott lelkipásztora *dr. Mészárosné Hegedűs Zsuzsanna*. Édesapját, Hegedűs Lóránt református lelkészt az 1956-os forradalomban való részvételéért a Baranya megyei Hidasra helyezték feleségével, Illés Zsuzsa orvossal együtt. Hegedűs Zsuzsanna így élete első 17 évét Hidason, a világháborút követően odatelepített bukovinai székelyek között töltötte. Ez az időszak meghatározó a székelység sorsa iránti elkötelezettségében. Iskolai tanulmányait Hidason, Bonyhádon és Pécsett, majd Budapesten végezte. A Református Teológiai Akadémiával párhuzamosan járt a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolára, ahol magánének és kamaraművész diplomát szerzett 1995-ben. Teológiai tanulmányait 1990-ben fejezte be. 1990–91-ben a bécsi konzervatórium szólóének szakán és az ottani teológián végzett tanulmányokat. 1990 októbere óta a Cimbalom utcai Református Egyházközösség lelkipásztora. Férje dr. Mészáros István sebész, a Budapest-Déli Egyházmegye gondnoka.

A Megmaradás egyházközség presbitériuma, a gyülekezet vezető testülete a lelkésszel együtt 9 főből áll, gondnoka dr. Nagy Zsolt, aki a templom- és gyülekezetalapító gondnok, Kovács Zsolt 2005-ös halála után — emlékét márványtábla hirdeti a templomban — vette át ezt a tisztet.

A gyülekezet egyházi választásra jogosult tagjainak létszáma 260 fő, a gyülekezet hozzávetőlegesen 500 fővel tartja rendszeresen a kapcsolatot.

A gyülekezet állandó kántora Törökné Farkas Zsuzsa, a Megmaradás kórusa vegyes kar, vezetője dr. Mészárosné Hegedűs Zsuzsanna, akit a művek betanításában Szabóné Butykai Ágnes énektanár, a kórus szervezésében pedig Turczi Gyuláné Csomasz Tóth Éva segít. A kórus elsősorban saját gyülekezetének családi vasárnapjain, nemzeti és egyházi ünnepi istentiszteletein lép fel, és állandó résztvevője a kerületi egyházi kórusok hangversenyének. Hitoktató: Vinczéné Gál Réka.

A templom épülete

1981–82-ben német segítséggel és Fésüs Imréné adományából nyugdíjas lelkészotthont épített a Dunamelléki Református Egyházkerület az Á. Tóth István és családja által adományozott Cimbalom utcai telekre. Az otthonház alagsorában kis kápolna is létesült, amely megépülése után az Óbudai Református Egyházközség területén mint Rózsadombi Prédikálóállomás szolgálta az otthonház lakóit és a környékben élő reformátusokat. 1993-ban jött létre a Cimbalom utcai Missziói Egyházközség.

A harangtoronyban két harang lakik, az 56 kilogrammos „kicsi", a magyar megmaradás harangja, amelynek felirata: „Az élőket hívogatom, a holtakat elsiratom, a villámokat megtöröm. Soli Deo Gloria!" A 162 kilogrammos „nagy" a magyar feltámadás harangja, és felirata: „Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában, hiszek egy isteni örök igazságban, hiszek Magyarország feltámadásában. Ámen".

A templomkertbe székelykapu vezet, felirata kívülről Szabó Dezső mondata: „Minden magyar felelős minden magyarért", belülről az erdélyi református köszönés: „Békesség Istentől!" A kertben Balázs István kárpátaljai viski fafaragó által készített életfa áll, amelyet az 1956-os forradalom 50. jubileumi évének zárásaként november 4-én avatott a gyülekezet Sinka István református költő és Gulyás Lajos 56-os mártír református lelkész emlékére. A templomudvarba lépőket a mellvéden elhelyezett Árpád-házi sávos és kettőskeresztes címerpajzs fogadja.

A gyülekezet küldetése

A magyar nép megmaradásáért, a fogyatkozás megállításáért való igei küzdelem a legfontosabb. Kiemelten kezeli a hitoktatást nemcsak a hittanórák megtartásával, hanem számos más program (játszóházak, rajzversenyek, táborok, családi vasárnapok) megszervezésével. Öt iskolában (Áldás, Pitypang, Törökvész, Újlaki és Szent Angéla) tart hittanórákat, és rendszeres heti kapcsolata van a Bolyai utcai gyermekotthonnal, ahonnan vasárnaponként a gyülekezet tagjai hozzák a gyermekeket nekik szóló istentiszteletre. A hitoktatásban nemcsak a bibliai történetek megismertetésére, hanem a magyar nép történelmének és kulturális örökségének átadására is törekszenek.

A templom melletti hittanteremben minden héten Bibliaórát tartanak külön a felnőtteknek és külön az ifjúságnak. A családgondozást szolgálja a baba-mama-kör, ahová olyan anyukák járnak kisgyermekükkel, akik még a templomi alkalmakra a gyermek kis kora miatt nem tudnának eljutni. Ifjúsági munka a jegyesoktatás és a felnőtt

AZ OLDALT SZERKESZTETTE: RADUJ KLÁRA

Budai Polgár 2008/14. július 11.
16. oldal

Balázs István, szobrász Budapesten. Köllő Miklós (l. o.) tanítványa volt s Renner Antal és Fejér János szobrászokkal ő készítette Köllőnek a kerepesi-úti temetőben lévő síremlékét.

Vas. Ujs. 1905. 334. l. (képpel).

Gulács István Kossuth-díjas

Külső munkatársaink sikerességének munkálatait volt tanítványai végzik, oktatnak.

Balázs Józsa

Kobra

l. Ár. Kiál 1938

85 n 42. l

A [illegible] szobrát az
Ár. Múzeum 1938 — 40. évfo-
lyamának [illegible]

megírva

Balázs István

kisplasztikus

1887–89

Emlék 1930. 81. l.

PMŰVÉSZI

V., Mária

hren

/ESI

NAPI HÍREK

JÓ REGGELT!

Szerdán az őszeresekre is behozták a numerus clausust. Egyelőre azonban nem kívánnak a szakmában egyetemi végzettséget. Megjöttek a híres külföldi bokszolók. A magyar bajnokoknak, amikor meglátták ezeket a nevezetességeket, ökölbe szorult a kezük.

Beszélgetés a kávéházban: »Olvasta? A rendőrségre idézték a szobrászt, aki nyolc napra a szobába zárta a modelljeit.« »Bizonyára komoly művész, aki nem szereti, ha a modelljei sokat mozognak.«

A nap aktuális kérdése: »Vajjon azért panaszkodnak a pincérek, mert a borra-való kenyérre sem elég?«

A nap hőse: Sárosi, akinek a játékát már kíváncsian várja Bécs. Remélhetőleg olyan nagyszerűen és eredményesen fog dolgozni, hogy legközelebb már nem kívánják látni.

Eltünt a Népszövetség alapköve. Erre akarták a világbéke alapját megvetni.

Beszélgetés a villamos perrónján: »Olvasta? A lakosság tíz százalékát az állam tartja el.« »Az a kérdés, hogy miből él az a kilencven percent, aki viszont az államot tartja el.«

Mindenben első a Pesti Napló

18.000 pengő értékű bélyeget loptak el a 90. számú postahivatalból

(Saját tudósítónktól.) Néhány nappal ezelőtt bizalmas bejelentés érkezett a kereskedelmi minisztériumba. A bejelentés elmondotta, hogy a 90-es postahivatalban, amely a Ferencvárosban Gönczi Pál ucca 2. számú házban van, *sikkasztás történt.* A kereskedelmi minisztérium megbízásából dr. *Hanák* miniszteri titkár bejelentés nélkül kiszállt a postahivatalba és ott rovancsolást végzett. A rovancsolás igazolta a bizalmas bejelentést, amennyiben kiderült, hogy *18.000 pengő értékű bélyeg és egyéb értékcikk hiányzik a postán.* A miniszteri titkár, minisztériumi felhatalmazásra szerdán *feljelentést tett a főkapitányságon ismeretlen tettes ellen.* A rendőrségen megindították a nyomozást s egy detektívcsoportot bíztak meg azzal, hogy állapítsa meg, ki sikkasztotta el a 18.000 pengőt.

— **Fabinyi kereskedelmi miniszter ma Milánóba utazik.** *Fabinyi* Tihamér kereskedelmi miniszter csütörtökön Milánóba utazik, ahol megtekinti a nemzetközi vásárt. 20-ika táján érkezik haza.

— **Az evangélikus lelkészegyesület a »liturgiátlan« istentisztelet ellen.** *Békéscsabáról* jelentik: A Magyarországi Evangélikus Lelkészegyesület szerdai tanácskozásán kimondották, hogy *»liturgiátlan« istentiszteletet a jövőben tartani nem szabad* és az eredeti lutheri formára visszahajló istentiszteleti rendet helyeselték. A nap legfontosabb problémája *az Evangélikus Törvényhozó Zsinat anyagának megvitatása volt.* A délutáni gyülésen a zsinat önkormányzati programját beszélték meg. Csütörtökön befejeződik a konferencia. Este a Városi Vigadó nagytermében nagy közönség előtt zajlott le a MELE ünnepsége. A megnyitót *Raffay* Sándor püspök mondotta, utána dr. *Kapi* Béla püspök tartott ünnepi előadást, végül *Jánossy* Gyula, Békéscsaba polgármestere mondott beszédet.

— **Hóry András elfoglalta hivatalát.** *Hóry* András rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, akit gróf Khuen-Héderváry Sándor helyett a külügyminiszter állandó helyettesének neveztek ki, átvette hivatalát és szerda délben 12 órakor tisztelgő látogatást tett *Gömbös* Gyula miniszterelnöknél.

— **Orvosi hír.** Dr. *Molnár* Béla v. egyetemi belklinikai tanársegéd ezévi rendelését megkezdte Karlsbadban (Alte Wiese 4. Deutsches Haus).

BÚTOR házak LÁZÁR u. 3 és 4

— **Postautalvány az április 15-én lejáró előfizetések megújítására.** Vidéki előfizetőink lappéldányaihoz, amennyiben előfizetésük április 15-én lejár, ma postautalványt mellékelünk. Kérjük előfizetőinket, hogy a megújításra szánt összeget mielőbb adják fel, nehogy a lap küldésében fennakadás legyen.

— **Svájc nem járul hozzá a német átutalások beszüntetéséhez.** *Bernből* jelentik: *Schulze* szövetségi tanácsos, a szövetségi közgazdasági ügyosztály vezetője, a bázeli mintavásár megnyitásakor hosszabb nyilatkozatot tett, amelyben kijelentette, hogy *Svájc semmi körülmények között nem járulhat hozzá, hogy Németország kötelezettségeit ne teljesítse és az átutalást megtagadja.* Teljes mértékben érvényesítjük azt a követelésünket, hogy a svájci követelések átutalása legalább az eddigi mértékben megtörténjék. Németország bizonyára jogosnak ismeri el Svájc álláspontját. Ha más hitelezőállamok német árukat ugyanolyan mértékben engednek be mint Svájc, akkor Németország velük szemben is teljesítheti kötelezettségeit.

— **Három hölgy hangos vitája a Váci uccában.** Szerda este a Tiszti Kaszinó épületéből távozott dr. *Bárczy* Ferencné, aki a Retek ucca 5. számú házban lakik unokahugával. Amikor a Váci uccába értek, ott látták *Troppauer* Ilonát, akinek a neve sokat szerepelt a nyilvánosság előtt. A két hölgy a rendőrőrszemhez fordult azzal, hogy miután a multban Troppauer Ilona megfenyegette őket, igazoltassa őt. Az igazoltatás nem ment símán, *a három hölgy vitázni kezdett a Váci uccában,* mire a rendőr mindhármukat a főkapitányság központi ügyeletére állította elő. A rendőrségen kihallgatták Troppauer Ilonát, aki kijelentette, *esze ágában sem volt a hölgyeket bántalmazni,* véletlenül sétált a Tiszti Kaszinó épülete felé. Ezekután mindhármukat elbocsátották, de *az eljárást tovább folytatják.*

— **Sir George Clerk — az új párizsi angol nagykövet.** *Párizsból* jelentik: Tyrrel lord párizsi angol nagykövet visszavonul a diplomáciai pályától. A nagykövet kedden búcsúkihallgatáson jelent meg *Lebrun* köztársasági elnöknél. Lord Tyrrel április 15-ikén válik meg hivatalától és 16-ikán utazik Londonba. A távozó nagykövet utóda Sir George *Clerk,* eddigi brüsszeli nagykövet lesz, aki április 21-ikén foglalja el új hivatalát. Sir George Clerk, mint ismeretes, a proletárdiktatúra bukása után az angol kormány megbízásából *huzamosabb ideig tartózkodott Budapesten.*

— **Kirabolták a váci vasútállomás személypénztárát.** *Vácról* jelentik: Szerdára virradó éjjel ismeretlen tettesek betörtek a váci vasútállomás személypénztárába s onnan *20.000 pengő értékű vasúti jegyet és bérletet vittek el.* Reggel a pénztáros nagy megdöbbenéssel vette észre a lopást. A vizsgálat azonnal megindult. A rendőrség Görög József rendőrfogalmazó vezetésével nagy erőllyel nyomoz a vakmerő tettesek után. Eddig még semmi nyomra sem bukkantak.

— **A lengyel válogatott futballcsapatot nem engedik Prágába.** *Prágából* jelentik: A lengyel hatóságok *megtagadták a lengyel válogatott futballcsapat* tagjainak Prágába szóló kiutazási engedélyét és így a második lengyel-cseh világbajnoki selejtező mérkőzés, amelynek színhelye Prága lett volna, elmarad. Csehszlovákia ezzel bejutott a futball világbajnoki döntőbe.

— **Bálint György és Déri Imre előadásai.** A *Vajda János Társaságban* (Eszterházy ucca 4. Otthon Kör) csütörtök este ½8 órakor *Bálint* György *»A kritikus mint bűvész«, Déri* Imre pedig *»Hogyan csinálnak ujságot Amerikában«* címmel előadást tart. Ez alkalommal hirdetik ki a Társaság verspályázatának eredményét.

— **Bárány Oszkár veje átvette az öngyilkos vezérigazgató szövőgyárának vezetését.** A mult héten beszámolt a *Pesti Napló* arról az áldatlan harcról, amely az öngyilkos *Bárány* Oszkár vezérigazgató hagyatéka, a kőbányai szövőgyár körül zajlik. Jelentettük, hogy Bárány veje, *Vágó* István márciusban közgyülést hívott össze, amelyen saját embereit választatta meg az igazgatóság tagjaivá. A kiskorú örökös, Bárány János nevében a gyám felfolyamodott a közgyülés határozata ellen a cégbirósághoz, amely a felfolyamodást ítélethozatal céljából kedden felterjesztette az ítélőtáblához. Erről végzésben értesítették *Vágó* Istvánt, aki szerdán munkatársaival megjelent a kőbányai szövőgyár szállás-uccai telepén és felszólította Schütz Béla igazgatót, hogy *adja át a gyárat.* Az igazgató kijelentette, hogy *elvesztette a türelmét, nem harcol tovább és ezzel elidvozott irodájából.* Vágóék ezzel átvették a gyár vezetését. Hogy hova fog fejlődni a gyár körül zajló vita, az csak a közeli napokban dől el.

— **Az arcbőr rúzsozása** akkor ártalmatlan, ha az arcbőr természetének megfelelő alapanyagból készül. A Dr. med. László-féle Túlzsírtos Arcrúzsok: a száraz arcbőr, Kompakt Arcrúzsok: a normális vagy zsíros arcbőr részére készülnek. Kapható: Múzeum-gyógyszertár, IV., Kossuth Lajos ucca 22. Postai csomagok utánvéttel. Romániában Nagyvárad: Farkas, Apolló-drogéria.

— **Megmérgezte magát egy banktisztviselőnő.** A Mester ucca 24. számú ház hetedik emeletén levő lakásán gázzal megmérgezte magát *Ujfalussy* Ilona 32 éves elvált asszony, a Földhitelintézet tisztviselőnője, aki egyedül élt garszónlakásában. Csak ritkán volt nála látogató. Többször meglátogatta azonban dr. *Csomor* Elemér orvos, aki a Ferenc körúton lakik. Kedden este is becsengetett az ajtón az orvos s amikor senki sem nyitott ajtót, felkiáltott, hogy a szomszédok is hallották: *»Szent Isten! Mégis öngyilkosságot követett el!«* Feltörték az ajtót, Ujfalussy Ilona eszméletlenül feküdt a konyhában. Az életuntat a Grünwald-szanatóriumba szállították, ahol szerdán délután *eszméletre tért.* Megkérdezték, hogy miért akart meghalni, de *nem válaszolt a kérdésre.* Valószínűnek tartják, hogy dr. *Csomor* Elemér orvos ismeri az öngyilkosság okát, valószínűleg értesítette is őt Ujfalussy Ilona és ezért kiáltott fel, amikor nem tudott az ajtón bejutni. Őt fogják kihallgatni az öngyilkosság oka és körülményei felől.

— **Donati olasz repülő 14.000 méternél magasabbra repült.** *Rómából* jelenti tudósítónk: *Donati,* az ismert olasz repülő Caproni-gépével fölszállt a magassági világrekord megdöntésére. Donatinak sikerült *14.000 méternél magasabbra emelkedni és ezzel meg is döntötte a világrekordot.* Teljesítményének pontos adatai még ismeretlenek, mert 14.000 méter magasságban barográfja fölmondta a szolgálatot és csak a műszer tüzetes vizsgálata után lehet megállapítani pontosan, mennyivel emelkedett túl a 14.000 méteren. *(United Press.)*

— **A magyar ujságírók romániai kirándulása — egy sajtóperben.** A magyar ujságírók turista egyesületének egy csoportja, dr. *Berecz* Sándor vezetésével a mult év nyarán Bulgáriában és Romániában járt. A látogatás romániai részével kapcsolatban a *Mai Nap* azt írta, hogy a csoport eljárásával *a hazaárulás színezetébe keveredett.* Dr. *Berecz* Sándor sajtópert indított és a törvényszék *Méhes*-tanácsa szerdán — Berecz és a vádlott hírlapíró kérésére — *elrendelte az egész vonalon a valódiság bizonyitását.*

— **Garami Ernőt nemzetrágalmazással vádolja az ügyészség.** *Garami* Ernőnek, a magyar szociáldemokrata párt egyik vezérének aláirásával a pozsonyi *»Az élet«* című lapban cikk jelent meg, amely miatt a törvényszék annakidején *»in contumatiam«* elítélte *nemzetrágalmazás* címén a külföldön tartózkodó Garamit. Most, hogy *Garami* hazaérkezett, a törvényszék *Méhes*-tanácsa elé állították e cikk miatt. Garami azonban kijelentette, hogy *nem ő írta a cikket.* A törvényszék elrendelte, hogy diplomáciai úton hallgassák ki a lap szerkesztőjét és cikkíróját arravonatkozóan, hogy Garami írta-e a cikket, vagy tőle származik-e az interjú?

— **Gyalui Farkas székfoglalója a Petőfi Társaságban.** A Petőfi Társaság legutóbbi ülésén székfoglaló előadást tartott *Gyalui* Farkas egyetemi magántanár, erdélyi esztéta, amely után *Pekár* Gyula, a Társaság elnöke *átnyujtotta Gyaluinak a Petőfi Társaság levelező-tagsági oklevelét.*

— **Szerezzen örömet saját magának, vásároljon osztálysorsjegyet Dörge Frigyes főárusitótól, *Kossuth Lajos ucca 4.* Telefón: 89—8—80. Érdemes!**

— **Egy mázolósegéd dobott bombát az Unter den Lindenen?** *Berlinből* jelenti tudósítónk: Az Unter den Lindenen elkövetett kézigránátos merénylet ügyében szerdán szenzációs fordulat állott be. A rendőrség letartóztatta *Schultz* Ervin charlottenburgi mázolósegédet, akit azzal gyanúsítanak, hogy *ő dobta az Unter den Linden egyik házának padlásáról a kézigránátot az úttestre.* A merénylet gyanúja miatt letartóztatott Schultz Ervin mázolósegéd a kritikus időben nem tartózkodott munkahelyén — egy épülő házban az Unter den Lindenen — s minden jel arra mutat, hogy a padlásra ment és az egyik padlásablakból kidobta az uccára a kézigránátot. Társa a leghatározottabban állítja, hogy Schultz a szóbanforgó napon, március 21-én délután néhány percre magára hagyta őt. Schultz valamikor a vörös frontharcosszövetség tagja volt. 1920-tól 23-ig a birodalmi hadseregben szolgált, onnan azonban elbocsátották, mert megtagadta az engedelmességet és tettleg inzultálta egyik fellebbvalóját.

— **A Pesti Tőzsde 16 oldalas új számában** báró *Korányi* Frigyes és *Stein* Emil nyilatkoznak Imrédy költségvetési beszédéről. A valorizált biztosítási kötvények tulajdonosai számára információt közöl a lap arról, hogy milyen sorrendben fizetik vissza a valorizált összegeket. Cikket irt a lapba *Drucker* Géza vezérigazgató. Közli a lap a feltételeket, hogyan lehet gyümölcstermelési kölcsönhöz jutni, információkat közöl a Goldberger gyárról, az Első Magyar Általános Biztosító Társaságról, a Hofherr és Schrantzról, a Filtexről stb. Közli, hogy melyek az osztrák ipar kívánságai és miről tárgyalnak Rómában.

— **Az élet küzdelmeiben** erejét, hitét, bizalmát növeli az Ovomaltine, a táperő és vitaminok quintessentiája.

— **Halálozás.** Dr. *Lähne* András m. kir. külügyminiszteri s. titkár 38 éves korában elhúnyt. Temetése a farkasréti temető halottasházából e hónap 13-án, pénteken délután ½5 órakor lesz az evang. egyház szertartásai szerint. Gyászolják a Lähne- és Scitovszky-családok.

Balázs István szobrászművész 72 éves korában a gyáliúti katonai kórházban április 11-én hajnalban agyvérzés következtében meghalt.

Badiny *Badiny* Lajos micsinyei és illésfalvi nagybirtokos, a zólyommegyei szliácsi kerület évtizedeken keresztül volt utolsó magyar országgyülési képviselője, Besztercebányán 73 éves korában meghalt. Az elhúnyt gróf Tisza Istvánnak egyik legodaadóbb híve volt és baráti táborához tartozott. Halálát özvegyén, született Dillnberger Emilián, fián, dr. Badiny Gyula nagybirtokoson és ennek feleségén kívül nagyszámú és előkelő rokonság gyászolja.

= **Ha Lányi és Társa** bankházának Gróf Tisza István ucca 7. ír vagy telefonál (88—5—54.), azonnal küld egy szerencsesorsjegyet. E közkedvelt főárusító számos főnyereményt, köztük a 3 milliárdot, 400 milliót, 100 milliót, 50 milliót, 100.000 pengőt, 40.000 pengőt stb. fizette már ki üzletfeleinek.

= **Felhívjuk** t. olvasóink figyelmét arra, hogy az eredeti, de most már Magyarországon gyártott Eg-Gü púderpamacs olcsóbb lett.

Gyomor- és bélhurut, az emésztés hiányossága, erős bomlási és erjedési folyamatok a gyomorbélhuzamban, bélbaktérium- és gyomorsavtúltengés az enyhe természetes **„Ferenc József"** keserűvíz használata által legtöbbször rövidesen megszűnnek.

Rendőri vizsgálat Pallavicini budai beszéde miatt

(Saját tudósítónktól.) *Pallavicini* György őrgrófnak a Nemzeti Néppárt kedd esti vacsoráján mondott beszéde nemcsak a politikai köröket foglalkoztatja élénken, hanem a beszéd egyes részletei miatt *a rendőrség is behatóan nyomozást folytat.* A hírek szerint a rendőrség a beszéd egyes kijelentéseit *kifogásolja* és ezekre vonatkozóan kihallgatásokat végez. *Schweinitzer* rendőrtanácsos a kedd esti vacsora több résztvevőjét hallgatta ki a délután folyamán. A hírek szerint több ujságírót és a vacsora rendezőségének néhány tagját is kihallgatták. A kihallgatás után dől el, hogy a budai Vigadóban elhangzott beszéd egyes kitételei miatt indul-e eljárás *Pallavicini* ellen, vagy sem.

A sajóvámosi plébános egyik gyilkosa makacsul tagad, a másik beismerő vallomást tett

A miskolci törvényszék megkezdte Scheliga plébános gyilkosai bűnpörének tárgyalását

Miskolc, április 11.

A törvényszék *Csorba*-tanácsa szerdán reggel kezdte tárgyalni *Scheliga* Mihály sajóvámosi plébános gyilkosainak bűnpörét. Szuronyos fogházőrök vezették elő a két erősen megbilincselt vádlottat, *Kertész* Pált és *Répási* Józsefet, akik a plébánost meggyilkolták és kirabolták. Elsőnek Kertész Pált hallgatta ki a bíróság. Kijelentette, hogy *nem érzi magát bűnösnek.* Visszavonja a rendőrség előtt tett vallomását, azt állítja, hogy a rendőrségen bántalmazták, azért tett beismerő vallomást. Kertész azután az elnök kérdéseire *ellentmondásokba keveredik.* Kijelenti például, hogy soha életében nem járt Sajóvámoson, holott előzőleg már beismerte, hogy járt ebben a községben.

Scheliga Mihály, a meggyilkolt sajóvámosi plébános

Répási Józsefet hallgatják ki ezután. *Töredelmes vallomást tesz.* Elmondja, hogy 1933 január 24-én érkeztek Sajóvámosra. Koldulásból és lopásból tartották fenn magukat. *Kertész Pál rávette, hogy kopogjanak be a plébániára, mert ott pénznek kell lenni.* Elhatározták, hogyha a plébános segít rajtuk, akkor nem bántják, de ha nem segít, akkor kirabolják, sőt ha kell, le is ütik. Kertész Pál kopogtatott be. Amikor a plébános kinyitotta az ajtót, Kertész megragadta. A pap a kis szobába menekült, ők ketten utánaszaladtak, leteperték, fojtogatták. A plébános heve-

Répási József és Kertész Pál, Scheliga Mihály sajóvámosi plébános két gyilkosa

sen védekezett. *Kertész egy kalapáccsal négyszer a fejére ütött, Répási pedig a bal mellébe szúrt.* Ezután addig szorították a nyakát, amíg meg nem halt. A gyilkosság után átkutatták a lakást. Kertész 250 pengőt rabolt. Répási különböző ruhaneműeket. Utána megszöktek. Elmondja Répási, hogy *Mátyásföldön egy kis üggyel kapcsolatban került a rendőrségre.* A rendőrfogalmazót tisztelt úrnak szólította, mire a rendőrfogalmazó megjegyezte: »Miért nem szólít minvagyárt tisztelendő úrnak?« Erre ő elvesztette a fejét és mindent beismert.

A bíróság ezután *szembesíti a vádlottakat.*

— Igenis, együtt gyilkoltuk meg a plébánost, — mondja Répási, mire Kertész visszavág:

— Nem igaz, hazudsz! *Ezt az embert soha életemben nem láttam* — mondja azután a bíróság felé fordulva.

— Hát akkor miért ismertem be, hogy gyilkos vagyok? — kérdezi Répási.

— Mert megrögzött gazember vagy — válaszolja Kertész.

A plébános életkörülményeiről valló tanuk kihallgatása után a tárgyalást félbeszakították.

A délutáni tárgyaláson újabb tíz tanút hallgattak ki. *Szabó* Eszter budapesti ószeres szemébe mondta Kertész Pálnak, hogy az elmúlt év áprilisának végén több inget vásárolt tőle, amelyek, mint később kiderült, a meggyilkolt Scheliga plébánosé voltak. Kertész Pál a szembesítés során tagadta, hogy az ingeket ő adta el Szabó Esternek. A tanukat vallomásukra megeskették.

Potoczky Dezső dr. törvényszéki orvosszakértő a boncolás adatait ismertette. *A lelkész halálát fojtogatás okozta* s a fojtogatás öt—tíz percig tartott. A kalapáccsal és kukoricafosztó árral okozott sérülések nem voltak halálosak. A szakértő ezután a vádlottak elmeállapotáról tette meg jelentését. Eszerint egyik vádlott sincs korlátozva szabad elhatározóképességében, bár *némi degenerációs tünetek* mindkettőnél mutatkoznak.

A tárgyalást holnap reggel kilenc órakor folytatják és a törvényszék még húsz tanut hallgat ki. Ítélethirdetésre valószínűleg *pénteken* kerül sor.

A Pesti Napló gyermekutasai tíz fillérért menüt kapnak a világkörüli úton

Nagy örömet keltett a gyerekek körében a *Pesti Napló* híradása, amely szerint **»Utazás a Föld körül 80 perc alatt«** cím alatt mulatságos gyermekrevűt mutatunk be vasárnap délelőtt fél 11 órakor a *Magyar Színházban.*

Minden gyermek földgömb-léggömböt kap, nehogy eltévedjen világkörüli útján.

Minden gyermek életét 5000 pengőre biztosítottuk az utazás tartama alatt.

Kis utasaink **ingyen poggyászt kapnak** az útra.

Az étkezőben **10 fillérért a következő menüt** szolgáljuk fel: 1. Tejleves á lá O. M. T. K.; 2. Csokihusika Boon módra és 3. Szeretsz-perec tészta.

Több fogás nem lesz, mert már vágtat tovább a *Pesti Napló* kis utasaival a *Sárkányvonat,* a csillogó *Zeppelin* és figyelnünk kell tovább a pazar látványosságokat, melyeket a forgószínpad szenzációsnál szenzációsabban tár elénk.

Az utasok vezetői *Lakner bácsi és inasa.* Ők fűtik a kis vasutat ezer szikrázó ötlettel, robbanó mókával és izzó szeretettel.

Váltsa meg még ma mindenki a jegyét *Az Est-lapok utazási irodájában* (VII, Erzsébet körút 18—20.).

Utasjegyek **30 fillértől.**

GLÓRIA
OSZTÁLYSORSJEGY
GLÓRIA
HUZÁS: F. HÓ 14-ÉN | ÁRAK: 1/1 1/2 1/4 1/8 24. 12. 6. 3.
GLÓRIA
BUDAPEST-VI. ANDRÁSSY-ÚT 16 | TELEFON: 18-9-99.

Özvegy és leánya öngyilkossága

„Bútorainkat adják el s árából temessenek el bennünket" — irták búcsúlevelükben

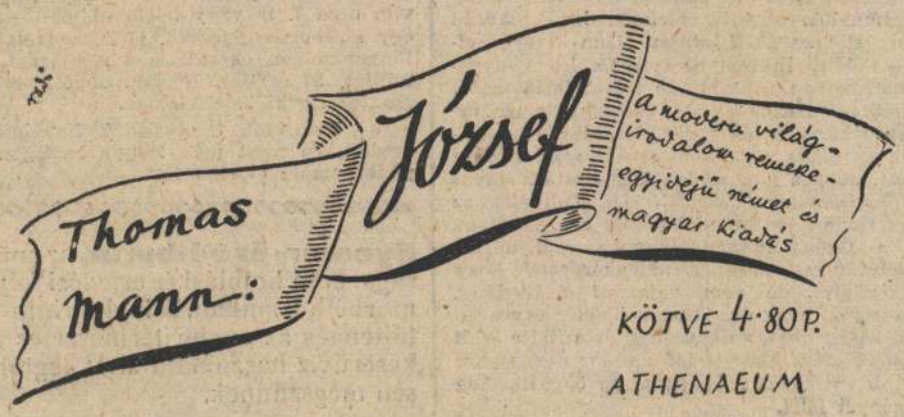
(Saját tudósítónktól.) Megrendítő kettős öngyilkosság történt szerdán a Lehel-ucca 1/b. számú házban. A házfelügyelőnek feltünt, hogy az I. emelet 11. számú lakás lakói 24 órája nem jelentkeztek. A lakás tulajdonképpen *Nieberl* József építészé, aki jelenleg Nagymaroson lakik. Budapesti lakását már hónapok óta pár pengőért rendelkezésére bocsátotta egy elhúnyt jóbarátja, *Zier* Vilmos főmérnök 52 éves özvegyének és 32 éves leányának, *Zier* Margitnak. A házban már régóta tudták, hogy anya és leánya rendkívül nehéz anyagi viszonyok között él, az olcsó lakás fejében a leány írásmunkákat gépelt az építész számára. Szerda este a házfelügyelő rendőri segédlettel feltörte a lakást, ahonnan *gázszag* áradt ki. A konyhában holtan találták anyát és leányát. Zierék valószínűleg már kedden este kivitték ágyaikat a konyhába, kinyitották a gázcsapot, lefeküdtek és mire szerda este rájuk találtak, már mindketten *halottak* voltak.

A szomszédok mondják, hogy Zierné üzletet akart vásárolni, amihez 500 pengőre lett volna szüksége. Csak 100 pengőt tudtak megszerezni, s többször emlegették, hogyha az üzletnyitással nem tudnak exisztenciát teremteni maguknak, öngyilkosok lesznek. Zierék három búcsúlevelet írtak. Az egyiket *Nieberl* József építésznek, a másikat *Zaymus* Gyulának, a Boldog Margit templom plébánosának, a harmadikat a rendőrségnek. A rendőrségnek írt búcsúlevél a következőképpen hangzik:

— Tekintetes Főkapitányság! Önszántunkból megyünk a halálba. *Házbérünket április 1-ig kifizettük.* A bútorainkat kérjük, hogy adják el és az így befolyt pénzből temessenek el bennünket. Ha fennmaradna még valamilyen összeg, azt kérjük, küldjék el Nieberl József úrnak Nagymarosra. Van a lakásban szövet, azt tessék visszaadni Horváth János kereskedőnek a Lehel uccában.

A két öngyilkos úrinő holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe szállították.

Balázs István

Társadalmi munkában készítette Balázs István Ady Endre mellszobrát amit a IX. Ipartmunkás u. 1-i általános iskolában lesz elhelyezve.

— : Közéleti munkák
Művészet, 1976. március - 48. oldal.

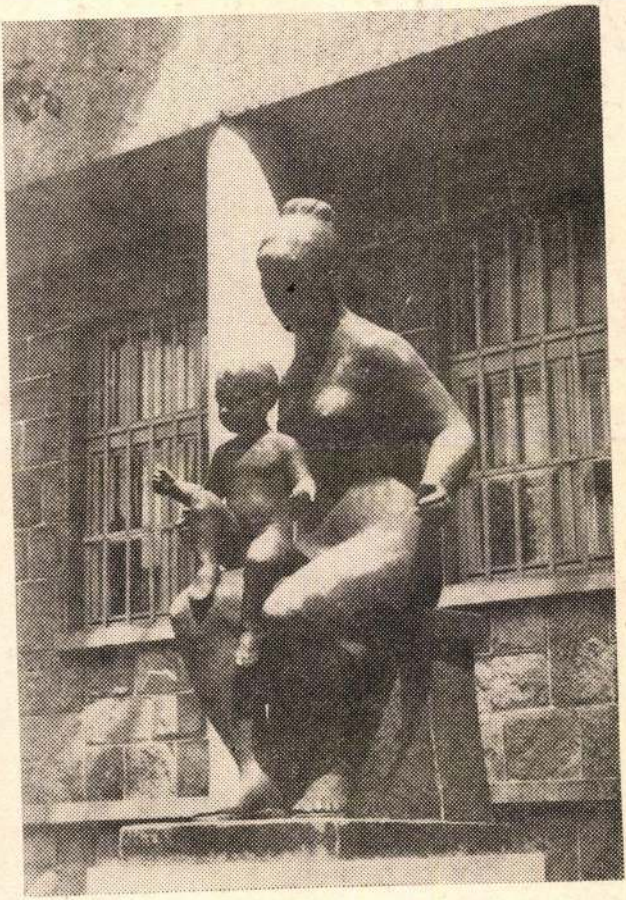
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 33
Telefon: 133-068, 337-748, 340-720

1975 SEP 29

FÉKON HÍRLAP

Balázs István

1024

ANYA GYERMEKÉVEL

Balázs István szobra bajai gyárunk előtt

A p
áll az emberekhez

PÁRTOKTATÁS DUNAÚJVÁROSBAN

Az idei pártoktatási évben a dunaújvárosi üzemben sok-l többen jelentkeztek a különböző politikai tanfolyamokra, int ahány embernek a részvételét biztosítani tudták. Kelle-etlen feladatot jelentett a dolgozók elutasítása, mégis büsz-séggel töltötte el a dunaújvárosiakat az a tudat, hogy olyan gkör alakult ki náluk, amelyben a dolgozók nem elégszenek eg a mával. Ismerni és érteni akarják a körülöttük zajló eményeket, hogy így maguk is befolyásolni tudják azokat.

— Nem behunyt szemmel járnak ma már az emberek — ondja Orbán Józsefné, az üzem párttitkára —, érdek'i et a körülöttük zajló élet, meg akarják ismerni azokat a je-nségeket, amelyek között még nem látják az összefüggése-et. Ezért nem fordul elő, hogy meg kell győzni őket a poli-kai oktatás jelentőségéről.

Az idei okatási évben azokat vettük fel elsősorban a tan-lyamokra, akik már tavaly is jártak, mert azt akarjuk, hogy e szakadjon meg a tanulás folyamata és ebben az évben obban elmélyüljenek a megszerzett ismeretek. A szakszerve-eti oktatásokon időszerű kérdésekről folyik majd vita. A bi-almiak tanfolyamán már a helyettesek is részt vesznek. Elin-ítjuk az ifjúsági fórumot is. A KISZ-fiatalokat elsősorban a a érdekli, a mindennapok időszerű kérdései.

Jövőre már azok is részt vehetnek a tanfolyamokon, akik z idén kimaradtak. Remélhetőleg találunk helyet a tanfolya-ok megtartására és bővülni fog a propagandistahálózat is. tanfolyamok számát a szocialista brigádvezetők és a fia-l párttagok tanfolyamával akarjuk növelni. Minden szemi-áriumból két csoportot indítunk, a két műszak munkabeosz-ásának megfelelően.

A politika közel áll az emberekhez. Szeretik, mert olyan mákat vet fel, amely közvetlenül kapcsolódik az életükhöz. kül- és belpolitika egyaránt érdekli a dunaújvárosi gazda-

Baláss István

a bicskei képzőművészeti szakkör kiállításán szereplések művei.

G.D.: Kiállítás Bicskén.
Fejérmegyei Hírlap, 1943. júl. 1.

Balázs Gyula szobrászművész

a Tatabányán működő képzőművészeti iskolában -(1947-ben)- tanított.

Kálmán: A szobor visszatérése.
Dalgozók Lapja, 1972. okt. 4.

Balázs Istvánt alkotása
a sárospataki iskolakertben lesz
elhelyezve Thomann József a
hajdani kollégium tanárának
mellszobra.

Ny képzőművészeti alkotások Borsodban

Észak-Magyarország 1972/22 Told.

Baldass Ottáviné

Dombóvár város felszabadulásának 32. évfordulójára kiírott amatőröknek két könnyűvérsúlyú pályázatot. Oklevelet díjat kapott szobrai – és kisplasztikáiért.

Szilvási Sarolta: Utólag egy pályázatról. Tolna m. Népújság, 1946. dec. 14.

Balázs Istvánné, keramikus

— NÉPMŰVÉSZETI kiállítás nyílt vasárnap Dombóvárott. A városi művelődési központban Balázs Istvánné keramikus, Cser Mária hímző és Guszinger Antal fafaragó népi iparművész alkotásait mutatják be.

—: Hk

8 o

Népszabadság, Bp. 1977. márc. 15.

Balázs Béla

Találkozott Kamáromi János c. mobírót Sárospatakon

Hegyi József Hajdúszoboszlóról, kiállításával a sárospataki kulturális napokon

Szabolcs-Szatmár megyei Napló 1969. szept. 5. 4.

MDK

Balázs István
Nyilazó, bronz
Botond, "

Árv. Közl. 94. aukc. 194o. 43 l.

MDK

Balázs István
Nyilazó, bronz
Mephisto, "

Árverési Közlöny. 1940. 1.rk.sz. 39 1.

MOK

Balázs István

Stromfeld Aurél, gipsz

II. Képzőm. Kiáll. 1951. nov. 12 l.

MDK

Balázs István

Mephisto, bronz

Árverési Közl. 1940. okt. 4.rk. 95. auk.
41 l.

Baláns Gitván

Kenéznek (monotypia)

(repr.)

R Typographia, Budapest, 1971. dec. 1.

Balázs Ilona

szobrászművész Kholnoky Jenő portréjain dolgozik a szarvasos uti művésztelepen (foto)

Kép: ~~Selmeczy~~ Selmeczi Tóth János: A szarvasos uti művésztelep

Népművelés 1968/8 40 old.

Balázs István

Bányásznő, gipsz

III.M.Képzőművészeti Kiállitás 1952.december 1953. március, katalogusa 17 lap

MDK

Balázs István szobrászművész

A VIII. kerületi kultúrosztály vezetője szerint Bányászlány című szobra pályázaton érvényesülne a Bányász mozi előcsarnokában.

Sz. Zs.: Egy naptárlap elmondja.

Nők Lapja, Bp. 1954. szeptember 9. [3.l.]

MDK

Balázs Istvánné szobrászművész

A Kossuth tüzériskola a VIII. kerületi tanács közvetítésével felkérte, faragja meg számukra Kossuth Lajos szobrát.

Sz. Zs.: Egy naptárlap elmondja.

Nők Lapja, Bp. 1954. szeptember 9. [13. l.]

MDK

Balázs István

Számuelly Tibpr portréja

Pogány G.G: 1. Magy. Képzőműv.kiáll. Szabad Nép, 1950. aug. 27. 11 l.

MDK

Balázs István

Stromfeld, gipsz

Magyar katona a szabadságért. Főv. Képt. 1951. szept. 5. 1.

MDK

Balázs István

Mephisto. br.

Árv. Közl. 1939. 5.rk.sz. 92.aukc. 39. l.

MDK

Balázs István, szobrász

(művészete sokat fejlődött. - V.)

Vezet: Mme "A Mk.-Szerj.-Baráts." - M.Sz.T. pályán. Eiáll.

Sz.N. 1952 III. 28. - Veszprém L. - 6. l.

nOK

Bodnárs Istvánné, szobrász

Gothej.

gipsz.

Magy. Szocjet Művészet" - 1952 - Képzőm. kiáll. kat. 6. l.

Anegista

Ö. Balázs István (öreg)

nürnabo Debrecen

1816-17.

Egyházfi számadása

125. l.

Fenti esztendőben 10.000 vég nürnbergi korabeli Erdélyből. (Kereskedelmi vele?)

Balázs István

szűrnabó Debrecen

1800–1818.

Gyöffyné

136. l.

Bálás István

nótaénekes

albertelepi jászsági nóta-emlitése

Katró: Szabadságtól (nincs)

Népzene 1956 aug 12; 84 évf. 190 m. 4 l.

M.D.K.

BALÁZS István szobrász

Szamuelly Tibor (foto)

1952
Művért. Pogány Ö. Gábor: Az Első Magyar Képzőművészeti Kiállitás 125. l.

125.

M.D.K.

BALÁZS István szobrász

Szamuelly Tibor

Művért. (1952) Pogány Ö. Gábor: Az első magyar képzőművészeti kiállitás 118.l.

Balázs István,

gépész tervező

MDK

Tiszalöki vízlépcső.
Építész tervezők: Nyíri István, Györgely István
Statikus tervező: Bleier Pál
Gépész tervező : Balázs István.

3 repr.

Magyép 1945-55.

MDK

Balázs
Toldi Miklós, bronz
Nyilazó harcos, "

Árverési Közlöny. 1938.4.sz. 37 l.

MDK

Balázs István

Nyilazó, bronz

Botond, "

Árverési Közlöny, 194o. 3.rk.sz. 43 l.

megírva

Balázs István

Jászapáti

l.

Gábor Lajos

Kalocsaviddéki

40 l.

megírva

Balázs Istvánné

földműves hitvese

u. o. 40.

1204. Pietro Giovanni Spagna (Sp

Sz. Spanyolországban 150

Angyal.

Felhőkön áll, kissé jobbra
haja vállaira omlik, fejét dicsfé
ruhája kivágott és fehér inge, me
szegésü. Jobb lábát akkép tartja,

Fa, méretei 68:29 cm.
Vétetett E. Constantinitő
Elszámoltatott 1895: VII
Az elszámolásra nézve lá
1894: XII. 18-án Szalay
a vételhez hozzájárultak.

904: IV. 26.

MDK

Balázs István
Székely legény, szobormü

G.S: Erdélyiek kiáll. a N.Szal.-ban. Uj Magyarság, 1944. márc. 18. 8 l.

MDK

Balázs István
Nyilazó, bronz
Botond, "

Árverési közlöny. 1938. 6.sz. 37 1.

M. D. K.

BALÁZS István iparművész

Az 1899-i oroszországi osztrák-magyar kiállításon szerepelt

magyar elemekkel díszített tükör-keret

magy. or. iparmüv. lk.

Weinerné: Orosz kapcs. 155.

megvan

Balázs István

II.

festőművész

lásd ötv.

Szabad Művészet

1950. 132. l.

Már mint Tatabányai Budapesten a Városház uti művésztelepen dolgozik és a VII. kerületi MOP dekorációs ortálpverő.

Legtöbbször ünnepli a szocialista emberi típusainak ábrázolása realista portréiban

Székely István Képzőművészeti főiskolai tanár az alkotmányunk által biztosított

Szabad Művészet

van szerencsém é
Somlyói várrom
Gróf Wr Ő Mga ige
már előbb fölajá
segélyét, ha eme s
lósulás Hadiüm
azaz Egyszerhat
összegét Gróf Wr
334.) részletben 4
pedig Nagyméltó
Ő Kőrösben.

BALÁZS István Kolozsvár

születési helye: Kolozsvár (nem Kolozsvár) (1908. II. 2.)

MTA MKCS

információ: Szolláth György (Városvédő) (1989. VI. 30.)
a művésztől

Balázs István naplója

Fővám-tér 2.

1908. Karácsonyra

Küldetett:

A hármasker Szőlei

Megrendezni F. Soós

István.

Istvánnak.

1950. dec. 6.

Balázs István

Szobrai

l.

Szabad Művészet

1950. 9. sz. 367. l.

Szamelly Tibor szobor-portréját megvette az Államvédelmi Hatóság.

(Az I. dolg. képzőm. kiáll. része.)

Babáry József

szobrász

Tatabánya

l.

Szabad Művész

1949. 170. l.

(Finogenov a tatabányai

munkás művészetért

Finogenov Sztálin díjas

szobrászművész 1949. március-

ban megtekintette a Tatabánya

Szabadságáért a tatabányai

munkások művészeti verseny

kiállítását. Élményeiről cikket

írt a Szovjet Művészet

ürnek járó és pénzük átutalt
, kötelezettsége alól ugyanez
nagyuk Takcsovits Gyula épités
lévő összes járandóságait

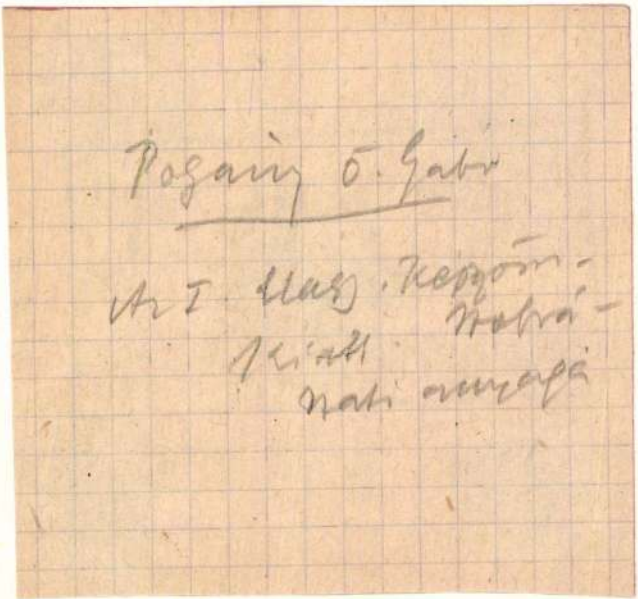
Teljes tisztelettel

ZOLYOMI NÉPBANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Balázs István
grafikus

l.

Szabad Művészet
1950. 372. l.

Pogány Ö. Gábor
az I. Ifjú Képzőművészek Kiállítása

MAGYAR NEMZ

FŐIGAZGA

110/1932.

Müemlékek Országá

Hivatkozással a teki
julius hó 16-án kelt szives át
tudomására hozni, hogy az abba
tettem és ilyen értelemben int
és közoktatásügyi miniszter ur
fedezetnek rendkivüli javadalo

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1932. augusztus 3.

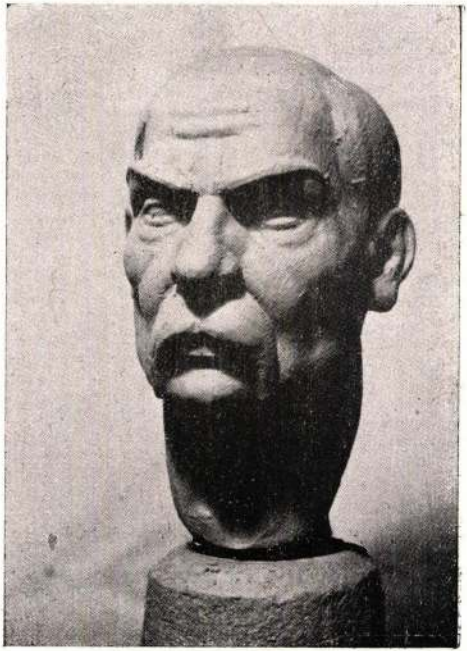
BALÁZS ISTVÁN
szobrai:

82. Női akt	gipsz	200.—
83. Székely legény	gipsz	200.—
84. Kiáltó	műkő	150.—
85. Csiki székely	gipsz	300.—
86. Áron bá'	gipsz	300.—
87. Krisztus	körtefa	500.—
88. Dr. Dajbukát Gergely	gipsz	magánt.
89. Dr. lovag Alt Guidó	gipsz	magánt.
90. Fekete Lajos költő	gipsz	magánt.
91. Fedák Klára	gipsz	magánt.
92. Vámos Imre	gipsz	magánt.
93. Emőke	gipsz	magánt.
94. Női arcmás	gipsz	magánt.

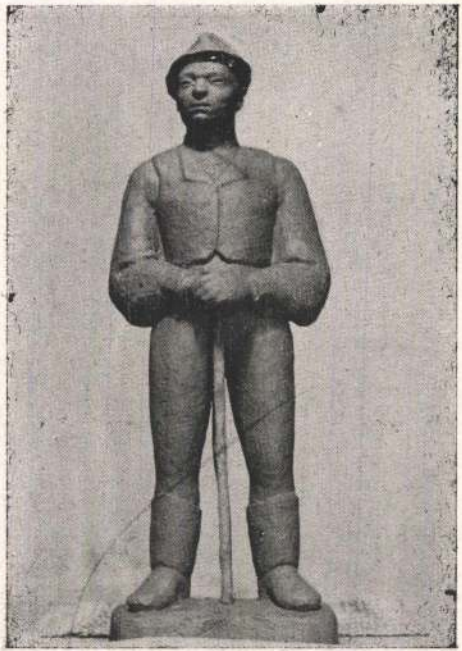
Balázs István lakcíme:
Budapest IX., Rádai-u. 8. III. 18 sz.

MOVE-nyomda kft. Bpest.

Felelős: Dr. Nyáry Dezső.

86. sz. Áron bá'.

83. sz. Székely légény.

Balázs István

l. zobrazy

KMT 1943. őszi kiáll

164 - ~~169~~. n.

192 - VI. terem

~~197~~. n.

VII. terem

✓

lux tartozó fényképek jegyzéke.

...gyezet képe	30 × 40 méretü
...ka emlékoszlop	30 × 40 "
	30 × 40 "
...emlék tábla	18 × 24 "
...keram	30 × 40 "
...rme	30 × 40 "
	30 × 40 "
	18 × 24 "
	18 × 24 "
	18 × 24 "
	30 × 40 "
...ső mérete	18 × 24 "
...pülak	30 × 40 "
...ek	30 × 40 "
...aja	30 × 40 "
...ka	18 × 24 "
	18 × 24 "

Balázs István
szobrász
IV. Fővám tér 2.

MKSz 1947

Városmajortól megtudni,
hol és mikor született,
Romnan városról.
Előbb Rádai u. 8. alatt
laktak.
Szülei Kaposvár
1908.

Balázs István

Szobrai

l.

Szépművészet

1944.139.l.

Rónay Mária

„EUROPA"
film-, könyv-, lap[illegible]
könyvkiad[illegible]
Bp, V., Rotherm[illegible] 12.
Telefon: 127-837.

Balázs István
Szőke

MEGHIVÓ

SZŐKE JÓZSEF FESTŐMŰVÉSZ

BALÁZS ISTVÁN SZOBRÁSZMŰVÉSZ

SZALÓKY SÁNDOR FESTŐMŰVÉSZ

MŰVEIKBŐL RENDEZETT

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLITÁSUKRA

MEGNYITÁS: 1944. MÁRCIUS 12-ÉN, VASÁRNAP D. E. 11 ÓRAKOR,
A „MŰTEREM" KIÁLLITÁSI HELYISÉGÉBEN
BUDAPEST, IV. KER., KOSSUTH LAJOS-UTCA 12. FÉLEMELETÉN.

CSORBA TIBOR FESTŐMŰVÉSZ
1944. MÁRCIUS HÓ 19-ÉN, 12 ÓRAKOR TÁRLATVEZETÉST TART.

TISZTELETTEL:

ÓMOROVICZAI SZALMÁSSY ZSIGMOND
IGAZGATÓ

A KIÁLLITÁS MEGTEKINTHETŐ: 1944. MÁRCIUS 12-TŐL MÁRCIUS 22-ig, HÉTKÖZNAPOKON 9–½6 ÓRÁIG, SZOMBATON 9–1-IG, VASÁRNAP ÉS ÜNNEPNAP 10–2 ÓRAIG

KATALÓGUS ÁRA: 1 PENGŐ

„MŰTEREM“
KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLITÁSAI
BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-U. 12.
FÉLEMELET — TELEFON 189-554.

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

dr. Szentiványi Gyula úrnak
úrnőnek

1/21

BUDAPEST

Lajos utca 16

MOVE-nyomda Budapest.

GAZDASÁGI ÉLET

Roosevelt kölcsöngazdálkodása

Mindent Európa fizessen meg?

Wendel Willkie újabban mint elnökjelölt szerepel az USA-ban. Kérdés persze, vajjon szerencsés lesz-e, mert még mindenki élénken emlékszik arra, hogy 1940-ben Roosevelttel fújt egy követ, amikor arról volt szó, hogy az USA háború vagy békéről döntsön. Nincs kizárva, hogy az idei választásra is titkos megegyezést létesít Roosevelttel. Egyik beszéde, amelyet Newyorkban tartott, megerősíti ezt.

Willkie ugyanis kritizálta a háború finanszírozását, új adók kivetését követelte, 16 milliárd dollár összegben, és ezt azzal indokolta meg, hogy azoktól a katonáktól, akik most a fronton harcolnak, nem lehet megkövetelni azt, hogy később egész életükön át a kölcsönök kamatoztatása és törlesztése érdekében dolgozzanak. Az adóztatásnak olyan erősnek kell lennie, hogy érezhetően csökkentse az amerikai életszínvonalat. Ha erre nem kerülne sor, úgy később háromszáz milliárd dollár állami adósságteherrel kell számolni, amelynek kamatozása önmagában olyan összeget igényel majd, mint amekkora az USA egész állami kötségvetése békében volt.

Ismeretes, hogy Roosevelt is ugyanezt a nézetet vallja és ebben az értelemben adójavaslatot terjesztett a kongresszus elé, amelyből 11.5 milliárd bevételi többletre számított. Ezt azonban éppúgy visszautasította a kongresszus, mint az elnök vétóját e döntéssel szemben. Csupán két és félmilliárd dollárt szavaztak meg, vagyis jelentéktelen összeget a hadikiadásokhoz képest, amelyek már 8 milliárd dollárt tesznek ki havonta, de még nem érték el csúcspontjukat. Mivel ezeknek a kiadásoknak csak egyharmadát fedezik a folyó bevételekből, Roosevelt pedig hosszú háborúval számol, Willkie becslése a háromszáz milliárd dolláros háborús adósságról, — egyáltalában nem túlzott.

Willkie kritikája azonban nyilvánvalóan Roosevelt és Morgenthau pénzügyi politikáját támogatja, ahol a vásárlóerő minél nagyobb lefölözésére törekszenek, nemcsak az állam pénzügyi szükségletének fedezése, hanem a mutatkozó inflációs jelenségek leküzdése érdekében is.

Ez a politika kudarcot vallott eddig, mivel az ország lakossága nem ismerte fel az eladósodás veszélyeit. Ezzel magyarázható, hogy a kongresszus a legcsekélyebb kifogást sem emeli az óriási állami hiteligényekkel szemben, másrészt viszont a kiadások fedezetéről, adók megszavazásáról gondoskodni nem akar.

Hogy a roosevelti adminisztráció már a háború előtt kifejezetten pazarolt, azt gyakran kritika tárgyává tették. A New Deal alatt 1933-tól 1937-ig duplájára növelték az államadósságokat, de az emelkedés üteme akkor még lassúnak volt mondható a maival szemben, amelyet azonban azért nem tart a közvélemény túl aggályosnak és nyomasztónak, mivel az államadósságok növekedése a termelés fokozásával és a nemzeti jövedelem gyarapodásával esik egybe.

A probléma a maga súlyosságában tehát inkább a világháború utáni gazdálkodásra vonatkozó prognózisok különbözőek, aszerint, hogy a kivitel emelkedésével, vagy összezsugorodásával számolnak-e?

Ettől függ, hogy a most felépített nagy termelési gépezet további kihasználása lehetővé válik-e, avagy pedig a háborús konjunktúra helyébe példátlan válság lép. A szakértők minden esetre már most azzal számolnak, hogy az USA-ban 12—15 millió ember marad majd tartósan munka nélkül a háború után, mihelyt a polgári lakosságot a háború alatt hiányzott szükséges cikkekkel a termelés ellátta. Harry Hopkins arról beszélt, hogy a háború előtti 3 milliárd dolláros kivitellel szemben a háború után 7 milliárd dolláros lesz a kivitel, azonban ez sem jelent teljes tehermentesítést. Ez egyébként is csak az angol érdekek rovására történhetnék, jóllehet Anglia behozatalát csak kivitelével finanszírozhatja, úgyhogy maga is exportja nagyerejű fokozására fog törekedni.

A háború finanszírozása az USA-ban, ha csak nem sikerül tényleg alaposan meghúzni az adósrófot, annál súlyosabb problémát jelent majd, minél tovább tart a háború.

Ilyen körülmények között kétségtelen, hogy az USA a háború után minden hitelt, amelyet szövetségeseinek nyujtott, kíméletlenül be fog hajtani. Ez csak úgy képzelhető el, ha az összes népek munkaerejüket teljes mértékben saját javukra tudják hasznosítani. A háboru utáni időkre vonatkozó tervek azonban ezt a nézőpontot teljesen figyelmen kívül hagyják, mert tisztára a kizsákmányolás gondolatán épülnek fel és a megsemmisítés ösztöne táplálja őket, amely az egészséges fejlődést éppúgy megakadályozná, mint a versaillesi szerződésben lefektetett jóvátételi fizetések, amelyek Amerikában is nagy gazdasági válságot idéztek elő. Az új világháború befejezése után a fejlődés még gyorsabb és rohamosabb lenne, ha meg lehetne valósítani azokat a gyilkos terveket, amelyeket Londonban és Washingtonban agyaltak ki, nem is beszélve azokról a mértéktelen követelésekről, amelyeket Sztalin támaszt és amelyek abban csúcsosodnak ki, hogy Európának legalább tízmillió rabszolgát kell a Szovjetunió rendelkezésére bocsátania.

Ezeknek a rabló terveknek diadala katasztrófát jelentene az egész világ sámára, ideértve az USA-t is, amely belefulladna adósságába. Willkie-nek teljesen igaza van, ha a yankeek jövőjét a frontokon sötétnek látja, de ha Roosevelt és szövetségesei szerint történnének az események, akkor az egész világra eddig nem ismert nyomor várna.

Az amerikaiak boldognak mondhatják magukat, hogy a rendezett európai viszonyok fenntartása — Németországnak és szövetségeseinek fegyvereivel — biztos alapot teremt a kontinensek egészséges gazdasági kapcsolatai számára. Az európai nagytér, amelyen szabad és nagy teljesítményekre képes népek laknak, egészen más külkereskedelmi partner lesz, mint amilyen egy bolsevista Európa lenne, amely teljesen elveszítené fogyasztóképességét és nem lenne más, mint a Szovjet ugródeszkája a bolsevista világrend megteremtésére és egy ótiási fegyverkezési ipar telephelye.

Az USA olajtőkéjének offenzivája

A világ minden részéből érkező jelentések egyre inkább azt bizonyítják, hogy az USA arra használja fel az uj világháborút, hogy általános offenzivát indítson a világ bárhol található olajtartalékai ellen. Mint ismeretes, az olajimperializmus máris erős pozíciókat biztositott magának a közel keleten és legujabban amerikai olajvállalatok már Délafrikában is furásokat akarnak végezni. Az Evening Standard szerint a délafrikai kormánynak az a határozata, hogy huszonötezer fontot fordít olajkutatásokra, a Wall Street kezdeményezésére vezethető vissza.

Ha tudjuk, hogy Dél-Afrika már régóta arra törekszik, hogy szoros gazdasági kapcsolatokat teremtsen az USA-val és Dél-Amerikával és igy bizonyos függetlenségre tegyen szert Angliával szemben, ugy ebben a hirben nem is találunk semmi csodálatosat. Az amerikai olajtársaságok nagy örömmel vetik meg a lábukat afrikai területen, miután Egyiptomban az angolok ellenállásán ilyenarányu törekvéseik meghiusultak.

Amerika Dél-Afrika mellett Törökországban is olaj után kutat és Anatoliában akar próbafurásokat végezni. Törökországnak látszólag elég kedvező ajánlatot tettek az amerikai olajvállalatok amely szerint Törökország kapná meg a termelt olaj kétharmadát, mig az USA a furáshoz szükséges anyagokat és szállító eszközöket bocsájtaná rendelkezésre.

A törökök azonban egyelőre nagyon óvatos magatartást tanusitanak, mivel intő jelként áll előttük az iráni és arab példa. Az amerikaiaknak már az első világháboru előtt is voltak olajkoncessziók Törökországbna, amelyet azonban nem aknáztak ki. Az új Törökország ezeket a koncessziókat nem ujította meg. Mivel a török olajelőfordulások valószinüleg a kaukázusi olajmezők meghosszabbitását jelentik, érthető az amerikai olajvállalatok érdeklődése a török olaj iránt.

Az USA nemcsak a Közel-Kelet és Délafrika olaja iránt érdeklődik, hanem előre tört Venezuelában is, amely ma az USA és a Szovjetunió után a világ legjelentékenyebb olajtermelő állama. 1917-ben még csak 100.000 hordó olajat termelt Venezuela, hét évvel később azonban már 9 milliót, 1925-ben már Romániát, a következő évben Holland-keletindiát és Iránt, 1928-ban pedig, amikor az olajtermelése meghaladta a százmillió hordót, — Mexikót és átmenetileg a Szovjetuniót is túlszárnyalta Venezuela az olajtermelés terén.

1939-ben 208, 1940-ben 185, 1941-ben pedig 224 millió hordó olajat termeltek Venezuelában, 1942-ben azonban már csak harmincöt százalékkal kevesebbet, 146 millió hordót. A termelés visszaesését a szállítási nehézségekkel lehet magyarázni.

Venezuela saját olajfogyasztása egészen minimális, ugyhogy csaknem egész olaját exportálja, mégpedig nyersolaj formájában. A nyersolajat a két szomszédos holland nyugatindiai szigetre, Arubara és Curacaora szállították és ottan finomították a Standard Oil Company of New Jersey, és a Royal Dutch-Chell konszern hatalmas olajfinomitóiban, amelyek elsősorban hajtóolajat állitanak elő a hajók számára és kisebb mértékben benzint is. A venezuelai olaj főfogyasztója a háboru előtt Nagy-Britannia volt, amelynek motor-hajói egyharmad részben azokat az üzemanyagokat használták, amelyeket az emlitett két szigetén termelték.

Venezuela természetesen nem jó szemmel nézte, hogy olajának nagyrészét külföldön dolgozzák fel. A venezuelai kormány éppen ezért az 1943-ban kibocsájtott petróleum-törvény értelmében tárgyalásokat folytatott a már említett két olajvállalattal, a nyersolajnak nagyobb mérvü belföldi feldolgozása ügyében. Az amerikai vállalattal folytatott tárgyalások máris sikerrel kecsegtetnek, mert az amerikaiak a világ második legnagyobb olajfeldolgozó, illetve finomító országává akarják tenni Venezuelát. A washingtoni haditermelési hivatal késznek nyilatkozott arra, hogy a szükséges anyagok kivitelét Venezuela felé szabaddá teszi, hogy az építkezést mihamarább meg lehessen kezdeni. Az USA olajtőkéje tehát itt is megelőzte az angolokat. Jelenleg az a helyzet, hogy a Standard Oil a vezenuelai nyersolaj termelésnek 52 százalékát, mig a fennmaradó 12 százalék feletti ellenőrzést egy másik amerikai vállalat gyakorolja, ugyhogy a venezuelai olaj 64 százalékára, vagyis csaknem kétharmadára máris az USA tette rá a kezét.

Világgazdasági hirek

A CEYLONI GUMIULTETVÉNYEK SORSA

Mivel a szövetségesek a természetes kaucsuknak igen nagy szükében vannak, Ceylonban a gumiültetvények fáit kiméletlenül megcsapolják és ebből a célból fel is emelték a ceyloni kaucsuk árát. Ha a rablógazdálkodás következtében a gumifák kivesznek, az ültetvényesek kártalanitást kapnak, amely holdankint állitólag 45 fontra rúg. Az ültetvényesek azonban ezzel az összeggel nincsenek megelégedve és annak felemelését követelik.

A TERMELÉSI CSATA SIKERE LITVÁNIABAN

Litvániában az elmult esztendőben kenyérmagvakból 43, árpából 113, zabból 109 és hüvelyesekből 1040 százalékkal többet sikerült termelni, mint a megelőző esztendőben. — Gyapjúból és lenből 32, illetve 60 százalékkal többet szolgáltattak be tavaly, mint 1942-ben.

BULGÁRIA SELYEMHERNYÓ TENYÉSZTÉSE

Bulgáriában külön törvénnyel mozditják elő a selyemhernyó tenyésztést, hogy ilymódon csökkentsék a textiláruhiányt. A folyó évben 400 kilogram selyemfonalra számitanak, melyből 4 millió méter különböző selyemszövetet lehet előállitani.

VALUTARIS NEHÉZSÉGEK CSUNGKING KINÁBAN

Sanghaji jelentés beszámol arról, hogy Csungking-Kina területén a drágaság egyre elviselhetetlenebb mértéket ölt. A dollár árfolyama emelkedik és a feketepiacon már régóta 180 yuant fizetnek egy dollárért, holott a hivatalos árfolyam 20 yuan dollaronkint. A diplomáciai testületek és katonai missziók tagjai egyébként hivatalosan is 40 yuannal válthatják át a dollárt. Amerika erősen költekezik Csungking Kinában, úgyhogy már 7—800 millió dollárra tehető a Csungking-Kinában forgalomban lévő, illetve tezaurált amerikai bankjegyek és dollárra szóló követelések összege.

A lakosságot egyébként nem is annyira a dollárárak emelkedése, mint az élelmiszer és egyéb szükségleti cikkek hihetetlenül magas ára sujtja érzékenyen. Az elmult év szeptemberében a csungkingi kormány kijelentette, hogy még nem nyerték ugyan meg az infláció elleni harcot, azonban a drágulás üteme mégis lassúbbodott. Mivel azonban a drágulás hetenként több százalékot tett ki, erről szó sem lehet. A kinaiak minden pénzt, ami rendelkezésükre áll, azonnal árube bocsátanak és ezzel maguk gyorsítják az infláció ütemét. Különösen a fixfizetésüek szenvedik meg ezt, mig a kinai kereskedők a helyzetet a maguk javára használják ki.

3750 SZTRAJK ZAJLOTT LE AZ ELMULT ÉVBEN AZ USA-BAN

Zürichi jelentés beszámol arról, hogy az elmult esztendőben 3750 sztrájk zajlott le az USA-ban az 1942. évi 2968 munkabeszüntetéssel szemben.

200.000 HEKTART ERDÖSITENEK ÉVENTE SZERBIABAN

A szerb minisztertanács rendeletet bocsájtott ki, melynek értelmében évente 200.000 hektár területet kell befásitani.

CSÖKKENT A MUNKANÉLKULISÉG SPANYOLORSZAGBAN

Madridi jelentés beszámol arról, hogy a munkanélküliség Spanyolországban a polgárháború befejezése óta állandóan csökkent. 1941-ben még több, mint félmillió volt a munkanélküliek száma, 1942 decemberében azonban már csak nem egészen negyedmillió. Azóta a gyáripar további fejlődési következtében a munkanélküliek számában további jelentős csökkenés állott be, amelyre vonatkozót pontos statisztikai adatok nem állnak még rendelkezésre.

634 064 pengő nyereségből 400.000 pengőt tartalékol a Péti Nitrogénművek Rt.

A Péti Nitrogénművek Rt. március 21-én tartotta meg dr. Kádas Károly államtitkár elnökletével az 1943. üzletévre vonatkozó rendes közgyülését. A közgyülés jóváhagyólag tudomásul vette a vállalat zárszámadásait, mely szerint az üzletév 634.064.22 P nyereséggel zárult, amely a vállalat további eredményes fejlődéséről tesz tanuságot. A közgyülés az igazgatóság javaslata alapján úgy határozott, hogy az elért üzleti eredményből a tartalékalap javadalmazására 150.000 pengőt, osztalékra 70.000 drb 100 pengő névértékü részvény után á 1 1.— P összesen 70.000 pengő folyósittassék, mig a fennmaradó 64.064.22 pengő az 1944. üzletév számlájára vitessék át.

— A Budapesti Kisipari Hitelintézet Rt. március 22-én tartotta Lázár Ferenc felsőházi tag elnöklésével a XXVI. üzletévére vonatkozó közgyülését. Az intézet mérlegét és évi jelentését Kuncze Lajos vezérigazgató terjesztette elő. Az intézet 1943. évi XXVI. üzletévéről szóló mérlegét, — amelynek főösszege 33.54 millió P, — általában a kitünő mobilitás és a háborút követő idők ujjáépitő feladataira való felkészülés érdekében is a belső erőknek céltudatos tartalékolással való állandó növelése és minden üzletágnak újabb fejlődése jellemzi. Figyelemreméltó az intézet betéteinek emelkedése. A kihelyezett hitelállomány mobilitása páratlanul nagy, közel 90%. Az 1943. évi mérleg szerint az intézet alaptőkéje 2.725.000.— P, összes saját tőkéje pedig meghaladja az 5 millió pengőt. Az intézet 1943. évi eredményszámlája a tisztviselői nyugdijalapnak 80.000.— pengővel való dotálása után 47.076.82 pengő tiszta nyereséggel zárul. Jelentékeny mértékben fokozta az intézet a kezességi hitelszolgálatát is. Az 1943. évben 3.32 millió pengő értékü új garancialevelet adott ki és a kisiparosságért vállalt kezességek formájában az 1943. év végével 4.56 millió P összegü kötelezettsége állott fenn. Az intézet betétei az 1943. év végével 13.94 millió pengőre emelkedtek, ami a mult évi állománnyal szemben 14.64%-os emelkedést jelent.

BUDAPESTI IVÓKURÁK

Néhány nap óta tavaszias élénkség uralkodik a Rudaspark öreg fái alatt, az Attila, Hungária és Juventus gyógyforrások körül. Mintha a békeidők divatos külföldi gyógyhelyeket kultiváló közönsége fassanként mégis rájött volna, hogy itt a Szent Gellért-hegy alján fakadó kénes és a radioaktiv vizeknél kényelmesen és főleg olcsón kapja meg azt a gyógyhatást, amit gyomor-, epe-, májbántalmak és koral elöregedés gyógyitására azelőtt messze földön keresett. Ezért a Rudaspark forrásvidéke, mint az egészség és életerő forrása ma már országszerte fogalom és idén is a budapesti tavasz egyik legkedvesebb szinfoltja.

A Film Színház Irodalom szerkesztését Váró Andor vette át

A *Film Színház Irodalom* című művészeti hetilap szerkesztését *Bágyoni Váró Andor vette át.* A lap március 29-én megjelenő számát már Váró Andor jegyzi, mint szerkesztő. Bágyoni Váró Andor természetesen továbbra is megmarad a Magyarság kötelékében, mint főmunkatárs és mint művészeti rovatunk szerkesztője.

Hosszu Zoltán:

Akkor lesz nagy a magyar film, ha írók írják a mesét és művészeti kérdésekben nem alkuszunk meg!

Pénteken ritka esemény színhelye volt egy előkelő belvárosi filmszínház: másodszor is leveti eltték a sajtó képviselői előtt az első Hosszú-filmet, amelynek címe: *És a vakok látnak...* A sajtó és a filmszakma már a nyilvános bemutató előtt rendkívüli érdeklődéssel fogadja ezt a különlegesen művészi magyar filmet, amit igazol az eddig úgyszólván példa nélkül álló *második* szakmai és ősbemutató.

A bemutatón beszélünk *Hosszú Zoltánnal*, aki ezt mondotta új filmjéről és általában *a magyar film hivatásáról:*

— Akkor lesz nagy a magyar film, ha írók írják a mesét és művészeti kérdésekben nem alkuszunk meg! Ez egyúttal filmgyártócégem *hivallása és munkaterve is.* Szent meggyőződésem, hogy a világviszonylatban is jelentős magyar film csak akkor haladhat eredményesen méltó útján, ha elsősorban azt tűzzük magunk elé: az irodalom és művészet törvényei örökérvényűek! Egyszer meg kell szűnnie az úgynevezett „könnyű" korszaknak: a filmgyártás nemcsak üzlet, hanem *felelősség* is!

— Filmem hőse egy kis cselédlány, *Leányanya:* mondaná a köznyelv, én azonban azt mondom és ezt hangsúlyozom ki a filmben: *anya.* Az anyaság mindennél nagyobb és mindennél szentebb érzésének egyszerű, szívből jövő himnuszát akartam megalkotni a kis falusi lányról szóló mélyen emberi mese feldolgozásában. Ez az ifjú anya a rossznyelvűek minden gúnykacaja ellenére is világra hozza gyermekét. Mert az örök emberi érzések hatalmasabbak a kedvező, vagy kényelmes körülményeknél. A „fájdalomban lettél az élete" nálunk témává, megrázó témává emelkedik. Mint a film művészi vezetője, a legbecsületesebb, legtisztább úton akartam járni. Ez az út egyben azt jelenti: *művészeti kérdésekben nem szabad kishitűen megalkudni.* S nem szabad kihangsúlyozni az egyes szereplők játékát, hanem arra kell törekedni, hogy az együttes szent és nagy összefogásának nevében alkotás és egyúttal *világnézet* legyen az amit csinálnak. *A nemzet ereje a gyermek,* s a nemzet nem mehet el közömbösen és vállvonogatással egyik legnagyobb problémája előtt.

A film női főszerepét *Eszenyi Olga* játssza. A többi főszereplő: *Nagy István, Tasnády Ilona* és *Turay Ida.* A filmet *Barsi Dénes* írta *Gyermek* című elbeszéléséből. Rendező: *Jeney Imre.*

Miért nincsenek jó kiállítások?

Talán már fel is tűnt nem egy olvasónknak, hogy az utóbbi időben kevés a kiállítási beszámolónk. Míg azelőtt nem mult el hét anélkül, hogy két-három kiállításról ne adtunk volna ismertetést, addig most immár hetek óta szörnyen pang a kiállításokról szóló rovata. Ejnye, ejnye, gondolja a nyájas olvasó — mi van ezekkel a kiállításokkal? Csak nem hagyták fel művészeink a kiállítási iparral? Vagy talán a rovatvezető lustult el?

Hát nem. Köszönjük a szíves kérdést, sem mi nem lustultunk el, éppen úgy járjuk a kiállításokat, mint azelőtt és a kiállítások is megvannak, vagy részben megvoltak, csakhogy is mondjuk? — nem igen érdemelték meg a nyomdafestéket.

Nem árt ana árjásítani a kiállításokat! — gondoltuk nem egyszer, amikor lemondtunk arról a gyönyörről, hogy beszámoljunk a Mózes-illatú képvásárokról.

Ugylátszik, a kiállítások rendezése is hangulat dolga. A jelen évad dereka felé egyre jobban kezdett hasonlítani a kiállítások képe az első világháború előtti és a közvetlen utána felburjánzott művészeti korszak képéhez: egyik kiállítás cikornyásabb elrugaszkodásokat hoz, mint a másik. A kiállítási helyiségek tulajdonosai mintha összebeszéltek volna: bámulatos egyetértéssel hozzák ki a leglehetetlenebb tehetetlenségeket, melyeknek azonban megvan a finom zamata, hogy ne mondjuk zs-vitaminja. Egy darabig felültünk nekik, hoztunk beszámolókat róluk, míg rá nem jöttünk, hogy hohó! hiszen ez már „parasztfogás!" Mert az csak nem lehet véletlen, hogy öt-hat kiállítási helyiségben hónapokon át egyéb se szerepeljen, mint progresszív maszlag...

Azóta csak csendesen szemlélődtünk és láttuk hétről-hétre, láttuk egyre lejjebb, vagy ha úgy tetszik, egyre inkább balra csúszni a színvonalat. Ugylátszik, egyik-másik kiállítási intézményünk olyan, mint a rossz toronyóra: csak akkor jár, ha bizonyos oldalról fúj a szél, s akkor is rosszul.

Hanem azért ne legyünk igazságtalanok. Nem minden kiállítási helyiségben vannak progresszívek, igaz, hogy zsidók aztán mindenütt. Viszont mi a dilettantizmust sem szeretjük, amiben egyik középponti kiállítási vállalkozásunk vezet. Vagyunk olyan kíméletesek, hogy egyiküket sem nevezzük meg, sem a rendezőket, sem a művészeket, de valljuk meg, az utóbbiak meg sem érdemlik, mert az akarás nem pótolja a tehetséget, sem a jószándék a művészetet.

Végül két szobrászról szólunk. Az egyik Balázs István, a másik Jálics Ernő. Mind a kettő tehetség, előbbi kiforratlanabb, utóbbi mesteri magaslaton. És mind a kettő megegyezik abban, hogy nem nekik való környezetben állították ki szobraikat. Balázs István pompás székely feje a legerősebb környezetben is megállítaná a nézőt. Jálics Ernő matyó feje elsőrendű remekmű, a plasztika csúcspontján, s a magyar érzés delelőjén. A MFTR számára készült dombormüveiben pedig megmutatja az adta sok modernkedő anyaggyűrőjának, hogyan kell reliefet mintázni. Ezek nem lombfűrészmunkák, se nem falra ragasztott primitív alakok, ez plasztika a szónak hildebrandi értelmében. Köszönjük a műélvezetet, s azt, hogy a sok nyakatekert, mondvacsinált progresszív lom közt végre a művészet igazgyöngyeire találhattunk.

KAMPIS JÁNOS.

Hétfőtől korábban kezdődnek a színházi előadások

A színházak hétfőtől már *fél hat órakor* megkezdik előadásaikat. Az előadások pontos kezdetét egyébként a *Magyarság* műsor-rovatában közöljük.

Simor Erzsi a Vigszínházhoz szerződött

Mezey Mária felbontotta szerződését a Vigszínházzal. Helyére Simor Erzsit szerződtette Hegedüs Tibor igazgató. Simor Erzsi játssza a Pesti Színház „Hattyúlovag" című ujdonságának női főszerepét.

KELEMEN ÉVA az elmult évad legtöbbet foglalkoztatott filmszinésznője — irja az egyik moziszaklap. A Vigszinház ifjú szinésznője tizenkét hónap alatt hat film főszerepét játszotta el

Ötven évvel ezelőtt lépett fel Caruso először színpadon

Az egyik bécsi lap elfelejtett, érdekes jubileumról emlékezik meg: ötven évvel ezelőtt lépett fel *Caruso* először színpadon. Caruso apja szegény vasmunkás volt egy nápolyi gyárban és az Isten huszonegy gyermekkel áldotta meg, közülük azonban csak három maradt életben. Enrico Caruso ugyanabba a gyárba került, ahol apja dolgozott. Közben katoni szolgálatra hívták be és tulajdonképpen ennek köszönheti érvényesülését. Parancsnoka, *Nagliati* őrnagy ugyanis valóságos zenebolond volt, aki első hallásra felfedezte a *daloló ujonc* torkában rejlő kincset. Caruso az őrnagy támogatásával tanult énekelni. Caruso *Pesten is vendégszerepelt* 1907 október 2-án, de *budapesti hangversenyén csúfosan megbukott.* Ennek ellenére nagy énekes volt...

Hogyan készül a bravurfilm?

Lohr Ferenc hangmérnök előadása a Rádióban a filmfelvételek titkairól

A rádió népszerű filmakadémiája keretében legutóbb Lohr Ferenc, a Hunnia-filmgyár hangmérnöke adott elő a filmgyártás műszaki titkairól. Az ismert hangmérnök előadásából idézzük a következő érdekes részt:

—A legtöbb filmben trükknek is nevezhető képfelvevő rendszerrel dolgozunk. Ilyen rendszer például a háttérvetítés. Háttérként nem álló fényképet vetitenek, hanem mozgó hátteret, filmet. A háttérvetítési trükk lényege az, hogy a vetitővászonra, vagy például homályos üveglapra hátulról vetitjük a filmet. A szereplőket a vetitett film elé állitjuk és ujra lefilmezzük a szereplőket és a filmet is. Igy olyan hatást érünk el, mintha a szereplők a vetitett filmen lennének. Például ha az a feladatunk, hogy kerékpárversenyt filmezzünk és közben felvegyük azt, amit a kerékpárosok beszélnek egymással: akkor a vetitett háttér módszerét kell alkalmazni. A felvétel igen nehéz feladat lenne, különösen a hangfelvételnél, hiszen a mikrofont és hangfelvevőgépet a műszaki személyzetel együtt ugyanolyan tempóval kellene kocsiztani, mint amilyen sebesen a kerékpárosok száguldanak. Ilyen esetben a felvétel háttérvetitéssel oldható meg és ez az eljárás valóban tökéletes illuziót ad.

Apropecsenye

Francois Gachot, a francia követség sajtóattaséja szindarabot irt. A darabnak „Szép Fülöp" a cime. Hőse egy herceg, aki nagyon csúnya. Egy álarcosbálon fiatal leánnyal ismerkedik meg és halálosan beleszeret. Amikor szörnyű lelki vivódás után végre leveszi álarcát, a leány igy kiált fel: „Milyen szép maga!" A darab arról szól, hogy az igazi szerelem a legcsunyább arcot is széppé teszi. A szerelem mindent megszépit. A sajtóattasé darabját most forditják magyarra. A Szép Fülöp előreláthatóan Budapesten is szinrekerül.

*

„Der Abend nach der Oper" a cime Artur Maria Rabenalt uj filmjének. A két főszerepet Siegfried Breuer és Gusti Huber játsza.

*

MOST SZÁZ ÉVE került szinre először a Nemzeti Szinházban Szigligeti Ede „Két pisztoly" című népszinműve. A Honderű annakidején azt irta a darab bemutatójáról: „Seregenként mentek vissza az emberek, akik be nem fértek a szinházba."

*

MARNITZ FRIGYEST megkérdezte az egyik szinházi lap, hogy mit üzen számos ellenségének? A mester igy felelt:

— Mit üzenek? Azt szeretném, ha valamennyien megtanulnának tangóharmonikázni! Akkor kibékülnének velem és belátnák, hogy a tangóharmonika sem az ördög találmánya, hanem komoly művészi zeneinstrumentum.

MADÁCH ÉS LISZT szerepére készül egyidőben Timár József, a Nemzeti Szinház tagja. Mind a két magyar zsenit Timár személyesiti meg filmen.

*

A Paris Soir közli a hét legbájosabb francia viccét: Egy úr beállit az ismert vendéglőbe. A pincér odamegy hozzá és a fülébe súgja:

— Uram, rendeljen csigát! Csak csigát! Mert a csiga a mi specialitásunk...

— Igen, azt már tudom, hogy nagyon lassú maguknál a kiszolgálás!

*

HŰSÖK lesz a cime Dallos Sándor uj filmjének. Dallos irta a nagysikerű Benedek-hás című film forgatókönyvét is.

*

RALF TORSTEN, kamaraénekes, az Operaház bejelentett vendégművésze utazási nehézségek miatt kötelezettségeinek nem tud eleget tenni és igy budapesti és bécsi fellépéseit lemondta.

Illyés Gyula befejezte *A tű foka* című szinművét. A darabot a Vigszinház kötötte le. Érdekes, hogy Illyés Gyula darabjának ősbemutatója nem Budapesten lesz, hanem a kolozsvári Nemzeti Szinházban.

AZ ISMERT IRÓT — aki egyébként szenvedélyes vadász — megkérdi a kisfia:

— Mondd papa, mi az tulajdonképpen, hogy bakot lőni?

— Hát tudod... Ha például a vadász megcélozza a bakot, de nem találja el, hát akkor.. bakot lőtt!

Simor Erzsi az Omniában

Cserépy László, a kitünő magyar filmrendező „A látszat csal" című vigjátékát az Omnia tüzte műsorára. A víg mese a gazdagnak hitt, de tulajdonképpen szegény párizsi grófnő története. A grófkisasszony látszólag nagyvonalú, gondtalan életet él, a valóságban azonban szorgalmas orvosnövendék. A film boldog véggel fejeződik be: a százarcú kisasszony házasságot köt a rokonszenves orvosprofesszorral.

Az Omniában most szinrekerülő Cserépy-film női főszerepét Simor Erzsi játssza, aki ebben a filmben talán legérdekesebb és legegyénibb szerepét alakitja. A film többi főszereplője: Hajmássy Miklós, Kiss Manyi, Vaszary Piri, Apáthy Imre, Salamon Erzsi, Fónay Márta, Fáy Béla.

Luther-játékok Németországban

Németországban a passiójátékok mintájára számos műkedvelő és főként hitéleti egyesület rendezett Luther-játékokat. Legutóbb Wormsban mutattak be a helybeli műkedvelők egy Luther-darabot. Az előadásnak rendkivüli sikere volt. Érdekes, hogy a Luther szerepét játszó műasztalost leszerződtette az egyik müncheni szinház. A tehetséges műkedvelőt a szinház saját költségén képezteti ki szinésszé.

Szőts István Herczeg-filmet forgat

Szőts István, az „Emberek a havason" rendezője legközelebb Herczeg Ferenc „Magdaléna két élete" című regényét filmesiti meg. A forgatókönyvet maga a rendező irja Herczeg Ferenc felügyeletével.

HARMÓNIA

VI. Múzeumi matiné ápr. 16-ra halasztva.

MOZART KÓRUS

a berlini HJ. hangversenye. Vez. E. Steffen. III. 27. Z. 3/47.

FAURÉ-DEBUSSY-RAVEL

est betegség miatt elhalasztva. Jegyek érvényben

RALF TORSTEN-LEPPÉE GJURGJA

utazási nehézségek miatt halasztva. Jegyek érvényben.

Párizs legnagyobb sikere a Münchhausen

A *Paris Soir* jelentése szerint a francia főváros jelenlegi legnagyobb filmsikere a színes német *Münchhausen,* amelyet tudvalévően kitűnő hazánkfia, *Baky József* rendezett. A francia lap szerint soha még film olyan anyagi sikert nem aratott Párisban, mint a Münchhausen.

Villámkritika

FEDORA érzelmes, pompás kiállitású, sokszor operaszerű, de néha kissé a nagyoperett felé hajló film. Sardou majdnem ugyanúgy, megrikatja a Fórumban a hölgyeket mint ifjabb Dumas a Nemzetiben.

CSODAREPÜLŐ, a legvidámabb francia film. Burleszk a javából, úgynevezett „idegcsiklandozó" bohózat, amilyent Harold Lloyd filmjei óta nem láttunk.

A HOZOMÁNYVADÁSZ közepes német film. Mondhatnók: népi vigjáték. Legnagyobb sikerük van a tiroli hegyeknek...

AZ ELSŐ CSÓK pillanatnyilag még mindig a legnagyobb siker a külföldi filmek sorában. Könnyű franciaomlett. Danielle Darrieux elragadó.

KALOTASZEGI MADONNA: gyönyörű erdélyi felvételek, kedves, üdítő mese. Nagy siker.

EGY NAP A VILÁG — Vaszaryék háborús filmje kényszerüségből Budára költözött át. A pestiek kénytelenek átvándorolni a Margit-hídon, hogy megnézhessék Págert és Muráttit. Most már legalább tudjuk, hogy miért olyan zsúfoltak a 6-os kocsik...

Balázs István

grafikus

1932-1933

Iparm.Isk.Évk.

1930-34. 45 l.

Balázs István szobrászmüvész

A földalatti gyorsvasut számára szobormüvek készülnek, -közli a lap és felsorolja a munkában résztvevő müvészeket,-közöttük a müvész nevét is megemlitve- akik müveit már gipszbe öntötték.

Irodalmi Ujság, Bp. 1952. aug. 14.
III. évf. 17. sz. 8. ap.

Balázs István
költő

József Attilát viszi a
találkozóra elé a Múzsa.

Erdős György: Száz művész küzdelme a maradandóságért.
Művészet, 1971. május - 36.oldal

Baldra Istvánné.

Szobrai.

„A Magyar-Szovjet Barátság" c., az MSZT. pályázati kiállításon művével szerepelt.

Szabad Nép, 1972. März. 28.

Baldass Károly.

Kobrára

A földalatti apparátus részére készült műveit már újra közölte a sajtó.

Irodalmi Újság, 1952. aug. 14.

MDK

Balázs István, szobrász

Jókai Mór. Gipsz.

Kücs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat.18.1.

Balázs István, [redacted] drobrász

3.) A felszabadulás után készült Francia Köztársasági vonatkozású művei, Strom-feld Aurél. Gipsz. ötött, patinázott. mb.
Ltr: 57.584. 141.sül

Derelyes Ede: A Legújabbkori Történeti Múzeum tanácsköztársasági gyűjteménye. xxxx 131o.

Legújabbkori Tört.Múz,Évkönyve.II.évf.1960.Budapest,1961.
Franklin Nyomda.Bp.

Balázs István

Reprodukció:
Szamuelly Tibor portréja, 1950.

Szándos uti művészsetelep vázlatkönyve.
Vázlatok, ösrajzok, Gaspar Erzsébet, Elischer Brigitta. Bp. 1965.

Bakács István rovása

keresztelő az orosházi tájházban

Tóth Béla: A kádárdűlői művésztelep
fiatalsága Hajdúszoboszlón

Hajdú-Bihari Napló 1968 XII. 8.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Balázs Mihály

MAGYAR NEMZET

1984

...forgalomba 1600 dolláros áron.

— **Kiss József költő mellszobrát** — Balázs István szobrászművész alkotását — csütörtökön avatták fel szülőfalujában, a Borsod megyei Mezőcsáton. Este a járási művelődési otthonban Kiss József emlékünnepséget rendeztek, amelyen a mezőcsáti gimnázium irodalmi színpada a költő műveiből összeállított műsort adott elő.

Balázs István

Szamuelly Tibor. 1950. Pat. sipa. 56 cm.): Balázs
Lepaja Gábor. Tört. fest. Cat.
Onarchaja, 1949. Pat. sipa, 36 cm.): Balázs
a művein tul.
Pikecö, 1964. Pat. sipa. 48 cm.): a művein t.

Szárados uti művészcsoport kiállítása,
kat. összeáll. Gaál Erzsébet, Elischer
Brigitta, Bp. 1965.

45

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1971 DEC 1

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Balázs István

A költő végleg otthonra lelt...

1021

Kiss Józsefre emlékeztek Mezőcsáton

Ünnepségsorozattal adóztak tegnap, november 30-án, csütörtökön a mezőcsátiak a község neves szülötte, *Kiss József* emlékének.

Már eddig is sokat tett a szülőfalu, hogy ápolja és megőrizze a századforduló haladó szellemű költőjének szellemi hagyományait, községhez fűződő emlékét. Most, születésének 124. évfordulója tiszteletére szobrot emeltetek Kiss Józsefnek.

Felavatták a költő szobrát

A gimnázium és az általános iskola udvarán avatták fel a Balázs István alkotta, kőből faragott mellszobrot. Avatóbeszédében *Gulyás Mihály*, a Napjaink főszerkesztője arról szólt, hogy *a költő*, aki életében az üldöztetéstől rettegett, *íme, végre otthonra lelt szülőfaluja kegyeletes emlékezetében* és a költészetet kedvelő emberek szívében.

A leleplezett szobrot *K. Tóth István*, a községi tanács vb-elnöke, a fiatalság nevében pedig a gimnázium KISZ-titkára, *Kővári Anna* vette át. A járási és a községi párt- és állami szervek, valamint a mezőcsáti gimnazisták és az általános iskola úttörői helyezték el a szobor talapzatán a megemlékezés koszorúit.

Az ünneplő közönség — felnőttek és gyerekek hosszú sora — vonult végig ezután a fő utcán. A geleji úton — amelyik egyébként ma már a költő nevét viseli — rövid kis ünnepséget rendeztek Kiss József szülőházánál. Itt *Táboros Sándor*, helybeli tanár méltatta Mezőcsát szülöttének munkásságát, majd a gimnázium KISZ-szervezete és az úttörők, valamint a költő két unokája koszorúzta meg a szülőházon öt esztendővel ezelőtt elhelyezett emléktáblát. A Magyar Izraeliták Országos Képviselete nevében *Zsadányi Oszkár* köszönte meg a mezőcsátiaknak a hagyománytiszteletet, a költő emlékének ápolását.

Este 6 órakor a járási művelődési otthonban került sor a Kiss József emlékünnepélyre. A költőre itt *Priska Tibor*, az Északmagyarország munkatársa emlékezett, s a gimnázium irodalmi színpada tolmácsolta Kiss József legszebb, legmaradandóbb verseit.

távolítsák az oda verődött zúzalékot. Ezáltal az eső és a hólé lefolyhatna az árokba. Most abban a kellemetlen helyzetben vagyok én is, hogy az út szélén álló pocsolyából a járművek mind a lakásom falára fröcskölik a szennyes esőt és hólét, de ha éppen szellőztetünk, a szobába is jut belőle.

Járdánk nincs, így az út szélén közlekedünk. Azt hiszem, nem is kell bővebben ecsetelnem, hogyan nézünk ki esős időben, amikor kénytelenek vagyunk munkába, vagy ügyeink inézésére ezen az útvonalon járni. Jó lenne, ha mielőbb segítenének az illetékesek, hogy itt is járda épüljön.

Sepsi Lajos
Miskolc

Önkéntes rendőröket tüntettek ki

Hasznos és minden részvevő számára emlékezetes találkozót rendeztek november 25-én a sátoraljaújhelyi járási pártbizottság nagytermében. A járás önkéntes rendőrei találkoztak itt a párt-, a tanácsi és a szakvezetőkkel. Megnyitó beszédében dr. Németh Pál, a járási tanács vb-elnöke értékelte az önkéntes rendőrök munkáját, s mint mondotta, nem kis részük van benne, hogy a járás területének közbiztonsága szilárd, jó. Munkájukkal kivívták a társadalom elismerését. Tóbiás András rendőralezredes, a városi és járási rendőrkapitányság vezetője ismertette azokat a feladatokat, amelyek a harmadik 5 éves terv bevezetésével az önkéntes rendőrökre hárulnak. Elmondotta, hogy különösen Füzérradványban, Cigándon és Tiszacsermelyen működnek jól az önkéntes rendőrcsoportok, s mint új kezdeményezést említette meg a Sátoraljaújhelyen pedagógusokból alakult ifjúságvédelmi önkéntes rendőrcsoportot. A nagy érdeklődéssel hallgatott

ta.

Szabó Sándor
Tiszacsermely

Levelekből — röviden

Még október végén 40 mázsa szenet rendeltem az újgyőri Szikra moziban levő TÜZÉP-irodán, ahol úgy informáltak, hogy két héten be-

meg a postán,

menjünk a postára kiváltani a küldeményt? Ez bizony nem a legjobb megoldás!

NYUGALOM

Szemtelenül fúj a szél. Valami nedves darafélesé-get vág az emberek arcába. Öt-nyolc-tíz perc telik el, és az autóbusz nem jön. A várakozók fel-alá járkálnak. Közben ellenségesen méregetik egymást. Mintha köztük volna valaki, aki minden rosszért hibás.

Egy öregúr cigarettára gyújt. A gyufától megpörkölődik puha sálja. Mogorván porolgatja. Aktatáskás fiatalember nézegeti sűrűn az óráját. Két diáklány hangosan szidja a buszt. Egy topogó néni kosara be-leakad egy elegáns asszonyság harisnyájába.

Pillanatokon belül ki-robbanhat valami.

És ekkor feltűnik a busz. A kanyarban, vagy kétszáz méterre a megállótól. A busszal együtt pedig egy rohanó fiú. Tizenhat-tizenhét év körüli. A járdán szalad, valamivel az autó előtt, de az másodperceken belül lehagyja. A fiú kétségbeesett arccal pil-lantgat a busz felé. Lát-hatóan teljes erejéből fut.

A busz a megállóba ér. A várakozók között csend. Mintha figyelnék egymást: vajon ki tolakszik előre?

A puha sálas öregúr hátralép. Ő még néhányat szip-pant a cigarettából. Az aktatáskás fiatalember ud-variasan előreengedi a kosaras nénit, meg a két diák-lányt. Utóbbiak szabadkoznak. Az elegáns asszonyság is félreáll, valami igazítanivalója van még a haris-nyáján.

A fiú vagy ötven méterre lohol a megállótól.

— Igyekezzünk kérem, a felszállással!

Senki nem igyekszik. Meglepően kényelmesen lép-kednek felfelé. Egyikük még meg is áll a lépcsőn, ráérősen visszahajol az ajtón, hátranéz.

A lihegő fiú szinte beesik a kocsiba. Az öregúr most tapossa el a csikket, és már fiatalosan ugrik, mert az autó indul.

A buszban nem fúj a szél, nincs hideg és még állni se kell, mert kivételesen van hely bőven. Az utasok biztosan ezért nézegetik most egymást olyan elégedetten. Olyan nyugalommal.

B. A.

Balázs István grafikusművész

1908-ban sz. Kolozsvárott. 1925-ben a K.-i Scuola del Nitiban tanult mint tan.-it. 1934-től magántanári címet a bp-i Iparm. Főisk. ifj. Kálmány Lajos és Simay Imre tanítványa. 1940-től rendszeresen részt vett. Kötetei grafikai: Jókai arcmásai, bv. 1955. Bp., Albertfalvai kalauztelep; Női alt, Kő, 1960, Bp. Szécheny fürdő; Anya gyermekével, al., 1962, Bajo, Rézkarcai: A magy. mezőgazd. alkotásairól készített mellékbv. – 1948- óta a Szőrmeáruk ip. műv. tanára.

Szőrmés utcai műhelyének kiállításai. Kat. összeáll. Gyapay Erzsébet, Elischer Brigitta. Bp., 1965.

11.

Baldrs Istvánné

Álló nő (1965) c. mészkőszobra (220 cm) az alsóvárosi Tanítóképző előtt.
Lakóhelyén dolgozik (emlékbe)

Jelentés 1966 VI. n. 561. cd.

Balázs Ferenc, szobrász

Anyja apróságokkal c. szobra
a Bajai Ruhaipar előkertjébe
kerül.

(— közg. — fényk.)

2.

ESTI HIRLAP, Gy. 1962. jan. 12.

Balázs István, kerám.

Iparm. Isk. Évk. 1935-36.

ZX 43.1.

Balázs István

MDK

Szamuelly Tibor portréja

Pogány Ö. Gábor: Az Első Magyar Képzőművészeti Kiállitás. I.
Szabad Nép. 1950. VIII. 27. 11.1.

u. D. l.

BALÁZS István építészhallgató

Rákosszalota, 10.000 lakásból álló

új lakótelep, diplomaterve

Gy. F.: Évszeres „élő Tenger" a kistarcsai

méhészek diplomatervei között

Magyar Nemzet 1961. aug: 2. 3. l.

Balázs István, szobrász MDK

Stromfeld Aurél, gipsz.

Bp.Műv. -II.Magy.Képzőm.Kiáll.1951.nov.4.-dec.2.
Kat.12.1.

MDK

Balázs István, szobrász

Munkásfej. Gipsz.

Állandó Művészház. XXXVI. kiáll. Őszi tárlat .1947.szept hó.

Balázs István, szobrász

MDk

Anya, gyermekével c. másfélméteres magasságú alumínium szobrát a Bajai Ruhagyár előtt állítják fel.

– : Új szobrokat állítanak fel vidéken 10.(

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. okt. 16. [Vidéki]

MDK

Balázs István

Gorkij. Gipsz.

"Magyar-Szovjet Barátság" Képzőművészeti kiállitás katalogusa.1952. 6.1.

MDK

Balázs István

Nyilazó, br.

Árv. Közl. 1939. 4.rk.sz.

MDK

Balázs István

Mephisto, br.

Toldi Miklós, br.

Árv. Közl. 1938. dec. 8.rk.sz. 88.aukc.

Balázs István

RUCZ GYULA
Régiség- és műkereskedő

BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 27-29
Piarista palota — TELEFON: 1—862—28
Antik bútorok és lakberendezések

Árverési Körlevél 1938. 8. sz.

II. SZOBROK, PLAKETTEK, ÉRMEK.

(575-től 740-ig.)

		Kikiáltási ár pengőben
575.	ANDRIEU, Bonaparte Napoleon-emlékérme 1797-ből. Bronz	2.50
576.	—, Bonaparte-emlékérem a Szt. Bernát-hágón történt átkelése alkalmára. Aranyozott bronz	3.—
577.	BAETES, Antwerpen 1914 okt. 7—9-i bombázásának emlékérme. Fehérfém. — MAUQUOY-tól ugyanaz bronzból. 2 drb	3.—
578.	BALÁZS ISTVÁN, Mephisto. Bronz, márványtalapzaton	45.—
579.	—, Toldi Miklós. Bronz, márványtalapzaton	70.—
580.	BECK Ö. FÜLÖP, Hangverseny. Bronzplakett	3.—
581.	BEGEER, Az 1892. évi scheveningeni sportversenyek-emlékérme. Bronz	1.—
582.	BERÁN LAJOS, Alpár Ignác 70. születésnapjára vert emlékérem. Bronz	2.—
583.	—, Kléh István. Bronzöntvény	1.50
584.	BESZÉDES LÁSZLÓ (1874—1922), Keleti nő. Bronz	20.—
585.	BEZERÉDI GYULA (1858—1925), Washington. Bronz	97.—
586.	BORBÁS ISTVÁN, Krisztus. Terrakotta, faalapra szerelve. (Hibás.)	40.—
587.	BOSSELT RUDOLF, Wagner Richard. Születése centenáriuma alkalmából. Bronz	3.—
588.	C. A. H. A festőművészet. Bronzplakett	2.—
589.	CANOVA, ANTONIO (1757—1822) UTÁN, Dante. Bronz, márványtalapzaton	200.—
590.	CARIAT, Automobiles. Bronzplakett	—.50
591.	CHAPLAIN, Victor Hugo. Bronz	—.50
592.	COUDRAY, Phryné. Bronzérem. Tokban	3.—
593.	—, Les sports. Bronz	—.50
594.	—, Automobiles. Bronzplakett	—.50
595.	DAMKÓ JÓZSEF, Marika. Bronz	25.—
596.	DARÁZS JÁNOS (1877—1908), Rómer Flóris emlékplakettje. Nagy bronz	5.—
597.	DELPECHE, Victorie. Bronzplakett	—.50

		Kikiáltási ár pengőben
598.	DESAIDE, Ballons. Bronz	—.30
599.	DOMARD, Commerce—Industrie. Egyoldalú, 8 szögletű ezüst érme 18 és ½ gr	1.—
600.	DUPUIS, DANIEL, A kíváncsiság. Bronzplakett	2.—
601.	FRANCIA MŰVÉSZ, Patrie. Bronzplakett . .	—.30
602.	FÜREDI RICHÁRD, Erős Jancsi. Bronz . .	150.—
603.	GÁBOR M., Blaha Lujza (1850—1926), Nagy emlékérem. Bronz	5.—
604.	GÁRDOS ALADÁR, Hajléktalanok. Bronz . .	200.—
605.	—, Hajléktalanok. Bronz	250.—
606.	GASTELOIS, J. P., A marnei csata emlékérme. Bronz	4.—
607.	GAYRARD, Toujours fidelle. 8 szögletű ezüst érem. 13 és ½ gr	—.50
608.	G. L., „Rasputin, a szent ördög." Nagy, egyoldalú bronzplakett. A nagy orosz éhinség 1917-ben. Nagy egyoldalú bronzplakett. 2 drb	6.—
609.	GRATH, A., I. Ferenc József 70. születésnapjára vert bronzérem. 1910	1.—
610.	GRÜNTHAL, II. Vilmos császár világháborús emlékérme. Nagy bronz. És ugyanaz, fehérfémből. (Füllel.) 2 drb	4.—
611.	—, Goethe. Egyoldalú bronzplakett	2.50
612.	GRÜNTHAL—ZIEGLER, Kapitänleutnant Otto Weddigen. Nagy bronzérem	4.—
613.	HANNY, K. Bátorság. Ovális bronzplakett. — S. L., Merengés. Bronzérem. 2 drb	3.—
614.	HARTIG, ARNOLD, Beethoven. Egyoldalú bronzplakett	2.—
615.	—, I. Ferenc József háborús emlékérem 1914—15. Bronz	1.—
616.	HENRY VI PAGE, Beethoven. Ezüstérem. Füllel	2.—
617.	HOFNER, Schiller. Egyoldalú bronzplakett . .	1.—
618.	HORVAY JÁNOS, Zsolnay Vilmos. Bronz . .	200.—
619.	—, Kálvin. Fehérmárvány	250.—
620.	—, Szomorúság. Márvány	250.—
621.	—, Luther. Bronz	200.—
622.	—, Furulyázó pásztor. Bronz	250.—
623.	—, Ibsen. Bronz, márványtalapzaton	200.—
624.	HUMANN, P. F., Lemondás. Bronz	120.—
625.	ISMERETLEN SZOBRÁSZ, XVIII. SZÁZAD VÉGE, Női mellszobor. Terrakotta és márvány	65.—
626.	ISMERETLEN SZOBRÁSZ, XIX. SZÁZAD, Ülő gyermek. Márvány, hozzá szoborállvány. (Hibás.)	200.—
627.	ISMERETLEN SZOBRÁSZ, XIX. SZÁZAD, Vénus. Bronz, márványtalapzaton. Antik eredeti után	75.—

		Kikiáltási ár pengőben
628.	ISMERETLEN SZOBRÁSZ, XIX. SZÁZAD, Atléta. Bronz, fatalapzaton. Antik eredeti után	120.—
629.	ISMERETLEN MŰVÉSZ, XIX. SZÁZAD, Szilén. Bronz. Antik eredeti után. (Hiányos.) . . .	25.—
630.	ISMERETLEN SZOBRÁSZ, XIX. SZÁZAD, Colleoni lovasszobrának kicsinyített mása. Oxidált fehérfém	35.—
631.	ISMERETLEN SZOBRÁSZ, XIX. SZÁZAD, Napoleon lóháton. Oxidált fehérfém, márványtalapzaton	35.—
632.	ISMERETLEN SZOBRÁSZ, XIX. SZÁZAD, Fekvő női akt. Fehérmárvány	40.—
633.	ISMERETLEN MŰVÉSZ, XIX. SZÁZAD. Három grácia. Bronz, márványtalapzaton	22.—
634.	ISMERETLEN MŰVÉSZ, XIX. SZÁZAD, Férfi torzó. Bronz, márványtalapzaton. (Talapzat csorba.)	15.—
635.	ISMERETLEN SZOBRÁSZ, XIX. SZÁZAD, Mária Antoinette. Bronz, márványtalapzaton .	40.—
636.	ISMERETLEN SZOBRÁSZ, Fürdő Venus. Műmárvány. (Talpa hibás.)	55.—
637.	ISMERETLEN MŰVÉSZ, Öreg férfi. Bronzplakett	3.—
638.	ISMERETLEN MŰVÉSZ, Heine Heinrich emlékérme. Fehérfém	1.50
639.	ISMERETLEN MŰVÉSZ, „Austria erit in orbe ultima Serajen. die 28. VI. 1914." Bronzemlékérem	2.—
640.	ISMERETLEN MŰVÉSZ, A budapesti kirakatverseny emlékplakettje 1909-ből. Aranyozott bronz	3.—
641.	ISMERETLEN MŰVÉSZ, Szent Kristóf, a gépkocsivezetők védszentje. Bronzérem	3.—
642.	ISMERETLEN SZOBRÁSZ, Assisi Szt. Ferenc. Faragott fa	20.—
643.	ISMERETLEN SZOBRÁSZ, Evangelista. Faragott fa	20.—
644.	KAUNITZKY, F., Ibsen. Öntött bronzplakett .	2.—
645.	—, Jan Kubelik. 1913. Egyoldalú bronzplakett .	1.—
646.	KAUTSCH, H., Automobil. Bronzplakett . .	1.—
647.	KERÉNYI, Bűnbánat. Bronz, márványtalapzaton	40.—
648.	—, Cleopatra. Bronz, márványtalapzaton . .	40.—
649.	KÖNIG, B., Leányka mellszobra. Műmárvány .	15.—
650.	LAFLEUR, ABEL, Fürdőző nők. Bronzérem .	2.—
651.	—, Beethoven. Bronzplakett	1.—
652.	LAGRANGE, J., Művészet. Ezüst, 22 gr . . .	1.—
653.	LANSON, ERNEST, A vaskorszak. Bronzcsoport	280.—

		Kikiáltási ár pengőben
654.	LEGASTELOIS, J. F., Navigation en riviere. Bronz	—.30
655.	—, Navigation en mer. Bronz	—.30
656.	LOEWENTHAL, A., Hindenburg tábornagy, a tannenbergi hős emlékérme. Nagy bronz	5.—
657.	LOISEAU, Les sports. Bronzplakett	—.30
658.	MAREY, CH., Pensé. Bronz	—.30
659.	MARSCHALL, Paul Heyse 70. életévében. Bronzplakett	2.—
660.	MARTIN, M., Suhanc mellszobra. Bronz, márványtalapzaton	15.—
661.	MARTINELLI JENŐ, Női tanulmányfej. Bronz, márványtalapzaton	26.—
662.	—, Táncosnő. Bronz, márványtalapzaton	38.—
663.	MAUQUOY, ALPH. Mercier bíboros, mechelni érsek emlékplakettje. Bronz	3.—
664.	MEDREA K., Aquilea. Nagyalakú bronzplakett	10.—
665.	MÉNE, P. J., Kecske. Bronz	48.—
667.	MÉRIGNAC, E. ROBERT, Vívólecke. Bronzplakett	2.50
668.	MONTAGNY, F. Aviation. Bronz	—.50
669.	MONTEVERDE ,Ülő fiú könyvvel. Bronz	50.—
670.	MORTON, „Aux arms". Bronz	—.50
671.	M. R., „In precibus". Bronzplakett	2.50
672.	MURÁNYI GYULA, A II. budapesti kirakatverseny emlékplakettje. Bronz	3.—
673.	—, „Mortuus pro patria non frustra vixit" 1916. Ónplakett	3.—
674.	—, Beethoven emlékplakettje. Ón	3.—
675.	—, Pablo Casals, a nagy hegedűművész emlékplakettje. Bronz	3.—
676.	—, Hadigondozás. Ónplakett	2.—
677.	MÜNZE, Az 1909-ben elhamvadt berlini helyőrségi templom emlékérme. Bronz	1.50
678.	NEMES GYÖRGY, Női akt. Bronz, márványtalapzaton	35.—
679.	NÉMET MŰVÉSZ, Házassági alkalmi emlékérem. Bronz	2.—
680.	—, Albertus Magnus emlékérme a regensburgi Albertinum 100 éves fennállása alkalmából. Bronz.	2.—
681.	—, Bismarck Ottó hg. kancellár emlékplakettje 1915-ből. Bronz	2.—
682.	N. L. (MAGYAR MŰVÉSZ), Női tanulmányfej. Bronzöntvény	2.—
683.	OLASZ SZOBRÁSZ, Fürdő Venus. Műmárvány. Hozzá alabástrom szoborállvány. (Hibás.)	85.—

		Kikiáltási ár pengőben
684.	ORBÁN JÓZSEF, Magyar gazda. Fehér márvány	120.—
685.	OSZTRÁK MŰVÉSZ, I. Ferenc József uralkodási jubileumi érme az oberhollabruni kérület emléke. Bronz	—.30
686.	P. D. Ady emlékérem. Nagybronz —.	5.
687.	PEGRAM BERTRAM. Victory of Jutland Bank May 31. 1916. Nagy bronzérem	3.—
688.	RIVET. Japonnaise. Bronz	1.—
689.	—, Velocipede. Bronzérem	—.30
690.	ROMANELLI, P. Kisleányka virágokkal. Fehér márvány. Hozzá márvány oszlop. (Az oszlop javított és hibás.)	145.—
691.	ROTY, O., Patria non immemor. Ezüst, 22 gr.	1.—
692.	ROUX, A., Női mellszobor. Bronz, márvány talapzaton	40.—
693.	S. A., OSZTRÁK MŰVÉSZ, I. Ferenc József emlékplakettje, a badeni Ferenc József emlékmúzeum képével. Bronz	—.50
694.	SCHAEFER HANS, A nő diadala. Bronzplakett	3.—
695.	—, Lehár Ferenc. Egyoldalú bronzplakett	1.—
696.	SCHMIDT, J., Női akt. Viaszdombormű. Üvegszekrényben. (Üvege törött.)	20.—
697.	SCHWARTZ, ST., Adagio. Bronzplakett	5.—
698.	SCHWARTZ, S., I. Ferenc József 40 éves uralkodói jubileuma alkalmára vert bécsi kiállítási emlékérem. 1888. Bronz	—.50
699.	SCHWARTZ, ST. ÉS DANIEL, DUPUIS, Pénzügyre vonatkozó érmek. Bronz. 2 drb.	1.—
700.	SEIFERT, FRANZ, Ophelia. Bronz, márványlapra szerelve	35.—
701.	SIDLÓ FERENC, Ébredés. Fehér márvány. Hozzá szoborállvány, faragott és feketére pácolt fa	350.—
702.	STABLER, HAROLD, The victory of Jutland-Bank. 31. May. 1916. Bronzérem	3.—
703.	STIASSNY, Wagner Richard. Bronzplakett	2.—
704.	STIASSNY, F., Richard Wagner. Egyoldalú bronzplakett	6.50
705.	—, Beethoven. Bronzplakett	6.50
706.	—, I. Ferenc József. 1914. Egyoldalú bronzplakett	1.—
707.	ST., M. & W. Orosz-francia barátság. Gúnyérem, 1897-ből. Bronz	2.—
708.	SZÉKELY, Hadirepülő kiállítás érme 1917. Bronz	—.30
709.	—, 1917-i repülőgépkiállítás emlékérme. Bronz	—.30
710.	SZIRMAY, T., Múzsák. Nagy bronzplakett	3.—

		Kikiáltási ár pengőben
711.	—, Lilian & Lianon. Önplakettek. 2 drb . . .	1.—
712.	—, Louis Barthou miniszter emlékplakettje. 1909-ből. Ón	—.50
713.	TAUTENHAYN, JOS, Alfred Grünfeld. Egyoldalú bronzplakett	1.—
714.	T .E., Chopin. Bronz érem	2.—
715.	THEUNIS, P. Belga világháborús emlékplakett. Bronz	2.—
716.	WEINBERGER, Gerhart Hauptmann. Bronzplakett.	2.—
717.	WYON, J. S. & A. B., A sydney-i nemzetközi 1879-i kiállítás emlékérme. Bronz	1.—
718.	ZSÁKODI CSISZÉR JÁNOS, Kiss József emlékplakettje 1913-ból. Bronz	3.—
719.	—, Női akt. Fehér márvány, piros márványtalapzaton	60.—
720.	SPORTÉRMEK. 5 drb. Bronz	1.50
721.	N. S. C .SPORTÉREM. Egyoldalú, nyolcszögletű bronzplakett	—.50
722.	I. FERENC JÓZSEF 50 éves uralkodási jubileuma alkalmára vert bécsi kiállítási emlékérem. 1898. Bronz	—.50
723.	HUNYADI MÁTYÁS MAGYAR KIRÁLY (1458—90) K. P. verdejelű arany forintja . .	35.—
724.	VEGYES RÉZPÉNZEK. 13 drb. XVIII—XIX. század	3.—
725.	VEGYES RÉZPÉNZEK, 12 drb. XVIII—XIX. század	2.—
726.	ORVOSI ÉREM. Reind János londoni orvos emlékérme. Bronz. Füllel. (Kopott.) XVIII. sz. . .	3.—
727.	GÖRÖGKELETI KIS KERESZT. Bronz. XVIII. század	6.—
728.	VILÁGHÁBORÚS EMLÉKÉRMEK. Bronz. 10 darab	7.—
729.	VILÁGHÁBORÚS EMLÉKPLAKETTEK. (HARTIG és HERMANN-tól.) Bronz. 3 drb .	1.—
730.	III. FERDINÁND magyar király 1651, 1655 és 1656-ból való ezüst tallérai. (Füllel.) 3 drb. — I. LIPÓT tallérosa 1693-ból. (Füllel.) és negyedtallérosa 1703-ból. — FRIGYES JÁNOS GYÖRGY szász választófej. ½ tallérosai 1545-ből 2 drb. (Füllel.) Összesen: 7 drb.	24.—
731.	V. LÁSZLÓ magyar király (1452—7) arany forintja „K. G." verdejeggyel	40.—
732.	GÖRÖG TETRADRACHMONOK. Ezüst. 11 drb.	17.—
733.	GÖRÖG TETRADRACHMONOK. Ezüst. 6 drb. (Az egyik lyukas.)	24.—

Balázs István festö.

Szab.Nép.1950.199.sz.aug.27. 11.1.

Balázs István szobrász.

Szab.Nép.1952.87.sz.ápr.13. 6.l.

Balázs István festőrész

(Tatabánya)

Szabad Művészet 1949

III. évf. 4.sz. 170.o. Hírek.

Fruzsina a tatabányai munkás-
művészekről.

Balázs István nyomán

Szabad Művészet. 1930 IV. 10. 369-375

Pogány Ö. Gábor: Az I. Magyar Képzőművészeti Kiállítás történetének anyaga

Balázs István

Előzetes beszámoló az I. Magyar Képzővészeti Kiállitásról

Magyar Nemzet
1950.VI.év.192.
Széch.kvt.

Végvári Lajos

Balázs István s z o b r á s z

XIX.szd.

Religio, 1898. II.fv. 9.sz.
vegyesek 7ol.old.

BALÁZS ISTVÁN, szobrász,
XIX.szd. Szent István király
szobra. Bpest.

Religio 1898. II.fv. 9.sz.
vegyesek 71.old.

Baldas István 1021

Vázlatkiállítás nyílt Hajdúszoboszlón

Rendkívül érdekes és eredeti képzőművészeti kiállítás megrendezésére vállalkozott a hajdúszoboszlói művelődési központ. Július 4-én, szombaton délután az első országos vázlatkiállítást nyitották meg a művelődési központ nagytermében. A kiállításnak az a célja, hogy a közönségnek segítséget nyújtson a művészi alkotások megértéséhez, bepillantást tegyen lehetővé a művészi alkotómunka folyamatába. Ennek érdekében egy-egy művészi alkotás mellett bemutatják azokat a vázlatokat, melyek a műalkotást megelőzték, és a végleges forma kialakulását elősegítették. A kiállításon grafikákat, festményeket, gobelineket, szobrokat és ezek vázlatait, valamint freskók és mozaikok terveit láthatják az érdeklődők.

A kiállítás megrendezésének gondolatát a legnevesebb képzőművészek is szívesen fogadták, örömmel bocsátották a művelődési központ rendelkezésére alkotásaikat és vázlataikat. A kiállító művészek: Balázs István, Barcsay Jenő, Barczi Pál, Bernáth Aurél, Búza Barna, Csontos László, Eigel István, Fett Jolán, Gábor Móric, Gömbös László, Grandtner Jenő, Hincz Gyula, Holló László, Józsa János, Kamotsay István, Kádár György, Kurucz D. István, Lukovszky László, Moldován István, Pándi Kiss János, Reich Károly, Stöckert Károly, Szabó Iván, Szántó Piroska, Tassy Klára, Tilless Béla, Tury Mária, Ungvári Lajos, Várady Sándor.

A kiállítást Pankotay Gyula, a Hajdúszoboszlói Járási Jogú Városi Tanács vb-elnöke nyitotta meg. Méltatta a kiállítás jelentőségét, a művelődési központnak a képzőművészeti ismeretterjesztés területén elért eredményeit és törekvéseit, és bejelentette, hogy a jövőben az országos vázlatkiállítást kétévenként szeretnék megrendezni, de szakosított jelleggel, csak a nagyméretű alkotásokhoz készült tanulmányok bemutatását tervezik. A kiállítás megrendezésével Hajdúszoboszló városa hazánk felszabadulásának 25. évfordulója előtt tiszteleg.

Ezután átadta a jelenlevő művészeknek — Holló Lászlónak, Fett Jolánnak, Gömbös Lászlónak, Moldován Istvánnak, Tilless Bélának és Várady Sándornak a kiállítás alkalmából készíttetett emlékplakettet.

A kiállítás július 30-ig lesz nyitva.

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ
Debrecen

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 JUL 5

HAJDÚ

A MAGYAR

XXVII. ÉVFOLY

Árvíz után

Most, hogy túl vagyunk minden idők legnagyobb árhullámán a Tiszán és mellékfolyóin, felszabadultan értékelhetjük a végzett hősies munkát. Higgadt fejjel számba vehetjük a kárt, a védekezés költségeit, s minden figyelmet és erőt a helyreállításra, a kár, a többletkiadás pótlására összpontosíthatunk. Az előzetes felmérések és a becslések szerint az árvízkároknak és a védekezés költségeinek összege mintegy 3,3 milliárd forint. Ennek túlnyomó többsége a mező-

Ám a nemzeti jövedelem terven felüli egyszázalékos növelése nem könnyű feladat. Nem szabad például összetéveszteni a termelési előirányzatok egyszázalékos túlteljesítésével. Már csak azért sem, mert a többlettermelésnek csupán a töredéke válik tiszta jövedelemmé, nagyobb része a bér, az anyag stb. költségeit növeli. A termelésnövelés lehetőségei egyébként is korlátozottak. Csak kárt okozna, csupán a munkabér-, az anyag- stb. kiadásokat növelné, tehát

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 JUN 26

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
Debrecen

Országos vázlatkiállítás

Balázs István

A kiállítások országos gyakorlatában is egyedülálló tárlat megrendezésére vállalkozott a hajdúszoboszlói Művelődési Központ az országos vázlatkiállítás megrendezésével, ami július 4-től július 30-ig lesz nyitva a Művelődési Központ kiállítótermében. A kiállításnak az a célja, hogy a nagyközönség számára lehetővé tegye a képzőművészeti alkotások elkészülésének folyamatába való bepillantást, hogy a tárlatlátogató fogalmat alkothasson arról, mennyi töprengés, vázlatvariáció előzi meg az elkészültet. A kiállítás segítséget szeretne adni a tárlatlátogatóknak a művészi alkotások megértéséhez, azáltal, hogy a képzőművészeti alkotások széles skáláját mutatja be különböző vázlatsorozatokon át a kész műig. Grafikák, festmények, freskók, mozaikok, gobelinek, szobrok vázlatait állítják ki jelenleg, s a jövőben kétévenként megrendezésre kerülő kiállításon csak a nagyméretű alkotásokhoz készült tanulmányok bemutatását tervezik. Az érdekes kiállítás mellett, hogy jó szolgálatot tesz a képzőművészeti ismeretterjesztés ügyének, Hajdúszoboszló nyári kulturális programját is eredeti programmal gazdagítja.

A vázlatkiállításon a következő művészek vázlatai és kész művei tekinthetők meg: Balázs István, Barcsay Jenő, Barczi Pál, Bernáth Aurél, Búza Barna, Csontos László, Eigel István, Fett Jolán, Gábor Móric, Gömbös László, Grandtner Jenő, Hincz Gyula, Holló László, Józsa János, Kamotsay István, Kádár György, Kurucz D. István, Lukovszky László, Moldován István, Pándi Kiss János, Reich Károly, Stöckert Károly, Szabó Iván, Szántó Piroska, Tassy Klára, Tilless Béla, Tury Mária, Ungvári Lajos, Várady Sándor.

A művészek valamennyien örömmel fogadták a kiállítás megrendezésének ötletét és szívesen bocsátották rendelkezésére a Művelődési Központnak vázlataikat és kész műveiket.

A Debreceni Konzervgyár hú
gépészeket és öltöző őröket all
maz. Jelentkezés a vállalat mun
ügyi osztályán.

Nyugdíjas anyagbeszerzőt az
nali belépéssel felveszünk. Ép
ipari anyagismerettel rendelke
előnyben. Debreceni Építői
Ktsz, Pásti u. 2. Előkészítési
portvezető.

Szakközépiskolát végzett szer
ket, autószerelő, autóelektror
esztergályos szakmunkásokat,
geszteni tudó lakatost, kezdő g
kocsivezetőt és segédmunkásokat
alkalmaz az AFIT XIII. sz. Autó-
javító Vállalat, Debrecen, Szabad-
ság útja 27.

Gépkocsi-fényezőket és segéd-
munkásokat alkalmaz az AFIT
XIII. sz. Autójavító Vállalat 1. sz.
üzemegysége, Debrecen, Gyár u. 1.

Boltvezetőnek műszaki boltba
férfi alkalmazottat keresünk. Bér
megegyezés szerint. Jelentkezni:
Asztalos Javító Ktsz, Debrecen,
Bem tér. 2.

A Debreceni (pallagi) Mezőgaz-
dasági Technikum és Szakközépis-
kola pályázatot hirdet egy kertész
és egy gépes gazdasági tanári ál-
lásra. Pályázhatnak mindazok, akik
a szaknak megfelelő mérnöki okle-
véllel, tanári képesítéssel és leg-
alább 5 éves tanítási gyakorlattal
rendelkeznek. Pályázatokat az is-
kola címére írásban kérjük beküld-
deni július 10-ig. Lakást biztosíta-

kásként felveszünk. Levélbeni je-
lentkezésre részletes tájékoztatást
adunk. Ujpesti Gyapjúszövőgyár,
Budapest IV., Berni út 1.

Kőműveseket, kőművesek mellé
segédmunkásokat, bádogosokat, te-
tőszigetelő szakmunkásokat, vala-
mint víz-gázszerelőket felveszünk.
Jelentkezés a munkaügyön kedden
és pénteken, Szakipari és Kislakás-
építő Ktsz. Debrecen, Pásti u. 5.

Kőműves, víz-gázvezeték-szerelő,
bádogos, hidegburkoló szakmunká-
sokat és segédmunkásokat azonnali
belépéssel felveszünk. Debreceni
Építőipari Ktsz, Hatvan u. 43.,
munkaügy.

Lakatos, asztalos, kovács, he-
gesztő szakmunkásokat és segéd-
munkásokat alkalmaz a MÁV
Járműjavító Üzem.

Hajdú megyei Állami Építőipari

Másfél szobás,
kélyes, gázfűtése
zeti lakást cser
thyány utcai ga
kotmány u. 6.
di Sándorné.

Nyíregyházi m
szövetkezeti la
adom. Debrecen,
Telefon: 11-460.

Elcserélném
egyszobás utcai
komfortos tanác
mat hajdúszobos
debreceni „haso
tosra 175 844"
Budapest, Felsza
ri Hirdetőbe.

Szabad rendel
zon lakást
„Készpénzzel fi
igére a kiadóba.

Kétszoba ös

Balázs István

kiállított mohs:

Pannonfei, gipsz, 50cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállítása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

17.l.

Baldzs István rovása

A Szárados út kiváltelepen él és dolgozik

Szemelv.: Tóth János: A Szárados út kiváltelep

Népművelés 1985 VII. n. 40 old.

Balázs István

Parantlej, gipsz, 50 cm

Budapest Műcsarnok kiállítása,
1957. kat. nr. kiadásában,
Kiriami Jiró.

17.

Balázs István

III. díjat nyert a Kölcsey Bertalan halálának 131. évfordulójára a gödöllői járás által kiírandó pályázaton.

Kölcsey Bertalan emlékünnepély Szadán
Pertinszki Kilep. 1966. máj. 10. Szedd 1.o.

Balázs István

Kiss Józsefről mintázott szobrát
felavatják Mezőcsáton.

Magyar Nemzet, 1967, XII. 1. 6. o.
Napi Krónika

Balázs István

portrészobrát a Kenthelyi Helikon
parkban állítják fel.

Magyar Hírek, 1967. XI. 14. 4. o. hasáb

Balázs István

Állító, robot, 220 cm., bolgár
mérő,

Komárom megye, Klementárló,
Tímföldgyári Laktelep.

Tájékoztató, 64/65 - Képző-és
Iparművészeti Lektorátus

42 l.

MDK

Balázs István, szobrász, festö.

Fekete Lajos.	14.1.	Gipsz.	
Május Keszthelyen.		Vizf.	15.1.
Árviz Csanádban.		"	"
Tavaszelö.		"	"
Lugano reggel.		"	"
Tatai várárok.		"	"

Mücs.-MKT.Öszi Tárlat.1943.okt.2.-nov.1. Kat. 14, 15.1

MDK

Balázs István, szobrász

Fekete Lajos költö. Gipsz.

Mücsarnok. IV. Képzömüv. kiáll. "A Magyar Müvészetért"
1943 máj. 16-30. Kat. lo. l.

Balázs István MDK

Parqsztfej, gipsz

Mücsarnok 1957 Tavaszi tárlat

MDK

Balázs István

Őfels. iparmüv. vásárlásai. Magyar Iparmüvészet, 1899. ápr. pótfüz.

MDK

Balázs István, szobrász-festö

Dr. Alth Guidó. Gipsz.

Öszi táj.
Leány arckép. A család tul.
Thaly Kálmán. Az Országgyülési Muz.tul.
Leány profilban. A család tul.
Akt aranyhalakkal. Mészáros istvánné tul.

Mücs.-OMKT.Öszi Tárlat. 1943.okt.2.-nov.1. Kat. 17.1.

MD K

Balázs István, szobrász

Szamuelli Tibor portréja. Gipsz.

Mücsarnok.-I.Magyar Képzömüvészeti kiállitás. 1950. aug.
Kat.11.1.

MDK

Balázs István, szobrász

Parasztfej. Gipsz.

Műcsarnok.-Tavaszi Tárlat. 1937. Kat.17.1.

MDK

Balázs István

A felszabadulás után készült tanácsköztársasági vonatkozású alkotások:

"Stromfeld Aurél" Gipsz . öntött patinázott.

GERELYES EDE: A LEGUJABBKORI TÖRTÉNETI MUZEUM
TANÁCSKÖZTÁRSASÁGI GYÜJTEMÉNYE
LEGUJABBKORI TÖRTÉNETI MUZEUM ÉVKÖNYVE II.Bp.1961. 131-178.1.

141.1.

MDK

Balázs István: Ijász. bronz
Mephisto, bronz

Árverési Közlöny 1940. dec. 7 rk.sz.96 aukció

Balaics István

M.D.K.

A Szarvas-úti művésztelep
talaja.

Takaji György: A Szarvas-úti művésztelep
Művészet, 1965. február - 11 kép.

Balázs István MDK

Szamuelli Tibor portréja, gipsz

Műcsarnok 1950.I. Magy. Képzőm. Kiáll.

Balázs István MDK

Jókai Mór, gipsz

Mücsarnok 1953-54 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Balázs István MDK

Bányásznő, gipsz

Mücsarnok 1952/53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

Balázs István MDK

Dr. Alth Guido, gipsz

Mücsarnok 1943 Őszi tárlat

Balázs István

MDK

Fekete Lajos költő, gipsz

Mücsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Fényképp Palle:

Képzőművészek Szövetsége

Balázs István: Szemelvény Tibor /T. Magyar Képz. Kiállítás/

Szobor

Fotó: Petrás S.

Neg. van

BALÁZS ISTVÁN

Bányásznő. Gipsz 2oo cm.

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.kat. Műcsarnok 1952.dec-1953.márc.

Balázs István, főv. mérnök M.D.K.

a szőv. lakások felülvizsgálásáról vett az elnök Kammermayer Károly polgármester bírálására küldött pályázatokról

Vállalkozók Lapja, Bp. 1898. XIX évf.
jun. 22. sz. 6 old.

Balázs István

MDK

Fekete Lajos, gipsz

Műcsarnok 1943 Őszi tárlat

Balázs István MDK

Stromfeld Aurél, gipsz

Mücsarnok 1951. II. Magy. Képzőm. Kiáll.

Felvilág

Magyar Foto: Fk 1101/13

Hegedüsök

Balázs Iván: Stromfeld Aurél

Gipsz

1957. XI.

Neg. van

Negatív

Zilahi István = Hegedüsné

Balázs István: (Koreai harcosok)

Kabar

Negalié

Zilahi Istvánné Kegedüsné

Balázs Istvánné: (Homoédek)

Kalocsa

Balázs István

Kiállítás a Mercia'ngi téri
Művelődési Központban

Nyíregyháza 1985. III. 14.

BALÁZS István épitész

A nagyvarsányi templom külsejének
szecessziós stilben átalakitója

Meümlékvédelem, 1990 3. 173.p.

BALAZS István
Borzont, 1944. március 3.
Építészeti Főisk. Mvásárhely, festő és grafikus

Banner Erdély

BALÁZS István épitész

Nagyvarsány ref.t átépitése 1926 - szecessziós-magyaros stílusban

VÁRADY József: Tiszántúl református templomai. I-II. köt. Debrecen [Sajószentpéter] : Borsodi Református Egyházmegye, 1991 775.777., il.

BALÁZS Horváth István épitész (Újpest)

Olcsva, ref.t.1929

VÁRADY József: Tiszántúl református templomai. I-II.köt. Debrecen [Sajószentpéter] : Borsodi Református Egyházmegye, 1991 836-837., ill.

Ők mondták

Édes szájú mondja

Játékosaink kifacsart citromhoz hasonlítanak, amelynek egyre édesebb a leve.

Tóth Dénes
a Hatvan NB II-es
focicsapatának edzője

Melyik kisgazdapárthoz tartozik?

Zsíros Géza a feleségéhez tartozik.

Torgyán József
a Független
Kisgazdapárt elnöke,
képviselő

Add már, uram...

A magyar paraszt vetni, termelni akar. Nem az érdekli , hogy Lezsáknak mi a véleménye Debreczeniről. Inkább az esőt várja mint a vitát.

Kupa Mihály
volt pénzügyminiszter,
független képviselő

Pesszimizmus

Isztambulból elindultak a törökök és Mohácsnál nincs magyar csapat.

Takács Péter
MDF-es országgyűlési
képviselő, a Lex Zétényi-
Takács második fele

Optimizmus

A tojást mennél tovább főzik, annál keményebb.

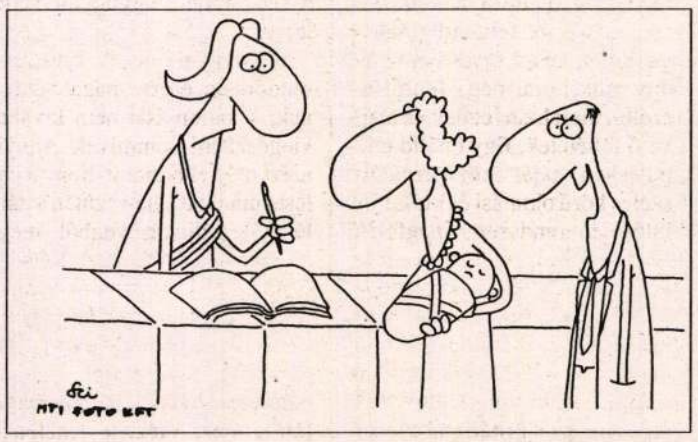
Katona Tamás
miniszterelnökségi
államtitkár

Realizmus

A nagyapám kereskedő volt, s minden létező rendszer kötelességének érezte, hogy lecsukja őt. Szokta is mondani: amelyik rendszerváltás során ő nem került börtönbe, az nem is volt igazi rendszerváltás.

Temesi Ferenc
író

Passzív ellenállás

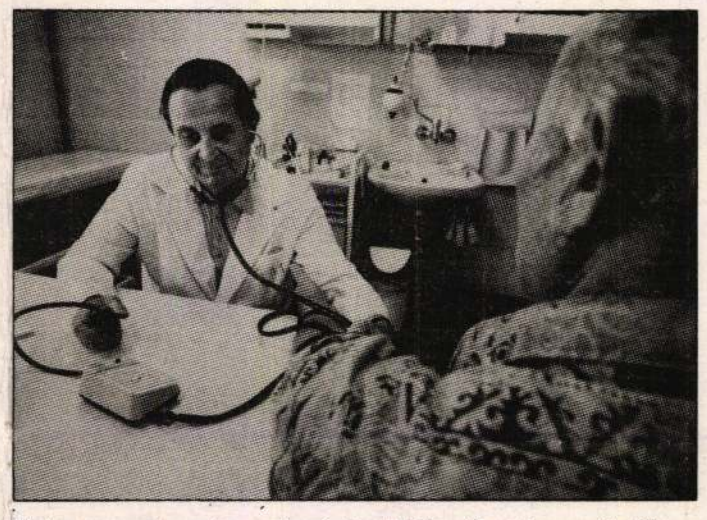

–...és gyermekem neve legyen Szabó Osztyapenkó...!

Nesze semmi...

Az egészségügyi dolgozók napján

Semmelweis-nap. Évekig ünnep volt a magyar egészségügyben. Méltó megemlékezésekkel, főhajtással a nagyszerű orvos előd tudása, elhivatottsága előtt, no és hagyományos jutalomosztással, amit – kár lenne tagadni – egészen mostanáig amolyan bérkiegészítésként funkcionált. Az egészségügyben szokásos alamizsnabérek (felejtsük most el a jó nevű kórházi orvosok zsebbe csúsztatott mellékjövedelmeit, lévén, hogy nem ők képviselik az átlagot) rá is szorultak a kiegészítésre. Mint ahogyan rászorulnának ma is, mert a kezdők, az alapellátásban dolgozók, az ápolónővérek és a védőnők, az asszisztensek és a műtőssegédek... (felsorolhatnám szinte a teljes munkaköri listát) bére még mindig szégyenletesen alacsony.

Vajon mennyi most az egészségügyi dolgozók „vérnyomása"?
Illusztráció: Korbély

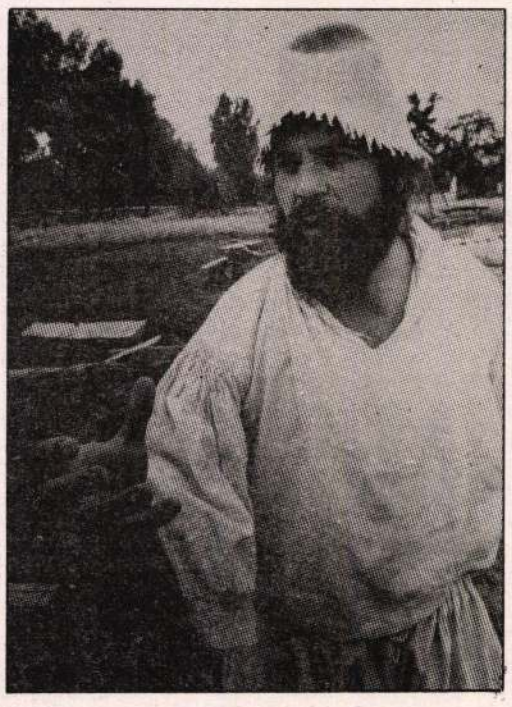
Dr. Sinka László és *Dobovicsné Novák Teréz* a veszprémi alapellátásban dolgozók érdekeit képviselő EDDSZ szakszervezeti titkárai éppen ezért felháborodva és értetlenül állnak a döntés előtt: az idei Semmelweis-napon –ha úgy tetszik, az egészségügyi dolgozók napján –pontosan azok maradnak ki a jutalmazásból, akik közvetlenül foglalkoznak a beteggel, akik nélkül a gyógyítómunka lehetetlen volna. Kollégáik nevében is szóltak, amikor elmondták, nem sajnálják ők a pénzt sem a bölcsődei dolgozóktól, sem a szociális gondozási központ munkatársaitól, de talán még a létjogosultságában gyakran vitatott egészségügyi, gazdasági, műszaki ellátó szervezet (közismertebben: gamesz) szerelőitől és irodistáitól sem. Tudják jól, ők is nélkülözhetetlen fogaskerekek a gyógyító-ellátó gépezetben. Csak éppen azt nem értik, ha nekik igen, akkor a 24 ezer forint bruttó jövedelmű – kártyapénzestül sem túlfizetett – háziorvosnak, meg a kártyapénzből egyáltalán nem részesülő, 12-17 ezer forint bruttóval kizsákmányolt védőnőnek, iskolaorvosnak miért nem? Továbbá az orvosasszisztensről, a nővérről, a takarítónőről és az ügyeleti szolgálat gépkocsivezetőjéről miért feletkeznek el az illetékesek? Ráadásul akkor, amikor a szokásos jutalomkeret (betöltetlen, főleg védőnői állások és táppénzek miatti bérmaradvány) az idén is „megképződött".

Nincs pénz –válaszolta röviden *dr. Kovács György,* a város alapellátási intézetének nemrég kinevezett vezetője. Vagyis van, csak nem arra. A magyarázat tavalyra nyúlik vissza, mikor is az egészségügyi dolgozók pénzügyi fedezet híján nem kapták meg az őket egyébként megillető 13. havi bérüket. Januárban aztán a társadalombiztosítás kegyet gyakorolt: a szükséges összeget átutalta a munkáltatóknak, ám de szigorú feltételként szabta a visszafizetést. Magyarul úgy adott „kamatmentes hitelt", hogy az enélkül is agyonsanyargatott intézményeknek 1993-ban két 13. havi bérösszeget kell kigazdálkodniuk, a tavalyit, meg az ideit. Miből? Hát például a bérmegtakarításból. Kovács főorvos indoklásában elhangzott még az is, hogy: 1. a bölcsődék, a szociális-gondozó hálózat, valamint a gamesz nem tb-finanszírozású, így az ő fejük fölött nem lebeg Damoklész kardjaként a törlesztési kötelezettség; 2. ezekben az intézményekben év közben senkinek nem fizettek helyettesítési díjat, mint ahogyan azt az alapellátásban „pazarló módon" (minősítés tőlem -sbe-) megtették.

Összefoglalva és általánosítva a helyzetet, az egészségügyi dolgozók bére: lásd mint fent. Bérrendezése: informátoraim szerint az alapellátásban utoljára két évvel ezelőtt. 13. havi fizetése: nesze semmi fogd meg jól, hiszen amit kaptak, apránként visszaveszik tőlük. Semmelweis-napi jutalma: veszett fejsze nyele. Megbecsülése – úgy a tulajdonos önkormányzat, mint a működtetést (részben) finanszírozó társadalombiztosítás részéről, nem különben össztársadalmilag: felér egy arculcsapással. Eredmény: aki teheti kiszáll, aki nem, magába roskad.

Tisztelet mindazoknak, akik a vázolt körülmények ellenére sem veszítik el önbecsülésüket, hivatástudatukat, munkakedvüket. Ám aligha van mit szemére vetni a meghasonlottaknak, akik kellő erkölcsi és anyagi ösztönzés híján feladták, vagy feladják hamarosan. Mi pedig, a nemzet, mindeközben egyre betegebbek vagyunk és verhetetlen listavezetők a halálozási statisztikákban...

S. Bonnyai Eszter

Erdélyi üzenet képzőművészekkel

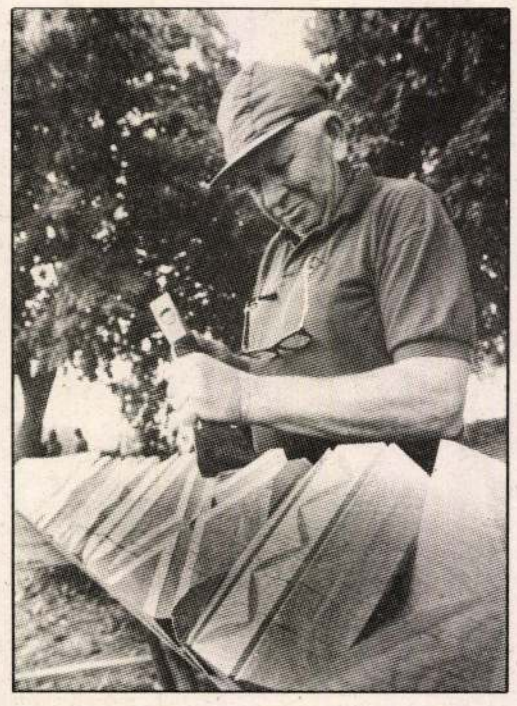
Fafaragók Vigántptenden

Vigántpetend község határában, a település szélén álló templomdomb alatti réten, dombhajlatban, de még a temető szélén is, Erdélyből érkezett fafaragók, neves szobrászok alkotnak.Ők nyer ték el pályamunkaterveikkel az Országos Erdészeti Egyesület és a helyi önkormányzatok által meghirdetett és szervezett erdélyi mesterek részére kiírt fafaragótáborban való részvételt.

A nagyszabású rendezvény szponzorai, támogatói a Balaton-felvidéki Erdő- és Fafeldolgozógazdaság balatonfüredi, monostorapáti és pápai erdészete, a HM veszprémi és budapesti erdőgazdasága, valamint uzsai erdészete, a BM és az FM erdészeti hivatala, a Veszprém Megyei Önkormányzat, továbbá Kapolcs, Öcs, Pula, Taliándörögd, Vigántpetend önkormányzatai.

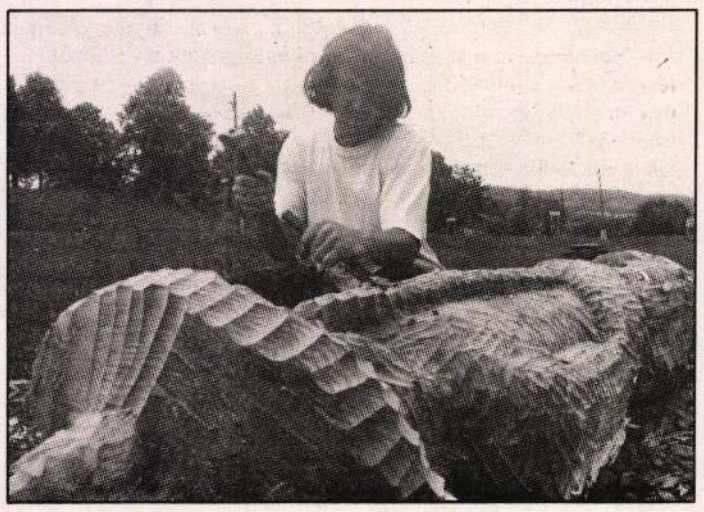
Nagy András Csaba, aki éppen egy hatalmas keresztet farag a hozzátartozó oltárra, arról tájékoztat bennünket, hogy a pályázati felhívást 6 erdélyi újság közölte. A tábor mostani résztvevői hallásból, hírekből már ismerték egymást, de valóságban személyesen itt találkoztak először, hiszen Erdély különböző településein alkotnak. Balázs István (Máramarossziget), Nagy András Csaba (Marosvécs), Bíró János (Nyárádszerda), Karith Mihály (Hétfalu), György Benedek (Barót), Máthé Ferenc (Vargyas), Fekete Tibor (Nagyvárad), Balogh Dénes (Bánffyhunyad), Sándor Dénes (Dicsőszentmárton), Blénessi Ignác (Gyergyószentmiklós) a legszebb erdélyi fafaragóhagyományok felhasználásával közvetíti számunkra Erdély üzenetét a mostani alkotásokkal, amelyek elkészültük után itt hirdetik majd a fafaragók belső ihletettségének, érzelemvilágának művészi kiteljesedését.

Andrónyi András
képes tudósítása

Nagy András Csaba a több jelentést kifejező keresztet és a hozzá tervezett oltárt készíti

Máthé Ferenc a mohácsi ütközet emlékére, az ott elesetteket eltemető Kanizsay Dorottya nagyasszony tiszteletére egy 4 méter magas kopjafát készít. Körülötte a kisebb kopjafák mellékalakjai egy-egy lándzsás lovat, buzogányos gyalogost, valamint félholdban végződő harcosalakot jelenít meg

Balázs István kompozíciója még a népvándorlás-korabeli hiedelmekhez is kapcsolódik. A szobor feje felett álló nap is erre utal. Az ifjú faragó alkotását a település melletti Inári dombon szándékoznak felállítani

A templom alatti szabad téren szorgos alkotómunka folyik június 21-e óta. Az alkotásokkal július 3-ig – a táborzárás napjáig – valamennyien elkészülnek

Könyvhét után

Lehet-e, szabad-e a könyvhét után diadalmi jelentéseket készíteni arról, hogy megjelent ennyi és ennyi mű, ezek elfogytak ennyi és ennyi példányban, x millió forint értékben? Hozzátéve azt is, amit egy idős hölgytől hallottam az egyik könyvespult előtt: Azért szerencsére könyvet még most is vásárolnak az emberek.

Két-három éve egyre nagyobb válságban van a magyar könyvszakma. Hol vagyunk már azoktól a „régi szép nyolcvanas évektől," amikor annyiban állt csupán a válság, hogy általában éveket kellett várni a nyomdák lassú átfutási ideje miatt egy-egy mű megjelenésére. Ez a gond ma már nem létezik, helyette viszont mind bizonytalanabb a könyvkiadás anyagi háttere, s ez összefügg szorosan a terjesztés összeomlásával. A nyomdák ügyében a piaci helyzet azonnal rendet teremtett, a kereskedelemben viszont egy viszonylagos rendet váltott fel a káosz.

Elég régóta követem figyelemmel a könyvhetek kiadványait és rendezvényeit, s az idei az első eset, hogy határozott tényként állíthatom: ez a könyvhét áttekinthetetlen volt; a bőség zavarából a zavar lett a meghatározó. Talán nem mindenki tudja, hogy a sok évtizedes gyakorlat szerint az egyes kiadók jelentkeznek egy listával: mit terveznek a könyvhétre kiadni, s aztán a szervezőintézmény kijelöli, hogy a tervek közül, melyik lesz könyvheti könyv. Komoly rangja volt a kiválasztás puszta tényének is, s a szokásosnál jóval nagyobb reklám a kiadóknak, s a szerzőknek is hasznára vált. A szerzőknek, hiszen az eredeti s máig megőrzött fő cél a kortárs magyar irodalom népszerűsítése volt. Idén az ünnepi-könyvheti prospektusban 159 mű szerepelt. Imponálóan nagy szám ez, azonban legfeljebb egyetlen dolog indokolhatja: a kiadók elháríthatatlan nyomása. S hiába szidnánk ezért a kiadókat; ők csak alkalmazkodnak ahhoz az egészségtelen, s két-három év alatt máris rögzült helyzethez, amely a könyvkiadást egész évi munka helyett két kampányidőszakra szűkítette le: a könyvhetire és a karácsonyi vásárra, azzal a munkamegosztással, hogy az igazán drága könyveket télre érdemes tartalékolni, azokra akkor nyílnak csak meg a pénztárcák.

Viszont, kérdem én, ki képes ennyi mű között azon frissiben tájékozódni? S az az igazság, hogy nem is ennyi műről van szó. Gyanítom, senki sem tudná pontosan megmondani, hogy a könyvhétre mennyi újdonság is jelent meg, de becslésem szerint az említett 159 mellé még vagy száz újabb mű társul. Láttam olyan kiadói tájékoztatót, amely 13 könyvheti kötetet sorolt fel, ezek meg is jelentek, de közülük csupán hét volt rajta a központi listán.

Mintegy kétszázötven szépirodalmi, társadalomtudományi, művészeti könyvet egy időben szinte még akkor is képtelenség áttekinteni, ha megfelelő a tájékoztatás. Sajnos azonban ez korántsem mondható el. Két-három soros bemutató szövegek alapján még a szakember sem tájékozódhat, pedig számára többnyire adott a legfontosabb ismérv, a szerző addigi életművének az ismerete. De új szerzőknél, ismert szerzők új műfajú köteteinél ő is vaktában tapogatózik, hiszen abból nem indulhat ki, hogy ami méltó a megjelenésre, az mind jó is, illetve hogy ami jó, az mind szükséges az ő számára is. S az egyéni vásárló esetében ez a gond talán még nem tragikus, de mit tegyenek a könyvtárak? 250 új kiadványt csak a legnagyobbak tudnak megvásárolni, de ők is milyen példányszámban vegyék? S a kisebbek milyen alapon szelektáljanak, ha terjesztői érdekből idén még az *Új Könyvek* könyvheti műveket bemutató száma sem készülhetett el?!

Manapság általában hézagos és silány a tájékoztatás, következésképpen a tájékozódás lehetősége is az új könyvek világában. S ha egy mű megjelenésének tényéről tudomást szerez is egy olvasó, gyakorta kezdheti a nyomozást: hol juthat vajon hozzá a műhöz? Mert nemcsak a tájékoztató kiadványokba, bibliográfiákba nem jut el minden, hanem a könyvesboltokba sem, amelyeknek a száma is, a választéka is rohamosan csökkent. Az a 250 kiadvány a Vörösmarty téren és tájékán talán beszerezhető volt, igaz ott sem egykönnyen. De mi volt a helyzet egy megyeszékhelyen? Egy kisvárosban? Mert a fővárosban is, a könyvhét után egyetlen nappal is, hol szerezhető be már a központi sátorsor gazdag kínálata? A kampányjelleg nemcsak a megjelenés dömpingjére vonatkozik, hanem a hozzáférhetőségre is.

A mai könyvárak is a könyvheti áradat ellen szólnak. Az átlagkönyv átlagára négyszáz forint. Hány kötetet képes egy átlagos jövedelmű értelmiségi ezekből megvásárolni? Ez is a kiadókra s végső soron a magyar kultúrára üt vissza.

Vasy Géza

Bodosi György

A Talált Lények osztályán

(közhaszna-vehetetlen ajánlkozáscsokor)

1.

Segítséget ad
bármelyik kis vagy nagy csoportnak
szervezkedő rétegnek
pártalapításra avagy
pártalakításra,
politikában maga is járatlan
kétbalkezes, semmilyen tapasztalattal
nem rendelkező, gátlástalanul
gátlásos, tisztességes munkához,
dologhoz nem értő személy
fő vagy mellékállásban.

2.

Számítógépes rendszeren
gyártok azonnal szállítok
puffogó frázisokat
hangzatos jelszavakat
felújítok lejárt szólamokat
fényesre csiszolok
elkoptatott hazugságokat
soha be nem váltható ígéreteket.
Három műszakban dolgozom.

3.

Csendes, békés otthonra elcserélem
zöldövezetben lévő panorámás
több ki- és bejáratú, kilencszobás
légkondicionált lakásomat.
Politikai meggyőződéstelenségemet.
Eszmehitetlenségemet. A cinizmusomat
berendezési tárgyként mint nélkülözhetetlent
hátrahagyom. Jól elkülönített,
állami –zárkás –öröklakást, nem tanácsit,
nem önkormányzatit, el nem fogadok!

4.

Nagytakarítás –lomtalanítás –végett
házhoz jövök. Olcsón megszabadítom
feleslegessé vált díszszobraitól,
jelvényeitől, kitüntetéseitől,
könyveitől, brosúráitól, saját
jegyzeteitől-kéziratától is.
Minden kényelmetlenné vált dokumentumaitól
–tagsági könyvek s miegyebek –
jutányos áron megszabadítom.
Diszkréten dolgozunk. Sötétben érkezünk
– ugyanúgy távozunk. Nyomokat nem hagyunk.

5.

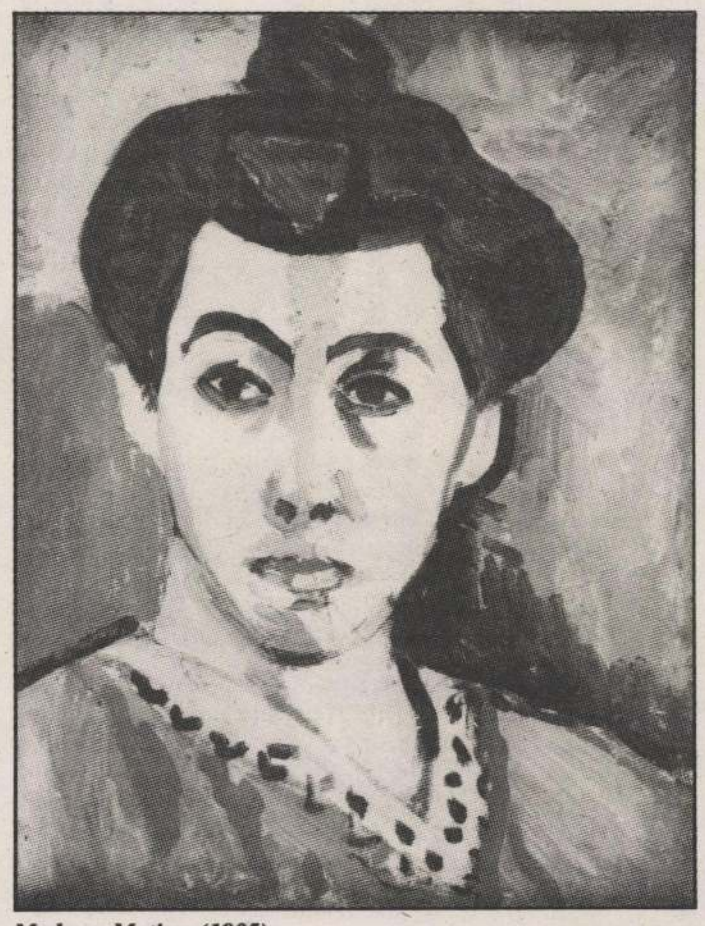
Környezetébe beilleszkedni
sehogysem képes lírai költő
társat –társakat –keres.
nyelvre, fajra, vallásra
nemre és korra való tekintet nélkül
bárkit elfogad.
Kalandorok se kíméljenek!

6.

Bárki megtekintheti,
közszemlére teszem.
Naponta megalázott,
meggyalázott, véresre rugdalt
embervert sorsú
lelki testemet.
Kihantolásra,
tisztes temetésre,
elföldelésére
később se intézkedjetek!

7.

Mindenki megtalál, aki
velem együtt azt hiszi,
hogy valamit elveszített,
„Leadtak"
a Talált Lények osztályon
várok és hallgatok.

Madame Matisse (1905)

Henri Matisse –a színek mágusa

Minden idők legnagyobb Matisse-kiállításán vált igazán feltűnővé, hogy a színek varázslója, a francia festő, grafikus és szobrász milyen gazdag életművet hagyott hátra. A New York-i Modern Művészetek Múzeuma (MOMA), Matisse 400 művét gyűjtötte össze –köztük számos, a nagyközönség előtt ismeretlen alkotást –, a katalógus két és fél kilót nyomott! A MOMA felülmúlta az 1970-es, Matisse-centenárium alkalmából, Párizsban rendezett, 250 művet felsorakoztató kiállítást is.

A véletlennek, egy vakbélgyulladásnak, köszönhető hogy az 1869-ben született Matisseből festő lett. A műtét után ágyhoz kötött 20 éves fiatalembert, egy párizsi ügyvédi iroda írnokát, hogy ne unatkozzon, anyja festékdobozzal ajándékozta meg. Henri festeni kezd. A kezdeti kudarcok nem kedvetlenítik el, a művészeti akadémiára is csak másodszorra sikerül bejutnia, egyetlen művét sem veszik meg, alkalmi munkából él, például 1900-ban, a párizsi világkiállításra 1,25 frankos órabérért babérlevél koszorúk kilométereit festi.

Botrány kellett ahhoz, hogy észrevegyék. Az 1905-ös, őszi kiállításon néhány kollégájával Matisse is szerepel a Nő kalapban című művével. Modellje Amalie, a felesége. Vörös haj, kék orr, ibolyaszínű szemöldök –színek tobzódása... A kritikusok szerint ez nem egy nő, hanem egy szörnyeteg. „Vadállatnak" nevezik Matisse-t és társait, ezt sértésnek szánták, de a festők büszkén vállalják „vadságukat," Matisse a fauvizmus egyik vezéralakja.

A festőt, a művészkávéházakban, a Montparnasse-on is szüntelenül gúnyolják. „Egész életemen át karanténban tartottak" –írja a meg nem értett művész. A tiszta színeket keresve, meggyőződése, hogy jó úton halad. Dekoratív kompozícióit – melyek főleg enteriőrök nőalakokkal és csendéletekkel – derűs, ragyogó színfoltok, tiszta szerkezet és lírai hangulat jellemzi. Gertrud Stein, a művészeket pártoló írónő megveszi a Nő kalappal című képét, egy híres orosz műgyűjtő több alkotását vásárolja meg, köztük a Táncot, ez Matisse egyik legeredetibb műve, meztelen alakok dorbézolása.

Megszabadul az anyagi gondoktól, sokat utazik, Münchenben, Marokkóban, Moszkvában, New York-ban tartózkodik. Családi élete látszólag csendes, harmonikus, felesége horgol, fiai játszanak, lánya kezében könyv van...A képek idilliek, a valóság azonban nem ilyen felhőtlen. Az apa zsarnok, családtagjaitól feltétlen odaadást, engedelmességet kíván, felesége, gyermekei modellként szolgálnak. A festőt idegesíti a família nyüzsgése, Nizzába, kedvenc tengerpartjára vonul vissza, ahol a színek olyan elbűvölők, Marokkóra emlékeztető a mediterrán környezet. Matisse-t, a „Riviéra szultánjának" nevezték...

Életében rendkívül fontos szerepet játszottak a nők. Feleségét és a lányát, Margueritet (egy szerelmének-modelljének a gyereke) számos, híres képen örökítette meg. Olga az orosz, Laurette az olasz, modell-, háremhölgyek, prostituáltak, fiatal nők sora vonul fel a nagy mester ragyogó alkotásain. Henriette a munkatársa, Lídia nélkülözhetetlenné teszi magát Matisse mellett. Monique az ápolónője és utolsó, forrón szeretett barátnője apáca lesz...

A festő sokat betegeskedett. Attól tartott, hogy elveszti a szeme világát. Megtanult hegedülni, hogy szükség esetén ezzel keressen pénzt. Felesége és a lánya részt vett a francia ellenállásban, letartóztatták őket, csoda, hogy életben maradtak. Matisse közben délen egyetlen percre sem hagyta abba a munkát. 70 éves korában súlyos műtéten esik át, radikálisan változtatni kell az életén. Nem tud a festőállvány mellett naphosszat dolgozni, kezébe veszi az ollót, a színes papírt, és a legmagasabb szinten műveli a papírvágásos technikát. És micsoda képeket produkál! Talán a legismertebb, A kék akt.

Francoise Gilot, Picasso élettársa, a festőnő gyakran meglátogatta Matisse-t, lenyűgözte őt a beteg mester letisztult stílusa, az egyszerű formák, a tiszta színek csodálatos egysége. A Jazz című ciklusa különösen lenyűgöző papírkivágosos képekből áll.

Élete utolsó nagy műve a vence-i dominikánus kápolna üvegablak-sorozata: Életfa, Mária, Krisztus életútja és más képek elevenednek meg a színes üvegeken. Az ápolónőjéből lett apácának köszönhető, hogy Matisse erre a munkára vállalkozott. 1954-ben, 84 éves korában halt meg, nem az ecset, az olló hullott ki a modern művészet e kiemelkedő alakjának a kezéből...

– szilágyi –

Ikarus a Jazz című sorozatból (1947)

Balázs István arcképe

„Későn indultam, korán érkeztem...”

Egy plébános jubileuma

Egyszerű kisparaszti családból származom, az üzenet, amit onnan hoztam, egész életemen át kísért eddig is, s kísérni fog bizonnyal a hátralévő időben is: „Sose felejtsd el, honnan jöttél, és soha ne akarj más lenni, mint ami vagy, mert ez így őszinte!” – e szavak múlt hét végén hangoztak el Nemeshanyban *Tomor Sándor* ajkai (tósokberéndi, bódéi, csingervölgyi) plébános ezüstmiséjén egy személyes hangvételű visszatekintésben.

Huszonöt év kemény munkával eltöltött idő még egy világi pályán is komoly erőpróbának számít, de főként az, ha valaki lelkipásztorként küzdötte meg azt az egyházban a gerincpróbáló elmúlt évtizedekben, lekiismeretének szavát követve. Tomor Sándor küldetését híven követve, felszentelésének 25. évfordulóján elmondhatja: sosem viselkedett másként, mint ahogy hite diktálta, követte az utat, amire egykor életét feltette, amire Isten elhívta. Ezüstmiséjén felidézte a kezdeteket, amikor nemeshanyi 5–6 holdas gazdálkodó – hatgyermekes – család tagjaként az első érintések érték hitben a község kicsinyke templomában. Ministránsként már arról álmodott, egyszer pap lesz belőle. A paraszti munka kötelezettsége azonban sokáig nem engedte szárnyra kelni vágyait. Szántott-aratott, kemény fizikai munkával állt helyt, hogy családja megélhetéséről gondoskodjék, a később özveggyé vált édesanya terhein enyhítsen. Csoda, ha az ő életükben a tsz-szervezés levegővételt jelentett, sok más gazdával ellentétben?! Ebben nem kételkedhetünk. Tomor Sándor ekkor végre beiratkozhatott a gimnáziumba, amit persze munka mellett, estin végzett el Sümegen. Jelentkezett a papi szemináriumba, előbb Szegedre, majd *Klempa* püspök úr ösztönzése révén Győrbe került, s ott szentelte pappá 1968-ban *Bánk József*, akkori győri püspök. Rövid kitérő után szülőfalujában, majd Ajka körzetében teljesítette szolgálatát, ahol ma is él. A közelmúltban súlyos, életveszélyes motoros balesetet szenvedett, szinte kevés esély mutatkozott arra, hogy túlélheti. Isten megsegítette azonban, s mint mondja, még jobban megerősítette lélekben, küldetésben.

Homíliájában visszaemlékezve az útra, megjegyezte: Későn indultam, korán érkeztem. Negyvenkét évesen lettem pap, de ahhoz mégis korán jöttem, hogy másokétól eltérő mentalitásomat, az emberekhez való viszonyulásomat fenntartások nélkül elfogadják paptársaim, elöljáróim...Mert elvem volt, hogy a papnak is az emberek közé kell menni, beszélgetni velük, akár az utcán, akár az otthonukban, akár az italboltban is. Hogy nem lehet azt várni, majd meglátogatják a plébánián, ahova úgyis csak temetési, esketési, szentségkiszolgáltatási ügyben jönnek el főként. Káplán koromban tapasztaltam, hogy ha az utcán megálltam az emberekkel, milyen hálásak voltak ezért, hiszen hozzájuk csak felülről szóltak mindenütt.

A gondok persze tornyosultak emiatt Sanyi bácsi körül, akit már nem is tudnék másként szólítani én sem, mióta megismertem, csak így közvetlenül, ahogy egész környezete teszi. Lapunk olvasói előtt nem ismeretlen, hogy tavaly éppen egy bérmálási ügyben keveredett Sanyi bácsi komoly jogi perpatvarba az egyházi felsőbbséggel s pásztortársaival. A legnehezebb időkben is –emlékeznek a tósokberéndi, a bódéi hívek –, amikor máshol nem, vagy csak alig-alig

voltak elsőáldozók, bérmálkozók, Sanyi bácsi körzetében mindig megtelt szinte a templom velük. A gyermekekkel is közvetlen meleg hangot talált, a diákok szívközelben éltek, ministráltak, segítették plébánosukat, ahol tudták. Évek múltán gyermekeik, unokáik is hozzá jártak a szentségi előkészítőkre. Miután azonban a jogi szabályok szerint ők már más körzetbe tartoztak, Sanyi bácsit esperesi, püspöki megintésben részesítették, mondván jogtalanul bérmált, más elől halászott el híveket. Szegény Szentlélek, mit érezhetett, mikor leszállt a „jogtalan” (?) helyszínen, hogy eltöltse az ajkai, bódéi, tósokberéndi fiatalokat... Később a problémák elcsitultak, s most, az évforduló kapcsán Tomor Sándor tisztelendői munkáját méltatva felolvasták az ezüstmisén a püspöki szintről érkezett üdvözletet is. *„Testvéri szeretettel köszöntöm tisztelendőségedet 25 éves papi jubileuma alkalmából* – szól a levél. *Együtt kell hálát adnunk egy negyedszázad papi szolgálatáért. Megköszönöm Istennek, hogy megáldotta pasztorációs munkáját, és megtartotta Krisztus szolgálatában... Az idők, a körülmények sokat változtak a negyedszázad alatt, de Isten terve változatlan maradt. Ő hívta meg egy népes családból, és adott erőt, hogy a munkája mellett is fel tudjon készülni a papi hivatásra. Ő ajándékozta meg a papi szolgálat örömeivel és nehézségeivel. Erőt adott, hogy a bódéi egyházközséget kialakítsa, a plébániát újjáépítse és templomot létesítsen. Sok áldozatot vállalt, hogy ezeket a szükséges munkákat elvégezze. Vállalta a kereszteket is, amelyekkel a rábízottaknak segített. A gyerekek, a felnőttek, a fiatalok szívében mély nyomokat hagyott sok fáradozása és áldozatvállalása. Ezt az évfordulót használom fel arra, hogy Tisztelendőségednek elődei nevében is megköszönjem és elismerjem 25 éves odaadó pásztori szolgálatát. Szeretettel küldöm püspöki áldásomat Tisztelendőségedre, szeretteire, tisztelőire és azokra, akik ezüstmiséjén részt vesznek.*

Veszprém, 1993. május 28.

Krisztusban testvére: József püspök”

A levélért mindazok, akik hallották, s olvasni fogják a továbbiakban, csak azt mondhatják: *Köszönjük!*

●

–Ha visszatekint elmúlt éveire, mi az, ami a legkedvesebb pont volt küldetésében? – kérdeztem az ünnepelttől a szentmise után.

–Sok ilyen esemény volt pályámon, de talán mégis édesanyámat kell idéznem, aki szentelésemkor ezt mondta, mint egyszerű asszony: Mivel érdemeltem én ki, hogy az Isten ezt a fiamat elhívta magához? Minden nélkülözés, minden megpróbáltatás megérte, hogy megérhettem ezt a napot.

S akkor én azt gondoltam hálával telt szívvel: Csak azért az örömért, amit ő érzett akkor, érdemes volt megszületni, vállalni a küzdést, meghallani és elfogadni a hívást.

–Mit kívánna ezen a jeles évfordulón még hátralévő papi szolgálatában önmagának és az egyháznak?

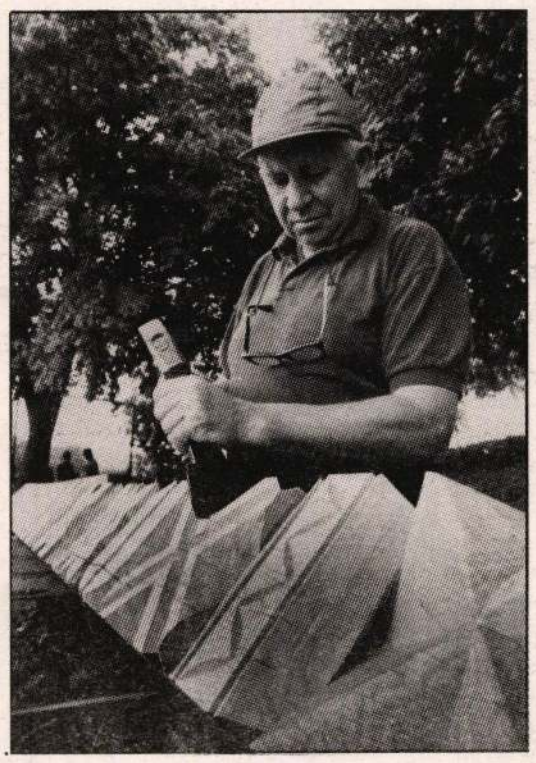
– Magamat illetően nagyon szeretném még az ajkai-csingeri templomot felépíteni, mert látom micsoda lelki igény van erre ezen a bányászlakta településrészen. Egyházamnak pedig azt kívánnám, hogy amit hangoztatunk, azokat az elveket tudjuk megvalósítani is. Tudjunk emberközelben élni, nem leszállni az egyszerű emberekhez, hanem felemelni őket, odamenni közéjük. A szeretet gyakorlását elvárjuk a hívektől, hangoztatjuk a szószékekről. Ha ezt csak kis részben is képesek leszünk megvalósítani mi papok magunk között, akkor már sokat tettünk egyházunkért –úgy hiszem.

Toldi Éva

A kereszt egyesítsen!

Erdélyiek Petenden

Az életemet gépek, exkavátorok között töltöttem, de szabadidőmben fafaragással foglalkozom, mióta lélegzem. Az őseim is századokra visszamenőleg űzték e szenvedélyt, mert ez nem foglalkozás, hanem ez éltető erő, a hit egy székely ember számára – mondja a nyugdíjas, vargyasi *Máthé Feri* bácsi, aki egy pályázat révén június 25-től július 3-ig a vigántpetendi fafaragótáborban tevékenykedik. E tábort a Budapesti Erdészeti Szövetség nevében *Pápai Gábor* szervezte és vezette, jó néhány Balaton környéki erdőgazdaság és a szomszédos falvak önkormányzatainak szponzori támogatásával – ahogy arról lapunk június 26-i számában már írtuk.

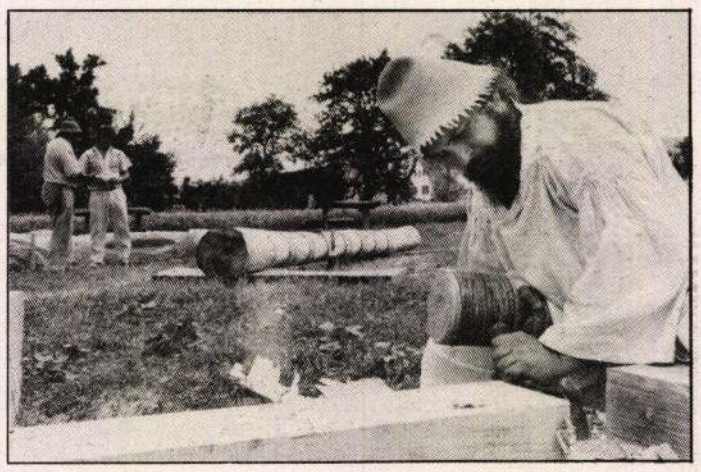
A fafaragók között járva, ténegelődve, sok-sok lélekemelő percnek lehettem részese, melyet most szeretnék megosztani az olvasóval.

Máthé Feri bácsi (lásd balra!) osszan beszélt például arról, ogy az általa faragott Erdővidéket idéző gazdag mintázatú opjafák milyen pogány és keesztény szimbólumokat jelenítenek meg. Azután dicsérte 11 ves Csongor nevű fiát, aki vele van a táborban, s aki már harmadikos korában belekóstolt a fafaragás művészetébe. Most segíteni is tudott apjának, néhány kisebb kopjafa elkészítésében. A mester ugyanis a mohácsi ütközetben az elesetteket temető Kanizsay Dorottya emlékére egy négy méter magas kopjafát készített, kisebb kopjafákkal, melyek harcos mellékalakokat jelképeznek.

A marosvécsi *Nagy András Csaba*, aki a vigántpetendi templom előtti réten felállítandó kaszás ember figuráját faragta meg, az idén végzett a marosvásárhelyi iparművészeti főiskolán, de szeretne egyetemre menni még. Sajnos közben katona is lesz, ami Romániában nem kis megpróbáltatás egy székelynek.

Bíró János Nyárádszereda fafaragója Erdély címerét készíti el. Minden fának lelke, szelleme van –mondja. S meg is mutatja, miként találkozott a most faragottéval. Éppen az ajtókat véste a fába, mikor az utolsóhoz ért, s a szerszám első mozdítására feltűnt a Szűzanya alakja azon. Ez, ha a mester református voltát nézzük, különös szeretetjelenségként, akár ökumenikus üzenetként is felfogható, minden bizonnyal.

Balázs István a Petőfi-megénekelte Máramarosszigetről érkezett (lásd jobbra!), az általa készített 6,8 m magas keresztet, a hozzátartozó faoltárral ma délután állítják fel az Imári-dombon. Szívesen beszél munkájáról, arról, hogy hol voltak már kiállításai, s hogy mi a székely emberek között is a legnagyobb baj. Az *is* t erősen megnyomja: Egyik ember a másikát rágja, ez a magyar átok! Szigeten –ahogy ő hívja faluját – ortodoxok, római, görög katolikusok és református hitűek élnek. Vannak szekták is, jehovisták, baptisták. –Én nem teszek különbséget közöttük, katolikus vagyok, de minddel szeretetteljes a kapcsolatom, nem akarom őket áttéríteni, s ők se engem–mondja. Ebbe állításom fő alakja ugyanis ott is egy hatalmas kereszt volt. Mit mondjak én erre? Mikor a kereszt az, ami mindannyiunkat egyesít?! Megtudom, hogy buzgó vallásgyakorló falu az övék, s hogy a lelkipásztorokkal közvetlen a híveknek a kapcsolata. Befejezésül Balázs István hitet tesz: –Hiszem, hogy be fog következni, amit Jézus hirdetett, egyesülnek egyházaink, s a mindennapokban is békében, szemforgatás és egymás elleni kicsinyes ármánykodások nélkül fogunk élni mindenütt a földön.

a táborba is tulajdonképpen egy szekta segített eljutnom anyagilag, az útiköltségemet kifizette. De mikor Szigeten a kiállítások mat az ortodox egyház megnyitotta, a református lelkész nem jött el, mondván: *A keresztet hirdessem protestáns létemre?* Ki-

Reményfohásza jusson el Urunk elé –úgy legyen! **(t)**

E heti kérdésünk: Mit jelent Mózes neve?
Múlt heti rejtvényünk megfejtése: Dávid király.
Könyvjutalmat nyert:Varga Péter Pápakovácsi, *Némethné Hancz Borbála* Veszprém.

Van, aki húsz éve pb-gázzal autózik

Egy tévhittel kevesebb

Évtizedes titok fedi a magyarországi gázautózást. Az illetékesek sokáig a porba dugták a fejüket, holott az ország jó néhány energiaár-robbanást megért. Így nem kerülte el az olajmizéria sem hazánkat. Ha „szakértőink" időben kapcsolnak — a gázmeghajtás technológiáját megvéve —, a magyar népgazdaság dollármilliókat nyerhetett volna.

Szombathelyen az Iparkamara szervezésében két magyarországi cég tartott tájékozatót a hazai gázautózás jelenlegi helyzetéről: a budapesti Globimpex és a székesfehérvári Gumiflex Kft. Köztudott, évtizedek óta autóznak a magyarok is vegyes üzemű, tehát benzines és pb-gázos autókkal. Mivel ezek a technikai megoldások a normál gázpalack használata miatt életveszélyesek, a kormányzat (sem a régi, sem az új) nem mert ehhez a problémához hozzányúlni. Hiába következett be az olajárrobbanás, torkollt a budapesti közlekedés kis híján ökokatasztrófába, senki nem vett tudomást a változásokról. Ezért keményen lobbizni kellett még az egy évvel ezelőtti parlamenti felszólalásért is. Nagy nehezen megtört a jég, és megszületett az a törvény (a 6/1993. V. 12. IKM, és a 7/1993. V. 12. IKM rendelet), mely a hazai gázautózást tette lehetővé idén június 11-étől.

Miért nem előbb? Mert a hazai autósok többsége (jogi garanciák híján mi mást is tehetett), illegálisan hozta be a kiegészítő felszerelést, amely a gázzal való autózást tette lehetővé. Így a gáz és benzin mágneses szelepet, a nyomáscsökkentőt — ez nem a háztartásban használatos egyszerű reduktor! — elpárologtatót, keverő előtétet, üzemmódváltó kapcsolót, utóbbi az üzemmódváltásra való menet közben benzin vagy dízel üzemmódból gázosra állítással, és a vezérlőelektronikát magában foglaló gázszettet. Mivel jogszabály nem engedélyezte a hazai gázautózást, így az emberek egyszerű pb-palackkal furikáztak. Ez a mutatvány bizony életveszélyes. Hisz az erre a célra kifejlesztett tartályok (ebből kétféle típust forgalmaznak, egy 30 baros nyomásra tervezettet és egy 40 barosra tervezettet) biztonsági szeleppel ellátottak, mely a robbanást akadályozza meg, s dupla acélfalukkal hatalmas ütközést is képesek elviselni. Mellesleg sehol a világon egyetlen szabvány sem engedi meg–a gépjármű homlokzati részébe– építésüket. Kizárólag csomagtartóba lehet ezeket beszerelni.

Kétféle hajtóanyag ismert a nyugati gyakorlatban. A földgázból sűrítéssel előállított, és a kőolaj-kitermelésnél előforduló propán-bután gáz. Elsősorban Olaszországban és Hollandiában elterjedt ez a hajtóanyag. Mindkét állam korán fölfedezte a gáz környezetkímélő előnyeit. Hisz nem keletkezik nitrogén-dioxid, és magas szén-monoxid-érték sem képződik. Az említett két országban szmogriadó esetén még csökkentik is a gázüzemanyag árát. Az olaszok elsősorban a líbiai gázmezőkről Szicílián keresztül vezetik a gázt egészen Észak-Olaszországig. A hollandok pedig az északi-tengeri olajmezőkről érkező propán-bután gázt használják fel közlekedési célokra. Emellett a hatalmas Shell olajfinomítókban képződő melléktermékgázt is felhasználják.

Így a hazai forgalmazásban is e két ország technológiái játszszák a főszerepet. Az olasz bolognai Lovato cégé, és Shell nevével fémjelzett berendezések.

Hol tartunk mi magyarok az alkalmazásban? Budapesten már működik egy töltőállomás a Soroksári úton. Ez a kút 2,9 millió forintba kerül. De egy nagyobb, 30 köbméteres ára sem éri el a négymilliót. A kút telepítését szigorú biztonsági előírásokhoz kötik. Tizenöt méteres biztonsági kerületet írnak elő a konténer, vagyis földfelszínen telepített gáztartályoknál, ha viszont föld alá telepítik, akkor ez sokkal nagyobb biztonságértetet is kölcsönöz. A töltőállomás telepítési költségei fél-háromnegyed év alatt térülnek meg.

Debrecenben a Hajdú Volán telepített gázsűrítő-, vagyis földgázt felhasználó kutat. Megéri? A szakemberek egyértelmű igennel válaszolnak. A gázos üzemmód közel 30 százalékos megtakarítást eredményez. Ami emelkedő hagyományos üzemanyagárainkat látva, ugyancsak meggyőzően hangzik. Mégsem nagy a lelkesedés nálunk. S ennek egyértelmű oka a kormányzat kiszámíthatatlansága. A vállalkozók attól félnek, hogy gáz lesz a gázzal is: felemeli a kormány a gáz árát is, vagy ami ennél is rosszab, még meg is adóztatja a gázos autókat. Akkor pedig újabb pofont kap a takarékosság, de a környezetbarát gázos üzemmódba vetett hit is.

Mellesleg, jó ha tudjuk: Hollandiában 1 millió autó fut gázzal, és 1500 gáztöltőállomás gondoskodik az üzemanyagról. Nálunk két kút üzemel. Mivel az olaszok Vasba érkeznek be, és egy töltéssel átlagosan 500 kilométert lehet autózni, kézenfekvő lenne, ha a belépő nyugatiak itt Vasban tudnának tankolni. A vállalkozók érdeklődését kutak telepítésére azonban nem sikerült felkelteni az Iparkamarában tartott előadáson. No és az olaszok becslése szerint minimum 50 ezer magyar autó szaladgál gázzal. Bátrabb becslések szerint százezer... Júniustól, ha bevizsgáltatják és levizsgáztatják gázos berendezéseiket autósaink –természetesen dupla falú szabvány gáztartállyal–már legálisan autózhatnak, és nem lesz gáz, ha jön a rendőri ellenőrzés.

Fő érv persze a pénztárcánk. Aki évi negyvenezer kilométert autózik, annak már nagyon megéri.

–bodorkós –

Mi kell,te?!

A műút mellett kétfelől járda, árnyas, természetesen tágas is. Ő azonban útközép tájon kacsázik jobbra, balra s egy kicsit előre is azon az ősi alapon, hogy neki ne dumáljon senki. Azt merje valaki megtenni, hogy odaszóljon: kedves uram, a gyalogosnak ott a csinos kis járda, mert akkor ihaj, de csuhaj nyomban. Illeg és billeg öntörvényűleg. Mikor a bal lábát akarintja az orra irányába, bokából bicsaklik a vászoncipős lábfej, és úgy ér földet, hogy utána roggyint egyet a térd, és derék magasságban seper egy nagyot a jobb kéz a légben. Mikor pedig a jobb lábát pászítja a bal után, kissé mereven húzza, egyébként a balt másolja bizonytalanul. S ha földre ér vele, bólint rá egyet a sima feje valahogy úgy, mintha le akarna hullni, le egészen a megérdemelt porig, valahogy úgy, mint az apró darabkákból készült dugós, rugós, fonalas fafigura feje, ha megnyomják a figura alján a dugót. A bal kezével nem seper úgy, mint a jobbal. Azzal csak rángat egyet-egyet. Két kisgyermek karját rángatja láncban, s a lánc végén egy asszonyét.

Kocsival kikerülni, megelőzni ezt a férfit nem lehet. Hátból holtbiztosan nem. Így méri fel, és így tudja ezt az a Suzuki is, amelyik ott cammog csendben, észrevétlen a négyek mögött. Cammog a Suzuki, de nem lődörög, nem bicsaklik, és nem tesz úgy, mintha el akarná veszíteni a fejét. Türelmes, mert tiszta képet lát. Türelmében csak arra vár, hogy letérhessen az útról. Arra nem számít, ami ott és akkor történik vele. Éspedig. A lődörgő úr megfordul. Rátámaszkodik a kocsira. Szembenéz vele. Szembe olyan ködösen, mint a Sajó a menyországgal Mikulás napján. És ezt mondja: „Mi kell , te?! Beverjem a pofádat?!"

A Suzuki nem szól semmit. Mint tudjuk, soha nem is szólhat. Az úrvezető azonban igen. „Nekem semmi se kell, borbarátom-uram! Még a négyetek élete sem. Te viszont jobban vigyázhatnál." Ezt mondja. Talán az ablaktörlőnek. Vagy talán mégsem...

Réthy István

SYSTEMS '93

Eddig öt magyar cég jelentkezett az októberi müncheni SYSTEMS "93 nevű kiállításra, Európa egyik legnagyobb számítástechnikai eseményére. A kiállítás jelentőségét az adja, hogy szervezett formában az idén vesznek részt először magyar kiállítók az eseményen.

A hazai cégek magyar blokkban a ‚Partnerland Ungarn, jelszó jegyében közös pavilon keretében mutatkoznak be. A részvétel kedvezményes feltételeihez a Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Minisztériuma a költségek bizonyos részének átvállalásával járult hozzá.

A kiállítók között a KFKI-MSZKI, a Telekont Kft., a Memolux Kft., a RECOGNITA Rt. és Neumann János Számítógéptudományi Társaság szerepel.

(MTI)

„Inkább a halált választom..."

Lujza néni megszökött...

A 73 éves Lujza néni átmászott a kőkerítésen és megszökött. Nem ment messzire, egykori szomszédját kérte meg, fogadja be. Szeretné felbontani az évekkel ezelőtt megkötött eltartási szerződést, visszakapni vagyonából néhány százezer forintot, amellyel „belépőt" válthatna a szociális otthonba.

Panaszkodott a kerítésnél

Az elmúlt években ez a második olyan ügy Balatonszőlősön, mely felkavarta és megosztotta az itt élőket. Írtunk róla, egy füredi (azóta már elbocsátott) rendőr hétvégi házát lakhatatlanná tette – összedöntötte az épületet -, ezzel két embert, albérlője bejelentett lányát és élettársát tette földönfutóvá. Nekik több hónapon keresztül Molnár Lajosné adott szállást, időnként ellátást.

Most pedig itt van Lujza néni esete, ahol az egyik főszereplő ugyancsak Molnárné, Margit néni. Hozzá menekült át az idős, nagyothalló asszony tavaly szeptember 18-án.

Áz előzményekhez tudni kell, hogy a Széles házaspárral a Baranyai család kötött eltartási szerződést még 1985-ben. Amikor a végén már mozgásképtelen Gyula bácsi elhunyt, Lujza nénit átköltöztették hozzájuk, majd – hozzájárulásával – több mint egymillió forintért eladták a házát.

Egy idő után a néni mind gyakrabban jelent meg a bejárati ajtó kerítésénél, s sorra állította meg az embereket. Panaszkodott nekik a családra, hogy így, meg úgy bánnak vele. Egy idő után köszönésképpen csak intettek neki a falubeliek, eszük ágában sem volt újra meghallgatni a sirámokat. Bizonyára sokan azt hitték, csak kitalálja az öregaszszony, hogy őt verik...

Bekopogtatok a polgármesterhez *Nagy Lajoshoz*, aki kellően ismeri az ügyet, ugyanis a jegyzőasszonnyal a tavalyi „szökés után" megpróbálták a dolgot rendezni, de a végén mást nem tudtak tanácsolni minthogy a felek forduljanak bírósághoz. A tanácsot megfogadták, bár valószínű, ezt a lépést úgy is megtették volna.

–Az együttlakás súrlódáshoz vezet, ezt tudomásul kell venni – mondja a polgármester, aki hozzáteszi: Baranyaiék arra panaszkodtak, hogy Lujza néni nem szeret mosakodni, s hogy az italt se veti meg. Különben is, egyszer már megszökött tőlük, autóval elvitette magát Füredre. Azóta zárják a rácsos kerítéskaput.

Az eltartási szerződést kötött család azt vágja Molnárék fejéhez, hogy Margit néni elcsábította egykori szomszédját.

– Próbáltunk utánanézni az eltartási szerződésnek –folytatja a polgármester –,a pécselyi önkormányzatnál nem találtuk az iratokat, eltűnt. Mindenesetre a népek azt mondják, hogy Margit néni beleüti az orrát ebbe az ügybe, kellene neki valami... Feri nagyszájú, de a kötelességének eleget tesz.

Örömmel ment Sümegre

Vajon hogyan? Kétszáz méterrel arrébb Molnárékat ebéd közben találom, Lujza néni is ott ül az asztalnál. Ezt talán csak azért érdemes megjegyezni, mert Baranyaiéknál ő külön ebédelt.

– Tavaly szeptember 18-án jött át Lujza néni –mondja Margit néni –azzal, hogy ő nem akar visszamenni eltartóihoz. Jött érte a Feri, hogy menjen haza, de a néni tiltakozott. Másnap a lánya jött át, hogy kontrollra kell vinni a veszprémi ideggondozóba. Mondtam is a polgármesternek, nem hozzák őt már ide vissza. Valóban így történt, de erőszakról, elvitetésről szó sem volt. Amikor az orvos felajánlotta a sümegi gyógykezelést, Lujza néni beleegyezett: „Örültem, hogy Sümegre visznek, ott ismernek. Nem kell hazajönnöm."

Hetekkel később átvitték Dobára, ahol szintén meglátogatták őt Molnárék. Lelkiismeretes kezelőorvosa még a polgármesterrel is tárgyalt, nyilván, hogy a néni családi körülményeit megismerje. Végül úgy döntött, Lujza nénit Molnáréknak adja ki, hiszen neki is elmondta az idős asszony, B.-ékhez nem kíván visszamenni.

Hármasban ülünk a kisszobában, amelyet Lujza néninek engedett át a Molnár család. Emeltebb hangon társalgunk, hogy ő is értse, miről beszélünk. Amikor rákérdezek elmenekülése okára, indulatosan kifakad:

– Inkább a halált választom, minthogy átlépjem a küszöbüket! –Az idős asszony egész testében remeg, bizonyára fájó sebeket téptem fel lelkében. *–Szeretetet, jó szót nem kaptam. Ütöttek is... Feri nem bántott, de a felesége igen. Enni mindig kaptam. Feri adott néha egy pohár bort, ha Klári nem látta. Kijátszottak engem.*

Levegő után kapkodva elmondja, hogy annak idején, amikor eladták a házát, B.-ék azt ígérték, vesznek neki másikat. Ehelyett maguk mellé vették, s úgy bántak vele, mint egy gyerekkel. Hogy ő nem szeret fürödni?! Nem tudott, mert a kád nemegyszer teli volt mosnivalóval. Itt, Margit néninél a tisztálkodás sem gondja. Jól érzi magát, amennyit bír besegít a háztartási munkába, de erre nem kötelezi őt senki.

Szóba kerülnek már eladott földek, komoly összegű betétkönyv, síremlékre átadott készpénz. Az anyagi dolgokat majd tisztázza a bíróság.

– Azzal, hogy a néni átjött, csak a fele pénz jár Baranyaiéknak –értelmezi a jogot Margit néni a saját szemszögéből. *–De félreértés ne essék, nekünk egy fillér sem kell! A visszaperelt pénzből, néhány százezer forintból szeretnénk, ha a külsővati szociális otthonban a néninek élete végéig ellátása, nyugalma lenne. Ki tudja, hogy én meddig tudom gondját viselni.*

Ittasnak nem látták

A néni hallgat, majd:

–Szeretném, ha Margitka valamelyik otthonba elvitetne. Mert én a Feriéknél csak vén dög voltam.

Ennél sokkal drasztikusabbat is mond a néni, amit még a jegyfüzetembe se merek feljegyezni –hihetetlennek tartok. Ám B.-ék néhány szomszédja megerősíti a néni állítását. Ők ugyanis nap, mint nap a nyitott ablakon át hallották, hogy milyen útszéli hangnemben utasítgatták a hajlott korú asszonyt. Volt, amikor lekurvázták... Hogy verték-e, azt ők nem láthatták. Tény, hogy legtöbbször a fürdés miatt szidták, teremtették le. Persze arra sincs tanú, hogy volt-e rendszeresen mosni való ruha a kádban. Még hogy Lujza néni ivott?! Sokszor látták a kerítésajtóban ácsorogni, beszélgetni, leginkább panaszkodni, de ittas sosem volt.

Amikor Füredre szökött, nem a nagyvilágba indult, hanem B.-ék egyik rokonához. Könnyűszerrel rátaláltak, visszapaterolták. Ám ha a történetről a viszálykodás, a gyűlölködés, a félelem háncsait lefejtjük, a lényeg mégis csak az, hogy Lujza néni nem akar visszamenni a szerződéses eltartóihoz.

Jogosak-e a vádak Baranyaiékkal szemben? A családfő kezdetben hajlandó lett volna nyilatkozni, de ottjártam után néhány órával már indulatosan fogadott. Majd a bíróság igazságot tesz ügyükben, mondta.

Hogy mikor? Mindez idő kérdése. Lujza néni mindenesetre annak örülne, ha élete végéig békében élhetne. Mint a mesében... Csak hát más a mese, és más a valóság.

Mátételki András

Balázs Ivánné Ferkó

A SZELLEM VILÁGA

AZ ÉSZAK-MAGYARORSZÁG KEDDI MELLÉKLETE • 1994. JANUÁR 11.

SZÍN-LAP

Fordított ABC

Fehér Ildikó színművész és Horváth Péter író-rendező a próbán
Fotók: Jármay György

Miskolc (ÉM) – Horváth Péter ABC című vígjátéka – természetesen – egy ABC-ben játszódik. Minden olyan lesz, mint egy igazi boltban: a vevők vásárolnak, az eladók eladnak, az intrikusok intrikálnak, ismerősök találkoznak, szerelmek szövődnek... Szóval ezen a kis helyen minden megeshet, ami egyébként megtörténhet az emberrel az élet bármely területén. Ami viszont újdonságnak számít, hogy a Csarnok színpada egyelőre üres. Viszont a február 19-i premieren itt foglal helyet a közönség, s mint egy filmet, úgy nézhetjük majd végig az előadást. Épp csak mi forgunk, s köröttünk elevenedik meg a vígjáték.

Tündérkirály

Kecskemét, Miskolc (ÉM) – Két évvel ezelőtt láthatta a miskolci közönség a Mesél a bécsi erdő című előadást. Ezen a hétvégén pedig a kecskeméti színházban mutatják be, mégpedig miskolci vendégszereplővel. Váratlan betegség miatt Csapó Jánost, az egykori miskolci Tündérkirályt kérte fel Illés István, a színház igazgatója és az előadás rendezője a beugrásra.

Színház-névadó

Tatabánya (MTI) – Új intézménynevet kell megtanulniuk a tatabányaiaknak: a komáromi megyeszékhely legrégibb kulturális intézménye, a Népház ugyanis ez évtől kezdve a nagy magyar színésznő, Jászai Mari nevét viseli. A Magyar Általános Kőszénbánya Rt. által épített, s 1917-ben átadott Népház 1989-ben tette hozzá a nevéhez a Játékszín kiegészítést, utalva arra, hogy ezentúl a színház és a művészetek háza lesz. Az elnevezés viszont nem tette egyértelművé művészeti funkcióját, s ezért vette fel a Népház–Játékszín a Jászai Mari Színház nevet.
A név kiválasztásában az volt a fő szempont, hogy Jászai Mari, a magyar színművészet kiemelkedő egyénisége Komárom-Esztergom megye – közelebbről Ászár község – szülötte, s a magyar színházak közül még egyik sem viseli a nevét.

Nem hivatásosak

Balassagyarmat (ÉM) – Huszonharmadik alkalommal rendezik meg Balassagyarmaton – január 20. és 23. között – a Madách Imre irodalmi és színjátszó napokat. A találkozóra ajánlás alapján pályázhattak a nem hivatásos (amatőr, alternatív, szabad, diák stb.) színtársulatok, versmondók és szólisták. Az országos seregszemlére benevezett a miskolci Pécsi Sándor Guruló Színház is. Az együttes Sean O' Cassey Hajnali komédiájával készül a versenyre. A balassagyarmati bemutató előtt már a miskolci közönség is láthatta az előadást, a nyilvános főpróbát tegnap este tartották, a bemutató ma este 6 órakor kezdődik a Vasas Művelődési Központ színháztermében. Az előadás rendezője Szép László, a szereplők: Kriston Ákos (Malligen), Mogyorósi Edina (Angéla), Antal Anita (Mossi kisasszony) és Csiszár István (Halibut).

Hamlet és a mi kérdéseink

Miskolc (ÉM) – „Lenni, vagy nem lenni" – kérdezi Hamlet híres monológjában. S most elszakadva a nagy sorskérdésektől, máris válaszolhatunk: igen, itt lesz Hamlet a Miskolci Nemzeti Színházban. A próbák már az elmúlt héten megkezdődtek, és több mint egy hónap van még addig, hogy a vendégrendező, Nagy Viktor és a színészek a kész előadással megpróbáljanak választ adni a Shakespeare által is felvetett örök kérdésekre.Most még a művészek kérdeznek, és feltette önmagának a kérdéseket Forgách András, az előadás vendégdramaturgja is.
„Hamlet apját vajon miért hívják Hamletnek és Fortinbras apját miért Fortinbrasnak? Talán mert az apák sorsa ismétlődik a fiakban? Hamlet csak egy ifjabb Hamlet és Fortinbras csak egy ifjabb Fortinbras? Vagy fordítva van? S az apákat kell idősebb Hamletnek és idősebb Fortinbrasnak nevezni, mert a fiaik sorsa a nagyobb, a teljesebb? Azt jelenti ez a névazonosság, hogy a sorsunk elől nincs menekvés? Minden előre meg van írva?
Ki tudja, meglehet. Hamlet nem mással, saját magával találkozik a szellem képében a helsingőri várfokon. Melyik kortalanul fiatal, vagy az az érett férfi, az a krisztusi korban lévő férfi, aki a darab végén teljes fegyverzetében lép elénk, és mindent elintéz, mondhatni könnyűszerrel – csak éppen belehal – amit elintéznie adatott? Ki az a Hamlet, aki minden értelmezésnek ellenáll? Mi az a változhatatlan lényeg, ami a felszín alatt bújik? Az értelmiségi, a művész, a politikus...? Aligha.
James Joyce, az excentrikus író híres regényében, az Ulysses-ben a shakespeare-i névválasztást Shakespeare Hemnet nevű kedvenc és egyetlen fiának tragikusan korai halálára vezeti vissza. Talán nem is olyan bolondság, amit ez az excentrikus ír–angol beszél. Mert Shakespeare darabját a létezés egyszeriségének fájdalma járja át – ez a Hamlet, akinek gondolkodása, habitusa talán a legközelebb áll Shakespeareéhez, ez a Hamlet talán csak azért született, hogy a szellem az ember számára elérhető legmagasabb pontról is kitapasztalhassa az elmúlást.
Örökkévalóan."

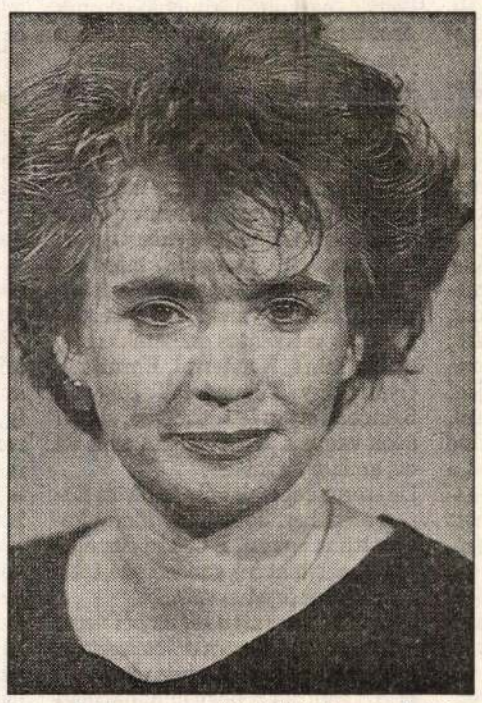

A főszereplő Szervét Tibor és a rendező Nagy Viktor (m.v.) a Hamlet rendelkező próbáján

A dramaturg rehabilitációja

MIKITA GÁBOR

Miskolc (ÉM) – Pályájának tizedik évében két új szerepkörben is bemutatkozott Faragó Zsuzsa, a Miskolci Nemzeti Színház vezető dramaturgja: saját színházában pár mondat erejéig színpadra lép a Háromlevelű lóhere című előadásában, a zalaegerszegi Hevesi Sándor Színházban pedig szerzővé avatták – Kalifornia Blues című játékát a színház igazgatójának, Halasi Imrének a rendezésében mutatták be. A nagy gazdasági világválság idején játszódó mozgalmas, sokszereplős melodráma a maratoni táncversenyek furcsa, ellentmondásos világát jeleníti meg.

Faragó Zsuzsa, a Miskolci Nemzeti Színház vezető dramaturgja

❑ *Tekinthetjük a zalaegerszegi bemutatót egy új drámaírói pálya kezdetének?*

● Valószínűleg ez az egyetlen, első és utolsó darabom. Soha nem volt ambícióm az írás. Kamaszkoromban írtam néhány verset, naplóféléseket, de azt is csak magamnak. Mérhetetlenül csodálkozom, hogy miért gondolják az emberek, hogy ha leírják a bennük tomboló világokat, az érzelmek végleteit, akkor az közérdekű? Miért nem elégszenek meg azzal, hogy nekik jólesett leírni?
A főiskolán is csak kötelező feladatnak tekintettem a megírandó jeleneteket, darabokat. Egyszer rá is írtam egy Strindberg-novella dramatizálására, hogy műfaja házi feladat. S dermedten ültem az órákon, amikor olyan szinten elemeztük az írásainkat, mintha egy Csehov, egy Dosztojevszkij, Moliere stb. vitatkoznának a műveikről. Úgy éreztem, hogy túldimenzionáljuk a dolgot, hiszen mi egy szakma alkalmazását tanuljuk, s nem vagyunk remekműveket gyártó zsenik.

❑ *Most mégis megírta a Kalifornia Blues-t...*

● Azért vállaltam el, mert egyszer egy saját darabon keresztül is ki kellett próbálnom mindazt, amit arról gondolok, hogy hogyan is kell felépülnie, működnie egy dialógusnak, a darabnak. Ugyanakkor azt gondolom, hogy rettenetesen élő ez a téma. Sokszínű ezeknek a táncversenyeknek a világa, ahogy a talmisága mellett megvan a maga derűje, optimizmusa, az együttlét kedélyessége, miközben mindenkinek az az érdeke, hogy a másik felforduljon. Itt megvan mindenkinek a maga igazsága, és én azt gondolom, hogy lejárt az ideje azoknak a drámáknak, amelyekben egy fő gonosz szívja a sok kiszolgáltatott ember vérét. Hiszen ahogyan nincsenek politikai alapigazságok, úgy nincsenek drámai alapigazságok sem.

❑ *Dramaturgként mennyire erősödött azáltal, hogy az író bőrébe is bebújhatott?*

● Jobban megértem a drámaírót, aki őrjöng a próbán, mert nem úgy szólnak a mondatai, ahogy szeretné, de jobban gyanakszom is rá, amikor megideologizál egy félmegoldást, mert átéltem, milyen az, amikor az ember eljut egy pontig és ott ellazsálja a dolgot. Keményebb tudok lenni az íróval szemben, aki anyatigrisként védi a szövegét, s azt hiszi, hogy az írás csak önkívületi állapot, s nem akar tudomást venni a mesterségbeli kérdésekről. Sokan azt gondolják, hogyha lelki tolulásuk van és azt kiírják magukból, akkor ők már írók, ezért jó részükkel nem is lehet együttdolgozni.

❑ *Egy-egy új dráma színpadra segítésén, az írókkal való küzdelmen kívül mi még a dramaturg feladata?*

● Hihetetlenül sok mindenhez kell érteni. Egy jó dramaturg a legprimitívebb részletekig mindent tud a színházáról a színpad méreteitől a fodrásztár színvonaláig. Nem ártana fantasztikus filológiai műveltséggel rendelkezni, hogy pl. egy Shakespeare-darab adott mondatát mikor hogyan értelmezték, játszották. Kapásból kellene fordítani, helyesen kiejteni a latin, francia, angol, német szövegeket.
Minden színdarabnak el kellene készítenie a helyiértékű változatát. Megrögzötten hiszem, még ha az irodalomnak hűségesküt fogadottak nem is értenek velem ebben egyet, hogy a szöveg meglehetősen mobil a színházban, és minden színház köteles a saját pillanatához, a saját színészeihez, saját nézőihez idomítani a szövegeket, mert csak úgy hat. Lényegében folyamatos hatásmérés, amit csinálunk, és univerzális zseniknek kellene lennünk, úgy hogy senki se vegye észre, mert zseninek ott a színész és a rendező.

❑ *Ennek a szemléletnek köszönhető, hogy alig tudunk valamit a dramaturg munkájáról, s hogy a szakmán belül is ellentmondásos a megítélésük?*

● A dramaturg német találmány, a német színházakban ő a tótumfaktum, a legfontosabb ember az igazgató mellett. Nálunk az ötvenes években a szocialista realizmus rektora lett, az volt a legfőbb feladata, hogy őrizze a lángot. Miután levetette a politikai funkcióját, elvesztette a magabiztosságát, és dramaturgként csendes, gátlásos bölcsészek tétováztak a színházakban. A hetvenes évek forradalma sem hozott változást, csupán irodalmi segédmunkásnak használták a szakmát. Most mintha valami mozdulna, kezd kialakulni egy energikusabb gárda. De egy új rendező nemzedéknek is ki kell alakulnia ahhoz, hogy egy felszabadultabb munkakapcsolat létrejöjjön.

❑ *Azt hiszem, hogy a szakma játékos rehabilitációjának tekinthetjük színpadra lépését a miskolci Háromlevelű lóhere című előadásban, ahol önmagát, Faragó Zsuzsát játszva, a mindenkori dramaturgot jeleníti meg.*

● Azért mentem bele, mert én is annak tekintem. Más szerepet nem vállaltam volna el, de ezt fontosnak tartottam. Amikor az eredeti szöveg helyett az hangzik el, hogy „Jegyezd meg, hogy a Faragó azt mondja, hogy a darab sosincs kész!" – az az én rehabilitációm...

Volt néhány este

FILIP GABRIELLA

Miskolc (ÉM) – Színésznőtől igazán nem illik a korát kérdezni. De maga is mondja, és egyébként a lexikon is írja, hogy Komáromy Éva január 31-én ünnepli 55. születésnapját. Nyugodtan letagadhatna néhány évet, de ezzel mit sem törődik: ez embernek vállalnia kell önmagát.

– Be kellett volna ugranom Tangolita szerepébe, de nem vállaltam – emlékszik vissza a három évvel ezelőtti történetre. – Pedig biztattak, hogy még nyugodtan eljátszhatom, mégsem fogadtam el ezt a lehetőséget, mert nem csak a külső számít, az évek múlásával belül is megváltozik az ember. Bölcsebb, komolyabb, higgadtabb lesz, már nem ugyanolyan lelkesedéssel, ámulattal fogadja a színpadon a bonviván bókjait, mint ifjú korában...
Pedig az eltelt évtizedek alatt Komáromy Éva az színpadi udvarlás elfogadásában is nagy gyakorlatra tehetett szert, hiszen férfiak tucatjai (és nem tucatférfiak) tették neki a szépet. Ő volt Maya, Sybill, Szemérmetes Erzsók, Dulcinea, Mrs. Molly a Hello, Dollyban, Eszter a Képzelt riportban, Julietta a Luxemburg grófjában, Eliza a My fair Ladyben, Lenke a Marcia grófnőben, Stázi kontesz az 1970-es Csárdáskirálynőben, majd jó húsz évvel később művészi jutalmául eljátszhatta Cecília hercegnő, az egykori Csárdáskirálynő szerepét. De az idei operettbemutatóban – ki tudja miért – nem kapott szerepet. Játszik ugyan a Paravánokban, és Horváth Péter új darabjában, az ABC-ben ő lesz Simike, a csemegepultos. Örül ezeknek a szerepeknek is, de a zenés műfaj mégiscsak más...
– Jó dolognak tartom, ha az ember több műfajban is kipróbálhatja önmagát. Annak idején magam is nagyon örültem, amikor prózai szerepeket kaptam. De én mindig is zenés színésznő voltam, erre készültem, ezért tanultam énekelni, táncolni. A musicalekben, az operettekben éreztem igazán otthon magam. És az volt az igazi csoda, amikor operát énekelhettem.
A közelgő születésnap jó alkalom a számvetésre, a mérlegkészítésre. Komáromy Éva is feltette önmagának a kérdést, hogy jól gazdálkodott-e a talentumaival.
– Mostanában elkezdtem írogatni, persze csak az asztalfióknak, és ezekben a visszaemlékezésekben többek között arra keresem a választ, hogy hol hibázhattam. Mert valamit biztos elrontottam. Talán az volt a baj, hogy nem tudtam tartani a számat. Mindig megmondtam, ha valamivel nem értettem egyet. Soha nem tartoztam egyik érdekközösséghez sem. Nem mentem a rendezők után, nem ajánlgattam magam. Most meg itt állok, és nem nagyon értem, hogy mi is történt. Gondolni sem merek arra, hogy harminckét év után ebben az évadban talán egyszer sem lépek fel arra a gyönyörűen felújított színpadra, ahol életem legnagyobb sikereit arattam. Lehet, hogy annak idején el kellett volna fogadnom a meghívásokat. De akkor sem mentem, amikor Németországba hívtak. Azt hittem, itt kell maradnom, ebben a városban, ahol érzem a közönség szeretetét...
A közönség szeretetében most sincs hiány. Lépten nyomon megállítják az utcán, messziről köszöntik az emberek. Színházi munkája mellett is sokfelé hívják. Verses-zenés műsorával kisebb közösségekben, klubokban lép fel, szabad napjaikon a Premier Színházzal járják a vidéket. És nem csak a játék öröme miatt. Mert a pénz sem utolsó szempont, a megélhetéshez bizony nem elég a színházi fizetés.
– Hagyjuk ezt – mondja csendesen. – Ez a pálya egyébként is nagyon kegyetlen. Tudomásul kell venni, hogy mindenki pótolható. De legalább volt néhány este...
„Volt néhány este..." – énekli csillogó szemmel a dalt, mert Komáromy Éva mégiscsak zenés színésznő.

Cecília szerepében Kulcsár Imre partnereként
Fotó: Dobos Klára

Művészportré

HADOBÁS SÁNDOR

A borsodi nagyközség, Izsófalva és a szlovákiai Rimaszombat (Rimavská Sobota) városa évek óta élénk kulturális kapcsolatot ápol egymással. A két települést a nagy magyar szobrászművész, Izsó Miklós személye kapcsolja össze, aki Izsófalván (akkor még Disznóshorvát volt a neve) született 1831-ben és Rimaszombaton kezdte művészi pályáját 1853-ban Ferenczy István kőfaragó legényeként. 1992 szeptemberében az izsófalvai Izsó Miklós Művelődési Ház köré tömörült borsodi képzőművészek munkáiból rendeztek kiállítást a rimaszombati Gömör Múzeumban. Viszonzásul az elmúlt évben az egykori gömöri megyeszékhelyen élő festők mutatták be alkotásaikat Izsófalván. Közülük a legfiatalabb és egyúttal talán a legismertebb Balázs István, akit az alábbiakban olvasóink figyelmébe ajánlunk.

1958-ban született a közép-szlovákiai Podbrezován. 1979 és 1985 között a pozsonyi Képzőművészeti Főiskolán végezte felsőfokú tanulmányait. Eddig Pozsonyban, Besztercebányán, Zsolnán, Túrócszentmártonban, Liptószentmiklóson, Losoncon, Prágában, Rimaszombaton, Balassagyarmaton, Salgótarjánban és Izsófalván szerepelt önálló és csoportos kiállításokon.

A nyolcvanas évek első felében, amikor alkotói pályáján az első lépéseket tette, hazájában a művészet fejlődése már kicsúszóban volt a hivatalos irányítás alól. Az ifjú művésznemzedék haladó része nem talált szándékainak megfelelő, önálló kifejezési eszközöket. Ennek következtében az európai művészeti irányzatokhoz fordult példákért: a transzavantgárd, neoavantgárd és posztmodern törekvések kerültek előtérbe.

Ehhez a csoporthoz tartozik Balázs István is, akinek sajátságos művészetére legtalálóbban az „expresszív figuráció" fogalma illik. Munkásságának legjobb ismerője, Alena Vrbanová művészettörténész így méltatja: „Balázs alkotását folyamatos mozgalmasság és munkaszenvedély jellemzi, amely a társadalmi jelenségek felülete alá fúródó kritikus szemléletében gyökerezik. Programjával tudatosan csatlakozik a kortárs európai figurális festészet 'Neue Wilde' (Új vadság) mozgalmához. Ennek ellenére Balázs munkásságában semmi sem egyértelmű, több szempont és attitűd kapcsolódik benne: a dráma és az irónia, a meditáció és a nyugtalan gesztus. A jelenidő tulajdonképpen a múlt vetülete. Ezek a látszólagos ellentmondások, a kifejezés igazát hivatottak szolgálni."

Balázs István: A két lator ÉM–repró

A főiskola befejezése után Balázs István intenzív munkával nagy utat tett meg, melynek eredményei az elmúlt négy évben csúcsosodtak ki: ebben az időszakban került sor a legtöbb önálló kiállítására. Kifejezésmódja feloldódik, figyelme középpontjában az ember áll. Széles látókörű, meditáló művész, aki az embert történelmi, társadalmi és lélektani szemszögből nézi. Képzőművészeti szempontból festészetében elsőbbsége van a színnek, amely a képben feszülő ellentmondásokat jeleníti meg. Műveinek kompozícióját a spontánság jellemzi. Mindenre felfigyel, ami körülötte történik, sok irányból merít ihletet. 1991-től készült képein elfordul a figurától, a feszültségekkel teli korábbi időszak után szinte megnyugvást sugallnak ezek az alkotások. Elvont, meditatív kompozíciókban teszi próbára művészetét, s eközben sajátos szimbólumrendszert próbál létrehozni. Első pillantásra agresszívnak tűnő, többnyire nagyméretű festményei a világ megtisztulását, a katarzist célozzák.

Balázs István bátor, kísérletező kedvű és mindig meglepetésekre kész művész. Reméljük, hogy eddigi kisszámú magyarországi bemutatkozásait újabb meghívások követik, s ifjúsága ellenére is figyelemre méltó munkásságával mind több helyen ismerkedhet meg a hazai művészetszerető közönség.

A filmrendező feladatai

JÓZSA ÁGNES

Sára Sándor nemrég töltötte be hatvanadik életévét. Turán született, 1967-ben szerzett diplomát a Színház- és Filmművészeti Főiskola operatőr tanszakán. Azóta mintegy harminc rövidfilm és számos játékfilm operatőre v olt, ezenkívül számos rövid- illetve játékfilmet készített önállóan is. A hatvanas évek elejétől kezdve együtt dolgozott az új magyar filmművészet fiatal generációjának képviselőivel. Gaál Istvánnal forgatta a Sodrásbant, Szabó Istvánnal az Apát, Kardos Ferenccel és Rózsa Jánossal a Gyermekbetegségeket, Kósa Ferenccel a Tízezer napot. 1968-ban készítette első játékfilmjét, amelynek operatőri munkáján kívül maga írta a forgatókönyvét is. Legújabb játékfilmjét, a Vigyázókat 1993 novemberétől vetítik.

Életművén végigtekintve legelőször is az fogalmazódik meg a szemlélőben, milyen kegyetlenek, milyen keserűek az általa választott témák, s ugyanakkor feldolgozásuk a szép képek által milyen gyönyörű...

● Azt gondolom, alkat kérdése, ki hogyan fogalmaz. Én robusztus külsőm ellenére lírai beállítottságú vagyok. És talán azért is, mert operatőrként kezdtem, s mindent a kép oldaláról gondoltam végig.

❑ *Ellentmondást érzek, mert témái, a cigányok, a bukovinai székelyek kálváriája, a II. magyar hadsereg elvérzése az élet legkegyetlenebb oldaláról, történéseiről szólnak...*

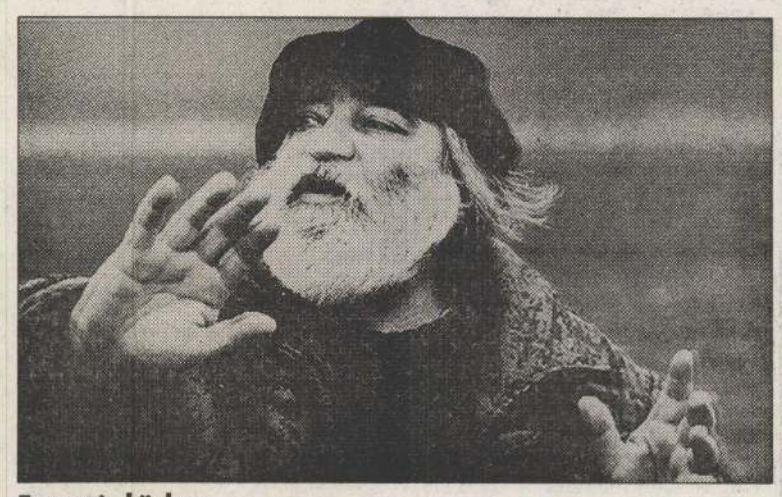
● Öntudatlanul talán azt az ellenpontot kívánom érzékeltetni, hogy minden nehézség ellenére a dolgokat másképpen kéne csinálni, másképpen kéne élni. Mindig igyekeztem azt tenni, amire lehetőségem volt, mint operatőr, rendező, dokumentumfilmes, vagy mint játékfilmes. Emlékszem, szerettem volna elkészíteni játékfilmen a mádéfalvi veszedelem történetét. Akkor azt mondták, ilyen drága filmre nincs pénz. No, akkor sem estem kétségbe. Elkezdtem dokumentumfilmeket forgatni a témáról.

❑ *De dokumentumfilmjei is szép képekkel hitelesítettek...*

● Úgy gondolom, mindenki fogékony a kép iránt. De ezt az érzéket is fejleszteni kell. Bennem valami naivság élt, hogy hátha a képekkel sugalmazok valamit. S az a szándék is vezetett, hogy bemutassuk a Kárpát-medencét, ezt a gyönyörű természeti és táji egységet. Azt hiszem, még nem jutott eszébe senkinek, hogy ilyen szempontból elemezze munkáimat, de ha megteszi rájön, filmjeimben az Alföld, a Dunántúl, Erdély, s Felvidék, minden benne van. A képeknél pedig a szerkezet, a felépítés a döntő. Pontosságon nemcsak a következetesen véghezvitt képtervezést értem, de a hitelességet is. A dokumentumfilmekben azt az eseményt fogadtam el hitelesnek, amit hárman megéltek ugyanúgy.

❑ *Korábban forgatott filmjeinek témái távol estek az elvárásoktól...*

● Hát, nem örültek nekik. De engem fiatal koromban megragadtak a népi írók munkái. Amikor dokumentumfilmek készítéséhez fogtam, azokat a témákat választottam, amelyek másokat nem foglalkoztattak, de amelyekben otthon voltam. Az otthonosságot úgy értem, hogy a vidéket jobban ismerem, mint a várost, noha 18 éves korom óta Budapesten élek... De talán az is befolyásolt, hogy mivel apám falusi jegyző volt, 1948 után internálták. Én meg osztályidegen lettem. Ennek sokat köszönhettem. Egy csomó fertőzés elkerült, és alulról tudtam figyelni a társadalmi eseményeket.

Forgatás közben

❑ *Sosem volt „magányos farkas". Szindbád esetében például számomra a rendező Huszárik és az operatőr le- és elválaszthatatlan. Mit jelentettek, mit jelentenek a barátok?*

● Az 1961 körül alakult Balázs Béla Stúdióban nagyon igényes csapat jött össze: Gaál István, Szabó István, Kardos Ferenc, Rózsa János, Kósa Ferenc... és mi mindig nagyon szigorú kritikusai voltunk egymásnak. De ennek ellenére volt bennünk annyi tolerancia, hogy megpróbáltunk a másik szemével is látni. A Stúdió mindannyiunk számára nagyon sokat jelentett. Minden kedden összejöttünk, vitatkoztunk. Ez hihetetlenül gazdagított minket. Ami meg a Szindbádot illeti: Huszárik Zolival egy gimnáziumba jártunk Aszódon. Ő ugyan idősebb volt nálam, de közösek voltak a tanáraink, közös a táj, közös volt a szemléletünk is. Aztán Zoli a főiskolára került, de mint kulák származású, kipenderítették, s csak 1957-ben jöhetett vissza. Én akkor már negyedéves voltam. Addig is, és azután is nagyon sokat voltunk együtt. Úgy is, hogy napokon keresztül, mert ott aludtunk el, ahol éppen álmosak lettünk. Jártuk a várost, és beszélgettünk, és csodálatos emberekkel ismerkedtünk, Kondorral, Kornissal, Gyarmathy Tihamérral. Hogy a Szindbád olyan lett, amilyen, abban évek vannak. Nem csupán az a fél év, amikor forgattuk.

De szoros kapcsolat fűz és fűzött Kósa Ferenchez. Jó néhány filmet készítettünk együtt. S Csoóri Sándorhoz is, aki mint író, gondolkodó, több filmünkben is jelen volt...

❑ *Örülök, hogy ezt a két utóbbi nevet említette. Mindketten elkötelezettek, s úgy tűnik, ellentétes irányban.*

● Azt gondolom, hogy mindhárman azonos módon vagyunk elkötelezettek. Elég, ha filmekre utalok, a sajátjaimat nem mondom, de Kósa Ferencét mondhatnám a Tízezer napot, folytatva a Hószakadással, meg a Mérkőzéssel, és ott vannak Csoóri verses- és esszékötetei. Ez az igazi elkötelezettség. Az, hogy ebben a megbolydult politikai életben kiket kik hova sorolnak, az nem érdekes.

❑ *Művész és tavasz óta a Duna-tévé első embere. Hogy érzi magát?*

● Fáradt vagyok. Egy új tévécsatornát kell kitalálni és működtetni, megvédeni, pénzt szerezni. Mindegyik egyemberes feladat lenne külön-külön, de így együtt? Sok. Egy új televízióadás elindításához évek kellenek, a Duna-tévé pedig előzmények nélküli. Most már hál' istennek egyre többen nézik, és azt hiszem, kedvelik, még ha néha szegényes, meg talán egysíkú is. Ha már egy kicsit „önjáró" lesz, akkor majd újból filmet forgathatok én is.

❑ *Gondolta volna valaha, hogy egyszer tévécsatornát fog irányítani?*

● Adódnak néha feladatok, amelyek elől az ember nem tud kitérni. Például nem gondoltam arra, hogy tíz éven keresztül csak dokumentumfilmet rendezek. Elkezdtem a II. magyar hadsereg történetét, az egyik téma hozta a másikat, és úgy éreztem, amíg nem járok a végére, addig nem lehet félreállni. Persze az, hogy az emberből végül is mi lesz, sok mindenen múlik. Nem vettek fel a főiskolára – dolgoztam hát egy évig a földmérő és talajjavító irodánál. Ott nem mondtam el az előzményeket, csak azt, hogy apám pályamunkás. Nem hazudtam. Akkor az volt. Így mindjárt káder lettem. Nem is értették, hogy kitűnő bizonyítványnyal miért nem tanulok tovább. Beiskoláztak Sopronba az erdőmérnökire. Az utolsó pillanatban azonban jelentkeztem a színművészetire is. Mind a két helyre felvettek. A színművészetit választottam. Ha nem így történik, akkor elkerülök Sopronba, s '56 után az egész évfolyammal nyugatra. Ez a kísértés anélkül is megvolt, mert benne voltam a főiskola forradalmi bizottságában. Közülünk sokan meglódultak akkor. Én is azon a ponton voltam, megyek. De aztán egy éjszaka döntöttem. Nekem itt a helyem. Tulajdonképpen fölméri az ember, mit jelent pár millió embernek, akik az országhatáron kívül élnek, és mégiscsak ezt a nyelvet beszélik, ehhez a kultúrához tartoznak. Ha úgy tetszik, most ez a feladatom.

Meghalt a „Polip" főszereplője

Róma (MTI) – Szívroham következtében szombaton elhunyt Milánóban az egyik legnépszerűbb olasz filmszínész, Vittorio Mezzogiorno, a „Polip" című maffia-sorozat főszereplője. A délolasz származású Mezzogiorno 52 éves volt, már hosszabb ideje betegeskedett. Neve a „Polipnak" köszönhetően vált világszerte ismertté. A nézők hálásan fogadták, hogy a sokáig pótolhatatlannak hitt Cattani felügyelő (Michele Placido) végtelen szomorúságot árasztó figurája után a filmsorozat 5. és 6. történetében egyfajta olasz „James Bondként" vette fel a harcot az általa alakított Davide Licata felügyelő.

A „Polip" szorításából Michele Placido ki tudott szabadulni, de utódja már nem. Hiába szerepelt sikerrel több nagyszerű olasz filmben (kétszer „Ezüstszalag"-díjjal is jutalmazták), hiába dolgozott olyan nagynevű külföldi rendezőkkel, mint Peter Brook, vagy Werner Herzog, Mezzogiorno színészi életműve a nézők megítélésében a maffia „áldozata" lett.

A sorozat készítői egyelőre nem nyilatkoztak arról, hogy a „Polip" hetedik történetének tervbe vett filmrevitelét elhalasztják-e Mezzogiorno halála miatt.

Európai Játékközpont Alapítvány

Kecskemét (MTI) – Tudjuk, hogy milyen világban élünk, látjuk és érezzük a gazdasági, társadalmi feszültségeket, de ugyanakkor hiszünk abban, hogy a játék és a játszó ember, a „homo ludens" örök. E gondolattal ajánlották a köz figyelmébe létrehívói a „Szórakaténusz" Európai Játékközpont Alapítványt, amelynek létrehozásáról, céljairól Kecskeméten tájékoztatták az újságírókat az elmúlt év végén.

Az alapítvány a több mint tíz esztendős, európai viszonylatban is egyedülálló kecskeméti intézmény, a Szórakaténusz játékház továbbfejlődését segíti. Az elmúlt évtized alatt félmilliónyi látogatónak, az ötezernyi műhelyprogram keretében több százezernyi gyereknek és felnőttnek örömet nyújtó, több mint 15 ezer darabos tárgyi gyűjteményt is megőrző játékközpont ugyanis kinőtte kereteit. A leendő európai játékközpont az épületbővítési terveken túl további sokrétű feladatot tűz maga elé. Így a szomszédos népek játékkultúrájának széles körű megismertetését, hagyományőrző és megújító játékkészítő műhelyek bemutatását. A tervek között szerepel egy játékkészítő manufaktúra és boltházlózat létrehozása is, kifejezetten azzal a céllal, hogy bővüljön a természetes anyagokból készült, ízléses kivitelű játékok választéka.

Mindezen célok előmozdítása érdekében jött létre a Szórakaténusz Európai Játékközpont Alapítvány. Az első kuratórium tagjai között van politikus, építész, iparművész, matematikus, szociológus, a testületben képviselteti magát a Magyarok Világszövetségéért Alapítvány is. A kuratórium társelnökei: Merász József, Kecskemét város polgármestere és Kerényi József, Kossuth-díjas építész.

Egervár temploma

Zalaegerszeg (MTI) – Veszélyes állapotba került Délnyugat-Dunántúl legnagyobb késő gótikus plébániatemploma Egerváron. A XV. században épült, a törökdúlás után ideiglenesen helyreállított, majd 1757-re barokk stílusban újjáépített ferencesrendi téglatemplom boltozatán és főfalán folyamatosan növekvő, terjedelmes repedések jelentek meg az utóbbi évtizedben, padlózata több helyen beroskadt. Statikusok, építészek és régészek főleg a homokos altalajnak, a talajvíz-elvezetés megoldatlanságának, s részben a közeli közút sűrű forgalmának tulajdonítják a kritikus helyzet kialakulását. Legveszélyesebbnek a beomlással fenyegető boltozatot minősítik, amelynek további repedését – átmeneti megoldásként – vonóvasak felerősítésével, véglegesen pedig „összehúzó" vasbeton körkoszorú beépítésével lehetne megakadályozni. Ez utóbbi viszont az egész tetőszerkezet lebontását és felújítását igényli. Mindehhez jóval több mint tízmillió forintra volna szükség, amely még regionális összefogással sem teremthető elő. Viszont ha 1–2 éven belül nem sikerül beavatkozni, a hatalmas téglatemplom összeroskad.

Kós Lajos bábjai

Budapest (MTI) – Kós Lajos bábjai címmel nyílik kiállítás a Budapest Bábszínházban szombaton. A tárlat áttekintést ad a Jászai Mari-díjas művész több évtizedes munkásságáról. Kós Lajos nevéhez fűződik a pécsi Bóbita Bábszínház megalapítása, amelynek művészeti vezetője is volt negyedszázadon át. Kós tevékenységét fémjelzi többek között Nikolaus Lenau Faustjának, valamint Kipling híres regénye – A dzsungel könyve – bábszínpadi adaptációja. Az Andrássy úti bemutató a színházi előadások idején tekinthető meg.

Múzeumi siker

Párizs (MTI) – Sikeres évet zártak tavaly a francia múzeumok: 1992-höz képest egymillióval nőtt látogatóik száma és elérte a 15 milliót. Az illetékeseknek külön öröm az örömben, hogy nem pusztán a nagy, világhírű tárlatok (mint például a „Tiziano évszázada" a „Nabis-csoport" illetve a Matisse-kiállítás) vonzották a tömegeket, hanem a kisebb vidéki múzeumok iránt is nőtt az érdeklődés. A legnagyobb sikert egyébként a Barnes-gyűjtemény párizsi „vendégszereplése" aratta: az impresszionizmus remekműveit felvonultató kiállítást három hónap alatt több mint másfél millióan nézték meg, s ez minden eddigi franciaországi rekordot megdönt. A 15 milliós szám elérésébe persze a Louvre is „besegített", különösen, hogy a világ legnagyobb múzeumának forgalma az új szárny november végi megnyitása óta 50 százalékkal nőtt.

Aba Novák Vilmos

Budapest, Szeged (MTI) – Aba Novák Vilmos emlékkiállítást rendez a művész születésének centenáriuma alkalmából a Magyar Nemzeti Galéria és a szegedi Móra Ferenc Múzeum a Tisza-parti városban ez év márciusában. A méltó megemlékezés érdekében a szervezők azzal a kéréssel fordulnak a műgyűjtőkhöz – az Aba Novák dokumentáció kiegészítése, teljessé tétele érdekében –, vegyék fel a kapcsolatot Szatmári Gizella művészettörténésszel. A Magyar Nemzeti Galéria munkatársa, a jubileumi tárlat rendezője a 1757-533/516-os telefonszámon hívható 9–16 óra között.

Iniut art

Budapest (MTI) – Észak-Kanada őslakos népcsoportjának kortárs grafikusai első ízben mutatkoznak be Magyarországon: Iniut art – kanadai eszkimó művészet címmel. A Nádasdy Alapítvány támogatásával létrejött különleges tárlat csütörtökön nyílik a Dorottya utcai Galériában. A bemutató zömét nyomatok alkotják. Ez a technika e század közepétől meghatározó szerepet játszik a kanadai eszkimó művészetben. Az alkotások egyedülállóan ötvözik a hagyományos kultúra sajátosságait, valamint a művész egyéni kifejezésmódját. Az eszkimó munkák egy hónapig tekinthetők meg. A tárlat ideje alatt az érdeklődők videofilmeken bepillanthatnak az eszkimók hétköznapjaiba is.

Rédei Miklós

Szív és ököl

Mint ikertestvérek,
együtt nőttek velem,
Egyik belső vezérem,
a másik, az összeszorított
kezem.

S bár szívemből gyülölök
minden gazságot,
Ökölllel mégsem tehetek
igazságot!

* *

Kricsfalussy György

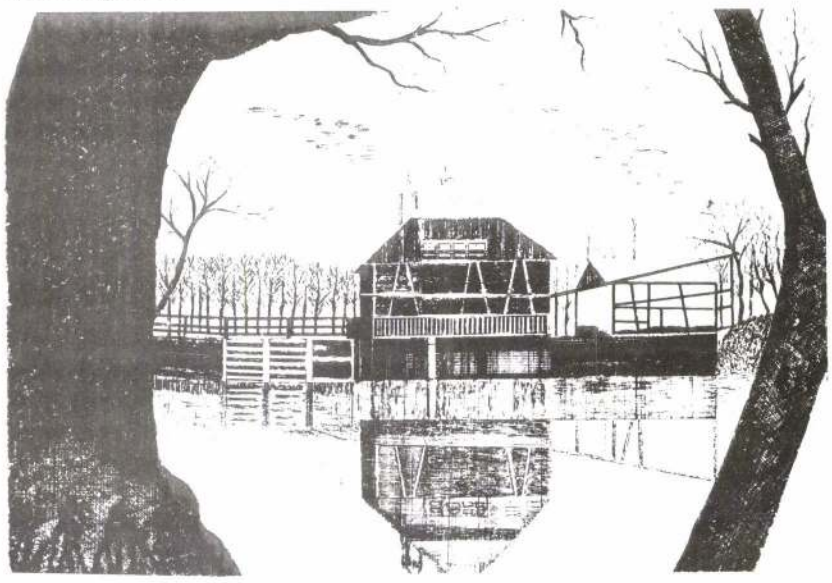
Tűfestő művészetét szinte az egész ország ismeri. Sátoraljaújhelyen él és alkot lankadatlanul, pedig már közel jár a hatvanhoz. Külföldön sem ismeretlen. 1986. őszén Heidelbergben (Németország) is kiállított. Témái változatosak: csendéletek, arcképek, nevezetes épületek stb.

Nagyon sokan vagyunk,
de szeretnénk állatszerető,
jó gazdára találni az
Ön személyében!
Várva várjuk Budapesten,
IX. ker. Illatos út
23. szám alatt
az Ebrendészeti Telepen!
Minden nap 8-15 óra között!
Vasárnap 8-13 óráig!

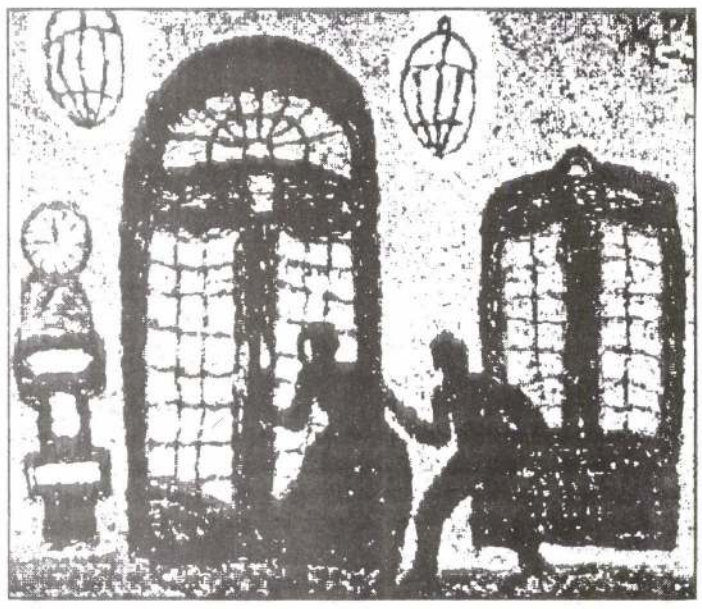
Ifjú kutyusok

Balázs István

Szarvasi születésű grafikus. Művészi ábrázolásai sok irányúak. Képei: Alföldi falu, Vízimalom a távolból, Bábeli torony és még sok más alkotás. Amerikai utazásából a nagyvárosok felhőkarcolóit örökítette meg pompás grafikáiban. Művészetét ma sem pihenteti és mint jó tollú íróember, lapunknak is főszerkesztőhelyettese.

Vizimalom a távolban (Balázs István grafikája)

Menjünk be táncolni (Kricsfalussy György munkája)

Reményik Sándor (1890-1941)

Erdély magyarjaihoz

Hadd jöjjön hát, aminek jönni kell,
Idők lavináját ernyedt karok
Ha többé fel nem tartják!
De mi simuljunk össze, magyarok!
Kiáltó szó ha nem lehettünk már:
Egy titkos társaság legyünk!
Kivándorolni, elbújdosni? Nem!
Mi innen nem megyünk!

Nagy szalmatüzek lángjából marad
Szívünkben egy marék izzó parázs –
Égő világoknál ezerszer izzóbb
És izzóbb nála nem lesz semmi más!
Egymás szíve-falán, végzetünk éjén
Egy néma jelszót kikopogtatunk,
Mint jeladást a katakombák mélyén:
„Magyarok maradunk!"

Idők mélyén vajúdhat sok halál,
Sok minden meglehet.
De oly koporsót nem gyárt asztalos,
Mely minket eltemet!
Magyar bárdok ajkán csak újra hajt
Virágot, lombot ős-magyar fánk: nyelvünk,
S romolhatatlan erőnk árja zeng:
„Örök az élet bennünk!"

Virrasztottunk mi tetszhalottat már!
A lefojtott szó erősebb a jajnál.
Nyílt szónál több az allegória,
S a vértezett szív a vértezett karnál.
A lefeszített rugó izmai
Nem engednek, de erőt gyűjtnek lassan,
Nagyobb erőt szül nagyobb elnyomás,
Míg döngve visszapattan.

Virasztottunk mi tetszhalottat már,
Álltunk sok vihart, nekünk ez sem új.
Ha kiszaggattak: új gyökeret vertünk.
Mi tudjuk, mit jelent: balszél ha fúj.
Nem tagadom: jöhet még zord idő,
Sok mindent nem lehet majd merni.
Talán szavunk se lesz, jajunk se lesz,
Csak a szívünk fog verni.

De magyarul fog verni!

(1918. október)

* * * * * * * * * * * * * * * * * * * \

Balázs István

Egy író, akit műveinek kiadása földönfutóvá tett!

Táncsics Mihály

Táncsics Mihály eltökélte, ha törik, ha szakad megjelenteti az összes írásait egy könyvsorozatban. Elindult mecénást keresni műveinek a kiadásához.
Gróf Lónyay Menyhért miniszterelnök estélyt adott és erre meghívta az ellenzéki képviselőket is. A baloldali képviselők nem jelentek meg, kivéve Orosháza képviselőjét Táncsicsot. Ő is csak azért ment el, mert felkérte Lónyayt, hogy könyvei kiadásában anyagilag segítse. Miután a kérését előadta, Lónyay hosszabb gondolkodás után így válaszolt:
– Barátom –, a te elveid egészen mások mint az enyémek. Mint kormányelnök, nem tartom állásommal összeférhetőnek, hogy kívánságodat teljesítsem. A világ nem tudná, mit gondoljon felőlem.
– Van rá mód – felelte Táncsics – ha a gondoskodás feleséged nevében történik. – Így lett Lónyayné az író mecénása.
Rövidesen Táncsics sajtó alá adta egyszerre három nyomdába három könyvének a kéziratát azzal, hogy a nyomtatási költségeket a nemeslelkű grófné fogja fedezni, akinek a könyveit ajánlotta. A szedők kiszedték, a nyomómesterek pedig a sajtókon nyomták az íveket. A nyomdatulajdonosok az előleget sürgették. Táncsics felkereste Lónyayt, és előadta a nyomdászok kérését. Időközben a panamázással vádolt kormányelnök megbukott.
– Barátom – mondotta –, nem vagyok már miniszterelnök. Olyan alap felett, melyből a kiadásokat fizethetném, nem rendelkezem. Fordulj kérlek az új miniszterelnökhöz. – Táncsics csak ámult, nem tudta elhinni, hogy a dúsgazdag mágnás nem hajlandó pár ezer forintot áldozni műveinek a kiadására.
Heckenast, Ruschmann, Kocsi Sándor a három nyomdatulajdonos egyre sürgették a pénzt:
– Hát Táncsics úr, ki és mikor fizet? – A nyomdában ott állt a három könyv félig kinyomtatva. Lónyay ugyan mégis küldött száz forintot, de még hiányzott nyolcszáz forint a könyvek költségére, pedig az író huszonnégy kötetben akarta kiadni összes műveit.
Időközben házat építtetett a józsefvárosi Tömő utcában, 1872. március 15-én avatta fel. Képviselősége megszünt, a puszta megélhetése is gondokat okozott, nemhogy még a könyvek nyomására pénzt szerezzen,
Fiatal tisztelői jöttek a segítségére. Csávolszky Lajos vezetésével összeállt egy bizottság, akik előfizetési felhívást tettek közzé Táncsics érdekében. Első kötetnek szánták az író önéletrajzát, azt követték volna a szépirodalmi munkái, végül politikai iratai. Hiába való volt a felhívás, az olvasóközönség nem volt kíváncsi Táncsics műveire, erre a kiadóbizottság visszalépett a vállalkozástól.
Táncsics nem adta fel vállalkozását, sorra felkereste a gazdagokat. Hosszas futkosásának az eredményeként Majoros István képviselő elvállalta a "Nép szava isten szava" című művének nyomtatási költségeit, adott is ötven forint előleget, de a többivel azonban adós maradt. A dúsgazdag báró Baldacsi Antal a "Hit, papok, pápák" című munkájának a kiadását vállalta, de csak tíz ívet fizetett ki. A nyomdák mindjobban sürgették, Táncsics ekkor felajánlotta a félig kész könyveket a Franklin Társulatnak, de visszautasították.
Találkozott Almássy Pál negyvennyolcas képviselővel, akinek elpanaszolta könyveivel való bajlódását. Almássy vállalta, hogy a mágnások között mozgalmat indít a könyvek kiadására, bízott abban, hogy talál száz mágnást, akik személyenként hatszáz forinttal támogatják az író összes műveinek a kiadását. Almássy a saját vállalását fedező összeget ki is fizette, de a mágnások támogatásából nem lett semmi.
Ilyen viszontagságok után jelent meg Táncsics munkáinak néhány kötete 1873-ban. Az író csalódott, könyveit nem vásárolták, pedig a nyomdai költségekre mind nehezebben kaparta össze a pénzt. Ingatlanát újabb kölcsönökkel terhelte meg, jövedelme pedig nem volt. Küzködéseinek eredményeként hat könyve került a piacra.
Az öreg Táncsics élete főművét a "Legrégibb nyelv a magyar"-t akarta még kiadni. Művében igyekezett bizonyítani, hogy a magyar nyelv a legrégibb az egész világon. Példákkal akarta bizonyítani, hogy a különböző nyelvek az ősi magyar nyelvből erednek. Többek között Babilon táján a mezopotámiai pusztaságban angol régészek téglákat ástak ki, melyeken Kr. e. 1900-ból származó magyar felirat volt.
Nyelvhóbortját voltak akik rögtön visszautasították, mint tudománytalan kísérletet, mások kétkedve, de kíváncsian fogadták, és nem zárták el a nyilvánosság felé vezető utat. Trefort Ágoston közoktatási miniszter az Akadémiához küldte. Trefort ajánlatára kikérte Toldy Ferenc véleményét.
Toldy válasza röviden csak ennyi volt: – Nemhogy a legrégibb volna a magyar nyelv, hanem a legifjabb.
Mit gondol Toldy úr – mondta erre felháborodottan –, magyar szó-e a bálvány és hogy keletkezett? Toldy azt válaszolta, hogy a bálvány szó minden vitán felül szláv eredetű.
A sértődött Táncsics a kritikát annak tulajdonította, hogy Toldyt nem szólította "királyi tanácsos"-nak és nem címezte "nagyságos úr"-nak. Sehogysem akart magyarkodó álmodozásából felébredni.
Az Akadémia részéről Szarvas Gábor tudományosan így bírálta:
– "A mű szerzője merőben tájékozatlan a nyelvtudományban... a bizonyítékok helyét tarthatatlan állítások foglalják el." Példának felhozta: "Táncsics azt állítja, hogy az ősidőben minden hangnak s minden betűnek megvolt az értelme, s mindegyik tárgyat vagy cselekvést jelentett. E betűk pedig a mi magyar betűink voltak, a latinok ezeket tőlünk csak kölcsön vették."
Szarvas Gábor a munka felolvasását az Akadémia előtt nem ajánlotta. Erre Táncsics egy irodalmi estét rendezett, ahol munkatársa Szomor Károly olvasta fel a művét. A fiatalság tapsolt, éljenzett, de másnap az újságok kigúnyolták. Két évre rá művének tartalmát kinyomtatta, ám kegyetlen kritikát kapott rá.
A Honban megírták, hogy műve a tévedések hosszú láncolata. A Reformban ezeket írták: "Az emberi ész meagáll a fejezetek és paragrafusok csodás furfangján és furfangos együgyűségén. Egy neme ez a szent őrületnek, s egy kitűnő ész, de teljesen tudatlan elme hóbortja és így nem utolsó mulatság, érdemes egy-két forintot költeni érte."
Mialatt Táncsics szélmalomharcot folytatott nyelvkönyvének a kiadásáért, adóssága egyre növekedett. vevőt keresett hajlékára azt remélve, hogy az új orvosi egyetemet a füvészkertben házához közel fogják megépíteni, így az értéke fel fog szökni. A Tömő utcában lévő házát elárverezték, de a gazdasági válság idején a ház értéke annyira lecsökkent, hogy a vételár nem fedezte a hitelezők követelését, Táncsics földönfutóvá vált.
Feleségével egy részére felajánlott ceglédi tanyára költözött, innen Komáromba, majd 1879-ben visszajött Pestre. Az Üllői úton a Köztelek melletti ház első emeletén lakott. Lakásának kályhasarkában egy aranycifrázatú kardot őrzött, a pesti ifjúság ajándékát 1848-ból, március 15-ének az emlékére kapta. Hüvelyének a vasát rozsda marta szét, földbe volt temetve sok évig, hogy a hatóság el ne kobozza.
Az öreg író hátára vette lepedőbe kötött könyveit, és házalt velük a főváros utcáin.
– "Könyvet vegyenek! Könyvet vegyenek!" – hangzott az agg Táncsics kiáltása.
Beszólt a boltokba is – "Nix ungaris!" volt a válasz, vagy csak egy kézmozdulattal jelezték, hogy nincs szükség a könyvére.

Pilinyi Péter

* * * \

Balázs István, akit a szakma csak Bali néven ismer, 1972 óta foglalkozik üveggel, a ló ábrázolása a művészetben mindig is érdekelte, a lovas motívumokat mintegy kikapcsolódásként, pihenésként kezdte el csiszolni. Hogy milyen eredménnyel és sikerrel, arra bizonyíték, hogy napjainkra világszerte 5000 lófigurás serleg, váza, tál, pohár stb. található, amely Bali keze munkáját dícséri. Még ennél is érdekesebb azonban, hogy Bali műremekei megtalálhatók az angol királyi család pohárkészleteiben, Bush volt amerikai elnök vitrinjében, vagy éppen II. János Pál pápánál, aki annak idején csiszolt üveg Szent István fej kisplasztikát kapott a magyar püspöki kartól. Az elmúlt években hazánkba látogató holland és a spanyol királyi pár szintén Bali keze nyomát magán viselő kristályvázát kapott emlékül.

Balázs István

bali glass

MEGHÍVÓ

A SZENT ISTVÁN KIRÁLY MÚZEUM
SZERETETTEL MEGHÍVJA
ÖNT ÉS KEDVES CSALÁDJÁT

Fény az üvegművészetben

Bali üvegművész

KIÁLLÍTÁSÁRA
1998. NOVEMBER 20-ÁN 18^{00} ÓRAKOR

A MÚZEUM DÍSZTERMÉBE (FŐ U. 6.)

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:
BALSAY ISTVÁN
MINISZTERELNÖKI HIVATAL
POLITIKAI ÁLLAMTITKÁRA

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:
1998. NOVEMBER 20-TÓL DECEMBER 18-IG
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10^{00}-18^{00} ÓRÁIG.
(SZÉKESFEHÉRVÁR, FŐ U. 6.)

Balázs Győzőn.

A földalatti gyárvárost pályaudvar vagy-
gonokában feldolgozásra kerülő szocia-
lista hőseiről szóló Biri Balázzsal
készült.

Magyar Nemzet, 1951. Sept. 21.

Balázs István

A földalatti gyorsvasút állomás kupolája alatt lesz felállítva „Szocialista hazaszeretet" c. mű, melyet Berény Rezsővel együtt készít. (emlékezés)

Szabad Nép, 1952. ápr. 13.

Baláns Istvánné.

A földalatti vasút állomásépület vasmokába felállítandó honvédelmet ábrázoló szobor megmunkálásán dolgozik.

Világosság, 1951, Okt. 5.

MDK

Balázs István

Szamuelli, gipsz

Magyar katona a szabadságért. Főv. Képt. 1951. szept. 5. l.

Balázs István MDK

Szocialista honvédelem, gipsz

Micsarnok 1952 Tavaszi Tárlat